Xasāsti' testamento (Xatze tachihuīn ixpālacata Jesucristo)

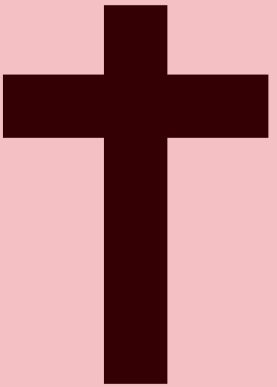

New Testament in Totonac, Upper Necaxa (MX:tku:Totonac, Upper Necaxa)

Xasāsti' testamento (Xatze tachihuīn ixpālacata Jesucristo)

New Testament in Totonac, Upper Necaxa (MX:tku:Totonac, Upper Necaxa)

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Totonac, Upper Necaxa

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Totonaco, Patla y Chicontla [tku], Mexico

Copyright Information

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

- You must give Attribution to the work.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Totonac, Upper Necaxa

© Wycliffe Bible Translators, Inc.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
b40e03ec-1023-5d81-b8c2-7e6838bd9354

Contents

Mateo 1
Marcos 82
Lucas 131
Juan 210
Hechos 267
Romanos 334
1 Corintios 366
2 Corintios 398
Gálatas 419
Efesios 431
Filipenses 442
Colosenses 450
1 Tesalonicenses 458
2 Tesalonicenses 465
1 Timoteo 469
2 Timoteo 478
Tito 484
Filemón 488
Hebreos 490
Santiago 514
1 Pedro 522
2 Pedro 532
1 Juan 538
2 Juan 546
3 Juan 548
Judas 550
Apocalipsis 553

San Mateo

Ī'xū'nāpap Jesucristo
Lc. 3:23-38

1 Huā'mā' lista ū'tza' ī'xū'nāpap Jesucristo ē xla' ī'xū'nātā'nat David ē nā Abraham.
2 Abraham ixtāta' Isaac ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Jacob ē ū'tza' ixtāta'ca'n Judá ē ixtā'timīn. 3 Judá ixtāta'ca'n Fares ē Zara ixuanī't ē ixtzī'ca'n ixuanican Tamar. Fares ixtāta' Esrom ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Aram. 4 Aram ixtāta' Aminadab ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Naasón tī ixtāta' Salmón. 5 Salmón ixtāta' Booz ixuanī't ē ixtzī' Booz ū'tza' Rahab. Booz ixtāta' Obed ixuanī't ē ixtzī' Obed ixuanican Rut. Obed ixtāta' Isaí ixuanī't. 6 Isaí ixtāta' rey David ixuanī't. Rey David ē puscāt tī pūla ixpuscāt Urías ixuanī't, xlaca'n ixtāta'ca'n Salomón ixtahuanī't.
7 Salomón ixtāta' Roboam ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Abías tī ixtāta' Asa. 8 Asa ixtāta' Josafat ixuanī't ē Josafat ixtāta' Joram ē ū'tza' ixtāta' Uzías. 9 Uzías ixtāta' Jotam ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Acaz ē ū'tza' ixtāta' Ezequías. 10 Ezequías ixtāta' Manasés ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Amón tī ixtāta' Josías. 11 Josías ixtāta'ca'n Jeconías ē ixtā'timīn ixuanī't ē a'cxni' ixcāchī'canī't ē cālē'nca israelitas nac ti'ya't jā huanican Babilonia.
12 A'cxni' cālē'ncanī'ttza' a'cxni' Jeconías ixka'lhī ixka'hua'cha Salatiel ē ū'tza' ixtāta' Zorobabel ixuanī't. 13 Zorobabel ixtāta' Abiud ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Eliaquim tī ixtāta' Azor. 14 Azor ixtāta' Sadoc ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Aquim tī ixtāta' Eliud. 15 Eliud ixtāta' Eleazar ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Matán tī ixtāta' Jacob. 16 Jacob ixtāta' ixuanī't José tī ixkōlu' María. Tzamā' María, xla' ixtzī' Jesús ixuanī't, ū'tza' tī huanican Cristo.
17 Chuntza' ixlīkelhacāujtā'ti' ī'xū'nātā'natna' Abraham a'cxni' tahuī'lh David. Ixlīkelhacāujtā'ti' ī'xū'nātā'natna' David a'cxni' ixcālē'ncanī't israelitas nac ti'ya't jā huanican Babilonia. Ixlīkelhacāujtā'ti' ī'xū'nātā'natna' huampala a'cxni' lacatuncuhuī'lh Cristo.

Chī lacatuncuhuī'lh Jesucristo
Lc. 2:1-7

18 A'cxni' tahuī'lh Jesucristo, chuntza' a'kspulalh. Ixtzī' ixuanican María ē xla' ixtā'lacāxlanī'ttza' natā'tamakaxtoka José. A'cxni' jāna'j ixā'tatā'tahui'la a'cxni' María ixlīka'lhīni'ntza' ixlītli'hui'qui Espíritu Santo. 19 A'cxni' José ca'tzīlh María ixka'lhīni'ntza', xla' ixmakxtekcu'tun. Tzeya chi'xcu' ixuanī't ē ū'tza' jā ixlīmālacapū'cu'tun na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't ē jā ixmāmāxanī'cu'tun. Xmān tzē'k ixmakxtekcu'tun. 20 A'cxni' José ixlacapāstacmā'lh huā'mā' a'cxni' lakahuāna'lh

ē tasu'yuni'lh chā'tin ángel tī macamilh Māpa'ksīni' Dios ē xla' huanilh:

—José, hui'x tī ī'xū'nātā'nat David, jā catilīmā'xa'na' natā'tamakaxtoka María. Ū'tza' līka'lhīni'lh Espíritu Santo. 21 Naka'lhī ī'ska'ta' ka'hua'cha ē nahui'lī'ni'ya' ixtacuhuīni' Jesús. Xla' nacāmakapūtaxtū ixtachi'xcuhuī't ē ū'tza' nalīmāpācuhuīcan Jesús —huanilh ángel.

22 Pō'ktu huā'mā' tū a'kspulalh namākentaxtū chī huanli ixa'kchihuīna' Māpa'ksīni' Dios. Chuntza' tzo'kli:

23 Tzu'ma'jāt naka'lhīni'n ē naka'lhī ixka'hua'cha ē
namāpācuhuīcan Emanuel.

(Huā'mā' tacuhuīni' huanicu'tun: Dios quincātā'hui'lan.)

24 A'cxni' lakahuanli José, tlahualh ixlīpō'ktu tū māpa'ksīlh ixángel Māpa'ksīni' ē tā'tamakaxtokli María. 25 Jā xa'malh hasta a'cxni' xla' tahuī'lh ī'ska'ta' ixlīmaksāsti'. Hui'līni'lh ixtacuhuīni' Jesús.

2

A'cxni' tamilh magos

1 A'cxni' Herodes rey ixuanī't nac ti'ya't jā huanican Judea a'cxni' Jesús lacatuncuhuī'lh a'ntza'. Lacatuncuhuī'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Belén. Tachā'lh magos nac cā'lacchicni' jā huanican Jerusalén ē xlaca'n makat tamincha' na ixtankēn 2 ē takelhasqui'nīlh:

—¿Jāchu huī'lh ixpuxcu'ca'n israelitas tī tahuī'lhtza'? Quina'n iclaktzī'nī'tauj a'ktin sta'cu na ixtankēn. Ū'tza' quincāmāsu'yuni'n palh tahuī'lhtza'. Ū'tza' iclīmiujtza' huā'tzā' na'iclaktaquilhpūtayāuj.

3 A'cxni' kexmatli huā'mā' tachihuīn, rey Herodes ixlī'a'ktuyumā'lh ē nā chuntza' ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac Jerusalén nā ixtalī'a'ktuyumā'nalh. 4 Rey cāmāta'satīnīni'lh ē cāmākēstokli ixlīpō'ktuca'n xanapuxcu'nu' pālejni' israelitas ē tī ixtamāsu'yu līmāpa'ksīn. Cākelhasqui'nīca jāchu natahui'la Cristo 5 ē takelhtīni'lh:

—Natahui'la nac Belén xala' nac estado Judea. Chuntza' tzo'kli a'kchihuīna':

6 Belén xala' nac ti'ya't jā huanican Judá, masqui xamacsti'na'j
na ixpu'nanca'n municipios nac huā'tzā' ti'ya't, ā'chulā'
ixlacasqui'nca.

Nalacatuncuhuī'yācha' a'ntza' chā'tin māpa'ksīni'.

Xla' nacāmaktaka'lha quintachi'xcuhuī't tī cāhuanican israelitas.

7 Herodes lakatzē'k cāmāta'satīnīni'lh magos ē cākelhasqui'nīlh jā'cxni' tasu'yulh sta'cu ē tūyā quilhtamacuj ē tūyā mālhcuyu'. 8 Cāmacā'lh nac Belén ē cāhuanilh:

—Capinchipitit ē naputzayā'tit palh ixlīcāna' lacatuncuhuī'lh ska'ta'. A'cxni' namacla'yā'tit, naquilāmāca'tzīnīyāuj. Nā quit tzē na'ica'n na'iclaktaquilhpūta —chuntza' cāhuanilh.

9 A'cxni' cātā'chihuīna'nkō'lh, magos ta'a'lh. Sta'cu tū ixtalaktzī'nī't ixtankēn, ū'tza' cāpūlani'lh ē cāmāsu'yuni'lh tej hasta tāyalh tālhmā'n jā ixuī'lh ska'ta'.

10 A'cxni' magos talaktzī'lh chī tāyalh sta'cu, tapāxuhualh xlaca'n. 11 A'cxni' tatanūlh nac chic, talaktzī'lh ska'ta' ē María tī ixtzī'. Tatatzokostani'lh ē talaktaquilhpūtalh ē tamakapāxuīlh ska'ta'. Tamakxcutli tū ixtalē'ni' ē tamaxquī'lh oro ē siyentzu ē perfume tū huanican mirra. 12 Ā'līstān tataspi'tli lacatin nac tej. Ixtalakahuāna'nī't ē chuntza' cālīmāca'tzīnīca jā catatētaxtulh a'ntza' na ixchic Herodes.

A'cxni' tatzā'lalh nac Egipto

13 A'cxni' ixta'a'nī'ttza' magos, José lakahuāna'lh ē tasu'yuni'lh chā'tin ángel tī macamilh Māpa'ksīni' Dios. Ángel huanilh:

—Catāqui'. Cacālī'pi ska'ta' ē ixtzī' ē catzā'la'tit nac país jā huanican Egipto. A'ntza' natachokoyā'tit hasta a'cxni' na'icmāca'tzīnīyān. Herodes naputza ska'ta' ē namaknīcu'tun.

14 José tāquī'lh a'cxni' tzi'sajcus ixuanī't ē a'lh. Cālē'lh ska'ta' ē ixtzī'. Ta'a'lh nac ti'ya't jā huanican Egipto. 15 A'ntza' tatachokolh hasta a'cxni' nīlh Herodes. Chuntza' a'kspulalh namākentaxtū tū Māpa'ksīni' Dios ixuanī't ixa'kchihuīna'. Chuntza' huanli: "Ixuī'lh nac Egipto quiSka'ta' ē a'ntza' icta'sani'lh."

Herodes cāmāmaknīnīni'lh lacstīn

16 A'cxni' Herodes ca'tzīlh ixta'a'kskāhuī'nī't magos, xla' sītzī'lh. Māpa'ksīni'lh cacāmaknīca lacstīn tī ka'hua'cha. Cāmāmaknīnīni'nkō'lh ixlīpō'ktuca'n lacstīn tī xaka'hua'cha xalanī'n nac Belén ē ixlacatzuna'j cā'lacchicni'. Cāmāmaknīnīni'lh ixlīpō'ktuca'n tī jāna'j ixtaka'lhī a'ktu' cā'ta. Chuntza' māpa'ksīlh ixpālacata ixtlahuanī'ttza' hua'chi a'ktu' cā'ta a'cxni' ixlacatuncuhuī'nī't ska'ta' chī tahuanli magos. 17 Chuntza' mākentaxtūlh tū tzo'kli a'kchihuīna' tī ixuanican Jeremías. Chuntza' tzo'kli:

18 Kexmatcan chī calhuancan nac cā'lacchicni' jā huanican
Ramá ē ta'sacan.
Raquel ū'tza' tī cālakcalhuamā'lh ixlacstīn.
Jāla ixmāko'xamixīcan ixpālacata ixtanīnī'ttza'.
Chuntza' tzo'kli.

19 A'cxni' ixnīnī'ttza' Herodes, José lakahuāna'mpālh a'ntza' jā ixuī'lh nac Egipto. Tasu'yuni'lh chā'tin ángel tī macamilh Māpa'ksīni' Dios ē huanilh:

20 —Catāqui' ē calī'pi ska'ta' ē ixtzī'. Cataspi'ttit nac ti'ya't jā
huanican Israel. Tanīlhtza' xlaca'n tī ixtamaknīcu'tun ska'ta'
—huanli ángel.
21 José tāquī'lh ē a'lh ē lē'lh ska'ta' ē ixtzī' hasta nac
Israel. 22 Arquelao ixlakxoko ixtāta' Herodes ixuanī't ē
ixmāpa'ksīni'mā'lh jā huanican Judea. A'cxni' José ca'tzīlh
huā'mā', ixjicua'n ē jā ixa'ncu'tun a'ntza'. Lakahuāna'mpālh ē
ū'tza' talī'a'lh nac ti'ya't jā huanican Galilea. 23 A'cxni' tachā'lh
a'ntza' nac Galilea, ta'a'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Nazaret
ē a'ntza' tatahuī'lh. Chuntza' a'kspulalh namākentaxtū tū
tahuanli a'kchihuīna'nī'n. Tahuanli: "Jesús namāpācuhuīcan
nazareno."

3

Juan Mā'kpaxīni' a'kchihuīna'nli nac cā'tzaya'nca ti'ya't
Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28

1 Huā'mā' quilhtamacuj milh nac cā'tzaya'nca ti'ya't nac
Judea Juan tī ixmā'kpaxīni'n. Ixa'kchihuīna'mā'lh 2 ē ixcāhuani
tachi'xcuhuī't:
—Calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n ē camakxtektit
tū jā tze ixpālacata talacatzuna'jīmā'lh a'cxni' Dios
namāpa'ksīni'nkō'.
3 A'kchihuīna' Isaías tzo'kli chī tachi'xcuhuī't natalakpalī
ixtalacapāstacni'ca'n ē nata'a'ka'ī'. Tzo'kli ixpālacata huā'mā'
Juan jā huan chuntza':
A'ntza' jā cā'tzaya'nca ti'ya't, nakexmatcan catīhuālh tī palha'
nachihuīna'n ē nahuan:
"Cacāxtlahua'tit tej ixpālacata mimā'lh Māpa'ksīni'.
Camālakstu'nctit tej."
4 Ixlu'xu' huā'mā' Juan līcāxtlahualh ixchi'xit camello ē
ixlīchī'can ko'xka' ixuanī't. Xla' ixua' xtu'qui' ē xaxcān ta'xcāt
xala' nac cā'qui'huī'n. 5 Tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'lacchicni'
Jerusalén tamilh takexmata. Nā lhūhua' tachi'xcuhuī't
xalanī'n calhāxcuhuālh nac estado Judea ē xalanī'n lacatzuna'j
xaka'tla' nac xcān Jordán nā tamilh takexmata. 6 A'cxni' takel-
htasu'yuni'lh Dios ixcuentaca'n, Juan cāmā'kpaxīlh chā'tunu'
nac ka'tla' xcān Jordán.
7 Lhūhua' fariseos ē ixpālejni' israelitas tamilh ta'a'kpaxa.
A'cxni' Juan cālaktzī'lh, cālacaquilhnīlh ē cāhuanilh:
—¡Hui'xina'n tlahua'pā'na'ntit a'ktu' milacanca'n!
¿Tīchu cāhuanin natzā'la'ni'yā'tit ixtasītzi' Dios tū
mimā'lh? 8 Catlahua'tit tū tze ē ū'tza' nalītasu'yu ixlīcāna'
lakpalīnī'ta'ntittza' mintalacapāstacni'ca'n. 9 Jā catihuantit
mē'cstuca'n: "Quina'n ī'xū'nātā'natna' Abraham. Ū'tza'
iclīpāhuanāuj ē jā icjicua'ni'yāuj ixtasītzi' Dios." Jā chuntza'
ixua'ntit. Quit iccāhuaniyān Dios tzē nacālakpalī huā'mā'

chihuixni' ē natala ī'xū'nātā'natna' Abraham. 10 Hua'chi xacacanī'ttza' ā'chaj ē natzucucan natancā'can qui'hui'. Catūhuālh qui'hui' tū jā māstā' ixtahua'ca't xatze, ū'tza' natancā'can ē nalhcuyucan. Tachi'xcuhuī't tī jā tatasu'yu palh ta'a'ka'ī', xlaca'n hua'chi qui'hui' tū jā tahua'ca'. 11 Ixlīcāna' quit iccālīmā'kpaxīyān xcān. Ū'tza' nalītasu'yu chī līlīpuhuanā'tit tū jā tze tū tlahuanī'ta'ntit. Tī namin ā'līstān, xla' makapitzīn hui'xina'n nacātalīmā'kpaxīyān Espíritu Santo ē ā'makapitzīn huampala nacātalīmā'kpaxīyān macscut. Xla' ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit. Quit jāla icmālakchā'nī chī xla'. Quit jā minī'ni' nūn na'icxcutni' ixlīkechī'can ixcaclhi'. 12 Xla' hua'chi chā'tin chi'xcu' tī chi'panī'ttza' ixlīmālakosūn ē nalacsu'nu trigo tū tlahuacan harina. Xalīcha'nat trigo namānū jā māquī'can ē xapa'lhma' nalhcuyu nac macscut tū jāla catimāmixīlh —cāhuanilh.

Jesús a'kpaxli
Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22

13 Ā'līstān Jesús taxtulh nac estado Galilea ē lakchā'lh Juan jā ixmā'kpaxīni'mā'lh na ixquilhtūn ka'tla' xcān jā huanican Jordán. Jesús milh a'kpaxa. 14 Ē Juan jā ixmā'kpaxīcu'tun Jesús ē huanilh:

—Hui'x minī'ni' naquimā'kpaxī'ya' ē jā ixlacasqui'nca quit na'icmā'kpaxīyān.

15 Jesús kelhtīlh:

—Chuhua'j calalh chuntza' chī icsqui'ni'yān. Chuntza' quincāminī'ni'yān ē ū'tza' nalītlahuakō'yāuj tū Dios māpa'ksīlh.

Juan kexmatni'lh ē tlahualh tū huanilh.

16 Jesús, a'cxni' mā'kpaxīca, tacutli nac xcān. Xamaktin talaquī'lh nac a'kapūn ē Jesús laktzī'lh Espíritu Santo. Ixtasu'yu hua'chi tantzasnān. Yujchi na ixlaclhtza' Jesús. 17 Kexmatca a'ktin tachihuīn nac a'kapūn ē huanli:

—Ū'tza' huā'mā' quiSka'ta' tī laktza' icpāxquī' ē xla' quimakapāxuī.

4

Skāhuī'ni' ixlīlaktzī'ncu'tun Jesús
Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13

1 Palaj tunca Espíritu Santo lē'lh Jesús nac cā'tzaya'nca ti'ya't. Skāhuī'ni' tī huanican Satanás ixlīlaktzī'ncu'tun palh tzē na'a'kskāhuī' Jesús.

2 A'ntza' tu'pu'xam quilhtamacuj Jesús jā huā'yalh pō'ktu quilhtamacuj ē pō'ktu tzī'sa ē ixtzi'ncsa. 3 Skāhuī'ni' laktalacatzuna'jīlh Jesús ē huanilh:

—Palh hui'x ī'Ska'ta' Dios, cacāmāpa'ksi' tzamā' chihuixni' pāntzīn catahuanli.

4 Jesús kelhtīlh:

—Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Jā xmān pāntzīn catilīlatamā'lh chā'tin chi'xcu' nac cā'quilhtamacuj. Nā ixlacasqui'nca cuenta natlahuacan ixtachihuīn Dios.”

5 Palaj tunca skāhuī'ni' lē'lh Jesús nac Jerusalén jā nā māpācuhuīcan cā'lacchicni' xatasicua'lanātlahua. Māhua'ca'lh na ixa'kspūn xaka'tla' templo 6 ē huanica:

—Palh hui'x ī'Ska'ta' Dios, cayujti nac ti'ya't. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
Dios nacāmāpa'ksī ixángeles natamaktaka'lhān.
Natamā'kaquī'yān ē chuntza' nūn kentin mintujan catitakāhui' nac chihuix.

7 Jesús kelhtīlh:

—Nā chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Jā tilīlaktzī'na' miMāpa'ksīni' Dios.”

8 Skāhuī'ni' lē'mpālh a'ktin nac sipej tālhmā'n. A'ntza' māsu'yuni'kō'lh ixlīka'tla' cā'quilhtamacuj ē chī tzēhuanī't ixuanī't. 9 Skāhuī'ni' huanilh:

—Pō'ktu huā'mā' na'icmaxquī'yān xmān naquintatzokostani'ya' ē naquilaktaquilhpūtaya' —huanica Jesús.

10 Jesús kelhtīni'lh:

—¡Caquintapānu'ni', Skāhuī'ni'! Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Natatzokostani'ya' ē nalaktaquilhpūtaya' miMāpa'ksīni' Dios ē natlahua'ya' xmān tū xla' lacasqui'n.”

11 Palaj tunca skāhuī'ni' a'kxtekui'līlh. Ē makapitzīn ángeles tamilh ē tamaktaka'lhli Jesús.

Jesús tzuculh a'kchihuīna'n nac estado Galilea
Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15

12 Jesús a'cxni' māca'tzīnīca chī ixchī'canī't Juan, palaj tunca a'lh nac estado Galilea 13 ē jā tachokolh nac Nazaret. A'lh tahui'la nac cā'lacchicni' Capernaum ixlacatzuna'j na ixquilhtūn xcān. Nā huā'mā' ti'ya't ixmāpācuhuīcan ixti'ya'tca'n Zabulón ē Neftalí. 14 Huā'mā' tū a'kspulalh mākentaxtūlh tū tzo'kli a'kchihuīna' Isaías na ixtachihuīn Dios. Chuntza' tzo'kli:

15 Ti'ya't jā māpācuhuīcan Zabulón ē jā māpācuhuīcan Neftalí,
a'ntza' tētaxtu tej tū mā'lh hasta nac mar.
Nā a'ntza' ixtuntacut nac xcān Jordán nac estado Galilea ē
ū'tza' jā tahui'lāna'lh tī jā israelitas.
16 Tachi'xcuhuī't hua'chi ixtahui'lāna'lh jā cā'pucsua' ē chuhua'j
talaktzī'lh a'ktin xaka'tla' taxkaket.
Xlaca'n hua'chi ixtanīmā'nalh ē cā'skē'k ixtahui'lāna'lh.
Chuhua'j talaktzī'lh chī xkaka.
Chuntza' tzo'kli Isaías.

17 Palaj tunca Jesús tzuculh a'kchihuīna'ntā'kchoko ē huanli:

—Calīlīpuhuantit tū jā tze tlahuanī'ta'ntit ē calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n. Talacatzuna'jīmā'lhtza' a'cxni' Dios namāpa'ksīni'nkō'.

Jesús cālacsacli kelhatā'ti' chi'pāna'nī'n squī'ti'
Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11

18 A'cxni' Jesús ixlatlā'huan na ixquilhtūn xaka'tla' xcān tū huanican lago Galilea, cālaktzī'lh chā'tu' chi'xcuhuī'n tī lītā'timīn ixtahuanī't. Chā'tin Simón ixuanican ē ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Pedro. Ā'chā'tin Andrés ixuanican. Xlaca'n chi'pāna'nī'n squī'ti' ixtahuanī't ē ixtamojōmā'nalh nac xcān ixpūtayanca'n tū pūchi'pacan squī'ti'. 19 Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Caquilātā'a'uj ē na'iccāmāsu'yuni'yān chī nacālīmā'a'ka'ī'nī'yā'tit tachi'xcuhuī't ixtachihuīn Dios.

20 Palaj tunca tamakxtekli ixpūtayanca'n ē tatā'a'lh Jesús.

21 A'cxni' a'lh ā'lacatin, cālaktzī'lh ā'chā'tu' huampala lītā'timīn. Xlaca'n ixcamana' Zebedeo ixtahuanī't ē ixtacuhuīni' chā'tin Jacobo ē ā'chā'tin Juan. Ixtatā'hui'lāna'lh ixtāta'ca'n nac barco ē ixtalacachī'mā'nalh tū pūchi'pacan squī'ti'. Jesús cāmāta'satīnīni'lh. 22 Xamaktin xlaca'n tatacutli nac barco ē ta'a'kxtekui'līlh ixtāta'ca'n ē ta'a'lh tastālani'lh Jesús.

Jesús cāmāsu'yuni'lh lhūhua' tachi'xcuhuī't
Lc. 6:17-19

23 Jesús ixtlā'huamā'lh calhāxcuhuālh nac estado Galilea ē ixcāmāsu'yuni'mā'lh tachi'xcuhuī't na ixtemploca'n israelitas nac a'katunu' cā'lacchicni'. Ixcāmāsu'yuni'mā'lh chī nala jā Dios māpa'ksīni'nkō' ē ixcāmātzeyīmā'lh ixlīpō'ktuca'n kempālhūhua' ta'jatat tū ixcāpasanī't tachi'xcuhuī't. 24 Calhāxcuhuālh nac ti'ya't jā huanican Siria cāmāca'tzīnīca ixpālacata Jesús. Cālīmini'ca ixlīpō'ktuca'n ta'jatatlanī'n. Cālīmini'ca tī ixtapātīmā'nalh catūxcuhuālh ta'jatat ē catūxcuhuālh taca'tzanajuāt. Cālīmini'ca tī ixtaka'lhī jā tzeya ū'nī'n ē tī ixpaxnīni'n ē tī ixtalū'ntū'nunī't. Jesús cāmātzeyīkō'lh. 25 Līlhūhua' xalanī'n nac estado Galilea tastālani'lh ē nā xalanī'n nac Decápolis ē Jerusalén. Nā tastālani'lh xalanī'n nac estado Judea ē xalanī'n nac ti'ya't ixtuntacut nac xcān Jordán.

5

Jesús a'kchihuīna'nli na ixlacapūn sipej

1 A'cxni' Jesús cālaktzī'lh tamilh lhūhua' tachi'xcuhuī't, xla' tā'cxtulh na ixlacapūn sipej ē a'ntza' tahuī'lh. Ī'scujnu'nī'n palaj tunca talītamacsti'li'lh. 2 Jesús tzuculh cāmāsu'yuni'.

Tī ixlīcāna' tapāxuhua
Lc. 6:20-23

Chuntza' Jesús cāhuanilh:

3 —Masqui pūhua'nā'tit xmān tzē nalīmakapāxuī'yā'tit Dios palh xla' nacāmaktāyayān, ka'lhī'yā'tit tū nalīpāxuhua'yā'tit. Dios cālakalhu'manān masqui jā tze hui'xina'n. Nalīpāxuhua'yā'tit ixpālacata Dios cāmāpa'ksīmā'n.

4 'Masqui līlīpuhuanā'tit mincuentaca'n ē tū jā tze nac cā'quilhtamacuj, ka'lhī'yā'tit tū nalīpāxuhua'yā'tit. Dios nacāmāko'xamāka'tlī'yān.

5 'Ka'lhī'yā'tit tū nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n tī jā ka'tla' līmakca'tzīyā'tit. Ixlīpō'ktu ti'ya't milaca'n nahuan.

6 'Ka'lhī'yā'tit tū nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n tī lactze huancu'tunā'tit na ixlacatīn Dios ē chuntza' makca'tzīyā'tit hua'chi tī tzi'ncsa putza ixtahua'. Dios nacāmaktāyayān ē chuntza' lactze nalītaxtuyā'tit.

7 'Ka'lhī'yā'tit tū nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n tī cālakalhu'manā'tit ā'makapitzīn. Nā Dios nacālakalhu'manān.

8 'Ka'lhī'yā'tit tū nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n tī xmān a'ktin mintalacapāstacni'ca'n ē ū'tza' chī tzē nalīmakapāxuī'yā'tit Dios. Nalīpāxuhua'yā'tit ixpālacata nac a'kapūn nalaktzī'nā'tit Dios calacan.

9 'Ka'lhī'yā'tit tū nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n tī cāmāko'xamixī'yā'tit tachi'xcuhuī't tī talāsītzī'ni'. Nalīpāxuhua'yā'tit ixpālacata nacātamāpācuhuī'yān ixlacstīn Dios.

10 'Ka'lhī'yā'tit tū nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n masqui pātīni'mpā'na'ntit xmān ixpālacata tlahua'pā'na'ntit ixtalacasqui'nīn Dios. Dios cāmāpa'ksīmā'n ē ū'tza' nalīpāxuhua'yā'tit.

11 'Ka'lhī'yā'tit tū nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n a'cxni' tachi'xcuhuī't cātalakapalayān ē cātamātakāhuī'yān ē cātalīmālacsu'yuyān kempālhūhua' tū jā ixlīcāna'. Capāxuhua'tit a'cxni' cātatlahuani'yān chuntza' xmān ixpālacata quilāstālani'uj. 12 Capāxuhua'tit. Nac a'kapūn māquī'canī't tū milaca'n nahuan ē ū'tza' tū lhūhua' ixtapalh. Nā lacxtim cāmakapātīnīnca ixa'kchihuīna'nī'n Dios xalanī'n makāstza'.

Matzat ē pūcās
Mr. 9:50; Lc. 14:34-35

13 Jesús cāhuanipālh:

—Hui'xina'n hui'lā'na'ntit nac cā'quilhtamacuj nacāmāsu'yuni'yā'tit tachi'xcuhuī't chī tze natalīhuan. Ū'tza' hua'chi matzat tū līlahuacan quinī't ē ū'tza' tze nalīhuan ē jā napu'csan. Palh matzat jātza' sko'kō'xni'n,

¿chī tzē nalīmāsko'kō'nuncan? Jātza' tze catihuanli. Xmān namaka'ncan ē nalacchi'ntacan.
14 'Nā hui'xina'n hui'lā'na'ntit nac cā'quilhtamacuj nacāmāsu'yuni'yā'tit tachi'xcuhuī't chī natalīlatā'kchoko. Hui'xina'n hua'chi pūcās tū māxkakēni' ixlīpō'ktu nac cā'quilhtamacuj. A'ktin cā'lacchicni' tālhmā'n nac sipej jā catimātzē'kca. 15 Ē nūn catimāpasīca pūcās ē palaj tunca nalīmā'kchahuacan catūhuālh. Ā'chulā' tze māhua'ca'can tālhmā'n ē chuntza' tzē nacāmāxkakē ixlīpō'ktuca'n tī tatanūmā'nalh nac chic. 16 Chuntza' hui'xina'n tzej nalatā'kchokoyā'tit na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't ē chuntza' xlaca'n natamakapāxuī quinTāta'ca'n nac a'kapūn ixpālacata xatze tū tlahua'pā'na'ntit.

Jesús māsu'yulh ixpālacata līmāpa'ksīn

17 Jesús cāhuanipālh:

—Jā capuhua'ntit icminī't na'icmālaksputū līmāpa'ksīn tū maxquī'ca Moisés ē tū tatzo'kli a'kchihuīna'nī'n. Jā ū'tza' iclīminī't. Quit icminī't namākentaxtū. 18 Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Līhuan tahui'lāna'lhcus a'kapūn ē ti'ya't, jā catixapaca nūn macsti'na'j tzamā' līmāpa'ksīn. Jā tū catixapaca a'cxni' jāna'j namākentaxtūkō'can ixlīpō'ktu tū nala. 19 Chuntza' palh catīhuālh namākēnū macsti'na'j tū māpa'ksī līmāpa'ksīn ixpālacata lacpuhuan jā ixlacasqui'nca ē palh chuntza' nacāmāsu'yuni' ā'makapitzīn, xla' xastancu nalītaxtu jā Dios māpa'ksīni'nkō'. Palh catīhuālh nakexmatni' līmāpa'ksīn ē nā nacāmāsu'yuni' ā'makapitzīn chī xlaca'n natakexmatni', xla' ixlacasqui'nca jā Dios māpa'ksīni'nkō'. 20 Chuntza' iccāhuaniyān ixlacasqui'nca natlahua'yā'tit tū ixlīcāna' ixtalacasqui'nīn Dios. Palh jā tasu'yu ā'chulā' xatze hui'xina'n ē jā xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē fariseos, hui'xina'n jā catitanū'tit jā Dios māpa'ksīni'nkō'.

Jesús māsu'yulh ixpālacata tasītzi'
Lc. 12:57-59

21 Jesús cāhuanipālh:

—Hui'xina'n kexpa'tnī'ta'ntittza' chī cāhuanica xalanī'n makāstza': "Jā catimaknī'ni'. Palh catīhuālh namaknīni'n naputzāna'nīcan ē xla' naxokonuni' Dios." 22 Quit iccāhuaniyān palh catīhuālh xmān nasītzī'ni' ā'chā'tin, naputzāna'nīcan ē xla' naxokonuni' Dios. Catīhuālh tī nalakapala ā'chā'tin nā xla' naxokonuni' Dios. Catīhuālh tī cachīhuālh nahuani ā'chā'tin: "Lhkenti hui'x", xla' tzē nalhcuyucan nac pūpātīn.

23 'Chuntza' a'cxni' lī'pimpā't tū nalakahui'līya' Dios ē palh nalacapāstaca chī tlahuani'nī'ta' tū jā tze ā'chā'tin, 24 namakxteka'chi nac pūmacamāstā'n tū ixlakahui'līya' Dios.

Pūla napina' namāko'xami'xī'ya' ā'chā'tin ē ā'līstān nataspi'ta nalakahui'līya' tū ixlī'pimpā't.
25 'Palh catīhuālh mālacapū'yān ē lē'ncu'tunān nac pūchihuīn, calacapāstacti chī palaj nalītalācāxla'ya' līhuan pimpā'na'ntit nac tej. Palh jā chuntza' natlahua'ya', a'cxni' minchā'tu'ca'n nachipinā'tittza', nalē'nān na ixlacatīn juez. Ū'tza' nalīmacamaxquī'yān policía ē xlaca'n natachī'yān ē natamānūyān nac pūlāchī'n. 26 Icuaniyān jā nataxtuyāchi hasta a'cxni' naxokokō'ya' ixlīpō'ktu tū laclīpina'.

Jesús māsu'yulh ixpālacata tī taputza ixtā'lāpāxquī'nca'n

27 Jesús cāhuanipālh:
—Hui'xina'n kexpa'tnī'ta'ntittza' chī ixuancan xapūla: "Jā catika'lhi' mintā'lāpāxquī'n." 28 Quit iccāhuaniyān catīxcuhuālh tī nalaktzī'n chā'tin puscāt ē napuhuan natā'lhtatacu'tun, ū'tza' lacxtim hua'chi ixtā'lhtatanī'ttza' ixpālacata chuntza' lacapāstaca.
29 'Palh milakastapun na milacapekcāna'j nalaktzī'n catīhuālh ē ū'tza' nalīmātlahuīyān tū jā tze, namāxtuya' ē namaka'na'. Jā tze palh napina' nac pūpātīn ixpālacata milakastapun. Ā'chulā' tze ī'sputni'n milakastapun ē namakapūtaxtūca'na'. 30 Palh mimacapekcāna'j natlahua tū jā tze, cacā'yuju' ē cama'ka'. Jā tze palh napina' nac pūpātīn ixpālacata mimacan. Ā'chulā' tze ī'sputni'n mimacan ē namakapūtaxtūca'na'.

Jesús māsu'yulh ixpālacata makxtekcan puscāt
Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18

31 Jesús cāhuanipālh:
—Nā pūla ixuancan: "Catīhuālh tī namakxteka ixpuscāt ixlacasqui'nca naxapacan nac registro." 32 Quit iccāhuaniyān palh puscāt jā ka'lhī ixtā'lāpāxquī'n a'cxni' naxapacan nac registro, ū'tza' jā tze quīlītaxtulh. Puscāt a'cxni' natamakaxtokpala, ū'tza' nahuanican ka'lhī ixtā'lāpāxquī'n. Chi'xcu' tī natā'tamakaxtoka tzamā' puscāt, nā xla' tzaj ixtā'lāpāxquī'n nahuan.

Jesús māsu'yulh ixpālacata chī tahuan tū ixlīcāna'

33 Jesús cāhuanipālh:
—Nā kexpa'tnī'ta'ntittza' chī ixcāhuanican xamakāstza': "A'cxni' ixlīcāna' hua'na' natlahua'ya' catūhuālh, Dios laktzī'mā'n ē ixlacasqui'nca namākentaxtūya'." 34 Quit iccāhuaniyān jā catihua'ntit: "Por Dios", ixpālacata catūhuālh. Makapitzīn tahuan: "Por los cielos", a'cxni' tacāxtlahua catūhuālh. Chuntza' jā tze. A'kapūn, a'ntza' jā Dios huī'lh. 35 Ā'makapitzīn tahuan: "Por la tierra." Chuntza' jā tze. Ti'ya't hua'chi jā Dios cāmājaxī ixtujan. Ā'makapitzīn huampala

tahuan: “Por Jerusalén.” Chuntza' jā tze. Jerusalén, ū'tza' ixcā'lacchicni' Dios tī ā'chulā' xaka'tla'. 36 Ā'makapitzīn huampala tahuan: “Por mi cabeza.” Chuntza' jā tze. Xmān Dios ca'tzī jā'cxni' napu'n ixa'ksasatca'n. 37 Ixlīcāna' calalh a'cxni' nahua'nā'tit “tze” o “jā tze.” Chuntza' jā ixlacasqui'nca ā'catūhuālh nahuampalayā'tit. Tzamā' ā'makapitzīn tachihuīn nacāquilhtaxtuyān ixpālacata skāhuī'ni'.

Jesús māsu'yulh chī nacāmālakxokonī
Lc. 6:29-30

38 Jesús cāhuanipālh:

—Hui'xina'n kexpa'tnī'ta'ntittza' chī pūla ixuancan: “Palh namātakāhuī'ya' ixlakastapun ā'chā'tin, nā hui'x nalīxoko'nu'na' milakastapun. Nalīxoko'nu'na' mintatzan ixtatzan ā'chā'tin tū māyujū'ni'nī'ta'.” 39 Quit iccāhuaniyān: Jā catimālakxokonī'tit tī cātlahuani'nī'ta'n tū jā tze. Palh catīhuālh nalacala'sān na milacapīn, natamakxteka' nalacala'sān ā'lacapī kentin. 40 Palh catīhuālh ixmālacapū'n ē namaktīcu'tunān milu'xu', nā natamakxteka' nalē'n minchamarra. 41 Palh catīhuālh ī'sāmācu'quī'ni' ixtacu'ca' a'ktin kilómetro, nacu'ca'pala'ya' ā'chuntza' ā'a'ktin kilómetro. 42 A'cxni' catīhuālh nasqui'ni'yān catūhuālh, namaxquī'ya' ē jā xmān catitalakspi'tni' catīhuālh tī maksācua'cu'tunān.

Jesús māsu'yulh chī napāxquī'yā' mintā'lāquiclhlaktzi'
Lc. 6:27-28, 32-36

43 Jesús cāhuanipālh:

—Nā kexpa'tnī'ta'ntittza' chī pūla ixuancan: “Nacāpāxquī'ya' minamigos ē jā ixlacasqui'nca nacāpāxquī'ya' mintā'lāquiclhlaktzi'.” 44 Quit iccāhuaniyān: Cacāpāxquī'tit mintā'lāquiclhlaktzi'ca'n ē casqui'ni'tit Dios cacāsicua'lanātlahualh xlaca'n tī cātaquiclhlaktzī'nān. Cacāmaktāya'tit xlaca'n tī jā cātalaktzī'ncu'tunān ē catā'chihuīna'tit Dios ixpālacataca'n xlaca'n tī cātalakapalayān ē cātamakapātīnīnān. 45 Chuntza' lītasu'yu hui'xina'n ixlacstīn quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn. Dios hui'līnī't chi'chini' ē lacxtim talaktzī'n chi'chini' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't, masqui tī tze ē tī jā tze. Dios macamin xcān ixpālacata ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't tī takexmata ē masqui tī jā takexmatcu'tun. 46 Palh xmān nacāpāxquī'yā't xlaca'n tī cātapāxquī'yān, ¿tīchu cuenta natlahua huā'mā'? Chuntza' tatlahua catīxcuhuālh ā'makapitzīn tī jā tze hua'chi mātā'jīni'nī'n. 47 Palh xmān mintā'macchicca'n cātā'chihuīna'nā't, ¿ē tze tū tlahua'nī'ta'ntit? Xlaca'n tī jā tastālani' ixtej Dios nā chuntza' tatlahua. 48 Ixlacasqui'nca hui'xina'n lactze nahuanā't lacxtim chī quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn.

6

Jesús māsu'yulh ixpālacata xatze tū tlahuacan

1 Jesús cāhuanipālh:

—Palh natlahua'yā'tit tū tze o namaktāya'yā'tit ā'chā'tin ē ū'tza' nalīmākentaxtūyā'tit ixtalacasqui'nīn Dios, tzē'k natlahua'yā'tit. Jā catitlahua'tit cā'lhūhua'lacatīn ixpālacata lacasqui'nā'tit nacātalaktzī'nān. Palh cā'lhūhua'lacatīn natlahua'yā'tit, quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn jā tū caticāmaxquī'n. 2 Chuntza' a'cxni' nacāmaktāya'yā'tit tī tamaclacasqui'n, jā caticāhua'ni'tit ā'makapitzīn tū tlahua'pā'na'ntit. Xlaca'n tī tatlahua a'ktu' ixlacanca'n tatlahua tū tze nac cā'tejen ē na ixtemploca'n israelitas. Chuntza' tatlahua ixpālacata tachi'xcuhuī't nacāmāka'tlī'. Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. A'cxni' cālaktzī'ncan, ū'tza' hua'chi ixtatlajca'n tū natamaktīni'n. 3 Hui'xina'n, a'cxni' nacāmaktāya'yā'tit tī tamaclacasqui'n, jā catimakxtektit jā tī chā'tin naca'tzī chī cāmaktāya'yā'tit. 4 Ā'chulā' tze tzē'k nacāmaktāya'yā'tit. QuinTāta'ca'n nalaktzī'n tū tzē'k tlahua'yā'tit ē xla' nacāmaxquī'yān mintatlajca'n.

Jesús māsu'yulh chī nalī'orarlīcan

Lc. 11:2-4

5 Jesús cāhuanipālh:

—Makatunu' na'orarlīni'yā'tit Dios, jā catitlahua'tit chī tatlahua xlaca'n tī tatlahua a'ktu' ixlacanca'n. Xlaca'n tatāya na ixtemploca'n israelitas ē nac cā'tejen jā nacālaktzī'ncan a'cxni' ta'orarlīmā'nalh. Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. A'cxni' cālaktzī'ncan, ū'tza' hua'chi ixtatlajca'n tū natamaktīni'n. 6 A'cxni' hui'xina'n na'orarlīyā'tit, catanū'tit na minchicca'n ē camālacchahua'tit ē mina'cstuca'n na'orarlīyā'tit ē natā'chihuīna'nā'tit quinTāta'ca'n a'ntza' jā jā tī nalaktzī'nān. QuinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn nalaktzī'n tū tzē'k natlahua'yā'tit ē xla' nacāmaxquī'yān mintatlajca'n.

7 'Calacapāstactit a'cxni' natlahua'yā'tit minoracionca'n, ē jā maklhūhua' cahua'mpala'tit. Chuntza' tatlahua tzamā' tī jā talakapasa Dios. Tapuhuan Dios nacākexmata ixpālacata lhūhua' tachihuīn. 8 Jā catila'tit chī xlaca'n. QuinTāta'ca'n nac a'kapūn ca'tzītza' tū hui'xina'n maclacasqui'nā'tit a'cxni' jāna'j squi'ni'yā'tit. 9 Chuntza' natā'chihuīna'nā'tit Dios:

QuinTāta'ca'n tī hui'lachi nac a'kapūn, calakachi'xcuhuī'ca'.

10 Camilh a'cxni' natzucuya' nacāmāpa'ksī'kō'ya'.

Catlahuaca mintalacasqui'nīn huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna' chuntza' chī nac a'kapūn.

11 Caquilāmaxquī'uj chuhua'j quilīhua'tca'n tū icmacla-casqui'nāuj.

12 Caquilāmātza'nkēna'ni'uj tū iccāmaklaclē'nān chuntza' chī
iccāmātza'nkēna'ni'yāuj ū'tunu'n tī quincātamaklaclē'nān.
13 Jā camakxtekti tū naquincā'a'kspulayān
naquincāmātlahuīyān tū jā tze.
Xmān hui'x xaMāpa'ksīni' ē mila' ixlīpō'ktu līti'hui'qui ē
ixlīpō'ktuca'n natamakapāxuīyān pō'ktu quilhtamacuj.
Amén.
14 'Palh hui'xina'n nacāmātza'nkēna'ni'yā'tit ā'makapitzīn tī
cātatlahuani'yān tū jā tze, nā quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn
nā nacāmātza'nkēna'ni'yān tū tlahuanī'ta'ntit tū jā tze. 15 Palh
hui'xina'n jā nacāmātza'nkēna'ni'yā'tit ā'makapitzīn, jā cat-
icāmātza'nkēna'ni'n mincuentaca'n quinTāta'ca'n xala' nac
a'kapūn.

Jesús māsu'yulh ixpālacata chī jā tihuā'yan
16 Jesús cāhuanipālh:
—A'cxni' jā catihuā'ya'ntit pō'ktu quilhtamacuj ixpālacata
orarlīni'cu'tunā'tit Dios, jā catila'tit chī xlaca'n tī tatlahua
a'ktu' ixlacanca'n. Xlaca'n ta'a'cpūtahua'ca' lhca'ca'n ē
jā talakacha'ka'n. Nacālaktzī'ncan ē ū'tza' nalīca'tzīcan jā
tahuā'yan. Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Xlaca'n taka'lhītza'
ixtatlajca'n a'cxni' tasu'yu jā tahuā'yalh. 17 Hui'xina'n
jā catitlahua'tit chuntza'. A'cxni' jā huā'ya'nā'tit pō'ktu
quilhtamacuj ē na'orarlīyā'tit, calakacha'ka'ntit ē tzej
calacxqui'ttit miya'jca'n 18 ē chuntza' jā catica'tzīca palh
jā huā'ya'nā'tit. Xmān quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn naca'tzī
tū tzē'k tlahua'yā'tit ē xla' nacāmaxquī'yān mintatlajca'n.

Jesús māsu'yulh ixpālacata tū quilaca'n nahuan nac a'kapūn
Lc. 12:33-34
19 Jesús cāhuanipālh:
—Jā catilacasqui'ntit lhūhua' tumīn ē catūhuālh xala' nac
huā'mā' cā'quilhtamacuj. Tzī'ya' ē xumpepe tzē natamālaksputū
tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Tzē naka'lhancan mintumīnca'n.
20 Ā'chulā' tze calacasqui'ntit tū milaca'n nahuan nac
a'kapūn. A'ntza' tzī'ya' ē xumpepe jāla catitamālaksputūlh
ē jāla catitatanūlh ka'lhāna'nī'n. 21 Pō'ktu quilhtamacuj
lacapāstaclacapinā'tit jā huī'lh tū ā'chulā' cālīmacuani'yān.

Jesús māsu'yulh ixpālacata tū pūmāxkakē quimacni'ca'n
Lc. 11:34-36
22 Jesús cāhuanipālh:
—Milakastapunca'n hua'chi a'ktin tū māxkakē
mimacni'ca'n. Palh jā tampi'lhīni'nā'tit ē palh laktzī'nā'tit
tū tamaclacasqui'n ā'makapitzīn, ū'tza' hua'chi tze
milakastapunca'n ē hua'chi pō'ktu taxkaket na mimacni'ca'n.
23 Palh xmān laktzī'nā'tit tū maclacasqui'nā'tit hui'xina'n

mina'cstuca'n, lactampi'lhīn lītaxtuyā'tit. Ū'tza' hua'chi jā tze milakastapunca'n ē hua'chi pō'ktu cā'pucsua' na mimacni'ca'n. Palh jā tze ixmāxkakēni' mimacni'ca'n, ā'chulā' cā'pucsua' nahuan. A'ntza' jā cā'pucsua' jā tasu'yucan jā pe'a'ncan.

Jesús māsu'yulh ixpālacata chā'tu' patrón
Lc. 16:13

24 Jesús cāhuanipālh:

—Chā'tin chi'xcu' jāla chu lacxtim catitā'scujli chā'tu' ixpatrón. Napāxquī' chā'tin ē jā catilaktzī'ncu'tunlī ā'chā'tin. Nakexmatni' chā'tin ē nalakmaka'n ā'chā'tin. Nā chuntza' hui'xina'n jāla nalīpāhua'nā'tit Dios palh nalīpāhua'nā'tit mintumīnca'n.

Jesús māsu'yulh chī Dios cāmaktaka'lha ixlacstīn
Lc. 12:22-31

25 Jesús cāhuanipālh:

—Ū'tza' iccālīhuaniyān chuhua'j. Jā tilī'a'ktuyunā'tit tū nahua'yā'tit ē chī nalīlatahui'layā'tit. Jā tilī'a'ktuyunā'tit tū nalīlhakā'nanā'tit. Dios cāmaxquī'yān milīhua'tca'n ē mimacni'ca'n tū tzē nalīscujā'tit, ē ā'chulā' nacāmaxquī'yān tū namaclacasqui'nā'tit. 26 Cuenta cacātlahua'tit spūnī'n tū takosnū'n. Xlaca'n jā tacha'nāna'n, nūn tamakalanāna'n ē jā taka'lhī ixpūcuxi'ca'n. QuinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn cāmāhuī'. Hui'xina'n ā'chulā' mintapalhca'n ē jā spūnī'n. 27 ¿Tīchu na milacpu'na'i'tātca'n tzē natahui'la ā'chulā' makās xmān ixpālacata nalī'a'ktuyunā'tit?

28 ¿Tū ixpālacata cālī'a'ktuyunā'tit milu'xu'ca'n tū nalhakā'yā'tit? Camaksca'ttit xa'nat chī natalīstaca nac cā'tacuxtu. Jā tascuja ē jā tatza'pa' ixlu'xu'ca'n. 29 Tzēhuanī't tastaca masqui jā tū tatlahua. Iccāhuaniyān rey Salomón jāla cāmālakchā'nī ixlītzēhuanī't xa'nat ē xla' rico ixuanī't. 30 A'nan pa'lhma' nac cā'tacuxtu tū tzēhuanī't. Lakalī tū'xama'n nacā'ī'can ē nacālhcuyucan. Dios cāmaktaka'lha ē cāmakastaca pa'lhma' tū palaj nascāca ē ā'chulā' tzej nacāmaktaka'lhān hui'xina'n. ¿Tū ixpālacata jā a'ka'ī'yā'tit huā'mā'? 31 Chuntza' jā tilī'a'ktuyunā'tit ē jā catihuantit: "¿Tūchu nahua'yāuj? ¿Tūchu nalīko'tnunāuj? ¿Chī na'iclīlhakā'nanāuj?" 32 Tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj pō'ktu quilhtamacuj chuntza' tahuan ē pō'ktu quilhtamacuj chuntza' tapuhuan. Hui'xina'n ka'lhī'yā'tit chā'tin minTāta'ca'n nac a'kapūn ē xla' tzej ca'tzī tū maclacasqui'nā'tit lakalīyān. 33 Xatze caputzatit pūla chī nacālīmāpa'ksīkō'yān Dios ē nā caputzatit chī nalīmakapāxuhuī'yā'tit Dios. Xla' nacāmaxquī'yān ixlīpō'ktu tū maclacasqui'nā'tit. 34 Jā catitamakchuyī'tit chuhua'j tū nacā'a'kspulayān lakalī. Chuntza' jāla tzej scuja'tit huā'mā' quilhtamacuj. Ixlīlakalī nalī'a'ktuyunātit.

7

Jesús māsu'yulh jā tze cā'a'ksa'ncan ā'makapitzīn
Lc. 6:37-38, 41-42

1 Jesús cāhuanipālh:

—Jā caticāputzāna'ni'yā'tit ā'makapitzīn ē Dios jā nacāputzāna'ni'yān. 2 Chuntza' chī hui'xina'n cāputzāna'ni'yā'tit ā'makapitzīn, chu lacxtim Dios nacāputzāna'ni'yān. Palh hui'xina'n nalāmātza'nkēna'ni'yā'tit, nā Dios nacāmātza'nkēna'ni'yān. 3 ¿Chī tzē nalaktzī'na' macsti'na'j pa'lhxtum na ixlakastapun mintā'tin palh tanūmā'llh hua'chi a'ktin qui'hui' na milakastapun? 4 Palh jā pūla namāxtuya' qui'hui' na milakastapun, jāla catima'xtuni' pa'lhxtum na ixlakastapun mintā'tin. 5 ¡A'kskāhuī'nīnā'tit! Palh hui'x tlahua'ya' tū jā tze, jāla cati'a'ksa'nti ā'chā'tin tī tlahua tū jā tze. Ixlacasqui'nca cuenta natlahua'ya' pūla chī latā'kchokoya' hui'x ē chuntza' tzē namaktāya'ya' ā'chā'tin tzej nalatā'kchoko.

6 'A'nan tachi'xcuhuī't tī ixtāyatca'n jā tze ixtala-capāstacni'ca'n. Palh xlaca'n jā tunca takexmatcu'tun ixtachihuīn Dios, jā caticāmāsu'yuni'tit. Xmān natasītzī' ē nacātatucscu'tunān hua'chi chichi' tū xcana'n. Xatasicua'lanātlahua ixtachihuīn Dios. Palh tachi'xcuhuī't jā takexmatcu'tun, jā caticāmāsu'yuni'tit xlaca'n. Jā catitalakachi'xcuhuī'lh ixtachihuīn Dios. Xlaca'n hua'chi lakatin pa'xni' tū nalacchi'nta tū tapalaxla'.

Jesús māsu'yulh chī nalīsqui'ni'yāuj Dios
Lc. 11:9-13; 6:31

7 Jesús cāhuanipālh:

—Casqui'ni'tit Dios ē xla' nacāmaxquī'yān. Caputzatit tū Dios cāmaxquī'cu'tunān ē namacla'yā'tit. Camacasā'na'ntit nac mākelhcha ē nacātamālaquī'ni'yān. 8 Chuntza' tī nasqui'ni' Dios, ū'tza' namaktīni'n ē tī naputza tū Dios namaxquī', xla' namacla. Tī namacasā'na'n nac mākelhcha, namālaquī'ni'can.

9 'Hui'xina'n ka'lhī'yā'tit mincamana'ca'n. Palh chā'tin minka'hua'cha nasqui'ni'yān pāntzīn, ¿ē namaxquī'ya' a'ktin chihuix? 10 Palh nasqui'ni'yān squī'ti', ¿ē namaxquī'ya' lūhua'? 11 Hui'xina'n masqui jā tzej ca'tzīyā'tit, tzē nacāmaxquī'yā'tit talakalhu'mān milacstīnca'n. Ā'chulā' minṪātaca'n tī hui'lacha' nac a'kapūn nacāmaxquī' tū xatze tī tasqui'ni'.

12 'Chuntza' cacātlahua'ni'tit ā'makapitzīn chuntza' chī la-casqui'nā'tit xlaca'n nacātatlahuani'yān. Ū'tza' huā'mā' tū huanicu'tun ixlīmāpa'ksīn Moisés ē ū'tza' ixtamāsu'yunca'n a'kchihuīna'nī'n chī tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios.

Jesús māsu'yulh ixpālacata xapītzuna'j mākelhcha
Lc. 13:24

13 Jesús cāhuanipālh:
—A'nan a'ktu' mākelhcha ē kentu' tej. Natanū'yā'tit nac
xapītzuna'j mākelhcha jā mā'lh pītzuna'j tej. Pīka'tla' mā'lh
tej tū a'n nac pūpātīn ē pīka'tla' xamākelhcha. Līlhūhua'
tī natatanūyācha'. 14 Pītzuna'j tej a'n nac a'kapūn jā
natahui'layāuj pō'ktu quilhtamacuj. Jicslīhua' a'ncan. Nā
pītzuna'j xamākelhcha. Jā a'nan lhūhua' tī natamacla ē
natatanūyācha'.

Jesús māsu'yulh ixpālacata chī līlakapascan ixtahua'ca't qui'hui'
Lc. 6:43-44

15 Jesús cāhuanipālh:
—Cuenta catlahua'tit tī tahuan palh ixa'kchihuīna'nī'n
Dios ē xmān ta'a'kskāhuī'nin. Xlaca'n hua'chi lobo tū
taputzamā'nalh ixlīhua'tca'n ē talhakā'nanī't hua'chi purecu'.
16 Tzē nacālīlakapasā'tit chī natalatā'kchoko. Jāla cāpu'xcan
uvas nac cā'lhtucū'n ē jā tī cāpu'xa higos nac lhtucū' qui'hui'.
17 Chuntza' xatze qui'hui' namāstā' xatze ixtahua'ca't ē
tzēhuanī't. Tū jā tze qui'hui' jā tze ixtahua'ca't. 18 Xatze qui'hui'
jā catimāstā'lh ixtahua'ca't tū jā tze. Ē tū jā tze qui'hui' jāla
catimāstā'lh xatze ixtahua'ca't. 19 Palh qui'hui' jā namāstā'
xatze ixtahua'ca't, nacā'can ē nalhcuyucan. 20 Chuntza'
hui'xina'n nacālīlakapasā'tit a'kchihuīna'nī'n tī ta'a'kskāhuī'nin.
Xlaca'n jā tzej talatā'kchoko.

Jesús māsu'yulh ixpālacata tī natatanū jā Dios māpa'ksīni'nkō'
Lc. 13:25-27

21 Jesús cāhuanipālh:
—Lhūhua' a'nan tī naquintamāpācuhuī: "QuiMāpa'ksīni'."
Ū'tza' jā huanicu'tun natatanū jā Dios māpa'ksīni'nkō'. Xmān
tzē natatanūyācha' xlaca'n tī tatlahua ixtalacasqui'nīn
quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn. 22 A'cxni' namin ā'xmān
quilhtamacuj, līlhūhua' naquintahuani: "QuiMāpa'ksīni'ca'n,
quina'n iclīmāsu'yūj ixtachihuīn Dios milītli'hui'qui. Nā
milītli'hui'qui iccālīmāxtūj jā tzeya ū'nī'n. Nā lhūhua' lī'a'cnīn
iccālītlahuáuj milītli'hui'qui", natahuan. 23 Palaj tunca
na'iccāhuan: "Jā iccālakapasān. Caquilātapānūni'uj. Hui'xina'n
tlahua'yā'tit tū jā tze."

Jesús māsu'yulh ixpālacata tī takexmatni' ē tī jā takexmatni'
Lc. 6:47-49; Mr. 1:22

24 Jesús cāhuanipālh:
—Chuntza' tī quinkexmata ē natlahua tū icmāsu'yu, xla' tzej
tlā'huan na ixtej Dios ē natāyani' masqui napātīni'n. Chuntza'
nala hua'chi chā'tin chi'xcu' tī pūlhmā'n yāhualh xatantūn
ixchic. 25 Masqui milh lhūhua' xcān ē palha' ū'ni' sno'kli chic,
tāyani'lh ē jā maka'a'nīlh. 26 Tī quinkexmata ē jā natlahua tū

icmāsu'yu, xla' jāla catitāyani'lh. Chuntza' nala hua'chi chā'tin chi'xcu' tī xalhkēnti ixuanī't ē jā pūlhmā'n yāhualh xatantūn. 27 A'cxni' lalh xcān ē milh palha' ū'ni' tū sno'kli chic, jā tāyani'lh. Maka'a'nīlh ē laclakō'lh.

28 A'cxni' Jesús cāhuanikō'lh tzamā', tachi'xcuhuī't talī'a'cnīlh tzamā' tamāsu'yun. 29 Xla' cāmāsu'yuni'lh hua'chi tī ka'lhī līmāpa'ksīn, ē jā hua'chi xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. Xlaca'n xmān ixtamāsu'yu tū tamaksca'tli.

8

Jesús mātzeyīlh chā'tin tī ixmasni'mā'lh ixquinīt
Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16

1 A'cxni' Jesús lacyujli nac sipej, lhūhua' tachi'xcuhuī't tastālani'lh. 2 Laktalacatzuna'jīlh chā'tin ta'jatatlani'. Ixka'lhī ta'jatat tū huanican lepra ē ū'tza' tū māmasī quinquinītca'n. Ta'jatatlani' tatzokostani'lh Jesús ē huanilh:

—Māpa'ksīni', palh hui'x lacasqui'na', tzē naquimātzeyī'ya'.

3 Palaj tunca Jesús xa'malh ē huanilh:

—Chuntza' quit iclacasqui'n. Catzeya'nti.

A'cxni' huanli huā'mā', tapānūni'lh ixta'jatat. Tzetza' ixuanī't. 4 Jesús huanilh:

—Catamaktaka'lhti ē jā tī chā'tin tihua'ni'ya'. Xmān calakpi ixpālejca'n israelitas ē camā'su'yuni' mimacni'. Xla' nalaktzī'n palh tzeyanī'ta'tza'. Nalīlakatāyana'na' chuntza' chī māpa'ksīni'lh Moisés. Chuntza' nataca'tzī tachi'xcuhuī't tzeyanī'ta'tza'.

Jesús mātzeyīlh ixtasācua' chā'tin capitán xala' nac Roma
Lc. 7:1-10

5 A'cxni' Jesús tanūlh nac cā'lacchicni' Capernaum, laktalacatzuna'jīlh chā'tin ixcapitanca'n soldados romanos. Squi'ni'lh camaktāyalh 6 ē huanilh:

—Māpa'ksīni', ta'jatatla quintasācua' ē mā'lh na quinchic. Xcāhuī'huananī't ē pātīni'mā'lh.

7 Jesús huanilh:

—Na'ica'n na'icmātzeyī.

8 Capitán kelhtīlh:

—Māpa'ksīni', hui'x ka'lhī'ya' līmāpa'ksīn ē jā minī'ni' natanū'ya' na quinchic. Xmān namāpa'ksī'ya' ē natzeyan quintasācua'. 9 Ā'nā quit quintamāpa'ksī xanapuxcu'nu' ē nā quit iccāmāpa'ksī quisoldados. A'cxni' na'icuani chā'tin soldado ca'a'lh, xla' na'a'n. A'cxni' na'icuani ā'chā'tin camilh, xla' namin. A'cxni' na'icuani quintasācua' catlahualh catūhuālh, xla' natlahua tū icuani.

10 A'cxni' Jesús kexmatli huā'mā' tachihuīn, lī'a'cnīlh. Cāhuanilh tī ixtastālani'tēlha:

—Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Jā iclakapasa jā tī chā'tin israelita tī quina'ka'ī'ni' chī huā'mā' chi'xcu'. 11 Nā iccāhuaniyān natamin lhūhua' xalanī'n ixtankēn ē nā lhūhua' xalanī'n na ixlītā'cnun. Xlaca'n, masqui jā israelitas, xlaca'n nacātā'huā'yan Abraham ē Isaac ē Jacob jā Dios māpa'ksīni'nkō'. 12 Ā'makapitzīn masqui israelitas, xlaca'n nacāmacā'ncan nac kēpūn a'ntza' jā cā'pucsua'. A'ntza' natacalhuan ē natalāxca ixtatzanca'n.

13 Palaj tunca Jesús huanilh capitán:

—Capit na minchic. Chuntza' chī a'ka'ī'nī'ta', chuntza' natlahuani'ca'na'.

Tzamā' puntzuna' mātzeyīlh ixtasācua'.

Jesús mātzeyīlh ixpuhuiti' Simón Pedro
Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39

14 Jesús a'lh na ixchic Pedro ē a'ntza' laktzī'lh ixpuhuiti'. Ixmacscutlamā'lh ē ixmā'lh. 15 Jesús xa'mani'lh ixmacan ē tapānūni'lh macscut. Tā'kaquī'lh tzamā' puscāt ē tzuculh cāmāhuī'.

Jesús cāmātzeyīlh lhūhua' ta'jatatlanī'n
Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41

16 A'cxni' ī'smalanka'namā'lhtza', cālīmini'ca Jesús lhūhua' tī ixtaka'lhī jā tzeya ū'nī'n. Xla' xmān māpa'ksīlh ē chuntza' cāmāxtulh jā tzeya ū'nī'n. Nā cāmātzeyīlh lhūhua' ta'jatatlanī'n. 17 Ū'tza' huā'mā' a'kspulalh ē mākentaxtūlh chī a'kchihuīna'nli profeta Isaías a'cxni' huanli huā'mā': "Xla' māpānūlh quinta'jatatca'n quina'n ē nā chī ī'xlajua'nanāuj."

Tī titastālani'cu'tunli Jesús
Lc. 9:57-62

18 A'cxni' Jesús cālaktzī'lh lhūhua' tachi'xcuhuī't tī ixtalītamacsti'li'mā'nalh, māpa'ksīlh ē lē'nca ixtuntacut ka'tla' xcān nac barco. 19 Chā'tin xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn laktalacatzuna'jīlh Jesús ē huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ictā'a'ncu'tunān calhāxcuhuālh jā napina'.

20 Jesús kelhtīlh:

—Tanquihui' taka'lhī ixlhu'cu'ca'n ē spūnī'n taka'lhī ixmāsekca'n. Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n ē quit jā icka'lhī quinchic jā na'iclhtata.

21 Ā'chā'tin tī ī'scujni' ixuanī't, xla' huanilh:

—Māpa'ksīni', caquimakxtekti na'ictahui'la na quinchic hasta a'cxni' namā'cnūcan quintāta'.

22 Jesús kelhtīlh:

—Caquistāla'ni'. Xlaca'n tī jā ta'a'ka'ī' tzē natamā'cnū mintāta'.

Jesús cāmāca'csnīlh ū'ni' ē mar
Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25

23 Palaj tunca Jesús tojōlh a'ktin nac barco ē tatā'tojōlh ī'scujnu'nī'n. 24 A'cxni' ixtatacutmā'nalh, xamaktin tzuculh palha' ū'nun ē ixlītatzumamā'lhtza' xcān barco. Jesús ī'lhtatamā'lh. 25 Palaj tunca ta'a'lh tamālakahuānīlh ē tahuanilh:

—¡Māpa'ksīni', caquilāmakapūtaxtūj! ¡Tā'ktzīmā'naujtza'!

26 Jesús cākelhtīlh:

—¿Tū ixpālacata jicua'nā'tit? ¡Jā tzej a'ka'ī'yā'tit!

Palaj tunca tā'kaquī'lh ē cālacaquilhnīlh ū'ni' ē mar. Chuntza' ca'cslalh. 27 Chi'xcuhuī'n talī'a'cnīlh ē tahuanli:

—¿Tichūyā chi'xcu' xla'? ¡Hasta tzē cāmāpa'ksī ū'ni' ē mar ē takexmatni'!

Chā'tu' chi'xcuhuī'n xalanī'n nac Gadara tī ixtaka'lhī jā tzeya ū'nī'n
Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39

28 Ixtuntacut nac xcān ixuī'lh a'ktin ti'ya't jā huanican Gadara. A'cxni' Jesús chā'lh a'ntza', tatalacatzuna'jīlh chā'tu' chi'xcuhuī'n tī ixtahui'lānaⁿnchaⁿ nac lhu'cu'. Ixchā'tu'ca'n ixtaka'lhī jā tzeya ū'nī'n ē ixtachuyā ē ixtamekē'klhana'n. Jā tī chā'tin ixtatētaxtucu'tun a'ntza' ixpālacataca'n tzamā' chā'tu'. 29 Tatzuculh tata'sa ē tahuanli:

—Icca'tzīyāuj hui'x ī'Ska'ta' Dios. ¿Ē mincuenta tū ict-lahuamā'nāuj? ¿Ē ta't naquilāmakapātīnīnāuj a'cxni' jāna'j lakchā'n quilhtamacuj tū līlhcānancanī't?

30 Jā makat a'ntza' ixtahuā'yamā'nalh lhūhua' pa'xnī'n. 31 Jā tzeya ū'nī'n tasqui'ni'lh Jesús:

—Palh naquilāmāxtuyāuj na ixpūlacni'ca'n chi'xcuhuī'n, caquilāmakxtekui na'ictanūyāuj na ixpūlacni'ca'n tzamā' pa'xnī'n.

32 Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Capintittza'.

Jā tzeya ū'nī'n cāpūlactaxtulh chi'xcuhuī'n ē tapūlactajōlh na ixpūlacni'ca'n lhūhua' pa'xnī'n. Palaj tunca lhūhua' pa'xnī'n tatu'jnuntēlha ta'a'lh nac cā'lacatampān ē tatojōcha' nac xcān ē a'ntza' tajicsua'kō'lh.

33 Chi'xcuhuī'n tī ixtamaktaka'lhmā'nalh lhūhua' pa'xnī'n, xlaca'n tajicua'nli ē tatu'jnulh nac cā'lacchicni'. A'cxni' tachā'lh, tahuankō'lh ixlīpō'ktu tū cā'a'kspulalh chi'xcuhuī'n tī ixtaka'lhī jā tzeya ū'ni'. 34 Palaj tunca ixlīpō'ktuca'n xalanī'n tzamā' cā'lacchicni' talaka'lh Jesús jā ixuī'lh. A'cxni' tachā'lh a'ntza', tasqui'ni'lh Jesús cataxtulh na ixti'ya'tca'n.

9

Jesús mātzeyīlh chā'tin tī ī'xcāhuī'huananī't
Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26

1 Palaj tunca Jesús tojōlh a'ktin nac barco ē a'lh ixtuntacut
nac xcān ē chā'lh nac Capernaum jā nā ixcā'lacchicni'.
2 Līmini'cancha' chā'tin chi'xcu' tī ī'xcāhuī'huananī't ē tī
ixmā'lh na ixtalajni'. A'cxni' Jesús laktzī'lh chī ixta'a'ka'ī'ni'
ixlītli'hui'qui, xla' huanilh ta'jatatlani':

—Catahui'xcāni', quinka'hua'cha. Quit
icmātza'nkēna'ni'kō'yān mincuenta.

3 Palaj tunca makapitzīn xamākelhtahua'kē'ni'nī'n
līmāpa'ksīn tapuhuanli: "Huā'mā' chi'xcu' mālakchā'nīmā'lh
Dios. Nūn tī chā'tin chi'xcu' tzē naquincāmātza'nkēna'ni'yān
quincuentaca'n, xmān Dios." 4 Jesús ixca'tzī chī
ixtapuhuamā'nalh ē ū'tza' cālīhuanilh:

—¿Tū ixpālacata puhua'nā'tit chuntza' na milīstacna'ca'n?
5 Icuanilhtza' ta'jatatlani': "Icmātza'nkēna'ni'kō'yān
mincuenta." Jā tū tasu'yu masqui mātza'nkēna'ni'catza'.
Palh xa'icuanilh: "Catā'kaqui' ē casmi'li' mipūtama' ē
catlā'hua'nti", chuntza' ixlītasu'yulh palh ixlīcāna' tzeyanli.
6 Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n. Chuhua'j na'iccālīmāsu'yuni'yān
chī icka'lhī līmāpa'ksīn huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj ē tzē
na'iccāmātza'nkēna'ni' ixcuentaca'n tachi'xcuhuī't.

Palaj tunca Jesús huanilh chi'xcu' tī ī'xcāhuī'huananī't:

—Catā'kaqui' ē casmi'li' mipūtama' ē capit na minchic.

7 Palaj tunca chi'xcu' tā'kaquī'lh ē lē'lh ixpūtama' ē a'lh na
ixchic. 8 Tachi'xcuhuī't, a'cxni' talaktzī'lh huā'mā', tajicua'nli.
Tamakapāxuīlh Dios tī ixcāmaxquī'nī't huā'mā' līmāpa'ksīn
chi'xcuhuī'n.

Mateo tzuculh stālani' Jesús
Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32

9 A'cxni' Jesús ixtaxtumā'lh a'ntza', laktzī'lh chā'tin chi'xcu'
tī ixuanican Mateo. Xla' ixuī'lh jā ixmātā'jīni'ncan līxokot ē
huanica:

—Caquistāla'ni'.

Palaj tunca Mateo tāyalh ē stālani'lh.

10 A'cxni' Jesús ixuā'yamā'lh na ixchic Mateo, tachā'lh
lhūhua' mātā'jīni'nī'n ē ā'makapitzīn tī jā tzeya chi'xcuhuī'n.
Ixlīpō'ktuca'n ixcātā'huā'yamā'lh Jesús ē ī'scujnu'nī'n.
11 A'cxni' makapitzīn fariseos talaktzī'lh huā'mā', xlaca'n
takelhasqui'nīlh ī'scujnu'nī'n Jesús:

—¿Tū ixpālacata mimākelhtahua'kē'ni'ca'n cātā'huā'yan
mātā'jīni'nī'n ē ā'makapitzīn tī jā tzeya chi'xcuhuī'n?

12 Jesús kexmatli huā'mā' tachihuīn ē cāhuanilh:

—Xlaca'n tī jā tata'jatatla jā tamaclacasqui'n doctor. Xmān
ta'jatatlani' tamaclacasqui'n. 13 Capintit ē casca'ttit tū
huanicu'tun huā'mā' tū tzo'kcanī't na ixtachihuīn Dios: "Quit
ā'chulā' iclacasqui'n nacālakalhu'ma'nā'tit ā'makapitzīn. Jā iclacasqui'n naquilālakahui'līyāuj animalh." Chuntza' tzo'kcanī't.

Quit jā icmilh iccāputza tī tapuhuan xlaca'n lactze. Icmilh iccāputza tachi'xcuhuī't tī taca'tzī jā lactze xlaca'n ē chuntza' natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n.

Kelhasqui'nīca Jesús ixpālacata chī jā tihuā'yan
Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39

14 Ā'līstān tī ixtastālani' Juan Mā'kpaxīni', xlaca'n talakmilh Jesús. Takelhasqui'nīlh:

—Quina'n ē fariseos maklhūhua' jā icuā'yanāuj pō'ktu quilhtamacuj ixpālacata Dios. ¿Tū ixpālacata miscujnu'nī'n pō'ktu quilhtamacuj tahuā'yan?

15 Jesús cākelhtīlh:

—¿Ē natalīpuhuan tī cā'invitarlīcan jā tamakaxtokmā'ca? Līhuan cātā'lahuī'lhcus squi'nīni', jā talīpuhuan. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nalē'ncan squi'nīni' ē a'cxni' natalīpuhuan ē jā catitahuā'yalh ixamigos. (A'cxni' Jesús cāhuanilh huā'mā', ixa'cstu ixlīchihuīna'mā'ca.)

16 Jesús cāhuanipālh:

—Jā tī nasita xasāsti' lu'xu' nalīlactza'pa' tū xamasni'tza'. Xasāsti' lu'xu' natā'timī ē ā'chulā' naxtī'ta xamasni'. 17 Xaxcān uva tū jā xaxcu'ta jā tī chā'tin catipūmojōlh xamasni' ixko'xka' purecu'. Namojōcan xasāsti' nac ko'xka' ē a'cxni' naxcu'tan, jā catipankli ko'xka'. Chuntza' jā pāxcat catihuanli ko'xka' ē jā catitaxtuni'lh xaxcān uva —cāhuanilh Jesús. (Ū'tza' huā'mā' līchihuīna'mā'lh ixtamāsu'yunca'n israelitas ē ixtamāsu'yun Jesús tū xasāsti'.)

Ixtzu'ma'jāt Jairo ē puscāt tī xa'malh ixlu'xu' Jesús
Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56

18 Līhuan Jesús ixcāhuanimā'lh huā'mā', chā'lh chā'tin xapuxcu' israelitas. Xla' tatzokostani'lh na ixlacatīn Jesús ē huanilh:

—Nīlhcus quintzu'ma'jāt. Masqui nīlhtza', palh hui'x napina' ē namacaxa'ma'ya', xla' nalacastālancuana'n.

19 Jesús tāyalh ē tā'a'lh chi'xcu'. Nā ī'scujnu'nī'n nā tatā'a'lh. 20 Palaj tunca milh chā'tin puscāt tī ixta'jatatla. Ixka'lhītza' a'kcāujtu' cā'ta jāla ixcāsni' ixka'lhni'. Laktalacatzuna'jīlh ixchakēn Jesús ē xa'mani'lh ixquilhtūn ixlu'xu'. 21 Puhuanli chuntza': "Xmān ca'icxa'mani'lh ixlu'xu' ē na'ictzeyan", puhuanli. 22 Jesús talakspi'tli ē laktzī'lh puscāt ē huanilh:

—Catahui'xcāni', quintzu'ma'jāt. Tzeyanī'ta'tza' ixpālacata a'ka'ī'nī'ta'.

Xlītza'la tzeyanli tunca.

23 A'cxni' Jesús chā'lh na ixchic xapuxcu' israelitas, cālaktzī'lh músicos tī natatā'a'n a'cxni' namā'cnūcan. Tachi'xcuhuī't ixtata'samā'nalh. 24 Jesús cāhuanilh:

—Catapānū'tit huā'tzā'. Tzu'ma'jāt jā nīnī't. Xmān lh-tatamā'lh.
Xlaca'n talīlītzī'nli.
25 A'cxni' Jesús cāmāxtukō'lh tachi'xcuhuī't, xla' tanūlh jā ixmā'lh tzu'ma'jāt ē macachi'palh. Tzu'ma'jāt tā'kaquī'lh.
26 Calhāxcuhuālh ixā'tun tamacni' a'kahuanli tū a'kspulalh tzu'ma'jāt.

Jesús cāmātzeyīlh chā'tu' lakatzī'nī'n
27 A'cxni' Jesús ixtaxtumā'lh a'ntza', tatzuculh tastālani' chā'tu' lakatzī'nī'n. Palha' tahuanilh:
—¡Caquilālakalhu'manui, hui'x tī ixtā'nat David!
28 A'cxni' Jesús tanūlh nac chic, lakatzī'nī'n tatala-catzuna'jīlh. Xla' cākelhasqui'nīlh:
—¿Ē a'ka'ī'yā'tit tzē na'iccāmālacahuānīyān?
Takelhtīlh:
—Chuntza' ica'ka'ī'yāuj, Māpa'ksīni'.
29 Palaj tunca Jesús cāxa'mani'lh ixlakastapunca'n ē cāhuanilh:
—Calalh chuntza' chī a'ka'ī'yā'tit.
30 Tatzeyalh ixlakastapunca'n ē talacahuāna'lh. Palaj tunca Jesús cāmāpa'ksīlh:
—Tzē'k caca'tzītit ē jā tī chā'tin namāca'tzīnī'yā'tit.
31 Masqui chuntza' cāhuanica, a'cxni' tataxtulh xlaca'n tatzu-culh tahuani chā'tin chā'tin tū cātlahuani'lh Jesús. Ū'tza' talīca'tzīkō'lh calhāxcuhuālh nac huā'mā' ti'ya't.

Jesús mātzeyīlh kō'ko'
32 A'cxni' jāna'j ixtataxtu tī lakatzī'nī'n ixtahuanī't, a'cxni' līmini'ca Jesús chā'tin kō'ko'. Kō'ko' ixka'lhī jā tzeya ū'ni'.
33 A'cxni' Jesús māxtulh jā tzeya ū'ni', palaj tunca tzuculh chihuīna'n kō'ko'. Tachi'xcuhuī't talī'a'cnīlh ē tahuanli:
—Jā maktin iclaktzī'nī'tauj ixtā'chuntza' huā'mā' na quinti'ya'tca'n israelitas.
34 Fariseos, xlaca'n ixtahuan:
—Huā'mā' chi'xcu' ka'lhī ixlīmāpa'ksīn tī xapuxcu' jā tzeya ū'nī'n. Ū'tza' cālīmāxtulh jā tzeya ū'ni'.

Jesús cālakalhu'manli tachi'xcuhuī't
35 Jesús ixtētaxtutēlha a'katunu' nac cā'lacchicni' ē ranchujnu'. Ixtētanūtēlha a'katunu' na ixtemploca'n israelitas ē ixmāsu'yu. Ixcā'a'kchihuīna'ni' chī nala jā Dios māpa'ksīni'nkō'. Nā ixcāmātzeyī catūhuālh ta'jatat ē taca'tzanajuāt. 36 A'cxni' cālaktzī'lh tachi'xcuhuī't, cālakalhu'manli ixpālacata ixcālī'a'ktuyumā'lh ē ixtaxlajuanani'. Cālaktzī'lh hua'chi purecu' tī jā ixtaka'lhī ixmaktaka'lhna'ca'n.
37 Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Ixlīcāna' lhūhua' a'nan tī ta'a'ka'ī'cu'tun. Xlaca'n ixtā'chuntza' jā sputacus tasācua'n tī nata'ī'nin ē lhūhua' lanānī't. 38 Ū'tza' nalīsqui'ni'yā'tit Dios cacāmacamilh chi'xcuhuī'n tī nacāmāsu'yuni' xatze tachihuīn tī a'ka'ī'cu'tun —cāhuanilh.

10

Jesús cālacsacli kelhacāujtu' ī'scujnu'nī'n
Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16

1 Xlītza'la Jesús cāmāta'satīnīni'lh kelhacāujtu' ī'scujnu'nī'n. Cāmaxquī'lh līmāpa'ksīn natamāxtu jā tzeya ū'nī'n ē nacāmātzeyī catūhuālh ta'jatat ē taca'tzanajuāt.

2 Tzamā' kelhacāujtu' ī'scujnu'nī'n ē xlaca'n tī cāmāpacuhuīcan apóstoles. Xapūla, xla' Simón tī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Pedro, ē ī'stancu Andrés; ē nā Jacobo ē Juan tī ixka'hua'chan Zebedeo; 3 ē nā Felipe ē Bartolomé ē Tomás ē Mateo tī mātā'jīni' ixuanī't; ē nā Jacobo tī ixka'hua'cha Alfeo; ē Lebeo tī ixmāpācuhuīcan Tadeo; 4 ē nā Simón tī ixtapa'ksīni' partido cananista; ē nā Judas Iscariote tī ā'līstān macamāstā'lh Jesús.

Jesús cāmāpa'ksīlh kelhacāujtu' natalīmāsu'yu ixtachihuīn Dios
Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6

5 A'cxni' Jesús cāmacā'lh tzamā' kelhacāujtu', xla' chuntza' cāmāpa'ksīlh ē cāhuanilh:

—Jā catipintit timāsu'yu'yā'tit jā tahui'lāna'ncha' xlaca'n tī jā israelitas ē jā titanū'yā'tit na ixcā'lacchicni'ca'n samaritanos. 6 Napinā'tit nacāmāsu'yuni'yā'tit xalanī'n nac Israel. Xlaca'n hua'chi purecu' tī tatza'nkānī't. 7 Capintit ē na'a'kchihuīna'nā'tit chuntza': "Talacatzuna'jīmā'lhtza' a'cxni' natasu'yu chī Dios nacāmāpa'ksīni'nkō'." 8 Cacāmātzeyī'tit ta'jatatlanī'n ē cacāmālacastālancuanī'tit nīnī'n. Cacāmātzeyī'tit leprosos tī cāmasni'mā'nalh ixquinītca'n ē cacāmāxtutit jā tzeya ū'nī'n. Hui'xina'n jā xokonī'ta'ntit huā'mā' līt li'hui'qui tū iccāmaxquī'yān ē chuntza' jā caticāmātā'jī'tit a'cxni' nacālīmātzeyī'yā'tit quilītli'hui'qui.

9 'Jā camojō'tit tumīn ixla' oro nūn ixla' plata nūn ixla' cobre na mimbolsaca'n a'cxni' napinā'tit. 10 Jā calī'pintit mimorralhca'n nūn pūtu' milu'xu'ca'n. Xmān nalī'pinā'tit milu'xu'ca'n tū lhakā'nī'ta'ntit. Jā nalī'pinā'tit nūn caclhi' nūn mimpāla'cca'n. Tī māsu'yumā'lh ixtachihuīn Dios maclacasqui'n namāhuī'can jā māsu'yumā'lh.

11 'A'cxni' nachipinā'tit a'ktin nac cā'lacchicni' o a'ktin nac rancho, naputzayā'tit chā'tin tzeya chi'xcu' tī nacāmānūyān na ixchic. Natachokoyā'chipitit hasta a'cxni' nataxtuyā'tit tzamā' nac cā'lacchicni'. 12 A'cxni' natanū'yā'tit nac chic, nacāhuaniyā'tit: "Dios cacāsicua'lanātlahualh tī tahui'lāna'lh

huā'tzā' nac chic." 13 Palh cā'tapāxuhuān cātamānūyān
na ixchicca'n, Dios nacāsicua'lanātlahua ē nā hui'xina'n.
Palh jā cātamānūcu'tunān na ixchicca'n, xlaca'n jā
caticāsicua'lanātlahuaca. 14 Palh jā cātamānūyān a'ktin nac
chic o a'ktin nac cā'lacchicni', ē palh jā cātakexmatni'yān,
palaj tunca cataxtutit. A'cxni' nataxtuyā'tit, catincxtit
mintujanca'n ē nayuja po'kxni'. Chuntza' nalīmāsu'yu'yā'tit
xlaca'n natalē'n cuenta ixpālacata jā takexmatcu'tunli.
15 Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. A'cxni' namin quilhtamacuj ē
Dios nacāputzāna'nīkō', xlaca'n natapātīni'n. Dios ā'chulā'
nacālakalhu'man xlaca'n xalanī'n nac Sodoma ē Gomorra ē
jā xalanī'n tzamā' cā'lacchicni' tī jā takexmatcu'tun —huanli
Jesús.

Cāputzastālani'can tī ta'a'ka'ī'ni' Cristo

16 Jesús cāhuanipālh:

—¡Cuenta catlahua'tit! Quit iccāmacā'nān ē nalītaxtuyā'tit
hua'chi purecu' na ixpu'nanca'n lobos. Skalalh cahuantit
hua'chi lūhua'. Cala'tit hua'chi tantzasnān tū ca'csua'.
17 Catamaktaka'lhtit. Chi'xcuhuī'n nacātamacamaxquī'cu'tunān
māpa'ksīni'nī'n ē nacātatucsān na ixtemploca'n israelitas.
18 Nacātamālacapū'yān na ixlacatīnca'n gobernadores ē
reyes xmān quimpālacata. Chuntza' tzē nacāhuani'yā'tit
xatze tachihuīn ē nā nacāhuani'yā'tit tī jā israelitas.
19 Jā catilī'a'ktuyuntit chī nalītamaktāyayā'tit ē chī
nacākelhtīyā'tit a'cxni' nacāmacamaxquī'yān māpa'ksīni'nī'n.
A'cxni' nachipinā'tit a'ntza', Dios nacāmāca'tzīnīyān tū
nacāhuani'yā'tit xlaca'n. 20 Jā xmān mintachihuīnca'n tū
nachihuīna'nā'tit. Espíritu Santo, ū'tza' tī nacāmāchihuīnīyān.
21 'Chi'xcuhuī'n natamacamāstā' ixtā'timīnca'n
nacāmaknīcan ē xanatātana' natamacamāstā' ixcamana'ca'n.
Ka'hua'chan natatā'lāquiclhlaktzī'n ixnatātana'ca'n ē
natamāmaknīnīni'n. 22 Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't
nacātaquiclhlaktzī'nān ixpālacata quilātapa'ksīni'yāuj quit.
Tī tzancs natatāya ē jā natataxtutāya na quintej masqui
tapātīni'mā'nalh, ū'tunu'n nacāmakapūtaxtūcan.
23 'A'cxni' nacātaputzastālani'yān a'ktin nac cā'lacchicni',
cataxtutit ē capintit ā'lacatin. Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Jā
catitētaxtukō'tit ixlīpō'ktuca'n ixcā'lacchicni'ca'n israelitas
namāsu'yuyā'tit quintachihuīn a'cxni' namimpala Chi'xcu'
xala' Tālhmā'n.
24 'Ā'chulā' ixlacasqui'nca xamākelhtahua'kē'ni' ē
jā tī sca'tmā'lh. Ā'chulā' ixlacasqui'nca patrón ē jā
tasācua'. 25 Līpāxuhua tī sca'tmā'lh ē tzē namālakchā'nī
ixmākelhtahua'kē'ni' ē nā tasācua' tī tzē namālakchā'nī
ixpatrón. Palh lakapalacanī'ttza' tī māpa'ksīni'n nac chic
ē māpācuhuīcanī'ttza' Beelzebú, ā'chulā' nacālakapalacan

ā'makapitzīn xalanī'n nac huā'mā' chic —cāhuanilh Jesús. (Tū huanli Jesús ixlīchihuīna'mā'lh xla' ē nā ī'scujnu'nī'n.)

Tīchu najicua'ni'can
Lc. 12:2-9

26 Jesús cāhuanipālh:

—Chuntza' jā caticājicua'ni'tit tachi'xcuhuī't. Ixlīpō'ktu tū tatzē'knī't, ū'tza' nalaktzī'ncan. Tū tatzē'kni'cus, naca'tzīkō'can. 27 Tū quit iccāhuaniyān xmān hui'xina'n, ū'tza' nacāhuaniyā'tit cā'lhūhua'lacatīn. Tū quit tzē'k iccāhuaniyān, ū'tza' palha' nahuanā'tit calhāxcuhuālh. 28 Jā caticājicua'ni'tit chi'xcuhuī'n tī tzē natamaknī mimacni'ca'n ē jāla tamāpa'ksī milīstacna'ca'n. Najicua'ni'yā'tit Dios tī tzē nacāmālaksputū mimacni'ca'n ē milīstacna'ca'n nac pūpātīn.

29 ¿Chī nalīstā'can xalacstīn spūnī'n? Stā'can tantu' ē jā tapalaxla'. QuinTāta'ca'n nac a'kapūn cuenta natlahua a'cxni' minācha' a'ktin xalacstīn spūnī'n. 30 Hui'xina'n hasta miya'jca'n cātapūlhekeni'nī'ta'n kenatunu'. 31 Ū'tza' jā tilījicua'nā'tit. Hui'xina'n ā'chulā' tapalaxla' ē jā xalacstīn spūnī'n —huanli Jesús.

Tī natahuan cā'lhūhua'lacatīn tā'tapa'ksī Cristo
Lc. 12:8-9

32 Jesús cāhuanipālh:

—Catīxcuhuālh tī nahuan na ixlacatīn tachi'xcuhuī't: "Quit ictapa'ksīni' Cristo", ē chuntza' nā quit na'icuan na ixlacatīn quinTāta'ca'n nac a'kapūn: "Xla' quintapa'ksīni' quit." 33 Tī naquinkelhtatzē'ka cā'lhūhua'lacatīn, xlaca'n quit na'iccākelhtatzē'ka a'cxni' natatāya na ixlacatīn quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn.

Jesús cāmāpāpitzī tachi'xcuhuī't
Lc. 12:51-53; 14:26-27

34 Jesús cāhuanipālh:

—Jā tipuhua'nā'tit palh quit icmilh ixpālacata a'ktin nala ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhuī't ē chuntza' jā talālīsītzī'ni'lh nac cā'quilhtamacuj. Jā ū'tza' quintascujūt. Na'iccāmāpāpitziyān. 35 Chī'xcu' natā'lāquiclhlaktzī'n ixka'hua'cha. Ē tzu'ma'jāt natā'lāquiclhlaktzī'n ixtzī'. Ē nā puscāt natā'lāquiclhlaktzī'n ixpuhuiti'. 36 Chā'tin chi'xcu' tā'lāquiclhlaktzi' nahuan xalanī'n na ixchic.

37 'Tī ā'chulā' natapāxquī' ixtzī'ca'n o ixtāta'ca'n ē jā quit, xlaca'n jā minī'ni' naquintatapa'ksīni' quit. Nā tī ā'chulā' natapāxquī' ixka'hua'chaca'n o ixtzu'ma'jātca'n ē jā quit, xlaca'n jā minī'ni' naquintatapa'ksīni' quit. 38 Tī jāla tatāyani' tū nacā'a'kspula quimpālacata, xlaca'n jā minī'ni' naquintatapa'ksīni' quit. 39 Tī natataxtutāya na quintej ē jā

tapātīni'ncu'tun quimpālacata, xlaca'n jā catitaka'lhīlh ixlata-matca'n nac a'kapūn. Tī natapātīni'n masqui ixtalīnīlh quimpālacata, xlaca'n nacāmakapūtaxtūcan.

Tū natlajacan
Mr. 9:41

40 Jesús cāhuanipālh:

—Palh catīhuālh nata'a'ka'ī'ni' tū hui'xina'n nacāhuani'yā'tit, nā chuntza' nata'a'ka'ī'ni' tū quit icuan. Palh catīhuālh nata'a'ka'ī'ni' tū icuan, nā chuntza' nata'a'ka'ī'ni' tī quimacamilh. 41 Palh catīhuālh natalakachi'xcuhuī' chā'tin a'kchihuīna' ixpālacata taca'tzī Dios macaminī't, chuntza' ū'tunu'n natatlaja lacxtim hua'chi a'kchihuīna'. Palh catīhuālh natalakachi'xcuhuī' chā'tin tzeya chi'xcu' xmān ixpālacata tze xla', chuntza' ū'tunu'n lacxtim natatlaja hua'chi tzeya chi'xcu'. 42 Palh chā'tin natā'hua' macsti'na'j xcān xmān ixpālacata quintapa'ksīni' quit ē palh natā'hua' masqui catīhuālh chi'xcu', Dios naxokoni' xla' —huanli Jesús.

11

Ī'scujnu'nī'n Juan Mā'kpaxīni' talaka'lh Jesús
Lc. 7:18-35

1 A'cxni' Jesús cāmāsu'yuni'kō'lh ī'scujnu'nī'n, taxtulh a'ntza' ē a'lh. Ixtētaxtutēlha ā'makapitzīn cā'lacchicni' lacatzuna'jatna' namāsu'yu ē na'a'kchihuīna'n.

2 Juan Mā'kpaxīni' ixtanūmā'lh nac pūlāchī'n. A'cxni' māca'tzīnīca tū ixtlahuamā'lh Jesús, palaj tunca cāmacā'lh chā'tu' ī'scujnu'nī'n natalaka'n Jesús 3 ē natakelhasqui'nī:

—¿Ē hui'x Cristo tī namin o ixlacasqui'nca na'icka'lhīyāujcus ā'chā'tin?

4 Jesús cākelhtīlh:

—Cataspi'ttit ē nahuaniyā'tit Juan tū laktzī'nī'ta'ntit ē tū kexpa'tnī'ta'ntit. 5 Nahuaniyā'tit chī lakatzī'nī'n talacahuāna'n ē lū'ntū'nunī'n tatāya ē tatlā'huan. Nā tī ixcāmasni'mā'lh ixquinītca'n, xlaca'n tatzeyan. Tī jā ixtakexmata, chuhua'j takexmatatza'. Nā cāmālacastālancuanīcanī't tī ixtanīnī'ttza'. Cāmāsu'yuni'can chī nacālīmakapūtaxtūcan tī talīpuhuahuī'lāna'lh. 6 Līpāxuhua tī pō'ktu quilhtamacuj quintalīpāhuamā'nalh —cāhuanilh.

7 A'cxni' xlaca'n ixta'a'nī't, Jesús tzuculh cālītā'chihuīna'n tachi'xcuhuī't ixpālacata Juan. Cākelhasqui'nīlh:

—A'cxni' quīla'tit nac cā'tzaya'nca ti'ya't, ¿tīchu ixlaktzī'ncu'tunā'tit? ¿Ē ixlaktzī'ncu'tunā'tit chā'tin chi'xcu' tī hua'chi pūlactin pa'lhma' tū lacachiquilh ū'ni'? 8 ¿Tū ixpālacata quīla'tit? Jā quīla'tit nalaktzī'nā'tit chā'tin chi'xcu' tī tzēhuanī't lhakā'nanī't. Hui'xina'n ca'tzīyā'tit tī pō'ktu

quilhtamacuj tzēhuanī't talhakā'nanī't, xlaca'n tahui'lāna'lh na ixchicca'n reyes. 9 ¿Tū ixpālacata quīla'tit nac cā'tzaya'nca ti'ya't? ¿Ē jā quīla'tit nalaktzī'nā'tit chā'tin a'kchihuīna'? Ixlīcāna', ixlaktzī'ncu'tunā'tit chā'tin a'kchihuīna'. 10 Huā'mā' a'kchihuīna' ixtacuhuīni' Juan. Chuntza' lītatzo'knī't huā'mā' Juan na ixtachihuīn Dios:

Na'icmacā'n quina'kchihuīna' tī napūlani'yān nacāxmāpī' mintej.

11 Ixlīcāna' huā'mā' tū iccāhuaniyān. Na ixlacpu'na'i'tātca'n tachi'xcuhuī't jā tī chā'tin a'kchihuīna' ā'chulā' xaka'tla' chī Juan. Masqui xla' ka'tla' a'kchihuīna' ixuanī't, tī ā'chulā' xastancu jā Dios māpa'ksīni'nkō', ā'chulā' ka'tla' xla' ē jā Juan.

12 'Hasta a'cxni' tzuculh a'kchihuīna'n Juan Mā'kpaxīni', maklhūhua' titanūcu'tunli jā Dios māpa'ksīni'nkō'. Hua'chi tataquitzimā'nalh natasātanū. 13 Ixlīpō'ktuca'n a'kchihuīna'nī'n ixtalīchihuīna'mā'nalh chī namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Dios namāpa'ksīni'n huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna'. Nā chuntza' tatzo'kni' na ixlīmāpa'ksīn Moisés. Talīchihuīna'nli hasta a'cxni' milh Juan. 14 Masqui jā cati'a'ka'ī'ni'cu'tuntit tū huanli makāstza', huā'mā' Juan ū'tza' a'kchihuīna' Elías tī ixka'lhīpā'na'ntit. 15 Cuenta catlahua'tit tū kexpa'tā'tit.

16 ¿Chī na'iccālīmālakchā'nīyāuj chi'xcuhuī'n tī tahui'lāna'lh chuhua'j? Hua'chi lacstīn tatasu'yu tī takamāna'mā'nalh nac lītamāuj. Cātā'ta'sa ixtā'lacstīn ē tahuani: 17 "A'cxni' quina'n icmakata'sauj līskoli', hui'xina'n jā lakatītit ē jā tlītit. A'cxni' icpixtlī'uj chī iclīlīpuhuanui', hui'xina'n jā lakatītit ē jā calhua'ntit. ¿Tūchu lacasqui'nā'tit?" tahuan. 18 Milh Juan ē jā ko'tli ē makatunu' jā huā'yalh pō'ktu quilhtamacuj. Hui'xina'n lē'ksa'nā'tit ē hua'nā'tit palh xla' ka'lhī jā tzeya ū'ni'. 19 Ā'līstān quit icmilh. Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n ē icua' xcān ē catūxcuhuālh quimālacnūni'can ē pō'ktu quilhtamacuj icuā'yan. Nā quilālē'ksa'nāuj ē hua'nā'tit palh quit laktza' iclīhuā'yan ē laktza' iclīkō'tnun. Hua'nā'tit quit ixamigoca'n mātā'jīni'nī'n ē tī tatlahua tū jā tze. Tī ta'a'ka'ī', xlaca'n taca'tzī Dios macamilh Juan ē nā quit —huanli Jesús.

Tī jā takexmatni'lh Jesús
Lc. 10:13-15

20 Xlītza'la Jesús tzuculh cālacaquilhnī xalanī'n tzamā' cā'lacchicni' jā tlahualh lhūhua' lī'a'cnīn. Cālacaquilhnīlh tachi'xcuhuī't ixpālacata jā ixtalakpalīcu'tun ixtalacapāstacni'ca'n. Cāhuanilh:

21 —Koxa tila'yā'tit hui'xina'n xalanī'n nac Corazín ē xalanī'n nac Betsaida. Nalīlīpuhuanā'tit ixpālacata jā a'ka'ī'tit. Tlahuacanī't lī'a'cnīn na milacpu'na'i'tātca'n. Palh ixcātlahuaca tzamā' lī'a'cnīn nac cā'lacchicni' Tiro ē nac Sidón, makāstza'

ixtalakpalīlh ixtalacapāstacni'ca'n. Xlaca'n ixtalhakā'lh xapūtze'nke ixlu'xu'ca'n ē ixcā'a'cpūmāhua'ca'ca lhca'ca'n ē chuntza' ixtatasu'yulh ixtalīpuhuan ixpālacata ixcuentaca'n.
22 Iccāhuaniyān a'cxni' Dios nacāputzāna'nīkō', hui'xina'n ā'chulā' nacātamakapātīnīnān ē jā xalanī'n nac Tiro ē Sidón.
23 Hui'xina'n xalanī'n nac Capernaum, ¿ē puhua'nā'tit palh napinā'tit nac a'kapūn ixpālacata tze hui'xina'n? Napinā'tit hasta nac pūpātīn. Palh ixcātlahuacancha' cahuālh lī'a'cnīn nac cā'lacchicni' Sodoma tū cātlahuacanī't na milacpu'na'i'tātca'n, ixtalakpalīlh ixtalacapāstacni'ca'n. Chuntza' Dios jā ixmālaksputūlh cā'lacchicni'.
24 Iccāhuaniyān a'cxni' Dios nacāputzāna'nīkō', ā'chulā' nacātamakapātīnīnān hui'xina'n ē jā xlaca'n xalanī'n nac Sodoma ē ā'makapitzīn cā'lacchicni' lacatzuna'j nac Sodoma —huanli Jesús.

Jesús huanli: Cata'ntit ē quit na'iccāmājaxīyān
Lc. 10:21-22

25 Xlītza'la Jesús orarlīlh ē huanli:

—QuinTāta', hui'x māpa'ksīni'na' nac a'kapūn ē nac cā'ti'ya'tna'. Icmaxquī'yān tapāxcatca'tzīn ixpālacata cāmāsu'yuni'nī'ta' tī tasca'tcu'tun ū'tza' tū ixcāmātzē'kni'nī'ta' tī lakskalalhna'.
26 Ū'tza' chuntza' chī mintalacapāstacni'.

27 Cāhuanilh tachi'xcuhuī't:

—QuinTāta' quimacamaxquī'kō'lh ixlīpō'ktu tū a'nan. Jā tī chā'tin ca'tzī chī huī'lh ī'Ska'ta' Dios, xmān Dios xaTāta'. Jā tī chā'tin ca'tzī chī ixlīDios quinTāta', xmān quit ī'Ska'ta'. Nā nataca'tzī xlaca'n tī na'iccāmāsu'yuni'.
28 Cata'ntit milīpō'ktuca'n hui'xina'n tī makca'tzīyā'tit tzi'nca tū tlahuanī'ta'ntit tū jā tze ē palha' scujpā'na'ntit namakapāxuī'yā'tit Dios. Cata'ntit ē quit na'iccāmājaxīyān.
29 Caquilākexmatni'uj ē caquilāmaksca'tui. Līlacatzucu na'iccāhuanilē'nān ē quit jā ka'tla' icmakca'tzī. Chuntza' jā nacātamāmakchuyīyān.
30 Jā jicslīhua' quintamāsu'yun ē tzē namākentaxtūyā'tit —huanli Jesús.

12

Quilhtamacuj tū pūjaxcan ta'ī'lh tza'ktza' scujnu'nī'n
Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5

1 Ā'līstān Jesús ixtētaxtumā'lh nac cā'tacuxtu. Quilhtamacuj tū ixpūjaxcan. Ī'scujnu'nī'n ixtatzi'ncsatza' ē tatzuculh ta'ī' pātin pātu' tza'ktza' ē tahua'lh.

2 A'cxni' fariseos talaktzī'lh, tahuanilh Jesús:

—Cala'ktzi'. Tascujmā'nalh miscujnu'nī'n ē chuhua'j quilhtamacuj tū pūjaxcan. Chuntza' jā takexmatni' ixlīmāpa'ksīn Moisés.

3 Jesús cākelhtīlh ē cāhuanilh:

—¿Ē jā līkelhtahua'kanī'ta'ntit tū tlahualh David a'ktin quilhtamacuj? Ixtzi'ncsatza' xla' ē tī ixtatā'a'mā'nalh. 4 Tatanūlh na ixchic Dios ē tahua'lh pāntzīn tū ixmālacnūni'canī't Dios. Jā minī'ni' ixtahua'lh huā'mā' pāntzīn. Xmān pālejni' tzē natahua'. 5 ¿Ē chā jā līkelhtahua'kanī'ta'ntit nac līmāpa'ksīn tū tzo'kli Moisés? Pālejni' tī tascuja xaka'tla' nac templo pō'ktu quilhtamacuj tamākentaxtū ixtascujūtca'n. Masqui tatlahua tū jā minī'ni' tlahuacan quilhtamacuj tū pūjaxcan, jā tī chā'tin puhuan xlaca'n tatlahua tū jā tze. Jā puhuancan xlaca'n jā takexmatni' līmāpa'ksīn. 6 Iccāhuaniyān huā'tzā' huī'lh catīhuālh tī ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā xaka'tla' templo. 7 Hui'xina'n jā ca'tzīnī'ta'ntit tū huanicu'tun jā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Quit iclacasqui'n nacālakalhu'manā'tit ā'makapitzīn ē jā iclacasqui'n naquilālakahui'līyāuj animalh.” Palh ixca'tzī'tit cahuālh huā'mā' tachihuīn ixpālacata cālakalhu'mancan, jā ixcālīmālacsu'yutit quiscujnu'nī'n tī jā tatlahuamā'nalh tū jā tze. 8 Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n ē tzē na'icmāpa'ksīni'n tū natlahuacan a'cxni' quilhtamacuj tū pūjaxcan.

Chi'xcu' tī ixmacascācni'
Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11

9 Xlītza'la Jesús taxtulh a'ntza' ē tanūlh a'ktin na ixtemploca'n israelitas. 10 Ixuī'lh a'ntza' chā'tin chi'xcu' tī ixmacascācni'. Ixputzamā'ca chī nalīmālacsu'yucan Jesús, ē kelhasqui'nīca:

—¿Ē tzē mātzeyīcan ta'jatatlani' quilhtamacuj tū pūjaxcan?

11 Jesús cākelhtīlh:

—Palh hui'xina'n ixka'lhī'tit mimpurecu'ca'n tū ixtojōlh nac pūlhmā'n pūlhu'cu', ¿ē jā ixtimācu'tutit masqui quilhtamacuj tū pūjaxcan? 12 Ā'chulā' ixtapalh chā'tin chi'xcu' ē jā lakatin purecu'. Chuntza' tzē tlahuani'can ā'chā'tin tū xatze ē maktāyacan ā'chā'tin masqui quilhtamacuj tū pūjaxcan.

13 Palaj tunca huanilh chi'xcu':

—Castu'ncti mimacan.

A'cxni' stu'ncli ixmacan, ixtzeyanī'ttza' ē ixtā'chuntza' huanli kentin ixmacan. 14 Palaj tunca tataxtulh fariseos ē talacapāstacli chī natalīmāmaknīnī'n Jesús.

Isaías tzo'kli tū na'akspula Jesús

15 A'cxni' Jesús ixca'tzī tū ixtapuhuamā'nalh, ē a'lh ā'lacatin ē līlhūhua' tastālani'lh. Jesús cāmātzeyīkō'lh ta'jatatlanī'n 16 ē cāmāpa'ksīlh jā catahuanli tīchu xla'. 17 Chuntza' tlahualh namākentaxtū chī a'kchihuīna'nli profeta Isaías a'cxni' tzo'kli tū huanli Dios:

18 Huā'mā' quintasācua' tī iclacsacli ē laktza' icpāxquī' ē xla' quimakapāxuī.

QuinEspíritu natā'a'n ē nacāmāsu'yuni' tī jā israelitas chī tzej
na'icputzāna'nīkō'.
19 Xla' jā nalacaquilhnīni'n ē jā nata'sa.
Jā palha' nachihuīna'n nac cā'tejen ixpālacata cuenta natlahua-
can xla'.
20 Xla' nacāmaktāya tī jā lactli'hui'quin tī hua'chi cha'ncat tū
xaxmū'hua.
Jā nacālakmaka'n tī jāna'j tzej ta'a'ka'ī'.
Xlaca'n hua'chi pūcās tū jā tzej māxkakēni'n ē slam slam la.
Nacāmaktāya hasta a'cxni' xla' nacāmāpa'ksīkō' ixlīpō'ktuca'n
tachi'xcuhuī't nac cā'ti'ya'tna'.
21 Tachi'xcuhuī't nata'a'ka'ī'.
Chuntza' tzo'kli profeta Isaías.

Huanca Jesús ixlīscuja ixlītli'hui'qui skāhuī'ni'
Mr. 3:19-30; Lc. 11:14-23; 12:10

22 Xlītza'la lē'ni'ca Jesús chā'tin chi'xcu' tī lakatzī'n ē kō'ko'
ixuanī't ixpālacata ixka'lhī jā tzeya ū'ni'. Jesús mātzeyīlh ē tzej
ixlaktzī'n ē tzuculh chihuīna'n. 23 Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't
talī'a'cnīlh ē tahuanli:
—¿Ē ū'tza' huā'mā' ī'xū'nātā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj?
24 A'cxni' fariseos takexmatli huā'mā' tachihuīn, tahuanli:
—Huā'mā' chi'xcu' ka'lhī ixlītli'hui'qui Beelzebú tī xapuxcu'
jā tzeya ū'nī'n. Ū'tza' cālīmāxtulh jā tzeya ū'nī'n.
25 Jesús ixca'tzī tū ixtapuhuamā'nalh ē cāhuanilh:
—Palh māpa'ksīni'nī'n tatapāpitzi ē talātucsa, jāla
tamāpa'ksīni'n lakmaj. Natalāmālaksputūkō'. Palh xalanī'n
a'ktin cā'lacchicni' o a'ktin familia tatapāpitzi ē talātucsa, jā
catitatāyani'lh. 26 Palh ixlītli'hui'qui xapuxcu' jā tzeya ū'nī'n tū
iclīmāxtu ā'a'ktin jā tzeya ū'ni', chuntza' talītapāpitzi lītli'hui'qui.
Jā catitāyani'lh. 27 Hui'xina'n hua'nā'tit quit iccālīmāxtu
jā tzeya ū'nī'n ixlītli'hui'qui Beelzebú. ¿Tīchu ixlītli'hui'qui
tū talīmāxtu jā tzeya ū'nī'n xlaca'n tī cātatapa'ksīni'yān
hui'xina'n? Chuntza' xlaca'n tamāsu'yu jā ixlīcāna' tū
quilālīmālacsu'yuyāuj. 28 Tū quit iccālīmāxtu jā tzeya ū'nī'n,
ū'tza' ixlītli'hui'qui Espíritu Santo. Ū'tza' huanicu'tun Dios
cāmāsu'yuni'yān chī tzuculhtza' māpa'ksīni'nkō' huā'tzā' nac
cā'ti'ya'tna'.
29 'Jāla tanūcan namakka'lhāncan catūhuālh na ixchic
tli'hui'qui chi'xcu' palh jā pūla nachī'can tzamā' chi'xcu'.
30 'Tī jā quintapa'ksīni'cu'tun ū'tza' quiclh quilaktzī'n. Tī jā
quintā'scuja, ū'tza' lactlahuana'n.
31 'Ū'tza' iccālīhuaniyān masqui tzē nacāmātza'nkēna'ni'can
ixlīpō'ktuca'n ixcuentaca'n tachi'xcuhuī't ē catūxcuhuālh
jā tze tū tahuan, palh catīhuālh nahuan jā tze tū tlahua
Espíritu Santo, xla' jāla catimātza'nkēna'ni'ca. 32 Palh

catīhuālh cachīhuālh huani Chi'xcu' xala' Tālhmā'n, namātza'nkēna'ni'can. Palh catīhuālh nahuan jā tze tū tlahua Espíritu Santo, xla' jā catimātza'nkēna'ni'ca nūn huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj ē nūn nac ā'a'ktin cā'quilhtamacuj tū namin —huanli Jesús.

Qui'hui' līlakapascan ixtahua'ca't
Lc. 6:43-45

33 Jesús cāhuanipālh:

—Palh tze qui'hui', namāstā' xatze ixtahua'ca't. Palh jā tze qui'hui', jā catimāstā'lh xatze ixtahua'ca't. Chī māstā' ixtahua'ca't, chuntza' līlakapascan qui'hui'. 34 Hui'xina'n hua'chi lūhua' tū ka'lhī tū laknīcan masqui tzēhuanī't tasu'yu. ¿Chī nacālīquilhtaxtuyān tachihuīn tū tze a'cxni' jā tze mintalacapāstacni'ca'n? Chuntza' chī lacapāstacā't, chuntza' nachihuīna'nā't. 35 Tze ixtachihuīn chā'tin tzeya chi'xcu' ixpālacata tze ixtalacapāstacni'. Jā tze ixtachihuīn chā'tin jā tzeya chi'xcu' ixpālacata jā tze ixtalacapāstacni'. 36 Iccāhuaniyān namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Dios nacāputzāna'nīkō'. A'cxni' nala, ixlacasqui'nca ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't natahuani Dios tūchu ixpālacata catūhuālh tachihuīn tū tlakaj tahuanli. 37 Chuntza' chī chihuīna'nī't a'ntit, chuntza' nacātalīputzāna'ni'yān palh lactze o jā lactze hui'xina'n —huanli Jesús.

Tachi'xcuhuī't tasqui'nli a'ktin lī'a'cnīn
Mr. 8:12; Lc. 11:29-32

38 Xlītza'la makapitzīn fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn tahuanilh Jesús:

—Mākelhtahua'kē'ni', quina'n iclaktzī'ncu'tunāuj a'ktin ka'tla' lī'a'cnīn naquilālīmāsu'yuni'yāuj palh ixlīcāna' Dios macaminī'ta'n.

39 Jesús cākelhtīlh:

—Tachi'xcuhuī't tī jā tze ē tī jā ta'a'ka'ī'cu'tun, xlaca'n tasqui'n a'ktin ka'tla' lī'a'cnīn. Xmān nacāmāsu'yuni'can lī'a'cnīn chī tū a'kspulalh Jonás. 40 A'ktu'tun quilhtamacuj ē a'ktu'tun tzī'sni' Jonás ixtojōmā'lh na ixpūlacni' ka'tla' squī'ti' ē xalakahuan taxtulh. Nā chuntza' quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n nā na'ictojō a'ktu'tun quilhtamacuj ē a'ktu'tun tzī'sni' na ixpūlacni' ti'ya't. 41 Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' naputzāna'nīkō'can. A'cxni' nala huā'mā', xlaca'n tī ixtahui'lāna'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Nínive natatāya ē nacātamālacsu'yuyān hui'xina'n tī hui'lāna'ntit chuhua'j. Nacātalīmālacsu'yuyān ixpālacata xlaca'n talakpalīlh ixtalacapāstacni'ca'n a'cxni' milh Jonás ē lī'a'kchihuīna'nli ixtachihuīn Dios. Hui'xina'n jā lakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n a'cxni' quit ica'kchihuīna'nli. Quit ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā Jonás. 42 Nā reina tī ixmāpa'ksīni'n

nac Sabá natāya ē nacāmālacsu'yuyān a'cxni' namin quilhtamacuj tū naputzāna'nīkō'can. Nacālīmālacsu'yuyān ixpālacata xla' kexmatli tū huanli Salomón. Makat ixuanī't ixchic reina ē milh kexmata Salomón. Quit ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā Salomón ē hui'xina'n jā quilākexmatni'cu'tunāuj —huanli Jesús.

Jā tzeya ū'ni' tū quītaspi'tpala
Lc. 11:24-26

43 Jesús cāhuanipālh:

—A'cxni' a'ktin jā tzeya ū'ni' nataxtuni' chi'xcu', nalatā'kchoko jā cā'scahuahua ē naputza jā najaxa. A'cxni' jā namacla jā najaxa, napuhuan: 44 "Na'ictaspi'tpala jā ictaxtukēni'." A'cxni' naquītaspi'ta, namacla chi'xcu' hua'chi a'ktin chic jā cā'huan ē tzej pa'lhnancanī't, ē jā tī chā'tin huī'lh. 45 Palaj tunca na'a'n nacātaya ā'kelhatojon jā tzeya ū'nī'n tī ā'chulā' xalīhua'ca'lhtza'. Ixlīpō'ktuca'n natatanū natalatahui'la na ixpūlacni' chi'xcu'. Chuntza' ā'chulā' jā tze tzamā' chi'xcu' ē jā a'cxni' ixka'lhī xmān chā'tin jā tzeya ū'ni'. Nā chuntza' nacā'a'kspula xlaca'n tī jā tze ē tahui'lāna'lh chuhua'j.

Ixtzī' ē ixtā'timīn Jesús
Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21

46 Jesús ixcātā'chihuīna'mā'lhcus tachi'xcuhuī't a'cxni' tachā'lh ixtzī' ē ixtā'timīn. Ixtalayāna'lh nac kēpūn ē ixtatā'chihuīna'ncu'tun Jesús. 47 Huanica Jesús:

—Talayāna'lh mintzī' nac kēpūn ē mintā'timīn ē mat tatā'chihuīna'ncu'tunān.

48 Jesús kelhtīlh tī ixmāca'tzīnīnī't:

—¿Ē ca'tzīyā'tit tīchu iccālaktzī'n hua'chi quintzī' ē quintā'timīn?

49 Palaj tunca Jesús cāmacahuanilh ī'scujnu'nī'n ē huanli:

—Tzamā' ū'tunu'n quintzī' ē quintā'timīn. 50 Ixlīpō'ktuca'n tī natatlahua tū lacasqui'n quinTāta' xala' nac a'kapūn, ū'tunu'n quintā'timīn ē quintzī'.

13

Cha'nāna'
Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8

1 Huā'mā' quilhtamacuj Jesús taxtulh nac chic ē a'lh na ixquilhtūn ka'tla' xcān. 2 Lhūhua' tachi'xcuhuī't tatakēstokli jā ixuī'lh ē Jesús tojōlh a'ktin nac barco ē tahuī'lh. Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't tatachokolh na ixquilhtūn xcān. 3 Palaj tunca cāhuanilh tū lītaca'tzīni'can nacāmāsu'yuni'. Chuntza' cāhuanilh:

—Ixuī'lh chā'tin cha'nāna' ē taxtulh nacha'nāna'n. 4 A'cxni' ixmā'ka'huani'mā'lh ixlīcha'nat, makapitzīn tayujli nac tej. Tamilh spūnī'n ē tasacua'lh. 5 Ā'makapitzīn tayujli nac

cā'chihuixni' jā jā pūlhmā'n ti'ya't. Palaj pu'nli huā'mā' līcha'nat
ixpālacata jā pūlhmā'n ti'ya't. 6 A'cxni' chi'chini'lh, xapa'lhma'
scācli ē jāla tā'cnūlh ixtankēxē'k ē xnekli. 7 Ā'makapitzīn
līcha'nat huampala tayujli nac cā'lhtucū'n. Lhtucu' tastacli ē
tamā'ktzī'lh. 8 Ā'makapitzīn līcha'nat tayujli jā tze nac ti'ya't ē
māstā'lh ixtahua'ca't. Makapitzīn līcha'nat tamāstā'lh a'ktin
ciento ē ā'makapitzīn tamāstā'lh tu'tumpu'xam ē ā'makapitzīn
tamāstā'lh pu'xamacāuj. 9 Palh kexpa'tnī'ta'ntit, cuenta cat-
lahua'tit —huanli Jesús.

Jesús māsu'yulh tū līтaca'tzīni'can
Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10

10 Palaj tunca ī'scujnu'nī'n talaktalacatzuna'jīlh Jesús ē takel-
hasqui'nīlh:

—¿Tū ixpālacata pō'ktu quilhtamacuj cālīmāsu'yuni'ya'
tachi'xcuhuī't tū lītaca'tzīni'can?

11 Jesús cākelhtīlh:

—Dios cāmāsu'yuni'nī'ta'n hui'xina'n tū tatzē'knī't ixpālacata
chī nala ixlīmāpa'ksīn Dios. Xlaca'n jāla catitaca'tzīlh. 12 Tī
nata'a'ka'ī', xlaca'n natasca'ta ē chuntza' natakexmata ē
ā'chulā' nata'a'ka'ī'. Tī jā ta'a'ka'ī'cu'tun, xlaca'n jā cati-
tasca'tli ē natapātza'nkā tū ixtaca'tzī. 13 Ū'tza' iccālīmāsu'yuni'
tū lītaca'tzīni'can. Masqui xlaca'n talaktzī'n, jā taca'tzī tū
huanicu'tun tū talaktzī'n. Ē masqui takexmata, jā taca'tzī tū
huanicu'tun. 14 Chuntza' xlaca'n tamākentaxtū chuntza' chī
huanli profeta Isaías jā tzo'kli chuntza':

Ixlīcāna' masqui nakexpa'tā'tit, jā catica'tzī'tit.
Masqui nalaktzī'nā'tit, jā cuenta catitlahua'tit.
15 Tachi'xcuhuī't hua'chi jā taka'lhī ixtalacapāstacni'ca'n ē
cā'a'kachi'pacan ē cālakachi'pacan.
Chuntza' jā catitalacahuāna'lh ē jā catitakexmatli ē jāla catita-
lakpalīlh ixtalacapāstacni'ca'n.
Quit xa'iccāmātza'nkēna'ni'lh ē xa'iccāmātzeyīlh.
Chuntza' tzo'kli Isaías chī Dios huanli.

16 Jesús chihuīna'mpālh:

—Līpāxuhua'yā't tit ixpālacata tzē lacahuāna'nā't tit ē tzē
kexpa'tā't tit ē nā tzē naca'tzīyā't tit. 17 Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān.
Tzamā' tū laktzī'mpā'na'ntit, ū't za' ixtalaktzī'ncu'tun lhūhua'
a'kchihuīna'nī'n ē lhūhua' tzeya chi'xcuhuī'n ē jā talaktzī'lh.
Nā chuntza' tzamā' tū hui'xina'n kexpa'tā'tit, ū't za' xlaca'n
ixtakexmatcu'tun ē jā takexmatli.

Jesús cāhuanilh tū huanicu'tun tū līca'tzīni'can
Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15

18 Jesús cāhuanipālh:

—Chuhua'j cakexpa'ttit tū huanicu'tun tū līca'tzīni'can
ixpālacata cha'nāna'. 19 Tī takexmata chī nala a'cxni' Dios

namāpa'ksīni'n ē jā cuenta tatlahua, xlaca'n hua'chi līcha'nat tū yujli nac tej. Namin skāhuī'ni' ē nacāmāpātza'nkēnī tū tasca'tli. 20 Līcha'nat tū yujli nac cā'chihuixni', ū'tza' hua'chi tī takexmata ixtachihuīn Dios ē talakatī. 21 Huā'mā' līcha'nat jā ixka'lhī pūlhmā'n ixtankēxē'k ē jā tāyani'lh. Nā chuntza' tachi'xcuhuī't tī jā tzej takexmata, xlaca'n jā makās tatāyani'. A'cxni' tapātī catūhuālh o cāputzastālani'can ixpālacata tū ta'a'ka'ī'lh, jātza' talakatī ē tamakxteka. 22 Līcha'nat tū yujli nac cā'lhtucū'n, ū'tza' tasu'yu hua'chi tī takexmata ē tasca'ta. Masqui takexmata, pō'ktu talacapāstaca chī natalīhuā'yan ē chī lacricujnu' natalīhuan. Ixlīpō'ktu huā'mā' cāmāmakchuyī ē jā cāmakxteka natalacapāstaca tū takexmatli. Jātza' tatasu'yu palh ta'a'ka'ī' ē ū'tza' huā'mā' hua'chi lhtucu' tū cāmā'ktzī'lh līcha'nat. 23 Līcha'nat tū yujli jā xatze ti'ya't, ū'tza' hua'chi tī takexmata xatze tachihuīn ē tzej tasca'tli. Tzej tatasu'yu palh ta'a'ka'ī'. Ixlīpō'ktuca'n taka'lhī tū natalīmakapāxuī Dios ē makapitzīn tzej taca'tzī. Xlaca'n hua'chi līcha'nat tū māstā'lh a'ktin ciento o tu'tumpu'xam o pu'xamācauj ixtahua'ca't —huanli Jesús.

Ixpālacata tū jā xatze līcha'nat

24 Jesús cāhuanipālh tū līca'tzīni'can:

—Chī Dios māpa'ksīni'nkō' nala hua'chi a'cxni' chā'tin chi'xcu' cha'nli līcha'nat na ixcā'tacuxtu. 25 A'ktin cā'tzī'sni' līhuan ī'lhtatamā'lh chi'xcu', ixtā'lāquiclhlaktzi' quīmā'ka'huani'lh tū jā tze līcha'nat. 26 A'cxni' ī'stacmā'lhtza' tacha'nān a'cxni' tasu'yulh tū jā tzeya tacha'nān. 27 Palaj tunca talakmilh ī'scujnu'nī'n chi'xcu' ē takelhasqui'nīlh ixpatronca'n: "¿Ē jā pō'ktu xatze līcha'nat cha'nti na mincā'tacuxtu? ¿Chī līpu'nli huā'mā' tū jā tzeya tacha'nān?" 28 Ixtēcu' cākelhtīlh: "Chā'tin quintā'lāquiclhlaktzi' quintlahuani'lh huā'mā'." Palaj tunca tasācua'n takelhasqui'nīlh: "¿Ē lacasqui'na' na'ica'nāuj na'iccātampu'lhuyāuj tū jā tze pa'lhma'?" 29 Xla' cākelhtīlh: "E'ē. Palhāsā' nacātampu'lhu'yā'tit nā xatze tacha'nān. 30 Xatze nacāmakxtekāuj lacxtim catastacli hasta a'cxni' na'ī'can. Na'iccāhuani tasācua'n tī nata'ī' palh pūla natataya tū jā tze pa'lhma' ē natapāchī' pixatunu' nalhcuyucan. Ā'līstān nata'ī' xatze tacha'nān ē natamāquī' na quimbodega."

Xalīcha'nat mostaza
Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19

31 Jesús cāhuanipālh tū līca'tzīni'can:

—Chī natalīlhūhua'n tī nata'a'ka'ī'ni' Dios, ū'tza' nala hua'chi a'ktin xalīcha'nat mostaza tū cha'nli chā'tin chi'xcu' na ixti'ya't. 32 Huā'mā' līcha'nat ixlīcāna' ā'chulā' xamacsti'na'j ē jā ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn līcha'nat. A'cxni' nastackō',

ka'tla' nahuan hasta ixtā'chuntza' a'katin qui'hui'. Spūnī'n natatlahua ixmāsekca'n na ixpekenī'n.

Levadura
Lc. 13:20-21

33 Jesús līmāsu'yupālh:

—Chī Dios nalīmāpa'ksīni'n nala hua'chi levadura tū nalītlahua puscāt maktu'tun xatapūlhcān harina ē namakxteka hasta nalaklhtāyakō' ixtasquit.

Jesús līmāsu'yulh tū līca'tzīni'can
Mr. 4:33-34

34 Pō'ktu huā'mā' Jesús cāhuanilh tachi'xcuhuī't ē cālītā'chihuīna'nli tū līca'tzīni'can. Xmān chuntza' ixcā'tā'chihuīna'n. 35 Chuntza' tlahualh ē ū'tza' līmākentaxtūlh tū huanli profeta a'cxni' tzo'kli huā'mā':

Na'iccālītā'chihuīna'nān tū līca'tzīni'can; na'icuan catūhuālh tū
tatzē'knī't hasta a'cxni' tzuculh tzamā' cā'quilhtamacuj.

Jesús māsu'yulh ixpālacata jā tze līcha'nat

36 Xlītza'la Jesús cāmakxtekli tachi'xcuhuī't ē xla' tanūlh nac chic. Ī'scujnu'nī'n talaktalacatzuna'jīlh ē tahuanilh:

—Caquilāhuaniuj tū huanicu'tun tū līca'tzīni'can ixpālacata jā tzeya līcha'nat.

37 Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Tī cha'nli xatze līcha'nat, ū'tza' Chi'xcu' xala' Tālhmā'n. 38 Ixcā'tacuxtu, ū'tza' tzamā' cā'quilhtamacuj. Xatze līcha'nat hua'chi xlaca'n tī tā'tapa'ksī Dios. Tū jā tze līcha'nat hua'chi xlaca'n tī tā'tapa'ksī skāhuī'ni'. 39 Ixtā'lāquiclhlaktzi' patrón tī mā'kahuanīlh jā xatze līcha'nat, ū'tza' skāhuī'ni'. A'cxni' ī'can, ū'tza' huanicu'tun a'cxni' nasputa tzamā' cā'quilhtamacuj. Tasācua'n tī nata'ī' pa'lhma', ū'tunu'n ángeles. 40 Chuntza' chī nacātayacan jā tzeya pa'lhma' ē nacālhcuyucan, chu lacxtim na'a'kspula a'cxni' nasputa tzamā' cā'quilhtamacuj. 41 Chi'xcu' xala' Tālhmā'n nacāmāpa'ksī ixángeles nacātaya ixlīpō'ktuca'n tī tatlahua tū jā tze ē ixlīpō'ktuca'n tī tamāsu'yuni' ā'makapitzīn natatlahua tū jā tze. Nacāmāxtukō' jā xla' māpa'ksīni'n 42 ē nacāmānū jā nacālhcuyucan. A'ntza' natacalhuan ē natalāxca ixtatzanca'n. 43 Xlaca'n tī tatlahua ixlīmāpa'ksīn Dios, xlaca'n natatasu'yu jā Dios māpa'ksīni'nkō'. Tzēhuanī't natatasu'yu hua'chi a'cxni' xkaka chi'chini'. Palh kexpa'tā'tit, cuenta catlahua'tit —huanli Jesús.

Tū līca'tzīni'can ixpālacata tumīn tū ixmā'cnūcanī't

44 Jesús cāhuanipālh:

—Tachihuīn ixpālacata chī Dios māpa'ksīni'nkō' tzē nalīmālakchā'nīcan lhūhua' tumīn tū mā'cnūcanī't nac ti'ya't. Namin chā'tin chi'xcu' ē namacla huā'mā' tumīn. Xla'

namā'cnūpala jā ixuī'lh. Līpāxuhua na'a'n nastā'kō' ixlīpō'ktu tū ka'lhī ē natamāhua huā'mā' ti'ya't jā mā'cnūca tumīn.

Tū līca'tzīni'can ixpālacata perla tū tapalaxla'

45 Jesús cāhuanipālh:

—Nā tachihuīn ixpālacata chī Dios māpa'ksīni'nkō', ūʼtza' hua'chi chā'tin tamāhuana' tī cāputzatēlha chihuix xalactze tū huanican perlas. 46 A'cxni' namacla a'ktin tū xatze ē tapalaxla', ē nastā'kō' ixlīpō'ktu tū ka'lhī ē na'a'n natamāhua tzamā' perla.

Tū līca'tzīni'can ixpālacata pūtayan tū pūchi'pacan squīʼti'

47 Jesús cāhuanipālh:

—Nā chī Dios māpa'ksīni'nkō' ūʼtza' hua'chi a'ktin pūtayan tū pūchi'pacan squīʼti' ē tū mojōcan nac mar ē nacāmācutū kempālhūhua' squīʼti'. 48 A'cxni' tzuma pūtayan, chi'pana'nī'n squīʼti' natalē'n na ixquilhtūn mar ē a'ntza' natatahui'la natalacsaca squīʼti'. Xatze squīʼti' nacāmojōcan nac morralh ē tū jā xatze, nacāmaka'ncan. 49 Chuntza' nala a'cxni' nasputa tzamā' cā'quilhtamacuj. Natataxtu ángeles ē nacālacmāxtu tī jā tze tachi'xcuhuī't na ixlacpu'na'i'tātca'n xalactze. 50 Jā tze tachi'xcuhuī't nacāmānūcan jā nacālhcuyucan ē a'ntza' natacalhuan ē natalāxca ixtatzanca'n —huanli Jesús.

Xasāsti' catūhuālh ka'lhī ixtapalh ē nā xamakāstza' ka'lhī ixtapalh

51 Xlītza'la Jesús cākelhasqui'nīlh:

—¿Ē kexpa'tā'tit ixlīpō'ktu huā'mā' tū iccāhuanin?

Xlaca'n takelhtīlh:

—Jē, Māpa'ksīni', iccākexmatāuj.

52 Palaj tunca cāhuanilh:

—A'cxni' chā'tin xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn quiscujni' nahuan, xla' nala hua'chi chā'tin ixtēcu' chic. Ē huā'mā' chi'xcu' ka'lhī lhūhua' tū tapalaxla' ē a'cxni' minī'ni' namāxtu catūhuālh xala' makāstza' ē a'cxni' minī'ni' namāxtu catūhuālh tū sāsti'cus. Chuntza' natlahua xamākelhtahua'kē'ni'.

Jesús a'lh nac Nazaret
Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30

53 A'cxni' Jesús cāhuanikō'lh ixlīpō'ktuca'n tū līca'tzīni'can, a'lh ā'lacatin 54 ē chā'lh nac Nazaret jā stacli. A'ntza' ixmāsu'yu na ixtemploca'n israelitas. Tī takexmatli talī'a'cnīlh ē talāhuanilh:

—Huā'mā' chi'xcu', ¿jāchu sca'tli huā'mā' talacapāstacni'? ¿Chī tzē cālītlahua tzamā' lī'a'cnīn? 55 Ūʼtza' huā'mā' ixka'hua'cha xuacna' ē nā María ixtzī'. Ixtā'timīn cāhuanican Jacobo ē José ē Simón ē Judas. 56 Ixlīpō'ktuca'n ixtā'timīn xapuscan nā huā'tzā' tahui'lāna'lh na quincā'lacchicni'ca'n. ¿Jāchu sca'tli ixlīpō'ktu huā'mā'?

57 Ū'tza' talīsītzī'lh ē talakmaka'lh Jesús. Xla' cāhuanilh:
—Chā'tin a'kchihuīna' nalakachi'xcuhuī'can calhāxcuhuālh jā na'a'n. Xmān xalanī'n na ixchic ē xalanī'n na ixcā'lacchicni' jā talakachi'xcuhuī'cu'tun.
58 A'ntza' na ixcā'lacchicni' jā ta'a'ka'ī'lh ē ū'tza' Jesús jā lhūhua' līlahualh lī'a'cnīn.

14

Chī nīlh Juan Mā'kpaxīni'
Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9

1 Tzamā' quilhtamacuj Herodes gobernador ixuanī't nac estado Galilea. Māca'tzīnīca ixpālacata Jesús. 2 Herodes cāhuanilh ixtā'scujnu'nī'n:
—Ū'tza' huā'mā' Juan Mā'kpaxīni'. Lacastālancuana'nī't ixlacpu'na'i'tātca'n nīnī'n. Ū'tza' līka'lhī līlī'hui'qui tū līlahua lī'a'cnīn.
3 Herodes ixmāstā'nī't līmāpa'ksīn cachi'paca Juan ē calē'nca nac pūlāchī'n nachī'can. Māchi'nīni'lh ixpālacata Herodías tī ixpuscāt ixtā'tin Felipe ixuanī't. 4 Juan ixuanimā'lh Herodes:
—Jā minī'ni' chī lī'pina' Herodías hua'chi mimpuscāt.
5 Masqui Herodes ixmaknīcu'tun Juan, cājicua'ni'lh tachi'xcuhuī't. Xlaca'n tapuhuanli Juan ixa'kchihuīna' Dios ixuanī't.
6 A'cxni' Herodes lakchā'lh ixcā'ta, tlahualh cā'tani'. Ixtzu'ma'jāt Herodías tlīlh na ixlacatīnca'n tī ixcā'invitarlīcanī't. Līmakapāxuīlh Herodes 7 ē xla' huanilh ixmaxquī'lh tzu'ma'jāt catūxcuhuālh tū nasqui'ni'. 8 Palaj tunca xatzī' maxquī'lh talacapāstacni' ē tzu'ma'jāt squi'ni'lh Herodes chuntza':
—Caquima'xqui' chuhua'j ixa'kxāk Juan Mā'kpaxīni'. Calī'ta' a'ktin nac pulātu.
9 Ū'tza' līlīpuhuanli Herodes chī ixmālacnūni'nī't tzu'ma'jāt. Tī ixcā'invitarlīcanī't takexmatli tū ixuanicanī't, ē ū'tza' jātza' la lakpalīlh ixtachihuīn. Herodes māpa'ksīni'lh camaxquī'ca. 10 Chuntza' macā'lh līmāpa'ksīn nac pūlāchī'n ē māmāyujūnīni'lh ixa'kxāk Juan. 11 Palaj tunca līminca a'kxāk a'ktin nac pulātu ē maxquī'ca tzu'ma'jāt ē xla' maxquī'lh ixtzī'.
12 Palaj tunca tamilh ī'scujnu'nī'n Juan ē talē'lh ixmacni' ē tamā'cnūlh. Ā'līstān ta'a'lh tamāca'tzīnī Jesús.

Jesús cāmāhuī'lh a'kquitzis mil chi'xcuhuī'n
Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14

13 A'cxni' māca'tzīnīca Jesús, xla' tojōlh a'ktin nac barco ē a'lh ixtuntacut nac xcān jā jā tī ixa'nan. A'cxni' ca'tzīca jā ixa'mā'lh, lhūhua' tachi'xcuhuī't tataxtulh na ixcā'lacchicni' ē tastālani'lh catujan na ixquilhtūn xcān. 14 A'cxni' Jesús taxtulh nac barco, cālaktzī'lh lhūhua' tachi'xcuhuī't ē cālakalhu'manli. Cāmātzeyīlh ta'jatatlanī'n tī ixcālīmini'canī't.

15 A'cxni' ī'smalanka'namā'lhtza', ī'scujnu'nī'n Jesús talakmilh ē
tahuanilh:
—Kōtanūtza' ē huā'tzā' jā nac cā'lacchicni'. Cacāmacapi
tachi'xcuhuī't nata'a'n natatamāhua ixlīhua'ca'n nac
cā'lacchicni'.
16 Jesús cākelhtīlh:
—Jā ixlacasqui'nca nata'a'n; cacāmāhuī'tit hui'xina'n.
17 Xlaca'n tahuanilh:
—Quina'n jā tū icka'lhīyāuj xmān macquitzis pāntzīn ē
tantu' squī'ti'.
18 Jesús cāhuanilh:
—Cacālī'ta'ntit.
19 Palaj tunca cāmāpa'ksīlh catatahui'lalh tachi'xcuhuī't
nac cā'seketni'. Palaj tunca Jesús cātayalh macquitzis
pāntzīn ē tantu' squī'ti' ē talacayāhualh nac a'kapūn ē
maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios. Cāche'keni'lh pāntzīn ē squī'ti'
ē cāmaxquī'lh ī'scujnu'nī'n. Xlaca'n tamāpitzilh na ixpu'nanca'n
tachi'xcuhuī't. 20 Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't tahuā'yalh ē
taka'sli. A'cxni' tahuā'yankō'lh, scujnu'nī'n tamākēstokli
lhūhua' xalacpītzun hasta tatzumalh pācāujtu' chā'xta tū
quītāxtūlh. 21 Chi'xcuhuī'n tī tahuā'yalh xlaca'n a'kquitzis mil
ē nā tahuā'yalh puscan ē lacstīn.

Jesús kelhtlā'huanli na ixkelhni' xcān
Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21

22 Xlītza'la Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n catatojōlh
nac barco ē catapūlani'lh ixtuntacut nac mar. Xla'
ixcāmacā'mā'lh tachi'xcuhuī't. 23 A'cxni' ixcāmacā'nkō'nī't,
Jesús ixlīmān tā'cxtunu'lh nac sipej na'orarlīni' Dios.
A'cxni' tzī'suanli, ixlīmān ixuī'lh a'ntza' 24 līhuan ī'scujnu'nī'n
ixtatētaxtumā'nalh nac xcān nac barco. Ū'nulh ē
ixpuput mar ixtatā'kayāhuamā'nalh ē tasno'kli barco.
25 A'cxni' xkakalh, Jesús ixcālaktalacatzuna'jītēlha xlaca'n.
Ixkelhtlā'huantēlha xcān. 26 A'cxni' scujnu'nī'n talaktzī'lh
chā'tin tī ixkelhtlā'huantēlha xcān, cāmekē'klhalh ē tajicua'ni'lh
ē palha' tahuanli:
—¡Lakachuyayāuj!
27 Jesús cāhuanilh:
—Catahuixcāni'tit ē jā cajicua'ntit. Quit tī icmimā'lh.
28 Palaj tunca Pedro huanilh:
—Māpa'ksīni', palh ixlīcāna' hui'x, caquihua'ni' ē
na'ickelhtlā'huan xcān na'iclakapāxtokān.
29 Jesús huanilh:
—Cata't.
Palaj tunca Pedro tacutli nac barco ē tzuculh kelhtlā'huan
xcān nalakapāxtoka Jesús. 30 A'cxni' makca'tzīlh palha' ū'ni',
jicua'nli ē tzuculh tā'cnū ē palha' huanli:

—¡Caquimakapūtaxtu, Māpa'ksīni'!
31 Palaj tunca Jesús macachi'palh ē huanilh:
—Xmān macsti'na'j a'ka'ī'ya'. ¿Tū ixpālacata jā quilīpāhua'na'?
32 A'cxni' xlaca'n tatojōlh nac barco, ca'cs lalh ū'ni'. 33 Palaj tunca xlaca'n tī ixtahui'lāna'lh nac barco talaktaquilhpūtalh Jesús ē tahuanilh:
—Ixlīcāna' hui'x ī'Ska'ta' Dios.

Jesús cāmātzeyīlh ta'jatatlanī'n xalanī'n nac cā'lacchicni' Genesaret
Mr. 6:53-56
34 Ta'a'lh ixtuntacut nac xcān ē tachā'lh nac ti'ya't jā huanican Genesaret. 35 A'cxni' tachi'xcuhuī't xalanī'n a'ntza' talakapasli Jesús, tamāca'tzīnīni'lh calhāxcuhuālh nac tzamā' ti'ya't. Cālīmini'ca lhūhua' ta'jatatlanī'n jā ixuī'lh Jesús. 36 Tasqui'ni'lh cāmakxtekli xmān ixtaxa'malh ixtampān ixlu'xu'. Tatzeyalh ixlīpō'ktuca'n tī taxa'malh.

15

Tū cālactlahua chi'xcuhuī'n
Mr. 7:1-23
1 Palaj tunca makapitzīn fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn talaktalacatzuna'jīlh Jesús. Ixtaminī'ta'ncha' cā'lacchicni' Jerusalén ē takelhasqui'nīlh:
2 —Miscujnu'nī'n, ¿tū ixpālacata jā takexmatni' ixtahui'latca'n quinapapana'ca'n? Jā tamakacha'ka'n chī ixlacasqui'nca a'cxni' natahuā'yan.
3 Jesús cākelhasqui'nīlh:
—Nā hui'xina'n, ¿tū ixpālacata mākēnū'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Dios nacāmākentaxtūyā'tit mintahui'latca'n? 4 Dios huanli: “Cacālaqkachi'xcuhui' mintāta' ē mintzī'.” Nā huanli: “Camaknīca tī cachīhuālh huani ixtāta' o ixtzī'.” 5 Hui'xina'n xtum hua'nā'tit. Hui'xina'n māsu'yu'yā'tit palh chā'tin chi'xcu' tzē nahuani ixtāta' o ixtzī': “Jāla icmaktāyayān. Ixlīpō'ktu tū icka'lhī icmālacnūni'nī'ttza' Dios.” 6 Hui'xina'n māsu'yu'yā'tit palh chā'tin chuntza' nahuan, jātza' ixlacasqui'nca xla' namaktāya ixtāta' o ixtzī'. Chuntza' hui'xina'n mākēnu'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Dios ē māsu'yuyā'tit ixlacasqui'nca namākentaxtūcan mintahui'latca'n. 7 ¡Tlahua'pā'na'ntit a'ktu' milacanca'n! Ixlīcāna' chī cālīchihuīna'ni' hui'xina'n profeta Isaías a'cxni' tzo'kli huā'mā':
8 Tzamā' tachi'xcuhuī't xmān tahuan quintalakachi'xcuhuī'.
Jā talacapāstaca tū iccālīmāpa'ksīlh.
9 Jā tū līmacuan chī quilaktaquilhpūta.
Tū tamāsu'yu, ū'tza' xmān ixtalacapāstacni'ca'n chi'xcuhuī'n.
Chuntza' tzo'kli Isaías chī huanli Dios.
10 Palaj tunca Jesús cāta'satīnīlh tachi'xcuhuī't ē cāhuanilh:

—Caquilākexmatni'uj ē caca'tzītit: 11 Jā ū'tza' tū naquilhtanū chi'xcu' ē chuntza' nalīka'lhī ixcuenta. Tū jā tze tachihuīn tū naquilhtaxtu chi'xcu', ū'tza' nalīka'lhī ixcuenta.

12 Palaj tunca ī'scujnu'nī'n talaktalacatzuna'jīlh ē tahuanilh Jesús:

—¿Ē ca'tzīya' palh cālīmakasītzī'ya' fariseos chī hua'na'?

13 Xla' cākelhtīlh:

—Catūxcuhuālh līcha'nat tū jā cha'nli quinTāta' xala' nac a'kapūn, ū'tza' natampu'lhucan pō'ktu ixtankēxē'k. 14 Cacāmakxtektit fariseos. Xlaca'n hua'chi lakatzī'nī'n tī talē'n ā'makapitzīn lakatzī'nī'n. Palh chā'tin lakatzī'n napekechi'palē'n ixtā'lakatzī'n, ixchā'tu'ca'n natatamakahuasa jā pulhucunu'ncanī't.

15 Palaj tunca Pedro huanilh Jesús:

—Caquilāhuaniuj tū huanicu'tun huā'mā' tū huanti.

16 Jesús huanilh:

—¿Ē jā kexpa'tā'tit nūn hui'xina'n? 17 Ca'tzīyā'tit catūxcuhuālh tū naquincāquilhtanūyān, ū'tza' natojō na quimpūlacni'ca'n ē ā'līstān nataxtu. 18 Tachihuīn tū naquincāquilhtaxtuyān, ū'tza' tū lacapāstacnī'tauj pūla. Ū'tza' nalītasu'yu palh tze quina'n o jā tze. 19 Chuntza' chī lacapāstacna'n chi'xcu', chuntza' natlahua: namaknīni'n, o naka'lhī ixtā'lāpāxquī'n, o naka'lhāna'n, o na'a'kskāhuī'nin, o na'a'ksa'nīni'n. 20 Pō'ktu tzamā' tū jā tze tū tlahua, ū'tza' nalactlahua chi'xcu'. Palh nahuā'yan a'cxni' jā macacha'ka'nī't chuntza' chī ixtahui'latca'n Fariseos, ū'tza' jātū huanicu'tun.

Puscāt xamini' a'ka'ī'lh Jesús
Mr. 7:24-30

21 Jesús taxtulh a'ntza' ē a'lh ā'lacatin jā tahui'lāna'lh a'ktu' cā'lacchicni' tū huanican Tiro ē Sidón. 22 Ixui'lacha' chā'tin puscāt xala' nac tzamā' ti'ya't jā huanican Canaán. Xla' jā israelita ixuanī't. Lakmilh Jesús ē huanilh:

—Māpa'ksīni', hui'x ī'xū'nātā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj; caquilakalhu'ma'nti. Quintzu'ma'jāt ka'lhī jā tzeya ū'ni' ē palha' pātīni'n.

23 Jesús jā tū līkelhtīlh. Palaj tunca tamilh ī'scujnu'nī'n ē tahuanilh:

—Tzamā' puscāt quincāstālani'yān ē ta'satēlha. Cama'capi a'jnanu'.

24 Palaj tunca Jesús huanli:

—Dios quimacaminī't na'iccāmakapūtaxtū xmān tī israelitas.

25 Puscāt laktalacatzuna'jīlh ē tatzokostani'lh Jesús ē huanilh:

—¡Māpa'ksīni', caquimaktāya'!

26 Jesús kelhtīlh:
—Jā minī'ni' maktīcan ixpāntzīnca'n lacstīn ē nacāmaxquī'can
līchichīn. (Chuntza' huanilh ixpālacata israelitas jā ixta-
lakachi'xcuhuī' tī jā israelitas ē ixcāmāpācuhuī chichīn.)
27 Xla' huanilh:
—Jē, ixlīcāna', Māpa'ksīni'. Masqui icca'tzītza', chichīn tzē
natasacua' tū nayuja na ixmesa ixtēcu'ca'n.
28 Palaj tunca Jesús kelhtīlh:
—Tzej a'ka'ī'ya', puscāt. Calalh chī quisqui'ni'ya'.
Tzamā' puntzuna' palaj tunca tzeyanli ixtzu'ma'jāt.

Jesús cāmātzeyīlh lhūhua' ta'jatatlanī'n

29 Jesús taxtulh a'ntza' ē tētaxtulh ixquilhtūn lago Galilea.
Ā'līstān tā'cxtunu'lh nac sipej ē a'ntza' tahuī'lh. 30 Līlhūhua'
tachā'lh jā ixuī'lh ē talīmini'lh lū'ntū'nunī'n ē lakatzī'nī'n ē tī
kō'ko'n ixtahuanī't ē tī macastuntu'lu'n ixtahuanī't ē lhūhua'
ā'makapitzīn ta'jatatlanī'n. Cāmāpī'ca nac ti'ya't lacatzuna'j
ixtujan Jesús ē xla' cāmātzeyīlh ixlīpō'ktuca'n. 31 Tachi'xcuhuī't
talī'a'cnīlh chī tachihuīna'nli tī kō'ko' ixtahuanī't ē chī tze
tahuanli ixmacanca'n macastuntu'. Ē tī ixtalū'ntū'nunī't
tzej tatlā'huanli ē lakatzī'nī'n talacahuāna'lh. Ū'tza' talī'a'cnīlh
tachi'xcuhuī't. Tatzuculh tamakapāxuī Dios tī ixDiosca'n is-
raelitas.

Jesús cāmāhuī'lh a'ktā'ti' mil chi'xcuhuī'n
Mr. 8:1-10

32 Palaj tunca Jesús cāta'sani'lh ī'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:
—Iccālakalhu'man tachi'xcuhuī't. Tu'tuma'jtza'
quintatā'lahui'lāna'lh huā'tzā' ē jātza' taka'lhī tū tahua'.
Palh na'iccāmacā'n na ixchicca'n ē jā tahuā'yanī't, palhāsā'
nataxlajua'nan nac tej.
33 Palaj tunca ī'scujnu'nī'n tahuanilh:
—¿Chī nalīka'lhīyāuj līhua't tū natalīka'sa? Lhūhua'
tachi'xcuhuī't ē jā tī huī'lh huā'tzā'.
34 Jesús cākelhasqui'nīlh:
—¿Chī maclā't pāntzīn ka'lhī'yā'tit?
Xlaca'n takelhtīlh:
—Mactojon ē makapitzīn xalacstīn squī'ti'.
35 Palaj tunca Jesús cāmāpa'ksīlh catatahui'lalh
tachi'xcuhuī't nac ti'ya't. 36 Xla' cātayalh mactojon pāntzīn
ē squī'ti' ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios. Palaj tunca
cāmāpitzini'lh ē cāmaxquī'lh ī'scujnu'nī'n ē xlaca'n cāmaxquī'lh
tachi'xcuhuī't. 37 Ixlīpō'ktuca'n tahuā'yalh ē talīka'sli. Ā'līstān
xalacpītzun tū taquītāxtūlh cāmātzumalh pātojon chā'xta. 38 Tī
tahuā'yalh, xlaca'n a'ktā'ti' mil chi'xcuhuī'n. Nā tahuā'yalh
puscan ē lacstīn. 39 Ā'līstān Jesús cāmacā'lh tachi'xcuhuī't ē
tojōlh nac barco ē a'lh nac a'ktin ti'ya't jā huanican Magdala.

16

Fariseos ē saduceos tasqui'nli lī'a'cnīn
Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56

1 Fariseos ē saduceos talaka'lh Jesús. Ixtalīlaktzī'ncu'tun, ē
tasqui'nli a'ktin lī'a'cnīn tū nalītasu'yu Jesús xala' nac a'kapūn.
2 Xla' cākelhtūlh:
—A'cxni' tā'cnūmā'lh chi'chini' hui'xina'n hua'nā'tit: "Jā
catimilh xcān ixpālacata tzu'tzo'ko a'kapūn." 3 Palh tzi'saj,
hua'nā'tit: "Chuhua'j namin xcān ixpālacata tzu'tzo'ko
a'kapūn ē pucsuī'lh." ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu'
milacanca'n! Tzē namālakchipini'yā'tit palh namin xcān
a'cxni' laktzī'nā'tit a'kapūn. Masqui laktzī'nā'tit lī'a'cnīn tū
ictlahua, jā a'ka'ī'ni'yā'tit Dios quimacamilh. 4 Tachi'xcuhuī't
tī tahui'lāna'lh chuhua'j jā tze ē jā ta'a'ka'ī' ē xlaca'n tasqui'n
lī'a'cnīn. Jā nacāmāsu'yuni'can lī'a'cnīn; xmān naquina'kspula
chuntza' chī a'kspulalh Jonás —huanli Jesús.
Cāmakxtekli ē a'lh.

Jesús cāmāsu'yuni'lh ī'scujnu'nī'n cuenta catatlahualh fariseos
Mr. 8:14-21

5 A'cxni' scujnu'nī'n ta'a'lh ixtuntacut nac xcān, jā talē'lh
pāntzīn. Ixtapātza'nkānī't. 6 Palaj tunca Jesús cāhuanilh:
—Cuenta catlahua'tit ixlevaduraca'n fariseos ē saduceos.
7 Scujnu'nī'n talātā'chihuīna'lh ē talāhuanilh:
—Chuntza' huanli ixpālacata jā līmiuj pāntzīn.
8 Jesús ixca'tzī tū ixtalāhuanimā'nalh ē chī xlaca'n jā ixtaca'tzī
ixlīchihuīna'mā'lh tū ixtamāsu'yu fariseos. Ū'tza' cālīhuanilh:
—¿Tū ixpālacata lī'a'ktuyunā'tit pāntzīn tū jā līta'ntit?
¡Xmān macsti'na'j a'ka'ī'yā'tit! 9 ¿Ē jāna'j ca'tzīyā'tit? ¿Ē
jātza' lacapāstacā'tit macquitzis pāntzīn tū iccāmāpitzini'lh
a'kquitzis mil chi'xcuhuī'n? ¿Chī pālā't chā'xta cālīmātzumatit
xalacpītzun? 10 Calacapāstactit mactojon pāntzīn tū
iccāmāpitzini'lh a'ktā'ti' mil chi'xcuhuī'n. ¿Chī pālā't chā'xta
cālīmātzumatit xalacpītzun? 11 ¿Tū ixpālacata jā ca'tzīyā'tit
palh jā pāntzīn xa'iclīchihuīna'mā'lh a'cxni' iccāhuanin cuenta
ixtlahua'tit ixlevaduraca'n fariseos ē saduceos?
12 Palaj tunca taca'tzīlh Jesús jā ixcāhuaninī't cuenta ix-
tatlahualh ixlevadura pāntzīn. Ixcāhuanicu'tun palh cuenta
ixtatlahualh ixtamāsu'yunca'n fariseos ē saduceos.

Pedro līmāsu'yulh Jesús ū'tza' Cristo
Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21

13 A'cxni' Jesús chā'lh jā huanican Cesarea Filipo,
cākelhasqui'nīlh ī'scujnu'nī'n:
—Tachi'xcuhuī't, ¿chī tahuan quimpālacata quit tī Chi'xcu'
xala' Tālhmā'n?
14 Xlaca'n takelhtūlh:

—Makapitzīn tahuan mat hui'x Juan Mā'kpaxīni'. Ā'makapitzīn tahuan mat hui'x Elías. Ā'makapitzīn tahuampala mat hui'x Jeremías o ā'chā'tin a'kchihuīna'.
15 Palaj tunca cākelhasqui'nīlh:
—Ē hui'xina'n ¿chī hua'nā'tit tīchu quit?
16 Palaj tunca Simón Pedro huanilh:
—Hui'x Cristo tī xa'icka'lhīmā'nauj ē ī'Ska'ta' Dios xaxlīcāna'.
17 Jesús kelhtīlh:
—Līpāxuhua hui'x, Simón ixka'hua'cha Jonás. Huā'mā' talacapāstacni' jā tamāsu'yuni'n chi'xcuhuī'n. Xmān Dios māca'tzīnīn. 18 Quit icuaniyān hui'x Pedro ē ū'tza' mintacuhuīni' huanicu'tun “chihuix.” Hui'x nalaya' hua'chi chihuix tū nalīmātzucucan quintemplo. Ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī', jāla caticāskāhuī'ca; nūn līnīn jāla caticāskāhuī'lh. 19 Quit na'icmaxquī'yān līti'hui'qui ē nacāmāpa'ksī'ya' xlaca'n tī tatapa'ksīni' Dios. Tū hui'x makxteka tatlahua tī ta'a'ka'ī' huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā nala chuntza' nac a'kapūn. Tū hui'x jā makxteka tatlahua tī ta'aka'ī' huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā chuntza' calalh nac a'kapūn.
20 Palaj tunca Jesús cāmāpa'ksīlh ī'scujnu'nī'n jā catitahuanilh jā tī chā'tin palh ū'tza' Cristo tī ixka'lhīmā'ca.

Jesús māca'tzīnīni'lh chī nanī
Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27

21 Palaj tunca Jesús tzuculh cāmāsu'yuni' ī'scujnu'nī'n chuntza':
—Ixlacasqui'nca na'ica'n nac Jerusalén. A'ntza' naquintamakapātīnīn xanapuxcu'nu' xala' nac templo ē xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. Naquintamaknī. Ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclacastālancuana'n.
22 Palaj tunca Pedro lē'lh lacapunchuna'j ē tzuculh tā'lāhuan ē tzē'k huanilh:
—¡Māpa'ksīni', jā camakxtekli Dios! ¡Jā cati'a'kspulan chuntza'!
23 Jesús talakspi'tli ē huanilh Pedro:
—¡Catakēnu'! Hui'x lacapāstacna'na' chuntza' chī skāhuī'ni'. Hui'x quimāmakchu'yī'ya'. Hui'x jā ka'lhī'ya' ixtalacapāstacni' Dios.
24 Palaj tunca Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:
—Palh catīxcuhuālh quintā'tapa'ksīcu'tun quit, jātza'la catilacapāstaclī xmān tū ū'tza' lacasqui'n. Calīhui'līlh natlahua quintalacapāstacni' masqui capātīni'lh chuntza' chī quit na'icpātīni'n ē caquistālani'lh. 25 Tī ta'a'kapūtaxtucu'tun tū natalīpātīni'n quimpālacata, jā catitaka'lhīlh ixlatamatca'n tū jā catilaksputli. Tī natapātīni'n masqui catalīnīlh quimpālacata, xlaca'n nataka'lhī ixlatamatca'n tū jā

catilaksputli. 26 Palh chā'tin chi'xcu' ixtlajakō'lh ixlīpō'ktu
xala' nac cā'quilhtamacuj, jā tū līmacuan palh jā ka'lhī ixlatamat
tū jā catilaksputli. Jā tū a'nan tū xla' tzē namāstā' ē naka'lhī
ixlatamat tū jā catilaksputli. 27 Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n ē
na'icmimpala ē na'icka'lhī ixlītli'hui'qui xaTāta' ē na'icxkaka
chī xkaka quinTāta' nac a'kapūn. Naquintatā'min quinángeles.
A'cxni' na'icmin, chā'tunu' naxoko chuntza' chī tlahuanī't
palh tze o jā tze. 28 Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Makapitzīn tī
tahui'lāna'lh huā'tzā' chuhua'j ē xlaca'n jā catitanīlh a'cxni'
jāna'j naquilaktzī'ncan quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n a'cxni'
na'icmimpala na'icmāpa'ksīni'n.

17

Xkakalh Jesús
Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36

1 Ixlīlakachāxan quilhtamacuj Jesús cālē'lh Pedro ē Jacobo ē
Juan tī ixtā'tin Jacobo ē tatā'a'lh. Xmān ixkelhatā'ti'ca'n ta'a'lh
a'ktin nac sipej tālhmā'n ē tatā'cxtulh. 2 A'ntza' talakpalīlh
Jesús ē xtum ixtasu'yu na ixlacatīnca'n. Ixlacan Jesús xkakalh
hua'chi chī xkaka chi'chini' ē ixlu'xu' stala'nka' huanli hasta
xkakalh. 3 Palaj tunca cātasu'yuni'lh Moisés ē Elías tī ix-
tatā'chihuīna'mā'nalh Jesús. 4 Palaj tunca Pedro huanilh Jesús:

—Māpa'ksīni', xalītze hui'lāna'uj huā'tzā'. Palh lacasqui'na',
quina'n na'icyāhuayāuj a'ktu'tun mū'xta'ka'. A'ktin mila'
nahuan ē a'ktin ixla' Moisés ē a'ktin ixla' Elías.

5 Ixchihuīna'mā'lhcus Pedro ē milh a'ktin poklhnu' snapapa
ē cālītamacsti'li'lh. Takexmatli a'ktin tachihuīn nac poklhnu' ē
huanli:

—Ū'tza' huā'mā' quiSka'ta' ē laktza' icpāxquī'. Xla'
quimakapāxuī. Cakexpa'ttit tū huan.

6 A'cxni' scujnu'nī'n takexmatli huā'mā' tachihuīn, lacataj
tatamā'lh ē tajicua'nli. 7 Palaj tunca Jesús cālaktalacatzuna'jīlh
ē cāxa'malh ē cāhuanilh:

—Catāquī'tit ē jā cajicua'ntit.

8 A'cxni' tatāquī'lh ē talaktzī'lh, jā tī chā'tin ixa'nan, xmān
Jesús.

9 A'cxni' ixtatayujmā'nalh nac sipej, Jesús cāmāpa'ksīlh:

—Jā tī chā'tin catihua'ni'tit tū laktzī'ntitcus. Jā catihua'ntit
hasta a'cxni' Chi'xcu' xala' Tālhmā'n nalacastālancuana'n na
ixlacpu'na'i'tātca'n nīnī'n.

10 Palaj tunca scujnu'nī'n takelhasqui'nīlh Jesús:

—¿Tū ixpālacata tahuan xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn
palh xapūla namin Elías ē ā'līstān namin Cristo tī Dios na-
macamin?

11 Jesús cākelhtīlh:

—Ixlīcāna' huā'mā'. Pūla namin Elías ē nalaccāxtlahuakō' ixlīpō'ktu. 12 Iccāhuaniyān milhtza' tī huanican Elías ē jā tī lakapasli. Chi'xcuhuī'n tatlahuani'lh chuntza' chī ixtalacasqui'n. Nā chu chuntza' Chi'xcu' xala' Tālhmā'n namakapātīnīncan —cāhuanilh.

13 Palaj tunca scujnu'nī'n taca'tzīlh a'cxni' Jesús huanli ixminī'ttza' Elías, ixlīchihuīna'mā'lh Juan Mā'kpaxīni'.

Jesús mātzeyīlh chā'tin ka'hua'cha tī ixka'lhī jā tzeya ū'ni'
Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43

14 A'cxni' tachā'lh jā ixtahui'lāna'lh tachi'xcuhuī't, chā'tin chi'xcu' laktalacatzuna'jīlh ē tatzokostani'lh Jesús ē huanilh:

15 —Māpa'ksīni', calakalhu'ma'nti quinka'hua'cha. Paxnīni'n ē palha' pātīni'n. Maklhūhua'tza' chi'chinli nac macscut ē tojōlh nac xcān. 16 Iccālīmini'lh miscujnu'nī'n ē jāla tamātzeyīlh.

17 Jesús cāhuanilh:

—¡Hui'xina'n tachi'xcuhuī't tī jā tzej lacapāstacna'nā'tit ē jā a'ka'īyā'tit! ¿Hasta jā'cxni' na'iccātā'tahui'layān hui'xina'n ē jā nakexpa'tā'tit? ¿Hasta jā'cxni' na'iccātāyani'yān hui'xina'n? Caquilī'ta'ni' ka'hua'cha.

18 Palaj tunca Jesús lacaquilhnīlh jā tzeya ū'ni' ē palaj tunca taxtuni'lh ka'hua'cha. Xamaktin tzeyanli.

19 Ā'līstān scujnu'nī'n ixlīmānca'n ixtatā'chihuīna'mā'nalh Jesús ē takelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixpālacata quina'n jāla icmāxtuni'uj ka'hua'cha jā tzeya ū'ni'?

20 Jesús cākelhtīlh:

—Hui'xina'n jā a'ka'īyā'tit. Ū'tza' jāla līmaxtutit. Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Palh lī'a'ka'īyā'tit ixlīpō'ktu milīstacna'ca'n masqui tzucupā'na'ntitcus a'ka'īyā'tit, tzē ixua'ni'tit huā'mā' sipej: "Catapānu' huā'tzā' ē capit ā'lacatin", ē sipej natapānū. Jā tū a'nan tū jāla catitlahua'tit palh ixlīcāna' a'ka'īyā'tit. 21 Huā'mā' jā tzeya ū'ni' hua'chi jāla māxtucan. Xmān tzē namāxtucan palh nalīhui'līyā'tit jā catihuā'ya'ntit ē natlahua'yā'tit oración.

Jesús māca'tzīnīni'mpālh chī nanī
Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45

22 A'cxni' ixtatētaxtumā'nalh nac estado Galilea, Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n ē naquimacamāstā'can na ixmacanca'n chi'xcuhuī'n. 23 Xlaca'n naquintamaknī ē ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclacastālancuana'n —cāhuanilh.

Huā'mā' tachihuīn cālīmakalīpuhuanli.

Chī Jesús līxokolh tū ixla' templo

24 A'cxni' Jesús ē ī'scujnu'nī'n tachā'lh nac cālacchicni' Capernaum, talakmilh Pedro tī ixtamātā'jīni'n nac templo. Takelhasqui'nīlh:
—¿Ē jā xoko tū ixla' templo mimākelhtahua'kē'ni'?
25 Pedro cākelhtīlh:
—Xoko.
Palaj tunca a'cxni' Pedro tanūlh nac chic, Jesús pūla chihuīna'nli ē huanilh:
—¿Chī puhua'na', Simón? Reyes xalanī'n huā'mā' cā'quilhtamacuj, ¿tīchu mātā'jīni'n līxokot? ¿Ē cāmātā'jī tī māpa'ksīni'n o tī māpa'ksīcan?
26 Pedro kelhtīlh:
—Mātā'jīcan tī māpa'ksīcan.
Jesús huanilh:
—Ē jā taxoko xlaca'n tī tatapa'ksīni' rey. QuinTāta' nac a'kapūn hua'chi rey ē quina'n tapa'ksīni'yāuj xla'. 27 Masqui chuntza', jā cāmakasītzī'ncu'tunāuj tī tamātā'jīni'n. Ē capit nac lago ē camojo' minanzuelo. Squī'ti' tū pūla namācutūya', namākelhpitziya' ē namacla'ya a'ktin tumīn. Ū'tza' na'a'cchā'n tū nalīxokocan. Calī'pi ē nalīxoko'ya' chī quinchā'tu'ca'n.

18

Tī ā'chulā' ixlacasqui'nca
Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48
1 Palaj tunca scujnu'nī'n talaktalacatzuna'jīlh Jesús ē takelhasqui'nīlh:
—¿Tīchu ā'chulā' ixlacasqui'nca jā Dios māpa'ksīni'nkō'?
2 Palaj tunca Jesús māta'satīnīni'lh chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha ē yāhualh na ixlacpu'na'i'tātca'n 3 ē cāhuanilh:
—Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Palh hui'xina'n jā talakpalī'yā'tit ē nalītaxtuyā'tit hua'chi chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha, jā catitanū'tit jā Dios māpa'ksīni'nkō'. 4 Chuntza' catīxcuhuālh tī ā'chulā' ixlacasqui'nca jā Dios māpa'ksīni'nkō', ū'tza' huā'mā' tī jā ka'tla' makca'tzī ē na'a'ka'ī' chī lacstīn ta'a'ka'ī'. 5 Catīxcuhuālh tī quintapa'ksīni' quit ē ū'tza' nalīpāxquī' chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha hua'chi huā'yālh, ū'tza' hua'chi quit quimpāxquī'.

Jesús līmāsu'yulh tī tatlahuani' tū jā tze ā'makpitzīn
Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2
6 Jesús cāhuanipālh:
—Palh catīhuālh chihuīna'makasītzī' chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha tī quina'ka'ī'ni' ē chuntza' ka'hua'cha nalītlahua tū jā tze, huā'mā' chi'xcu' jā tze. Xatze ixpixchī'hua'ca'ca a'ktin ka'tla' chihuix ē ixmojōca nac mar jā pūlhmā'n ē najicsua'. 7 ¡Koxa tila tachi'xcuhuī't xalanī'n cā'quilhtamacuj ixpālacata jā

tze tū huī'lh! Pō'ktu huī'lh tū nacāmāmakahuasī tachi'xcuhuī't. ¡Koxa titala xlaca'n tī tamāmakahuasī ā'makapitzīn ē tamātlahuī tū jā tze!

8 'Chuntza' palh mimacan o mintujan nalītlahua'ya tū jā tze, xatze ixmacacā'yuju'ca' o ixtantucā'yuju'ca' ē jā catilītlahua' tū jā tze ixpālacata mimacan o mintujan. Ā'chulā' tze palh naka'lhī'ya' milatamat tū jā catilaksputli masqui macastuntu'lu' hui'x; ē jā tze palh namacapinca'na' nac macscut pō'ktu quilhtamacuj. 9 Jā tze palh milakastapun nalaktzī'n catūhuālh ē ū'tza' nalītlahuacu'tuna' tū jā tze. Xatze ixmāxtu ē ixmaka' ē jā ixtlahua' tū jā tze ixpālacata milakastapun. Ā'chulā' tze palh naka'lhī'ya' milatamat tū jā catilaksputli masqui lakakentin hui'x; ē jā tze palh namacapinca'na' nac macscut pō'ktu quilhtamacuj ixpālacata a'ktu' milakastapun —huanli Jesús.

Purecu' tū ixtza'nkānī't
Lc. 15:3-7

10 Jesús cāhuanipālh:

—Jā catilakmaka' jā tī chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha. Iccāhuaniyān nac a'kapūn ixángelesca'n lacstīn pō'ktu quilhtamacuj tatāya na ixlacatīn quinTāta' xala' nac a'kapūn. 11 Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n ē icmilh iccāmakapūtaxtū tī jā ixtaka'lhī ixlatamatca'n tū jā catilaksputli. Xlaca'n hua'chi purecu' tū xatza'nkān ixtahuanī't.

12 ¿Chī puhua'nā'tit? Palh chā'tin chi'xcu' cāka'lhī a'ktin ciento purecu' ē palh lakatin namakatza'nkā, ¿tū natlahua? Nacāmakxteka ā'makapitzīn noventa y nueve jā tahuā'yamā'nalh nac cā'seketni'. Na'a'n naputza purecu' tū makatza'nkānī't. 13 A'cxni' namacla, ixlīcāna' ā'chulā' nalīpāxuhua ixpālacata huā'mā' purecu' tū maclalh ē jā ā'makapitzīn noventa y nueve tū jā tatza'nkālh. 14 MinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn nā chuntza' jā lacasqui'n natza'nkā jā tī chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha. Lacasqui'n nataka'lhī ixlatamat tū jā catilaksputli —huanli Jesús.

Jesús māsu'yulh ixlacasqui'nca natalāmātza'nkēna'ni' līcā'timīn
Lc. 17:3

15 Jesús cāhuanipālh:

—Palh mintā'tin tlahuani'yān tū jā tze, catā'chihuīna' ixlīmān ē namāca'tzīnī'ya'. Palh xla' cuenta tlahua, chuntza' hui'x maktāyanī'ta' ē jātza' natlahuapala tū jā tze. 16 Palh mintā'tin jā cuenta tlahua a'cxni' tā'chihuīna'na', cacāmāta'satīni' ā'chā'tin o chā'tu' tī nacātā'lakpina' ē natakexmata tūchu ixpālacata līcā'chihuīna'na' mintā'tin. 17 Palh jāna'j cuenta tlahua, nacāhuani'ya' tī ta'a'ka'ī' a'cxni' natatakēstoka. Palh chuntza'

jā cuenta tlahua, ixlacasqui'nca nalaktzī'na' hua'chi chā'tin tī jā a'ka'ī'ni' Dios o hua'chi chā'tin mātā'jīni' tī a'kskāhuī'nin.
18 'Ixlīcana' tū iccāhuaniyān. Tū hui'xina'n jā namakxtekā'tit tū tlahuacan huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā chuntza' nahuancan nac a'kapūn. Tū hui'xina'n namakxtekā'tit natlahuacan huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā chuntza' nahuancan nac a'kapūn.
19 'Nā iccāhuanipalayān palh chā'tu' hui'xina'n huā'tzā' nac ti'ya't ē lacxtim puhua'nā'tit tū nasqui'ni'yā'tit Dios a'cxni' na'orarlīyā'tit, quinTāta'ca'n Dios xala' nac a'kapūn nacāmaxquī'yān tū squi'ni'yā'tit. 20 Chuntza' a'ntza' jā natatakēstoka chā'tu' o kelhatu'tun quimpālacata, a'ntza' quit na'ictahui'la na ixlacpu'na'i'tātca'n —huanli Jesús.
21 Palaj tunca Pedro laktalacatzuna'jīlh Jesús ē kelhasqui'nīlh:
—Māpa'ksīni', ¿chī maklā't na'icmātza'nkēna'ni' quintā'tin a'cxni' naquintlahuani' tū jā tze? ¿Ē maktojon na'icmātza'nkēna'ni'?
22 Jesús kelhtīlh:
—Quit jā icuaniyān xmān maktojon; quit icuaniyān ā'maklhūhua' maktojon namātza'nkēna'ni'ya'.

Jesús cāhuanilh tū līca'tzīni'can chā'tin scujni' tī jā mātza'nkēna'ni'lh ā'chā'tin
23 Jesús cāhuanipālh:
—Chuntza' chī Dios nalīmāpa'ksīni'n tzē nalīmālakchā'nī hua'chi chā'tin rey tī cāmātā'jīlh ī'scujnu'nī'n. 24 Ixtzucumā'lhcus a'cxni' līmini'ca chā'tin tī ixmaklaclē'n lhūhua' tumīn. 25 Ī'scujni' jā ixka'lhī tū nalīxoko, ē ū'tza' rey līmāpa'ksīlh cacāstā'maxquī'ca ā'chā'tin ixtēcu' tasācua'. Ē ā'nā cāstā'maxquī'lh ixpuscāt ē ixlacstīn ē ixlīpō'ktu tū ixka'lhī. Chuntza' tzē nalīxoko tū ixlaclē'n. 26 Palaj tunca ī'scujni' tatzokostani'lh ixpatrón ē squi'ni'lh: "Caquilakalhu'ma'nti, quimpatrón, ē na'icxokonu'ni'kō'yān." 27 Ixpatrón lakalhu'manli ē mātza'nkēna'ni'lh tū ixlaclē'n ē makxtekli ca'a'lh.
28 'Xmān taxtulh tzamā' tasācua' ē tā'lāpāxtokli ā'chā'tin ixtā'tasācua' tī ixmaklaclē'n xmān macsti'na'j tumīn. Tzuculh pixpi'ta ē huanilh: "¡Caquixokonu'ni' tū quilaclī'pini'ya'!" 29 Palaj tunca tī ixtā'tasācua' tatzokostani'lh ē squi'ni'lh: "Caquilakalhu'ma'nti ē na'icxokonu'ni'kō'yān." 30 Ā'chā'tin jā lacasqui'nli ē mālacapū'lh ē māmānūnīni'lh nac pūlāchī'n hasta naxokokō' tū laclē'n. 31 Ā'makapitzīn scujnu'nī'n talīmāmakchuyīlh chī tlahualh ixtā'tasācua'ca'n. Ta'a'lh tamāca'tzīnīkō' ixpatronca'n chī a'kspulalh. 32 Palaj tunca ixpatronca'n māta'satīnīni'lh ixtasācua' ē huanilh: "¡Hui'x quiclhlaktzī'na' tasācua'! Quit icmātza'nkēna'ni'kō'n

ixlīpō'ktu tzamā' mincuenta ixpālacata quisqui'ni'. 33 Nā hui'x ixlakalhu'ma'nti mintā'tasācua' chuntza' chī quit iclakalhu'mani'." 34 Laktza' sītzī'lh ixpatrón ē māpa'ksīni'lh namakapātīnīncan nac pūlāchī'n hasta a'cxni' naxokokō' ixlīpō'ktu tū ixmaklaclē'n.

35 Jesús ā'xmān huanli:

—Nā chuntza' nacātlahuani'yān quinTāta' xala' nac a'kapūn palh hui'xina'n jā cāmātza'nkēna'ni'yā'tit mintā'tinca'n cā'tapāxuhuān.

19

Jesús māsu'yulh ixpālacata tī makxtekcan puscāt
Mr. 10:1-12; Lc. 16:18

1 A'cxni' Jesús chihuīna'nkō'lh, taxtulh nac Galilea ē a'lh nac ti'ya't jā huanican Judea. Ū'tza' tū hui'lacha' ixtuntacut nac xcān Jordán, a'ntza' na ixquilhtūn jā tā'cxtuyachi' chi'chini'. 2 Līlhūhua' tastālani'lh ē xla' cāmātzeyīlh ixlīpō'ktuca'n a'ntza'.

3 Palaj tunca makapitzīn fariseos talaktalacatzuna'jīlh Jesús. Ixtalīlaktzī'ncu'tun ē ū'tza' talīkelhasqui'nīlh:

—¿Ē tzē makxtekcan quimpuscātca'n ē xapacan ixtacuhuīni'ca'n ixpālacata catūxcuhuālh?

4 Jesús cākelhtīlh:

—¿Ē jā kelhtahua'kanī'ta'ntit na ixtachihuīn Dios? Chuntza' huan: "Dios cātlahualh chi'xcu' ē puscāt." Chuntza' tlahualh a'cxni' tzuculh tzamā' cā'quilhtamacuj. 5 Nā huan: "Ū'tza' nacālīmakxteka ixtāta' ē ixtzī' chā'tin chi'xcu' ē natā'talacxtimī ixpuscāt. Ixchā'tu'ca'n hua'chi xmān chā'tin natalītaxtu." 6 Chuntza' jātza' chā'tu' xlaca'n; xmān chā'tin. Chuntza' jā minī'ni' chi'xcuhuī'n nalāmāmakxtekē tū Dios cātlahualh tzaj chā'tin.

7 Palaj tunca takelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixpālacata māpa'ksīlh Moisés catzo'kca ca'psnap ē chuntza' tzē namakxtekāuj quimpuscātca'n?

8 Jesús cāhuanilh:

—Chuntza' tlahualh Moisés ixpālacata jā tze mintalacapāstacni'ca'n. Jā chuntza' ixuanī't a'cxni' tzuculh cā'quilhtamacuj. 9 Quit iccāhuaniyān palh chā'tin chi'xcu' namakxteka ixpuscāt tī jā ka'lhī ixtā'lāpāxquī'n, ē palh natā'tamakaxtoka ā'chā'tin puscāt, huā'mā' chi'xcu' ka'lhī ixtā'lāpāxquī'n. Tī natā'tamakaxtoka chā'tin puscāt tī makxtekcanī't, nā xla' ka'lhī ixtā'lāpāxquī'n.

10 Palaj tunca ī'scujnu'nī'n tahuanilh:

—Palh jicslīhua' makxtekcan, jā quincāminī'ni'yān natamakaxtokāuj.

11 Jesús cākelhtīlh:

—Ixlīpō'ktuca'n jāla catitakexmatli huā'mā'. Xmān takexmata xlaca'n tī Dios nacāmāsu'yuni'. 12 Tī jā tamakaxtoka ca'tzī tū ixpālacata jā catilītamakaxtokli. Huī'lh tī ixtamī'ni'ca'n jā catitatamakaxtokli. Tū cātlahuani'ca ixmacni'ca'n, ū'tza' jā catitatamakaxtokli ā'makapitzīn, ē ā'makapitzīn tatā'scujcu'tun Dios ē ū'tza' jā catitalītamakaxtokli. Tī tzē nakexmata huā'mā', cakexmatli.

Jesús cāsicua'lanātlahualh lacstīn
Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17

13 Palaj tunca cālīmini'ca Jesús makapitzīn lacstīn nacā'a'cpūhui'lī ixmacan ē natlahua oración. Scujnu'nī'n tatzuculh talacaquilhnī tī ixtalīmin. 14 Jesús huanli:

—Cacāmakxtektit caquintalakmilh lacstīn ē jā cacāmāmakchuyī'tit. Tī natā'tapa'ksī Dios jā māpa'ksīni'nkō', xlaca'n tī naquintalīpāhuan chuntza' chī tzamā' lacstīn.

15 Jesús cā'a'cpūhui'līlh ixmacan lacstīn ē ā'līstān a'lh ā'lacatin.

Chā'tin chi'xcu' tī rico tā'chihuīna'lh Jesús
Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30

16 Chā'tin chi'xcu' laka'lh Jesús ē kelhasqui'nīlh:

—Hui'x tzeya Mākelhtahua'kē'ni'. ¿Tūchu xa'ictlahualh tū tze ē ū'tza' na'iclīka'lhī quilatamat tū jā catilaksputli?

17 Jesús huanilh:

—¿Tū ixpālacata quihuani'ya' tze quit? Xmān chā'tin tī xatze ē ū'tza' Dios. Palh ka'lhīcu'tuna' milatamat tū jā catilaksputli, nacākexpa'tni'ya' ixlīmāpa'ksīn Dios.

18 Chi'xcu' kelhasqui'nīlh:

—¿Tuchūyā līmāpa'ksīn?

Jesús kelhtīlh:

—Jā timaknī'ni'na'; jā tika'lhī'ya' mintā'lāpāxquī'n; jā tika'lhāna'na'; jā tilīchihuīna'na' ā'chā'tin tū jā ixlīcāna'; 19 cacālakachi'xcuhui' mintāta' ē mintzī'; ē cacāpāxqui' ā'makapitzīn chuntza' chī pāxquī'ca'na' mina'cstu.

20 Chi'xcu' kelhtīni'lh:

—Pō'ktu tzamā' icmākentaxtūkō'nī'ttza' hasta quilīska'ta'. ¿Tūchu quisputni'cus?

21 Jesús huanilh:

—Palh tze huancu'tuna', caquīstā'kō'j ixlīpō'ktu tū ka'lhī'ya' ē nacāmāpitzini'ya' tumīn xcamanīnī'n ē chuntza' naka'lhī'ya' chī rico nalīhua'na' nac a'kapūn. Ā'līstān naquintā'pina'.

22 A'cxni' chi'xcu' kexmatli huā'mā' tachihuīn, līlīpuhuanli ē a'lh ixpālacata rico ixuanī't.

23 Palaj tunca Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Jicslīhua' natatā'tapa'ksī Dios xlaca'n tī lacricujnu'. 24 Iccāhuanipalayān jicslīhua'

nalīpātlekecu'tun lakatin camello na ixtani' līxtokon. Ā'līhua'ca' jicslīhua' natanū chā'tin rico jā māpa'ksīni'nkō' Dios.
25 A'cxni' takexmatli huā'mā' tachihuīn, ī'scujnu'nī'n
talī'a'cnīlh ē talākelhasqui'nīlh ixlī'ū'tununca'n:
—¿Tīchu tzē na'a'kapūtaxtu?
26 Jesús cālakalaktzī'lh ē cākelhtīlh:
—Chi'xcuhuī'n jāla tū catitatlahualh tū lī'a'kapūtaxtucan;
xmān Dios tzē nacāmakapūtaxtū.
27 Palaj tunca Pedro huanilh:
—Māpa'ksīni', quina'n ica'kxtekui'līkō'uj ixlīpō'ktu tū
xa'icka'lhīyāuj ē iccāstālani'mā'n. ¿Tūchu na'icka'lhīyāuj?
28 Jesús cākelhtīlh:
—Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Namin a'ktin quilhtamacuj
a'cxni' xasāsti' nahuan cā'quilhtamacuj ē a'cxni' quit
Chi'xcu' xala' Tālhmā'n na'ictahui'la jā māpa'ksīni'ncan.
Quit na'icmāpa'ksīni'n ē hui'xina'n tī quilāstālani'nī'taujtza'
nā naquilātā'māpa'ksīni'nāuj. Chā'tunu' natahui'layā'tit jā
namāpa'ksīni'nā'tit. Nacātaputzāna'ni'yān xalanī'n kelhacāujtu'
tribu tī israelitas. 29 Ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'kxtekui'līlh ixchicca'n
o ixtā'timīnca'n o ixtāta'ca'n o ixtzī'ca'n o ixpuscātca'n
o ixcamana'ca'n o ixti'ya'tca'n, ē palh ta'a'kxtekui'līlh
quilīpālacata, ā'līhua'ca'lh nataka'lhī. Catūxcuhuālh tū
ta'a'kxtekui'līlh quilīpālacata, ā'chulā' nataka'lhī. Hua'chi
a'ktin ciento ixlacata ā'chulā' nataka'lhī ē nataka'lhī xasāsti'
ixlatamatca'n tū jā catilaksputli. 30 Lhūhua' a'nan tī
cālakachi'xcuhuī'can huā'tzā'; a'ntza' jā Dios māpa'ksīni'nkō', jā
caticālakachi'xcuhuī'ca. Lhūhua' a'nan tī jā cālakachi'xcuhuī'can
huā'tzā'; a'ntza' jā Dios māpa'ksīni'nkō', nacālakachi'xcuhuī'can
—huanli Jesús.

20

Jesús māsu'yulh ixpālacata makscujnī'n
1 Jesús cāhuanipālh:
—Chī Dios līmāpa'ksīni'n tzē nalīmālakchā'nīcan hua'chi
chā'tin ixtēcu' pū'uva. Cā'cuhuīni' taxtulh cāputza tasācua'n
tī natapu'xa uvas. 2 Cāhuanilh natatlaja ixquilhtamacu-
jca'n ē cāmacā'lh natascuja na ixpū'uva. 3 Ā'līstān taxtupālh
hua'chi makna'jāstza' quilhtamacuj. Cālaktzī'lh ā'makapitzīn
nac lītamāuj tī jā ixtamaclanī't ixtascujūtca'n. 4 Cāhuanilh: "Nā
capintit nascujā'tit na quimpū'uva ē na'iccāxokoyān chuntza'
chī tlajayā'tit." Xlaca'n ta'a'lh. 5 Taxtupālh hua'chi tastu'nūt ē
nā hua'chi maktu'tun kōtanū huampala ē cāmacā'lh tasācua'n
nac pū'uva natascuja. 6 Chī makquitzis kōtanū a'mpālh
nac lītamāuj ē cāmaclalh ā'makapitzīn tī jā ixtascujmā'nalh.
Cāhuanilh: "¿Tū ixpālacata xmān tāya'yā'tit pō'ktu quilhtamacuj

ē jā scujpā'na'ntit?" 7 Takelhtīni'lh: "Jā icka'lhīyāuj quim-
patronca'n." Palaj tunca cāhuanilh: "Capintit nā hui'xina'n
ē nascujā'tit na quimpū'uva ē quit na'iccāxokoyān chuntza'
chī tlajacan." 8 A'cxni' tā'cnūlh chi'chini', ixtēcu' huanilh
xapuxcu' tasācua'n: "Cacāmāta'satīnīni' tasācua'n ē cacāxoko'.
Pūla nacāxoko'ya' tī ā'xmān tatanūlh ē ā'līstān nacāxoko'ya' tī
pūla tatanūlh." 9 Palaj tunca tatakextimīlh xlaca'n tī tatzu-
culh tascuja hua'chi makquitzis ē tatlajalh ixquilhtamacu-
jca'n. 10 Ā'līstān a'cxni' tatakextimīlh xlaca'n tī tatzuculh
tascuja tzi'saj, tapuhuanli palh ā'chulā' ixtatlajca'n. Xmān
tatlajalh ixquilhtamacujca'n. 11 Ē a'cxni' tamaktīni'lh ix-
tumīnca'n, tatzuculh ta'a'ksa'n ixpatronca'n 12 ē tahuanli:
"Tzamā' kōtanūtza' tamilh; xmān tascujli a'ktin hora. Lacxtim
cāxokoca chī quina'n. Quina'n icscujui pō'ktu quilhtamacuj
nac chi'chini'." 13 Patrón kelhtīlh chā'tin xlaca'n ē huanilh:
"Quinamigo, quit jā ictlahuani'n tū jā tze. ¿Ē jā icuanin palh
natlajaya' minquilhtamacuj? 14 Calī'pi mintumīn ē capit. Quit
icxokocu'tun huā'mā' chi'xcu' tī chū'cus scujli chu lacxtim
chī icxokoyān hui'x. 15 ¿Ē jā quila' tumīn? Tzē na'icxoko
chuntza' chī quintapāxuhuān. ¿Ē hui'x sītzī'ya' ixpālacata quit
jā tampi'lh?"

16 'Chuntza' tī ā'xmān ixtahuanī't, xlaca'n xapūla natahuan.
Tī xapūla ixtahuanī't, xlaca'n ā'xmān natahuan —huanli Jesús.

Ā'maktin Jesús māca'tzīnīni'lh chī nanī
Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34

17 A'cxni' Jesús ixtā'cxtunu'mā'lh nac Jerusalén, cālē'lh
ī'scujnu'nī'n lacatzuna'j ē ixlīmānca'n cāhuanilh:

18 —Ca'tzīyā'tit a'mā'nauj nac Jerusalén. A'ntza' quit
Chi'xcu' xala' Tālhmā'n naquintamacamāstā' na ixmacanca'n
xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn.
Xlaca'n natahuan caquimaknīca. 19 Nā xlaca'n naquinta-
macamaxquī' makatiyātīn. Naquintalakapala, ē naquin-
takēsnoka ē naquintaxtokohua'ca'. Ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj
na'iclacastālancuana'n na ixlacpu'na'i'tātca'n nīnī'n —huanli
Jesús.

Tū squi'nli ixtzī'ca'n Jacobo ē Juan
Mr. 10:35-45

20 Palaj tunca laktalacatzuna'jīlh Jesús ixtzī'ca'n Jacobo ē
Juan, ixka'hua'chan Zebedeo. Puscāt cālīmilh ixcamana'
na ixlacatīn Jesús ē tatzokostani'lh ē squi'nli a'ktin ta-
lakalhu'mān. 21 Jesús kelhasqui'nīlh:

—¿Tūchu lacasqui'na'?

Puscāt huanilh:

—Camāpa'ksi' tzamā' chā'tu' quincamana' natapāxtūtahui'layān jā namāpa'ksī'ni'nkōyā', chā'tin na mimpekxtūcāna'j ē ā'chā'tin na mimpekxtūxuqui.

22 Jesús cākelhtīlh:

—Hui'xina'n jā ca'tzīyā'tit tū quilāsqui'ni'mā'nauj. ¿Ē tzē natāyani'yā'tit palh napātīni'nā'tit chī quit na'icpātīni'n? Hua'chi chuntza' chī tzē napūko'tnunā'tit quinvaso.

Xlaca'n tahuanli:

—Tzē na'ictāyani'yāuj.

23 Jesús cāhuanilh:

—Masqui napātīni'nā'tit chuntza' chī quit, ū'tza' naquilāpāxtūtahui'layāuj, quit jāla icmāpa'ksīni'n. Xmān quinTāta' ca'tzī tīchu naquimpāxtūtahui'la. Huā'mā' pūtahuī'lh cāxui'līca xmān ixpālacataca'n tī Dios cālacsacli.

24 A'cxni' kelhacāuj scujnu'nī'n taca'tzīlh tū kelhasqui'nīca Jesús, xlaca'n talīsītzī'ni'lh chā'tu' līcā'timīn ixpālacata pūtahuī'lh. 25 Jesús cāta'sani'lh ixlīpō'ktuca'n ē cāhuanilh:

—Hui'xina'n ca'tzīyā'tit chī ixtāyatca'n tī tamāpa'ksīnī'n nac cā'ti'ya'tna'. Palha' tamāpa'ksīni'n. Nā huī'lh tī cāmāpa'ksī xlaca'n. 26 Jā chuntza' catilalh na milacpu'na'i'tātca'n. Catīxcuhuālh tī ka'tla' huancu'tun na milacpu'na'i'tātca'n, ixlacasqui'nca xla' nala chī ixlacscujnī'ca'n ā'makapitzīn. 27 Catīxcuhuālh tī xapuxcu' huancu'tun na milacpu'na'i'tātca'n, ixlacasqui'nca xla' nalītaxtu hua'chi ixtasācua'ca'n ā'makapitzīn. 28 Ē nacāmaktāya ā'makapitzīn chuntza' chī quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n. Quit jā icmilh hua'chi xatēcu'; quit icmilh na'icscuja ē na'iccāmaktāya ā'makapitzīn. Na'icmacamāstā' quilatamat ē na'iccāmakapūtaxtū līlhūhua' —huanli Jesús.

Jesús cāmālacahuānīlh chā'tu' lakatzī'nī'n
Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43

29 Jesús ē ī'scujnu'nī'n ixtataxtumā'nalh nac Jericó. Lhūhua' tachi'xcuhuī't ixtastālani'mā'nalh. 30 Ixtahui'lāna'lh lacatzuna'j nac tej chā'tu' lakatzī'nī'n. A'cxni' takexmatli ixtētaxtumā'lh Jesús, xlaca'n tatzuculh tata'sa ē tahuanli:

—Māpa'ksīni', hui'x ī'xū'nātā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj. ¡Caquilālakalhu'manui!

31 Tachi'xcuhuī't talacaquilhnīlh ē tahuanilh cataquilhca'cslalh. Xlaca'n ā'chulā' tata'salh ē tahuampālh:

—Māpa'ksīni', hui'x ī'xū'nātā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj. ¡Caquilālakalhu'manui!

32 Palaj tunca Jesús tāyalh ē cāmāta'satīnīni'lh lakatzī'nī'n ē cākelhasqui'nīlh:

¿Tūchu lacasqui'nā'tit na'iccātlahuani'yān?

33 Xlaca'n takelhtīni'lh:

—Māpa'ksīni', iclacahuāna'ncu'tunāuj.
34 Palaj tunca Jesús cālakalhu'manli ē cāxa'mani'lh ixlakastapunca'n. Palaj tunca lakatzī'nī'n talacahuāna'lh ē tastālani'lh Jesús.

21

Jesús tanūlh nac Jerusalén
Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19

1 A'cxni' ixtatalacatzuna'jīmā'nalhtza' nac Jerusalén, tachā'lh nac cā'lacchicni' jā ixuanican Betfagé. A'ntza' ixlacatzuna'j sipej jā huanican Olivos. Jesús cāmāpūlīlh chā'tu' ī'scujnu'nī'n
2 ē cāhuanilh:
—Capintit nac cā'lacchicni' tū tasu'yu na milaclhtza'jca'n. A'ntza' nalaktzī'nā'tit a'ktin burro xatzī' tū chī'yāhuacanī't ē nā yālh ī'ska'ta'. Cacāxcuttit ē caquilālīmini'uj huā'tzā'. 3 Palh catīhuālh nacākelhasqui'nīyān: "¿Tū ixpālacata cāxcutpā'na'ntit?", nahuaniyā'tit: "Māpa'ksīni' nacāmaclacasqui'n." Chuntza' nacāmakxtekni'yān.
4 Chuntza' a'kspulalh namākentaxtū ixtachihuīn a'kchihuīna' jā tzo'kcanī't chuntza':
5 Cacāhua'ni' xalanī'n nac cā'lacchicni' jā huanican Sión:
"Calaktzī'ntit. Mimā'lh mimPuxcu'ca'n.
Xla' jā ka'tla' makca'tzī.
Kēhuī'lh burro mimā'lh.
Kēhuī'lh xaska'ta' animalh tū mācu'quī'can."
6 Palaj tunca scujnu'nī'n ta'a'lh ē tatlahualh tū Jesús
7 cālīmāpa'ksīlh. Talīmini'lh xatzī' burro ē ī'ska'ta' ē talīkētlapalh ixlu'xu'ca'n ē Jesús kētahuī'lh. 8 Lhūhua' tachi'xcuhuī't ixa'nan. Xlaca'n tamāpī'lh ixlu'xu'ca'n nac tej. Makapitzīn tacā'lh xalacstīn ixpeken qui'hui' ē tayalh tamāpī'lh nac tej. 9 Tī ixtapūlatēlha ē tī ixtastālatēlha tatzuculh tata'sa ē tahuanli:
—¡Camakapāxuīca ixtā'nat rey David tī ixka'lhīmā'nauj! ¡Dios casicua'lanātlahualh tī līmimā'lh ixlīmāpa'ksīn Māpa'ksīni' quin-Diosca'n! ¡Calakachi'xcuhuī'ca Dios!
10 A'cxni' Jesús tanūlh nac Jerusalén, ixlīpō'ktuca'n tī ix-tahui'lāna'ncha' tatamakchuyīkō'lh ē takelhasqui'nīni'lh:
—¿Tīchu huā'mā'?
11 Tachi'xcuhuī't cākelhtīlh:
—Huā'mā' ū'tza' a'kchihuīna' Jesús tī xala' nac Nazaret nac estado Galilea.

Jesús cātamacxtukō'lh tū jā tze na ixpūchakān xaka'tla' nac templo
Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22

12 Ā'līstān Jesús a'lh xaka'tla' nac templo ē tanūlh ē cātantlakaxtukō'lh ixlīpō'ktuca'n tī ixtastā'namā'nalh ē tī ixtatamāhuana'mā'nalh na ixtanquilhtīn templo.

Cāmakpūspi'tni'kō'lh ixmesaca'n tī ixtapakxtumā'nalh ixtumīnca'n tachi'xcuhuī't. Nā cāmakpūspi'tni'lh ixpūtahuī'lhca'n tī ixtastā'mā'nalh pālumax. 13 Cāhuanilh:

—Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: "Quinchic namāpācuhuīcan Chic jā Tlahuacan Oración." Chī tlahuapā'na'ntit, līmaxtunī'ta'ntit hua'chi ixpūtatzē'kni'ca'n ka'lhāna'nī'n.

14 A'ntza' nac templo talaktalacatzuna'jīlh Jesús makapitzīn lakatzī'nī'n ē lū'ntū'nunī'n. Xla' cāmātzeyīlh. 15 Xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn a'cxni' talaktzī'lh lī'a'cnīn tū Jesús cātlahualh, xlaca'n tasītzī'lh. Nā talīsītzī'lh chī lacstīn na ixpūchakān templo tata'salh ē tahuanli: "¡Camakapāxuīca ī'xū'nātā'nat rey David tī ixka'lhīmā'nauj!" 16 Xlaca'n tahuanilh Jesús:

—¿Tū ixpālacata jā cālacaquilhni'ya' tzamā' lacstīn? ¿Ē jā kexpa'ta' tū tahuanimā'nān?

Jesús cākelhtīlh:

—Jē, ickexmata. ¿Ē hui'xina'n jā kelhtahua'kanī'ta'ntit na ixtachihuīn Dios ixpālacata huā'mā'? Chuntza' tatzo'kni':

Hui'x cāmāsu'yuni'nī'ta' lacstīn ē tī tatzi'quī'cus chī tzej nata-
makapāxuīyān.

17 Palaj tunca Jesús cā'a'kxtekui'līlh ē taxtulh nac cā'lacchicni' ē a'lh nac Betania jā tachokolh tzamā' tzī'sa.

Jesús lacaquilhnīlh xaqui'hui' higo
Mr. 11:12-14, 20-26

18 Ixlīlakalī a'cxni' quītaspi'tpālh nac Jerusalén, Jesús ixtzi'ncsa. 19 Laktzī'lh a'katin xaqui'hui' higo na ixpaxtūn tej ē talacatzuna'jīlh nac qui'hui'. Qui'hui' jā ixka'lhī ixtahua'ca't; xmān ixka'lhī xapa'lhma'. Palaj tunca Jesús huanilh xaqui'hui' higo:

—¡Jātza' ā'maktin catitahua'ca'!

Xamaktin scācli xaqui'hui' higo. 20 A'cxni' ī'scujnu'nī'n talaktzī'lh huā'mā', talī'a'cnīlh ē takelhasqui'nīlh Jesús:

—¿Tū ixpālacata palaj scācli qui'hui'?

21 Jesús cākelhtīlh:

—Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Palh tzej na'a'ka'ī'yā'tit ē palh jā napuhua'nā'tit Dios jāla natlahua, nā tzē natlahua'yā'tit lacxtim chī ictlahuani'lh quit qui'hui'. Nā tzē nahuaniyā'tit huā'huī'lh sipej: "Catapānu' huā'tzā' ē catojo' nac xcān"; ē nā chuntza' nala. 22 Ixlīpō'ktu tū nasqui'ni'yā'tit a'cxni' orarlīni'yā'tit Dios, ixlīpō'ktu namaktīni'nā'tit, xmān calīpāhua'ntit Dios.

Ixlīmāpa'ksīn Jesús
Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8

23 Palaj tunca Jesús tanūlh xaka'tla' nac templo. Līhuan
ixmāsu'yumā'lh, talaktalacatzuna'jīlh xanapuxcu'nu' pālejni' ē
xanapuxcu'nu' israelitas. Xlaca'n takelhasqui'nīlh:
—¿Tīchu ixlīmāpa'ksīn cālītlahua'pā't tzamā'? ¿Tī maxquī'n
līmāpa'ksīn?
24 Jesús cākelhtīlh:
—Nā quit na'iccākelhasqui'nīyān catūhuālh. Palh
naquilākelhtīyāuj, nā quit na'iccāhuaniyān tīchu ixlīmāpa'ksīn
iccālītlahuamā'lh tzamā'. 25 ¿Tīchu ixlīmāpa'ksīn ixlīmā'kpaxīni'n
Juan? ¿Ixlīmāpa'ksīn Dios o ixlīmāpa'ksīnca'n chi'xcuhuī'n?
Caquilākelhtīuj.
Xlaca'n tatzuculh talālītā'chihuīna'n ixlīmānca'n ē
talāhuanilh:
—¿Chī nahuaniyāuj? Palh nahuaniyāuj ixlīmāpa'ksīn Dios,
naquincākelhasqui'nīyān: "¿Tū ixpālacata jā a'ka'ī'nī'ta'ntit?"
26 Jāla nahuaniyāuj ixlīmāpa'ksīnca'n chi'xcuhuī'n.
Cājicua'ni'yāuj tachi'xcuhuī't. Ixlīpō'ktuca'n ta'a'ka'ī' Juan
ixlīcāna' ixa'kchihuīna' Dios ixuanī't.
27 Ū'tza' talīkelhtīlh Jesús:
—Jā icca'tzīyāuj tīchu ixlīmāpa'ksīn.
Palaj tunca Jesús cāhuanilh:
—Nā chuntza' quit jā icticāhuanin tīchu ixlīmāpa'ksīn
iccālītlahuamā'lh huā'mā'.

Jesús māsu'yulh ixpālacata chā'tu' ka'hua'chan

28 Jesús cāhuanilh:
—¿Tū puhua'nā'tit? Ixuī'lh chā'tin chi'xcu' ē ixka'lhī chā'tu'
ixka'hua'chan. Huanilh xapuxcu': "Quinka'hua'cha, capit
scu'ja' na quimpū'uva chuhua'j." 29 Ixka'hua'cha kelhtīlh:
"Jā ica'ncu'tun." Ā'līstān līlīpuhuanli chī ixkelhtīnī't ixtāta' ē
a'lh scuja. 30 Ā'līstān xatāta' laka'lh xastancu ixka'hua'cha ē
chuntza' huanipālh. Huā'mā' kelhtīlh: "Tze, tāta', na'ica'n", ē
jā a'lh. 31 ¿Chī puhua'nā'tit hui'xina'n? ¿Tichūyā ka'hua'cha
tlahualh ixtalacasqui'nīn ixtāta'?
Xlaca'n tahuanli:
—Tī pūla chihuīna'nli.
Palaj tunca Jesús cāhuanilh:
—Quit iccāhuaniyān huā'mā'. Mātā'jīni'nī'n ē puscan
xalanī'n nac cā'tejen, xlaca'n pūla natatanū jā Dios
māpa'ksīni'nkō' ē jā hui'xina'n. 32 Juan Mā'kpaxīni' milh
ē cāmāsu'yuni'n chī ixlacasqui'nca nalatā'kchokoyā'tit ē
hui'xina'n jā a'ka'ī'nī'ta'ntit. Mātā'jīni'nī'n ē puscan xalanī'n
nac cā'tejen ta'a'ka'ī'nī't. Masqui laktzī'nī'ta'ntit chī ta'a'ka'ī'lh
xlaca'n, hui'xina'n jā lakpalīnī'ta'ntit mintalacapāstacni'ca'n ē
jā a'ka'ī'nī'ta'ntit —huanli Jesús.

Xalacca'tzāna makscujni'
Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19

33 Jesús cāhuanilh:

—Cakexpa'ttit tzamā' ā'a'ktin tū līca'tzīni'can. Ixuī'lh chā'tin ixtēcu' ka'tla' ti'ya't ē cācha'nli mayāc tū māstā' uvas na ixti'ya't. Līculālhui'līlh chihuix ixti'ya't ē cāxtlahualh ixpūlakchi'tcan uvas ē yāhualh a'ktin torre tū napūmaktaka'lha ixpū'uva.

'Ā'līstān cāmāsācua'nīlh ti'ya't tasācua'n natascuja i'tātna'. Xla' a'lh latā'kchoko makat. 34 A'cxni' chilhtza' ixpūlanan uvas, cāmacā'lh ā'makapitzīn ixlacscujnu'nī'n na ixpū'uva. Ta'a'lh tasqui'ni' tasācua'n catamaxquī'lh tū tamakalanī't tū ixla' ixtēcu' ti'ya't. 35 Cāchi'paca ē tucsca chā'tin ē maknīca chā'tin ē ā'chā'tin līcucta'laca chihuix. 36 Ixtēcu' ti'ya't cāmacā'mpālh ā'makapitzīn ixlacscujnu'nī'n ē ā'chulā' lhūhua' cāmacā'lh. Chu lacxtim chī cātlahuaca.

37 'Ā'xmān macā'lh ixka'hua'cha. Puhuanli: "Natalakachī'xcuhuī' quinka'hua'cha." 38 A'cxni' chā'lh nac pū'uva ka'hua'cha, tasācua'n talāhuanilh ixlīmānca'n: "Ū'tza' tī ixla' nahuankō' tū ka'lhī ixtāta'. Camaknīuj ē chuntza' quilaca'n nahuan pū'uva." 39 Chuntza' chi'paca ē māxtuca nac pū'uva ē maknīca.

40 Jesús cākelhasqui'nīlh:

—A'cxni' na'a'nācha' ixtēcu' ti'ya't, ¿tū nacātlahuani' tzamā' tī ixcāmāsācua'nīcanī't? ¿Chī puhua'nā'tit?

41 Tahuanilh:

—Ixlīcāna' nacāmālaksputūkō' tzamā' tī jā tzeya tasācua'n. Nacāmāsācua'nī pū'uva ā'makapitzīn xtum tasācua'n. Xlaca'n a'cxni' natapu'xa uva, natamaxquī' tū ixla' nahuan ixtēcu'.

42 Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—¿Ē jā maktin līkelhtahua'kanī'ta'ntit na ixtachihuīn Dios ixpālacata ī'Ska'ta'? Xla' hua'chi chihuix tū līlzo'kcanī't ē chuntza' huan:

Tapācna'nī'n talakmaka'lh chihuix ē tzamā' chihuix tū ā'chulā' ixlacasqui'nca.

Chuntza' tlahualh Māpa'ksīni' ē quina'n iclī'a'cnīyāuj.

43 Chuntza' iccāhuaniyān tū Dios ixcāmaxquī'cu'tunān, ū'tza' nacāmaxquī'can ā'makapitzīn tī natatlahua ixtalacasqui'nīn Dios. 44 Tī jā tzej takexmata quintachihuīn, xlaca'n chuntza' chī tī talī'a'kchekxlalh chihuix ē chuntza' tatakāhuī'lh. Tī jā ta'a'ka'ī' quintachihuīn, xlaca'n chuntza' chī tī cā'a'klhta'lalh ka'tla' chihuix ē cālakka'nkxli ē tanīlh —huanli Jesús.

45 A'cxni' xanapuxcu'nu' pālejni' ē fariseos takexmatli tū līmāsu'yulh Jesús, taca'tzīlh Jesús ixcālīchihuīna'mā'lh xlaca'n. 46 Chuntza' masqui titachi'pacu'tunli Jesús, tajicua'ni'lh tachi'xcuhuī't. Tzamā' tachi'xcuhuī't tapuhuanli Jesús ixa'kchihuīna' Dios ixuanī't.

22

Tū līca'tzīni'can chī natamakaxtokcan

1 Jesús tzucupālh cātā'chihuīna'n tū līca'tzīni'can ē cāhuanilh:

2 —A'cxni' Dios nacāmāpa'ksīni'nkō', ū'tza' nala hua'chi a'cxni' chā'tin rey tlahualh cā'tani' a'cxni' tamakaxtokli ixka'hua'cha. 3 Cāmacā'lh ī'scujnu'nī'n ē ta'a'lh cāmāta'satīnīni'lh tī ixcā'invitarlīcanī't; xlaca'n jā ixtamincu'tun. 4 Cāmacā'mpālh ā'makapitzīn scujnu'nī'n ē cāhuanilh: "Cacāhua'ni'tit tī iccā'invitarlīnī't tacāxni'jtza' huī'lh līhua'. Iccāmaknīlhtza' huācax ē xako'ntin xaska'ta' huācax ē iccāxui'līkō'lhtza' natamakaxtokcan. Catamilh quinamigos." 5 Tī ixcā'invitarlīcanī't jā cuenta tatlahualh. Chā'tin a'lh na ixcā'tacuxtu ē ā'chā'tin a'lh stā'nan. 6 Ā'makapitzīn tachi'palh ī'scujnu'nī'n rey. Tatucsli ē tamaknīlh. 7 Palaj tunca sītzī'lh rey ē cāmacā'lh soldados nacāmaknī maknīni'nī'n ē mālhcuyunīni'lh ixcā'lacchicni'ca'n. 8 Palaj tunca cāhuanilh ixtasācua'n: "Ixlīpō'ktu tzejtza' huī'lh natamakaxtoka quinka'hua'cha; tasu'yu xlaca'n tī iccā'invitarlīnī't jā lactze ē jā minī'ni' iccā'invitarlīnī't. 9 Capintit chuhua'j nac cā'tejen ē cacā'invitarlītit ixlīpō'ktuca'n tī natā'lāpāxtokā'tit. Catamilh nac cā'tani'; natamakaxtoka quinka'hua'cha." 10 Scujnu'nī'n tataxtulh ē ta'a'lh nac cā'tejen. Ixlīpō'ktuca'n tī tatā'lāpāxtokli tatakēstokli ē tī tze ē tī jā tze. Chuntza' līlatzumalh chic.

11 'Palaj tunca tanūlh rey ē cālaktzī'lh tī tamilh. Laktzī'lh chā'tin chi'xcu' tī huī'lh ē jā ixlhakā'na'nī't chī minī'ni' jā tamakaxtokmā'ca. 12 Huanilh: "Quinamigo, ¿tū ixpālacata tanū'nī'ta' huā'tzā' ē jā lhakā'nī'ta' milu'xu' tū minī'ni'?" Xla' jā tū huanilh; xmān ca'cs tāyalh. 13 Palaj tunca rey cāhuanilh tī ix-tamaktāyamā'nalh: "Camacachī'tit ē catantūchī'tit ē camāxtutit nac kēpūn jā cā'pucsua'. A'ntza' nacalhuan ē nalāxca ixtatzan."

14 Jesús chihuīna'mpālh:

—Līlhūhua' tī cāmāta'satīnīni'nca ē jā lhūhua' tī cālacsacca.

Tū mātā'jīni'ncan

Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26

15 Palaj tunca fariseos ta'a'lh ē tachihuīna'nli chī tzē ixtalīmālacsu'yulh Jesús ixpālacata tū huanli. 16 Chuntza' cāmacā'lh makapitzīn ixchi'xcuhuī'n ē tatā'a'lh ixchi'xcuhuī'n Herodes tī rey ixuanī't. Talaka'lh Jesús ē tahuanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', icca'tzīyāuj hui'x hua'na' tū ixlīcāna' ē nā tzej māsu'yu'ya' chī Dios lacasqui'n. Hui'x jā cātlahua'ni'ya' cuenta chī talīchihuīna'nān tachi'xcuhuī't. Lacxtim cālaktzī'na' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. 17 ¿Chī puhua'na' ixpālacata tū mātā'jīni'n emperador romano? ¿Inchā tze na'icxokoyāuj o jā ixlacasqui'nca?

18 Jesús ixca'tzī xmān ixtalīlaktzī'ncu'tun ē cāhuanilh:

—Hui'xina'n tlahua'pā'na'ntit a'ktu' milacanca'n. ¿Tū ixpālacata quilālīlaktzī'ncu'tunāuj? 19 Caquilāmāsu'yuni'uj tumīn tū līxokocan tū mātā'jīni'ncan.

Līmini'ca a'ktin denario tū ixtumīnca'n. 20 A'cxni' Jesús laktzī'lh tumīn, cākelhasqui'nīlh:

—¿Tīchu ixlacan tasu'yu huā'tzā' nac tumīn ē tīchu ixtacuhuīni' tatzo'kni'?

21 Takelhtīlh:

—Ixla' emperador.

Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Camaxquī'tit emperador tū ixla' ē camaxquī'tit Dios tū ixla'.

22 A'cxni' takexmatli huā'mā' tachihuīn, talī'a'cnīlh. Tamakxtekli ē ta'a'lh.

Chī nala a'cxni' natalacastālancuana'n
Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40

23 Huā'mā' quilhtamacuj makapitzīn saduceos talakmilh Jesús. Saduceos ixtahuan jā catilacastālancuana'nca. Ū'tza' talīhuanilh chuntza':

24 —Mākelhtahua'kē'ni', Moisés māsu'yulh palh nanī chā'tin chi'xcu' tī tamakaxtoknī'ttza' ē palh jā ka'lhī ī'ska'ta', ixlacasqui'nca ī'stancu natā'tamakaxtoka tī nīmaka'ncanī'ttza'. Xapūla ska'ta' tī nalacatuncuhuī' ixla' nahuan xapuxcu' tī nīnī'ttza'. 25 Ixuī'lh na quilacpu'na'i'tātca'n kelhatojon līchā'timīn. Xapuxcu' tamakaxtokli ē ā'līstān nīlh. Jā tī a'nalh ī'ska'ta'; tamakxtekni'lh tī nīmaka'ncanī't ī'stancu. 26 Nā xla' nīlh ē jā tī a'nalh ī'ska'ta'. Chuntza' a'kspulapālh ā'chā'tin xastancu ē nā ā'chā'tin hasta ā'xmān xastancu. Nā xla' nīlh ē jā tī a'nalh ī'ska'ta'. 27 A'cxni' ixtanīkō'nī'ttza' līchā'timīn, ā'xmān nīlh puscāt. 28 A'cxni' nalacastālancuana'ncan, ¿tīchu ixla' nahuan tzamā' puscāt? Ixkelhatojonca'n ixtatā'tamakaxtoknī't.

29 Jesús cākelhtīlh:

—Hui'xina'n tā'kskāhuī'nī'ta'ntit mina'cstuca'n. Jā ca'tzīyā'tit tū tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios ē jā ca'tzīyā'tit chī ixlītli'hui'qui. 30 A'cxni' nīnī'n natalacastālancuana'n, jā catitamakaxtokca ē jā catitamāstā'lh ixtzu'ma'janca'n natatamakaxtoka. Xlaca'n natala hua'chi ixángeles Dios xalanī'n nac a'kapūn. 31 ¿Ē jā kelhtahua'kanī'ta'ntit tū Dios cāhuanin ixpālacata tī natalacastālancuana'n? Chuntza' huanli: 32 “Quit ixDiosca'n Abraham ē Isaac ē Jacob”, huanli. Dios ū'tza' ixDiosca'n xalakahuan ē jā ixDiosca'n xanīn.

33 A'cxni' tachi'xcuhuī't takexmatli huā'mā' tachihuīn, ixlīpō'ktuca'n talī'a'cnīlh huā'mā' ixtamāsu'yun Jesús.

Līmāpa'ksīn tū ā'chulā' ixlacasqui'nca
Mr. 12:28-34; Lc. 10:27

34 Fariseos tatalacxtimīlh a'cxni' takexmatli chī
Jesús cāmāca'cslīlh saduceos. 35 Chā'tin chī xlaca'n
xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn ixuanī't. Xla' ixca'tzīcu'tun
palh Jesús ixca'tzī ixlīmāpa'ksīn Moisés ē kelhasqui'nīlh:
36 —Mākelhtahua'kē'ni', ¿tuchūyā līmāpa'ksīn ā'chulā' ixla-
casqui'nca tū māsu'yulh Moisés?
37 Jesús huanilh:
—"Calīpāxqui' Māpa'ksīni' tī minDios ixlīpō'ktu milīstacna'
ē ixlīpō'ktu mintalacapāstacni'." 38 Ū'tza' huā'mā'
līmāpa'ksīn tū ā'chulā' xaka'tla' ē tū ā'chulā' ixlacasqui'nca.
39 Ixlī'a'ktu' līmāpa'ksīn chu lacxtim chī ixlacasqui'nca ē
huan: "Cacāpāxqui' ā'makapitzīn chuntza' chī pāxquī'ca'na'
mina'cstu." 40 Chī a'ktu' līmāpa'ksīn hua'chi ixlītzucuni'
ixlīmāpa'ksīn Moisés ē ixtamāsu'yunca'n a'kchihuīna'nī'n
xalanī'n makāstza'.

Cristo ī'xū'nātā'nat David
Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44

41 Fariseos jāna'j ixta'a'n 42 ē Jesús cākelhasqui'nīlh:
—¿Tūchu līlacapāstacā'tit ixpālacata Cristo tī ka'lhīpā'na'ntit?
¿Tīchu ī'xū'nāpapna'?
Tahuanilh:
—Xla' ī'xū'nātā'nat David.
43 Palaj tunca Jesús cāhuanilh:
—¿Tū ixpālacata David māpācuhuīlh Māpa'ksīni' chuntza' chī
māsu'yuni'lh Espíritu Santo? David huanli:
44 Māpa'ksīni' Dios huanilh quiMāpa'ksīni':
"Catahui'la' na quimpekxtūcāna'j hasta a'cxni' na'iccāskāhuī'
mintā'lāquiclhlaktzi'."
45 Palh David līchihuīna'lh ī'xū'nātā'nat ē māpācuhuīlh
ixMāpa'ksīni', ū'tza' huanicu'tun xla' ā'chulā' xaka'tla' nalītaxtu
ē jā David —Jesús cāhuanilh.
46 Jā tī chā'tin tzē kelhtīlh nūn kelhtin tachihuīn. Huā'mā'
quilhtamacuj jā tī chā'tin tzē kelhasqui'nīlh.

23

Jesús cālīmālacsu'yulh fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n
līmāpa'ksīn

Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47

1 Palaj tunca Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n ē tachi'xcuhuī't:
2 —Mākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē fariseos taka'lhī
līmāpa'ksīn natahuan tū huanicu'tun ixlīmāpa'ksīn Moisés.
3 Chuntza' ixlacasqui'nca natlahua'yā'tit tū tahuan ē
nacākexpa'tni'yā'tit. Masqui nacākexpa'tni'yā'tit, hui'xina'n jā
catitlahua'tit chī xlaca'n tatlahua ixpālacata tahuan catūhuālh
ē xtum tatlahua. 4 Xlaca'n hua'chi tī tacāxtlahualh xatzi'nca
tacu'ca' ē jā tī tī tzē natāyani'. Xlaca'n jā tamaktāyana'ncu'tun.

5 Talacasqui'n tachi'xcuhuī't natalaktzī'n ixlīpō'ktu
tū tatlahua. Cāmūhui'lī'canī't ē cāpekemāhua'ca'canī't
xalakpīka'tla' cintaj jā tatzo'knī't macsti'na'j ixtachihuīn
Dios. Nā ā'chulā' pūlhmā'n taka'lhī ixlu'xu'ca'n ē jā
ā'makapitzīn. 6 Talacasqui'n cacālakachi'xcuhuī'ca xlaca'n jā
tlahuamā'ca cā'tani'. Na ixtemploca'n israelitas, xlaca'n
taquilhpūlatahui'lacu'tun. 7 Talacasqui'n nacātā'chihuīna'ncan
ē nacālakachi'xcuhuī'can nac cā'tejen ē nacāmāpācuhuīcan
mākelhtahua'kē'ni'nī'n.
8 'Hui'xina'n jā calacasqui'ntit nacātamāpācuhuīyān
mākelhtahua'kē'ni'nī'n. Lacxtim milīpō'ktuca'n ē līta'timīn
lanī'ta'ntit ē xmān chā'tin miMākelhtahua'kē'ni'ca'n ē ū'tza'
ixlīmān Cristo. 9 Huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna', jā catihua'ni'tit
mintā'chi'xcu'ca'n: "Quintāta'." Tzaj xmān chā'tin minTāta'ca'n
ē ū'tza' tī hui'lacha' nac a'kapūn. 10 Jā catimakxtektit
nacātamāpācuhuīyān māpa'ksīni'nī'n ixpālacata xmān Cristo
ixlīmān miMāpa'ksīni'ca'n. 11 Tī cāmaktāya ixlīpō'ktuca'n na
milacpu'na'i'tātca'n, ū'tza' ā'chulā' xaka'tla'. 12 Catīxcuhuālh tī
ixlīmān putza chī ā'chulā' ka'tla' nahuan, xla' namāmāxanī'can.
Tī jā ka'tla' makca'tzī, ū'tza' nalakachi'xcuhuī'can.

13 'Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē
xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit
a'ktu' milacanca'n! Hua'chi mālacchahuanī'ta'ntit jā lactanūcan
jā Dios māpa'ksīni'nkō'. Hui'xina'n jā tanū'yā'tit ē nūn
cāmakxtekā'tit natatanū ā'makapitzīn.

14 'Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē
xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit
a'ktu' milacanca'n! Hui'xina'n cā'a'kskāhuī'maktīyā'tit
ixchicca'n tī cānīmaka'ncanī't ē ā'līstān na'j tunca orarlīyā'tit
a'ntza' jā tzē cātalaktzī'nān ē chuntza' lī'a'kskāhuī'ninā'tit. Ū'tza'
palha' nacātalīmakapātīnīnān.

15 'Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē
xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit
a'ktu' milacanca'n! Hui'xina'n tlahua'yā'tit catūxcuhuālh
namā'a'ka'ī'nī'yā'tit ā'chā'tin mintamāsu'yunca'n. Nā pinā'tit
ixtuntacut nac mar ē lacatin nac ti'ya't. A'cxni' tastālani' tū
māsu'yuyā'tit ā'chulā' jā tze natalītaxtu.

16 'Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n tī hua'chi lakatzī'nī'n
ē cāhuanilīpincu'tunā'tit ā'makapitzīn. Hua'nā'tit: "Palh
catīhuālh natlahua ixpromesa ixpālacata xaka'tla' templo,
jā tū catilani'lh masqui jā mākentaxtū. Palh natlahua
ixpromesa ixpālacata ixoro templo, xla' līcuesa namākentaxtū."
17 Xalacxumpin hui'xina'n ē jā kexpa'tā'tit. Ā'chulā'
ixlacasqui'nca templo. Ū'tza' līsicua'lanātlahuacanī't oro.
Chuntza' ixlacasqui'nca līcuesa namākentaxtū promesa tū

tlahualh ixpālacata xaka'tla' templo. 18 Nā hua'nā'tit: “Palh catīhuālh natlahua ixpromesa ixpālacata pūmacamāstā'n, jā tū catilani'lh masqui jā mākentaxtū. Palh natlahua ixpromesa ixpālacata tū hui'līlh nac pūmacamāstā'n, xla' līcuesa namākentaxtū.” 19 Hui'xina'n jā kexpa'tā'tit. Ā'chulā' ixlacasqui'nca pūmacamāstā'n. Ū'tza' līsicua'lanātlahuacanī't tū huī'lh a'ntza'. 20 Chuntza' tī natlahua ixpromesa ixpālacata pūmacamāstā'n nā natlahua ixpālacata ixlīpō'ktu tū huī'lh nac pūmacamāstā'n ē ixlacasqui'nca līcuesa namākentaxtū. 21 Chā'tin tī nahuan ixlīcāna' ixpromesa tū huanli ixpālacata templo, xla' jā xmān līchihuīna'n templo. Nā līchihuīna'n Dios tī huī'lh nac templo. 22 Nā chā'tin tī nahuan ixpromesa ixpālacata a'kapūn, xla' jā xmān līchihuīna'n a'kapūn. Nā līchihuīna'n ixpūtahuī'lh Dios jā māpa'ksīni'n ē nā ixpālacata Dios tī tahui'la nac pūtahuī'lh.

23 ’Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Cuenta tlahua'yā'tit ē maxquī'yā'tit Dios macsti'na'j milīhua'tca'n hua'chi ā'tuchiyē'lh ē anís ē cominos. Masqui chuntza' ixlacasqui'nca, ā'chulā' ixlacasqui'nca cuenta tlahua'yā'tit ixtamāsu'yun līmāpa'ksīn. Līmāpa'ksīn māsu'yu līlacatejtin nalatā'kchokoyā'tit, ē jā na'a'kskāhuī'ninā'tit. Nā līmāpa'ksīn māsu'yu nacālakalhu'ma'nā'tit ā'makapitzīn. Ixlacasqui'nca tzē na'a'ka'ī'ni'yā'tit Dios. Ixlacasqui'nca namāstā'yā'tit macsti'na'j līhua't ē nā ixlacasqui'nca namākentaxtūyā'tit tamāsu'yun. 24 Hui'xina'n hua'chi lakatzī'nī'n tī cāhuanilē'ncu'tun ā'makapitzīn. Hua'chi chuntza' chī mācutuyā'tit na milīhua'ca'n macsti'na'j kosnu' ē jā cuenta tlahua'yā'tit ka'tla' xumpepe.

25 ’Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Hui'xina'n hua'chi tī xmān makche'kē' vaso ē pulātu. Masqui tasu'yu tzeya chi'xcuhuī'n hui'xina'n, jā tze mintalacapāstacni'ca'n. Hui'xina'n tampi'lhīni'nā'tit ē ka'lhāna'nā'tit. 26 Hui'xina'n fariseos lakatzī'nī'n, pūla napūche'kē'yā'tit pulātu ē chuntza' nā namakche'kē'yā'tit ixmacni'.

27 ’Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Hui'xina'n hua'chi pūtā'cnūn tū cālītzo'kcanī't kextaj. Stala'nka' ē tzēhuanī't tatasu'yu ē na ixpūchakānca'n pō'ktu ixlucutca'n nīnī'n ē tū jā tze. 28 Nā chuntza' hui'xina'n. Na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't tasu'yu'yā'tit palh tze hui'xina'n masqui jā tze mintalacapāstacni'ca'n. Chuntza' hui'xina'n pō'ktu quilhtamacuj a'kskāhuī'ninā'tit.

29 ’Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē
xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit
a'ktu' milacanca'n! Hui'xina'n cācāxtlahua'yā'tit ixa'cchicca'n
a'kchihuīna'nī'n ē cācāxuilī'yā'tit ixpūta'cnūnca'n nīnī'n
tī tzeya chi'xcuhuī'n ixtahuanī't. 30 Hua'nā'tit: “Palh
quina'n xa'ictahui'lauj cahuālh a'cxni' ixtahui'lāna'lh
quixū'nāpapna'ca'n, quina'n jā xa'icticāmaktāyauj a'cxni'
tamaknīlh a'kchihuīna'nī'n.” 31 Ū'tza' līta su'yuyā'tit hui'xina'n
ixnatā'natna'ca'n tī tamaknīlh a'kchihuīna'nī'n. 32 Catlahua'tit
huā'mā' tū xlaca'n talītzuculh ē jāla tatlahuakō'lh. Ū'tza'
nalītasu'yu tū hui'xina'n tlahuacu'tunā'tit.

33 ’Hui'xina'n hua'chi lūhua' tū tzēhuanī't tasu'yu ē ka'lhī tū
laknīcan. ¿Chī nalī'a'kapūtaxtuyā'tit nac pūpātīn? 34 Chuntza'
na'iccāmacamini'yān a'kchihuīna'nī'n ē chi'xcuhuī'n tī taca'tzī
ē mākelhtahua'kē'ni'nī'n. Makapitzīn nacāmaknī'yā'tit ē
nacāxtokohua'ca'yā'tit. Ā'makapitzīn nacākēsnokā'tit na
mintemploca'n ē nacāputzastālani'yā'tit a'katunu' cā'lacchicni'.
35 Nalī'pinā't cuenta ixpālacata xlaca'n. Maknīcanī't
Zacarías tī ixka'hua'cha Berequías ixuanī't. Maknīcanī't na
ixtanquilhtīn nac templo ē na ixlacatzuna'j pūmacamāstā'n.
Hui'xina'n nalī'pinā't cuenta ixpālacata ixlīpō'ktuca'n xatze
chi'xcuhuī'n tī cāmaknīca. Tī pūla maknīca ū'tza' Abel tī jā
tlahualh tū jā tze ē hui'xina'n lī'pinā't cuenta hasta a'cxni'
maknīcanī't Zacarías. Nalī'pinā't cuenta ixpālacata hui'xina'n
tlahua'yā'tit hua'chi chī tatlahualh xlaca'n tī tamaknīlh.
36 Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Hui'xina'n tī hui'lā'na'ntit
chuhua'j nalī'pinā't cuenta ixpālacata ixlīpō'ktuca'n xlaca'n tī
cāmaknīcanī't —huanli Jesús.

Jesús cālakcalhuanli xalanī'n nac Jerusalén
Lc. 13:34-35

37 Jesús cāhuanipālh:
—¡Iccālakalhu'manān hui'xina'n xalanī'n nac Jerusalén!
Hui'xina'n cāmaknī'yā'tit a'kchihuīna'nī'n ē cācucta'la'yā'tit
ixlacscujnī'n Dios tī cāmacamini'yān. Maklhūhua'
xa'iccāmākēstokcu'tunān na'iccāmaktaka'lhān hua'chi
xatzī' caxli cālīmātzē'ka ixpeken ixlacstīn. Hui'xina'n jā
lacasqui'ntit. 38 Calaktzī'ntit hui'xina'n chī Dios makxteklitza'
minchicca'n ē ixa'cstuca'n natatāya. 39 Nā iccāhuaniyān
jātza' quintilālaktzī'uj hasta a'cxni' namin quilhtamacuj
a'cxni' nahua'nā'tit: “Sicua'lanātlahuacanī't tī mimā'lh ē ka'lhī
ixlītli'hui'qui ē ixlīmāpa'ksīn Dios” —huanli Jesús.

24

Jesús huanli nalactlahuacan xaka'tla' templo
Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6

1 Jesús taxtulh nac templo. Ixa'mā'lh ā'lacatin a'cxni' talak-
talacatzuna'jīlh ī'scujnu'nī'n. Xlaca'n tatzuculh tahuani cuenta
ixtlahualh chī ixyāhuacanī't templo. 2 Jesús cāhuanilh:
—Calaktzī'ntit ixlīpō'ktu huā'mā' tū ixla' templo. Ixlīcāna'
tū iccāhuaniyān. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nūn a'ktin
chihuix catilākēlhtahuī'lh. Ixlīpō'ktu nalaclakō'.

Tū nalīca'tzīcan chī nalaksputa cā'quilhtamacuj
Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24

3 Jesús ē ī'scujnu'nī'n ta'a'lh nac sipej jā huanican Olivos.
A'cxni' Jesús ixui'lacha', talaka'lh ī'scujnu'nī'n ē tzē'k
tahuanilh:
—Quina'n iclacasqui'nāuj naquilāhuaniyāuj jā'cxni'
na'a'kspula tzamā'. ¿Chī na'iclīca'tzīyāuj palh hui'x palaj
nata'mpala'ya' ē nalaksputa cā'quilhtamacuj?
4 Jesús cākelhtīlh:
—Cuenta catlahua'tit jā tī chā'tin nacā'a'kskāhuī'yān.
5 Lhūhua' chi'xcuhuī'n natahuan taka'lhī quilīmāpa'ksīn.
Chā'tunu' natahuan: "Quit Cristo tī Dios lacsacnī't", ē chuntza'
līlhūhua' nacā'a'kskāhuī'can. 6 Nakexpa'tā'tit chī sā'nan jā
lacatzuna'j lamā'lh guerra ē nacātamāca'tzīnīyān chī lamā'cha'
guerra makat. Jā catijicua'ntit; chuntza' pūla na'a'kspula.
Jāna'j ixlī'a'ksputni'. 7 Chā'tin puxcu' ixtā'lāquiclhlaktzi'
nahuan ā'chā'tin ē chā'tin māpa'ksīni' naskāhuī'cu'tun ā'chā'tin.
Na'a'nan tatzi'ncstat ē ta'jatat ē natachiqui ti'ya't. Nā
calhāxcuhuālh nala nac cā'quilhtamacuj. 8 Ixlīpō'ktu huā'mā'
xmān ixlītzucuni'cus chī napātīni'ncan.
9 'Nacātamacamaxquī'yān nacātamakapātīnīnān.
Nacātamaknīyān ē ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't calhāxcuhuālh
nac cā'quilhtamacuj nacātaquiclhlaktzī'nān ē xmān
quimpālacata. 10 A'cxni' namin tzamā' cā'quilhtamacuj,
lhūhua' natataxtutāya na ixtej Dios ē natalāquiclhlaktzī'n ē
natalāmacamāstā'. 11 Lhūhua' a'kchihuīna'nī'n natatahui'la
tī nata'a'kskāhuī'nin. Natahuan talīchihuīna'n tū ixla'
Dios ē nata'a'kskāhuī' lhūhua' tachi'xcuhuī't. 12 Tū jā tze
nata'a'kahuani calhāxcuhuālh ē ū'tza' jātza' catitalālīpāxquī'lh
lhūhua' tachi'xcuhuī't. 13 Tī jā catitataxtutāyalh na ixtej Dios
ē chuntza' natatachoko hasta a'cxni' nalaksputa, xlaca'n
nacāmakapūtaxtūcan. 14 Xatze tachihuīn ixpālacata chī nala
jā Dios namāpa'ksīni'nkō', ū'tza' huā'mā' nalī'a'kchihuīna'ncan
calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj ē ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac
cā'quilhtamacuj natakexmata. Ā'līstān a'cxni' nalaksputa.
15 'A'kchihuīna' Daniel tzo'kli ixpālacata chī nalactlahuacan
jā sicua'lanātlahuacanī't ē chī nayāhuacan a'ntza' tū jā tze.
(Quit tī ictzo'kmā'lh huā'mā', quit iccāhuaniyān hui'xina'n
tī kelhtahua'kapā'na'ntit cuenta catlahua'tit.) 16 A'cxni'

nalaktzī'nā'tit tzamā', a'cxni' ixlacasqui'nca natatzā'la nata'a'n hasta nac sipej xlaca'n tī tahui'lāna'lh nac estado Judea. 17 Huā'mā' quilhtamacuj a'cxni' natayuja tī tahui'lāna'lh na ixa'kstīn ixchicca'n, jā catitatanūlh nac chic natamāxtu catūhuālh tū ixlaca'n. 18 Tī tascujmā'nalh na ixcā'tacuxtuca'n, jā catitataspi'tli na ixchicca'n natalē'n ixlu'xu'ca'n. 19 Tzamā' quilhtamacuj koxa titala puscan tī taka'lhīni'n o tī tamātzi'quī'nincus. 20 Casqui'ni'tit Dios jā ixlacasqui'nca natzā'la'yā'tit a'cxni' lonknu'n ē nūn quilhtamacuj tū pūjaxcan. 21 Napātīni'ncan a'cxni' nala huā'mā'. Hasta a'cxni' tzuculh cā'quilhtamacuj, jā maktin pātīni'ncanī't chī napātīni'ncan tzamā' quilhtamacuj. Jā maktin catilalh ixtā'chuntza' ā'līstān. 22 Dios cālakalhu'man xlaca'n tī cālacsacnī't ē namāmacsti'na'jī tzamā' quilhtamacuj. Palh Dios jā ixtimāmacsti'na'jīlh, jā ixta'a'kapūtaxtulh nūn chā'tin.

23 'A'cxni' namin tzamā' tapātīn ē palh catīhuālh ixcāhuanin: "Chā cala'ktzī'ntit. Huā'tzā' huī'lh Cristo tī Dios macaminī't", jā cati'a'ka'ī'tit. Palh catīhuālh ixcāhuanin: "Chā cala'ktzī'ntit. A'ntza' hui'lacha'", jā cati'a'ka'ī'tit. 24 Natamin lhūhua' tī nata'a'kskāhuī'nin ē makapitzīn natahuan: "Quit Cristo." Ā'makapitzīn natahuan: "Quina'n ixa'kchihuīna'nī'n Dios." Xlaca'n nā natatlahua lī'a'cnīn nata'a'kskāhuī'cu'tun xlaca'n tī Dios cālacsacli. Jāla catita'a'kskāhuī'lh tī Dios cālacsacli masqui nacā'a'kskāhuī'can ā'makapitzīn. 25 Iccāhuanintza' huā'mā' ixpālacata jā nacāta'a'kskāhuī'yān. 26 Chuntza' palh nacātahuaniyān: "Cala'ktzī'ntit. A'ntza' huī'lh Cristo nac cā'tzaya'nca ti'ya't", jā capintit. Palh nacātahuaniyān: "Cala'ktzī'ntit. Ā'tzā' huī'lh nac cuarto", jā ca'a'ka'ī'tit. 27 A'cxni' quit na'icmimpala, nala hua'chi makli'pit tū māxkakēkō' nac a'kapūn hasta jā tā'cxtu ē hasta jā tā'cnū chi'chini'. Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n. 28 Calhāxcuhuālh naca'tzīcan a'cxni' na'icmin chuntza' chī chū'ni' taca'tzī jā mā'lh catūhuālh tū nīnī't —huanli Jesús.

Chī namimpala Chi'xcu' xala' Tālhmā'n
Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36

29 Jesús cāhuanipālh:

—Xmān ca'a'kspulakō'lh huā'mā' tapātīn, ē chi'chini' ē mālhcuyu' jā catitamāxkakēni'lh. Sta'cu nataminācha' nac a'kapūn ē hasta a'kapūn natachiqui. 30 Nalaktzī'ncan nac a'kapūn a'ktin līmāsu'yun tū quila' quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n. Xalanī'n ixlīpō'ktuca'n tzamā' cā'lacchicni' huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, xlaca'n natacalhuan. Ē naquintalaktzī'n quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n chī na'ictaxtu nac a'kapūn ē na'icpūmin poklhnu'. Na'icka'lhī lhūhua' līti'hui'qui ē

tzēhuanī't na'icxkaka. 31 A'cxni' namacasā'nan līskoli', na'iccāmacamin quinángeles ē natamākēstoka tī cālacsaccanī't. Natamin tī cālacsaccanī't xalanī'n calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj.

32 'Camaksca'ttit xaqui'hui' higo: A'cxni' tza'la'nka' ixpeken ē a'kapumā'lh xapa'lhma', hui'xina'n ca'tzīyā'tit talacatzuna'jīmā'lhtza' a'cxni' nalhcācnan. 33 Chuntza' a'cxni' na'a'kspula ixlīpō'ktu huā'mā' tū iccāhuaniyān, naca'tzīyā'tit talacatzuna'jīmā'lhtza' a'cxni' nasputa cā'quilhtamacuj. Talacatzuna'jīmā'lhtza' hua'chi a'cxni' chā'tin tī ka'lhīmā'ca ē yālhtza' na ixtanquilhtīn mākelhcha. 34 Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Xlaca'n tī tahui'lāna'lhcus jā catitanīlh hasta a'cxni' na'a'kspula ixlīpō'ktu huā'mā' tū iccāhuanin. 35 Masqui nasputa a'kapūn ē nasputa ti'ya't, jā maktin catisputli quintachihuīn; nakentaxtukō'.

36 'Nūn tī ca'tzī jā'cxni' namin huā'mā' quilhtamacuj ē huā'mā' hora; nūn ángeles xalanī'n nac a'kapūn jā taca'tzī. Nā ī'Ska'ta' Dios jā ca'tzī. Xmān Dios xaTāta' ca'tzī jā'cxni' ixlīcāna' na'a'kspula.

37 'Chuntza' chī a'kspulalh a'cxni' ixuī'lh Noé, nā chuntza' na'a'kspula a'cxni' namin Chi'xcu' xala' Tālhmā'n. 38 A'cxni' jāna'j ixā'min lakua xcān, tachi'xcuhuī't ixtahuā'yamā'nalh ē ixtako'tnumā'nalh. Ixtatamakaxtoka ē ixtamāstā' ixtzu'ma'janca'n natatamakaxtoka hasta a'cxni' Noé tanūlh nac arca. Jā ixtapuhuan palh namin lakua xcān, 39 ē jā cuenta tatlahualh hasta a'cxni' milh xcān ē tamuxtukō'lh. Chuntza' nala a'cxni' namin Chi'xcu' xala' Tālhmā'n. 40 A'cxni' namin tzamā' quilhtamacuj, palh talamā'nalh chā'tu' chi'xcuhuī'n nac cā'tacuxtu, nalē'ncan chā'tin ē namakxtekcan ā'chā'tin. 41 Palh tatanūmā'nalh chā'tu' puscan tī tasquitimā'nalh, nalē'ncan chā'tin ē namakxtekcan ā'chā'tin.

42 'Skalalh catahui'la'tit; jā ca'tzīyā'tit jā'cxni' namin miMāpa'ksīni'ca'n. 43 Caca'tzītit huā'mā': Palh ixtēcu' chic ixca'tzīlh cahuālh tūyā hora cā'tzī'sni' ixchā'lh ka'lhāna', ixka'lhītīlh ē jā ixtilhtatalh ē jā ixmakxtekli natanū naka'lhāna'n na ixchic. 44 Nā chuntza' hui'xina'n tacāxni'j catahui'la'tit ixpālacata namin Chi'xcu' xala' Tālhmā'n a'cxni' jā puhua'nā'tit —huanli Jesús.

Xatze tasācua' ē tī jā tzeya tasācua'
Lc. 12:41-48

45 Jesús cāhuanipālh:

—¿Chī huī'lh xatze tasācua' tī tzej kexmata? Xla' ū'tza' tī xatēcu' chic namacamaxquī'tāquī' ē xla' nacāmāhuī' ixtā'tasācua'n a'cxni' nalacchā'n hora. 46 Līpāxuhua tasācua' palh mākentaxtūmā'lh ixtascujūt a'cxni' nataspi'ta ixpatrón. 47 Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Ixtēcu' chic namacamaxquī'

huā'mā' tasācua' ixlīpō'ktu tū ka'lhī. 48 Palh jā tze huā'mā' tasācua', xla' napuhuan natamakapalī ixpatrón. 49 Chuntza' natzucu cālactucsa ā'makapitzīn tasācua'n ē nacātā'huā'yan ka'chīnī'n ē nacātā'ko'ta. 50 Xamaktin nataspi'ta ixtēcu' chic. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' jā tzeya tasācua' jā ka'lhīmā'lh ē jā ca'tzī. 51 Ixtēcu' chic palha' nacastigarlī tasācua' ē nacātā'pātīni'n xlaca'n tī jā ta'a'ka'ī'. Ē tasācua' nacalhuan ē nalāxca ixtatzan —huanli Jesús.

25

Jesús līmāsu'yulh kelhacāuj tzu'ma'jan

1 Jesús cāhuanipālh:

—A'cxni' na'icmimpala a'cxni' Dios natzucu namāpa'ksīkō' ixlīpō'ktu huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna'. Chuntza' nala hua'chi a'cxni' kelhacāuj tzu'ma'jan ixta'a'mā'nalh jā natamakaxtokcan. Ixtalē'mā'nalh ixpūmāxkakēnca'n ē ta'a'lh taka'lhī squi'nīni'. 2 Kelhaquitzis lakskalalhna' ixtahui'lāna'lh ē ā'kelhaquitzis jā chuntza' ixtahui'lāna'lh. 3 Tī jā lakskalalhna' xmān talē'lh ixpūmāxkakēnca'n ē jā talacapāstacli natalē'n macsti'na'j cās natamojō na ixpūmāxkakēnca'n. 4 Tī lakskalalhna', xlaca'n talē'lh ixpūmāxkakēnca'n ē nā talē'lh ā'macsti'na'j cās. 5 Tanajīlh squi'nīni' ē ixlīpō'ktuca'n ixtalakalhtatahui'lāna'lh ē ā'līstān talhtatalh. 6 Chī i'tāt tzī'sa takexmatli chī chā'tin ta'salh ē huanli: "¡Mimā'lh squi'nīni'; capintit lakapāxtokā'tit!" 7 Ixlīpō'ktuca'n tzu'ma'jan talakahuanli. Tatā'kaquī'lh ē tacāxtlahualh ixpūmāxkakēnca'n. 8 Palaj tunca kelhaquitzis tī jā talīmilh cās tahuanilh ā'kelhaquitzis: "Caquilāmaxquī'uj macsti'na'j mincāsca'n. Tamixcu'tumā'nalh tzamā' quimpūmāxkakēnca'n." 9 Tī lakskalalhna' takelhtīlh: "E'ē, jā icticāmaxquī'n. Chuntza' jā quinticā'a'cchā'ni'n quina'n ē nūn hui'xina'n. Xatze capintit tamāhua'yā'tit jā stā'can." 10 Līhuan kelhaquitzis ixta'a'nī't tatamāhua cās, chilh squi'nīni'. Tzu'ma'jan tī tacāxni'j ixtahui'lāna'lh tatā'tanūlh squi'nīni' nac chic ē mālacchahuaca. 11 Ā'līstān tachā'lh ā'kelhaquitzis tzu'ma'jan ē tahuanli: "Māpa'ksīni', caquilāmālaquī'ni'uj." 12 Xla' cākelhtīlh: "Quit jā iccālakapasān."

13 Jesús cāhuanilh:

—Skalalh catahui'la'tit ixpālacata jā ca'tzīyā'tit tūyā hora ē tūyā quilhtamacuj na'icmimpala quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n.

Jesús līmāsu'yulh tumīn tū māsacua'nīni'lh

14 Jesús cāhuanipālh:

—Chī nala jā Dios namāpa'ksīni'nkō', ū'tza' hua'chi chā'tin chi'xcu' tī ixa'mā'lh ā'lacatin. Cāmāta'satīnīni'lh ī'scujnu'nī'n ē cāmaxquī'lh ixtumīnca'n.

15 'Chuntza' chī ixlīskalalhca'n chā'tunu', chuntza' maxquī'ca. A'kquitzis mil maxquī'ca chā'tin ē a'ktu' mil maxquī'ca ā'chā'tin ē ā'chā'tin a'ktin mil. Palaj tunca a'lh makat. 16 Tasācua' tī ixmaxquī'canī't a'kquitzis mil, xla' ixtamāhuana'mā'lh ē ī'stā'namā'lh ē chuntza' tlajalh ā'a'kquitzis mil huampala. 17 Tī maktīni'lh a'ktu' mil, nā tlajapālh ā'a'ktu' mil. 18 Tī maktīni'lh a'ktin mil, xla' a'lh ē ponknu'lh ē mātzē'kli ixtumīn ixpatrón.

19 'Makās tamakapalīlh ixtēcu'ca'n. A'cxni' taspi'tli, ixtlahuacu'tun ixcuenta. 20 Pūla lakmilh tī ixmaktīni'nī't a'kquitzis mil ē nā maxquī'lh ixpatrón ā'lakaquitzis mil tū ixtlajanī't. Huanilh: "Quimpatrón, hui'x quimaxqui' a'kquitzis mil ē ā' iclīmimpala ā'a'kquitzis mil tū ictlajalh." 21 Ixtēcu' huanilh: "Tze. Tzeya tasācua' hui'x. Tzej tla'hua' mintascujūt. Tzej līscujti huā'mā' tumīn, chuhua'j nalītahua'ca'ya' ē ā'chulā' na'icmaxquī'yān. Cata't ē naquintā'pāxuhua'ya'."

22 'Ā'līstān lakmilh tasācua' tī ixmaktīni'nī't a'ktu' mil ē huanilh: "Quimpatrón, hui'x quimaxqui' a'ktu' mil ē ā' iclīmimpala ā'a'ktu' mil tū ictlajalh." 23 Ixtēcu' huanilh: "Tze. Tzeya tasācua' hui'x. Tzej tla'hua' mintascujūt. Tzej līscujti huā'mā' tumīn, chuhua'j nalītahua'ca'ya' ē ā'chulā' na'icmaxquī'yān. Cata't ē naquintā'pāxuhua'ya'."

24 'Ā'līstān lakmilh tasācua' tī ixmaktīni'nī't a'ktin mil. Xla' huanilh ixpatrón: "Quimpatrón, xa'icca'tzī hui'x scālājua. Hui'x ī'ya' jā jā hui'x cha'nī'ta ē cā'ya jā jā hui'x mā'kahuanī'nī'ta'. 25 Ū'tza' iclījicua'ni'n ē quit icponknu'lh nac ti'ya't ē icmā'cnūlh mintumīn. Ā' iclīmin tū mila' ixuanī't." 26 Ixtēcu' kelhtīlh: "Jā tzeya tasācua' hui'x. Lhquitit hui'x. Hui'x puhua'na' palh quit ic'ī' jā jā iccha'nli ē iccā' jā jā quit icmā'kahuanīlh. 27 Ū'tza' ixlīmā'nu' quintumīn nac banco ē a'cxni' xa'ictaspi'tli xa'icmaktīni'lh quintumīn ē ī'ska'ta'." 28 Cāhuanilh tī ixtayāna'ncha': "Camaktītit a'ktin mil tū ka'lhī ē camaxquī'tit tī ka'lhī a'kcāuj mil."

29 Jesús cāhuanipālh:

—Ā'chulā' namaxquī'can tī ka'lhī ē naquītāxtūni'. Tī jā ka'lhī, namaktīcan macsti'na'j tū ixka'lhī. 30 Huā'mā' tasācua' tī jā tze, catamaxtutit ē camacapintit jā cā'pucsua'. A'ntza' nacalhuan ē nalāxca ixtatzan.

Chi'xcu' xala' Tālhmā'n nacāputzāna'nī ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj

31 Jesús chihuīna'mpālh:

—Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n. A'cxni' na'ictanū quilīPuxcu', quinángeles naquintalītamacsti'li'. Quit na'ictahui'la na quimpūtahuī'lh jā na'iccāputzāna'nī ē na'icmāpa'ksīni'n. 32 Tachi'xcuhuī't xalanī'n calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj

natatalacxtimī na quilacatīn. Quit na'iccāmāpitzi chī pastor cāmāpitzi purecu' ē chivu. 33 Na'iccāhui'lī purecu' na quimpekxtūcāna'j ē na'iccāhui'lī chivu na quimpekxtūxuqui. 34 Quit Puxcu' na'iccāhuani tī tahui'lāna'lh na quimpekxtūcāna'j: "Cata'ntit hui'xina'n. QuinTāta' Dios cāsicua'lanātlahuanī'ta'n. Camaktītit līmāpa'ksīn tū milaca'n nahuan. Cāxtlahuacanī'ttza' mimpālacataca'n a'cxni' Dios tlahualh cā'quilhtamacuj. 35 Dios cāsicua'lanātlahuanī'ta'n. Hui'xina'n quilāmāhuī'uj a'cxni' quit xa'ictzi'ncsa. Hui'xina'n quilātā'hua'uj mixcānca'n a'cxni' quit xa'ickelhpūtīmā'lh. Chuntza' chī xamini' quit ē quilāmānūj na minchicca'n. 36 Jātza' tze ixuanī't quilu'xu' ē hui'xina'n quilāmaxquī'uj xasāsti'. Xa'icta'jatatla ē quilāmaktāyauj. Tachī'n xa'icuanī't ē quilālakpaxialhna'uj." Chuntza' na'iccāhuani. 37 Tī lactze natahuan: "Māpa'ksīni', ¿jā'cxni' iccālaktzī'n a'cxni' ixtzi'ncsa' ē iccāmāhuī'n? ¿Jā'cxni' iccātā'hua'n xcān a'cxni' ixkelhpūtīya'? 38 ¿Jā'cxni' iccāmānūn na quinchicca'n a'cxni' ixlatlā'hua'na' hua'chi xamini'? ¿Jā'cxni' iccāmaxquī'n milu'xu'? 39 ¿Jā'cxni' iccāmaktāyan a'cxni' ixta'jatatlaya' o tachī'n ixua'nī'ta'?"

40 'Quit tzamā' Puxcu' na'iccākelhtī: "Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Catūhuālh tū tlahua'ni'tit chā'tin quintā'timīn, masqui ā'chulā' xastancu xla', ū'tza' hua'chi quit quilātlahuani'uj."

41 'Quit tzamā' Puxcu' na'iccāhuani tī tahui'lāna'lh na quimpekxtūxuqui: "Catapānū'tit. Hui'xina'n nacātamakapātīnīnān. Capintit jā jā mixa macscut. Capintit jā cāxtlahuacanī't ixpālacata skāhuī'ni' ē ixmaktāyana'nī'n. 42 Hui'xina'n jā quilāmāhuī'uj a'cxni' quit xa'ictzi'ncsa. Ē jā quilātā'hua'uj mixcānca'n a'cxni' xa'ickelhpūtī. 43 Quit hua'chi xamini' xa'iclatlā'huan ē hui'xina'n jā quilāmānūj na minchicca'n. Jātza' tze ixuanī't quilu'xu' ē jā quilāmaxquī'uj xasāsti'. Xa'icta'jatatla ē tachī'n xa'icuanī't. Hui'xina'n jā quilālakpaxialhna'uj. Ū'tza' nacātalīmakapātīnīnān." Chuntza' na'iccāhuani. 44 Xlaca'n natahuan: "Māpa'ksīni', ¿jā'cxni' iccālaktzī'n a'cxni' ixtzi'ncsa', o ixkelhpūtīya', o hua'chi xamini' ē quina'n jā iccāmaktāyan? ¿Jā'cxni' iccālaktzī'n a'cxni' jātza' tze ixuanī't milu'xu' o ixta'jatatlaya' o tachī'n ixua'nī'ta' ē quina'n jā iccāmaktāyan?"

45 'Quit tzamā' Puxcu' na'iccākelhtī: "Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Catūhuālh tū jā tlahua'ni'tit chā'tin quintā'timīn, masqui ā'chulā' xastancu xla', chuntza' hua'chi jā quit quilātlahuani'uj."

46 Jesús cāhuanipālh:

—Palaj tunca tzamā' tī jā lactze nata'a'n nac pūpātīn pō'ktu

quilhtamacuj ē tī lactze nataka'lhī ixlatamatca'n tū jā catilaksputli.

26

Talīchihuīna'nli natachi'pa Jesús
Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53

1 A'cxni' Jesús cāhuanikō'lh huā'mā', cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:
2 —Hui'xina'n ca'tzīyā'tittza' sputacus a'ktu' quilhtamacuj a'cxni' nala cā'tani' tū huanican pascua. Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n. Iccāhuaniyān naquimacamāstā'can naquixtokohua'ca'can —huanli Jesús.
3 Xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē xanapuxcu'nu' israelitas, xlaca'n tatakēstokli na ixtanquilhtīn ixpalacio Caifás. Xla' ixlīcāna' tī xapuxcu' pālej ixuanī't. 4 A'ntza' tachihuīna'nli chī natalī'a'kskāhuī'nin ē natachi'pa Jesús ē chuntza' natalīmaknī. 5 Ixtalāhuani:
—Palh natlahuayāuj catūhuālh līhuan lamā'lh cā'tani', tachi'xcuhuī't natatā'kaquī'.

Chā'tin puscāt līcuctlahualh aceite Jesús
Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8

6 Jesús ixuī'lh nac Betania na ixchic Simón. Huā'mā' Simón ixmasni'mā'lh ixquinīt ē ixtzeyanī'ttza'. 7 Chā'tin puscāt laktalacatzuna'jīlh Jesús. Ixlē'mā'lh pātin lameti tū ixlītzuma aceite tū tapalaxla' ē mu'csu ixuanī't. Līhuan Jesús ixuā'yamā'lh, puscāt līcuctlahualh aceite. 8 A'cxni' scujnu'nī'n talaktzī'lh tū tlahualh, tasītzī'lh ē tatzuculh talāhuani:
—¿Tū ixpālacata pāxcat līlalh huā'mā' aceite? 9 Tzē ī'stā'ca ixpālacata tapalaxla' ē tumīn tzē ixcāmaxquī'ca xcamanīnī'n.
10 Jesús ixca'tzī tū ixtalīchihuīna'mā'nalh ē cāhuanilh:
—¿Tū ixpālacata jicsmāhuī'yā'tit huā'mā' puscāt? Quintlahuani'lh tū tze. 11 Pō'ktu quilhtamacuj na'a'nan xcamanīnī'n na milacpu'na'i'tātca'n; quit jā pō'ktu quilhtamacuj na'iccātā'tahui'layān. 12 Chuntza' chī huā'yālh puscāt quilīcuctlahualh huā'mā' aceite, ū'tza' hua'chi ixquincāxuī'līlh naquimā'cnūcan. 13 Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj jā namāca'tzīnīni'ncan xatze tachihuīn ixla' Cristo, a'ntza' nahuancan tū tlahualh huā'mā' puscāt. Ū'tza' ixlīpō'ktuca'n natalīlacapāstaca xla'.

Judas cāhuanilh chī namacamāstā' Jesús
Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6

14 Chā'tin chī ixlīkelhacāujtu' scujnu'nī'n xla' ixuanican Judas Iscariote. Xla' a'lh cātā'chihuīna'n xanapuxcu'nu' pālejni' 15 ē cāhuanilh:
—¿Chī huanī't naquilāxokoyāuj palh na'iccāmacamaxquī'yān Jesús?

Xlaca'n talīxokolh pu'xamacāuj xaplata tumīn 16 ē a'cxni' Judas tzuculh putza chī tzē nacālīmacamaxquī' Jesús.

Jesús cātā'huā'yalh scujnu'nī'n
Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26

17 Milh quilhtamacuj tū ixlītzucuni' cā'tani' tū huanican pascua a'cxni' hua'can pāntzīn tū jā līlahuacanī't levadura. Huā'mā' quilhtamacuj scujnu'nī'n talaktalacatzuna'jīlh Jesús ē takelhasqui'nīlh:

—¿Jāchu lacasqui'na' na'iccāxtlahuayāuj tū nahua'can cā'tani'?

18 Xla' cāhuanilh:

—Capintit nac cā'lacchicni' ē natanū'yā'tit na ixchic chā'tin chi'xcu' ē nahuaniyā'tit: "Mākelhtahua'kē'ni' huaniyān: Talacatzuna'jītza' tū na'icpūnī ē icua'cu'tun tū hua'can cā'tani' pascua na minchic. Na'iccātā'huā'yan quiscujnu'nī'n."

19 Scujnu'nī'n ta'a'lh ē tatlahualh chī Jesús cāmāpa'ksīlh ē taçāxtlahualh līhua' xala' cā'tani'.

20 A'cxni' ixtā'cnūmā'lhtza' chi'chini', Jesús ē kelhacāujtu' ī'scujnu'nī'n ixtahuā'yahui'lāna'lh nac mesa. 21 Līhuan ixtahuā'yamā'nalh, Jesús cāhuanilh:

—Ixlīcāna' iccāhuaniyān, chā'tin chī hui'xina'n naquimacamāstā'.

22 Xlaca'n talīpuhuanli ē tatzuculh takelhasqui'nī chā'tunu':

—¿Ē quit, quiMāpa'ksīni'?

23 Jesús cākelhtīlh:

—Ū'tza' tī quintā'pūhuā'yan pulātu, ū'tza' naquimacamāstā'. 24 Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n ē naquina'kspula chuntza' chī tatzo'kni' quimpālacata na ixtachihuīn Dios. Līlakalhu'mānat chi'xcu' tī naquimacamāstā'; nalīlīpuhuan. Ā'chulā' tze ixpālacata xla' palh jā ixtilacatuncuhuī'lh.

25 Judas, ū'tza' tī namacamāstā', ē xla' huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¿palhāsā' quit?

Jesús kelhtīlh:

—Chuntza' chī hua'nti.

26 Līhuan ixtahuā'yamā'nalh, Jesús tayalh pāntzīn ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios. A'cxni' che'kelh, cāmaxquī'lh ī'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

—Cahua'tit. Ū'tza' huā'mā' quimacni'.

27 Palaj tunca tayalh vaso ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios. Macasti'n cāmaxquī'lh xlaca'n ē cāhuanilh:

—Chā'tunu' hui'xina'n cahua'tit macasti'n. 28 Ū'tza' huā'mā' quinka'lhni'. Ū'tza' tū līcāxtlahuaca xasāsti' talacāxtlahuan chī Dios nacālīmakapūtaxtū tachi'xcuhuī't. Quinka'lhni' tū na'icmaka'n ū'tza' nacālīmātza'nkēna'ni'can ixcuentaca'n lhūhua' tachi'xcuhuī't. 29 Iccāhuaniyān jā ictihua'lh xaxcān uva hasta a'cxni' na'iccātā'hua'yān xtumtza' xaxcān uva

xasāsti'tza'. Na'iccātā'hua'yān a'ntza' jā namāpa'ksīni'nkō' quinTāta' Dios ē ixlīpō'ktu catūhuālh xasāsti'.

Jesús huanli Pedro nakelhtatzē'ka
Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38

30 A'cxni' ixtapixtlī'nī't a'ktin himno, tataxtulh ē ta'a'lh nac sipej jā huanican Olivos. 31 Jesús cāhuanilh:

—Huā'mā' tzī'sni' milīpō'ktuca'n naquilā'a'kxtekmaka'nāuj ixpālacata tū naquina'kspula. Chuntza' tatzo'kni' na ix-tachihuīn Dios: "Na'icmaknī pastor ē nata'a'kahuanikō' purecu'", tatzo'kni'. 32 A'cxni' naquimālacastālancuanīcan, xapūla na'ica'n quit nac estado Galilea. A'ntza' nalāpāxtokāuj.

33 Pedro huanilh:

—Masqui ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn nata'a'kxtekmaka'nān, quit jā maktin ictimakxtekni'.

34 Jesús huanilh:

—Ixlīcāna' tū icuaniyān. Huā'mā' tzī'sni' a'cxni' jāna'j ta'sa puyux, hui'x naquinkelhtatzē'ka maktu'tun.

35 Pedro huanilh:

—Masqui naquintā'maknīca'na', quit jā ictikelhtatzē'kni'.

Ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn chuntza' tahuanli.

Jesús orarlīlh jā huanican Getsemaní
Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46

36 Jesús ē ī'scujnu'nī'n tachā'lh jā huanican Getsemaní. Xla' cāhuanilh:

—Catahui'la'tit hui'xina'n huā'tzā' līhuan quit na'ica'n na'icorarlīni' Dios a'jnanu'.

37 Cālē'lh lacapunchuna'j Pedro ē chā'tu' ixka'hua'chan Zebedeo ē tzuculh līpuhuan ē ixa'ktuyumā'lh. 38 Cāhuanilh:

—Iclīpuhuan hasta tzē na'iclaknī quintalīpuhuāt. Cata-chokotit huā'tzā' ē calātā'līpuhuanui. Jā calhtatatit.

39 Jesús a'lh lacapunchuna'j ē tatzokostalh nac ti'ya't ē squi'ni'lh Dios ē huanilh:

—QuinTāta', palh tzē na'ica'kapūtaxtu tzamā' tū na'icpātīni'n, camakxtekti chuntza' nala. Masqui na'icpātīni'n, calalh tū hui'x lacasqui'na' ē jā calalh tū quit iclacasqui'n.

40 Mimpālh jā ixcāmakxteknī't ī'scujnu'nī'n ē cālakchilh xlaca'n ixtalhtatahui'lāna'lh. Huanilh Pedro:

—¿Ē minkelhatu'tunca'n jāla tāyani'tit mintalhtataca'n nūn a'ktin hora? 41 Calakahuantahui'la'tit ē casqui'ni'tit Dios jā nacāta'a'kskāhuī'yān a'cxni' nacātalīlaktzī'ncu'tunān. Ixlīcāna' milīstacna'ca'n tatlahuacu'tun xatze ē mimacni'ca'n jā taka'lhī līti'hui'qui —cāhuanilh.

42 Ixlīmaktu' Jesús a'lh ē squi'ni'lh Dios chuntza':

—QuinTāta', palh ixlacasqui'nca na'icpātīni'n ē nakentaxtu chī mintalacasqui'nīn, chuntza' calalh.

43 Palaj tunca taspi'tpālh jā ixcāmakxteknī't ī'scujnu'nī'n ē cālakchimpālh ē ixtalhtatamā'nampālh. Jāla tatāyani'lh ixtalhtataca'n. 44 Cāmakxtekpālh ē ixlīmaktu'tun a'lh ē squi'ni'lh Dios. Chu chuntza' huanipālh chī ixuanī't xapūla. 45 Taspi'tpālh jā cāmakxtekli scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

—¿Ē lhtatapā'na'ntitcus ē jaxpā'na'ntitcus? Chilhtza' hora tū līlhcānancanī't. Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n ē naquimacamāstā'can na ixmacanca'n tī jā tzeya chi'xcuhuī'n. 46 Catāya'tit ē ca'a'ujtza; mimā'lhtza' tī naquimacamāstā'.

Chī'lē'nca Jesús
Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11

47 Ixcātā'chihuīna'mā'lhcus Jesús a'cxni' chā'lh Judas. Xla' chā'tin ixlīkelhacāujtu' ī'scujnu'nī'n ixuanī't. Tatā'chā'lh lhūhua' tachi'xcuhuī't ē ixtalē'n ixmachītaca'n ē qui'hui'. Tamacaminini'lh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas. 48 Judas ū'tza' tī ixmacamāstā'lh ē xla' ixcāhuaninī'ttza' chī natalīlakapasa tīchu Jesús. Ixcāhuaninī't:

—Na'iclacamu'su chā'tin; ē xla' ū'tza' Jesús. Nachi'payā'tit.

49 A'cxni' chilh Judas, laktalacatzuna'jīlh Jesús ē huanilh:

—Lakatzī'suanti', Mākelhtahua'kē'ni'.

Lacamu'sulh. 50 Jesús kelhtīlh:

—Amigo, ¿ē tū ixpālacata ta'mpā't?

Tachi'xcuhuī't tī tatā'milh Judas talaktalacatzuna'jīlh Jesús ē tachi'palh natalē'n.

51 Palaj tunca chā'tin tī ixtā'minī't Jesús, māxtulh ixmachīta ē mātakāhuī'lh ixtasācua' xapuxcu' pālej ē a'kacā'yujulh ixa'ka'xko'lh. 52 Jesús huanilh:

—Camānū'pala mimachīta na ixpūtanū. Tī nalālītucsa ixmachīta, nā ū'tza' nalīmaknīcan xla'. 53 ¿Ē jā ca'tzīya' quit tzē na'icsqui'ni' quinTāta' Dios caquimaktāyalh ē xla' xamaktin naquimacamini' a'kcāujtu' mil ángeles? 54 Palh xa'ictlahualh cahuālh chuntza', ¿chī nalīmākentaxtūcan tū huan na ixtachihuīn Dios jā tatzo'kni' ixlacasqui'nca na'a'kspula chuntza' chī a'kspulamā'lh?

55 Jesús cāhuanilh tachi'xcuhuī't:

—¿Tū ixpālacata līta'ntit mimachītaca'n ē minqui'hui'ca'n? Hua'chi chi'pacu'tunā'tit chā'tin ka'lhāna'. A'cxni' xa'iccātā'latlā'huanān lakalīyān nac templo, ¿tū ixpālacata jāla quilāchi'pauj a'cxni'? 56 Ixlīpō'ktu huā'mā' tū a'kspulalh namākentaxtū tū tatzo'kli a'kchihuīna'nī'n na ixtachihuīn Dios —cāhuanilh.

Ixlīpō'ktuca'n ī'scujnu'nī'n tatzā'lalh ē chuntza' talī'a'kxtekmaka'lh Jesús.

Jesús na ixlacatīnca'n māpa'ksīni'nī'n israelitas
Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24

57 Xlaca'n tī tachi'palh Jesús talē'lh na ixchic Caifás tī xapuxcu' pālej ixuanī't. A'ntza' ixtalaktakēstoknī't xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē xanapuxcu'nu' israelitas. 58 Pedro lakamakat stālani'lh ē chā'lh hasta ixtanquilhtīn ixchic xapuxcu' pālej. Tanūlh na ixtanquilhtīn chic ē cātā'tahuī'lh policías nalaktzī'n chī nalīputzāna'nīcan.

59 Xanapuxcu'nu' pālejni' ē ixlīpō'ktuca'n xalaka'tla' māpa'ksīni'nī'n ixtaputzamā'nalh chī natalīmālacsu'yu Jesús ē natalīmāmaknīnīni'n. Ixtaputzamā'nalh catūhuālh masqui jā ixlīcāna' tū nalīmālacsu'yucan. 60 Masqui lhūhua' chi'xcuhuī'n ixtalaka'n ē talīchihuīna'nli tū jā ixlīcāna' ixpālacata Jesús, jāla ixtamaclani' tū natalīmālacsu'yu. Ā'līstān tamilh chā'tu' tī chu lacxtim chī tachihuīna'nli. 61 Xlaca'n tahuanli:

—Huā'mā' chi'xcu' huanli: "Quit tzē na'icmālaksputūkō' xaka'tla' ixtemplo Dios ē ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj na'icyāhuapala."

62 Xapuxcu' pālej tāyalh ē huanilh Jesús:

—Huā' tayāna'lh chā'tu' chi'xcuhuī'n tamālacsu'yumā'nān. ¿Ē jā tū caticākelhti'?

63 Jesús ca'cs tāyalh. Xapuxcu' pālej chihuīna'mpālh ē huanilh:

—Dios tī lakahuan, ū'tza' kexmatān. Chuhua'j naqui-huani'ya' tū ixlīcāna'. Caquilāhuaniuj palh hui'x Cristo tī ī'Ska'ta' Dios.

64 Jesús kelhtīlh:

—Jē, quit ū'tza' chuntza' chī hua'na'. Nā iccāhuaniyān huā'mā'. Chuhua'j hui'xina'n naquilālaktzī'nāuj quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n na'ictahui'la na ixpekxtūcāna'j Dios tī māpa'ksīni'mā'lh. Nā na'icminācha' nac a'kapūn ixpu'nan poklhnu'.

65 Xapuxcu' pālej ū'tza' lacxtī'tli ixlu'xu' tū ixlhakā'nī't ē chuntza' līmāsu'yulh xla' ixsītzī' ē huanli:

—Huā'mā' chi'xcu' līmālakchā'ni'cu'tun Dios. Jātza' icla-casqui'nāuj ā'chā'tin naquincāhuanipalayān palh jā tze xla'. Hui'xina'n kexpa'tnī'ta'ntit chī mālakchā'ni'cu'tun Dios. 66 ¿Chī puhua'nā'tit?

Tahualh:

—Ixlacasqui'nca nanī.

67 Palaj tunca talakachojmanīlh Jesús ē tatucsli. Ā'makapitzīn talacala'sli 68 ē tahuanilh:

—Hui'x tī Cristo, calakapasti tīchu lacala'sni'.

Pedro kelhtatzē'kli Jesús
Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27

69 Līhuan Pedro ixuī'lh nac tanquilhtīn ē chā'tin tzu'ma'jāt
laktalacatzuna'jīlh ē huanilh:
—Nā hui'x ixtā'latlā'hua'na' Jesús xala' nac Galilea.
70 Pedro kelhtatzē'kli na ixlacatīnca'n ixlīpō'ktuca'n ē huanli:
—Jā icca'tzī tū huanicu'tuna'.
71 Pedro tatampūxtulh macsti'na'j ē ā'chā'tin huampala
tzu'ma'jāt laktzī'lh. Xla' cāhuanilh tī ixtayāna'ncha':
—Huā'mā' chi'xcu' nā ixtā'latlā'huan Jesús xala' nac Nazaret.
72 Pedro kelhtatzē'kpālh ē lacatancs huanli:
—Quit jā iclakapasa huā'mā' chi'xcu'.
73 Ixlīka'tlā'tus xlaca'n tī ixtatā'layāna'lh talaktalacatzuna'jīlh
Pedro ē tahuanilh:
—Ixlīcāna' hui'x chā'tin chī xlaca'n. Mintachihuīn
ixtā'chuntza' tī xala' nac Galilea.
74 Pedro tzucuca lakapalaca ixa'cstu ē palha' huanli:
—Dios naquimakapātīnīn palh jā ixlīcāna' tū iccāhuanimā'n.
Jā iclakapasa huā'mā' chi'xcu'.
Palaj tunca ta'salh puyux. 75 Ū'tza' līmāpāstaquīlh Pedro chī
Jesús ixuaninī't: "A'cxni' jāna'j ta'sa puyux, hui'x naquinkel-
htatzē'ka maktu'tun." Pedro taxtulh a'ntza' ē ixtalīpuhuāt
tzuculh calhuan.

27

Macamaxquī'ca Jesús Pilato
Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32

1 A'cxni' xkakalh, ixlīpō'ktuca'n xanapuxcu'nu' pālejni' ē
xanapuxcu'nu' israelitas talālītā'chihuīna'nli chī natalīmaknī
Jesús. 2 Tapekechī'lh ē talē'lh ē tamacamaxquī'lh Poncio Pilato
tī gobernador ixuanī't.

Chī līnīlh Judas

3 Judas ū'tza' tī macamāstā'lh Jesús. A'cxni' Judas laktzī'lh
chī māpa'ksīca namāmaknīnīni'ncan Jesús, līpuhuanli ē xtum
lacapāstacli ē cāmāspi'tni'lh pu'xamacāuj xaplata tumīn xana-
puxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas, 4 ē cāhuanilh:
—Quit ictlahualh tū jā tze ixpālacata icmacamāstā'lh
chi'xcu' tī jā tū ixlaclē'n.
Xlaca'n takelhtīni'lh:
—Huā'mā' jā quincuentaca'n. Cuenta catlahua' hui'x.
5 Judas a'lh nac templo ē tilhquītamacnūlh na ixpūchakān
templo tumīn ē a'lh tā'kpixchī' a'katin nac qui'hui'.
6 Xanapuxcu'nu' pālejni' tasacli tumīn ē talāhuanilh:
—Jāla namojōyāuj jā mojōcan tumīn tū mālacnūni'can
Dios. Huā'mā' tumīn līxokocanī't namāmaknīnīni'ncan chā'tin
chi'xcu'.
7 Tachihuīna'nli ē taputzalh chī natalītamāhua pītzuna'j
ti'ya't. Huā'mā' ti'ya't ixmāpācuhuīcan Ixti'ya't Alfarero ē

a'ntza' ixcāmā'cnūcan makatiyātī'n. 8 Chuhua'j māpācuhuīcan
Ti'ya't tū Ixtapalh Ka'lhni' ixpālacata lītamāhuaca tumīn tū
ixlīxokocanī't namāmaknīnīni'ncan chā'tin chi'xcu'. 9 Chuntza'
mākentaxtūca huā'mā' tū huanli a'kchihuīna' Jeremías jā tzo'kli
na ixtachihuīn Dios: "Cātayaca pu'xamacāuj tumīn ixla'
plata (ū'tza' ixtapalh chā'tin chi'xcu' chuntza' chī tahualh
makapitzīn israelitas). 10 Huā'mā' tumīn lītamāhuaca ixti'ya't
Alfarero chuntza' chī quimāpa'ksīlh Māpa'ksīni' Dios."

Jesús na ixlacatīn Pilato
Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38

11 A'cxni' Jesús ixyālh na ixlacatīn gobernador Pilato, ē ū'tza'
kelhasqui'nīlh Jesús:
—¿Ē hui'x ixPuxcu'ca'n israelitas?
Jesús huanilh:
—Chuntza' chī hua'nī'ta'.
12 A'cxni' xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas ixtalīmālacsu'yu, Jesús jā tū kelhtīni'lh. 13 Pilato kelhasqui'nīpālh Jesús:
—¿Ē jā kexpa'ta' tū talīmālacsu'yuyān tachi'xcuhuī't?
14 Jesús jā tū kelhtīlh. Ū'tza' līlī'a'cnīlh gobernador.

Jesús līchihuīna'nca chī namaknīcan
Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16

15 Ixa'nan a'ktin tahui'lat ē a'cxni' ixlamā'lh cā'tani', gobernador ixmakxteka chā'tin tachī'n. Tachi'xcuhuī't ixtalacsaca tachī'n tī namakxtekcan. 16 Ixtanūmā'lh chā'tin tachī'n tī ixuanican Barrabás. Calhāxcuhuālh ixlakapascan huā'mā' Barrabás. 17 A'cxni' ixtatalacxtimīnī't tachi'xcuhuī't, Pilato cākelhasqui'nīlh:
—¿Tichūyā tachī'n lacasqui'nā'tit na'icmakxteka? ¿Ē na'icmakxteka Barrabás o na'icmakxteka Jesús tī māpācuhuīcan Cristo?
18 Chuntza' huanli Pilato ixpālacata xla' ca'tzīlh chī xanapuxcu'nu' pālejni' quiclh ixtalaktzi'n Jesús ē ū'tza' talīmacamāstā'lh.
19 Līhuan ixuī'lh Pilato jā ixtlahuacan justicia, ixpuscāt macā'ni'lh tachihuīn ē huanilh: "Jā timaktanū'ya' ixpālacata huā'mā' tzeya chi'xcu'. Jā tze chī iclakahuālaktzī'lh tzamā' chi'xcu' huā' kōtan tzī'sa."
20 Xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas ixtā'chihuīna'makasītzī'nī't tachi'xcuhuī't ē ū'tza' talīsqui'nli camakxtekca Barrabás ē tahuanli camaknīca Jesús.
21 Ā'maktin cātā'chihuīna'nli gobernador ē cākelhasqui'nīlh:
—¿Tichūyā tachī'n lacasqui'nā'tit na'icmakxteka? ¿Jesús o Barrabás?
Xlaca'n tahuanli:
—Iclacasqui'nāuj Barrabás.

22 Pilato cākelhasqui'nīlh:
—¿Tūchu lacasqui'nā'tit na'ictlahuani' Jesús tī māpācuhuīcan Cristo?
Ixlīpō'ktuca'n takelhtīlh:
—¡Caxtokohua'ca'ca!
23 Pilato cāhuanilh:
—¿Tū ixpālacata? ¿Tūchu tlahuanī't xla' tū jā tze?
Xlaca'n ā'chulā' tata'salh ē palha' tahuanilh:
—¡Caxtokohua'ca'ca!
24 A'cxni' Pilato cuenta tlahualh jāla ixcāmāko'xamixī ē ā'chulā' ixtatā'kaquī'mā'nalh ē jāla cāskāhuī'lh, xla' squi'nli xcān. Na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't Pilato makacha'ka'lh ē cāhuanilh:
—Quit jā iclē'n cuenta ixpālacata huā'mā' chi'xcu' ē chī nanī. Jā tū tlahuanī't tū jā tze. Hui'xina'n nalī'pinā'tit cuenta.
25 Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't takelhtīlh:
—¡Quina'n ē quincamana'ca'n na'iclē'nāuj cuenta ixpālacata huā'mā' chi'xcu' ē chī nanī!
26 Chuntza' Pilato māxtulh Barrabás ē makxtekli. Palaj tunca māpa'ksīlh camaksno'kca Jesús ē macamāstā'lh naxtokohua'ca'can.
27 Ā'līstān ī'soldados gobernador Pilato talē'lh Jesús nac pūchihuīn ē tamākēstokli lhūhua' soldados ē talītamacsti'li'lh. 28 Palaj tunca tamāmakxtulh ixlu'xu' ē tamālhekē'lh xasmanta'jua' lu'xu'. 29 Tatlahualh a'ktin corona ixla' lhtucu' ē tamā'knūlh. Tamaxquī'lh qui'hui' tū chi'palh na ixmacapekcāna'j. Tatatzokostani'lh ē talīlītzī'nli ē tahuanilh:
—¡Calakachi'xcuhuī'ca ixPuxcu'ca'n israelitas!
30 Nā talakachojmanīlh ē tachi'palh ixqui'hui' ē talīcucni'cli. 31 A'cxni' talīlītzī'nkō'lh chuntza', tamāmakxtulh ixlu'xu' xasmanta'jua' ē tamālhekē'pālh ixlu'xu' tū ixla' ixuanī't. Palaj tunca talē'lh naxtokohua'ca'can.

Xtokohua'ca'ca Jesús
Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27

32 Līhuan ixta'a'mā'nalh, tapāxtokli chā'tin chi'xcu' xala' nac Cirene ē ixtacuhuīni' Simón. Sāmācu'quī'ca ixcruz Jesús.
33 Chuntza' ta'a'lh ē tachā'lh jā huanican Gólgota tū huanicu'tun Ixa'kxāk Nīn. 34 A'ntza' maxquī'ca Jesús xaxcān vinagre tū ixmojōni'canī't catūhuālh tū xū'ni' hua'chi xī'cxi'. Palh ixua'lh, jā ixtimakca'tzī'lh chī napātīni'n. A'cxni' xla' kelhuanalh, jā hua'lh.
35 A'cxni' ixtaxtokohua'ca'nī'ttza', soldados tamāpitzilh ixlu'xu' Jesús na ixpu'na'i'tātca'n ē talīmāxtulh suerte nataca'tzī tūchu nacālakchā'n chā'tunu' xlaca'n. Chuntza' mākentaxtūca tū huanli a'kchihuīna' jā tzo'kli: "Tamāpitzilh quilu'xu' na ixpu'na'i'tātca'n; tatlahualh suerte tū talīmāxtulh."

36 Palaj tunca tatahui'lalh natamaktaka'lha. 37 Hui'līca nac
cruz a'ktin letrero na ixa'cpūn Jesús. A'ntza' ixtzo'kcanī't
tū ixpālacata līxtokohua'ca'ca. Ixtzo'kcanī't: Ū'tza' huā'mā'
ixPuxcu'ca'n israelitas.
38 Nā cātā'xtokohua'ca'ca chā'tu' ka'lhāna'nī'n; chā'tin
na ixpekxtūcāna'j ē ā'chā'tin na ixpekxtūxuqui. 39 Tī
ixtatētaxtumā'nalh tasakā'līlh ixa'kxākca'n ē talakapalalh 40 ē
tahuanilh:
—Hui'x ixlactlahuacu'tuna' xaka'tla' templo ē
ixyāhuapala'cu'tuna' ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj. Chuhua'j
ca'a'kapūtaxtu hui'x milīmān. Palh hui'x ī'Ska'ta' Dios, cayujti
nac cruz.
41 Nā chuntza' ixtalīlītzī'n xanapuxcu'nu' pālejni' ē
xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. Fariseos ē xanapuxcu'nu'
israelitas lacxtim ixtalīlītzī'mā'nalh ē ixtalāhuanimā'nalh:
42 —Xla' cāmakapūtaxtūlh ā'makapitzīn ē jāla a'kapūtaxtu
ixlīmān. Palh ixlīcāna' xla' ixPuxcu'ca'n israelitas, cayujli nac
cruz chuhua'j ē chuntza' na'a'ka'ī'ni'yāuj xla'. 43 Xla' līpāhuan
Dios; chuhua'j Dios camakapūtaxtūlh palh ixlīcāna' pāxquī'.
Quincāhuanin xla' ī'Ska'ta' Dios —tahualh.
44 Nā ka'lhāna'nī'n tī ixcātā'xtokohua'ca'canī't, nā xlaca'n
talakapalalh Jesús.

Jesús nīlh
Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30

45 Xlītza'la cā'pucsua' huanli calhāxcuhuālh nac cā'ti'ya'tna'.
Tzuculh hua'chi tastu'nūt ē tanajīlh a'ktu'tun hora. 46 Chī
maktu'tun kōtanū, Jesús palha' ta'salh ē huanli:
—Elí, Elí, ¿lama sabactani? (Ē ū'tza' huanicu'tun: QuinDios,
quinDios, ¿tū ixpālacata quina'kxtekui'līnī'ta' quina'cstu?)
47 Takexmatli huā'mā' makapitzīn tī ixtayāna'ncha' ē xlaca'n
talāhuanilh:
—Huā'mā' chi'xcu' ta'sani'mā'lh a'kchihuīna' Elías.
48 Xamaktin chā'tin tatu'jnu quītayalh catūhuālh hua'chi
panamāc. Līmāchū'huī'lh xaxcān vinagre ē cucchi'hua'ca'lh
a'ktin qui'hui' ē quilhyāhualh Jesús nahua'. 49 Ā'makapitzīn
tahuanli:
—Camakxtekti. Nalaktzī'nāuj palh Elías namin
namakapūtaxtū.
50 Ā'maktin Jesús ta'salh palha' ē palaj tunca nīlh. 51 Huā'mā'
puntzuna' taxtī'tpitzilh ka'tla' līlakamilīn xaka'tla' nac templo.
Ū'tza' huā'mā' līlakamilīn tū ixmāpitzi templo. Tzuculh na
ixquilhtūn xala' tālhmā'n ē tapūpitzilh hasta na ixtampān.
Ti'ya't tachiquilh ē chihuix tatapūpitzilh. 52 Tatalaquī'lh
pūtā'cnūn ē talacastālancuana'nli lhūhua' tī ixta'a'ka'ī'ni'nī't
Dios ē ixtanīnī'ttza'. 53 Xlaca'n tataxtulh nac pūtā'cnūn ē
a'cxni' ixlacastālancuana'nī'ttza' Jesús, tatanūlh nac cā'lacchicni'

xatasicua'lanātlahuanī't jā huanican Jerusalén. A'ntza' cātasu'yuni'lh lhūhua' tachi'xcuhuī't.

54 Capitán romano ē soldados tī ixtamaktaka'lhmā'nalh
Jesús tajicua'nli a'cxni' tachiquilh ti'ya't ē a'cxni' talaktzī'lh tū
a'kspulalh. Xlaca'n tahuanli:

—Ixlīcāna' huā'mā' chi'xcu' ī'Ska'ta' Dios ixuanī't.

55 Lhūhua' puscan ixtalaktzī'mā'nalh makat. Ix-
tastālani'tlā'huan Jesús a'cxni' taxtulh nac estado Galilea ē
ixtamaktāya. 56 Na ixpu'na'i'tātca'n puscan nā ixtayāna'lh
María Magdalena ē María tī ixtzī'ca'n Jacobo ē José ē nā ixuī'lh
ixtzī'ca'n ixka'hua'chan Zebedeo.

Mā'cnūca Jesús
Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42

57 A'cxni' ī'smalanka'namā'lhtza', milh chā'tin chi'xcu' tī ixu-
anican José ē xala' nac cā'lacchicni' Arimatea. Rico ixuanī't
ē nā ixa'ka'ī'ni' Jesús. 58 Xla' laka'lh Pilato ē squi'ni'lh ix-
macni' Jesús. Pilato māpa'ksīni'lh camaxquī'ca. 59 José lē'lh
ixmacni' Jesús ē līmaksuitli xatache'ke'n lu'xu'. 60 Mā'cnūca
a'ktin nac xasāsti' lhu'cu' tū ixcāxtlahuacanī'ttza' nac ka'tla'
chihuix. Lhu'cu' ixla' José ixuanī't. A'cxni' līmālacchahualh
a'ktin ka'tla' chihuix nac lhu'cu', xla' a'lh. 61 Na ixlacapūn
lhu'cu' ixtahui'lāna'lh María Magdalena ē ā'chā'tin María.

Soldados tamaktaka'lhli jā ixmā'cnūcanī't Jesús

62 A'cxni' ixa'kspulanī'ttza' quilhtamacuj tū pūcāxui'līkō'can
tū maclacasqui'ncan quilhtamacuj tū pūjaxcan, xana-
puxcu'nu' pālejni' ē fariseos talaka'lh Pilato. 63 Tahuanilh:

—Señor gobernador, quina'n iclacapāstacāuj tū huanli
tzamā' chi'xcu' tī a'kskāhuī'nilh a'cxni' lakahuancus
ixuanī't. Chuntza' huanli: "Ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj
na'iclacastālancuana'n na ixpu'na'i'tātca'n nīnī'n", huanli.
64 Chuntza' camāpa'ksi'ni' tzej camaktaka'lhca pūtā'cnūn
hasta nati'a'cchā'n a'ktu'tun quilhtamacuj. Palhāsā'
ī'scujnu'nī'n natamin nataka'lhan ixmacni'. Tzē nacāhuanican
tachi'xcuhuī't palh lacastālancuana'nī't na ixpu'na'i'tātca'n
nīnī'n. Chuntza' ā'chulā' nacālī'a'kskāhuī'can tachi'xcuhuī't ē jā
xapūla.

65 Pilato cāhuanilh:

—Ā' tayāna'lh soldados. Cacālī'pintit ē calaktzī'ntit
hui'xina'n chuntza' chī natamaktaka'lha.

66 Xlaca'n ta'a'lh ē tzej tacāxtlahualh pūtā'cnūn ē hui'līca
sello nac chihuix tū kelhui'līca. Cāmakxtekcancha' soldados tī
natamaktaka'lha.

28

Jesús lacastālancuana'nli
Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10

1 Ï'sputnī'ttza' quilhtamacuj tū pūjaxcan ē ī'xkakamā'lhtza' domingo a'cxni' María Magdalena ē ā'chā'tin María ta'a'lh nac pūtā'cnūn. 2 Xamaktin palha' tachiquilh ti'ya't. Chā'tin ixángel Māpa'ksīni' Dios ixyujnī'ta'nchi nac a'kapūn. A'cxni' chilh nac pūtā'cnūn, māpānūlh chihuix tū ixkelhui'līcanī't ē pūtahuī'lh. 3 Ángel xkakalh hua'chi makli'pit ē ixlu'xu' stala'nka' ixuanī't hua'chi panamāc. 4 A'cxni' soldados talaktzī'lh, taxpipilh ē tajicua'xnīlh. 5 Ángel cāhuanilh puscan:

—Jā cajicua'ntit. Quit icca'tzī hui'xina'n putzapā'na'ntit Jesús tī xtokohua'ca'ca. 6 Xla' jātza' tihuī'lh huā'tzā'. Lacastālancuana'nī'ttza' chuntza' chī huanli. Catanū'tit ē calaktzī'ntit jā ixmāpī'canī't. 7 Palaj capintit ē cacāhua'ni'tit ī'scujnu'nī'n lacastālancuana'nī'ttza' na ixpu'na'i'tātca'n nīnī'n. Chuhua'j xla' nacāpūlani'yān nac estado Galilea. A'ntza' natā'lāpāxtokā'tit. Cuenta catlahua'tit tū iccāhuaniyān.

8 Palaj tunca puscan tatapānūlh nac pūtā'cnūn. Ixtajicua'n ē nā tapāxuhualh. Tatu'jnu'n ta'a'lh cāhuani scujnu'nī'n. 9 Xamaktin Jesús cātasu'yuni'lh ē cātā'chihuīna'lh. Xlaca'n talaktalacatzuna'jīlh Jesús. Tachi'palh ixtujan ē talaktaquilhpūtalh ē tamakapāxuīlh. 10 Xla' cāhuanilh:

—Jā cajicua'ntit. Capintit cacāmāca'tzīnī'tit quintā'timīn ixlacasqui'nca cata'a'lh nac estado Galilea ē a'ntza' naquintalakchā'n ē naquintalaktzī'n.

Tū tahuanli soldados

11 Līhuan ixta'a'mā'nalh puscan, makapitzīn soldados tī ixtamaktaka'lhmā'nalh pūtā'cnūn ē xlaca'n ta'a'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Jerusalén. Tahuanilh xanapuxcu'nu' pālejni' ixlīpō'ktu tū ixa'kspulanī't. 12 Tzamā' pālejni' talaka'lh xanapuxcu'nu' israelitas ē talīchihuīna'lh. Lhūhua' tumīn cāmaxquī'ca soldados 13 ē cāhuanica:

—Hui'xina'n nahua'nā'tit palh cā'tzī'sni' tamilh ī'scujnu'nī'n Jesús līhuan ī'lhtatapā'na'ntit ē xlaca'n taka'lhanli ixmacni'. 14 Palh namāca'tzīnīcan gobernador ī'lhtatapā'na'ntit, quina'n na'iclacāxlayāuj chī jā caticātalīmaknīn.

15 Soldados tamaktīni'lh tumīn ē ta'a'lh ē tahuanli chuntza' chī ixcāhuanicanī't. Chuntza' israelitas tahuan hasta chuhua'j.

Jesús cāmacamaxquī'lh ixtascujūtca'n ī'scujnu'nī'n
Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23

16 Kelhacāujtin ī'scujnu'nī'n ta'a'lh nac estado Galilea a'ktin nac sipej tū Jesús lacsacli. 17 A'cxni' talaktzī'lh Jesús, talaktaquilhpūtalh masqui makapitzīn jā ixta'a'ka'ī'cu'tun. 18 Jesús cālaktalacatzuna'jīlh xlaca'n ē cāhuanilh:

—Quit quimaxquī'canī't ixlīpō'ktu līmāpa'ksīn ē na'iccāmāpa'ksī ixlīpō'ktuca'n tī tahui'lāna'lh nac cā'ti'ya'tna' ē nac a'kapūn. 19 Chuntza' capintit calhāxcuhuālh nac

cā'quilhtamacuj ē cacāmāsu'yuni'tit ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't chī tzē quiscujnu'nī'n natahuan. Nacālīmā'kpaxī'yā'tit ixlītli'hui'qui xaTāta' Dios ē ī'Ska'ta' ē Espíritu Santo. 20 Nacāmāsu'yuni'yā'tit chī natalatā'kchoko ē chī natakexmatni' ixlīpō'ktu tū quit iccālīmāpa'ksīni'nī'ta'n hui'xina'n. Caca'tzītit quit pō'ktu quilhtamacuj iccātā'lamā'n hasta a'cxni' nasputa cā'quilhtamacuj. Amén.

San Marcos

Juan Mā'kpaxīni'
Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28

1 Huā'mā' xatze tachihuīn tū māsu'yucan ixpālacata Jesucristo tī ī'Ska'ta' Dios.
2 Chā'tin profeta tzo'knulh chī Dios huanilh ī'Ska'ta'. Chuntza' huanli:
Cakexpa'tti.
Quit na'icmaca'n quilacscujni' milacatīn tī napūlani'yān hui'x
ē tī nacāxtlahua mintej.
3 Nā profeta Isaías tzo'knulh chuntza':
A'ntza' jā cā'tzaya'nca ti'ya't, nakexmatcan chā'tin tī palha' chihuīna'n ē nahuan:
"Cacāxtlahua'tit tej ixpālacata mimā'lh Māpa'ksīni'.
Camālakstu'nctit tej."
Chuntza' tzo'knulh Isaías.
4 Tzamā' mākentaxtūca a'cxni' Juan tī ixmā'kpaxīni'n ixtasu'yu nac cā'tzaya'nca ti'ya't. Ixa'kchihuīna'n ē ixcāhuani tachi'xcuhuī't:
—Calīlīpuhuantit ixpālacata mincuentaca'n. Cacāmakxtektit ē nacātamātza'nkēna'ni'yān ē ca'a'kpaxtit.
5 Tachi'xcuhuī't xalanī'n calhāxcuhuālh nac estado Judea ē xalanī'n nac cā'lacchicni' Jerusalén, ixlīpō'ktuca'n tamilh takexmata tū huanli Juan. A'cxni' takelhtasu'yuni'lh Dios ixcuentaca'n, Juan cāmā'kpaxīlh chā'tunu' nac ka'tla' xcān jā huanican Jordán.
6 Juan ixlhakā'nī't lu'xu' tū ixlīcāxtlahuacanī't ixchi'xit camello ē ixlīchī'can ko'xka' ixuanī't. Ixua' xtu'qui' ē xaxcān ta'xcāt xala' nac cā'qui'huī'n. 7 Ixa'kchihuīna'n ē ixcāhuani tachi'xcuhuī't:
—Ā'līstān namin ā'chā'tin tī ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit. Quit jāla icmālakchā'nī chī xla'. Quit jā minī'ni' nūn na'icxcutni' ixlīkechī'can ixcaclhi'. 8 Quit iccālīmā'kpaxīnī'ta'n xcān; xla' nacāmacamini'yān Espíritu Santo.

Jesús a'kpaxli
Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22

9 Tzamā' quilhtamacuj Jesús taxtulh nac cā'lacchicni' Nazaret xala' estado Galilea ē lakmilh Juan jā ixmā'kpaxīni'mā'lh. Juan mā'kpaxīlh Jesús nac ka'tla' xcān jā huanican Jordán. 10 A'cxni' Jesús tacutli nac xcān, xamaktin laktzī'lh chī talaquī'lh nac a'kapūn ē mincha' Espíritu Santo ē ixtasu'yu hua'chi tantzasnān a'cxni' ixyujmā'chi. Chilh na

ixa'kpūn Jesús. 11 Kexmatca a'ktin tachihuīn nac a'kapūn ē huanli:
—Hui'x quiSka'ta' ē icpāxquī'yān. Hui'x quimaxquī'ya' tapāxuhuān —huanli.

Skāhuī'ni' ixlīlaktzī'ncu'tun Jesús
Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13

12 Palaj tunca Espíritu Santo macā'lh Jesús nac cā'tzaya'nca ti'ya't. 13 Ixuī'lh a'ntza' nac cā'tzaya'nca ti'ya't tu'pu'xam quilhtamacuj. A'ntza' skāhuī'ni' tī huanican Satanás, xla' ixputza chī Jesús jā ixkexmatni'lh Dios. Nā a'ntza' ixa'nan animalh tū ixtahua'nan. Ixángeles Dios ixtamaktaka'lhmā'nalh Jesús.

Jesús tzuculh a'kchihuīna'n nac estado Galilea
Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15

14 A'cxni' ixchī'canī't Juan, Jesús a'lh nac Galilea ē ixlī'a'kchihuīna'n xatze tachihuīn tū ixla' Dios. 15 Ixuan:
—Chilhtza' quilhtamacuj tū līlhcāna'ncanī't ē talacatzuna'jīmā'lhtza' a'cxni' nalaktzī'ncan ixlīcāna' Dios māpa'ksīni'n. Calīlīpuhuantit ixpālacata tū jā tze tū tlahuanī'ta'ntit ē calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n. Ca'a'ka'ī'tit xatze tachihuīn tū Dios māca'tzīnīni'nī't.

Jesús cālacsacli kelhatā'ti' chi'pananī'n squī'ti'
Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11

16 A'cxni' Jesús ixlatlā'huan na ixquilhtūn xaka'tla' xcān tū huanican Lago Galilea, xla' cālaktzī'lh Simón ē ixtā'tin Andrés. Ixtamojōmā'nalh nac xcān ixpūtayanca'n tū pūchi'pacan squī'ti'. Xlaca'n chi'pananī'n squī'ti' ixtahuanī't. 17 Jesús cāhuanilh:
—Caquilātā'a'uj ē na'iccāmāsu'yuni'yān chī nacālīmā'a'ka'ī'nī'yā'tit tachi'xcuhuī't ixtachihuīn Dios.
18 Palaj tunca tamakxtekli ixpūtayanca'n ē tatā'a'lh Jesús.
19 A'cxni' Jesús a'lh lacapunchuna'j, cālaktzī'lh Jacobo ē Juan ixcamana' Zebedeo. Xlaca'n ixtahui'lāna'lh nac pūtacutnu' ē ixtalacachī'mā'nalh ixpūtayanca'n. 20 Palaj tunca Jesús cāmāta'satīnīni'lh ē xlaca'n ta'a'kxtekui'līlh ixtāta'ca'n Zebedeo ē ī'scujnu'nī'n nac pūtacutnu' ē ta'a'lh tastālani'lh Jesús.

Chā'tin chi'xcu' tī ixka'lhī jā tzeya ū'ni'
Lc. 4:31-37

21 Ta'a'lh nac cā'lacchicni' Capernaum. A'cxni' a'cchā'lh quilhtamacuj tū pūjaxcan, palaj tunca Jesús tanūlh na ixtemploca'n israelitas ē cāmāsu'yuni'lh tachi'xcuhuī't. 22 Ixtalī'a'cnī chī ixcāmāsu'yuni'mā'lh ixpālacata ixcāmāsu'yuni'mā'lh hua'chi chā'tin tī ka'lhī līmāpa'ksīn ē jā chuntza' chī tamāsu'yu xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. 23 Palaj tunca tanūlh nac templo chā'tin chi'xcu' tī ixka'lhī jā tzeya ū'ni'. Xla' ta'salh ē huanli:

24 —Jesús xala' nac Nazaret, ¿tū ixpālacata quilālakmiuj
quina'n? ¿Ē ta'nī'ta' naquilāmālaksputūyāuj? Quit iclakapasān.
Hui'x ixla' Dios ē Xatasicua'lanātlahua hui'x.
25 Jesús lacaquilhnīlh jā tzeya ū'ni' ē huanilh:
—¡Caquilhca'csla'! ¡Camakxtekti huā'mā' chi'xcu'!
26 Chi'xcu' taxla'juani'lh ē jā tzeya ū'ni' palha' ta'salh ē
taxtuni'lh. 27 Ixlīpō'ktuca'n talī'a'cnīlh ē talākelhasqui'nīlh:
—¿Tūchu huā'mā' tū quincāmāsu'yuni'mā'n quina'n? Xasāsti'
huā'mā'. Huā'mā' chi'xcu' līchihuīna'n līmāpa'ksīn. Hasta jā
tzeya ū'nī'n takexmatni' a'cxni' xla' cāmāpa'ksī.
28 Palaj tunca ta'a'kahuankō'lh calhāxcuhuālh nac estado
Galilea ixpālacata tū tlahualh Jesús.

Jesús mātzeyīlh ixpuhuiti' Simón Pedro
Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39

29 A'cxni' Jesús taxtulh na ixtemploca'n israelitas, palaj
tunca a'lh ē tanūlh na ixchicca'n Simón ē Andrés. Tatā'a'lh
Jacobo ē Juan. 30 Ixpuhuiti' Simón ixmacscutlamā'lh ē
ixmā'lh. Palaj māca'tzīnīca Jesús. 31 Xla' a'lh ē macachi'palh
ē mā'kaquī'lh ē palaj tunca tapānūni'lh chī ixmacscutla. Palaj
tunca puscāt cāmāhuī'lh.

Jesús cāmātzeyīlh lhūhua' ta'jatatlanī'n
Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41

32 Kōtanūtza' a'cxni' ixtā'cnūmā'lhtza' chi'chini', cālīmini'ca
Jesús ixlīpō'ktuca'n tī ixtata'jatatla ē tī ixtaka'lhī jā tzeya
ū'nī'n. 33 Ixlīpō'ktuca'n xalanī'n cā'lacchicni' tatakēstokli na
ixtanquilhtīn chic. 34 Cāmātzeyīlh lhūhua' tī ixtata'jatatla chu
catūxcuhuālh ta'jatat ixtaka'lhī chā'tunu'. Cāmāxtuni'lh lhūhua'
jā tzeya ū'nī'n. Jā cāmakxtekli natachihuīna'n jā tzeya ū'nī'n
ixpālacata jā ixlacasqui'n xlaca'n ixtahualh tīchu xla'.

Jesús a'kchihuīna'nli nac estado Galilea
Lc. 4:42-44

35 Ixlīlakalī tzi'saj Jesús tāquī'lh ē taxtulh ē a'lh lacatīn jā jā
tī ixuī'lh. A'ntza' orarlīlh. 36 Simón a'lh putza ē ā'makapitzīn
tatā'a'lh. 37 A'cxni' tamaclalh Jesús, tahuanilh:
—Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't taputzayān.
38 Xla' cāhuanilh:
—Ca'a'uj nac ā'makapitzīn cā'lacchicni' tū tahui'lāna'lh la-
catzuna'j ē quit a'ntza' na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. Ū'tza'
iclīminī't.
39 Calhāxcuhuālh nac estado Galilea ixmāsu'yu na ixtem-
ploca'n israelitas ē cāmāxtulh jā tzeya ū'nī'n.

Jesús mātzeyīlh chā'tin tī ixmasni'mā'lh ixquinīt
Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16

40 Lakchā'lh Jesús chā'tin chi'xcu' tī ixka'lhī ta'jatat tū māmasī quinquinītca'n tū huanican lepra. Xla' tatzokostani'lh Jesús ē squi'ni'lh:

—Palh hui'x lacasqui'na', tzē naquimātzeyī'ya'.

41 Jesús lakalhu'manli ē stu'ncli ixmacan ē xa'malh ē huanilh:

—Chuntza' quit iclacasqui'n. Catzeya'nti.

42 A'cxni' huanilh huā'mā', tapānūni'lh ixta'jatat ē tzeyanli. 43 A'cxni' Jesús macā'lh, lacatejtin huanilh:

44 —Catamaktaka'lhti ē jā tihua'ni'ya' nūn chā'tin. Xmān calakpi pālej ē camāsu'yuni' mimacni'. Xla' nalaktzī'n palh tzeyanī'ta'tza'. Namālacnūni'ya' chuntza' chī māpa'ksīni'lh Moisés ixpālacata tī ixmakxteknī'ttza' tzamā' ta'jatat. Chuntza' nataca'tzī tachi'xcuhuī't tzeyanī'ta'tza'.

45 Xla' palaj tunca taxtulh ē tzuculh cāhuanitā'kchoko līlhūhua' ē cāhuanilh tū ixa'kspulanī't. Chuntza' Jesús jātza' la ixtanū nac cā'lacchicni' na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't ixpālacata jā ixlacasqui'n ixtatakēstokli. Chuntza' xmān tachokolh na ixquilhtūn cā'lacchicni'. Tachi'xcuhuī't xalanī'n calhāxcuhuālh ixtalaka'n.

2

Jesús mātzeyīlh chā'tin tī ī'xcahuī'huananī't
Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26

1 Ixlīlātma'j Jesús taspi'tli ē tanūpālh nac Capernaum. Tachi'xcuhuī't takexmatli ixuī'lh nac chic. 2 Palaj tunca līlhūhua' talaktakēstokli hasta jātza' ixtatanūkō' ixpūchakān chic. Nā tatzumalh tanquilhtīn. Ixcāmāsu'yuni' ixtachihuīn Dios. 3 Talakmilh ā'makapitzīn ē na ixlacpu'na'i'tātca'n kelhatā'ti' chi'xcuhuī'n ixtapūlīmimā'nalh talajni'. Nac talajni' ixmā'lh chā'tin ta'jatatlani' tī ī'xcahuī'huananī't. 4 Jāla talakchā'lh Jesús ixpālacata lhūhua' tachi'xcuhuī't ixlītzuma chic. Tapūtahua'ca'lh escalera ixa'kstīn chic ē ta'a'kstīxuakli chic ixlaktza Jesús.

A'cxni' tzej tamālaquī'lh, talīchī'lh lasu talajni' ē tapūmānūlh ta'jatatlani'. 5 A'cxni' Jesús laktzī'lh chī ixta'a'ka'ī'ni' ixlītli'hui'qui, xla' huanilh ta'jatatlani':

—Quinka'hua'cha, icmātza'nkēna'ni'kō'yān mincuenta.

6 Ixtakexmatui'lāna'lh ā'makapitzīn xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē tapuhuanli ixa'cstuca'n: 7 "¿Tū ixpālacata chihuīna'n chuntza' huā'mā' chi'xcu'? Xla' mālakchā'nī'mā'lh Dios chī chihuīna'nli. Nūn chā'tin tzē naquincāmātza'nkēna'ni'yān quincuentaca'n, xmān Dios."

8 Palaj tunca Jesús ixlīmān ca'tzīlh chī xlaca'n ixtapuhuamā'nalh ē cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata puhua'nā'tit chuntza' na milīstacna'ca'n?
9 Icuanilhtza' ta'jatatlani': "Icmātza'nkēna'ni'kō'yān
mincuenta." Jā tū tasu'yu masqui mātza'nkēna'ni'catza'.
Palh xa'icuanilh: "Catā'kaqui' ē casmi'li' mimpūtama'
ē catlā'hua'nti", chuntza' ixlītasu'yulh palh ixlīcāna'
tzeyanli. 10 Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n. Chuhua'j
na'iccālīmāsu'yuni'yān chī icka'lhī līmāpa'ksīn huā'tzā' nac
cā'quilhtamacuj ē tzē na'iccāmātza'nkēna'ni' ixcuentaca'n
tachi'xcuhuī't.

Palaj tunca Jesús huanilh chi'xcu' tī ī'xcahuī'huananī't:

11 —Icuaniyān, catā'kaqui' ē casmi'li' mimpūtama' ē capit na
minchic.

12 Xamaktin tā'kaquī'lh na ixlacatīnca'n ixlīpō'ktuca'n tī ix-
tahui'lāna'lh ē sacli ixpūtama' ē taxtulh. Ū't za' talīlī'a'cnīlh
ixlīpō'ktuca'n ē tamakapāxuīlh Dios ē tahuanli:

—Jā maktin laktzī'nī'tauj tū laktzī'uj chuhua'j.

Leví tzuculh stālani' Jesús
Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32

13 Palaj tunca Jesús a'mpālh na ixquilhtūn mar.
Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't talaka'lh ē ixcāmāsu'yuni'.
14 A'cxni' Jesús ixa'mā'lh, tētaxtulh jā ixmātā'jīni'ncan līxokot ē
laktzī'lh Leví ixka'hua'cha Alfeo. Jesús huanilh:

—Caquistā'la'ni'.

Xla' tāyalh ē stālani'lh.

15 Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Jesús ixuā'yamā'lh
na ixchic Leví. Tachā'lh lhūhua' mātā'jīni'nī'n līxokot ē
ā'makapitzīn tī ixcālakmaka'ncan. Xlaca'n ixcātā'huā'yamā'lh
Jesús ē ī'scujnu'nī'n. Lhūhua' tī ixtastālani'. 16 A'cxni'
xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē fariseos talaktzī'lh
ixcātā'huā'yan mātā'jīni'nī'n ē ā'makapitzīn tī ixcālakmaka'ncan,
tahuanilh ī'scujnu'nī'n Jesús:

—¿Tū ixpālacata cātā'huā'yan Jesús mātā'jīni'nī'n ē tī jā tzeya
chi'xcuhuī'n?

17 A'cxni' Jesús kexmatli huā'mā' tachihuīn, cāhuanilh:

—Xlaca'n tī jā tata'jatatla jā tamaclacasqui'n doctor. Xmān
tī tata'jatatla tamaclacasqui'n. Quit jā icmilh iccāputza tī
tapuhuan xlaca'n lactze. Icmilh iccāputza tachi'xcuhuī't tī
taca'tzī jā tze xlaca'n.

Kelhasqui'nīca Jesús ixpālacata chī jā tihuā'yan
Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39

18 Ī'scujnu'nī'n Juan ē fariseos makatunu' ixtalīhui'lī jā
ixtahuā'yan. Makapitzīn chi'xcuhuī'n talakmilh Jesús ē
tahuanilh:

—Ī'scujnu'nī'n Juan ē nā ī'scujnu'nī'n fariseos makatunu' talīhui'lī jā tahuā'yan. ¿Tū ixpālacata miscujnu'nī'n pō'ktu quilhtamacuj tahuā'yan?

19 Jesús cāhuanilh:

—Xlaca'n tī cā'invitarlīcanī't jā tamakaxtokmā'ca, ¿ē natalīhui'lī jā catitahuā'yan? Līhuan cātā'lahuī'lhcus squi'nīni', natahuā'yan ixamigos. 20 Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nalē'ncan squi'nīni'. A'cxni' namin tzamā' quilhtamacuj, jā catitahuā'yalh ixamigos ixpālacata natalīpuhuan. (A'cxni' Jesús cāhuanilh huā'mā', ixlīchihuīna'mā'ca ixlē'cstu.)

Jesús cāhuanipālh:

21 —Huā'mā' tū quit icmāsu'yu, ū'tza' xasāsti'. Palh catīhuālh namākentaxtū ē nā mākentaxtūcu'tun ixtahui'latca'n mixū'nāpapna'ca'n, xla' nala hua'chi chā'tin tī nasita xasāsti' lu'xu' nalīlactza'pa' xamasni'. Xasāsti' lu'xu' nata'a'ktimī ē nastanca xamasni' ē a'ntza' jā taxtī'tli ā'chulā' ka'tla' nala. 22 Xaxcān uva tū jāna'j xcu'ta, jā tī chā'tin catipūmojōlh xamasni' ixko'xka' purecu'. Palh chuntza' ixtlahuaca, napanka ko'xka' a'cxni' naxcu'tan xaxcān uva. Namojōcan xasāsti' nac ko'xka'. A'cxni' naxcu'tan, jā catipankli. Chuntza' jā pāxcat catilalh ko'xka' ē jā catitaxtuni'lh xaxcān uva —cāhuanilh Jesús.

Quilhtamacuj tū pūjaxcan ta'ī'lh tza'ktza' scujnu'nī'n
Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5

23 A'ktin quilhtamacuj tū ixpūjaxcan, Jesús ixcātā'tētaxtumā'lh ī'scujnu'nī'n nac a'ktin cā'tacuxtu. Xlaca'n tatzuculh ta'ī' pātin pātu' tza'ktza'. 24 Palaj tunca tahuanilh Jesús fariseos:

—Cala'ktzi'. Miscujnu'nī'n tascujmā'nalh ē chuhua'j quilhtamacuj tū pūjaxcan. Chuntza' jā mākentaxtū ixlīmāpa'ksīn Moisés.

25 Jesús cākelhtīlh:

—¿Ē jā līkelhtahua'kanī'ta'ntit tū tlahualh David a'ktin quilhtamacuj? Xla' ē tī ixtatā'a'mā'nalh ixtatzi'ncsa ē cāsputni'lh līhua'. 26 Tanūlh na ixchic Dios a'cxni' Abiatar xapuxcu' pālej ixuanī't ē hua'lh pāntzīn tū ixmālacnūcanī't Dios. Jā minī'ni' ixua'lh huā'mā' pāntzīn ixpālacata xmān pālejni' tzē natahua'. Nā David cāmaxquī'lh chi'xcuhuī'n tī ixtatā'a'mā'nalh.

27 Nā Jesús cāhuanilh:

—Dios tlahualh quilhtamacuj tū pūjaxcan ixpālacataca'n tachi'xcuhuī't ē jā tlahualh tachi'xcuhuī't ixpālacata quilhtamacuj tū pūjaxcan. 28 Chuntza' quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n ē tzē na'icmāpa'ksī tū natlahuacan a'cxni' quilhtamacuj tū pūjaxcan.

3

Chā'tin chi'xcu' ixmacascācnī't
Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11

1 Jesús tanūpālh na ixtemploca'n israelitas. Ixuī'lh a'ntza' chā'tin chi'xcu' tī ixmacascācnī't. 2 Tachi'xcuhuī't ixtamaktaka'lhmā'nalh Jesús palh namātzeyīni'n tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan ixpālacata ixtalīmālacsu'yucu'tun. 3 Jesús huanilh chi'xcu' tī ixmacascācnī't:

—Cata't ē catāya' na quilacpu'na'i'tātca'n.

4 Cāhuanilh tachi'xcuhuī't:

—¿Tū ā'chulā' minī'ni' tlahuacan quilhtamacuj tū pūjaxcan? ¿Ē na'ictlahua tū tze o tū jā tze? ¿Ē minī'ni' na'icmakapūtaxtū chi'xcu' o na'icmaknī?

Xlaca'n ca'cs ixtahui'lāna'lh. 5 Jesús cālaktzī'lh ixlīpō'ktuca'n tī ixtalītamacsti'li'nī't. Ixsītzī'yālh ē nā ixlīlīpuhuayālh chī jā ixtalakalhu'man ta'jatatlani' ē huanilh chi'xcu':

—Castu'ncti mimacan.

A'cxni' stu'ncli ixmacan, tzetza' ixuanī't. 6 Palaj tunca fariseos tataxtulh ē tatā'chihuīna'nli ixchi'xcuhuī'n Herodes chī natalīmaknī Jesús.

Jesús māsu'yulh na ixquilhtūn lago

7 Jesús a'lh na ixquilhtūn lago ē ī'scujnu'nī'n tatā'a'lh. Lhūhua' tachi'xcuhuī't xalanī'n nac estado Galilea tastālani'lh Jesús. A'cxni' takexmatli pō'ktu tū tlahualh Jesús, talakmilh nā xlaca'n xalanī'n nac estado Judea. 8 Xalanī'n nac Jerusalén ē xalanī'n nac Idumea talakmilh Jesús. Xlaca'n xalanī'n ixtuntacut nac xcān Jordán ē xalanī'n lacatzuna'j cā'lacchicni' Tiro ē Sidón nā talakmilh. Lhūhua' tachi'xcuhuī't talakmilh Jesús a'cxni' takexmatli tū tlahualh. 9 Cāhuanilh ī'scujnu'nī'n catacāxui'līlh a'ktin barco jā natojō ē chuntza' lhūhua' tachi'xcuhuī't jāla catitatancsli. 10 Lhūhua' ixcāmātzeyīnī't ē pō'ktu tī ixtata'jatatla ixtalaktalacatzuna'jī ē ixtalālacxquitimā'nalh. Ixtaxa'macu'tun Jesús. 11 A'cxni' xlaca'n tī ixtaka'lhī jā tzeya ū'nī' talaktzī'lh Jesús, xlaca'n tatatzokostani'lh ē palha' tahuanli:

—Hui'x ī'Ska'ta' Dios.

12 Xla' cāmāpa'ksīlh ē cāhuanilh jā ixtahuanli tīchu xla'.

Jesús cālacsacli kelhacāujtu' ī'scujnu'nī'n
Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16

13 Jesús a'lh nac sipej ē cāta'sani'lh tī cālacasqui'nli ē talakmilh. 14 Cālacsacli kelhacāujtu' tī natatā'latā'kchoko ē nacāmacā'n natamāsu'yu ixtachihuīn Dios. 15 Nā xlaca'n cāmaxquī'ca līmāpa'ksīn natamātzeyī ta'jatatlanī'n ē natamāxtu jā tzeya ū'nī'n. 16 Tzamā' kelhacāujtu': Simón tī hui'līni'ca ixtacuhuīni' Pedro, 17 ē nā Jacobo ē Juan ixtā'tin tī ixka'hua'chan Zebedeo ixtahuanī't ē xlaca'n cāhui'līni'ca ixtacuhuīni' Boanerges tū

huanicu'tun hua'chi jilini'. 18 Nā Andrés ē Felipe ē Bartolomé ē Mateo ē Tomás ē Jacobo ixka'hua'cha Alfeo ē Tadeo ē Simón. Huā'mā' Simón ixtapa'ksīni' partido cananistas. 19 Ē Judas Iscariote, xla' tī ā'līstān macamāstā'lh Jesús.

Huancan Jesús ixlīscuja ixlītli'hui'qui skāhuī'ni'
Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10

Jesús a'lh na ixchic. 20 Tatakēstokpālh lhūhua' tachi'xcuhuī't hasta jāla ixtahuā'yan Jesús ē ī'scujnu'nī'n. 21 A'cxni' ixtalakapasnī'n taca'tzīlh huā'mā', xlaca'n talakmilh natachi'pa ixpālacata ixtahuan xla' hua'chi chuyani' ixlīla.

22 Xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn tī ixtaminī'ta'ncha' nac Jerusalén ixtahuan:

—Beelzebú, tī xapuxcu' jā tzeya ū'nī'n, xla' tanūni'nī't Jesús. Ū'tza' cālīmāxtu jā tzeya ū'nī'n.

23 Jesús cāta'sani'lh ē cāhuanilh tū līca'tzīni'can:

—¿Chī nalīmāxtucan Skāhuī'ni' palh ū'tza' tī tanūma'lh? 24 Palh māpa'ksīni'nī'n tatapitzi ē talātucsa, jā catitatāyani'lh. 25 Palh tampūtin familia tatapitzi ē natalātucsa, jā catitatāyani'lh. 26 ¿Chī Skāhuī'ni' nalīmāxtu ixtā'skāhuī'ni' palh chu ū'tza' tī māpa'ksīmā'lh? Palh Skāhuī'ni' natapitzi, jāla catitāyani'lh; tzē nalaksputa.

27 'Jā tī chā'tin catitanūlh naka'lhāna'n na ixchic chā'tin tī tli'hui'qui palh jā pūla nachī'can ixtēcu' chic. A'cxni' chī'hui'līcanī'ttza', a'cxni' tzētza' namakka'lhāna'ncan.

28 'Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān: Tzē namātza'nkēna'ni'can ixlīpō'ktu ixcuentaca'n tachi'xcuhuī't ē catūxcuhuālh jā tze tū tahuan. 29 Palh catīhuālh ixuanlī jā tze tū tlahua Espíritu Santo, xla' jāla catimātza'nkēna'ni'ca. Xla' naka'lhī ixcuenta pō'ktu quilhtamacuj.

30 Jesús huanli huā'mā' ixpālacata ixtahuan: "Xla' ka'lhī jā tzeya ū'ni'."

Ixtzī' ē ixtā'timīn Jesús
Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21

31 Ā'līstān tachā'lh ixtzī' ē ixtā'timīn Jesús. Tatāyalh nac kēpūn ē māta'satīnīni'nca xla'. 32 Tachi'xcuhuī't ixtalītasti'li'nī't ē tahuanilh:

—Tayāna'lh mintzī' nac kēpūn ē mintā'timīn ē tatā'chihuīna'ncu'tunān.

33 Xla' cākelhtīlh:

—¿Ē ca'tzīyā'tit tīchu iccālaktzī'n hua'chi quintzī' ē quintā'timīn?

34 Ixcālaktzī'nkō' ixlīpō'ktuca'n tī ixtahui'lāna'lh ē ixtalītasti'li'nī't ē cāhuanilh:

—Tzamā' ū'tunu'n quintzī' ē quintā'timīn. 35 Ixlīpō'ktuca'n tī natatlahua tū lacasqui'n Dios, ū'tunu'n quintzī' ē quintā'timīn.

4

Cha'nāna'
Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8

1 Palaj tunca Jesús tzucupālh māsu'yu na ixquilhtūn mar. Talaktakēstokli lhūhua' tachi'xcuhuī't ē ū'tza' līt̄ojōlh a'ktin nac barco. Tahuī'lh nac barco tū ixuī'lh na ixkelhni' xcān. Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't tatachokolh na ixquilhtūn xcān. 2 Lhūhua' ixcālīmāsu'yuni'mā'lh tū līca'tzīni'can. A'cxni' ixcāmāsu'yuni'mā'lh, cāhuanilh:

3 —Cakexpa'ttit. Ixuī'lh chā'tin cha'nāna' ē taxtulh nacha'n ixlīcha'nat. 4 A'cxni' ixmakahuanīmā'lh līcha'nat, makapitzīn tayujli nac tej. Tamilh spūnī'n ē tasacua'lh. 5 Ā'makapitzīn tayujli nac cā'chihuixni' jā jā pūlhmā'n ti'ya't. Palaj pu'nli huā'mā' līcha'nat ixpālacata jā pūlhmā'n ti'ya't. 6 A'cxni' chi'chini'lh, scācli xapa'lhma' ixpālacata jāla tā'cnūlh ixtankēxē'k ē xnekli. 7 Ā'makapitzīn līcha'nat huampala tayujli nac cā'lhtucū'n ē lhtucu' tastacli ē tamā'ktzī'lh ē jā tū tahua'ca'lh. 8 Ā'makapitzīn līcha'nat tayujli jā tze ti'ya't ē pu'nli ē stacli ē māstā'lh ixtahua'ca't. Makapitzīn līcha'nat tamāstā'lh pu'xamacāuj ē ā'makapitzīn tamāstā'lh tu'tumpu'xam ē ā'makapitzīn tamāstā'lh a'ktin cientu.

9 Jesús cāhuanilh:

—Palh kexpa'tnī'ta'ntit, cuenta catlahua'tit.

Jesús māsu'yulh tū līca'tzīni'can
Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10

10 A'cxni' ixta'a'nī'ttza' lhūhua' tachi'xcuhuī't, xmān tatachokolh Jesús ē kelhacāujtu' ē ā'makapitzīn huampala. Kelhacāujtu' takelhasqui'nīlh ixpālacata tū līca'tzīni'can. 11 Jesús cāhuanilh:

—Dios cāmāsu'yunī'ta'n hui'xina'n tū tatzē'knī't ixpālacata chī nala ixlīmāpa'ksīn Dios. Ā'makapitzīn iccālītachihuīna'n xmān chī natalīca'tzīni'n. 12 Chuntza' masqui takexmatli, jā catitaca'tzīlh ē masqui talaktzī'n, tasu'yu hua'chi jā talacahuāna'n. Ū'tza' jā catitalīlakpalīlh ixtalacapāstacni'ca'n ē jā caticāmātza'nkēna'ni'ca ixcuentaca'n.

Tū huanicu'tun tū līca'tzīni'can
Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15

13 Jesús cāhuanilh:

—Palh jā kexpa'tā'tit huā'mā' tū līca'tzīni'can, jā catica'tzī'tit ixlīpō'ktu ā'makapitzīn. 14 Cha'nāna' cha'nli ixtachihuīn Dios. 15 A'ntza' jā yujli līcha'nat nac tej, ū'tza' hua'chi tachi'xcuhuī't tī takexmatli ē palaj milh skāhuī'ni' ē cāmāpātza'nkēnīlh tū ixtasca'tnī't.

16 'Nā chuntza' jā yujli līcha'nat nac cā'chihuixni', ū'tza' hua'chi tī takexmata ixtachihuīn Dios ē talakatī. 17 Hua'chi

lícha'nat tū jā ixka'lhī pūlhmā'n ixtankēxē'kca'n jā tāyani'lh, chuntza' xlaca'n jā makās tatāyani'. A'cxni' tapātī catūhuālh o a'cxni' cāputzastālani'can ixpālacata tū ta'a'ka'ī'lh, jātza' talakatī ē tamakxtekcu'tun ixtachihuīn Dios.

18 'Jā yujli lícha'nat nac cā'lhtucū'n, ū'tza' hua'chi xlaca'n tī takexmata tachihuīn ē sca'ta. 19 Masqui tasca'tli, talacapāstaca chī natalīhuā'yan ē chī lacricujnu' natalīhuan. Nā talacasqui'n lhūhua' catūhuālh. Ixlīpō'ktu huā'mā' cāmāmakchuyī ē jā cāmakxteka natalacapāstaca tū takexmatli. Jātza' tatasu'yu palh ta'a'ka'ī'. Chuntza' tzamā' hua'chi lhtucu' tū tamā'ktzī'lh lícha'nat.

20 'Jā yujli lícha'nat nac tze ti'ya't, ū'tza' hua'chi xlaca'n tī takexmata tachihuīn ē tasca'ta ē tzej tatasu'yu palh ta'a'ka'ī'. Ixlīpō'ktuca'n taka'lhī tū natalīmakapāxuī Dios. Xlaca'n hua'chi lícha'nat tū māstā'lh pu'xamacāuj ē makapitzīn ā'chulā' taca'tzī tamakapāxuī Dios. Xlaca'n hua'chi lícha'nat tū māstā'lh tu'tumpu'xam o a'ktin cientu ixtahua'ca't.

Chī lītaxtu hua'chi pūcās
Lc. 8:16-18

21 Jesús cāhuanilh:

—Jā tī chā'tin līmin pūcās ē nalīmakchahua catūhuālh o nahui'lī na ixtampīn tama'. Hui'līcan a'ktin nac mesa o a'ktin nac cajón. 22 Pō'ktu tū tatzē'knī't chuhua'j, pō'ktu namāsu'yukō'can. Tū tatzē'knī'tcus, ū'tza' naca'tzīkō'can. 23 Palh kexpa'tnī'ta'ntit, cuenta catlahua'tit.

24 Chuntza' cāhuanilh Jesús:

—Cuenta catlahua'tit tū kexpa'tā'tit. Palh nalīhui'lī'yā'tit nasca'tā'tit, Dios nacāmaktāyayān ē ā'chulā' nasca'tā'tit. 25 Tī cuenta tlahua ixtachihuīn Dios, ā'chulā' nasca'ta. Tī jā cuenta tlahua, napātza'nkākō' tū kexmatnī't.

Chī lītaxtu hua'chi lícha'nat ē chī līstaca

26 Jesús huanli:

—Chī Dios māpa'ksīni'nkō', ū'tza' hua'chi a'cxni' chā'tin chi'xcu' nacha'n lícha'nat nac ti'ya't. 27 Xla' nalhtata tzī'sa ē natā'kaquī' tzi'saj. Lícha'nat napu'n ē nastaca ē xla' jā ca'tzī chī līpu'nli ē chī līstacli. 28 Ti'ya't ixlīmān makapu'nli; pūla tasu'yu xapa'lhma' ē palaj tunca xaxihuī't ē ā'līstān tza'ktza'n. 29 A'cxni' scāclitza' ē cuxi'tza' nahuan, palaj tunca ī'can ixpālacata chilhtza' quilhtamacuj tū napū'ī'can.

Chī lītaxtu hua'chi xalícha'nat mostaza
Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19

30 Jesús huanli:

—¿Chī huan ixlīmāpa'ksīn Dios? ¿Chī nalīmāsu'yuyāuj chī natalhūhua'n xlaca'n tī Dios cāmāpa'ksī? 31 Natalhūhua'n hua'chi a'ktin xalícha'nat tū huanican mostaza. Huā'mā' xalícha'nat

ā'chulā' xamactzina'j ē jā ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn līcha'nat tū cha'ncan. 32 A'cxni' cha'ncanī'ttza', ē nastaca, ka'tla' nahuan ē lhūhua' ixpekenī'n naka'lhī. Chuntza' spūnī'n tzē natatlahua ixmāsekca'n jā skē'knin.

Jesús māsu'yulh tū līca'tzīni'can
Mt. 13:34-35

33 Chuntza' lhūhua' ixcālīmāsu'yuni' tū līca'tzīni'can ē līlacatzucu cāmāsu'yuni'lh chuntza' chī tzē natalīsca'ta. 34 Xmān tū līca'tzīni'can ixcālītā'chihuīna'n tachi'xcuhuī't. A'cxni' ixlīmānca'n xla' ē ī'scujnu'nī'n, tzej ixcālīmāsu'yuni' ixlīpō'ktu.

Jesús cāmāca'cslīlh ū'ni' ē mar
Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25

35 Kōtanūtza' ixuanī't tzamā' quilhtamacuj ē Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Ca'a'uj ixtuntacut nac xcān.

36 Jesús ixuī'lhcus nac barco, ē chuntza' talīlē'lh nac barco ē cāmakxtekli lhūhua' tachi'xcuhuī't. Ā'makapitzīn barco nā tatā'a'lh ixtuntacut nac xcān. 37 A'cxni' ixtatacutmā'nalh, palha' tzuculh ū'nun. Mar sno'kli barco ē ixlītatzumamā'lh xcān. 38 Jesús xtum ixmā'lh nac barco ē ī'lhtatamā'lh ē ixa'ktzi'mā'lh a'ktin ixa'ktzi'. Tamālakahuanīlh ē tahuanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', tā'cnūmā'nauj ē hui'x jā cuenta tlahua'ya'.

39 Jesús tā'kaquī'lh ē lacaquilhnīlh ū'ni' ē huanilh mar:

—Caca'csla'.

Ca'cslalh ū'ni' ē ca'cs tahuī'lh mar. 40 Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—¿Tū ixpālacata jicua'nā'tit? Jā quilālīpāhuanāuj.

41 Talī'a'cnīlh ē talāhuanilh chā'tunu' xlaca'n:

—¿Tichūyā chi'xcu' huā'mā'? Hasta tzē cāmāpa'ksī ū'ni' ē mar ē takexmatni'.

5

Chi'xcu' xala' nac Gadara tī ixcāka'lhī jā tzeya ū'nī'n
Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39

1 Tachā'lh xlaca'n ixtuntacut mar nac a'ktin ti'ya't jā huanican Gadara. 2 A'cxni' Jesús tacutli nac barco, palaj tunca laktalacatzuna'jīlh chā'tin chi'xcu' tī taxtulh na ixpu'nan pūtā'cnūn. Ixka'lhī jā tzeya ū'ni'. 3 Xla' ixlahuī'lh nac lhu'cu' jā ixcāmā'cnūcanī't nīnī'n. Jā tī chā'tin tzē ixchī' ē masqui ixlīchī'can cadenas. 4 Maklhūhua' ixtūpixchī'canī't ē ixmacatūpixchī'canī't līcā'n ē cadenas ē xla' lacpu'xli cadenas ē lacstīn tlahualh līcā'n ē jā tī chā'tin tzē ī'skāhuī'. 5 Cā'tzī'sni' ē cā'cuhuīni' jā ixuī'lh lhu'cu' ē na ixlacapūn sipej pō'ktu quilhtamacuj ixta'satā'kchoko ē ixlītakāhuī'can chihuix. 6 Makatcus

ixmimā'cha' Jesús a'cxni' chi'xcu' laktzī'lh ē laktu'jnulh ē lakachi'xcuhuī'lh. 7 Tā'chihuīna'nli palha' ē huanli:

—¿Tū ixpālacata ta'na' hui'x jā icuī'lh, Jesús? Hui'x ī'Ska'ta' Dios xaka'tla'. ¿Ē mimaca'tzi tū ictlahuamā'lh? Icsqui'ni'yān jā naquintimakapātīnīna'.

8 Chuntza' ī'squi'ni'mā'ca Jesús ixpālacata xla' ixuaninī't jā tzeya ū'ni':

—Cataxtuni' tzamā' chi'xcu'.

9 Jesús kelhasqui'nīlh:

—¿Chī huanica'na'?

Xla' kelhtīlh:

—Quihuanican Legión ixpālacata quina'n lhūhua'.

10 Ixtasqui'ni'mā'nalh Jesús jā cacāmacā'lh makat. 11 Lhūhua' pa'xnī'n ixtahuā'yamā'nalh lacatzuna'j a'ntza' na ixlacapūn sipej. 12 Jā tzeya ū'nī'n tasqui'ni'lh Jesús:

—Caquilāmacamini'uj lhūhua' pa'xnī'n ē tzē na'ictanūpalayāuj na ixpūlacni'ca'n tzamā' pa'xnī'n.

13 Palaj tunca cāmakxtekli natatanū. Jā tzeya ū'nī'n tataxtuni'kō'lh chi'xcu' ē tapūlactojōlh ixpūlacni'ca'n pa'xnī'n. Xlaca'n tatu'jnulh ta'a'lh lacatampān ē tatojōcha' nac xcān ē tajicsua'kō'lh. Chī a'ktu' mil pa'xnī'n ixtahuanī't.

14 Chi'xcuhuī'n tī ixtamaktaka'lhmā'nalh pa'xnī'n ē tatzā'lalh ē tamāca'tzīnīni'lh nac cā'lacchicni' ē ixquilhtūn cā'lacchicni'. 15 A'cxni' ā'makapitzīn tachā'lh jā ixuī'lh Jesús, xlaca'n talaktzī'lh chi'xcu' tī jātza' ixcāka'lhī jā tzeya ū'nī'n. Xla' ca'cs ixuī'lh ē ixmālhekē'canī'ttza'. Xlaca'n tajicua'nli. 16 Tī ixtalaktzī'nī't tahuanilh tū ixa'kspulanī't chi'xcu' tī ixcāka'lhīnī't jā tzeya ū'nī'n ē nā tū ixcā'a'kspulanī't pa'xnī'n. 17 Palaj tunca tatzuculh tasqui'ni' Jesús nataxtu a'ntza'.

18 A'cxni' Jesús ixtojōmā'lh nac barco, milh chi'xcu' tī ixcāka'lhīnī't jā tzeya ū'nī'n ē squi'ni'lh camakxtekli natā'a'n. 19 Jesús jā makxtekli natā'a'n ē huanilh:

—Cataspi'tti na minchic ē nacāhua'ni'kō'ya' mintalakapasni' ē minamigos lhūhua' tū Māpa'ksīni' tlahuani'nī'ta'n ē chī lakalhu'manī'ta'n hui'x.

20 Chi'xcu' a'lh ē calhāxcuhuālh jā huanican Decápolis xla' tzuculh līchihuīna'n tū Jesús tlahuani'lh. Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't talī'a'cnīlh.

Ixtzu'ma'jāt Jairo ē puscāt tī xa'malh ixlu'xu' Jesús
Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56

21 A'cxni' Jesús pūtacutpālh barco ixtuntacut nac xcān, talaktakēstokli lhūhua' tachi'xcuhuī't jā xla' ixuī'lh lacatzuna'j nac mar. 22 Milh chā'tin xapuxcu' ixtemploca'n israelitas ē ixtacuhuīni' Jairo. A'cxni' laktzī'lh Jesús, tatzokostani'lh. 23 Squi'ni'lh ē huanilh:

—Quintzu'ma'jāt nīmā'lhtza'. Cata't ē namacaxa'ma'ya'. Natzeyan ē nalatahui'lapala.

24 Jesús tā'a'lh. Ixtastālani' lhūhua' tachi'xcuhuī't ē ixtalālacxquititēlha. 25 Na ixpu'nanca'n ixa'mā'lh chā'tin puscāt tī ixta'jatatla. Ixka'lhītza' a'kcāujtu' cā'ta jāla ixcāsni' ixka'lhni'. 26 Lhūhua' doctornu' ixtamakapātīnīnī't ē ixmakasputkō'nī'ttza' ixtumīn ē jā tū tū ixmacuani'. Ā'chulā' ixlamā'. 27 Ixkexmatnī't chī ixtlahua Jesús ē laktalacatzuna'jīlh na ixchakēn na ixpu'nanca'n lhūhua' tachi'xcuhuī't ē xa'malh ixlu'xu'. 28 Chuntza' tlahualh ixpālacata puhuanli: "Xmān ca'icxa'malh ixlu'xu' ē na'ictzeyan." 29 Chuntza' palaj tunca tzeyanli. Makca'tzīlh na ixmacni' ixtzeyanī'ttza' ixta'jatat. 30 Palaj tunca Jesús u'cxca'tzīlh chī ixlīmātzeyīnī't ixlītli'hui'qui. Cālaktalakspi'tli tachi'xcuhuī't ē cāhuanilh:

—¿Tīchu xa'malh quilu'xu'?

31 Tahuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Laktzī'na' chī lhūhua' tachi'xcuhuī't talālacxquitiyān. Ē hui'x kelhasqui'nīni'na': "¿Tīchu quixa'malh?"

32 Xla' calhāxcuhuālh ixlacaputzamā'lh nalaktzī'n tī ī'xa'manī't. 33 Puscāt ixca'tzī tū ixa'kspulanī't ē chī ixtzeyanī'ttza' ē xla' ixjicua'n. Ī'xpipitēlha laka'lh ē tatzokostani'lh Jesús ē huanikō'lh. 34 Xla' huanilh:

—Quintzu'ma'jāt, tzeyanī'ta' ixpālacata a'ka'ī'nī'ta'. Līpāxuhua capit. Tzeyanī'ta' minta'jatat.

35 Ixchihuīna'mā'lhcus Jesús a'cxni' tamilh makapitzīn xalanī'n na ixchic Jairo. Tahuanilh Jairo:

—Mintzu'ma'jāt nīlhtza'. ¿Tū ixpālacata māmakchu'yī'ya'cus Mākelhtahua'kē'ni'?

36 Jesús jā cuenta cātlahuani'lh tū ixtahuan. Huanilh xapuxcu' xala' nac templo:

—Jā cajicua'nti, xmān ca'a'ka'i'.

37 Jesús jā makxtekli jā tī chā'tin nastālani', xmān Pedro ē Jacobo ē Juan ixtā'tin Jacobo. 38 Ta'a'lh na ixchic xapuxcu' ixtemploca'n israelitas. A'cxni' tachā'lh, Jesús laktzī'lh lhūhua' tachi'xcuhuī't. Ixtacalhuamā'nalh ē ixtata'samā'nalh. 39 Jesús a'cxni' tanūlh, cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata ta'sayā'tit ē calhua'nā'tit? Tzu'ma'jāt jā nīnī't, xmān lhtatamā'lh.

40 Xmān talīlītzī'nli. A'cxni' Jesús cāmāxtukō'lh ixlīpō'ktuca'n, cālē'lh ixtāta' tzu'ma'jāt ē ixtzī' ē tī ixtatā'minī't. Tatanūlh jā ixmā'lh tzu'ma'jāt. 41 Macachi'palh tzu'ma'jāt ē huanilh:

—Talita cumi. (Huā'mā' tachihuīn huanicu'tun: Tzu'ma'jāt, icuaniyān catā'kaqui'.)

42 Palaj tunca tā'kaquī'lh tzu'ma'jāt ē xla' ixlatlā'huan. Xla' ixka'lhī a'kcāujtu' cā'ta. Tachi'xcuhuī't talī'a'cnīlh ē tajicua'nli.
43 Jesús māpa'ksīlh jā tī chā'tin ixtamāca'tzīnīlh ē cāhuanilh:
—Camāhuī'tit tzu'ma'jāt.

6

Jesús taspi'tli nac Nazaret
Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30

1 Jesús taxtulh a'ntza' ē taspi'tli na ixcā'lacchicni' jā ī'stacnī't ē tastālani'lh ī'scujnu'nī'n. 2 A'cxni' chilh quilhtamacuj tū pūjaxcan, tanūlh na ixtemploca'n israelitas ē tzuculh māsu'yu. Lhūhua' tachi'xcuhuī't takexmatli ē talī'a'cnīlh ē tahuanli:
—¿Jāchu sca'tli huā'mā' chi'xcu' tū ca'tzī? ¿Tuchūyā talacapāstacni' maxquī'canī't? ¿Chī tzē nacālītlahua tzamā' lī'a'cnīn?
3 Ū'tza' huā'mā' xuacna' ē María ixtzī'. Nā xla' ixpuxcu'ca'n Jacobo ē José ē Judas ē Simón. Tahui'lāna'lh huā'tzā' xanastancunu' puscan.
Ū'tza' talīsītzī'lh ē talakmaka'lh Jesús. 4 Xla' cāhuanilh:
—Chā'tin a'kchihuīna' nalakachi'xcuhuī'can calhāxcuhuālh na'a'n. Xmān xalanī'n na ixcā'lacchicni' ē ixtalakapasnī'n jā talakachi'xcuhuī'cu'tun.
5 A'ntza' na ixcā'lacchicni' Jesús jāla tlahualh lī'a'cnīn. Xmān cāxa'malh makapitzīn ta'jatatlanī'n ē cāmātzeyīlh. 6 Jesús lī'a'cnīlh ixpālacata jā ta'a'ka'ī'lh. Ixmāsu'yutēlha nac a'katunu' lacsti'na'j cā'lacchicni'.

Jesús cāmacā'lh ī'scujnu'nī'n nata'a'kchihuīna'n
Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6

7 Jesús cātā'talacxtimīlh kelhacāujtu' ī'scujnu'nī'n ē tzuculh cāmacā'n chā'tu'yūn ē cāmaxquī'lh līmāpa'ksīn natamāxtu jā tzeya ū'nī'n. 8 Cāhuanilh:
—Jā tū tilī'pinā'tit nac tej, nūn morralh, nūn pāntzīn, nūn tumīn na mimbolsaca'n. Xmān nalī'pinā'tit mimpāla'cca'n ē 9 natatūnū'yā'tit mincaclhi'ca'n. Jā tilī'pinā'tit pūtu' milu'xu'ca'n, xmān pūtin.
10 Jesús cāhuanipālh:
—Calhāxcuhuālh nac chic jā nachipinā'tit, a'ntza' natachokoyā'tit hasta a'cxni' nataxtuyā'tit nac tzamā' cā'lacchicni'. 11 Palh catīxcuhuālh jā cātamānūyān na ixchic ē palh jā takexmatcu'tun tū hua'nā'tit, cataxtutit tzamā' cā'lacchicni'. A'cxni' nataxtuyā'tit, catincxtit mintujanca'n ē nayuja pokxni' na ixlacatampūn mintujanca'n. Chuntza' nalīmāsu'yu'yā'tit xlaca'n natalē'n cuenta ixpālacata jā takexmatcu'tunli. Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. A'cxni' namin quilhtamacuj a'cxni' Dios nacāputzāna'nīkō', xlaca'n natapātīni'n ixpālacata jā takexmatcu'tunli. Ā'chulā'

natapātīni'n xlaca'n ē jā xalanī'n nac Sodoma ē Gomorra —cāhuanilh.
12 Ta'a'lh scujnu'nī'n ē ixtamāsu'yuni' tachi'xcuhuī't
ixlacasqui'nca natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n. 13 Tamāxtulh
lhūhua' jā tzeya ū'nī'n. Ixcālīmūtlahua aceite lhūhua'
ta'jatatlanī'n ē cāmātzeyīlh.

Chī nīlh Juan Mā'kpaxīni'
Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9

14 Rey Herodes kexmatli tū ixtlahuamā'lh Jesús ixpālacata
lhūhua' tī ixtalīchihuīna'mā'nalh. Herodes huanli:
—Juan tī ixmā'kpaxīni'n lacastālancuana'nī't
ixlacpu'na'i'tātcan nīnī'n. Ū'tza' līka'lhī līti'hui'qui tū līt lahua
lī'a'cnīn.
15 Makapitzīn ixtahuan:
—Ū'tza' Elías tī ixa'kchihuīna' Dios xalanī'n makāstza'.
Ā'makapitzīn ixtahuampala:
—Ū'tza' a'kchihuīna' chī xalanī'n makāstza'.
16 A'cxni' huanica Herodes tū tlahualh Jesús, xla' huanli:
—Ū'tza' Juan tī icmā'a'cchu'cunīni'lh. Xla' lacastālancuana'nī't
ē taxtulh na ixpu'nan nīnī'n.
17 Herodes ū'tza' ixmāpa'ksīnī't ē ixmāchi'panīni'nī't Juan ē
ixmāchī'nīni'nī't nac pūlāchī'n ixpālacata Herodías tī ixpuscāt
Felipe ixuanī't. Huā'mā' Felipe ixtā'tin Herodes. Herodes
ixtā'tahui'la tzamā' puscāt. 18 Juan ixuaninī't Herodes:
—Jā minī'ni' chī tā'tahui'la'ya' ixpuscāt mintā'tin.
19 Ū'tza' Herodías līlalh ixtā'lāquiclhlaktzi' Juan ē
ixmaknīcu'tun. Jāla ixmaknī 20 ixpālacata Herodes ixjicua'ni'
Juan. Ixca'tzī tzeya chi'xcu' ixuanī't Juan ē līlacatejtin
ixlatlā'huan. Ū'tza' Herodes jā līmakxtekli Herodías natlahuani'
Juan tū ixtlahuacu'tun. Masqui Herodes tamakchuyīlh
ixpālacata tū māsu'yulh Juan, ixkexmatcu'tun. 21 Milh a'ktin
quilhtamacuj a'cxni' Herodías tzē tlahualh ixtapāxuhuān.
Herodes tlahualh ixcā'tani' a'cxni' chā'lh ixcā'ta. Cā'invitarlīlh
nacātā'huā'yan na ixchic xanapuxcu'nu' ē xamāpa'ksīni'nī'n ē
generales tī ixtatā'scuja nac estado Galilea. 22 Ixtzu'ma'jāt
Herodías tanūlh ē tlīlh ē cāmakapāxuīlh Herodes ē tī
ixcātā'huā'yamā'lh. Rey Herodes huanilh tzu'ma'jāt:
—Caquisqui'ni' tū lacasqui'na' ē quit na'icmaxquī'yān.
23 Lacatejtin huanilh:
—Ixlīcāna' tū icuanin. Na'icmaxquī'yān tū naquisqui'ni'ya'
masqui i'tāt jā quit icmāpa'ksī.
24 Tzu'ma'jāt taxtulh ē kelhasqui'nīlh ixtzī':
—¿Tū na'icsqui'ni'?
Xla' huanilh:
—Nasqui'na' ixa'kxāk Juan Mā'kpaxīni'.
25 Tzu'ma'jāt palaj tunca tanūlh jā ixuī'lh rey ē huanli:

—Iclacasqui'n ixa'kxāk Juan Mā'kpaxīni'. Chuhua'j palaj tunca naquimaxquī'ya' a'ktin nac pulātu.

26 Ū'tza' līlīpuhuanli rey Herodes ixpālacata tū ixmālacnūni'nī't tzu'ma'jāt. Masqui līlīpuhuanli, jātza' la lakpalīlh ixtachihuīn ixpālacata ixtakexmatnī'ttza' tī ixcā'invitarlīcanī't. 27 Palaj tunca rey māpa'ksīlh chā'tin mayūlh nalīmin ixa'kxāk Juan. Xla' a'lh nac pūlāchī'n ē a'cchu'culh. 28 Līminca ixa'kxāk a'ktin nac pulātu ē maxquī'ca tzu'ma'jāt. Tzu'ma'jāt maxquī'lh ixtzī'.

29 A'cxni' cāmāca'tzīnīca ī'scujnu'nī'n Juan, xlaca'n tamilh ē tasacli ixmacni' ē tamā'cnūlh nac a'ktin pūtā'cnūn.

Jesús cāmāhuī'lh a'kquitzis mil chi'xcuhuī'n
Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14

30 A'cxni' apóstoles talaktaspi'tli Jesús, tahuanikō'lh pō'ktu tū ixtatlahuanī't ē tū ixtamāsu'yunī't. 31 Jesús cāhuanilh:

—Cata'ntit xmān hui'xina'n ē caquilātā'miuj jā nūn chā'tin lahuī'lh ē najaxāuj macsti'na'j.

Lhūhua' tachi'xcuhuī't ixtaquūlakla Jesús ē chuntza' ī'scujnu'nī'n jāla ixtahuā'yan. 32 Tatojōlh a'ktin nac barco xmān xlaca'n ē ixta'a'mā'nalh jā jā tī ixa'nancan. 33 Lhūhua' tachi'xcuhuī't talaktzī'lh a'cxni' ixta'a'mā'nalh ē talakapasli. Xalanī'n ā'lacatunu' cā'lacchicni' catujan tatu'jnulh a'ntza' ē tachā'lh pūla. 34 A'cxni' Jesús taxtulh nac barco, cālaktzī'lh lhūhua' tachi'xcuhuī't ē cālakalhu'manli ixpālacata tatasu'yulh hua'chi purecu' tū jā taka'lhī tī nacāmaktaka'lha. Tzuculh cāmāsu'yuni' lhūhua' catūhuālh. 35 A'cxni' ī'smalanka'namā'lhtza', scujnu'nī'n talakmilh Jesús ē tahuanilh:

—Kōtanūtza' ē huā'tzā' jā nac cā'lacchicni'. 36 Cacāmacapi tachi'xcuhuī't nata'a'n natatamāhua ixlīhua'ca'n calhāhuālh jā yākō'lh chic ixpālacata jā taka'lhī tū natahua'.

37 Jesús cākelhtīlh:

—Hui'xina'n cacāmāhuī'tit.

Tahuanilh:

—Lhūhua' tachi'xcuhuī't. Ixlacasqui'nca makās namakscujcan ē chuntza' tzē nalītamāhuacan pāntzīn tū na'iccāmāhuī'yāuj xlaca'n.

38 Jesús cāhuanilh:

—¿Chī maclā't pāntzīn ka'lhī'yā'tit? Caquīlaktzī'ntit.

Taquīlaktzī'lh ē a'cxni' taca'tzīlh, tahuanilh:

—Macquitzis pāntzīn ē tantu' squī'ti'.

39 Xla' cāmāpa'ksīlh ī'scujnu'nī'n:

—Cacāmāpitzitit ē xtum catatahuī'lh pūlacatunu' nac cā'seketni'.

40 Ixuī'lh pūlacatunu' jā tatahuī'lh a'ktin cientu. Nā ixuī'lh ā'makapitzīn pūlacatunu' jā tatahuī'lh tu'pu'xamacāuj. 41 Jesús

cātayalh macquitzis pāntzīn ē tantu' squī'ti' ē talacayāhualh nac a'kapūn ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios. Cāche'keni'lh pāntzīn ē cāmaxquī'lh ī'scujnu'nī'n. Xlaca'n tamāpitzilh na ixpu'nanca'n tachi'xcuhuī't. Nā cāmāpitzini'lh tantu' squī'ti' ixlīpō'ktuca'n. 42 Tahua'lh ixlīpō'ktuca'n ē taka'sli. 43 A'cxni' tahuā'yankō'lh, scujnu'nī'n tasacli xalacpītzun pāntzīn ē squī'ti'. Lītatzumalh pācāujtu' chā'xta tū quītāxtūni'lh. 44 Tī tahuā'yalh a'kquitzis mil chi'xcuhuī'n ixtahuanī't.

Jesús kelhtlā'huanli xcān
Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21

45 Palaj tunca Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Catojō'tit nac barco ē capūla'tit ixtuntacut nac mar nac Betsaida līhuan quit na'iccāmacā'n tachi'xcuhuī't.

46 A'cxni' ixcāmacā'nkō'nī'ttza', xla' tā'cxtunu'lh nac sipej na'orarlī. 47 A'cxni' tā'cnūlh chi'chini', Jesús ixlīmān ixuī'lh nac ti'ya't līhuan ī'scujnu'nī'n ixta'a'mā'nalh nac barco ixpu'nan mar. 48 Jesús laktzī'lh chī jāla ixa'n barco ixpālacata ixū'numā'lh. A'cxni' ī'xkakamā'lhtza', Jesús cālakmilh. Ixkelhtlā'huantēlha xcān ē ixcālaktalacatzuna'jīlh. 49-50 Xlaca'n talaktzī'lh ē tajicua'nli ē tata'salh. Ixlīpō'ktuca'n talaktzī'lh catīhuālh ixkelhtlā'huantēlha xcān ē tapuhuanli ixtalakachuyamā'nalh ē ū'tza' talījicua'nli. Palaj tunca Jesús cātā'chihuīna'nli xlaca'n ē cāhuanilh:

—Catahuixcānī'tit ē jā cajicua'ntit. Quit tī icmimā'lh.

51 Tojōlh nac barco jā ixtahui'lāna'lh xlaca'n ē ca'cslalh ū'ni'. Xlaca'n talī'a'cnīlh. 52 Masqui ixtalaktzī'nī't chī Jesús mālhuhuīlh pāntzīn, jā ixta'a'ka'ī'ni'lh ixlītli'hui'qui Jesús.

Jesús cāmātzeyīlh ta'jatatlanī'n nac cā'lacchicni' Genesaret
Mt. 14:34-36

53 A'cxni' Jesús ē ī'scujnu'nī'n ta'a'lh ixtuntacut nac xcān, ē tachā'lh nac ti'ya't jā huanican Genesaret ē tachī'jūlh ixbarcoca'n. 54 A'cxni' tataxtulh nac barco, tachi'xcuhuī't talakapasli Jesús. 55 Palaj ta'a'lh calhāxcuhuālh ē tzucuca cālīmincan ta'jatatlanī'n nac talajni'. Cālē'nca jā ixuī'lh Jesús. 56 Calhāxcuhuālh Jesús tanūlh nac lacsti'na'j cā'lacchicni' ē nac xaka'tla' cā'lacchicni' ē masqui nac ranchuj, ixcāmāpī'can ta'jatatlanī'n nac talajni' ē ī'squi'ni'can xmān cacāmakxtekli nataxa'ma ixtampān ixlu'xu'. Ixlīpō'ktuca'n tī taxa'malh ixlu'xu' tatzeyankō'lh.

7

Tū cālactlahua chi'xcuhuī'n
Mt. 15:1-20

1 Talaktalacatzuna'jīlh Jesús fariseos ē makapitzīn xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn xalanī'n nac Jerusalén

tī ixtalakminī't Jesús. 2 Ixtalaktzī'nī't makapitzīn ī'scujnu'nī'n
Jesús tī ixtahuā'yamā'nalh ē jā pūla ixtamakacha'ka'nī't. 3 Jā
chuntza' ixtatlahua fariseos ē ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn
israelitas. Palh xlaca'n jā pūla ixtamakacha'ka'n chuntza' chī
ixlacasqui'nca, jā ixtahuā'yan ixpālacata ixtalakachi'xcuhuī'
ixtahui'latca'n ī'xū'nāpapca'n. 4 A'cxni' ixtaquītaspi't a nac
lītamāuj, jā ixtahuā'yan palh jā tzej ixtamakacha'ka'n
pūla. Ixtamākentaxtū lhūhua' ixtahui'latca'n ī'xū'nāpapca'n
hua'chi chī talīpūche'kē' vasos ē tla'ma'nc ē tamacatzucun
līcā'n ē ixpūtama'ca'n. 5 Takelhasqui'nīlh Jesús fariseos ē
xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn:

—¿Tū ixpālacata miscujnu'nī'n jā tamākentaxtū tū
quixū'nāpapca'n quincātamāsu'yuni'n? Tahuā'yan ē jā pūla
tamakacha'ka'n chī ixlacasqui'nca.

6 Jesús cākelhtīlh:

—Hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n.
Mimpālacataca'n līzo'kli profeta Isaías jā tatzo'kni':
Tzamā' tachi'xcuhuī't xmān tahuan quintalakachi'xcuhuī'.
Jā talacapāstaca tū iccālīmāpa'ksīlh.
7 Jā tū līmacuan chī quintalaktaquilhpūta.
Tū tamāsu'yu, ū'tza' xmān ixtalacapāstacni'ca'n chi'xcuhuī'n.
Chuntza' tzo'kli Isaías.

8 Jesús cāhuanipālh:

—Hui'xina'n mākēnū'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Dios ē
mākentaxtūyā'tit ixtahui'latca'n mixū'nāpapca'n. Hui'xina'n
pūche'kē'yā'tit tla'ma'nc ē vasos chī ixlacasqui'nca ē
tlahua'yā'tit lhūhua' ā'makapitzīn tahui'lat.

9 Nā cāhuanilh:

—Puhua'nā'tit tze chī mākēnū'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Dios ē
mākentaxtūyā'tit mintahui'latca'n. 10 A'ntza' jā tzo'kli Moisés,
chuntza' huanli:
Cacālakachi'xcuhuī' mintāta' ē mintzī'.
Moisés nā huanli:
Camāmaknīnīnca tī cachīhuālh huani ixtāta' o ixtzī'.
11 Hui'xina'n xtum hua'nā't it. Māsu'yu'yā't it palh chā'tin
chi'xcu' tzē nahuani ixtāta' o ixtzī': "Jāla icmaktāyayān
ixpālacata ixlīpō'ktu tū icka'lhī, ū'tza' Corbán." (Huā'mā'
tachihuīn huanicu'tun: icmālacnūni'nī'ttza' Dios.) 12 Chuntza'
jā makxtekā't it nacāmaktāya ixtāta' ē ixtzī'. 13 Hui'xina'n
mākēnū'yā't it ixlīmāpa'ksīn Dios ixpālacata māsu'yu'yā't it ixla-
casqui'nca namākentaxtūcan ixtahui'latca'n mixū'nāpapca'n.
Lhūhua' tū tlahua'yā't it hua'chi tzamā' —huanli Jesús.

14 Jesús cāmāta'satīnīni'lh tachi'xcuhuī't ē cāhuanilh:

—Caquilākexmatni'uj milīpō'ktuca'n ē caca'tzītit. 15 Jā tū
a'nan tū naquilhtanū chi'xcu' hua'chi līhua' ē chuntza'
nalīka'lhī ixcuenta. Tū naquilhtaxtu chā'tin chi'xcu' tū jā tze

tachihuīn, ū'tza' nalīka'lhī ixcuenta. 16 Cuenta catlahua'tit tū
kexpa'tā'tit —huanli Jesús.
17 A'cxni' Jesús ixtanūnī't nac chic, jātza' ixa'nan
lhūhua' tachi'xcuhuī't. Ī'scujnu'nī'n takelhasqui'nīlh tūchu
ixuanicu'tun tū līca'tzīni'can. 18 Jesús cāhuanilh:
—Nā hui'xina'n ¿ē jā kexpa'tā'tit? Ca'tzīyā'tit catūxcuhuālh
tū naquilhtanū chā'tin chi'xcu', ū'tza' jā catilactlahualh.
19 Ū'tza' xmān tajō na ixpān ē chuntza' taxtu. Jā catitanūlh na
ixtalacapāstacni'.
Chuntza' līmāsu'yulh pō'ktu tze tū hua'yāuj. 20 Jesús chi-
huīna'mpālh:
—Tū quilhtaxtu chā'tin chi'xcu', ū'tza' nalactlahua. 21 Palh
jā tze ixtalacapāstacni' chā'tin chi'xcu', xla' napuhuan tū jā
tze. Ū'tza' nalīka'lhīcu'tun ixtā'lāpāxquī'n ē nalītlahua tū jā tze ē
nalīmaknīni'n. 22 Naka'lhāna'n ē naka'lhīcu'tun tū ixla' ā'chā'tin
ē natlahua tū jā tze. Natampi'lhīni'n ē na'a'kskāhuī'nin ē
natlahua tū jā tze ē nalakca'tzāna'n ē na'a'ksa'nini'n ē ka'tla'
namakca'tzī ē jā tze ixtalacapāstacni' naka'lhī. 23 Pō'ktu tzamā'
tū jā tze ē tamātlahuī jā tze chā'tin chi'xcu'. Nā tzamā' tataxtu
na ixpūlacni' chā'tin chi'xcu' ixpālacata jā tze ixtalacapāstacni'
—huanli Jesús.

Puscāt xamini' a'ka'ī'ni'lh Jesús
Mt. 15:21-28

24 A'cxni' Jesús huankō'lh, xla' taxtulh ē a'lh ā'lacatin jā
tahui'lāna'lh a'ktu' cā'lacchicni' tū huanican Tiro ē Sidón.
Tanūlh a'ktin nac chic. Masqui ixlacasqui'n jā tī chā'tin
ixca'tzīlh ixuī'lh a'ntza', jāla tatzē'kli. 25 Palaj tunca milh
chā'tin puscāt. Ixtzu'ma'jāt puscāt ixka'lhī jā tzeya ū'ni'.
Māca'tzīnīca a'cxni' chilh Jesús ē lakmilh ē tatzokostani'lh.
26 Puscāt jā israelita ixuanī't; xla' sirofenicia ixuanī't. Ī'squi'ni'
talakalhu'mān camāxtuni'lh ixtzu'ma'jāt jā tzeya ū'ni'. 27 Jesús
huanilh:
—Pūla cataka'sli lacstīn. Jā minī'ni' maktīcan ixpāntzīnca'n
lacstīn ē nacāmaxquī'can chichī'n.
28 Puscāt kelhtīlh:
—Ixlīcāna', Māpa'ksīni'. Masqui icca'tzītza', chichī'n tzē
tasacua' tū tamakā'n lacstīn na ixtampīn mesa.
29 Palaj tunca Jesús huanilh:
—Tze chī hua'na'. Tzētza' napina' na minchic. Jā tzeya ū'ni'
taxtuni'nī'ttza' mintzu'ma'jāt.
30 Puscāt a'lh na ixchic. Ixtzu'ma'jāt ixmā'lh nac tama' ē
ixtasu'yu ixtaxtuni'nī'ttza' jā tzeya ū'ni'.

Jesús mātzeyīlh chi'xcu' tī jāla ixa'kahuāna'n ē jāla ixchihuīna'n

31 Jesús taxtulh nac cā'lacchicni' tū huanican Tiro ē tētaxtulh
nac Sidón ē jā ixmāpa'ksī Decápolis. Taspi'tli nac mar tū huani-
can Galilea. 32 Līmini'ca chā'tin chi'xcu' tī jā ixa'kahuāna'n ē
kō'ko' ixuanī't. Squi'ni'ca caxa'malh. 33 Jesús lē'lh chi'xcu'
lacapunchuna'j jā jā ixtatakēstoka tachi'xcuhuī't ē mānūni'lh
ixmakaspulh na ixa'ka'xko'lh. Chojmanīlh ixmacan ē nā
xa'malh na ī'sī'makā't chi'xcu'. 34 Jesús talacayāhualh nac
a'kapūn. Jaxapānīlh ē huanli:

—¡Efata! (Huā'mā' tachihuīn huanicu'tun: ¡Catalaquī'lh!)

35 Palaj tunca tatzeyalh ixa'ka'chakān chi'xcu' ē kexmatli.
Tzeyanli ī'sī'makā't ē tzētza' ixchihuīna'n. 36 Jesús lacatejtin
cāhuanilh tachi'xcuhuī't:

—Jā tī chā'tin tihua'ni'yā'tit.

Jā takexmatni'lh, ē ā'chulā' tamāca'tzīnīni'lh. 37 Xlaca'n tī
cāmāca'tzīnīca ixtalī'a'cnī ē tahuanli:

—Pō'ktu tū tlahuanī't, pō'ktu tze. Ū'tza' cāmā'a'kahuanī tī
a'katāp ē cāmāchihuīnī tī kō'ko'.

8

Jesús cāmāhuī'lh a'ktā'ti' mil tachi'xcuhuī't
Mt. 15:32-39

1 Tzamā' quilhtamacuj ixtatakēstoknī't tachi'xcuhuī't ē jā tū
ixa'nan tū natahua'. Jesús cāta'sani'lh ī'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

2 —Iccālakalhu'man tachi'xcuhuī't. Tu'tuma'jtza'
quintatā'lahui'lāna'lh huā'tzā' ē jātza' taka'lhī tū tahua'. 3 Palh
xa'iccāmacā'lh na ixchicca'n ē jā tahuā'yanī't, ixtaxlajua'nalh
nac tej ē jā ixtatāyani'lh. Makapitzīn xlaca'n taminī'ta'ncha'
makat.

4 Ī'scujnu'nī'n takelhtīlh:

—¿Chī nacālīmāhuī'yāuj tachi'xcuhuī't huā'tzā' jā jā tī huī'lh?

5 Xla' cākelhasqui'nīlh:

—¿Chī maclā't pāntzīn ka'lhī'yā'tit?

Xlaca'n takelhtīlh:

—Mactojon.

6 Palaj tunca Jesús māpa'ksīlh catatahui'lalh tachi'xcuhuī't
nac ti'ya't. Cātayalh mactojon pāntzīn ē maxquī'lh
tapāxcatca'tzīn Dios. Cāmāpitzini'lh ē cāmaxquī'lh ī'scujnu'nī'n
natamāpitzi tachi'xcuhuī't. Chuntza' tatlahualh. 7 Nā
ixtaka'lhī makapitzīn xalacstīn squī'ti' ē Jesús maxquī'lh
tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata squī'ti'. Cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Cacāmāpitzini'tit.

8 Ixlīpō'ktuca'n tahuā'yalh ē talīka'sli. Tamākēstokli
xalacpītzun tū quītāxtūlh ē tamātzumalh pātojon chā'xta. 9 Tī
tahuā'yalh hua'chi a'ktā'ti' mil ixtahuanī't. Jesús cāmacā'lh
tachi'xcuhuī't na ixchicca'n. 10 Palaj tunca xla' ē ī'scujnu'nī'n

tatojōlh nac barco ē tachā'lh jā ixmāpa'ksī cā'lacchicni' Dalmanuta.

Fariseos tasqui'ni'lh Jesús catlahualh a'ktin lī'a'cnīn
Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56

11 Fariseos talakmilh ē tatzuculh tatā'lāhuani Jesús. Tasqui'nli a'ktin lī'a'cnīn tū nalītasu'yu xla' xala' nac a'kapūn. Tasqui'nli ixpālacata xmān ixtalīlaktzī'ncu'tun. 12 Jesús cājiclhuanini'lh ē huanli:

—¿Tū ixpālacata tachi'xcuhuī't tasqui'n lī'a'cnīn? Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Hui'xina'n tī hui'lāna'ntit chuhua'j jā caticātamāsu'yuni'n lī'a'cnīn.

13 Cāmakxtekli ē tojōpālh nac barco ē a'lh ixtuntacut nac xcān.

Camaktaka'lhtit tū tahuan fariseos
Mt. 16:5-12

14 Xmān mactin ixuī'lh pāntzīn nac barco ixpālacata ixtapātza'nkānī't ē jā talē'lh pāntzīn. 15 Jesús cāmaxquī'lh talacapāstacni' ē cāhuanilh:

—Cuenta catlahua'tit ē camaktaka'lhtit ixlevaduraca'n fariseos ē Herodes.

16 Scujnu'nī'n talātā'chihuīna'nli ē talāhuanilh:

—Chuntza' huanli ixpālacata jā līmiuj pāntzīn.

17 Jesús ixca'tzī tū ixtalāhuanimā'nalh. Ū'tza' līca'tzīlh jā ixtakexmata xla' ixlīchihuīna'mā'lh ixtamāsu'yun fariseos. Ū'tza' cālīhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—¿Tū ixpālacata lī'a'ktuyunā'tit pāntzīn tū jā līta'ntit? ¿Jā cuenta tlahua'yā'tit nūn kexpa'tā'tit? ¿Jā ka'lhī'yā'tit milīstacna'ca'n nalīlacapāstacna'nā'tit? 18 Ka'lhī'yā'tit milakastapunca'n. ¿Ē jā laktzī'nā'tit? Ka'lhī'yā'tit mina'ka'xko'lhca'n. ¿Ē jā a'kahuā'na'nā'tit? ¿Ē jāla lacapāstacna'nā'tit? 19 A'cxni' iccāche'kelh macquitzis pāntzīn ē ū'tza' iccālīmāhuī'lh a'kquitzis mil chi'xcuhuī'n, ¿chī pālā't chā'xta mātzuma'tit xalacpītzun tū mākēstoktit?

Xlaca'n takelhtūlh:

—Pācāujtu'.

20 Xla' huanli:

—A'cxni' iccāche'kelh mactojon pāntzīn ē ū'tza' iccālīmāhuī'lh a'ktā'ti' mil, ¿chī pālā't chā'xta mātzuma'tit xalacpītzun tū mākēstoktit?

Xlaca'n takelhtūlh:

—Pātojon.

21 Cāhuanilh:

—¿Ē jāna'j kexpa'tā'tit?

Jesús mālacahuānīlh chā'tin lakatzī'n nac cā'lacchicni' Betsaida

22 Jesús ē ī'scujnu'nī'n tachā'lh nac cā'lacchicni' tū huanican Betsaida ē līmini'ca Jesús chā'tin lakatzī'n ē squi'ni'ca

caxa'malh. 23 Makachi'palh ē pekechi'palē'lh lakatzī'n na ixquilhtūn cā'lacchicni'. Chojmanīlh ixlakastapun ē xa'mani'lh na ixlakastapun ē kelhasqui'nīlh:

—¿Tū la'ktzī'na'?

24 Xla' lacahuāna'nli ē huanli:

—Iccālaktzī'n chi'xcuhuī'n tī talatlā'huan. Tatasu'yu hua'chi xalaka'tla' qui'hui'.

25 Palaj tunca xa'mani'pālh na ixlakastapun. Chi'xcu' lacahuāna'mpālh ē tzeyanli ē lacahuāna'nkō'lh.

26 Jesús huanilh:

—Lacatzaj capit na minchic ē jā titētanū'ya' nac cā'lacchicni'. Jā tī chā'tin tihuani'ya' xalanī'n nac cā'lacchicni' chī līzeya'nti.

Pedro līmāsu'yulh Jesús ū'tza' Cristo
Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21

27 Jesús ē ī'scujnu'nī'n ta'a'lh nac ā'makapitzīn cā'lacchicni' a'ntza' jā huanican Cesarea Filipo. Līhuan ixta'a'mā'nalh, xla' cākelhasqui'nīlh ī'scujnu'nī'n:

—Tachi'xcuhuī't, ¿chī tahuan quimpālacata?

28 Xlaca'n takelhtīni'lh:

—Makapitzīn tahuan palh hui'x Juan Mā'kpaxīni' ē ā'makapitzīn tahuan palh hui'x Elías ē ā'makapitzīn huampala tahuan palh hui'x palhāsā' chā'tin a'kchihuīna'.

29 Palaj tunca cāhuanilh:

—Ē hui'xina'n, ¿chī hua'nā'tit tīchu quit?

Pedro kelhtīni'lh:

—Hui'x Cristo tī xa'icka'lhīmā'nauj.

30 Cāmāpa'ksīlh jā catitahuanilh nūn tī chā'tin palh ū'tza' Cristo tī ixka'lhīmā'ca.

Jesús māca'tzīnīni'lh chī nanī
Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27

31 Jesús tzuculh cāmāsu'yuni' chuntza':

—Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n ē ixlacasqui'nca naquimakapātīnīncan. Xanapuxcu'nu' israelitas ē xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn, xlaca'n naquintalakmaka'n ē naquintamaknī. Ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclacastālancuana'n.

32 Lacatejtin huanli huā'mā' tachihuīn. Palaj tunca Pedro lē'lh lacapunchuna'j ē tzē'k huanilh jā cahualh chuntza'.

33 Jesús cālaktalakspi'tli ē cālaktzī'lh ī'scujnu'nī'n ē lacaquilhnīlh Pedro ē huanilh:

—Catakēnu'. Hui'x lacapāstacna'na' chuntza' chī skāhuī'ni'. Jā ka'lhī'ya' ixtalacapāstacni' Dios.

34 Jesús cāta'sani'lh tachi'xcuhuī't ē ī'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

—Palh catīxcuhuālh quintā'tapa'ksīcu'tun quit, jātza' la catilacapāstacli xmān tū ū'tza' lacasqui'n. Calīhui'līlh natlahua

quintalacasqui'nīn masqui capātīni'lh chuntza' chī quit na'icpātīni'n ē caquistālani'lh. 35 Tī ta'a'kapūtaxtucu'tun tū natalīpātīni'n quimpālacata, jā catitaka'lhīlh ixlatamatca'n tū jā catilaksputli. Tī natapātīni'n masqui natanī quimpālacata ē ixpālacata xatze tachihuīn, xlaca'n nataka'lhī ixlatamatca'n tū jā catilaksputli. 36 Palh chā'tin chi'xcu' ixtlajakō'lh ixlīpō'ktu xala' nac cā'quilhtamacuj, jā tū līmacuan palh jā ka'lhī ixlatamat tū jā catilaksputli. 37 Jā tū a'nan tū xla' tzē namāstā' ē chuntza' nalīka'lhī ixlatamat tū jā catilaksputli. 38 Tachi'xcuhuī't tī tahui'lāna'lh chuhua'j taputza ā'xtum dios. Palh catīxcuhuālh hui'xina'n nalīmāxana'nā'tit na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't ē nalīmāxana'nā'tit quimpālacata ē ixpālacata tū icmāsu'yu, ū'tza' na'iclīmāxana'n a'cxni' na'icmimpala. Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n ē na'icka'lhī ixlītli'hui'qui quinTāta' Dios ē naquintatā'min ixángeles tī xalactze.

9

1 Jesús cāhuanipālh:

—Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Makapitzīn tī tahui'lāna'lh huā'tzā' chuhua'j ē xlaca'n jā catitanīlh a'cxni' jāna'j natalaktzī'n ixlīmāpa'ksīn Dios ē chī namāpa'ksīni'nkō'.

Xkakalh Jesús
Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36

2 Ixlīlakachāxan quilhtamacuj Jesús cālē'lh Pedro ē Jacobo ē Juan ē tatā'a'lh. Xmān ixkelhatā'ti'ca'n ta'a'lh nac a'ktin sipej tālhmā'n ē tatā'cxtulh. A'ntza' talakpalīlh Jesús ē xtum ixtasu'yu na ixlacatīnca'n. 3 Ixlu'xu' xkakalh ē stala'nka' huanli hasta ixlīlakachi'xua'nancan. Jā tū a'nan nac cā'ti'ya'tna' tū mālakchā'nī chī ixlīstala'nka'. 4 Cātasu'yuni'lh Elías ē Moisés ē ixtatā'chihuīna'mā'nalh Jesús. 5 Pedro huanilh Jesús:

—Mākelhtahua'kē'ni', xalītze hui'lāna'uj huā'tzā'. Na'icyāhuayāuj huā'tzā' a'ktu'tun mū'xta'ka'; a'ktin mila' nahuan ē a'ktin ixla' Moisés ē a'ktin ixla' Elías.

6 Chuntza' huanli Pedro ixpālacata jā ixca'tzī chī nahuan ē ixkelhatu'tunca'n tajicua'nli. Ū'tza' līhuanli chuntza'. 7 Palaj tunca milh a'ktin poklhnu' ē cālītamacsti'li'lh. Takexmatli a'ktin tachihuīn nac poklhnu' ē huanli:

—Ū'tza' huā'mā' quiSka'ta' ē icpāxquī'. Cakexpa'ttit tū huan.

8 Palaj tunca talacaputzalh ē nūn chā'tin ixa'nan; xmān Jesús ixlīmān talaktzī'lh.

9 A'cxni' ixtayujmā'nalh nac sipej, Jesús cāmāpa'ksīlh ē cāhuanilh:

—Jā tī chā'tin tihua'ni'yā'tit tū laktzī'nī'ta'ntit. Jā catihua'ntit hasta a'cxni' Chi'xcu' xala' Tālhmā'n nalacastālancuana'n na ixlacpu'na'i'tātca'n nīnī'n.

10 Tzē'k taca'tzīlh huā'mā' tachihuīn ē ix-
talākelhasqui'nīmā'nalh:
—¿Tū huanicu'tun tzamā' lacastālancuana'ncan na
ixlacpu'na'i'tātca'n nīnī'n?
11 Takelhasqui'nīlh Jesús:
—¿Tū ixpālacata tahuan xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn
palh ixlacasqui'nca xapūla namin Elías ē ā'līstān namin Cristo
tī Dios lacsacnī't?
12 Jesús cākelhtīlh:
—Ixlīcāna' huā'mā'. Pūla namin Elías ē nacāxtlahuakō'
ixlīpō'ktu. ¿Ē jā tatzo'kni' ixpālacata Chi'xcu' xala' Tālhmā'n
napātīni'n lhūhua' ē nalakmaka'ncan? 13 Quit iccāhuaniyān
milhtza' tī huanican Elías ē makapitzīn chi'xcuhuī'n tat-
lahuani'lh chuntza' chī ixtalacasqui'n. A'kspulalh chuntza'
chī tatzo'kni' ixpālacata xla'.

Jesús mātzeyīlh chā'tin ka'hua'cha tī ixka'lhī jā tzeya ū'ni'
Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43

14 A'cxni' ixkelhatā'ti'ca'n tachā'lh jā ixtahui'lāna'lh
ā'makapitzīn scujnu'nī'n, talaktzī'lh chī lhūhua' tachi'xcuhuī't
ixtalītamacsti'li'nī't. Xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn
ixtatā'lāhuanimā'nalh scujnu'nī'n. 15 A'cxni' tachi'xcuhuī't
talaktzī'lh Jesús, talī'a'cnīlh ē palaj tunca talaktu'jnulh ē
tatā'chihuīna'nli. 16 Jesús cākelhasqui'nīlh:
—¿Tū līchihuīna'mpā'na'ntit?
17 Kelhtīlh chā'tin na ixlacpu'na'i'tātca'n ē huanli:
—Mākelhtahua'kē'ni', iclīmini'n quinka'hua'cha. Ka'lhī jā
tzeya ū'ni' tū makakō'ko'nī. 18 Calhāxcuhuālh chi'pa ē a'ntza'
māmakahuasī nac ti'ya't ē tzucu kelhpupu ē lāxcakō' ixtatzan
ē lhtuncu lakō'. Iccāsqui'ni'lhtza' miscujnu'nī'n catamāxtuni'lh.
Xlaca'n jāla tamāxtuni'lh.
19 Jesús cāhuanilh:
—Hui'xina'n jā tzej a'ka'ī'yā'tit. ¿Hasta jā'cxni'
na'iccātā'tahui'layān hui'xina'n ē jā nakexpa'tā'tit? ¿Hasta
jā'cxni' na'iccātāyani'yān hui'xina'n chī hui'lāna'ntit?
Caquilī'ta'ni' ka'hua'cha.
20 Talīmini'lh ē a'cxni' laktzī'lh Jesús, jā tzeya ū'ni' maka-
paxnīni'n ka'hua'cha ē a'kā'lh nac ti'ya't ē tapi'li'lh ē kelh-
pupulh. 21 Jesús kelhasqui'nīlh ixtāta' ka'hua'cha:
—¿Chī a'klā't cā'ta ka'lhī huā'mā' ta'jatat?
Ixtāta' kelhtīni'lh:
—Hasta ixlīska'ta tzucunī't. 22 Maklhūhua' a'cchichintapūlh
nac macscut ē nac xcān. Ixmaknīcu'tun. Palh tzē natlahua'ya'
catūhuālh, caquilālakalhu'mauj quina'n ē caquilāmaktāyauj.
23 Jesús huanilh:

—¿Tū ixpālacata quihua'ni': "Palh tzē natlahua'ya' catūhuālh?" Palh hui'x a'ka'ī'ni'ya' Dios ē līpāhua'na' Dios, chuntza' tzē na'iclītlahuani'yān catūxcuhuālh.

24 Palaj tunca ixtāta' ka'hua'cha ta'salh ē huanli:

—Quit ica'ka'ī'. Caquimaktāya' ixpālacata quisputni'cus chī tzej na'ica'ka'ī'.

25 A'cxni' Jesús cuenta tlahualh chī ixtatu'jnun talakmilh ixtalaktakēstokmā'nalh, xla' lacaquilhnīlh jā tzeya ū'ni' ē huanilh:

—Icmāpa'ksīyān hui'x tī makā'katāpanī'ta' ē makakō'ko'nī'ta' ka'hua'cha. Icmāpa'ksīyān cataxtu xla' ē jā makstin titanūpala'ya' na ixpūlacni'.

26 Jā tzeya ū'ni' ta'salh ē makapaxnīni'lh ka'hua'cha ē taxtulh. Ka'hua'cha ixtasu'yu hua'chi xanīn ixuanī't. Ū'tza' lhūhua' talīhualh ixpālacata ka'hua'cha:

—Nīlhtza'.

27 Jesús makachi'palh ē maktāyalh ē ka'hua'cha tā'kaquī'lh.

28 A'cxni' Jesús ē ī'scujnu'nī'n tatanūlh nac chic, ē ixlīmānca'n ixtahui'lāna'lh ē takelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixpālacata quina'n jāla icmāxtuni'uj ka'hua'cha jā tzeya ū'ni'?

29 Cāhuanilh:

—Jā tzeya ū'ni' hua'chi huā'mā' xmān tzē māxtucan palh natlahua'yā'tit oración ē palh nalīhui'lī'yā'tit jā nahuā'ya'nā'tit.

Jesús māca'tzīnīni'mpālh chī nanī
Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45

30 Tataxtulh a'ntza' ē ta'a'lh ē ixtalatlā'huan nac estado Galilea. Jesús jā ixlacasqui'n naca'tzīcan ixuī'lh a'ntza' 31 ixpālacata ixcāmāsu'yuni'mā'lh ī'scujnu'nī'n. Ixcāhuani:

—Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n, ē naquilīmacamāstā'can na ixmacanca'n chi'xcuhuī'n. Xlaca'n naquintamaknī ē ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclacastālancuana'n —cāhuanilh.

32 Xlaca'n jā taca'tzīlh tū huanicu'tun ē jā ixtakelhasqui'nīcu'tun ixpālacata ixtajicua'n.

¿Tīchu ā'chulā' ixlacasqui'nca?
Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48

33 Tachā'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Capernaum. A'cxni' tatanūlhtza' nac chic, Jesús cākelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixlālīquilhnīpā'nantit a'cxni' ixta'mpā'na'ntit nac tej?

34 Xlaca'n taquilhca'cslalh ixpālacata līhuan ixtatlā'huamā'nalh nac tej, ixtalālīquilhnīmā'nalh ixpālacata tīchu xlaca'n ā'chulā' ixlacasqui'nca na ixlacpu'na'i'tātca'n. 35 Jesús tahuī'lh ē cāta'sani'lh ixkelhacāujtu'ca'n ē cāhuanilh:

—Palh catīhuālh lacu'tun xapuxcu' hui'xina'n, calalh hua'chi ixtasācua'ca'n ā'makapitzīn ē calalh hua'chi xastancu.

36 Makachi'palh chā'tin macsti'na'j ka'hua'cha ē yāhualh na
ixlacpu'na'i'tātca'n. Cha'xli ē cāhuanilh:
37 —Catīxcuhuālh tī quintā'tapa'ksī quit ē ū'tza' nalīpāxquī'
chā'tin macsti'na'j ka'hua'cha hua'chi huā'yālh, ū'tza' lacxtim
hua'chi quit quimpāxquī'. Catīxcuhuālh tī quimpāxquī' quit, nā
pāxquī' tī quimacamilh ē jā xmān quit.

Tī jā quiclhlaktzī'n Jesús, ū'tza' namaktāya
Mt. 10:42, Lc. 9:49-50

38 Juan huanilh:
—Mākelhtahua'kē'ni', iclaktzī'nī'tauj chā'tin chi'xcu' tī
ixmāpācuhuī mintacuhuīni' ē ū'tza' ixcālīmaxtumā'lh jā tzeya
ū'nī'n. Icuaninī'tauj jātza' catlahualh chuntza' ixpālacata xla'
jā quincātā'latlā'huanān quina'n.
39 Jesús huanli:
—Camakxtektit ē jā timāmakchuyīyā'tit. Jā tī chā'tin tī
natlahua lī'a'cnīn a'cxni' namāpācuhuī quintacuhuīni' ē palaj
tunca tzē naquilakapala. 40 Tī jā quinquiclhlaktzi'n, ū'tza'
quincāmaktāyayān. 41 Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān: catīxcuhuālh
tī nacātā'hua'yān xcān ixpālacata hui'xina'n tapa'ksīni'yā'tit
Cristo, ū'tza' naxokonu'ni'can.

Cuenta catlahua'tit tū mātlahuīyān tū jā tze
Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2

42 Jesús chihuīna'mpālh:
—Palh catīhuālh chihuīna'makasītzī' chā'tin macsti'na'j
ka'hua'cha tī quina'ka'ī'ni' ē chuntza' ka'hua'cha nalītlahua tū
jā tze, huā'mā' chi'xcu' jā tze. Ā'chulā' xatze ixpixchī'hua'ca'ca
a'ktin ka'tla' chihuix ē ixmojōca nac mar najicsua' ē jā
ixa'kskāhuī'lh ka'hua'cha.
43 'Jā tze palh mimacan nalītlahua'yā'tit tū jā tze. Xalītze
macastuntu'lu' ixuantit ē ixka'lhī'tit milatamatca'n tū jā cati-
laksputli. Jā tze palh ka'lhī'yā'tit kentu' mimacanca'n tū
lītlahua'yā'tit tū jā tze ē ū'tza' nacātalīmacā'nān hui'xina'n nac
pūpātīn. A'ntza' macscut jā makstin catimixli. 44 A'ntza'
xtokonu'lūhua' jā maktin catihua'kō'lh xamasni' ixquinītca'n
tī natapātīni'n ē jā catimixli macscut.
45 'Jā tze palh mintujanca'n nalītlahua'yā'tit tū jā tze. Xatze
palh tantustuntu'lu' ixuantit ē ixka'lhī'tit milatamatca'n tū
jā catilaksputli. Jā tze palh ka'lhī'yā'tit kentu' mintujanca'n
tū lītlahua'yā'tit tū jā tze ē ū'tza' nacātalīmacā'nān hui'xina'n
nac pūpātīn. 46 A'ntza' xtokonu'lūhua' jā maktin catihua'kō'lh
xamasni' ixquinītca'n tī natapātīni'n ē jā catimixli macscut.
47 'Jā tze palh tlahua'cu'tunā'tit tū jā tze ixpālacata catūhuālh
tū talaktzī'n milakastapunca'n. Xatze lakakentin ixuan-
tit ē ixka'lhī'tit milatamatca'n tū jā catilaksputli. Jā tze
palh ka'lhī'yā'tit a'ktu' milakastapunca'n tū nacāmātlahuīyān

tū jā tze ē ū'tza' nacātalīmacā'nān hui'xina'n nac pūpātīn.
48 A'ntza' xtokonu'lūhua' jā maktin catitahua'kō'lh xamasni'
ixquinītca'n tī natapātīni'n ē jā catimixli macscut.
49 'Ixlacasqui'nca ixlīpō'ktuca'n natapātīni'n ixpālacata
ā'chulā' tze natala. Ū'tza' hua'chi macscut ē ixlacasqui'nca
chuntza' chī līhua' maclacasqui'n matzat. Tū lakahui'līcan
Dios, pō'ktu nalīmāsko'kō'can matzat. 50 Masqui matzat tze,
palh matzat jātza' sko'ko'xnin, ¿chī nalīmāsko'kō'nuncan?
Caka'lhī'tit hua'chi matzat na milatamatca'n. Tzej
nalatahui'la'yā'tit —huanli Jesús.

10

Jesús māsu'yulh ixpālacata makxtekcan puscāt
Mt. 19:1-12; Lc. 16:18

1 Jesús taxtulh nac Capernaum ē a'lh nac ti'ya't jā
huanican Judea. Ē nā a'lh nac ti'ya't tū hui'lacha'
ixtuntacut nac xcān Jordán. Tatzucupālh tatakēstoka
tachi'xcuhuī't. Jesús tzucupālh cāmāsu'yuni' chuntza' chī
ixlīsmanīnī't. 2 Talaktalacatzuna'jīlh Jesús makapitzīn fariseos.
Ixtalīlaktzī'ncu'tun ē ū'tza' talīkelhasqui'nīlh:
—¿Ē tzē namakxtekcan quimpuscātca'n ē xapacan ix-
tacuhuīni'?
3 Jesús cākelhtīlh:
—¿Chī cāmāpa'ksīn Moisés jā tatzo'kni' nac līmāpa'ksīn?
4 Xlaca'n tahuanilh:
—Moisés huanli: "Tzē tzo'kcan a'ktin ca'psnap ē chuntza'
tzē namakxteka' mimpuscāt."
5 Jesús cāhuanilh:
—Xalīlacxumpīn hui'xina'n ē jā tze mintalacapāstacni'ca'n.
Ū'tza' līzo'kli Moisés huā'mā' līmāpa'ksīn. 6 A'cxni' ixlītzucuni'
cā'quilhtamacuj, tatzo'kni' chuntza':
Dios tlahualh chi'xcu' ē puscāt.
7 Ū'tza' nacālīmakxteka ixtāta' ē ixtzī' chā'tin chi'xcu' ē
natā'talacxtimī ixpuscāt.
8 Ixchā'tu'ca'n hua'chi xmān chā'tin natalītaxtu.
Chuntza' tatzo'kni'. Chuntza' jātza' chā'tu' xlaca'n; xmān
chā'tin. 9 Chuntza' jā minī'ni' chi'xcuhuī'n nalāmāmakxtekē tū
Dios cātlahuanī't tzaj chā'tin.
10 A'cxni' tatanūpālh nac chic, takelhasqui'nīlh ī'scujnu'nī'n
ixpālacata tū huanli. 11 Jesús cāhuanilh:
—Catīxcuhuālh tī namakxteka ixpuscāt ē palh
natā'tamakaxtoka ā'chā'tin puscāt, huā'mā' chi'xcu' ka'lhī
ixtā'lāpāxquī'n. Chuntza' tlahua tū jā tze. 12 Palh chā'tin puscāt
namakxteka ixkōlu' ē natā'tamakaxtoka ā'chā'tin chi'xcu',
chuntza' huā'mā' puscāt naka'lhī ixtā'lāpāxquī'n.

Jesús cāsicua'lanātlahualh lacstīn
Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17

13 Cālīmini'ca Jesús lacstīn nacā'li'ā'cpūxa'ma ixmacan.
Ī'scujnu'nī'n tatzuculh talacaquilhnī tī ixtalīmin. 14 A'cxni' Jesús
ca'tzīlh tū ixtatlahuamā'nalh, xacā'lh ē cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Cacāmakxtektit caquintalakmilh lacstīn ē jā
cacāmāmakchuyī'tit. Tī natā'tapa'ksī Dios a'ntza' jā
māpa'ksīni'nkō', xlaca'n tī naquintalīpāhuan chuntza' chī
tzamā' lacstīn. 15 Ixlīcāna' iccāhuaniyān tī jā ta'a'ka'ī' chuntza'
chī lacstīn ta'a'ka'ī', jā maktin catitatanūlh jā māpa'ksīni'nkō'
Dios.

16 Jesús cācha'xli lacstīn ē cālīcucslutli ixmacan ē
cāsicua'lanātlahualh.

Chā'tin chi'xcu' tī rico tā'chihuīna'nli Jesús
Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30

17 Jesús a'mpālh, ē ixtlā'huamā'lh nac tej. Laktu'jnulh chā'tin
chi'xcu' ē tatzokostani'lh Jesús ē kelhasqui'nīlh:

—Tzeya Mākelhtahua'kē'ni' hui'x. ¿Tūchu na'ictlahua
na'iclīka'lhī quilatamat tū jā catilaksputli?

18 Jesús huanilh:

—¿Tū ixpālacata quihua'ni'ya' tze quit? Xmān chā'tin tī tze ē
ū'tza' Dios. 19 Hui'x ca'tzīya' ixlīmāpa'ksīn Dios chuntza' huan:
Jā tika'lhī'ya' mintā'lāpāxquī'n.
Jā timaknīni'na'.
Jā tika'lhāna'na'.
Jā tilīchihuīna'na' ā'chā'tin tū jā ixlīcāna'.
Jā ti'a'kskāhuī'maktīya' catūhuālh.
Cacālakachi'xcuhui' mintāta' ē mintzī'.

20 Xla' kelhtīlh:

—Mākelhtahua'kē'ni', pō'ktu tzamā' icmākentaxtūkō'nī'ttza'
hasta quilīska'ta'.

21 Palaj tunca Jesús laktzī'lh ē pāxquī'lh ē huanilh:

—Ā'xmān a'ktin tisputni'yān tū natlahua'ya'. Caquīstā'kō'j
pō'ktu tū ka'lhī'ya' ē nacāmāpitzi'ni'ya' tumīn xcamanīnī'n
ē naka'lhī'ya' chī rico nalīhua'na' nac a'kapūn. Ā'līstān
naquintā'pina', masqui napātīni'na'.

22 A'cxni' chi'xcu' kexmatli huā'mā' tachihuīn, līlīpuhuanli ē
a'lh ixpālacata rico ixuanī't.

23 Jesús calhāxcuhuālh cālaktzī'lh tachi'xcuhuī't ē cāhuanilh
ī'scujnu'nī'n:

—Xlaca'n tī lacricujnu' jicslīhua' natatamakxteka Dios
nacāmāpa'ksī.

24 Ī'scujnu'nī'n talī'a'cnīlh ixtachihuīn. Jesús cāhuanipālh:

—Quinamigos, iccāhuaniyān xlaca'n tī talīpāhuan
ixtumīnca'n, jicslīhua' natatā'tapa'ksī Dios. 25 Jicslīhua'

nalīpātle'kecu'tun a'ktin camello na ixtani' līxtokon. Ā'chulā' jicslīhua' natanū chā'tin rico jā namāpa'ksīni'nkō' Dios.
26 Xlaca'n lhūhua' talī'a'cnīlh ē talāhuanilh:
—¿Tīchu tzē namakapūtaxtūcan?
27 Jesús cālaktzī'lh ē cāhuanilh:
—Chi'xcuhuī'n jāla catitatlahualh tū natalī'a'kapūtaxtu, xmān Dios tzē nacāmakapūtaxtū ixpālacata Dios tzē tlahua pō'ktu.
28 Pedro tzuculh chihuīna'n ē huanilh Jesús:
—Ica'kxtekui'līkō'uj ixlīpō'ktu tū xa'icka'lhīyāuj ē iccāstālani'mā'n.
29 Jesús kelhtīni'lh:
—Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Huī'lh tī nata'a'kxtekui'lī ixchicca'n natakexmatni' Dios. Ā'chulā' nataka'lhī nac cā'quilhtamacuj. Ē palh nata'a'kxtekui'lī ixcā'lacchicni'ca'n, o ixtā'timīnca'n, o ixtzī'ca'n, o ixtāta'ca'n, o ixcamana'ca'n, o ixpūcuxtuca'n, 30 ā'chulā' nataka'lhī nac tzamā' cā'quilhtamacuj. Hua'chi a'ktin cientu ixlacata ā'chulā' nataka'lhī ixcā'lacchicni'ca'n ē nā lhūhua' ixtā'timīnca'n ē ixtzī'ca'n ē ixtāta'ca'n ē ixcamana'ca'n ē ixpūcuxtuca'n. Nā nacāmakapātīnīncan. Nataka'lhī ixlatamatca'n tū jā catilaksputli jā Dios māpa'ksīni'nkō'. 31 Lhūhua' a'nan tī ixlacasqui'nca huā'tzā'; jā Dios māpa'ksīni'nkō', jā ixtā'chuntza' catihuanli. Lhūhua' a'nan tī jā ixlacasqui'nca huā'tzā'; jā Dios māpa'ksīni'nkō', ā'chulā' nalacasqui'nca.

Ā'maktin Jesús māca'tzīnīni'lh chī nanī
Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34

32 Jesús ē ī'scujnu'nī'n ixtatā'cxtunu'mā'nalh nac Jerusalén ē Jesús ixcāpūlani'tēlha. Xlaca'n talī'a'cnīlh ē tī ixtastālani' ixtajicua'n. Cālē'mpālh lacapunchuna'j kelhacāujtu' ī'scujnu'nī'n ē tzucupālh cāhuani tū na'a'kspula. 33 Jesús cāhuanilh:
—Ca'tzīyā'tit a'mā'nauj nac Jerusalén. A'ntza' naquimacamāstā'can ixpālacata quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n. Naquimacamāstā'can na ixmacanca'n xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. Xlaca'n natahuan caquimaknīca. Xlaca'n naquintamacamāstā' na ixmacanca'n xalanī'n makat. 34 Naquintalakapala ē naquintakēsnoka ē naquintalakachojmanī ē naquintamaknī. Ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclacastālancuana'n na ixlacpu'na'i'tātca'n nīnī'n.

Jacobo ē Juan tasqui'nli a'ktin talakalhu'mān
Mt. 20:20-28

35 Jacobo ē Juan, ixka'hua'chan Zebedeo, talaktalacatzuna'jīlh Jesús ē tahuanilh:
—Mākelhtahua'kē'ni', iclacasqui'nāuj naquilātlahua'ni'yāuj tū na'iccāsqui'ni'yān.

36 Xla' cākelhasqui'nīlh:
—¿Tūchu lacasqui'nā'tit na'iccātlahua'ni'yān?
37 Xlaca'n tahuanilh:
—A'cxni' hui'x namāpa'ksīni'nkō'ya', quina'n iclacasqui'nāuj na'iccāpāxtūtahui'layān, chā'tin na mimpekxtūcāna'j ē ā'chā'tin na mimpekxtūxuqui.
38 Jesús cāhuanilh:
—Hui'xina'n jā ca'tzīyā'tit tū quilāsqui'ni'mā'nauj. ¿Ē tzē natāyani'yā'tit palh napātīni'nā'tit hua'chi quit na'icpātīni'n? Ū'tza' hua'chi pūkō'tnu'nā'tit quivaso ē hua'chi quintā'a'kpaxā'tit.
39 Xlaca'n tahuanli:
—Tzē na'ictlahuayāuj; tzē na'ictāyani'yāuj.
Jesús cāhuanilh:
—Masqui napātīni'nā'tit chī quit, 40 ū'tza' naquilāpāxtūtahui'layāuj, quit jāla icmāpa'ksī. Huā'mā' pūtahuī'lh cāxui'līca xmān ixpālacata tī Dios lacsacli.
41 A'cxni' kelhacāuj scujnu'nī'n taca'tzīlh tū kelhasqui'nīca Jesús, tatzuculh talīsītzī'ni' Jacobo ē Juan. 42 Jesús cāta'sani'lh ixlīpō'ktuca'n ē cāhuanilh:
—Hui'xina'n ca'tzīyā'tit chī ixtāyatca'n tī tamāpa'ksīni'n nac cā'ti'ya'tna'. Xlaca'n hua'chi ixtēcu'nī'n tī tā'tapa'ksī xlaca'n. Palha' tamāpa'ksīni'n. 43 Jā chuntza' catilalh na milacpu'na'i'tātca'n. Catīxcuhuālh tī ka'tla' huancu'tun na milacpu'na'i'tātca'n, ixlacasqui'nca xla' nala hua'chi ixlacscujni'ca'n ā'makapitzīn. 44 Catīxcuhuālh tī xapuxcu' huancu'tun na milacpu'na'i'tātca'n, ixlacasqui'nca xla' nala hua'chi ixtasācua'ca'n ā'makapitzīn hui'xina'n. 45 Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n. Quit jā icmilh na'icla hua'chi xatēcu'; quit icmilh na'icscuja ē na'iccāmaktāya ā'makapitzīn. Na'icmacamāstā' quilatamat na'iccāmakapūtaxtū līlhūhua' —huanli Jesús.

Jesús mālacahuānīlh Bartimeo tī lakatzī'n ixuanī't
Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43

46 Tachā'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Jericó. A'cxni' Jesús ixtaxtumā'lh nac Jericó, tatā'a'lh ī'scujnu'nī'n ē lhūhua' tachi'xcuhuī't. Na ixpāxtūn tej ī'squi'ni'huā'yahuī'lh lakatzī'n tī ixuanican Bartimeo ixka'hua'cha Timeo. 47 A'cxni' ca'tzīlh ixtētaxtumā'lh Jesús xala' nac Nazaret, tzuculh ta'sa ē huanli:
—¡Jesús, hui'x ixtā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj! ¡Caquilakalhu'ma'nti quit!
48 Lhūhua' chi'xcuhuī'n talacaquilhnīlh ē tahuanilh:
—Caquilhca'csla'.
Bartimeo ā'chulā' ixta'sa ē huanli:
—¡Hui'x ixtā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj, caquilakalhu'ma'nti!

49 Jesús tāyalh ē cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:
—Cata'sa'ni'tit.
Tata'sani'lh lakatzī'n ē tahuanilh:
—Capāxuhua' ē catāya'. Jesús ta'sani'yān.
50 Xla' tamakxtulh a'ktin ixlu'xu' ē tāyalh ē lakmilh Jesús.
51 Jesús kelhasqui'nīlh:
—¿Tūchu lacasqui'na' na'ictlahuani'yān?
Lakatzī'n huanilh:
—Mākelhtahua'kē'ni', caquimālacahuā'ni'.
52 Jesús huanilh:
—Tzētza' napina'. Hui'x a'ka'ī'nī'ta' quit tzē na'icmālacahuānīyān ē ū'tza' līlzeya'ntitza'.
Xamaktin lacahuāna'lh ē stālani'lh Jesús nac tej.

11

Jesús tanūlh nac Jerusalén
Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19

1 A'cxni' ixtalacatzuna'jīmā'nalhtza' nac Jerusalén, tachā'lh nac sipej jā huanican Olivos, ē ū'tza' lacatzuna'j cā'lacchicni' jā huanican Betfagé ē jā huanican Betania. Jesús cāmāpūlīlh chā'tu' ī'scujnu'nī'n 2 ē cāhuanilh:
—Capintit nac cā'lacchicni' tū tasu'yu na milacatza'jca'n. A'cxni' nachipinā'tit nalaktzī'nā'tit a'ktin xaska'ta' burro tū chī'yāhuacanī't. Jā tī chā'tin tī kētahui'lanī't. Caxcuttit ē caquilālīmini'uj huā'tzā'. 3 Palh catīhuālh nacākelhasqui'ni'yān: "¿Tū ixpālacata xcutpā'na'ntit burrito?", hui'xina'n nakelhtīni'nā'tit: "Māpa'ksīni' namaclacasqui'n ē palaj tunca namacamimpala huā'tzā'."
4 Ta'a'lh ē tamaclalh lakatin xasāsti'cus burro tū ixchī'yāhuacanī't. Ixyālh nac tej lacatzuna'j xamākelhcha a'ktin chic. Tatzuculh taxcuta.
5 Makapitzīn chi'xcuhuī'n tī ixtayāna'lh takelhasqui'nīlh:
—¿Tū tlahua'pā'na'ntit? ¿Tū ixpālacata xcutpā'na'ntit burro?
6 Scujnu'nī'n takelhtīni'lh chuntza' chī Jesús ixcāhuaninī't. Chi'xcuhuī'n tamakxtekli ē talē'lh. 7 Talīmini'lh Jesús xasāsti'cus burro ē talīkētlapalh ixlu'xu'ca'n ē xla' kētahui'lh. 8 Lhūhua' tachi'xcuhuī't tamāpī'ni'lh ixlu'xu'ca'n nac tej. Ā'makapitzīn ixtacā' xalacstīn ixpeken qui'hui' natamāpī'ni' nac tej. Chuntza' talīmāsu'yulh palh ixtalakachi'xcuhuī'mā'nalh Jesús.
9 Tī ixtapūlani'tēlha ē tī ixtastālani'tēlha tatzuculh tata'sa ē tahuanli:
—¡Camakapāxuīca Dios! Dios casicua'lanātlahualh tī līmimā'lh ixlīmāpa'ksīn Māpa'ksīni' quinDiosca'n. 10 Dios casicua'lanātlahualh līmāpa'ksīn tū nala, ē ū'tza' hua'chi ixlīmāpa'ksīn quixū'nāpapca'n David. ¡Calakachi'xcuhuī'ca Dios!

11 A'cxni' Jesús chā'lh nac Jerusalén, tanūlh xaka'tla' nac templo. Kōtanūtza' ixuanī't, ē a'cxni' calhāxcuhuālh laktzī'nkō'lh na ixchakān templo, taxtulh ē cātā'a'lh kelhacāujtu' scujnu'nī'n nac Betania.

Jesús lacaquilhnīlh xaqui'hui' higo
Mt. 21:18-19

12 Ixlīlakalī a'cxni' tataxtulh nac Betania, Jesús ixtzi'ncsa. 13 Makat laktzī'lh a'katin xaqui'hui' higo ē ixtaxtuni'nī'ttza' xapa'lhma' qui'hui'. Jesús talacatzuna'jīlh nalaktzī'n palh ixua'ca'lhtza' xatahua'ca't. A'cxni' chā'lh jā ixyālh qui'hui', jā ixka'lhī ixtahua'ca't. Xmān xapa'lhma' ixka'lhī ixpālacata jāna'j ixchā'n ixpūlanān higo. 14 Jesús huanilh qui'hui':

—Jā makstin catihua'ca' mintahua'ca't.

Ī'scujnu'nī'n takexmatli tū huanilh qui'hui'.

Jesús cātamacxtukō'lh tū jā tze na ixpūchakān xaka'tla' templo
Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22

15 A'cxni' tachā'lh nac Jerusalén, Jesús tanūlh xaka'tla' nac templo ē tzuculh cātantlakaxtu tī ixtastā'namā'nalh ē tī ixtatamāhuana'mā'nalh na ixtanquilhtīn templo. Cāmakpūspi'tni'kō'lh ixmesaca'n tī ixtapakxtumā'nalh ixtumīnca'n tachi'xcuhuī't ē nā ixpūtahui'lhca'n tī ixtastā'mā'nalh pālūmax. 16 Jā makxtekli nūn chā'tin natētaxtu na ixtanquilhtīn templo palh ixlē'mā'lh catūhuālh. 17 Ixcāmāsu'yuni' tachi'xcuhuī't ē huanli:

—¿Ē jā tatzo'kni' chuntza'?: "Quinchic namāpācuhuīcan chic jā tlahuacan oración. Tachi'xcuhuī't xalanī'n calhāxcuhuālh natamin natatlahua oración." Chī tlahuapā'na'ntit, līmāxtunī'tantīt hua'chi ixpūtatzē'kni'ca'n ka'lhāna'nī'n.

18 Cāmāca'tzīnīca xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. Xlaca'n ixtaputzamā'nalh chī natalīmaknī Jesús. Ixtajicua'ni' Jesús ixpālacata ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't ixtalī'a'cnī chī ixmāsu'yu. 19 A'cxni' ixtā'cnūnī'ttza' chi'chini', Jesús ē ī'scujnu'nī'n tataxtulh nac Jerusalén.

Scācli xaqui'hui' higo
Mt. 21:20-22

20 Ixlīlakalī tzi'saj tatētaxtulh jā ixyālh xaqui'hui' higo ē talaktzī'lh hua'chi ī'scāckō'nī'ttza' pō'ktu ixtankēxē'k. 21 Pedro lacapāstacli tū ixuaninī't Jesús ē huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', cala'ktzi'. Qui'hui' scāctāyakō'lhtza'; ū'tza' tū lacaquilhni'.

22 Jesús cākelhtīlh:

—Ca'a'ka'ī'ni'tit Dios. 23 Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Catīxcuhuālh tī tzej na'a'ka'ī' ē jā naka'lhī a'ktu'

ixtalacapāstacni', natlahuani'can tū xla' nasqui'n. Palh nahuani sipej: "Catapānu' ā'tzā' ē catojo' nac xcān", chuntza' nala, xmān jā caka'lhīlh a'ktu' ixtalacapāstacni'. 24 Ū'tza' iccālīhuaniyān ixlīpō'ktu tū nasqui'ni'yā'tit a'cxni' orarlīyā'tit Dios, ca'a'ka'ī'tit ka'lhī'yā'tittza' ē namaktīni'nā'tit. 25 A'cxni' natāya'yā'tit ē tlahua'pā'na'ntit oración, namātza'nkēna'ni'yā'tit catīhuālh palh cātlahuani'nī'ta'n tū jā tze. Chuntza' minTāta'ca'n tī huī'lh nac a'kapūn tzē nacāmātza'nkēna'ni'yān mincuentaca'n. 26 Palh hui'xina'n jā cāmātza'nkēna'ni'yā'tit ā'makapitzīn, minTāta'ca'n tī huī'lh nac a'kapūn jā caticāmātza'nkēna'ni'n tū jā tze tū tlahua'nī'ta'ntit.

Ixlīmāpa'ksīn Jesús
Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8

27 Tachā'lh nac Jerusalén. A'cxni' Jesús ixlatlā'huan xaka'tla' nac templo, talaktalacatzuna'jīlh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē xalakōlu'n israelitas. 28 Takelhasqui'nīlh:

—¿Tī ixlīmāpa'ksīn cālītlahua'pā't tzamā'? ¿Tīchu maxquī'n huā'mā' līmāpa'ksīn?

29 Jesús cākelhtīlh:

—Nā quit na'iccākelhasqui'nīyān catūhuālh. Palh naquilākelhtīyāuj, nā quit na'iccāhuaniyān tīchu ixlīmāpa'ksīn iccālītlahuamā'lh huā'mā'. 30 ¿Tīchu ixlīmāpa'ksīn ixlīmā'kpaxīni'n Juan? ¿Ixlīmāpa'ksīn Dios o ixlīmāpa'ksīnca'n chi'xcuhuī'n? Caquilākelhtīuj.

31 Xlaca'n tatzuculh talālītā'chihuīna'n ixlīmānca'n ē talāhuanilh:

—¿Chī nahuaniyāuj? Palh nahuaniyāuj ixlīmā'kpaxīni'n ixlīmāpa'ksīn Dios, naquincākelhasqui'nīyān: "¿Tū ixpālacata jā a'ka'ī'nī'ta'ntit?" 32 Jāla catihuaniuj ixlīmāpa'ksīnca'n chi'xcuhuī'n ixpālacata cājicua'ni'yāuj tachi'xcuhuī't —talāhuanilh.

Ixtajicua'n tachi'xcuhuī't natasītzī' ixpālacata ixlīpō'ktuca'n ixta'a'ka'ī'ni' Juan ixlīcāna' ixa'kchihuīna' Dios ixuanī't. 33 Ū'tza' talīkelhtīlh Jesús:

—Jā iccā'tzīyāuj tīchu ixlīmāpa'ksīn.

Jesús cāhuanilh:

—Nā chuntza' quit jā icticāhuanin tīchu ixlīmāpa'ksīn iccālītlahuamā'lh huā'mā'.

12

Xalacca'tzana' makscujnī'n
Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19

1 Jesús tzuculh cālītā'chihuīna'n tachi'xcuhuī't tū līca'tzīni'can ē cāhuanilh:

—Ixuī'lh chā'tin chi'xcu' tī cha'nli mayāc tū māstā' uvas. Līculālhui'līlh chihuix ixti'ya't ē cāxtlahualh ixpūlacchī'can ē yāhualh a'ktin torre tū napūmaktaka'lha ixpū'uva.

'Ā'līstān cāmāsācua'nīlh ixti'ya't makapitzīn tasācua'n natascuja i'tātna'. Xla' a'lh latā'kchoko makat. 2 A'cxni' chilhtza' ixpūlanān uvas, macā'lh ī'scujni' na ixpū'uva. A'lh cāsqui'ni' tasācua'n catamaxquī'lh tū tamakalanī't tū ixla' ixtēcu' ti'ya't. 3 Tasācua'n tachi'palh scujni' ē tatucsli ē chuntza' tamāspi'tli. Jā tū tū maxquī'ca. 4 Ixtēcu' pū'uva macā'mpālh ā'chā'tin ī'scujni'. Tasācua'n tacucta'lalh ē talakapalalh ē chuntza' tamacā'lh. 5 Ixtēcu' macā'mpālh ā'chā'tin ē tamaknīlh xla'. Ixtēcu' cāmacā'mpālh lhūhua' ā'makapitzīn. Tasācua'n cālacni'cui'līlh makapitzīn ē tamaknīlh ā'makapitzīn.

6 'Ā'xmān chā'tin ixuī'lhcus tī tzē namacā'ncan, ē ū'tza' ixka'hua'cha tī ixpāxquī'. Xla' ā'xmān macā'lh ē huanli: "Natalakachi'xcuhuī' quinka'hua'cha." 7 Chuntza' jā ixlīcāna'. Tasācua'n talāhuanilh: "Ū'tza' tī ixla' nahuankō' ixlīpō'ktu tū ka'lhī ixtāta'. Camaknīuj ē chuntza' quilaca'n nahuan pū'uva." 8 Tachi'palh ē tamaknīlh ē taquīmacā'lh ixquilhtūn pū'uva.

9 Jesús cākelhasqui'nīlh:

—¿Chī puhua'nā'tit? ¿Tūchu nacātlahuani' ixtēcu' pū'uva tī ixcāmāsācua'nīcanī't? Na'a'n ē nacāmālaksputūkō' tzamā' tasācua'n ē nacāmāsācua'nī pū'uva ā'makapitzīn xtum tasācua'n.

10 ¿Ē jā maktin līkelhtahua'kanī't'a'ntit na ixtachihuīn Dios ixpālacata ī'Ska'ta'? Xla' hua'chi chihuix tū līlzo'kcanī't ē chuntza' huan:

Tapācna'nī'n talakmaka'lh chihuix ē tzamā' chihuix tū ā'chulā'
ixlacasqui'nca.

11 Chuntza' tlahualh Māpa'ksīni' ē quina'n iclī'a'cnīyāuj.

12 Tī ixtaquiclhlaktzi'n Jesús titachi'pacu'tunli ixpālacata ta'u'cxca'tzīlh xlaca'n hua'chi tasācua'n nac pū'uva. Ixtajicua'ni' tachi'xcuhuī't ē ū'tza' talīmakxtekli ē ta'a'lh.

Ixpālacata tamātā'jīn
Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26

13 Cālakmacā'nca Jesús ā'makapitzīn fariseos ē ixchi'xcuhuī'n Herodes. Cālakmacā'nca natakexmatxtu catūhuālh tū tzē natalīmālacsu'yu. 14 A'cxni' talakchā'lh, tahuanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', icca'tzīyāuj hui'x hua'na' tū ixlīcāna'. Hui'x jā cātlahua'ni'ya' cuenta chī talīchihuīna'nān tachi'xcuhuī't. Lacxtim cālaktzī'na' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Hui'x tzej māsu'yu'ya' chī Dios lacasqui'n. ¿Inchā tze na'icxokoyāuj tū māta'jīni'n emperador romano o jā ixlacasqui'nca?

15 Jesús ixca'tzī xmān ixtalīlaktzī'ncu'tun ē cākelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixpālacata quilālīlaktzī'ncu'tunāuj? Caquilālīmini'uj a'ktin tumīn na'iclaktzī'n.
16 Talīmini'lh a'ktin denario tū ixtumīnca'n ē Jesús cākelhasqui'nīlh:
—¿Tīchu ixlacan tasu'yu nac huā'mā' tumīn ē tīchu ix-tacuhuīni' tatzo'kni'?
Xlaca'n tahuanilh:
—Ixla' emperador.
17 Palaj tunca Jesús cāhuanilh:
—Camaxquī'tit emperador tū ixla' ē camaxquī'tit Dios tū ixla'.
Xlaca'n talī'a'cnīlh chī cākelhtīlh Jesús.

Chī nala a'cxni' nalacastālancuana'n
Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40

18 Ā'līstān talakmilh Jesús makapitzīn saduceos. Xlaca'n tamāsu'yu jā catilacastālancuana'nca. Ū'tza' talīhuanilh Jesús:
19 —Mākelhtahua'kē'ni', Moisés quincāmakxtekni'nī'tan huā'mā' tatzo'kni': Palh nanī chā'tin chi'xcu' tī tamakaxtoknī'ttza', ē palh nīmakxteka ixpuscāt ē jā tī ī'ska'ta', ixlacasqui'nca ī'stancu natā'tamakaxtoka tī nīmaka'ncanī't. Xapūla ka'hua'cha tī nalacatuncuhuī' ī'ska'ta' nahuan xapuxcu' tī nīnī'ttza'. 20 Ixtahui'lānalh kelhatojon lītā'timīn. Xapuxcu' tamakaxtokli ē jā ixka'lhī ī'ska'ta' a'cxni' nīlh. 21 Ixlīchā'tu' tā'tamakaxtokli tī nīmaka'ncanī'ttza' ē nā xla' nīlh ē jā ka'lhīlh ī'ska'ta'. Chuntza' a'kspulapālh ā'chā'tin ī'stancu a'cxni' tā'tamakaxtokli tī nīmaka'ncanī'ttza'. 22 Chuntza' chā'tunu' ixkelhatojonca'n tatā'tamakaxtokli puscāt ē ixlīpō'ktuca'n tanīlh. Jā tī chā'tin ī'ska'ta'ca'n tamakxtekli. Ā'xmān nīlh puscāt. 23 A'cxni' nalacastālancuana'ncan, ¿tīchu ixla' nahuan tzamā' puscāt? Ixkelhatojonca'n ixtatā'tamakaxtoknī't.
24 Jesús cākelhtīlh:
—Ū'tza' līta'a'kskāhuī'nī'ta'ntit mina'cstuca'n. Jā ca'tzīyā'tit tū tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios ē jā ca'tzīyā'tit chī huanī't ixlītli'hui'qui. 25 A'cxni' nīnī'n natalacastālancuana'n, jā catitamakaxtokca ē jā catitamāstā'lh ixtzu'ma'janca'n natatamakaxtoka. Xlaca'n natala hua'chi ixángeles Dios xalanī'n nac a'kapūn. 26 Moisés tzo'kli ixpālacata tī natalacastālancuana'n a'cxni' līzo'kli a'ctzuna'j qui'hui' tū ixlamamā'lh. ¿Ē jā līkelhtahua'kanī'ta'ntit tū Dios huanilh Moisés? Chuntza' huanli: “Quit ixDiosca'n Abraham ē Isaac ē Jacob.” 27 Dios ū'tza' ixDiosca'n xalakahuan ē jā xanīnī'n. Hui'xina'n ta'a'kskāhuī'yā'tit mina'cstuca'n.

Līmāpa'ksīn tū ā'chulā' ixlacasqui'nca
Mt. 22:34-40; Lc. 10:27

28 Cālakmilh Jesús chā'tin xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn ē
cākexmatli chī saduceos talālīhuanimā'nalh. Xla' ca'tzīlh chī tzej
cākelhtīlh Jesús. Palaj tunca kelhasqui'nīlh:
—¿Tuchūyā līmāpa'ksīn ā'chulā' ixlacasqui'nca?
29 Jesús kelhtīlh:
—Līmāpa'ksīn tū ā'chulā' ixlacasqui'nca, ū'tza' huā'mā':
“Cakexpa'ttit hui'xina'n israelitas. Māpa'ksīni' quinDiosca'n
xmān ū'tza' Māpa'ksīni'. 30 Calīpāxqui' Māpa'ksīni' tī minDios
ixlīpō'ktu milīstacna' ē ixlīpō'ktu mintalacapāstacni' ē
milītli'hui'qui.” 31 Ixlī'a'ktu' līmāpa'ksīn ū'tza' huā'mā':
“Capāxqui' ā'makapitzīn chuntza' chī pāxquī'ca'na' mina'cstu.”
Jā tū a'nan ā'a'ktin līmāpa'ksīn tū ā'chulā' ixlacasqui'nca.
32 Palaj tunca xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn huanilh:
—Ixlīcāna' tū hua'na', Mākelhtahua'kē'ni'. Huī'lh chā'tin Dios
ē xla' xmān ixlīmān Dios. 33 Ixlacasqui'nca nalīpāxquī'yāuj
ixlīpō'ktu quilīstacna'ca'n ē ixlīpō'ktu quintalacapāstacni'ca'n ē
quilītli'hui'quica'n. Nā ixlacasqui'nca napāxquī'yāuj ā'chā'tin
chuntza' chī quina'cstuca'n quincātapāxquī'yān. Palh chuntza'
natlahuayāuj, ū'tza' ā'chulā' xatze ē jā namālacnūnīyāuj Dios tū
maknīcan ē tū lhcuyucan.
34 Jesús cuenta tlahualh chī tzej lacapāstacli ē kelhtīlh
xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn. Jesús huanilh:
—Tisputni'yān xmān macsti'na'j natapa'ksīni'ya' Dios.
Jātza' tī chā'tin ixkelhasqui'nīcu'tun ixpālacata ixtajicua'n.

Cristo ī'xū'nātā'nat David
Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44

35 Jesús ixcāmāsu'yuni'mā'lh tachi'xcuhuī't xaka'tla' nac tem-
plo ē cāhuanilh:
—Xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn, ¿chī talīhuancan
Cristo tī Dios hui'līlh ixlīmakapūtaxtūnu' ū'tza' ī'xū'nātā'nat
David? 36 Tzamā' David huanli chuntza' chī māsu'yuni'lh
Espíritu Santo ē chuntza' tzo'kli:
Māpa'ksīni' Dios huanilh quiMāpa'ksīni':
“Catahui'la' na quimpekxtūcāna'j hasta a'cxni' quit
na'iccāskāhuī'kō' mintā'lāquiclhlaktzi'.”
37 Palh David līchihuīna'nli ī'xū'nātā'nat ē māpācuhuīlh
ixMāpa'ksīni', ū'tza' huanicu'tun xla' ā'chulā' xaka'tla' nalītaxtu
—huanli Jesús.
Lhūhua' tachi'xcuhuī't līpāxuhua takexmatli.

Jesús cālīmālacsu'yulh xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn
Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47

38 A'cxni' Jesús ixcāmāsu'yuni'mā'lh tachi'xcuhuī't, ixcāhuani:
—Catamaktaka'lhtit ē jā ticālī'a'kskāhuī'yān
xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn tī tapūlatā'kchokocu'tun
xapūlhmā'n ixlu'xu'ca'n. Nā talacasqui'n cacātā'chihuīna'nca

ē cacālakachi'xcuhuī'ca nac cā'tejen. 39 Na ixtemploca'n
israelitas xlaca'n taquilhpūlatahui'lacu'tun ē talacasqui'n
cacālakachi'xcuhuī'ca jā tlahuacan cā'tani'. 40 Xlaca'n
ta'a'kskāhuī'maktī ixchicca'n tī ixtacānīmaka'ncanī't ē
ā'līstān na'j tunca ta'orarlī jā nacālaktzī'ncan ē chuntza'
talī'a'kskāhuī'nin. Ā'chulā' natapātīni'n xlaca'n ē jā ā'makapitzīn.

Tū māstā'lh xcamanīn tī nīmaka'ncanī't
Lc. 21:1-4

41 Jesús tahuī'lh na ixlacatīn jā ixmojōcan tumīn tū
maxquī'can Dios. Ixcālaktzī'mā'lh tachi'xcuhuī't a'cxni'
ixtamojō ixtumīnca'n. Kelhalhūhua' lacricujnu' tamojōlh
lhūhua' ixtumīnca'n. 42 Milh chā'tin tī nīmaka'ncanī't; xcamanīn
ixuanī't. Xla' cāmojōlh pektu' ixtumīn cobre; xmān macsti'na'j
ixtatlaj. 43 Jesús cāta'sani'lh ī'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

—Ixlīcāna' iccāhuaniyān: tū mojōlh huā'mā' xcamanīn tī
nīmaka'ncanī't ā'chulā' ixtatlaj na ixlacatīn Dios ē jā tū tamojōlh
ā'makapitzīn. 44 Xlaca'n tamojōlh xmān tū ixcāquītāxtūni'nī'ttza'
ixpālacata xlaca'n lacricujnu'. Puscāt, xla' masqui jā lhūhua'
ixka'lhī, māstā'kō'lh ixlīpō'ktu tū ixlīhuā'yan.

13

Jesús huanli nalactlahuacan xaka'tla' templo
Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6

1 A'cxni' Jesús ixtaxtumā'lh xaka'tla' nac templo, chā'tin
ī'scujnu'nī'n huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', cala'ktzi'. Tzēhuanī't chihuix tū
līlahuacanī't huā'mā' xaka'tla' templo ē tzej taxtulh.

2 Jesús kelhtīlh:

—Calaktzī'ntit ixlīpō'ktu huā'mā' tū ixla' templo. Namin
a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nūn a'ktin chihuix catilākētahuī'lh.
Ixlīpō'ktuca'n nataponckō' ē talhta'm nalacla.

Nalīca'tzīcan chī na'a'ksputa cā'quilhtamacuj
Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24

3 Jesús tahuī'lh na ixtūtzā'n sipej jā huanican Olivos ē na
ixlaktzaj xaka'tla' templo. Pedro ē Jacobo ē Juan ē Andrés
tzē'k takelhasqui'nīlh:

4 —Iclacasqui'nāuj naquilāhuaniyāuj jā'cxni' na'a'kspula
tzamā'. ¿Chī na'iclīca'tzīyāuj palh palaj na'a'kspula tū hua'nti?

5 Jesús cāhuanilh:

—Catamaktaka'lhtit jā tī chā'tin nacā'a'kskāhuī'yān.
6 Lhūhua' chi'xcuhuī'n natahuan taka'lhī quilīmāpa'ksīn.
Chā'tunu' natahuan: “Quit Cristo tī Dios lacsacnī't.” Chuntza'
lhūhua' tī nacā'a'kskāhuī'can.

7 ’Nakexpa'tā'tit chī macasā'nan jā lacatzuna'j lāta'lamā'ca
ē nacātamāca'tzīnīyān chī lāta'lamā'ca makat. Jā tijicua'nā'tit.

Chuntza' pūla na'a'kspula. Jāna'j ixlī'a'ksputni'. 8 Chā'tin puxcu' ixtā'lāquiclhlaktzi' nahuan ā'chā'tin. Chā'tin māpa'ksīni' naskāhuī'cu'tun ā'chā'tin. Calhāxcuhuālh natachiqui ti'ya't ē na'a'nan tatzi'ncstat. Ixlīpō'ktu huā'mā' xmān ixlītzucuni' chī napātīni'ncan.

9 'Cuenta catlahua'tit ixpālacata nacātamacamāstā'yān jā tahui'lāna'n māpa'ksīni'nī'n ē nacātamaksno'kān nac templo. Quilā'a'ka'ī'ni'yāuj ē ū'tza' nacātalīlē'nān na ixlacatīnca'n gobernadores ē na ixlacatīnca'n māpa'ksīni'nī'n. Chuntza' nachihuīna'nā'tit quimpālacata.

10 'A'cxni' jāna'j ā'sputa tzamā' cā'quilhtamacuj, ixlacasqui'nca nacāmāsu'yuni'can xatze tachihuīn tachi'xcuhuī't calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj. 11 A'cxni' nacātachi'payān ē nacātamacamāstā'yān a'ntza' jā tahui'lāna'lh māpa'ksīni'nī'n, jā catilī'a'ktayuntit pūla chī nalītamaktāyayā'tit. Nahua'nā'tit tū puhua'nā'tit a'cxni' nachā'n tzamā' hora. Jā hui'xina'n catichihuīna'ntit. Espíritu Santo nacāmāchihuīnīyān.

12 'Tī quinta'a'ka'ī'ni' nacāmacamāstā'can jā tahui'lāna'lh māpa'ksīni'nī'n. Masqui ixtā'tinca'n natamacamāstā' nacāmaknīcan. Xanatātana' natamacamāstā' nacāmaknīcan ixcamana'ca'n tī ta'a'ka'ī'. Lacstīn natasītzī'ni' ixtāta'ca'n ē ixtzī'ca'n tī ta'a'ka'ī' ē natamāmaknīnīni'n. 13 Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't nacātaquiclhlaktzī'nān ē xmān tū quilīpālacata. Tī natatāyani' hasta a'cxni' natanī, xlaca'n nacāmakapūtaxtūcan.

14 'Nalaktzī'nā'tit tzamā' jā tze tū nalactlahuakō' ē natāya jā jā minī'ni' chuntza' chī tzo'knulh profeta Daniel. Quit tī ictzo'kmā'lh huā'mā', iccāhuaniyān hui'xina'n tī kelhtahua'kapā'na'ntit cuenta catlahua'tit. A'cxni' nalaktzī'nā'tit tzamā', a'cxni' ixlacasqui'nca natatzā'la hasta nac sipej xlaca'n tī tahui'lāna'lh nac Judea. 15 Tzamā' quilhtamacuj a'cxni' natayuja tī tahui'lāna'lh na ixa'kstīn ixchicca'n, jā catitatanūlh na ixchicca'n natamāxtu catūhuālh tū ixla'ca'n. 16 Tī tascujmā'nalh nac pūcuxtu jā catitataspi'tli na ixchicca'n natataya ixlu'xu'ca'n. 17 Tzamā' quilhtamacuj koxa titala puscan tī taka'lhīnī't o tī tamātzi'quī'ni'ncus.

18 'Casqui'ni'tit Dios jā ixlacasqui'nca natzā'la'yā'tit a'cxni' lonknu'n. 19 Napātīni'ncan a'cxni' nala huā'mā'. Hasta a'cxni' Dios mālacatzuculh tzamā' cā'quilhtamacuj, jā maktin pātīni'ncanī't chī napātīni'ncan tzamā' quilhtamacuj. Jātza' maktin catilalh ixtā'chuntza' ā'līstān. 20 Palh Dios jā ixtimāmacsti'na'jīlh huā'mā' quilhtamacuj, jā ixta'a'kapūtaxtulh jā tī chā'tin. Dios namāmacsti'na'jī ixpālacata cālakalhu'man xlaca'n tī cālacsacnī't.

21 'A'cxni' namin tzamā' tapātīn ē palh catīhuālh ixcāhuanin: "Chā calaktzī'ntit. Ā' huī'lh Cristo tī Dios lacsacui'līlh", jā cati'a'ka'ī'tit. Palh catīhuālh ixcāhuanin: "Chā

calaktzī'ntit. Ā'jnanu' yālh", jā cati'a'ka'ī'tit. 22 Natamin lhūhua' a'kskāhuī'ni'nī'n ē makapitzīn natahuan māni' xlaca'n Cristo ē ā'makapitzīn natahuan māni' xlaca'n ixa'kchihuīna'nī'n Dios. Nā natatlahua lī'a'cnīn nata'a'kskāhuī'cu'tun xlaca'n tī Dios cālacsacli. Jāla catita'a'kskāhuī'lh tī Dios cālacsacli masqui nacā'a'kskāhuī'can ā'makapitzīn. 23 Skalalh catahui'la'tit. Iccāhuanintza' ixlīpō'ktu huā'mā' ē chuntza' jā nacātita'a'kskāhuī'yān.

Chī namimpala Chi'xcu' xala' Tālhmā'n
Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36

24 Jesús cāhuanipālh:

—Tzamā' quilhtamacuj a'cxni' na'a'kspulatza' huā'mā' tapātīn, chi'chini' ē mālhcuyu' jā catitamāxkakēni'lh. 25 Sta'cu nataminācha' nac a'kapūn ē hasta a'kapūn natachiqui. 26 A'cxni' naquintalaktzī'n quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n chī na'icpūmin nac poklhnu'. Na'icka'lhī lhūhua' līti'hui'qui ē tzēhuanī't na'icxkaka. 27 Palaj tunca na'iccāmacamin quinángeles ē natamākēstoka tī cālacsaccanī't. Natamin tī cālacsaccanī't xalanī'n calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj.

28 'Calīmaksca'ttit xaqui'hui' higo. A'cxni' tza'la'nka' ix-peken ē tzucumā'lh tapu'n xapa'lhma', hui'xina'n ca'tzīyā'tit talacatzuna'jīmā'lhtza' a'cxni' nalhcācnan. 29 Chuntza' a'cxni' na'a'kspula ixlīpō'ktu huā'mā' tū iccāhuaniyān, naca'tzīyā'tit talacatzuna'jīmā'lhtza' a'cxni' nasputa cā'quilhtamacuj. Tala-catzuna'jīmā'lhtza' hua'chi chā'tin tī ka'lhīmā'ca ē yālhtza' na ixlacapūn mākelhcha. 30 Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Xlaca'n tī tahui'lāna'lhcus jā catitanīkō'lh hasta a'cxni' na'a'kspula ixlīpō'ktu huā'mā' tū iccāhuanin. 31 Masqui nasputa a'kapūn ē nasputa ti'ya't, jā maktin catisputli quintachihuīn; pō'ktu nakentaxtukō'.

32 'Jā tī chā'tin ca'tzī jā'cxni' namin huā'mā' quilhtamacuj o huā'mā' hora; nūn ángeles xalanī'n nac a'kapūn jā taca'tzī. Nūn ī'Ska'ta' Dios jā ca'tzī. Xmān Dios xaTāta' ca'tzī jā'cxni' ixlīcāna' na'a'kspula.

33 'Skalalh catahui'la'tit ixpālacata jā ca'tzīyā'tit jā'cxni' na'a'kspula huā'mā'. 34 Ū'tza' hua'chi chā'tin chi'xcu' tī na'a'n latā'kchoko makat. Nacāmacamaxquī'tā'quī' ixchic ī'scujnu'nī'n ē nacāmaxquī' ixtascujūtca'n chā'tunu'. Nayāhua chā'tin maktaka'lhna' nac tanquilhtīn ē namāpa'ksī skalalh natāya. 35 Chuntza' hui'xina'n skalalh catahui'la'tit ixpālacata jā ca'tzīyā'tit jā'cxni' namin ixtēcu' chic. Palhāsā' namin smalanka'n, o a'cxni' chū'cus nata'sa puyux, o i'tāt tzī'sa, o a'cxni' xkakatza'. 36 Ū'tza' skalalh calītahui'la'tit ixpālacata jā lhtatapā'na'ntit a'cxni' xamaktin namin. 37 Iccāhuaniyān

hui'xina'n: Skalalh catahui'la'tit. Nā skalalh catatahuī'lh ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't —cāhuanilh Jesús.

14

Talīchihuīna'nli natachi'pa Jesús
Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53

1 Ā'a'ktu' quilhtamacuj ī'sputacus ixcā'tani'ca'n israelitas tū huanican pascua a'cxni' hua'can pāntzīn tū jā ka'lhī levadura. Xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ixtaputzamā'nalh chī natalī'a'kskāhuī' Jesús natachi'pa ē natamāmaknīnīni'n. 2 Talāhuanilh:

—Palh natlahuayāuj catūhuālh līhuan lamā'lh cā'tani', tachi'xcuhuī't natatā'kaquī'.

Chā'tin puscāt līcuctlahualh aceite Jesús
Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8

3 Jesús ixuī'lh nac Betania na ixchic Simón. Ū'tza' huā'mā' Simón tī ixmasni'mā'lh ixquinīt ē ixtzeyanī'ttza'. A'cxni' Jesús ixuā'yamā'lh a'ntza', chā'tin puscāt laktalacatzuna'jīlh. Ixlē'mā'lh pātin lameti tū ixlītzuma aceite tū xatapalaxla' ē mu'csu ixuanī't. Ū'tza' tū huanican nardo. Puscāt pa'klhli lameti ē līcuctlahualh Jesús aceite. 4 Makapitzīn tī ixtahui'lāna'lh talīsītzī'lh ē talāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata pāxcat līlalh huā'mā' aceite? 5 Ixtatlaj hua'chi ixtatlaj chā'tin chi'xcu' chī a'ktin cā'ta. Tzē ī'stā'ca ē tumīn tzē ixcāmaxquī'ca xcamanīnī'n.

Taquilhnīlh puscāt.

6 Jesús cāhuanilh:

—Camakxtektit. ¿Tū ixpālacata jicsmāhuī'yā'tit huā'mā' puscāt? Quintlahuani'lh tū tze. 7 Pō'ktu quilhtamacuj na'a'nan xcamanīnī'n na milacpu'na'i'tātca'n. A'cxni' lacasqui'nā'tit, tzē nacātlahuani'yā'tit tū tze. Quit jā pō'ktu quilhtamacuj na'iccātā'tahui'layān. 8 Puscāt tlahualh tū tzē ixlacpuhuan. Quilīcuctlahualh aceite ē chuntza' quincāxui'līlhtza' chī naquimā'cnūcan. 9 Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj jā namāca'tzīnīni'ncan xatze tachihuīn ixla' Cristo, a'ntza' nahuancan tū tlahualh huā'mā' puscāt. Ū'tza' ixlīpō'ktuca'n natalīlacapāstaca xla' —huanli Jesús.

Judas cāhuanilh namacamāstā' Jesús
Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6

10 Judas Iscariote chā'tin ixlīkelhacāujtu' scujnu'nī'n ixuanī't. Xla' cālaka'lh xanapuxcu'nu' pālejni' nacāhuani ixcāmacamaxquī'lh Jesús. 11 A'cxni' takexmatli tū cāhuanica, tapāxuhualh ē tahuanilh natamaxquī' tumīn. Ē Judas tzuculh putza chī ixlīmacamāstā'lh Jesús.

Jesús cātā'huā'yalh ī'scujnu'nī'n
Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26

12 Milh quilhtamacuj tū ixlītzucuni' cā'tani' a'cxni' hua'can pāntzīn tū jā līlahuacanī't levadura. Huā'mā' quilhtamacuj a'cxni' maknīcan xaska'ta' purecu' tū nahua'can ixpālacata huā'mā' cā'tani' tū huanican pascua. Ī'scujnu'nī'n takel-hasqui'nīlh Jesús:

—¿Jāchu lacasqui'na' na'ica'nāuj na'iccāxtlahuayāuj tū nahua'can cā'tani'?

13 Cāmacā'lh chā'tu' ī'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

—Capintit nac cā'lacchicni' ē namacla'yā'tit chā'tin chi'xcu' tī lē'mā'lh ixtlāmam. Nastālani'yā'tit. 14 Jā xla' natanū, nā natanū'yā'tit ē nahuaniyā'tit ixtēcu' chic: "Mākelhtahua'kē'ni' huaniyān: ¿Jā yālh cuarto jā tzē na'iccātā'hua'yān quiscu-jnu'nī'n tū hua'can cā'tani' pascua?" 15 Xla' nacāmāsu'yuni'yān a'ktin cuarto ixlīquilha'ktu chic. Ka'tla' cuarto ē cāxni'jtza' huī'lh. A'ntza' nacāxtlahua'yā'tit quilīhua'ca'n.

16 Ta'a'lh ī'scujnu'nī'n ē tatanūlh nac cā'lacchicni'. Kentaxtulh chuntza' chī Jesús ixcāhuaninī't ē tacāxtlahualh līhua'.

17 A'cxni' ixtā'cnūmā'lhtza' chi'chini', Jesús cātā'chā'lh ī'scujnu'nī'n a'ntza'. 18 Ixtahuā'yamā'nalhcus a'cxni' Jesús cāhuanilh:

—Ixlīcāna' iccāhuaniyān. Chā'tin chī hui'xina'n tī quilātā'huā'yamā'nauj, ū'tza' naquimacamāstā'.

19 Xlaca'n tatzuculh talīpuhuan ē chā'tunu' xlaca'n takel-hasqui'nīlh:

—¿Ē quit?

20 Jesús cākelhtīlh:

—Chā'tin chī hui'xina'n milīkelhacāujtu'ca'n ē ū'tza' tī quintā'pūhuā'yan tzamā' pulātu. 21 Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n ē naquina'kspula chuntza' chī tatzo'kni' quimpālacata na ixtachihuīn Dios. Līlakalhu'mānat chi'xcu' tī naquimacamāstā'; nalīlīpuhuan. Ā'chulā' tze ixpālacata xla' palh jā ixtilacatuncuhuī'lh.

22 Līhuan ixtahuā'yamā'nalh, Jesús tayalh pāntzīn ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios. A'cxni' che'kelh, cāmaxquī'lh ī'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

—Cahua'tit. Ū'tza' huā'mā' quimacni'.

23 Tayalh vaso ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios. Cāmaxquī'lh ī'scujnu'nī'n ē ixlīpō'ktuca'n tahua'lh. 24 Cāhuanilh:

—Ū'tza' huā'mā' quinka'lhni'. Ū'tza' tū līcāxtlahuacan xasāsti' talacāxtlahuan chī Dios nacālīmakapūtaxtū tachi'xcuhuī't. Quinka'lhni' ū'tza' tū na'icmaka'n nacāmātza'nkēna'ni' tū jā tze tū tatlahualh tachi'xcuhuī't. 25 Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān.

Jātza' ā'maktin ictihua'lh xaxcān uva hasta a'cxni' na'icua' xtum xaxcān uva xasāsti' jā Dios māpa'ksīni'nkō'.

Jesús huanli Pedro nakelhtatzē'ka
Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38

26 A'cxni' ixtapixtlī'nī't a'ktin himno, tataxtulh ē ta'a'lh nac sipej jā huanican Olivos. 27 Jesús cāhuanilh:

—Milīpō'ktuca'n naquilā'a'kxtekmaka'nāuj ixpālacata tū naquina'kspula. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: "Na'icmaknī pastor ē nata'a'kahuankō' purecu'." 28 A'cxni' naquimālacastālancuanīcan, xapūla na'ica'n quit nac estado Galilea. A'ntza' nalāpāxtokāuj.

29 Pedro huanilh:

—Masqui ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn nata'a'kxtekmaka'nān, quit jā ictimakxtekni'.

30 Jesús huanilh:

—Ixlīcāna' tū icuaniyān. Chuhua'j huā'mā' tzī'sa a'cxni' jāna'j ā'ta'sa ixlīmaktu' puyux, hui'x naquinkelhtatzē'ka maktu'tun.

31 Pedro ā'chulā' lacatejtin huanli:

—Masqui naquintā'maknīca'na', quit jā ictikelhtatzē'kni'.

Ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn lacxtim tahuanli.

Jesús orarlīlh jā huanican Getsemaní
Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46

32 Jesús ē ī'scujnu'nī'n ta'chā'lh jā huanican Getsemaní. Cāhuanilh:

—Catahui'la'tit hui'xina'n huā'tzā' līhuan quit na'icorarlī.

33 Cālē'lh lacapunchuna'j Pedro ē Jacobo ē Juan. Tzuculh tamakchuyī ē a'katuyunli. 34 Cāhuanilh:

—Iclīpuhuan hasta tzē na'iclaknī quintalīpuhuat. Catachokotit huā'tzā' ē skalalh catahui'la'tit.

35 Jesús a'lh lacapunchuna'j ē tatzokostalh nac ti'ya't ē squi'ni'lh Dios palh tzē ixa'kapūtaxtulh tū na'a'kspula 36 ē huanli:

—QuinTāta', palh tzē na'ica'kapūtaxtu tzamā' tū na'icpātī, camakxtekti chuntza' nala. Masqui na'icpātīni'n, calalh tū hui'x lacasqui'na' ē jā calalh tū quit iclacasqui'n.

37 Mimpālh jā ixcāmakxteknī't ī'scujnu'nī'n ē cālaktzī'lh ē ixtalhtatahui'lāna'lh. Huanilh Pedro:

—¿Ē lhtatahui'la', Simón? ¿Ē jāla tāyani'tit mintalhtataca'n nūn a'ktin hora? 38 Lakahuan catahui'la'tit ē casqui'ni'tit Dios jā nacāta'a'kskāhuī'yān a'cxni' nacātalīlaktzī'ncu'tunān. Ixlīcāna' masqui milīstacna'ca'n tatlahuacu'tun tū xatze, mimacni'ca'n jā taka'lhī līti'hui'qui.

39 Ixlīmaktu' a'lh lacapunchuna'j ē chu ū'tza' lacxtim squi'ni'lh Dios. 40 Taspi'tpālh jā ixcāmakxteknī't ī'scujnu'nī'n ē cālaktzī'lh ē ixtalhtatahui'lāna'lh. Jāla tatāyani'lh ixtalhtataca'n

ē jā ixtaca'tzī chī natakelhtī. 41 A'cxni' ixlīmaktu'tun taspi'tli
a'ntza' jā ixcāmakxteknī't, cāhuanilh:
—¿Ē lhtatapā'na'ntitcus ē jaxpā'na'ntitcus? Tzetza'. Chuhua'j
chilhtza' hora tū līlhcānancanī't. Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n ē
naquimacamāstā'can na ixmacanca'n tī jā tzeya chi'xcuhuī'n.
42 Catāya'tit ē cāhuetza'; mimā'lhtza' tī naquimacamāstā'.

Chī'lē'nca Jesús
Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11

43 Palaj tunca a'cxni' Jesús ixcātā'chihuīna'mā'lhcus, chā'lh
Judas. Xla' chā'tin ixlīkelhacāujtu' scujnu'nī'n ixuanī't.
Tatā'chā'lh lhūhua' tachi'xcuhuī't ē ixtalē'n ixmachītaca'n ē
qui'hui'. Talīchā'lh ixlīmāpa'ksīnca'n xanapuxcu'nu' pālejni'
ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē xanapuxcu'nu'
israelitas. 44 Judas ū'tza' tī ixmacamāstā'mā'lh ē xla'
ixcāhuaninī'ttza' chī natalīlakapasa tīchu Jesús. Ixcāhuaninī't:
—Na'iclacamu'su chā'tin; ū'tza' Jesús. Nachi'payā'tit ē
nalīpinā'tit ē namaktaka'lhā'tit.
45 A'cxni' chā'lh Judas, palaj tunca laktalacatzuna'jīlh Jesús
ē huanilh:
—Mākelhtahua'kē'ni'.
Lacamu'sulh. 46 Tachi'xcuhuī't tī tatā'milh talaktala-
catzuna'jīlh Jesús ē tachi'palh natalē'n.
47 Ixyālh chā'tin tī ixtā'minī't Jesús. Xla' māxtulh ixmachīta
ē mātakāhuī'lh ixtasācua' xapuxcu' pālej ē a'kacā'yujulh
ixa'ka'xko'lh. 48 Jesús cākelhasqui'nīlh:
—¿Tū ixpālacata līta'ntit mimachītaca'n ē minqui'hui'ca'n?
Hua'chi chi'pacu'tunā'tit chā'tin ka'lhāna'. 49 A'cxni'
xa'iccātā'latlā'huanān lakalīyān nac templo, ¿tū ixpālacata
jāla quilāchi'pauj a'cxni'? Chuhua'j naquina'kspula ē
namākentaxtū tū tzo'kcanī't na ixtachihuīn Dios —cāhuanilh.
50 Ixlīpō'ktuca'n scujnu'nī'n tatzā'lalh ē chuntza'
talī'a'kxtekmaka'lh Jesús.

Tzā'lalh chā'tin ka'hua'cha
51 Chā'tin ka'hua'cha stālani'lh. Jā ixlhakā'nī't ixlu'xu'; xmān
ixlītapāchī'nī't a'ktin sábana. A'cxni' tachi'xcuhuī't tachi'palh,
52 makalhalha tzā'lalh ē maka'lh sábana.

Jesús na ixlacatīnca'n māpa'ksīni'nī'n israelitas
Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24

53 Xlaca'n tī tachi'palh Jesús, talē'lh jā ixuī'lh xapuxcu' pālej.
Talaktakēstokli ixlīpō'ktuca'n xanapuxcu'nu' pālejni' ē xana-
puxcu'nu' israelitas ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn.
54 Pedro laka makat stālani'lh ē chā'lh hasta ixtanquilhtīn
ixchic xapuxcu' pālej. Tanūlh na ixcorralh chic ē cātā'tahuī'lh
policías. Ixcātā'sko'huī'lh nac macscut.

55 Xanapuxcu'nu' pālejni' ē ixlīpō'ktuca'n xalaka'tla' māpa'ksīni'nī'n tī ixtaputzāna'nī, xlaca'n ixtaputzamā'nalh chī natalīmālacsu'yu Jesús natalīmāmaknīnīni'n. Jā ixtamacla tū tzē natalīmālacsu'yu. 56 Masqui līlhūhua' talīchihuīna'nli tū jā ixlīcāna' ixpālacata Jesús, jā lacxtim tahuanli. 57 Makapitzīn tatāyalh ē ta'a'ksa'nīni'lh ē tahuanli tū jā ixlīcāna'. Chuntza' tahuanli:

58 —Quina'n ickexmatui chī huanli: "Quit na'icmālaksputūkō' ixlīpō'ktu huā'mā' xaka'tla' templo tū ixtatlaujca'n chi'xcuhuī'n. Ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj xtum na'ictlahua ā'a'ktin tū jā ixtatlaujca'n chi'xcuhuī'n."

59 Nūn xlaca'n jā lacxtim tahuanli.

60 Xapuxcu' pālej tāyalh na ixlacpu'na'i'tātca'n ē kelhasqui'nīlh Jesús:

—Huā' tayāna'lh chi'xcuhuī'n tamālacsu'yumā'na'n. ¿Ē jā nakelhtīni'na'?

61 Jesús ca'cs tāyalh ē jā tū kelhtīni'lh. Xapuxcu' pālej kelhasqui'nīpālh:

—¿Ē hui'x Cristo tī Dios lacsacnī't? ¿Ē hui'x ī'Ska'ta' Dios tī quina'n iclakachi'xcuhuī'yāuj?

62 Jesús kelhtīlh:

—Quit Cristo. Hui'xina'n naquilālaktzī'nāuj quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n na'ictahui'la na ixpekxtūcāna'j Dios tī māpa'ksīni'mā'lh. Na'icminācha' nac a'kapūn ixpu'nan poklhnu'.

63 Xapuxcu' pālej, xla' xtī'tli ixlu'xu' ē chuntza' līmāsu'yulh ixtasītzi' ē huanli:

—Jātza' iclacasqui'nāuj ā'chā'tin naquincāhuanipalayān jā tze xla'. 64 Hui'xina'n kexpa'tnī'ta'ntit chī mālakchā'ni'cu'tun Dios. ¿Chī puhua'nā'tit?

Ixlīpō'ktuca'n tahuanli camaknīca.

65 Makapitzīn tatzuculh talakachojmanī. Xlaca'n talacatlapalh ē tatucsli ē tahuanilh:

—¡Calakapasti tīchu lacala'sni'!

Soldados tī ixtamaktaka'lhmā'nalh nā xlaca'n tatucsli.

Pedro huanli jā ixlakapasa Jesús
Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27

66 Pedro ixyālh na ixtanquilhtīn chic ē milh chā'tin tzu'ma'jāt tī ī'scujmā'lh na ixchic xapuxcu' pālej. 67 A'cxni' laktzī'lh Pedro jā ī'sko'huī'lh, tzu'ma'jāt lakalaktzī'lh ē huanilh:

—Nā hui'x ixtā'latlā'hua'na' Jesús xala' nac Nazaret.

68 Xla' kelhtatzē'kli ē huanilh:

—Jā iclakapasa ē jā icca'tzī tū huanicu'tuna'.

A'lh lacapunchuna'j ē ta'salh puyux. 69 Tzu'ma'jāt laktzī'mpālh ē tzuculh cāhuani tī ixtatā'yāna'ncha':

—Ū'tza' huā'mā' chā'tin chī xlaca'n.

70 Pedro kelhtatzē'kpālh. Ixlīka'tlā'tus tī ixtatā'yāna'ncha' tahuanilh Pedro:
—Ixlīcāna' hui'x chā'tin chī xlaca'n ixpālacata hui'x xala' nac estado Galilea. Mintachihuīn ixtā'chuntza' tī xala' nac Galilea.
71 Pedro tzuculh lakapalacan ixa'cstu ē palha' huanli:
—Dios naquimakapātīnīn palh jā ixlīcāna' tū icuanimā'n. Jā iclakapasa huā'mā' chi'xcu' tī līchihuīna'mpā'na'ntit.
72 Puyux ta'sapālh ixlīmaktu'. Ū'tza' līmāpāstaquīlh Pedro chī Jesús ixuaninī't: "A'cxni' jā ā'ta'sa ixlīmaktu' puyux, hui'x naquinkelhtatzē'ka maktu'tun." A'cxni' Pedro lacapāstacli chuntza', tzuculh calhuan.

15

Lē'nca Jesús na ixlacatīn Pilato
Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38

1 A'cxni' xkakalh, xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē ā'makapitzīn māpa'ksīni'nī'n tatakēstokli ē tachihuīna'nli. Tapekechī'lh Jesús ē talē'lh ē tamacamaxquī'lh Pilato tī gobernador ixuanī't.
2 Pilato kelhasqui'nīlh:
—¿Ē hui'x ixPuxcu'ca'n israelitas?
Xla' kelhtīlh:
—Chuntza' chī hua'nī'ta'.
3 Xanapuxcu'nu' pālejni' ixtalīmālacsu'yu lhūhua' catūhuālh.
4 Pilato kelhasqui'nīpālh:
—¿Tū ixpālacata jā tū tū kelhtīni'na'? Kexpa'tti ixlīpō'ktu tū talīmālacsu'yun.
5 Jesús jātza' kelhtīlh. Ū'tza' lī'a'cnīlh Pilato.

Jesús līchihuīna'nca namaknīcan
Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16

6 Ixa'nan a'ktin tahui'lat a'cxni' ixlamā'lh cā'tani'. Pilato ixmakxteka chā'tin tachī'n. Tachi'xcuhuī't ixtalacsaca tachī'n tī namakxtekcan. 7 Ixtatanūmā'nalh nac pūlāchī'n makapitzīn tī ixtamaknīni'nī't a'cxni' tatā'kaquī'lh. Chā'tin tachī'n ixuanican Barrabás. 8 Lhūhua' tachi'xcuhuī't talaktalacatzuna'jīlh Pilato ē tatzuculh tasqui'ni' catlahualh chuntza' chī ixuī'lh ixtahui'latca'n līhuan ixlamā'lh cā'tani'. 9 Pilato cākelhtīlh:
—¿Ē lacasqui'nā'tit na'iccāmakxtekni'yān ixPuxcu'ca'n israelitas?
10 Pilato ca'tzīlh chī xanapuxcu'nu' pālejni' quiclh ixtalaktzī'n Jesús ē ū'tza' talīmacamāstā'lh. 11 Xanapuxcu'nu' pālejni' ixtachihuīna'makasītzī'nī't tachi'xcuhuī't ē ū'tza' talīsqui'nli Barrabás. 12 Pilato cākelhtīpālh ē cākelhasqui'nīlh:
—¿Tū lacasqui'nā'tit na'ictlahuani' tī māpācuhuī'yā'tit ixPuxcu'ca'n israelitas?
13 Xlaca'n tata'salh ē palha' tahuanilh:

—¡Caxtokohua'ca'ca nac cruz!

14 Pilato cākelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixpālacata? ¿Tūchu tlahuanī't xla' tū jā tze?

Xlaca'n ā'chulā' tata'salh ē palha' tahuanilh:

—¡Caxtokohua'ca'ca nac cruz!

15 Pilato ixcāmāko'xamixīcu'tun lhūhua' tachi'xcuhuī't, ē cāmakxtekni'lh Barrabás. Māpa'ksīni'lh camaksno'kca Jesús ē macamāstā'lh naxtokohua'ca'can.

16 Palaj tunca ī'soldados gobernador talē'lh Jesús nac pūchihuīn jā huanican pretorio. Cāmākēstokca ā'makapitzīn soldados. 17 Tamālhekē'lh a'ktin ixlu'xu' xasmanta'jua' ē talītlahualh lhtucu' a'ktin corona ē tamā'knūlh. 18 Tatzuculh tahuani:

—¡Calakachi'xcuhuī'ca ixPuxcu'ca'n israelitas!

19 Talīcucni'cli qui'hui' ē talakachojmanīlh. Tatatzokostani'lh hua'chi ixtalakachi'xcuhuī'mā'nalh. 20 A'cxni' talīlītzī'nkō'lh chuntza', tamāmakxtulh ixlu'xu' xasmanta'jua' ē tamālhekē'pālh ixlu'xu' tū ixla' ixuanī't. Talē'lh naxtokohua'ca'can.

Xtokohua'ca'ca Jesús
Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27

21 A'cxni' ixta'a'mā'nalh, ixtētaxtumā'lh chā'tin chi'xcu' xala' nac Cirene tī ixuanican Simón. Xla' ixtāta'ca'n Alejandro ē Rufo ē ixmimā'cha' nac rancho. Soldados tasāmācu'quī'lh ixcruz Jesús.

22 Ta'a'lh ē tachā'lh jā huanican Gólgota tū huanicu'tun Ixa'kxāk Nīn. 23 Jesús maxquī'ca vino nahua'. Ixtā'tlahuapāspi'tcanī't līcu'chu' tū huanican mirra. Ū'tza' ixlīmālhtatīcu'tuncan. Jesús jā maktīni'lh.

24 A'cxni' ī'xtokohua'ca'canī'ttza', soldados tamāpitzilh ixlu'xu' Jesús ē talīmāxtulh ī'suerteca'n nataca'tzī tūchu nacālakchā'n chā'tunu' xlaca'n.

25 Hua'chi makna'jāstza' tzi'saj ixuanī't a'cxni' xtokohua'ca'ca. 26 Ixtzo'kcanī't tū ixpālacata līxtokohua'ca'ca ē ixuan chuntza': IxPuxcu'ca'n israelitas. 27 Nā cātā'xtokohua'ca'ca chā'tu' ka'lhāna'nī'n; chā'tunu' na ixcruzca'n, chā'tin na ixpekxtūcāna'j Jesús ē ā'chā'tin na ixpekxtūxuqui. 28 Chuntza' mākentaxtūca tū tzo'kcanī't na ixtachihuīn Dios jā huan: "Xla' cātā'pūtle'keca tī tatlahua tū jā tze."

29 Xlaca'n tī ixtatētaxtumā'nalh talakapalalh ē tasakā'līlh ixa'kxākca'n ē tahuanilh:

—¡A! Hui'x ixlactlahua'cu'tuna' xaka'tla' templo ē ixyāhuapala' ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj. 30 Chuhua'j ca'a'kapūtaxtu milīmān ē cayujti nac cruz.

31 Nā chuntza' xanapuxcu'nu' pālejni' ē
xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ixtalīlītzī'n Jesús ē
ixtalāhuanimā'nalh:
—Xla' cāmakapūtaxtūlh ā'makapitzīn ē jāla a'kapūtaxtu
ixlīmān. 32 Cayujli chuhua'j nac cruz Cristo tī ixPuxcu'ca'n
israelitas. Nalaktzī'nāuj nayuja nac cruz ē chuntza'
nalī'a'ka'ī'ni'yāuj.
Xlaca'n tī ixcātā'xtokohua'ca'canī't nā talakapalalh Jesús.

Jesús nīlh
Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30

33 A'cxni' tastu'nūttza' ixuanī't, cā'pucsua' huanli
calhāxcuhuālh nac cā'ti'ya'tna' hasta maktu'tun kōtanū.
34 Hua'chi maktu'tun kōtanū Jesús palha' ta'salh ē huanli:
—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? (Ū'tza' huanicu'tun: QuinDios,
quinDios, ¿tū ixpālacata quina'kxtekui'līnī'ta' quina'cstu?)
35 Takexmatli huā'mā' makapitzīn tī ixtayāna'ncha'. Xlaca'n
talāhuanilh:
—Cakexpa'ttit. Xla' ta'sani'mā'lh a'kchihuīna' Elías.
36 Tu'jnulh chā'tin ē līmāchū'huī'lh xaxcān vinagre nac a'ktin
catūhuālh hua'chi panamāc. Cucchi'hui'līlh a'ktin qui'hui' ē
quilhyāhualh Jesús nahua' ē huanli:
—Camakxtekui; nalaktzī'nāuj palh Elías namin namāyujū
nac cruz.
37 Jesús palha' ta'salh ē palaj tunca nīlh. 38 Huā'mā'
puntzuna' ka'tla' līlakamilīn xaka'tla' nac templo
taxtī'tpūpitzilh ixquilhtūn xala' tālhmā'n hasta na ixtampān.
Ū'tza' huā'mā' līlakamilīn tū ixmāpitzi templo. 39 Capitán
romano ixyālh na ixlacatīn Jesús. A'cxni' laktzī'lh chī Jesús
ta'salh ē nīlh, ē capitán huanli:
—Ixlīcāna' huā'mā' chi'xcu' ī'Ska'ta' Dios ixuanī't.
40 Nā puscan ixtalaktzī'mā'nalh makat; na ixpu'nanca'n
ixtayāna'lh María Magdalena ē Salomé ē María ixtzī'ca'n Ja-
cobo xastancu ē José. 41 Xlaca'n ixtastālani'tlā'huan Jesús
a'cxni' ixuī'lh nac estado Galilea ē ixtamaktāya. Nā ix-
tahui'lāna'lh ā'makapitzīn lhūhua' puscan tī ixcātā'minī't a'ntza'
nac Jerusalén.

Mā'cnūca Jesús
Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42

42 Kōtanūtza' ixuanī't tzamā' quilhtamacuj tū
ixpūcāxtlahuakō'can quilhtamacuj tū pūjaxcan. Ū'tza'
ixlīlakalī ixuanī't. 43 Laka'lh Pilato chā'tin chi'xcu' xala' nac
cā'lacchicni' Arimatea. Tzamā' chi'xcu' ixtacuhuīni' José ē
ixka'lhīmā'lh hasta a'cxni' Dios namāpa'ksīni'nkō'. Xla' chā'tin
ixmāpa'ksīni'nī'n israelitas tī ā'chulā' ixtamāpa'ksīni'n. Huā'mā'
chi'xcu' ixlakachi'xcuhuī'can. Xla' ixlīmān tahuixcānīlh ē
squi'ni'lh Pilato camaxquī'lh ixmacni' Jesús.

44 Pilato lī'a'cnīlh ixpālacata puhuanli jāna'j ixnī. Māta'satīnīni'lh capitán ē kelhasqui'nīlh palh ixlīcāna' ixnīnī'ttza' Jesús. 45 A'cxni' capitán māca'tzīnīlh ixnīnī'ttza', Pilato makxtekli José nalē'n ixmacni' Jesús. 46 José tamāhualh a'ktin xatze lu'xu'. A'cxni' ixmāyujūnī'ttza' ixmacni' Jesús, līmaksui'tli lu'xu' ē mānūlh a'ktin nac lhu'cu' tū ixcāxtlahuacanī'ttza' nac ka'tla' chihuix. Līmālacchahuani'ca a'ktin ka'tla' chihuix. 47 María Magdalena ē María ixtzī' José talaktzī'lh jā ixmāpī'canī't ixmacni' Jesús.

16

Jesús lacastālancuana'nli
Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10

1 A'cxni' ixa'kspulanī'ttza' quilhtamacuj tū pūjaxcan, María Magdalena ē María ixtzī' Jacobo ē Salomé tatamāhualh pomada tū xamu'csu natalīmactlahua ixmacni' Jesús. 2 Tzi'saj domingo a'cxni' tā'cxtulhcus chi'chini', ta'a'lh nac pūtā'cnūn 3 ē ixtalāhuani:

—¿Tīchu naquincāmāpānūni'yān chihuix tū līmālacchahuacanī't lhu'cu'?

4 A'cxni' talaca'a'lh, talaktzī'lh ixmāpānūcanī'ttza' chihuix ē ka'tla' ixuanī't. 5 Tatanūlh nac pūtā'cnūn ē talaktzī'lh chā'tin ángel tī ixtasu'yu hua'chi chi'xcu'. Ixuī'lh na ixa'cpucāna'j lhu'cu' ē stala'nka' ixlu'xu' ē pūlhmā'n ixuanī't. Xlaca'n tajicua'nli. 6 Ángel cāhuanilh:

—Jā cajicua'ntit. Hui'xina'n putzapā'na'ntit Jesús xala' nac Nazaret tī ī'xtokohua'ca'canī't. Xla' jātza' huī'lh huā'tzā'; xla' lacastālancuana'nlitza'. Chā calaktzī'ntit jā ixmāpī'canī't. 7 Capintit ē cacāhua'ni'tit Pedro ē ā'makapitzīn ī'scujnu'nī'n Jesús. Nahua'ni'yā'tit xla' nacāpūlani'yān nac Galilea. A'ntza' natā'lāpāxtokā'tit chuntza' chī cāhuanin.

8 Puscan tataxtulh nac lhu'cu' ē tatzā'lalh. Ixtaxpipitēlha ē ixtalī'a'cnītēlha. Ixtajicua'n, ē jā tī chā'tin ixtahuani.

Jesús tasu'yuni'lh María Magdalena
Jn. 20:11-18

9 Tzamā' domingo tzi'saj Jesús lacastālancuana'nli. Pūla tasu'yuni'lh María Magdalena tī ixmāxtuni'nī't kelhatojon jā tzeya ū'nī'n. 10 María cālakchā'lh xlaca'n tī ixcātā'latlā'huan Jesús. Ixtalīpuhuahui'lāna'lh ē ixtacalhuahui'lāna'lh. Cāmāca'tzīnīlh tū ixa'kspulanī't. 11 Masqui xlaca'n takexmatli chī ixlacastālancuana'nī't Jesús, ē chī María Magdalena ixlaktzī'nī't, xlaca'n jā ta'a'ka'ī'lh.

Jesús cātasu'yuni'lh chā'tu' ī'scujnu'nī'n
Lc. 24:13-35

12 Ā'līstān Jesús xtum cātasu'yuni'lh chā'tu' ī'scujnu'nī'n a'cxni'
ixta'a'mā'nalh lacapunchuna'j nac tej. 13 Xlaca'n tataspi'tli ē
tamāca'tzīnīlh ā'makapitzīn scujnu'nī'n, ē xlaca'n jā ta'a'ka'ī'lh.

Jesús cāmaxquī'lh ixtascujūtca'n ī'scujnu'nī'n
Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23

14 Ā'līstān huampala Jesús cātasu'yuni'lh kelhacāujtin scu-
jnu'nī'n a'cxni' ixtahuā'yamā'nalh. Cālacaquilhnīlh ixpālacata jā
ixta'a'ka'ī'cu'tun. Jā ta'a'ka'ī'lh chī tahuanli ixtalaktzī'nī't Jesús
a'cxni' ixlacastālancuana'nī'ttza'. 15 Jesús cāhuanilh:

—Capintit calhāxcuhuālh ē nacāmāsu'yuni'yā'tit xatze tachi-
huīn ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. 16 Catīxcuhuālh tī na'a'ka'ī'
xatze tachihuīn ixpālacata Jesucristo ē na'a'kpaxa, xla' na-
makapūtaxtūcan. Catīxcuhuālh tī jā na'a'ka'ī' xatze tachihuīn,
xla' naka'lhīcus ixcuenta. 17 Nalīlakapascan tī ta'a'ka'ī' xatze
tachihuīn chuntza'. Natalīmāxtu jā tzeya ū'nī'n quilītli'hui'qui.
Tzē natachihuīna'n xasāsti' tachihuīn. 18 Masqui catachi'palh
lūhua' ē masqui catalīhua'lh catūhuālh tū ka'lhī tū laknīcan,
jā catitalaknīn. Xmān nataxa'ma ta'jatatlanī'n ē xlaca'n
natatzeyan.

Jesús tā'kayāhualh nac a'kapūn
Lc. 24:50-53

19 A'cxni' Māpa'ksīni' Jesús chuntza' ixcāhuaninī't ī'scujnu'nī'n,
xla' tā'kayāhualh ē a'lh nac a'kapūn. Tahuī'lh na ixpāxtucāna'j
Dios jā lakachi'xcuhuī'can. 20 Scujnu'nī'n ta'a'lh ē
calhāxcuhuālh ixta'a'kchihuīna'n. Māpa'ksīni' ixcāmaktāya.
Chuntza' tzē ixtalītlahua lī'a'cnīn. Ū'tza' ixlīca'tzīcan ixlīcāna' tū
ixtamāsu'yumā'nalh. Amén.

San Lucas

Chī tzo'kca huā'mā' tachihuīn

1 Lhūhua' tī tatzo'kli tū a'kspulalh na quilacpu'na'i'tātca'n.
2 Tū quincātahuanin ixpālacata Cristo ē tū laktzī'nca xalītzucuni'
hasta chuhua'j, ū'tza' tatzo'kli. Nā tī talaktzī'lh xalītzucuni' nā
tamāsu'yulh. 3 Nā chuntza' quiminī'ni'lh ictzo'knun. Makās
līlacatejtin xa'iclīcāxtlahuamā'lh chī na'ictzo'knuni'yān, Teófilo,
4 ē chuntza' naca'tzīya' ixlīcāna' tū māsu'yunīcanī'ta'.

Ángel māca'tzīnīni'lh nalacatuncuhuī' Juan Mā'kpaxīni'

5 A'cxni' Herodes rey ixuanī't nac Judea, ixuī'lh chā'tin
pālej; ixtacuhuīni' Zacarías. Cātā'tapa'ksīlh pālejni' tī
cāmāpācuhuīca Abías. Nā ixpuscāt Zacarías ixuanican Elisabet
ē xla' ī'xū'nātā'nat Aarón. 6 Ixchā'tu'ca'n tamākentaxtūlh
ixlīmāpa'ksīn Dios ē jā tatlahualh tū jā tze. 7 Jā ixtaka'lhī
ixlacstīnca'n ixpālacata Elisabet jāla ka'lhīlh ē nā lakkōlu'ntza'
ixtahuanī't ixchā'tu'ca'n.
8 Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Zacarías ē ixtā'pālejni'
ixtatlahuamā'nalh ixtascujūtca'n na ixlacatīn Dios.
9 Ixtahui'latca'n ixtamāxtu suerte natalacsaca tī natanū
nac templo nalhcuyu siyentzu ē ū'tza' līlacsaca Zacarías.
10 A'cxni' ī'lhcuyumā'ca nac pūmacamāstā'n, ixlīpō'ktuca'n
tī ixtatalacxtimīnī't tatachokolh nac tanquilhtīn ē
ixta'orarlīmā'nalh. 11 Palaj tunca tasu'yuni'lh Zacarías chā'tin
ixángel Dios. Ixyālh ixpekcāna'j pūmacamāstā'n jā ī'lhcuyucan
siyentzu.
12 A'cxni' Zacarías laktzī'lh, tamakchuyīlh ē jicua'nli. 13 Ángel
huanilh:
—Zacarías, jā cajicua'nti. Dios kexmatli tū squi'nīnī'ta'.
Mimpuscāt Elisabet naka'lhī ī'ska'ta' ē namāpācuhuī'ya' Juan.
14 Nalīpāxuhua'ya' hui'x ē lhūhua' tachi'xcuhuī't natalīpāxuhua
tzamā' ska'ta' 15 ixpālacata ka'tla' nalītaxtu na ixlacatīn Dios.
Jā makstin catihua'lh cu'chu' nūn cerveza ē nūn pulhqui
tū līka'chīcan. Nalītatzuma ixlīstacna' Espíritu Santo a'cxni'
jā ixā'tahui'la. 16 Nacālakpalīni' ixtalacapāstacni'ca'n lhūhua'
israelitas ē chuntza' natatzucupala natakexmatni' Dios
ixMāpa'ksīni'ca'n. 17 Tzamā' chi'xcu' napūlani' Māpa'ksīni'.
Naka'lhī ixespíritu ē ixlītli'hui'qui Elías. Nacāmālakpalīni'
ixlīstacna'ca'n tachi'xcuhuī't ē chuntza' natapāxquī'
ixlacstīnca'n. Xla' nacāmaxquī' xatze talacapāstacni' tī jā
takexmata. Chuntza' natacāxtahui'la tachi'xcuhuī't a'cxni'
namin Māpa'ksīni'.
18 Zacarías kelhasqui'nīlh ángel:

—¿Chī na'iclīca'tzī palh ixlīcāna' huā'mā'? Quit kōlu'tza' ē nā quimpuscāt lē'ntza' quilhtamacuj.

19 Ángel kelhtīni'lh:

—Quit Gabriel ē icyālh na ixlacatīn Dios. Quimacamilh na'ictā'chihuīna'nān ē na'icmaxquī'yān huā'mā' xatze tachihuīn. 20 Chuhua'j hui'x nakō'ko'na'. Jāla catichihuī'na' hasta a'cxni' na'a'cchā'n ixmālhcuyu' miska'ta' ixpālacata jā quina'ka'ī'ni' quintachihuīn tū nakentaxtu a'cxni' nachā'n mālhcuyu'.

21 A'cxni' tamakapalīlh Zacarías, tī ixtaka'lhīmā'nalh na ixtanquilhtīn templo talītamakchuyīlh jā palaj taxtulh. 22 A'cxni' taxtulh, Zacarías jātza' la ixcātā'chihuīna'n. Ē ū'tza' talīca'tzīlh ixlakachuyanī't na ixpūchakān templo. Xmān ixcāmacahuani' ixpālacata jāla cātā'chihuīna'n.

23 A'cxni' sputkō'lh ixtascujūt nac templo, Zacarías taspi'tli na ixchic. 24 Ā'līstān ka'lhīni'lh Elisabet tī ixpuscāt ixuanī't. Jā taxtulh nac chic hasta ixlīlakaquitzis mālhcuyu'. Puhuanli: 25 “Māpa'ksīni' chuntza' quintlahuani'nī't ixpālacata jātza' naquintalakmaka'n.”

Ángel māca'tzīnīni'lh chī nalacatuncuhuī' Jesús

26 Ixka'lhītza' a'kchāxan mālhcuyu' a'cxni' Zacarías ixlakachuyanī't, ē Dios macamilh ángel Gabriel lacatin nac cā'lacchicni' jā huanican Nazaret. 27 Lakmilh chā'tin tzu'ma'jāt tī ixuanican María ē ixtā'lacāxlanī'ttza' natā'tamakaxtoka chā'tin chi'xcu' tī ixuanican José ē ī'xū'nātā'nat David.

28 Ángel tanūlh jā ixuī'lh María ē huanilh:

—¡Iclakminān hui'x tī sicua'lanātlahuacanī'ta'! Māpa'ksīni' maktaka'lhāni'; Dios ā'chulā' sicua'lanātlahuanī'ta'n ē jā ixlīpō'ktuca'n puscan.

29 A'cxni' María laktzī'lh ángel, lī'a'cnīlh huā'mā' tachihuīn. 30 Ángel kelhtīlh:

—María, jā cajicua'nti; Dios pāxquī'yān. 31 Chuhua'j naka'lhīni'na' ē naka'lhī'ya' chā'tin ska'ta' ka'hua'cha. Namāpācuhuīya' Jesús. 32 Ka'tla' ixlacatzucut ē namāpācuhuīcan ī'Ska'ta' Dios tī ā'chulā' xaka'tla'. Māpa'ksīni' Dios nahui'lī ixlīpuxcu' chuntza' chī ixpap David 33 ē pō'ktu quilhtamacuj nacāmāpa'ksī israelitas. Ixlītli'hui'qui jā makstin catisputli.

34 Palaj tunca María kelhasqui'nīlh ángel:

—¿Chī līla quit? Jāna'j icā'tamakaxtoka.

35 Ángel kelhtīlh:

—Espíritu Santo nalakminān ē ixlītli'hui'qui quinDiosca'n Xaka'tla' nalītamacsti'li'yān hua'chi poklhnu'. Ū'tza' nalī'a'nan tzamā' ska'ta' tī natahui'la xmān ixla' Dios nahuan ē

namāpācuhuīcan ī'Ska'ta' Dios. 36 Nā mintalakapasni' Elisabet
nā naka'lhī ī'ska'ta' ka'hua'cha masqui lē'ntza' quilhtamacuj
ē huancan jātza' catika'lhīlh ī'ska'ta'. Ka'lhītza' a'kchāxan
mālhcuyu' chī ka'lhīni'n 37 ixpālacata Dios tzē natlahua
ixlīpō'ktu catūxcuhuālh.
38 A'cxni' María kelhtīlh ē huanilh:
—Quit ixla' Dios. Camākentaxtūlh ixtalacasqui'nīn. Calalh
chuntza' chī quihua'ni'nī'ta'.
Ángel a'lh.

María laka'lh Elisabet
39 Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' María taxtulh ē palaj
tunca a'lh lacatin nac cā'lacchicni' xala' nac Judea. 40 Tanūlh
na ixchic Zacarías ē tā'chihuīna'lh Elisabet. 41 A'cxni' Elisabet
kexmatni'lh ixtachihuīn María, ska'ta' tasakā'līlh na ixpūlacni'
Elisabet ē līlatzumalh Espíritu Santo ixlīstacna'. 42 A'cxni' Elisa-
bet chihuīna'nli palha' ē huanli:
—Dios ā'chulā' sicua'lanātlahuanī'ta'n hui'x ē jā ā'makapitzīn
puscan ē nā sicua'lanātlahuanī't miska'ta'. 43 ¿Tīchu quit
naquilīlakmin ixtzī' quiMāpa'ksīni'? Quit jā tū quilacatzucut.
44 Xmān ickexmatli mintachihuīn ē quiska'ta' līpāxuhualh ē
tasakā'līlh na quimpūlacni'. 45 Hui'x līpāxuhua'ya' ixpālacata
a'ka'ī'nī'ta' ē namākentaxtū tū huaninī'ta'n Māpa'ksīni'.
46 Palaj tunca María huanli:
Quilīstacna' makapāxuīmā'lh Māpa'ksīni'.
47 Quilīstacna' līpāxuhua ixpālacata quiMakapūtaxtūnu' Dios.
48 Dios cuenta quintlahuani'nī't quit tī ixtasācua' xcamanīn.
Chuhua'j ē nā pō'ktu quilhtamacuj tachi'xcuhuī't natahuan
iclīpāxuhua quit.
49 Dios tī ka'lhī lītli'hui'qui ka'tla' tū quintlahuani'nī't.
Xla' xatasicua'lanātlahua.
50 Pō'ktu quilhtamacuj nacālakalhu'man tī talakachi'xcuhuī'.
51 Ixlītli'hui'qui lītlahuanī't lhūhua' catūhuālh.
Cāskāhuī'lh tī ka'tla' ixtamakca'tzī.
52 Cāmāpānūni'lh ixlītli'hui'quica'n tī ka'tla' ixtahuanī't ē tī
tapuhuan ā'chulā' ixlacasqui'nca.
53 Tī ixtatzi'ncsmā'nalh cālīmāka'sīlh xatze līhua' ē jā tū
cāmacā'ni'lh lacricujnu'.
54 Cāmaktāyanī't xala' nac Israel tī tamākentaxtū
ixtalacasqui'nīn Dios ē jā makstin makxtekli
ixtalakalhu'man.
55 Chuntza' tlahualh chī cāhuaninī't quimpapca'n Abraham ē
ixnatā'natna'.
Pō'ktu quilhtamacuj nacāmaktāya.
56 María tahuī'lh na ixchic Elisabet a'ktu'tun mālhcuyu' ē
ā'līstān taspi'tli na ixchic.

Chī lacatuncuhuī'lh Juan Mā'kpaxīni'

57 A'cxni' a'cchā'lh ixmālhcuyu', tahuī'lh ī'ska'ta' Elisabet.
Ka'hua'cha huanli. 58 Ixamicujnu' ē ixtalakapasnī'n tamilh
natatā'pāxuhua a'cxni' taca'tzīlh tze tū Dios tlahuani'lh
Elisabet. 59 Ixlīlakatzayan quilhtamacuj ta'a'lh tatlahua
ixtahui'latca'n nachu'cucan ska'ta' ē ixui'līni'cu'tuncan
ixtacuhuīni' Zacarías chī ixtāta'. 60 Ixtzī' cāhuanilh:

—Jā chuntza' catihui'līca. Ixtacuhuīni' Juan nahuanican.

61 Kelhasqui'nīca:

—¿Tū ixpālacata? Jā tī a'nan mintalakapasni' tī huanican
Juan.

62 Palaj tunca tamacahuani'lh ixtāta' ska'ta' nataca'tzī tūyā
tacuhuīni' nahui'līni'. 63 Xatāta' squi'nli a'ktin ca'psnap ē
tzo'kli: "Ixtacuhuīni' Juan." Ixlīpō'ktuca'n talī'a'cnīlh. 64 Palaj
tunca Zacarías tzucupālh chihuīna'n ē laktaquilhpūtalh
Dios. 65 Ū'tza' talī'a'cnīlh ixamicujnu' ē tahuankō'lh huā'mā'
calhāxcuhuālh nac cā'lacchicni' xala' lakakēstīn nac Judea.
66 Ixlīpō'ktuca'n tī takexmatli talacapāstacli ē talākelhasqui'nīlh:

—Huā'mā' ska'ta' ¿tīyā chi'xcu' nahuan?

Ixtasu'yu ī'sicua'lanātlahuanī't Māpa'ksīni' ē ū'tza' talīhuanli.

Zacarías makapāxuīlh Dios

67 Espíritu Santo lītatzumalh ixlīstacna' Zacarías ē chihuīna'nli
chī Dios māsu'yuni'lh ē huanli:

68 Camakapāxuīca Māpa'ksīni' tī ixDiosca'n israelitas
ixpālacata quincālakalhu'mani' quina'n tī ixraza ē
quincāmakapūtaxtūn.

69 Quincāmaxquī'nī'ta'n chā'tin Makapūtaxtūnu'; ka'lhī
ixlītli'hui'qui ē ū'tza' xla' chā'tin chī ixnatā'natna' David
tī mākentaxtūlh ixtalacasqui'nīn Dios.

70 Chuntza' chī huanli a'kchihuīna'nī'n xamakās, chuntza'
līhui'līlh Dios.

71 Huanli naquincālīmakapūtaxtūyān ixlītli'hui'qui
quintā'lāquiclhlaktzi'ca'n ē ixlīpō'ktuca'n tī jā
quincātalaktzī'ncu'tunān.

72 Huampālh nacālakalhu'mani' quimpapca'n ē jā napātza'nkā
chī talācāxlanīn.

73 Tzamā' talācāxlan tū Dios ixtlahuani'nī't quimpa-
pca'n Abraham, 74 ū'tza' ixquincālīmāpānūni'n
quintā'lāquiclhlaktzi'ca'n ē chuntza' ixtlahuáuj
ixtalacasqui'nīn Dios ē jā ixjicua'nui.

75 Chuntza' pō'ktu quilhtamacuj lactze nahuanāuj nac
cā'quilhtamacuj, hua'chi jā ixtitlahuáuj tū jā tze.

76 Ē hui'x, quiska'ta', namāpācuhuīca'na' ixa'kchihuīna'
Dios tī ā'chulā' xaka'tla' ē napūlani'ya' Māpa'ksīni' ē
namālaclhtzaja jā na'a'n.

77 Nacāmāsu'yuni'ya' tachi'xcuhuī't ē chuntza' natalīca'tzī
namin Makapūtaxtūnu' ē nacāmātza'nkēna'ni'
ixcuentaca'n.
78 Dios quincāpāxquī'yān ē quincālakalhu'manān.
Ū'tza' quincālīmacamini'yān chā'tin tī naquincāmakapūtaxtūyān.
Xla' namāxkakē quintejca'n.
79 Quina'n hua'chi cā'pucsua' hui'lānauj ē hua'chi palajtza'
nanīyāuj.
Naquincāmāsu'yuni'yān chī ixtej Dios.
80 Tzamā' ska'ta' stacli ē ixca'tzī ixlīpō'ktu catūxcuhuālh tū
ixla' Dios. A'cxni' ka'tla'tza' huanli, ixuī'lh nac cā'tzaya'nca
ti'ya't hasta a'cxni' tzuculh cāmāsu'yuni' israelitas.

2

Chī lacatuncuhuī'lh Jesús
Mt. 1:18-25

1 A'cxni' jāna'j ixtahui'la Jesús, emperador Augusto
māpa'ksīlh a'ktin censo calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj.
2 A'cxni' Cirenio gobernador ixuanī't nac Siria a'cxni'
pūla tlahualh censo. 3 Ixlacasqui'nca chā'tunu' cata'a'lh
na ixcā'lacchicni'ca'n jā ixtatahui'lanī't ixpapca'n ē a'ntza'
nacātzo'kni'can ixtacuhuīni'ca'n. 4 Ū'tza' lītaxtulh José nac
cā'lacchicni' Nazaret xala' nac estado Galilea ē a'lh a'ktin
nac cā'lacchicni' Belén xala' nac estado Judea. A'ntza'
xatahui'lani' David ē ixpālacata José ī'xū'nātā'nat ixuanī't,
ixlacasqui'nca a'ntza' natzo'kcan ixtacuhuīni'. 5 A'lh nac Belén
natzo'kcan ixtacuhuīni'. Tā'a'lh María tī ixtā'lacāxlanī'ttza'
natā'tamakaxtoka xla' ē xla' ixka'lhīni'ntza'. 6 Tū a'kspulalh
a'cxni' ixuī'lh nac Belén, a'cchā'lh ixmālhcuyu' ska'ta'.
7 Tahuī'lh ixka'hua'cha ixlīmaksāsti' María. Līpāchī'lh
ixtanchut ē māpī'lh jā mojōcan paja tū tahua' cahuāyuj. A'ntza'
ixtahuī'lh ixpālacata jā tamaclalh chic jā natamaklhtata.

Ángeles ē pastores

8 Ixtahui'lāna'lh pastores lacatzuna'j nac Belén. Pō'ktu tzī'sa
ixtamaktaka'lhmā'nalh nac potrero ixpurecuca'n. 9 Xamaktin
tasu'yulh chā'tin ixángel Dios ē cālītamacsti'li'lh ixtaxkaket
Māpa'ksīni'. Tajicua'nli. 10 Ángel cāhuanilh:

—Jā cajicua'ntit. Iccālīmini'yān xatze tamāca'tzīni'n ē
ū'tza' natalīka'lhī tapāxuhuān ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't.
11 Chuhua'j huā'mā' tzī'sa tahui'la'cha' chā'tin ska'ta' nac
cā'lacchicni' jā ixtahui'lanī't David. Xla' ū'tza' Makapūtaxtūnu'
ē tī huanican Cristo Māpa'ksīni'. 12 Namaclayā'tit chā'tin ska'ta'
lītapāchī'nī't ixtanchut ē māpī'canī't jā mojōcan paja tū tahua'
cahuāyuj. Ē ū'tza' nalīlakapasā'tit.

13 Xamaktin tatasu'yulh lhūhua' ángeles xalanī'n nac
a'kapūn tī ixtamakapāxuīmā'nalh Dios. Tahualh:
14 —¡Calaktaquilhpūtaca Dios tī huī'lh nac a'kapūn ē
tzej calatapā'tit nac cā'quilhtamacuj milīpō'ktuca'n tī Dios
cālakalhu'manī'ta'n!
15 Palaj tunca a'cxni' ángeles tataspi'tli nac a'kapūn, pastores
tatzuculh talāhuani:
—Ca'auj chuhua'j nac Belén ē nalaktzī'nāuj tū a'kspulalh ē
tū Māpa'ksīni' Dios quincātamāca'tzīnīn.
16 Palaj ta'a'lh ē cāmaclaca María ē José ē ska'ta'
jā ixmāpī'canī't ē jā chī'yāhuacan cahuāyuj. 17 A'cxni'
talaktzī'lh, tahuanli tū ixtahuanī't ángeles ixpālacata ska'ta'.
18 Ixlīpō'ktuca'n tī takexmatli talī'a'cnīlh ixtachihuīnca'n
pastores. 19 María ixlacapāstacmā'lh ixlīpō'ktu tū a'kspulanī't
ē tū ixuanicanī't ē ixpuhuan.
20 Pastores tataspi'tli ē ixtalakachi'xcuhuī'mā'nalh Dios ē
ixtamakapāxuīmā'nalh ixpālacata a'kspulalh chī cāhuanica.

Ska'ta' Jesús māsu'yuca xaka'tla' nac templo

21 Ixlīlakatzayan quilhtamacuj tlahuani'ca circuncisión
ska'ta' ē hui'līni'ca ixtacuhuīni' Jesús. Ū'tza' huā'mā' tacuhuīni'
tū ángel huanilh María a'cxni' jāna'j ixka'lhīni'n.
22 Ixlītu'pu'xam quilhtamacuj tamākentaxtūlh ixtahui'latca'n
puscan chī Moisés ixui'līnī't līmāpa'ksīn natache'kē'
ixlīka'hua'jua' puscāt. Talē'lh ska'ta' nac Jerusalén
namāsu'yuni'can Māpa'ksīni' Dios. 23 Chuntza' tatlahualh
ixpālacata tatzo'kni' na ixlīmāpa'ksīn Dios:
Chā'tunu' ska'ta' xaka'hua'cha tī līmaksāsti', ū'tza' ixla'
Māpa'ksīni' Dios nahuan.
24 Chuntza' María ē José ta'a'lh natalakatāyana'n. Chuntza'
chī huan na ixlīmāpa'ksīn Dios ixlacasqui'nca namaxquī'can
xaka'hua'cha ē xatzu'ma'jāt tórtola o tantu' tantzasnān.
25 Ixuī'lh nac Jerusalén tzamā' quilhtamacuj chā'tin
chi'xcu' tī ixuanican Simeón. Tzeya chi'xcu' ixuanī't ē
ixlakachi'xcuhuī' Dios ē ixka'lhīmā'lh ixMakapūtaxtūnu'ca'n
israelitas. Espíritu Santo ixtā'huī'lh. 26 Ixmāsu'yuni'nī'ttza'
jā ixtinīlh palh jā pūla ixlaktzī'lh Cristo tī Māpa'ksīni' Dios
namacamin. 27 Espíritu Santo mālacpuhuanilh na'a'n nac
templo a'cxni' līminca ska'ta' Jesús nac templo namākentaxtū
ixtahui'latca'n ē tū māpa'ksīlh līmāpa'ksīn tū tzo'kli Moisés.
28 Simeón cha'xli ska'ta' ē lakachi'xcuhuī'lh Dios ē huanli:
29 QuiMāpa'ksīni', chuhua'j līpāxuhua na'icnī ixpālacata
mākentaxtū'nī'ta' tū quihua'ni'nī'ta' quit tī mintasācua'.
30 Iclīlaktzī'nī'ttza' quilakastapun tzamā' Makapūtaxtūnu' 31 tī
hui'x māstā'nī'ta' ixpālacata ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't.

32 Ū'tza' nacāmāsu'yuni' tī jā israelitas chī tzē natatlā'huan
nac cā'quilhtamacuj chuntza' chī pūcās nacāmāxkakēni' tī
talatlā'huan jā cā'pucsua'.
Israelitas tī mintachi'xcuhuī't nacālakachi'xcuhuī'can
ixpālacata xla'.
33 José ē ixtzī' Jesús talī'a'cnīlh tū huanli Simeón ixpālacata
ska'ta'. 34 Simeón squi'ni'lh Dios cacāsicua'lanātlahualh ē
huanilh María tī ixtzī' Jesús:
—Cala'ktzi'. Dios lacsacnī't huā'mā' ska'ta'. A'cxni'
chi'xcu'tza' nahuan, lhūhua' israelitas nata'a'ka'ī' ē xla'
nacāmaktāya. Tī jā nata'a'ka'ī', xlaca'n natalālīhuani.
Xla' namāsu'yu ixtalacasqui'nīn Dios ē tachi'xcuhuī't
natalakmaka'n. 35 Chuntza' naca'tzīkō'can chī lacapāstaca
chā'tunu' na ixlīstacna'ca'n. Hui'x nalīpuhuana' chuntza' chī
kentin machīta nalakpusa na milīstacna' —huanli Simeón.
36 Nā ixuī'lh a'ntza' chā'tin puscāt tī ixa'kchihuīna' Dios
ē ixtacuhuīni' Ana. Xla' ixtzu'ma'jāt Fanuel xala' ixraza
Aser. Ixlē'ntza' quilhtamacuj. Tzu'ma'jātcus ixuanī't a'cxni'
tamakaxtokli ē tā'tahuī'lh ixkōlu' a'ktojon cā'ta. 37 Chuhua'j
ixlītā'ti'pu'xamatā'ti' cā'ta tī nīmaka'ncanī't. Jā ixtaxtu xaka'tla'
nac templo. Pō'ktu quilhtamacuj ixlaktaquilhpūtamā'lh
Māpa'ksīni' Dios. Makatunu' jā ixuā'yan ixpālacata ixtlahua
oración.
38 A'cxni' José ē María tatanūlh xaka'tla' nac templo,
huā'mā' puntzuna' Ana cālaktalacatzuna'jīlh. A'cxni'
maxquī'kō'lh tapāxcatca'tzīn Dios, tzuculh līchihuīna'n ska'ta'
tī huanican Jesús. Cālītā'chihuīna'nkō'lh tī ixtaka'lhīmā'nalh
ixmakapūtaxtūnu'ca'n ē tī xalanī'n nac Jerusalén.

Tataspi'tli nac Nazaret

39 A'cxni' José ē María tamākentaxtūlh ixlīpō'ktu tū māpa'ksīlh
Moisés tū tzo'kli na ixlīmāpa'ksīn Dios, talē'mpālh ska'ta'
nac Nazaret xala' nac Galilea ixcā'lacchicni'ca'n. 40 Ska'ta'
ī'stacmā'lh ē ixtatli'hui'clhtēlha ē skalalh ixuantēlha ē Dios
ā'chulā' ī'sicua'lanātlahua.

Ka'hua'cha Jesús xaka'tla' nac templo

41 Cā'ta cā'ta José ē María ixta'a'n nac Jerusalén ixpālacata
ixcā'tani'ca'n israelitas tū huanican pascua. 42 A'cxni' Jesús
ixka'lhī a'kcāujtu' cā'ta, ixlīpō'ktuca'n ta'a'lh nac Jerusalén
ixpālacata cā'tani' chuntza' chī ixtalīsmanīnī'ttza'. 43 A'cxni'
a'ksputlitza' cā'tani' ē ixtaquītaspi'tmā'nalh ē Jesús tachokolh
nac Jerusalén. Ixtzī' ē José jā cuenta tatlahualh. 44 Ixtapuhuan
Jesús cātā'mimā'lhtza' ā'makapitzīn ē chuntza' ta'a'lh nac tej
a'ktin quilhtamacuj. A'cxni' taputzalh ixpu'nanca'n ixta-
lakapasnī'nca'n ē ixamicujca'n, 45 jā tamaclalh. Palaj tunca
tataspi'tli nac Jerusalén; ta'a'lh taputza.

46 Ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj tamaclalh Jesús xaka'tla' nac templo. Ixcālaclhpu'nahuī'lh ixmākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē ixcākexmatmā'lh ē ixcākelhasqui'nīmā'lh. 47 Ixlīpō'ktuca'n tī takexmatli talī'a'cnīlh ixtalacapāstacni' ē chī ixcākelhtīmā'lh.

48 A'cxni' talaktzī'lh María ē José, talī'a'cnīlh ē ixtzī' huanilh:

—Quinka'hua'cha, ¿tū ixpālacata quilātlahuani'nī'ta'uj chuntza'? Quit ē mintāta' iclīpuhuamā'na'uj ē icmiuj iccāputzayān.

49 Jesús cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata quilāputzayāuj? ¿Ē jā ca'tzīyā'tit ixlacasqui'nca na'ictahui'la na ixchic quinTāta' Dios?

50 Xlaca'n jā taca'tzīlh tū huanicu'tun.

51 Palaj tunca xla' cātā'taspi'tli nac Nazaret ē cākexmatni'lh. Ixtzī' lhūhua' ixlacapāstaca ixlīpō'ktu huā'mā' ē māquī'kō'lh na ixlīstacna'. 52 Jesús ī'stacmā'lh ē ā'chulā' ixka'lhīmā'lh talacapāstacni'. Nā tze ixuanī't na ixlacatīn Dios ē na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't.

3

Juan Mā'kpaxīni' ixa'kchihuīna'n nac cā'tzaya'nca ti'ya't
Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28

1 Ixlīlakacāujquitzis cā'ta ixuī'lh līgobernador Tiberio ē Poncio Pilato gobernador ixuanī't nac Judea. Herodes gobernador ixuanī't nac Galilea, ē ixtā'tin Felipe gobernador ixuanī't nac Iturea ē nac Traconite, ē Lisanias gobernador ixuanī't nac Abilinia. 2 Anás ē Caifás xamāpa'ksīni'nī'n pālejni' ixtahuanī't. A'cxni' ixlīpō'ktuca'n ixtamāpa'ksīni'mā'nalh, a'cxni' Dios tā'chihuīna'lh Juan ixka'hua'cha Zacarías tī ixuī'lh nac cā'tzaya'nca ti'ya't. 3 Juan a'lh na ixquilhtūn ka'tla' xcān Jordán. Cāhuanilh tachi'xcuhuī't ixtalakpalīlh ixtalacapāstacni'ca'n ē ixta'a'kpaxli nacāmātza'nkēna'ni'can ixcuentaca'n. 4 Huā'mā' a'kspulalh chī ixtzo'knunī't tzamā' ixa'kchihuīna' Dios tī ixuanican Isaías. Chuntza' tzo'kli:

A'ntza' jā cā'tzaya'nca ti'ya't, nakexmatcan catīhuālh tī palha'
nachihuīna'n ē nahuan:
"Cacāxtlahua'tit tej ixpālacata mimā'lh Māpa'ksīni'.
Camālakstu'nctit tej.
5 Ixlīpō'ktu jā jā cāxtim natatzumana'n ē pūsca'nan nahuankō'.
Jā lhka'hui'li' tej lacatza'j nala.
Jā jā lakaxtim, lakaxtim nahuan.
6 Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't natalaktzī'n tī Dios macamilh
Makapūtaxtūnu'."

7 A'cxni' lhūhua' tachi'xcuhuī't tataxtulh ixpālacata Juan nacāmā'kpaxī, xla' cālacaquilhnīlh ē cāhuanilh:

—¡Hui'xina'n tlahua'pā'na'ntit a'ktu' milacanca'n! ¿Tīchu cāhuanin natzā'la'ni'yā'tit ixtasītzi' Dios tū mimā'lh? 8 Catlahua'tit tū tze; nalītasu'yu palh ixlīcāna' lakpalīnī'ta'ntit mintalacapāstacni'ca'n. Jā catihuantit mē'cstuca'n: "Quina'n ī'xū'nātā'natna' Abraham. Ū'tza' iclīpāhuanāuj ē jā icjicuani'yāuj ixtasītzi' Dios." Jā chuntza' ixua'ntit. Quit iccāhuaniyān Dios tzē nacālakpalī huā'mā' chihuixni' ē natahuan ī'xū'nātā'natna' Abraham. 9 Hua'chi xacacanī'ttza' ā'chaj ē natzucucan natancā'can qui'hui'. Catūhuālh qui'hui' tū jā māstā' ixtahua'ca't xatze, ū'tza' natancā'can ē nalhcuyucan.

10 Tachi'xcuhuī't takelhasqui'nīlh:

¿Tū na'ictlahuayāuj?

11 Juan cākelhtīlh:

—Tī ka'lhī a'ktu' ixcamisa camaxquī'lh a'ktin tī jā tū ka'lhī. Tī ka'lhī ixlīhua' catā'hua'lh tī jā tū ka'lhī.

12 Nā tamilh mātā'jīni'nī'n nata'a'kpaxa ē takelhasqui'nīlh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¿tū na'ictlahuáuj quina'n?

13 Juan cākelhtīlh:

—Nasqui'nā'tit xmān tū ixtapalh līxokot.

14 Soldados nā takelhasqui'nīlh:

—Ē quina'n ¿tū ixlacasqui'nca na'ictlahuayāuj?

Cākelhtīlh:

—Jā tilīmālacsu'yu'yā'tit tū jā ixlīcāna' ē jā tilītucsnu'nā'tit naka'lhā'na'nā'tit. Calīpāxuhua'tit mintatlajca'n.

15 Tachi'xcuhuī't ixtaca'tzīcu'tun ixpālacata Juan. Xlaca'n ixtapuhuamā'nalh palhāsā' Juan, ū'tza' Cristo tī Dios lacsacnī't. 16 Juan cāhuanilh:

—Ixlīcāna' quit iccālīmā'kpaxīyān xcān. Tī namin, xla' makapitzīn hui'xina'n nacātalīmā'kpaxīyān Espíritu Santo ē ā'makapitzīn macscut. Xla' ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit. Quit jāla icmālakchā'nī chī xla'. Quit jā minī'ni' na'icxcutni' ixlīkechī'can ixcaclhi'. 17 Xla' chuntza' chī tī ka'lhī ixpūmālakosūn na ix-macan nalacsu'nu trigo tū tlahuacan harina. Nasaca trigo ē namāquī' nahua' ē paja nalhcuyu nac macscut tū jā mixa.

18 Chuntza' cāhuanilh Juan xatze tachihuīn ē nā cāmālacpuhuanīlh tachi'xcuhuī't. 19 Nā lacaquilhnīlh gobernador Herodes ixpālacata Herodías tī ixpuscāt ixuanī't ixtā'tin Felipe. Herodes ixka'lhī hua'chi ixpuscāt. Nā lacaquilhnīlh ixpālacata lhūhua' tū tlahualh tū jā tze. 20 Ū'tza' Herodes līsītzī'lh ē ā'chulā' tlahualh ē Juan mānūca nac pūlāchī'n.

Jesús a'kpaxli
Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11

21 A'cxni' Juan ixmā'kpaxīni'n, nā Jesús milh na'a'kpaxa. Līhuan ixorarlīmā'lh, a'kapūn talaquī'lh 22 ē mincha' Espíritu

Santo. Tasu'yulh hua'chi lakatin tantzasnān ixyujmā'lh na ixlactza'j Jesús ē kexmatca a'ktin tachihuīn tū huanli:

—Hui'x quiSka'ta' ē icpāxquī'yān. Hui'x quimaxquī'ya' tapāxuhuān.

Ixnapapana' Jesucristo
Mt. 1:1-17

23 A'cxni' Jesús tzuculh tlahua ixtascujūt, ixka'lhī chī pu'xamacāuj cā'ta. Huā'tzā' tatzo'kni' ixnapapana' Jesús. Ixpuhuancan Jesús ixka'hua'cha José. José ixka'hua'cha ixuanī't Elí 24 tī ixka'hua'cha Matat tī ixka'hua'cha Leví. Leví ixka'hua'cha ixuanī't Melqui tī ixka'hua'cha Jana tī ixka'hua'cha José. 25 José ixka'hua'cha ixuanī't Matatías tī ixka'hua'cha Amós tī ixka'hua'cha Nahum tī ixka'hua'cha Esli tī ixka'hua'cha Nagai. 26 Nagai ixka'hua'cha ixuanī't Maat tī ixka'hua'cha Matatías tī ixka'hua'cha Semei tī ixka'hua'cha José tī ixka'hua'cha Judá. 27 Judá ixka'hua'cha ixuanī't Joana tī ixka'hua'cha Resa tī ixka'hua'cha Zorobabel tī ixka'hua'cha Salatiel tī ixka'hua'cha Neri. 28 Neri ixka'hua'cha ixuanī't Melqui tī ixka'hua'cha Adi tī ixka'hua'cha Cosam tī ixka'hua'cha Elmodam tī ixka'hua'cha Er. 29 Er ixka'hua'cha ixuanī't Josué tī ixka'hua'cha Eliezer tī ixka'hua'cha Jorim tī ixka'hua'cha Matat. 30 Matat ixka'hua'cha ixuanī't Leví tī ixka'hua'cha Simeón tī ixka'hua'cha Judá tī ixka'hua'cha José tī ixka'hua'cha Jonán tī ixka'hua'cha Eliaquim. 31 Eliaquim ixka'hua'cha ixuanī't Melea tī ixka'hua'cha Mainán tī ixka'hua'cha Matata tī ixka'hua'cha Natán. 32 Natán ixka'hua'cha ixuanī't David tī ixka'hua'cha Isaí tī ixka'hua'cha Obed tī ixka'hua'cha Booz tī ixka'hua'cha Salmón tī ixka'hua'cha Naasón. 33 Naasón ixka'hua'cha ixuanī't Aminadab tī ixka'hua'cha Aram tī ixka'hua'cha Esrom tī ixka'hua'cha Fares tī ixka'hua'cha Judá. 34 Judá ixka'hua'cha ixuanī't Jacob tī ixka'hua'cha Isaac tī ixka'hua'cha Abraham tī ixka'hua'cha Taré tī ixka'hua'cha Nacor. 35 Nacor ixka'hua'cha ixuanī't Serug tī ixka'hua'cha Ragau tī ixka'hua'cha Peleg tī ixka'hua'cha Heber tī ixka'hua'cha Sala. 36 Sala ixka'hua'cha ixuanī't Cainán tī ixka'hua'cha Arfaxad tī ixka'hua'cha Sem tī ixka'hua'cha Noé tī ixka'hua'cha Lamec. 37 Lamec ixka'hua'cha ixuanī't Matusalén tī ixka'hua'cha Enoc tī ixka'hua'cha Jared tī ixka'hua'cha Mahalaleel tī ixka'hua'cha Cainán. 38 Cainán ixka'hua'cha ixuanī't Enós tī ixka'hua'cha Set tī ixka'hua'cha Adán tī ixka'hua'cha Dios.

4

Skāhuī'ni' ixlīlaktzī'ncu'tun Jesús
Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13

1 Ixlīstacna' Jesús ixlītzuma Espíritu Santo ē taspi'tli na ixquilhtūn nac xcān Jordán. Espíritu Santo lē'lh nac cā'tzaya'nca ti'ya't. 2 A'ntza' ixuī'lh tu'pu'xam quilhtamacuj. Milh skāhuī'ni'

nalīlaktzī'n palh tzē ixa'kskāhuī'lh Jesús. Jesús jā huā'yalh
a'klhūhua' quilhtamacuj ē ixtzi'ncsmā'lhtza'. 3 Palaj tunca
huanilh skāhuī'ni':
—Palh hui'x ī'Ska'ta' Dios, camāpa'ksi' tzamā' chihuix
pāntzīn cahuanli.
4 Jesús kelhtīlh:
—Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
Jā xmān pāntzīn catilīlatamā'lh chā'tin chi'xcu' huā'tzā' nac
cā'quilhtamacuj.
Ā'chulā' cuenta natlahuacan ixtachihuīn Dios.
5 Palaj tunca skāhuī'ni' lē'lh Jesús a'ktin nac sipej tālhmā'n.
A'ntza' xamaktin māsu'yuni'kō'lh ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj.
6 Huanilh:
—Na'icmaxquī'yān ixlīpō'ktu huā'mā' ē namāpa'ksīya'.
Pō'ktu quila' ē nā tzē na'icmaxquī' catīxcuhuālh. 7 Palh
hui'x naquintatzokostani'ya' ē naquilaktaquilhpūtaya',
na'icmaxquī'kō'yān ixlīpō'ktu huā'mā' ē mila' nahuan.
8 Jesús kelhtīlh:
—Catapānu', Skāhuī'ni'. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
Natatzokostani'ya' ē nalaktaquilhpūtaya' miMāpa'ksīni' Dios ē
natlahua'ya' xmān tū xla' lacasqui'n.
9 Ā'līstān skāhuī'ni' lē'lh nac cā'lacchicni' Jerusalén ē yāhualh
na ixa'kspūn xaka'tla' templo. Huanilh:
—Palh hui'x ī'Ska'ta' Dios, catamakahuasyujti nac ti'ya't.
10 Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
Dios nacāmāpa'ksī ixángeles natamaktaka'lhān.
11 Natamā'kaquī'yān ē chuntza' nūn kentin mintujan cati-
takāhuī'lh nac chihuix.
12 Jesús kelhtīlh:
—Nā chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
Jā tilīlaktzī'na' miMāpa'ksīni' Dios.
13 Skāhuī'ni' jātza' maclani'lh chī nalīlaktzī'n Jesús ē tapānūlh
puntzuna'.

Jesús tzuculh a'kchihuīna'n nac estado Galilea
Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15

14 Jesús taspi'tli nac Galilea ē ixka'lhī ixlītli'hui'qui Espíritu
Santo. Calhāxcuhuālh nac estado Galilea ixlīchihuīna'mā'ca
ixpālacata tū tlahualh Jesús. 15 Ixcāmāsu'yuni'mā'lh na ixtem-
ploca'n israelitas ē ixlīpō'ktuca'n ixtalakachi'xcuhuī'mā'nalh.

Jesús taspi'tli nac Nazaret
Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6

16 Palaj tunca Jesús taspi'tli nac cā'lacchicni' tū huanican
Nazaret jā ī'stacnī't. Tanūlh nac templo a'ktin quilhtamacuj
tū pūjaxcan chī ixlīsmanīcanī't. Tāyalh nalīkelhtahua'ka ixtachi-
huīn Dios. 17 Maxquī'ca tū tzo'kli profeta Isaías. A'cxni'
mālakapitzilh, maclalh jā ixtatzo'kni':

18 IxEspíritu Māpa'ksīni' quintā'huī'lh ixpālacata quilacsacnī't
na'iccāmāca'tzīnī xatze tachihuīn lacxcamanīnī'n.
Nā quimacamilh na'iccāmāko'xamāka'tlī' tī talīpuhuan ē
na'iccāmāxtu tī cāchī'canī't.
Icmilh na'iccāmālacahuānī lakatzī'nī'n ē na'iccāmaktāya tī
tapātīni'mā'nalh.
19 Nā quimacamilh na'iccāmāsu'yuni'yān ixquilhtamacuj
Māpa'ksīni'.
20 A'cxni' Jesús mālakachahualh libro, maxquī'lh chā'tin tī
ixmaktaka'lhmā'lh templo ē tahuī'lh. 21 Ixlīpō'ktuca'n nac
templo ixtalaktzī'mā'nalh, ē xla' tzuculh chihuīna'n ē huanli:
—Chuhua'j huā'mā' quilhtamacuj mākentaxtūcanī't na mila-
catīnca'n tzamā' tū kexpa'ttitcus.
22 Ixlīpō'ktuca'n tahuanli tze Jesús ē talī'a'cnīlh ixtachihuīn
tzēhuanī't tū cāhuanilh. Ixtalāhuanimā'nalh:
—¿Ē jā ū'tza' ixka'hua'cha José?
23 Jesús cāhuanilh:
—Ixlīcāna' naquilāhuaniyāuj huā'mā' tachihuīn: "Hui'x
doctor ē pūla namā'tzeyīca'na' milīmān." Nā naquilāhuaniyāuj:
"Chuhua'j catlahua' huā'tzā' na minti'ya't chuntza' chī
quincātahuanin tlahuanī'ta' nac Capernaum."
24 Chihuīna'mpālh ē cāhuanilh:
—Ixlīcāna' iccāhuaniyān nūn tī chā'tin a'kchihuīna' tī
nalaktzī'ncu'tuncan na ixcā'lacchicni' jā stacli. 25 Ixlīcāna' tū
iccāhuaniyān. Lhūhua' ixtahui'lāna'lh tī nīmaka'ncanī't nac
país Israel a'cxni' ixlatlā'huan Elías ē a'cxni' a'ktu'tun cā'ta
ā'i'tāt jā lalh xcān. Calhāxcuhuālh ixtzi'ncsnīmā'ca. 26 Dios
jā cālakmacā'lh Elías jā tī chā'tin tī nīmaka'ncanī't xalanī'n
nac Israel. Lakmacā'nca chā'tin xamini' nac Sarepta tū
ixlacatzuna'j cā'lacchicni' Sidón. 27 Nā chuntza' ixa'nan
nac Israel lhūhua' tī ixtapātīnīmā'nalh ta'jatat tū makamasa
quinquinītca'n ē a'cxni' ixui'lacha' a'kchihuīna' Eliseo. Jā tī
chā'tin xlaca'n mātzeyīca, xmān Naamán tī chā'tin xamini' nac
Siria.
28 A'cxni' takexmatli huā'mā' tachihuīn, ixlīpō'ktuca'n tī ix-
tatanūmā'nalh nac templo tasītzī'lh. 29 Tatā'kaquī'lh ē tata-
macxtulh Jesús nac cā'lacchicni'. Talē'lh hasta na ixa'cpūn
sipej nac cā'lacchicni' natamacā'n makjū. 30 Jesús tētaxtulh
ixpu'nanca'n ē a'lh.

Chā'tin chi'xcu' tī ixka'lhī jā tzeya ū'ni'
Mr. 1:21-28

31 Palaj tunca Jesús a'lh nac Capernaum xala' nac es-
tado Galilea. Ixcāmāsu'yuni'mā'lh tachi'xcuhuī't a'ktin quil-
htamacuj tū pūjaxcan. 32 Talī'a'cnīlh chī ixcāmāsu'yuni'mā'lh
ixpālacata ixlīchihuīna'mā'lh līmāpa'ksīn.

33 Ixuī'lh nac templo chā'tin chi'xcu' tī ixchi'panī't jā tzeya ū'ni'. Ta'salh ē huanli:
34 —Jesús xala' nac Nazaret, ¿tū ixpālacata quilālakmiuj? ¿Ē ū'tza' līta't naquilāmālacsputūyāuj? Quit iclakapasān. Hui'x ixla' Dios ē xatasicua'lanātlahua hui'x.
35 Jesús lacaquilhnīlh jā tzeya ū'ni' ē huanilh:
—¡Caquilhca'csla! ¡Camakxtekti huā'mā' chi'xcu'!
Jā tzeya ū'ni' māyujūlh chi'xcu' na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't ē makxtekli chi'xcu'. Jā tū lani'lh.
36 Ixlīpō'ktuca'n talī'a'cnīlh ē talāhuanilh:
—¿Tuchūyā tachihuīn tzamā'? ¡Huā'mā' chi'xcu' līchihuīna'n līmāpa'ksīn ē cātamāxtulh jā tzeya ū'nī'n!
37 Calhāxcuhuālh na ixlacatzuna'j nac Capernaum talīchihuīna'nli Jesús.

Jesús mātzeyīlh ixpuhuiti' Simón Pedro
Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31

38 A'cxni' Jesús taxtulh nac templo, a'lh ē tanūlh na ixchic Simón. Ixpuhuiti' Simón ixmacscutlamā'lh ē huanica Jesús camātzeyīlh. 39 Jesús taquilhpūtalh jā ixmā'lh ē lacaquilhnīlh ta'jatat ē tapānūni'lh chī ixmacscutla. Xamaktin tā'kaquī'lh puscāt ē tzuculh cāmāhuī'.

Jesús cāmātzeyīlh lhūhua' ta'jatatlanī'n
Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34

40 A'cxni' ixtā'cnūmā'lhtza' chi'chini', ixlīpō'ktuca'n tī ixtata'jatatla kempālhūhua' ta'jatat cālīmini'ca Jesús. Cāmacaxa'malh ē cāmātzeyīlh. 41 Lhūhua' tī ixtaka'lhī jā tzeya ū'nī'n ē cāmātzeyīlh. A'cxni' jā tzeya ū'nī'n cāmāxtuni'lh na ixlīstacna'ca'n, tahuanilh:
—Hui'x ī'Ska'ta' Dios.
Jesús cālacaquilhnīlh jā tzeya ū'nī'n ē jā cāmakxtekli natachihuīna'n ixpālacata xlaca'n taca'tzīlh ū'tza' Cristo tī Dios lacsacnī't.

Jesús a'kchihuīna'nli nac estado Galilea
Mr. 1:35-39

42 A'cxni' xkakalh, Jesús taxtulh nac cā'lacchicni' ē a'lh jā jā tī ixa'nan. Tachi'xcuhuī't ixtaputzamā'nalh ē tamaclalh jā ixuī'lh. Jā ixtamakxtekcu'tun ca'a'lh makat. 43 Jesús cāhuanilh:
—Ixlacasqui'nca na'iccāmāsu'yuni' xatze tachihuīn ā'makapitzīn xalanī'n ā'lacatin cā'lacchicni'. Na'iccāmāsu'yuni' chī Dios māpa'ksī. Ū'tza' quilīmacamilh.
44 Chuntza' ixcāmāsu'yuni'tēlha Jesús nac templos xalanī'n nac Galilea.

5

Lhūhua' squī'ti' cāchi'paca
Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20

1 Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Jesús ixuī'lh na ixquilhtūn
lago ixtacuhuīni' Genesaret. Lhūhua' tachi'xcuhuī't tamilh
ē ixtalālacxquitimā'nalhtza' ixpālacata natalaktalacatzuna'jī
Jesús. Ixtakexmatcu'tun ixtachihuīn Dios. 2 Jesús cālaktzī'lh
a'ktu' barcos na ixquilhtūn lago ē jā tī chā'tin ixpūtojōma'lh.
Ixtēcu'ca'n ixta'a'nī't ixtache'kē' xaka'tla' ixpūtayanca'n tū
pūchi'pacan squī'ti'. 3 Palaj tunca Jesús tahua'ca'lh a'ktin nac
barco tū ixla' Simón ē huanli camātampūxtuca macsti'na'j
na ixquilhtūn. Palaj tunca Jesús tahuī'lh nac barco ē a'ntza'
tzuculh cāmāsu'yuni' tachi'xcuhuī't.

4 A'cxni' cāmāsu'yuni'kō'lh, huanilh Simón:

—Calī'pi huā'mā' barco jā pūlhmā'n ē camojō'tit
mimpūtayanca'n napūchi'payā'tit squī'ti'.

5 Simón kelhtīlh:

—Mākelhtahua'kē'ni', tintascactza' icmojōmā'nauj ē jā tū ic-
chi'panī'tauj. Masqui chuntza', palh hui'x quilāhuaniyāuj
na'icmojōpalayāuj quimpūtayanca'n.

6 A'cxni' tatlahualh chuntza', lhūhua' squī'ti' talaknūcha'
nac pūtayan ē ixtaxtī'tmā'lhtza'. 7 Palaj tunca tamacahuani'lh
ixtā'chi'pananī'n squī'ti' a'ktin nac barco natamin
natamaktāyana'n. Squī'ti' lītatzumalh a'ktu' barco hasta
ixtatā'ctzicu'tuntza'.

8 A'cxni' Simón Pedro laktzī'lh, tatzokostani'lh Jesús ē
huanilh:

—Māpa'ksīni', caquintapānū'ni' ixpālacata quit jā tzeya
chi'xcu'.

9 Chuntza' huanilh ixpālacata Simón ē ixlīpō'ktuca'n tī ix-
tatā'chi'pamā'nalh squī'ti' talī'a'cnīlh ixpālacata lhūhua' squī'ti'
tū tachi'palh. 10 Nā Jacobo ē Juan tī ixka'hua'chan Zebedeo
ē tī ixtā'chi'pananī'n squī'ti' Simón nā xlaca'n tajicua'nli. Jesús
huanilh Simón:

—Jā cajicua'nti. Chī mintascujūt ixuanī't milīchi'pana'
squī'ti', chuhua'j mintascujūt nahuan nacāmā'a'ka'ī'nī'ya'
tachi'xcuhuī't ixtachihuīn Dios.

11 A'cxni' tachā'lh barcos nac ti'ya't, palaj tunca
ta'a'kxtekmaka'lh ixbarcoca'n ē tastālani'lh Jesús.

Jesús mātzeyīlh chā'tin tī ixmasni'mā'lh ixquinīt
Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45

12 A'cxni' Jesús ixuī'lh nac cā'lacchicni', lakchā'lh chā'tin
chi'xcu' tī ixka'lhī ta'jatat tū māmasī quinquinītca'n ē tū huani-
can lepra. A'cxni' ta'jatatlani' laktzī'lh Jesús, tatzokostani'lh ē
huanilh:

—Māpa'ksīni', palh hui'x lacasqui'na', tzē naquimātzeyī'ya'.

13 Palaj tunca Jesús xa'malh ē huanilh:
—Chuntza' quit iclacasqui'n. Catzeya'nti.
A'cxni' huanli huā'mā', tapānūni'lh ixta'jatat tzamā' chi'xcu'.
14 Palaj tunca Jesús māpa'ksīlh jā tī chā'tin catihuanilh. Huanilh:
—Xmān calakpi ixpālejca'n israelitas ē camāsu'yu'ni' mimacni'. Xla' nalaktzī'n palh tzeyanī'ta'tza'. Nalīlakatāyana'n chuntza' chī māpa'ksīni'lh Moisés. Chuntza' nataca'tzī tachi'xcuhuī't tzeyanī'ta'tza'.
15 Masqui Jesús huanilh jā tī chā'tin ixuanilh, ā'chulā' calhāxcuhuālh tachi'xcuhuī't takexmatli ixpālacata Jesús. Līlhūhua' ixtatakēstoka natakexmata ē ixpālacata ixcāmātzeyīni'ca ixta'jatatca'n. 16 Jesús tamakatīlh ē a'lh ā'lacatin jā jā tī ixa'nan ē a'ntza' tlahualh ixoración.

Jesús mātzeyīlh chā'tin tī ī'xcahuī'huananī't
Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12

17 Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Jesús ixmāsu'yumā'lh ē ixtakexmatui'lāna'lh ā'makapitzīn fariseos ē tī xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. Ixtaminī'ta'ncha' xalanī'n nac Jerusalén ē lhūhua' cā'lacchicni' xalanī'n nac Galilea ē Judea. Ixtasu'yu ixlītli'hui'qui Dios ixpālacata Jesús ixcāmātzeyīmā'lh ta'jatatlanī'n.
18 Palaj tunca a'cxni' tachā'lh tachi'xcuhuī't ē talīmilh nac talajni' chā'tin ta'jatatlani' tī ī'xcahuī'huananī't. Ixtamānūcu'tun ixpūchakān chic natamāpī' na ixlacatīn Jesús. 19 Lhūhua' ixtahuanī't tachi'xcuhuī't ē jāla ixtatanū nac chic. Ū'tza' talītahua'ca'lh ixa'kstīn nac chic ē ta'a'kstīxua'kli chic. A'ntza' talacmānūlh ixtalajni' ta'jatatlani' na ixpu'nanca'n tachi'xcuhuī't hasta na ixlacapūn Jesús.
20 A'cxni' Jesús laktzī'lh chī ixta'a'ka'ī', xla' huanilh ta'jatatlani':
—Iccāmātza'nkēna'ni'yān ixlīpō'ktu mincuenta.
21 Palaj tunca fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn xlaca'n tatzuculh tapuhuan: "¿Tichūyā chi'xcu' tī mālakchā'nimā'lh Dios? Nūn chā'tin tzē naquincāmātza'nkēna'ni'yān quincuentaca'n, xmān Dios."
22 Jesús ixca'tzī chī ixtapuhuamā'nalh ē cāhuanilh:
—¿Tū ixpālacata puhua'nā'tit chuntza' na milīstacna'ca'n?
23 Icuanilhtza' ta'jatatlani': "Iccāmātza'nkēna'ni'yān ixlīpō'ktu mincuenta." Jā tū tasu'yu masqui mātza'nkēna'ni'catza'. Palh xa'icuanilh: "Catā'kaqui' ē casmi'li' mintalajni' ē catlā'hua'nti", chuntza' nalītasu'yu palh ixlīcāna' tzeyanli. 24 Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n. Chuhua'j na'iccālīmāsu'yuni'yān chī icka'lhī līmāpa'ksīn huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj ē tzē na'iccāmātza'nkēna'ni' ixcuentaca'n tachi'xcuhuī't.
Palaj tunca huanilh chi'xcu' tī ī'xcahuī'huananī't:

—Icuaniyān, catā'kaqui' ē casmi'li' mintalajni' ē capit na minchic.
25 Xamaktin tā'kaquī'lh ta'jatatlani' na ixlacatīnca'n ē sacli ixtalajni' ē a'lh na ixchic. Makapāxuītēlha Dios.
26 Ixlīpō'ktuca'n talī'a'cnīlh ē tamakapāxuīlh Dios. Nā tajicua'nli ē tahuanli:
—Huā'mā' quilhtamacuj laktzī'nī'tauj ka'tla' lī'a'cnīn.

Leví tzuculh stālani' Jesús
Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17
27 Ā'līstān Jesús taxtulh ē laktzī'lh chā'tin mātā'jīni'. Ixtacuhuīni' Leví ē ixuī'lh jā ixmātā'jīni'ncan. Huanica:
—Caquistāla'ni'.
28 Palaj tunca tāyalh ē makxtekkō'lh ē stālani'lh Jesús.
29 Ā'līstān Leví tlahualh a'ktin ka'tla' cā'tani' na ixchic nalakachi'xcuhuī' Jesús. Lhūhua' mātā'jīni'nī'n ē ā'makapitzīn chi'xcuhuī'n ixtatā'huā'yamā'nalh. 30 Palaj tunca fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn tapuhuanli jā tze tū tlahualh Jesús. Tatzuculh tatā'chihuīna'n ī'scujnu'nī'n Jesús ē tahuanilh:
—¿Tū ixpālacata tā'huā'yanā'tit mātā'jīni'nī'n ē tī jā tzeya chi'xcuhuī'n?
31 Jesús cākelhtīlh:
—Xlaca'n tī jā tata'jatatla, jā tamaclacasqui'n doctor. Xmān tī tata'jatatla tamaclacasqui'n. 32 Quit jā icmilh iccāputza tī tapuhuan xlaca'n lactze. Icmilh iccāputza tachi'xcuhuī't tī taca'tzī jā lactze xlaca'n ē chuntza' natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n.

Kelhasqui'nīca Jesús tū ixpālacata jāla talīhuā'yalh
Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22
33 Palaj tunca xlaca'n takelhasqui'nīlh Jesús:
—Tī tastālani'lh Juan, jā tahuā'yan a'cxni' tatlahua ixoracionca'n. Nā chuntza' fariseos. Miscujnu'nī'n pō'ktu quilhtamacuj tahuā'yan ē tako'tnūn. ¿Tū ixpālacata?
34 Jesús cākelhtīlh:
—¿Ē chā jā catitahuā'yalh tī cā'invitarlīca jā tamakaxtokmā'ca? Līhuan cātā'lahuī'lhcus squi'nīni', natahuā'yan. 35 Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nalē'ncan squi'nīni' ē a'cxni' jātza' catitahuā'yancu'tunli ixamigos. (A'cxni' Jesús cāhuanilh huā'mā', ixa'cstu ixlīchihuīna'mā'ca.)
36 Nā chuntza' cāhuanilh tū līca'tzīni'can:
—Jā tī chā'tin nasita xasāsti' lu'xu' nalīlactza'pa' tū xamasni'. Palh chuntza' ixtlahuaca jātza' tze catihuanli xasāsti' lu'xu' ē xamasni' ā'chulā' nataxtī'ta. 37 Xaxcān uva tū jāna'j xcu'ta jā tī chā'tin catipūmojōlh xamasni' ixko'xka' purecu'. Namojōcan nac xasāsti' ko'xka' ē chuntza' a'cxni' naxcu'tan,

jā catipankli ko'xka'. Chuntza' jā pāxcat catilalh ko'xka' ē jā catitaxtuni'lh xaxcān uva. 38 Ū'tza' nalīmojōcan xasāsti' xaxcān uva nac xasāsti' ko'xka' ē a'cxni' naxcu'tan xaxcān uva, ko'xka' nataxta'nca ē jā catitaxtī'tli. 39 Nā chuntza' xaxcān uva tū makāstza' xcu'tanī't, ā'chulā' cani ē jā xasāsti'. Tī nahua' xaxcu'ta jātza' catihua'cu'tunli xasāsti'. Nahuan: "Ā'chulā' tze xaxcu'ta."

6

Scujnu'nī'n tatē'ī'lh tza'ktza' a'ktin quilhtamacuj tū pūjaxcan
Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28

1 A'ktin quilhtamacuj tū ixpūjaxcan a'cxni' Jesús ixtalatlā'huan nac cā'tacuxtu ē ī'scujnu'nī'n tatē'ī'lh pātu'yūn tza'ktza'. Palaj tunca tapa'sli ē tahua'lh. 2 Makapitzīn fariseos cākelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixpālacata scujpā'na'ntit huā'mā' quilhtamacuj tū pūjaxcan? Jā minī'ni'.

3 Jesús cākelhtīlh:

—¿Ē jā līkelhtahua'kanī'ta'ntit tū tlahualh David a'ktin quilhtamacuj? Xla' ē tī ixtatā'a'mā'nalh ixtatzi'ncsmā'nalh. 4 Tanūlh na ixchic Dios ē tayalh pāntzīn tū ixlīlakatāyacanī't Dios. Hua'lh ē cātā'hua'lh tī ixtatā'a'mā'nalh, masqui jā minī'ni' nahua' catīhuālh chi'xcu', xmān pālej.

5 Nā cāhuanilh:

—Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n ē tzē na'icmāpa'ksīni' tū natlahuacan a'cxni' tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan.

Chi'xcu' tī macascahuahua ixuanī't
Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6

6 A'ktin quilhtamacuj huampala tū pūjaxcan a'cxni' Jesús tanūlh na ixtemploca'n israelitas ē tzuculh māsu'yu. Ixuī'lh a'ntza' chā'tin chi'xcu' tī ixmacascācnī't. 7 Xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ixtamaktaka'lhmā'nalh Jesús palh ixmātzeyīni'lh huā'mā' quilhtamacuj tū pūjaxcan. Chuntza' tzē ixtalīmālacsu'yulh. 8 Xla' ca'tzīlh tū ixtapuhuan ē huanilh chi'xcu' tī ixmacascācnī't:

—Catāqui' ē catāya' na quilacpu'na'i'tātca'n.

Chi'xcu' tāquī'lh ē tāyalh a'ntza'. 9 Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Na'iccākelhasqui'nīyān catūhuālh. ¿Tū ā'chulā' minī'ni' na'ictlahua tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan? ¿Ē na'ictlahua tū tze o tū jā tze? ¿Ē na'icmakapūtaxtū chi'xcu' o na'icmaktī ixlīstacna'?

10 Palaj tunca Jesús cālaktzī'lh ixlīpō'ktuca'n tī ixtalītamacsti'li'nī't ē huanilh chi'xcu':

—Castu'ncti mimacan.

Chi'xcu' stu'ncli ixmacan ē tzetza' ixuanī't. 11 Xlaca'n tasītzī'lh ē tatzuculh talālītā'chihuīna'n tū natatlahuani' Jesús.

Jesús cālacsacli kelhacāujtu' apóstoles
Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19

12 Tzamā' quilhtamacuj Jesús a'lh a'ktin nac sipej na'orarlī. Pō'ktu tzī'sa ixorarlīmā'lh. 13 Ixlīlakalī cāta'sani'lh ī'scujnu'nī'n ē cālacsacli kelhacāujtu' ē cāmāpācuhuīlh apóstoles. 14 Xlaca'n cāhuanican Simón tī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Pedro ē Andrés ī'stancu Simón ē Jacobo ē Juan ē Felipe ē Bartolomé 15 ē Mateo ē Tomás ē Jacobo ixka'hua'cha Alfeo ē Simón. Huā'mā' Simón ixtapa'ksīni' partido cananistas. 16 Ē Judas ixtā'tin Jacobo ē Judas Iscariote tī ā'līstān macamāstā'lh Jesús.

Jesús cāmāsu'yuni'lh lhūhua' tachi'xcuhuī't
Mt. 4:23-25

17 Jesús cātā'yujli xlaca'n nac sipej ē tā'tachokolh ī'scujnu'nī'n jā pūsca'nan. Ixuī'lh lhūhua' tachi'xcuhuī't calhāxcuhuālh nac Judea ē xalanī'n nac Jerusalén ē xalanī'n ixquilhtūn mar lacatzuna'j jā ixuanican Tiro ē Sidón. Xlaca'n ixtachā'nī't natakexmata Jesús ixpālacata ixcāmātzeyīni'ca ixta'jatatca'n. 18 Tī ixtaka'lhī jā tzeya ū'ni' nā cāmātzeyīca xlaca'n. 19 Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't ixtaxa'macu'tun Jesús ixpālacata xla' cālīcu'chū'kō'lh ixlītli'hui'qui.

Tī tapāxuhua ē tī talīpuhuan
Mt. 5:1-12

20 Palaj tunca Jesús cālaktzī'lh ī'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

—Pāxuhua'yā'tit tī jā ka'tla' makca'tzīyā'tit. Dios nacāmāpa'ksīyān.

21 'Pāxuhua'yā'tit tī putzapā'na'ntit ixtalacasqui'nīn Dios. Xla' nacāmaktāyayān.

'Pāxuhua'yā'tit tī calhua'mpā'na'ntit chuhua'j. Ā'līstān napāxuhua'yā'tit jā Dios māpa'ksīni'nkō'.

22 'Napāxuhua'yā'tit a'cxni' tachi'xcuhuī't jā cātalaktzī'ncu'tunān ē a'cxni' nacātamāxtumlī'yān quimpālacata quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n. Napāxuhua'yā'tit a'cxni' cātalakapalayān ē a'cxni' nacātalakmaka'nān ixpālacata natapuhuan jā tze hui'xina'n, ē ixlīpō'ktu quimpālacata quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n. 23 Capāxuhua'tit ē caka'lhī'tit tapāxuhuān a'cxni' chuntza' napātīni'nā'tit. Nac a'kapūn naka'lhī'yā'tit pō'ktu tū tze. Tī cātamakapātīnīmā'n hui'xina'n, nā chuntza' ixnapapana'ca'n tamakapātīnīlh ixa'kchihuīna'nī'n Dios.

24 'Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n lacricujnu' ixpālacata tlahua'tittza' mintapāxuhuānca'n.

25 'Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n tī lhūhua' ka'lhī'yā'tit chuhua'j ixpālacata nacāmakasputāni'.

'Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n tī līlzī'mpā'na'ntit chuhua'j. Ā'līstān mintalīpuhuātca'n nacāmakacalhuanān.

26 ’Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n palh ixlīpō'ktu ta-
lakachi'xcuhuī'yān. Makāstza' chuntza' ixnapapana'ca'n
ixtatlahuani' a'kchihuīna'nī'n tī tahuanli tū jā ixlīcāna'.

Cacāpāxquī'tit mintā'lāquiclhlaktzi'ca'n
Mt. 5:38-48; 7:12

27 Jesús cāhuanipālh:
—Iccāhuaniyān hui'xina'n tī quilākexmatāuj: Cacāpāxquī'tit
mintā'lāquiclhlaktzi'ca'n ē nacāmaktāyayā'tit tī jā
cālaktzī'ncu'tunān. 28 Casqui'ni'tit Dios cacāsicua'lanātlahualh tī
cachīhuālh cātalīchihuīna'nān ē nacālī'orarlīyā'tit ixpālacataca'n
tī cātalakapalayān. 29 Palh catīhuālh nalacala'sāni' na
milacapīn, natamakxteka' ā'lacapī kentin nalacala'sāni'.
Palh catīhuālh namāmakxtuyān minchamarra, camaxqui'
masqui milu'xu'. 30 Camaxqui' catīxcuhuālh tī squi'ni'yān ē
palh catīhuālh namāmakxtuyān tū mila', jātza' tisqui'ni'ya'.
31 Chuntza' natlahua'ni'ya' ā'chā'tin chuntza' chī lacasqui'na'
xla' natlahua'ni'yān hui'x.

32 ’Palh hui'xina'n xmān cāpāxquī'yā'tit tī tapāxquī'yān,
¿ē tzeya chi'xcuhuī'n hui'xina'n na ixlacatīn Dios?
Tī jā tze nā chuntza' talāpāxquī'. 33 Palh xmān
cāmaktāyayā'tit tī tamaktāyayān hui'xina'n, ¿ē tzeya
chi'xcuhuī'n hui'xina'n na ixlacatīn Dios? Lacxtim
talāmaktāya tī jā tze. 34 Palh xmān namāsācua'nī'yā'tit
tī tzē nacāmāsācua'nī'palayān, ¿ē tzeya chi'xcuhuī'n
hui'xina'n na ixlacatīn Dios? Tī jā tze nā tamāsācua'nī
tī ixtā'chuntza'ca'n ixpālacata taca'tzī namāstā'pala.
35 Hui'xina'n nacāpāxquī'yā'tit mintā'lāquiclhlaktzi'ca'n ē
nacāmaktāyayā'tit ē nacāmāsācua'nī'yā'tit ē jā catiputzalh
tū nacātalīxokonu'ni'yān. Chuntza' naka'lhī'yā'tit ka'tla'
mintatlajca'n nac a'kapūn ē nalītaxtuyā'tit ixlacstīn tī xala'
tālhmā'n ē tī ka'tla'. Nā xla' cālakalhu'man tampi'lhīni'nī'n
ē tī jā tze. 36 Cacālakalhu'mantit tachi'xcuhuī't chuntza' chī
minTāta'ca'n Dios nā cālakalhu'manān.

Jā ticāputzāna'ni'yā'tit ā'makapitzīn
Mt. 7:1-5

37 Jesús cāhuanipālh:
—Jā ticāputzāna'ni'yā'tit ā'makapitzīn ē Dios jā
nacāputzāna'ni'yān. Jā timakapātīnīni'nā'tit ē Dios jā
caticāmakapātīnīn hui'xina'n. Nalāmātza'nkēna'ni'yā'tit ē Dios
nacāmātza'nkēna'ni'yān. 38 Cacāmaxquī'tit ā'makapitzīn ē nā
Dios nacāmaxquī'yān hui'xina'n. Xla' nacāmaxquī'yān chī tī
tzej pūlhcāna'n ē nalacchiqui pūculhtila ē namātzuma hasta
natakelhmaka'n ē namojō na mimurralhca'n. Lacxtim
chī hui'xina'n namaxquī'yā'tit ā'chā'tin, chuntza' Dios
nacāmaxquī'yān.

39 Jesús cāhuanilh huā'mā' tū līca'tzīni'can:
—Chā'tin lakatzī'n ¿ē tzē napūlani' ixtā'lakatzī'n? ¿Ē jā catikostajōlh a'ktin nac lhu'cu'? 40 Chā'tin tī kelhtahua'kamā'lhcus jāla mālakchā'nī ixmākelhtahua'kē'ni'. A'cxni' nasca'tkō', tzē namālakchā'nī.
41 ¿Chī tzē nalīlaktzī'na' macsti'na'j pa'lhxtum na ixlakastapun mintā'tin palh tanūmā'lh hua'chi a'ktin qui'hui' na milakastapun? 42 Palh jā pūla namāxtuya' qui'hui' na milakastapun, jāla catimaxtuni' pa'lhxtum na ixlakastapun mintā'tin. ¡A'kskāhuī'ni'na'! Pūla camāxtu' xaka'tla' pa'lhxtum na milakastapun ē chuntza' tzej nalaktzī'na' namāxtuya' macsti'na'j pa'lhxtum tū tanūmā'lh na ixlakastapun mintā'tin.

Qui'hui' līlakapascan ixtahua'ca't
Mt. 7:17-20; 12:34-35
43 Jesús cāhuanipālh:
—Jā tū xatze qui'hui' tū namāstā' ixtahua'ca't tū jā tze. Pūlactin qui'hui' tū jā tze jāla namāstā' xatze ixtahua'ca't. 44 Pūlactin qui'hui' līlakapascan ixtahua'ca't. Jāla pu'xcan higo nac lhtucu' qui'hui' ē jāla cāpu'xcan uvas cā'lhtucu'n. 45 Tze nala tū nahuan tī tzeya chi'xcu' ixpālacata tze ixtalacapāstacni'. Jā tze tū nahuan tī jā tzeya chi'xcu' ixpālacata jā tze ixtalacapāstacni'. Chuntza' chī pō'ktu quilhtamacuj lacapāstaca, chuntza' nachihuīna'n.

Kempātu' ixlītzucuni' chic
Mt. 7:24-27
46 Jesús cāhuanipālh:
—Palh quilāmāpācuhuīyāuj: "Māpa'ksīni'", ¿tū ixpālacata jā tlahua'yā'tit tū quit iccālīmāpa'ksīyān? 47 Tī namin naquinkexmatni' ē natlahua tū quilīmāpa'ksīn, na'iccāhuaniyān chī tasu'yu. 48 Xla' lītasu'yu hua'chi chā'tin chi'xcu' tī yāhualh ixchic. Pūla ponknu'lh pūlhmā'n ē tzej yāhualh ixtantūn. A'cxni' stacli ka'tla' xcān, snū'n tahui'lani'lh chic. Ē jā lacachiquilh ixpālacata tzej ixyāhuacanī't. 49 Tī quinkexmatni' ē jā natlahua tū quilīmāpa'ksīn, ū'tza' lītasu'yu hua'chi chā'tin chi'xcu' tī yāhualh ixchic ē jā pūlhmā'n ponknu'lh. A'cxni' stacli ka'tla' xcān ē snū'n tahui'lani'lh chic, a'kā'lh ē mū'xtulh ē laclakō'lh.

7

Jesús mātzeyīlh ixtasācua' chā'tin capitán xala' nac Roma
Mt. 8:5-13
1 A'cxni' Jesús cāmāsu'yuni'kō'lh tachi'xcuhuī't, a'lh nac Capernaum. 2 A'ntza' ixuī'lh chā'tin capitán xala' nac Roma. Ixka'lhī chā'tin ixtasācua' tī laktza' ixpāxquī'. Ū'tza' ta'jatatlalh hasta ixnīcu'tumā'lhtza'.

3 A'cxni' capitán kexmatli līchihuīna'mā'ca Jesús, cāmacā'lh
ā'makapitzīn māpa'ksīni'nī'n israelitas natahuani camilh ē
camātzeyīlh ixtasācua'. 4 Xlaca'n talaktalacatzuna'jīlh Jesús ē
tatzuculh tahuani:
—Minī'ni' ixmaktāya' huā'mā' capitán 5 ixpālacata
quincālakachi'xcuhuī'yān quina'n israelitas. Ū'tza' mātlahuīni'lh
quintemploca'n.
6 Palaj tunca Jesús cātā'a'lh.
A'cxni' lacatzuna'jtza' ixta'a'mā'nancha' ixchic capitán,
cāmacā'lh ā'makapitzīn amigos natahuani Jesús:
—Māpa'ksīni', jā catamakchuyi'. Hui'x ka'lhī'ya' līmāpa'ksīn ē
jā minī'ni' natanū'ya' nac quinchic. 7 Ū'tza' iclīpuhuan palhāsā'
jā minī'ni' chī icquīputzān. Xmān namāpa'ksī'ya' ē natzeyan
quintasācua'. 8 Nā quit quintamāpa'ksī xalaka'tla' ē quit
iccāmāpa'ksī quisoldados. A'cxni' na'icuani chā'tin soldado
ca'a'lh, xla' na'a'n. A'cxni' na'icuani ā'chā'tin camilh, xla'
namin. A'cxni' na'icuani quintasācua' catlahualh catūhuālh,
xla' natlahua tū icuani.
9 A'cxni' Jesús kexmatli huā'mā' tachihuīn, lī'a'cnīlh ē
cālaktalakspi'tli tī ixtastālani'tēlha ē cāhuanilh:
—Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Jā iclakapasa nūn chā'tin is-
raelita tī quina'ka'ī'ni' chī huā'mā' chi'xcu'.
10 A'cxni' lacscujnī'n tataspi'tli nac chic, talaktzī'lh
ixtzeyanī'ttza' tasācua'.

Jesús mālacastālancuanīlh ixka'hua'cha chā'tin tī nīmaka'ncanī't

11 Ā'līstān Jesús a'lh a'ktin nac cā'lacchicni' ixtacuhuīni' Naín
ē cātā'a'lh ī'scujnu'nī'n ē līlhūhua'. 12 A'cxni' lacatzuna'jtza'
ixta'a'mā'nalh nac cā'lacchicni' ē laktzī'lh ixlīmimā'ca nīn
namā'cnūcan. Ixtzī' ka'hua'cha tī ixnīnī't tanīmaka'tza' ixuanī't.
Xmān chā'tin ixuanī't ixka'hua'cha. Līlhūhua' xalanī'n tzamā'
cā'lacchicni' ixtatā'a'mā'nalh. 13 A'cxni' laktzī'lh tī tanīmaka'tza',
Māpa'ksīni' lakalhu'manli ē huanilh:
—Jā cacalhua'nti.
14 Palaj tunca Jesús laktalacatzuna'jīlh ē xa'malh tū
ixpūmā'lh. Tī ixtalē'mā'nalh tatāyalh. Jesús huanilh nīn:
—Ka'hua'cha, quit icuaniyān: ¡Catā'kaqui'!
15 Palaj tunca tā'kxpāquī'lh ē tahuī'lh tī ixnīnī'ttza' ē tzu-
culh chihuīna'n. Jesús macamaxquī'lh ixtzī'. 16 A'cxni' ta-
laktzī'lh huā'mā', tachi'xcuhuī't tajicua'nkō'lh ē tatzuculh ta-
lakachi'xcuhuī' Dios ē tahuanli:
—Tasu'yulh chā'tin ka'tla' a'kchihuīna' na
quimpu'na'i'tātca'n.
Nā tahuanli:
—Dios quincālakalhu'manān.
17 Calhāxcuhuālh nac Judea ē ixlacatzuna'jātna', ixlīpō'ktu
taca'tzīlh tū tlahualh Jesús.

Ixlacscujnī'n Juan Mā'kpaxīni' talaka'lh Jesús
Mt. 11:2-19

18 Ī'scujnu'nī'n Juan tamāca'tzīnīlh tū ixtlahuamā'lh Jesús. Palaj tunca cāta'sani'lh chā'tu' ī'scujnu'nī'n 19 ē cāmacā'lh natakelhasqui'nī Jesús palh ixlīcāna' xla' Cristo tī namin o palh nataka'lhī ā'chā'tin. 20 Tzamā' chā'tu' ixlacscujnī'n Juan talakmilh Jesús ē tahuanilh:

—Juan Mā'kpaxīni' quincātalakmacamin ē ū'tza' ca'tzīcu'tun palh ixlīcāna' hui'x Cristo tī namin o palh na'icka'lhī'yāujcus ā'chā'tin.

21 Chū'tza' tzamā' puntzuna' Jesús cāmātzeyīlh lhūhua' ta'jatatlanī'n ē cāmāxtuni'lh lhūhua' jā tzeya ū'ni'. Nā lhūhua' lakatzī'nī'n cāmālacahuānīlh. 22 Chuntza' cākelhtīlh Jesús:

—Cataspi'ttit ē nahuaniyā'tit Juan tū laktzī'nī'ta'ntit ē tū kexpa'tnī'ta'ntit. Nahuaniyā'tit chī lakatzī'nī'n talacahuāna'n ē nā lū'ntu'nunī'n tatāya ē tatlā'huan. Nā tī ixcāmasni'mā'lh ixquinītca'n, xlaca'n tatzeyanli. Tī jā ixtakexmata chuhua'j takexmata ē nā cāmālacastālancuanīcanī't tī ixtanīnī'ttza'. Cāmāsu'yuni'can chī nacālīmakapūtaxtūcan tī talīpuhuamā'nalh. 23 Līpāxuhua tī ta'a'ka'ī' chī Dios quimacamilh.

24 A'cxni' ixta'a'nī't ixlacscujnī'n Juan, Jesús tzuculh cātā'chihuīna'n tachi'xcuhuī't ixpālacata Juan ē cāhuanilh:

—A'cxni' quīla'tit nac cā'tzaya'nca ti'ya't, ¿tīchu ixlaktzī'ncu'tunā'tit? ¿Ē ixlaktzī'ncu'tunā'tit chā'tin chi'xcu' tī hua'chi pūlactin pa'lhma' tū lacachiquilh ū'ni'? 25 ¿Tū ixpālacata quīla'tit? Jā quīla'tit nalaktzī'nā'tit chā'tin chi'xcu' tī tzēhuanī't lhakā'nanī't. Hui'xina'n ca'tzīyā'tit tī pō'ktu quilhtamacuj tzēhuanī't talhakā'nanī't ē pō'ktu quilhtamacuj tapaxialhna'n, xlaca'n tahui'lāna'lh na ixchicca'n lacricujnu'. 26 ¿Tū ixpālacata quīla'tit nac cā'tzaya'nca ti'ya't? ¿Ē jā quīla'tit nalaktzī'nā'tit chā'tin a'kchihuīna'? Ixlīcāna'. Ixlaktzī'ncu'tunā'tit chā'tin a'kchihuīna'. 27 Huā'mā' a'kchihuīna' ixtacuhuīni' Juan. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios ixpālacata Juan:

Na'icmacā'n quina'kchihuīna' tī napūlani'yān nacāxmāpī' mintej.

28 Iccāhuaniyān na ixlacpu'na'i'tātca'n tachi'xcuhuī't jā tī chā'tin a'kchihuīna' ā'chulā' xaka'tla' chī Juan Mā'kpaxīni'. Tī ā'chulā' xastancu jā Dios māpa'ksīni'nkō', xla' ā'chulā' xaka'tla' ē jā Juan.

29 A'cxni' takexmatli huā'mā' tachihuīn, ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't ē mātā'jīni'nī'n tī Juan ixcāmā'kpaxīnī't, xlaca'n ixtalāhuani tze Dios ixpālacata tū ixcāhuaninī't Juan. 30 Fariseos ē mākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn tī jā ixcāmā'kpaxīnī't Juan, xlaca'n talakmaka'lh tū Dios ixcātlahuani'cu'tun. 31 Māpa'ksīni' huanli:

—¿Chī na'iccālīmālakchā'nīyāuj chi'xcuhuī'n tī tahui'lāna'lh chuhua'j? ¿Chī tatasu'yu? 32 Tatasu'yu hua'chi lacstīn tī takamāna'mā'nalh nac lītamāuj. Ta'ta'sa ē tahuani ixtā'lacstīn: "A'cxni' quina'n icmakata'sauj līskoli', hui'xina'n jā lakatītit ē jā tlītit. A'cxni' icpixtlī'uj chī iclīlīpuhuanui, hui'xina'n jā lakatītit ē jā calhua'ntit. ¿Tūchu lacasqui'nā'tit?" tahuan.

33 'Chuntza' līla'yā'tit hui'xina'n. Hua'nā'tit Juan Mā'kpaxīni' ka'lhī jā tzeya ū'ni' ixpālacata jā hua' pāntzīn ē jā ko'ta. 34 Ā'līstān quit icmilh ē quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n. Quit icuā'yalh ē icua'lh xcān ē catūxcuhuālh quimālacnūni'ca. Hua'nā'tit quit laka iclihuā'yan ē laka iclīko'tnūn, quit ixamigoca'n mātā'jīni'nī'n ē tī jā tze. 35 Tī ta'a'ka'ī', xlaca'n taca'tzī Dios macamilh Juan ē nā quit —huanli Jesús.

Jesús ixuī'lh na ixchic Simón tī fariseo

36 Chā'tin fariseo ixtā'huā'yancu'tun Jesús. Jesús a'lh na ixchic ē tahuī'lh nac mesa. 37 Tzamā' nac cā'lacchicni' ixuī'lh chā'tin puscāt tī jā lacatejtin. A'cxni' ca'tzīlh Jesús ixa'nī't huā'yan na ixchic chā'tin fariseo, puscāt lē'lh a'ktin frasco aceite tū xamu'csu. 38 Ixcalhuamā'lh ē a'cxni' tahuī'lh lacatzuna'j ixtujan Jesús ē yujli ixlakaxta'jat na ixtujan. Ū'tza' līche'kē'lh ixtujan Jesús. Palaj tunca līmāscāquīlh ixya'j ē tantūmu'sulh ē līthualh aceite tū mu'csun.

39 A'cxni' laktzī'lh huā'mā', fariseo tī ixtā'huā'yamā'lh Jesús, puhuanli: "Palh ixlīcāna' cahuālh huā'mā' chi'xcu' ixa'kchihuīna' Dios ixuanī't, ixca'tzīlh tīchu xla' ē tichūyā puscāt xa'malh. Ixca'tzīlh palh jā tzeya puscāt." 40 Palaj tunca Jesús huanilh fariseo:

—Simón, icuanicu'tunān a'ktin tachihuīn.

Fariseo kelhtīlh:

—Mākelhtahua'kē'ni', caquihua'ni'.

41 Jesús huanilh:

—Ixtahui'lāna'lh chā'tu' chi'xcuhuī'n. Ixchā'tu'ca'n ixtamaklaclē'n chā'tin māsācua'nīni'. Chā'tin maklaclē'lh quinientos denarios (tū tumīn xala' makāstza'). Ā'chā'tin maklaclē'lh tu'pu'xamacāuj. 42 Xlaca'n jāla taxokolh, ē māsācua'nīni' cāmāsputūnu'ni'lh ixchā'tu'ca'n. Chuhua'j caquihua'ni', ¿tīchu ā'chulā' napāxquī' chī ixchā'tu'ca'n?

43 Simón kelhtīni'lh:

—Icpuhuan chi'xcu' tī ā'chulā' ixmaklaclē'nī't.

Jesús huanilh:

—Ixlīcāna'.

44 Palaj tunca Jesús laktalakspi'tli puscāt ē huanilh Simón:

—¿Ē laktzī'na' huā'mā' puscāt? Ictanūlh na minchic ē jā quimaxquī'nī'ta' xcān na'iclīlakche'kē' quintujan. Huā'mā' puscāt quilīlacmu'nulh ixlakaxta'jat na quintujan ē cālīmāscāquīlh ixya'j. 45 Hui'x jā quimacamu'sunī'ta' a'cxni'

ictanūlh. Xla' jā jaxnī't chī quintantūmu'sumā'lh. 46 Hui'x jā quilītlahua' aceite na quina'kxāk; xla' quilītantūtlahualh ixperfume. 47 Ū'tza' iclīhuaniyān lhūhua' ixtapāxquī'n puscāt ē ū'tza' līmāsu'yu chī Dios mātza'nkēna'ni'nī'ttza' ixcuenta masqui lhūhua'. Tī laka pāxquī'nin māsu'yu lhūhua' ixcuenta cāmātza'nkēna'ni'lh.

48 Palaj tunca Jesús huanilh puscāt:

—Icmātza'nkēna'ni'yān mincuenta.

49 Tī ixcā'invitarlīcanī't tatzuculh talāhuani:

—¿Tīchu huā'mā' chi'xcu' tī tzē cāmātza'nkēna'ni' quincuentaca'n?

50 Jesús huanilh puscāt:

—Makapūtaxtūcanī'ta'tza' ixpālacata a'ka'ī'nī'ta'. Capit cā'tapāxuhuān.

8

Puscan tī tamaktāyalh Jesús

1 Ā'līstān Jesús ixtētaxtumā'lh lacalhūhua' nac cā'lacchicni' ē nac ranchos. Ixmāsu'yutēlha ē ixcālītā'chihuīna'ntēlha chī Dios māpa'ksīni'nkō'. Kelhacāujtu' ī'scujnu'nī'n ixtatā'a'mā'nalh. 2 Nā ixtatā'a'mā'nalh ā'makapitzīn puscan tī ixcāmāxtuni'canī't jā tzeya ū'ni' ē tī ixcāmātzeyīcanī't ixta'jatatca'n. Na ixpu'na'i'tātca'n ixa'mā'lh María tī ixlīkempātu' ixtacuhuīni' Magdalena. Ū'tza' tī cāmāxtuni'ca kelhatojon jā tzeya ū'ni'. 3 Nā ixtā'a'n Juana, ixpuscāt Chuza tī xapuxcu' ixtasācua' Herodes. Nā ixtatā'a'mā'nalh Susana ē lhūhua' ā'makapitzīn puscan tī ixtalīmaktāyanī't ixtumīnca'n.

Cha'nāna'
Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9

4 Xalanī'n lacalhūhua' cā'lacchicni' tataxtulh natakexmata Jesús. A'cxni' tatalacxtimīlh lhūhua' tachi'xcuhuī't, cāhuanilh tū līca'tzīni'can. 5 Cāhuanilh:

—Chā'tin cha'nāna' taxtulh nacha'nan ixlīcha'nat. Līhuan ixmakahuanimā'lh ixlīcha'nat makapitzīn tayujli nac tej ē cālacchi'ntaca ē tasacua'lh spūnī'n. 6 Ā'makapitzīn tayujli na ixkelhni' chihuix jā xmān macsti'na'j ixka'lhī ti'ya't. A'cxni' pu'nli tzamā' līcha'nat jā maclalh xcān ē scācli ixpālacata jā pūlhmā'n ixka'lhī ti'ya't. 7 Ā'makapitzīn huampala tayujpālh nac cā'lhtucu'n ē jāla stacli ixpālacata tamā'ktzī'lh lhtucu'. 8 Ā'makapitzīn līcha'nat tayujli nac tze ti'ya't ē pu'nli. A'cxni' stacli, tahua'ca'lh. A'cxni' ī'ca, lhūhua' taxtulh xmān pūlactin līcha'nat tū ixmakahuanicanī't hasta a'ktin ciento tahua'ca'lh.

A'cxni' huankō'lh huā'mā' Jesús cāhuanilh palha':

—Palh kexpa'tā'tit, cuenta catlahua'tit.

Jesús līchihuīna'lh xmān tū līca'tzīni'can
Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12

9 Palaj tunca ī'scujnu'nī'n takelhasqui'nīlh tūchu huanicu'tun
huā'mā' tamāsu'yun. 10 Cāhuanilh:
—Dios cāmāsu'yuni'nī'ta'n hui'xina'n tū tatzē'knī't ixpālacata
chī nala jā Dios māpa'ksīni'nkō'. Ā'makapitzīn iccālīchihuīna'n
xmān tū līca'tzīni'can. Chuntza' masqui takexmatli jā cati-
taca'tzīlh tū huanicu'tun, ē masqui talaktzī'n ē hua'chi jā
talacahuāna'n.

Tū huanicu'tun huā'mā' tamāsu'yun
Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20

11 Jesús cāhuanipālh:
—Huā'mā' tamāsu'yun huanicu'tun chuntza': līcha'nat, ū'tza'
ixtachihuīn Dios; 12 ē tej, ū'tza' hua'chi tachi'xcuhuī't tī
takexmata tachihuīn. Namin skāhuī'ni' ē nacāmāpātza'nkēnī
ē jā catita'a'ka'ī'lh ē jāla catita'a'kapūtaxtulh. 13 Ti'ya't nac
cā'chihuixni', ū'tza' hua'chi ā'makapitzīn tachi'xcuhuī't. Xlaca'n
takexmata ē tapuhuan tze, ē talakatī. Jā makās ta'a'ka'ī'.
A'cxni' jā cālaktzī'ncu'tuncan ixpālacata ixtachihuīn Dios, palaj
natamakxteka.
14 'Huā'mā' lhtucu', ū'tza' hua'chi ā'makapitzīn huampala
tachi'xcuhuī't. Masqui takexmata tachihuīn, jā
talakpalīcu'tun ixtalacapāstacni'ca'n. Pō'ktu quilhtamacuj
talacapāstacmā'nalh ixtascujūtca'n ē ixtumīnca'n ē chī
natalakastāna'n. Chuntza' jāla tzej tasca'ta. Ū'tza' hua'chi
līcha'nat tū tamā'ktzī'lh lhtucu'. Jāla staca.
15 'Tū yujli nac xatze ti'ya't, ū'tza' hua'chi tachi'xcuhuī't tī
tzej takexmatli tachihuīn. Ta'a'ka'ī' ē takexmatni' ē tzeya
chi'xcuhuī'n natahuan. Jā tamakxteka ixtachihuīn Dios.

Pūcās
Mr. 4:21-25

16 Jesús cāhuanipālh:
—Jā tī māpasī pūcās ē nahui'lī ixtampīn chā'xta. Ē
nūn catihui'līca ixtampīn tama'. Namāhua'ca'can tālhmā'n
ixpālacata tī tatanūmā'nalh natalaktzī'n. 17 Ixlīpō'ktu tū
iccāmāsu'yuni'yān mina'cstuca'n, ā'līstān ixlacasqui'nca
nacāmāsu'yuni'yā'tit ā'makapitzīn.
18 'Chuntza' tzej cakexpa'ttit ixpālacata tī tzej a'ka'ī'ni' ix-
tachihuīn Dios, ū'tza' ā'chulā' naca'tzī; ē tī jā tzej a'ka'ī'ni'
ixtachihuīn Dios, xla' namāpātza'nkēnīcan tū kexmatli.

Ixtzī' ē ixtā'timīn Jesús
Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35

19 Palaj tunca tamilh ixtzī' ē ixtā'timīn jā ixuī'lh Jesús ē jāla
talaktalacatzuna'jīlh ixpālacata līlhūhua' tachi'xcuhuī't ixuī'lh.
20 Huanica Jesús:
—Talayāna'lh mintzī' nac kēpūn ē mintā'timīn.
Tatā'chihuīna'ncu'tunān.

21 Xla' cāhuanilh:
—Tī kexmata ixtachihuīn Dios ē mākentaxtū, ū'tza' quintzī' ē quintā'timīn.

Jesús cāmāca'cslīlh ū'ni' ē mar
Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41

22 Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Jesús cātā'tojōlh ī'scujnu'nī'n a'ktin nac barco. Cāhuanilh:
—Ca'auj tuntacut nac xcān.
Ta'a'lh.
23 Līhuan ixtatacutmā'nalh, lhtatalh Jesús. Palaj tunca tzuculh ū'nun ē ixlītatzumamā'lhtza' xcān barco hasta ixtā'cnūmā'lhtza'. 24 Palaj tunca ta'a'lh tamālakahuānīlh Jesús ē tahuanilh:
—¡Mākelhtahua'kē'ni'! ¡Icjicsua'mā'nauj!
Palaj tunca Jesús tā'kaquī'lh ē cālacaquilhnīlh ū'ni' ē ix-pupunu' xcān, ē taca'csnankō'lh.
25 Palaj tunca cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:
—¿Chī līla'tit? ¿Ē jā a'ka'ī'yā'tit?
Xlaca'n tajicua'nli ē talī'a'cnīlh ē talākelhasqui'nīlh:
—¿Tichūyā chi'xcu' huā'mā'? Hasta tzē cāmāpa'ksī ū'ni' ē xcān ē takexmatni'.

Chi'xcu' xala' nac Gadara tī lhūhua' ixcāka'lhī tū jā tzeya ū'nī'n
Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20

26 Ā'līstān tachā'lh nac ti'ya't jā huanican Gadara. A'ntza' ix-tuntacut nac xcān ē na ixlaktza'j Galilea. 27 A'cxni' Jesús tacutli nac barco, chā'tin chi'xcu' xala' a'ntza' laktalacatzuna'jīlh. Makās xla' ixcāka'lhī tū jā tzeya ū'nī'n. Jā maktin lhakā'lh ixlu'xu' ē jā tahuī'lh nac chic. Xmān nac lhu'cu' ixtahui'la.
28 A'cxni' chi'xcu' laktzī'lh Jesús, tatzokostani'lh na ixlacatīn ē ta'salh ē huanli:
—¿Tū ixpālacata ta'na' hui'x jā icuī'lh? Hui'x Jesús ī'Ska'ta' Dios xaka'tla'. ¿Ē mincuenta tū ictlahuamā'lh? Icsqui'ni'yān jā naquintimakapātīnīna'.
29 Chuntza' huanilh ixpālacata Jesús ixmāpa'ksīmā'lh jā tzeya ū'ni' cataxtuni'lh. Maklhūhua' chi'palh jā tzeya ū'ni'. Ixlīmacachī'can cadenas ē nā ixlītantūchī'can cadenas ē xla' ixcālacpu'xa. Jā tzeya ū'ni' makatzā'lalh nac cā'tzaya'nca ti'ya't.
30 Jesús kelhasqui'nīlh:
—¿Chī hua'ni'ca'na'?
Xla' kelhtīlh:
—Quihuanican Legión.
Chuntza' huanilh ixpālacata Legión huanicu'tun lhūhua', ē lhūhua' jā tzeya ū'nī'n ixtatanūni'nī't. 31 Huā'mā' jā tzeya ū'nī'n tasqui'ni'lh Jesús jā cacāmacā'lh nac pūpātīn. 32 Lhūhua' pa'xnī'n ixtahuā'yamā'nalh na ixlacapūn sipej. Jā tzeya ū'nī'n tasqui'nli cacāmakxtekca natatanū na ixpūlacni'ca'n pa'xnī'n ē

Jesús cāmakxtekli. 33 Palaj tunca jā tzeya ū'nī'n tataxtunikō'lh
chi'xcu' ē tapūlactojōlh na ixpūlacni'ca'n pa'xnī'n. Xlaca'n
tatamakjūlh nac cā'lacatampān ē tatamakahuasli ē tatojōcha'
nac xcān ē tajicsua'kō'lh.
34 A'cxni' maktaka'lhna'nī'n pa'xni' talaktzī'lh tū
ixa'kspulanī't, tajicua'nli ē tatu'jnulh ē tamāca'tzīnīni'lh
nac cā'lacchicni' ē ixlacatzuna'j huā'mā' cā'lacchicni'.
35 Tachi'xcuhuī't tataxtulh nac cā'lacchicni' natalaktzī'n tū
ixa'kspulanī't.
A'cxni' tachā'lh jā ixuī'lh Jesús, talaktzī'lh chi'xcu' tī jātza'
ixka'lhī jā tzeya ū'ni'. Ixcāmāxtuni'nī'ttza' jā tzeya ū'nī'n ē
chi'xcu' ixmālhekē'canī'ttza' ē ca'cs ixuī'lh lacatzuna'j ixtujan
Jesús. Xlaca'n tajicua'nli. 36 Tī ixtalaktzī'nī't tahuanilh chī
ixlītzeyanī't chi'xcu' tī ixka'lhī jā tzeya ū'ni'. 37 Chuntza'
ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac Gadara tatzuculh tasqui'ni' Jesús
nataxtu a'ntza' ixpālacata tajicua'nli.
Chuntza' Jesús tojōlh nac barco ē a'lh. 38 Masqui chi'xcu'
tī ixtzeyanī'ttza' squi'ni'lh Jesús camakxtekli natā'a'n, Jesús
māpa'ksīlh catahuī'lh ē huanilh:
39 —Cataspi'tti na minchic. Nacāhua'ni'kō'ya' ka'tla' tū
tlahuani'nī'ta'n Dios ē chī a'kspulanī'ta'n.
Chi'xcu' a'lh ē tzuculh līchihuīna'n tū ixtlahuani'nī't Jesús
calhāxcuhuālh nac cā'lacchicni'.

Ixtzu'ma'jāt Jairo ē puscāt tī xa'malh ixlu'xu' Jesús
Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43

40 A'cxni' Jesús taspi'tpālh, tachi'xcuhuī't talaktzī'lh ē
tapāxuhualh ixpālacata ixlīpō'ktuca'n ixtaka'lhīmā'nalh. 41 Palaj
tunca milh chā'tin chi'xcu', ixtacuhuīni' Jairo ē xapuxcu'
ixuanī't na ixtemploca'n israelitas. Xla' tatzokostani'lh
Jesús. Huanilh ca'a'lh na ixchic 42 ixpālacata xmān chā'tin
ixtzu'ma'jāt ē ixnīmā'lhtza'. Ixka'lhī chī a'kcāujtu' cā'ta. A'cxni'
ixa'mā'lh Jesús na ixchic Jairo, līlhūhua' ixtastālani'mā'nalh
hasta ixtalālacxquititēlha.
43 Na ixpu'nanca'n ixa'mā'lh chā'tin puscāt tī ixta'jatatla.
Ixka'lhītza' a'kcāujtu' cā'ta jāla ixcāsni' ixka'lhni'.
Ī'sputni'kō'nī'ttza' ixtumīn tū ixlīxokolh doctornu'. Jā tī chā'tin
mātzeyīlh. 44 Xla' talacatzuna'jīlh na ixchakēn Jesús ē xa'malh
ixquilhtūn ixlu'xu'. Palaj tunca cāsni'lh ixka'lhni'.
45 Jesús kelhasqui'nīni'lh:
—¿Tīchu quixa'manī't?
Ixlīpō'ktuca'n tahuanli jā tī chā'tin. Pedro ē ā'makapitzīn
tahuanilh:
—Mākelhtahua'kē'ni', līlhūhua' lītamacsti'li'ca'nī'ta' ē
lālacxquitimā'ca ē hui'x kelhasqui'nīni'na': "¿Tī quixa'malh?"
46 Jesús cāhuanilh:

—Icmakca'tzī catīhuā quixa'manī't ē iclīmātzeyīnī't quilītli'hui'qui.
47 A'cxni' puscāt ca't'zīlh Jesús cuenta tlahualh xa'maca, ī'xpipitēlha lakmilh ē tatzokostalh na ixtujan Jesús. Huanilh na ixlacatīn ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't chī līxa'malh Jesús ē chuntza' palaj tunca ixtzeyanī't. 48 Palaj tunca Jesús huanilh:
—Quintzu'ma'jāt, tzeyanī'ta' hui'x ixpālacata a'ka'ī'nī'ta'. Līpāxuhua capit.
49 Ixchihuīna'mā'lhcus Jesús a'cxni' chilh chā'tin xala' na ixchic Jairo xapuxcu' ixtemploca'n israelitas. Huanica Jairo:
—Mintzu'ma'jāt nīlhtza'. Jātza' camāmakchu'yi' Mākelhtahua'kē'ni'.
50 A'cxni' Jesús kexmatli huā'mā', huanilh:
—Jā caji'cua'nti. Mintzu'ma'jāt natzeyan, xmān ca'a'ka'i'.
51 A'cxni' chā'lh nac chic, Jesús jā makxtekli natā'tanū jā tī chā'tin, xmān Pedro ē Jacobo ē Juan ē ixtāta' ē ixtzī' tzu'ma'jāt. 52 Ixlīpō'ktuca'n ixtacalhuamā'nalh ē ix-tata'samā'nalh ixpālacata tzu'ma'jāt. Jesús cāhuanilh:
—Jā cacalhua'ntit. Tzu'ma'jāt jā xanīn, xmān lhtatamā'lh.
53 Xlaca'n talīlītzī'nli ixpālacata ixtaca'tzī ixnīnī'ttza'. 54 Palaj tunca Jesús macachi'palh tzu'ma'jāt ē palha' huanilh:
—Tzu'ma'jāt, icuaniyān catā'kaqui'.
55 Taspi'tli ixlīstacna' ē palaj tunca tā'kaquī'lh. Jesús māpa'ksīni'lh camāhuī'ca. 56 Ixtāta' ē ixtzī' talī'a'cnīlh ē Jesús cāmāpa'ksīlh jā tī chā'tin ixuanli tū ixa'kspulanī't.

9

Jesús cāmacā'lh ī'scujnu'nī'n nata'a'kchihuīna'n
Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13

1 Jesús cātā'talacxtimīlh kelhacāujtu' ī'scujnu'nī'n ē cāmaxquī'lh lītli'hui'qui ē līmāpa'ksīn natamāxtu catūxcuhuālh jā tzeya ū'ni'. Nā cāmaxquī'lh lītli'hui'qui natamātzeyī ta'jatatlanī'n. 2 Cāmacā'lh natahuan chī māpa'ksīni'n Dios. 3 Cāhuanilh:
—Jā tū tilī'pinā'tit na mintejca'n, nūn mimpāla'cca'n nūn tumīn nūn mimpūtumīnca'n nūn pāntzīn. Jā catilī'pintit pūtu' mincamisaca'n, xmān pūtin. 4 Calhāhuālh nac chic jā nachipinā'tit a'ntza' natachokoyā'tit hasta a'cxni' nataxtuyā'tit tzamā' nac cā'lacchicni'. 5 Palh jā cātamānūyān na ixchicca'n, cataxtutit tzamā' nac cā'lacchicni'. A'cxni' nataxtuyā'tit, catincxtit mintujanca'n ē nayuja pokxni' ixlacatampūn mintujanca'n. Chuntza' nalīmāsu'yu'yā'tit xlaca'n natalē'n cuenta ixpālacata jā takexmatcu'tunli.
6 Palaj tunca tataxtulh scujnu'nī'n ē ta'a'lh calhāxcuhuālh nac cā'lacchicni'. Tatā'chihuīna'nli ē tahuanilh chī nacālīmakapūtaxtūcan ē tamātzeyīlh ta'jatatlanī'n calhāxcuhuālh.

Chī nīlh Juan Mā'kpaxīni'
Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29

7 Gobernador Herodes māca'tzīnīca ixlīpō'ktu tū Jesús ixtlahuamā'lh. Jā ixca'tzī chī nalacpuhuan ixpālacata ā'makapitzīn ixtalāhuanimā'nalh Juan Mā'kpaxīni' ixlacastālancuana'nī't ixlacpu'na'i'tātca'n nīnī'n ē ixtahuan palhāsā' ū'tza' Jesús. 8 Ā'makapitzīn ixtalāhuanimā'nampālh Jesús ū'tza' Elías tī tasu'yulh. Ā'makapitzīn huampala ixtalāhuanimā'nalh chā'tin a'kchihuīna' xala' makāstza' lacastālancuana'nli. 9 Herodes huanli:

—Quit icmā'a'cchu'cunīni'lh Juan. ¿Tīchu huā'mā' tī ixpālacata ickexmata lhūhua' catūhuālh?

Herodes ixlaktzī'ncu'tun Jesús.

Jesús cāmāhuī'lh a'kquitzis mil chi'xcuhuī'n
Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14

10 A'cxni' tataspi'tli apóstoles, tahuanilh Jesús tū ixtatlahuanī't. Palaj tunca Jesús cālē'lh ixlīmānca'n ē tatā'a'lh nac ā'lacatin cā'lacchicni' jā huanican Betsaida. 11 A'cxni' tachi'xcuhuī't taca'tzīlh, tastālani'lh. Jesús cāhuanilh catatahuī'lh ē tzuculh cālītā'chihuīna'n ixpālacata ixlīmāpa'ksīn Dios. Cāmātzeyīlh ta'jatatlanī'n.

12 A'cxni' ixkōtanūmā'lhtza', talaktalacatzuna'jīlh Jesús kelhacāujtu' scujnu'nī'n ē tahuanilh:

—Cacāmacapi tachi'xcuhuī't nata'a'n natatamāhua ixlīhua'ca'n nac cā'lacchicni' jā lacatzuna'j. Huā'tzā' jā hui'lāna'uj jā tū a'nan tū hua'can.

13 Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n cacāmāhuī'tit.

Xlaca'n takelhtīni'lh:

—Quina'n jā tū icka'lhīyāuj xmān macquitzis pāntzīn ē tantu' squī'ti' palh jā na'ica'nāuj na'ictamāhuayāuj. Ē lhūhua' xlaca'n.

14 Ixtahui'lāna'lh hua'chi a'kquitzis mil chi'xcuhuī'n. Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Catatahuī'lh i'tātna' ciento.

15 Chuntza' tatlahualh ē tatahui'lakō'lh. 16 Palaj tunca Jesús cātayalh makquitzis pāntzīn ē tantu' squī'ti'. Talacayāhualh nac a'kapūn ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios ē cāmāpitzini'lh ē cāmaxquī'lh ī'scujnu'nī'n natamāpitzini' na ixpu'nanca'n tachi'xcuhuī't. 17 Ixlīpō'ktuca'n tahuā'yalh ē taka'sli. A'cxni' tahuā'yankō'lh, apóstoles tasacli lhūhua' xalacpītzun. Tatzumalh pācāujtu' chā'xta tū quītāxtūlh.

Pedro līmāsu'yulh Jesús ū'tza' Cristo
Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29

18 Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' ixlīmān ixorarlīmā'lh Jesús. Ī'scujnu'nī'n lacatzuna'j tatahuī'lh. Jesús cākelhasqui'nīlh:

—Tachi'xcuhuī't, ¿chī tahuan quimpālacata?
19 Takelhtīlh:
—Makapitzīn tahuan palh hui'x Juan Mā'kpaxīni'. Ā'makapitzīn tahuan palh hui'x Elías. Ā'makapitzīn huampala tahuan hui'x chā'tin a'kchihuīna' xala' makāstza' tī lacastālancuana'nī't.
20 Palaj tunca cākelhasqui'nīlh:
—Ē hui'xina'n ¿chī hua'nā'tit tīchu quit?
Pedro kelhtīlh:
—Hui'x Cristo tī Dios macamilh.

Jesús māca'tzīnīni'lh chī nanī
Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1

21 Jesús cāmāpa'ksīlh jā catitahuanilh jā tī chā'tin palh ū'tza' Cristo tī ixka'lhīmā'ca. 22 Cāhuanilh:
—Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n ē ixlacasqui'nca naquimakapātīnīncan. Xanapuxcu'nu' israelitas ē xanapuxcu'nu' pālejni' ē mākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn, xlaca'n naquintalakmaka'n ē naquintamaknī. Masqui naquimaknīcan, ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclacastālancuana'n.
23 Ā'līstān cāhuanilh ixlīpō'ktuca'n:
—Palh catīxcuhuālh quintā'tapa'ksīcu'tun quit, jātza' la catilacapāstacli xmān tū ū'tza' lacasqui'n. Calīhui'līlh natlahua quilīmāpa'ksīn lakalī lakalī masqui capātīni'lh chuntza' chī quit na'icpātīni'n ē caquistālani'lh. 24 Tī ta'a'kapūtaxtucu'tun tū natalīpātīni'n quimpālacata, jā catitaka'lhīlh ixlatamatca'n tū jā catilaksputli. Tī natalīpātīni'n masqui natanī quimpālacata, xlaca'n nataka'lhī ixlatamatca'n tū jā catilaksputli. 25 Palh chā'tin chi'xcu' ixtlajakō'lh ixlīpō'ktu xala' nac cā'quilhtamacuj, jā tū līmacuan huā'mā' palh jā ka'lhī ixlatamat tū jā catilaksputli. 26 Palh chā'tin naquilīmāxana'n ē nalīmāxana'n quintachihuīn, ū'tza' na'iclīmāxana'n a'cxni' na'icmin hua'chi Puxcu' ē na'icka'lhī ixlītli'hui'qui quinTāta' Dios ē naquintatā'min ángeles tī tze. Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n. 27 Iccāhuaniyān tū ixlīcāna'. Tahui'lāna'lh huā'tzā' chuhua'j makapitzīn tī jā catitanīlh a'cxni' jāna'j natalaktzī'n ixlītli'hui'qui Dios ē chī namāpa'ksīni'nkō'.

Xkakalh Jesús
Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8

28 Ixlī'a'ktzayan quilhtamacuj Jesús tahua'ca'lh a'ktin nac sipej natlahua oración. Tatā'a'lh Pedro ē Jacobo ē Juan. 29 Līhuan ixtlahuamā'lh oración Jesús, xla' talakpalīlh ē xtum ixtasu'yu ixlacan. Stala'nka' huanli ixlu'xu' hasta xkakalh. 30 Palaj tunca tatasu'yulh chā'tu' chi'xcuhuī'n ē ixtatā'chihuīna'mā'nalh Jesús. Xlaca'n Moisés ē Elías tī makāstza' ixtanīnī't. 31 Cālītamacsti'li'lh taxkaket. Ixtatā'chihuīna'mā'nalh

chī Jesús napātīni'n ē nanī nac Jerusalén. 32 Pedro ē tī cātā'a'lh masqui ixtalhtatacu'tun ixtalakahuahui'lāna'lh ē talaktzī'lh chī xkakalh Jesús ē chā'tu' chi'xcuhuī'n ixtatā'yāna'lh.

33 A'cxni' huā'mā' chi'xcuhuī'n ixtamakxtekmā'nalhtza' Jesús, Pedro huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¡xalītze hui'lāna'uj huā'tzā'! Na'ictlahuayāuj a'ktu'tun mū'xta'ka'; a'ktin mila' nahuan ē a'ktin ixla' Moisés ē a'ktin ixla' Elías.

Chuntza' huanli Pedro ixpālacata jā ixca'tzī tū ixuan. 34 Līhuan ixchihuīna'mā'lh, milh a'ktin poklhnu' ē cālītamacsti'li'lh. Tajicua'nli a'cxni' tamakca'tzīlh na ixpūlacni' poklhnu'. 35 Palaj tunca takexmatli a'ktin tachihuīn nac poklhnu' ē huanli:

—Ū'tza' huā'mā' quiSka'ta' ē icpāxquī'. Cakexpa'tni'tit tū huan.

36 A'cxni' huankō'lh tachihuīn, talaktzī'lh ixlīmān ixuī'lh Jesús. Ca'cs tatāyalh ē jā tī chā'tin tahuanilh tū ixtalaktzī'nī't.

Jesús mātzeyīlh chā'tin ka'hua'cha tī ixka'lhī jā tzeya ū'ni'
Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29

37 Ixlīlakalī huampala, a'cxni' tayujli nac sipej, līlhūhua' tachi'xcuhuī't talakapāxtokli Jesús. 38 Palaj tunca chā'tin chi'xcu' na ixpu'na'i'tātca'n palha' huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', icsqui'ni'yān a'ktin talakalhu'mān. Capit laktzī'na' quinka'hua'cha, tzaj chā'tin icka'lhī. 39 Chi'pa jā tzeya ū'ni' ē makata'sa ē palha' xpipi ē kelhpupu. Māmakahuasī ē jāla makxteka. 40 Iccāsqui'ni'lhtza' miscujnu'nī'n catamāxtuni'lh jā tzeya ū'ni' ē jāla tamāxtuni'lh.

41 Jesús kelhtīlh:

—¡Hui'xina'n tachi'xcuhuī't jā tzej lacapāstacna'nā'tit ē jā a'ka'īyā'tit! ¿Hasta jā'cxni' na'iccātā'tahui'layān ē jā nakexpatā'tit hui'xina'n? ¿Hasta jā'cxni' na'iccātāyani'yān? Calī'ta' huā'tzā' minka'hua'cha.

42 A'cxni' ka'hua'cha ixlaktalacatzuna'jīmā'lhtza', tzuculh xpipi ē paxnīni'n ē jā tzeya ū'ni' māmakahuasīlh nac ti'ya't. Jesús lacaquilhnīlh jā tzeya ū'ni'. Mātzeyīlh ka'hua'cha ē maxquī'pālh ixtāta'. 43 Ixlīpō'ktuca'n talī'a'cnīlh ixlīka'tla' Dios.

Jesús māca'tzīnīni'mpālh chī nanī
Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32

Līhuan ixlīpō'ktuca'n talī'a'cnīlh tū Jesús tlahualh, xla' cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

44 —Tzej cakexpa'ttit ē jā tipātza'nkāyā'tit; quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n ē naquimacamāstā'can na ixmacanca'n tachi'xcuhuī't.

45 Scujnu'nī'n jā takexmatli tū cāhuanilh ixpālacata xtum ixtalacapāstacmā'nalh. Jā ixtakelhasqui'nīcu'tun tū ixuanicu'tun ixpālacata ixtajicua'n.

Tī ā'chulā' ixlacasqui'nca
Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37

46 Palaj tunca ī'scujnu'nī'n tatzuculh talālītā'chihuīna'n ixpālacata tīchu xlaca'n ā'chulā' ixlacasqui'nca. 47 Jesús ca'tzīlh chī ixtalacapāstacmā'nalh. Palaj tunca macachi'palh chā'tin ska'ta' ē yāhualh na ixpāxtūn 48 ē cāhuanilh:

—Catīxcuhuālh tī quintā'tapa'ksī quit ē ū'tza' natalīpāxquī' chā'tin ska'ta' chī huā'mā' ka'hua'cha, ū'tza' lacxtim hua'chi quit quintapāxquī'lh. Catīxcuhuālh tī quintapāxquī', nā tapāxquī' tī quimacamilh ē jā xmān quit. Ū'tza' tī jā ka'tla' makca'tzī na mimpu'na'i'tātca'n, ū'tza' tī ka'tla' nalītaxtu na ixlacatīn Dios.

Tī quincāmaktāyayān
Mr. 9:38-40

49 Palaj tunca Juan huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', iclaktzī'nī'tauj chā'tin tī ixcālītamakxtumā'lh jā tzeya ū'nī'n milītli'hui'qui. Icuaninī'tauj jātza' catlahualh chuntza' ixpālacata jā quincātā'latlā'huanān quina'n.

50 Jesús cāhuanilh:

—Jā tihua'nā'tit chuntza' ixpālacata tī jā quinquiclhlaktzi'ca'n xla' quincāmaktāyayān.

Jesús cālacaquilhnīlh Jacobo ē Juan

51 A'cxni' ixmimā'lh quilhtamacuj a'cxni' Jesús ixa'lh nac a'kapūn, līhui'līlh na'a'n nac Jerusalén. 52 Cāmāpūlīlh ā'makapitzīn ī'scujnu'nī'n ē ta'a'lh ā'lacatin nac cā'lacchicni'. Ta'a'lh taputza jā natamaklhtata. Cā'lacchicni' xala' nac Samaria, 53 ē xalanī'n a'ntza' jā tamānūcu'tunli na ixchicca'n ixpālacata ixtasu'yu Jesús ixa'mā'lh nac Jerusalén. 54 A'cxni' scujnu'nī'n Jacobo ē Juan talaktzī'lh huā'mā', tahuanilh:

—Māpa'ksīni', ¿ē lacasqui'na' na'icmāyujūyāuj macscut xala' nac a'kapūn natalīsputa xlaca'n chuntza' chī tlahualh a'kchihuīna' Elías?

55 Palaj tunca Jesús cālaktalakspi'tli ē cālacaquilhnīlh. Huanli:

—Hui'xina'n jā ca'tzīyā'tit jā tze chī lacapāstacna'nā'tit. 56 Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n ē quit jā ictimilh na'iccāmālaksputūkō' ixlatamatca'n tachi'xcuhuī't. Icmilh na'iccāmakapūtaxtū.

Palaj tunca ta'a'lh ā'lacatin nac cā'lacchicni'.

Tī tastālani'cu'tunli Jesús
Mt. 8:19-22

57 A'cxni' ixta'a'mā'nalh nac tej, chā'tin chi'xcu' huanilh Jesús:

—Quit na'icstālani'yān calhāxcuhuālh jā napina'.

58 Jesús kelhtīlh:

—Tanqui'hui' taka'lhī ixlhu'cu'ca'n ē spūnī'n taka'lhī ixmāsekca'n. Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n ē quit jā icka'lhī quinchic jā na'iclhtata.

59 Jesús huanilh ā'chā'tin:

—Caquistāla'ni'.

Xla' kelhtīlh:

—Māpa'ksīni', caquimakxtekti na'ictahui'la na quinchic hasta a'cxni' namā'cnūcan quintāta'.

60 Jesús kelhtīlh:

—Xlaca'n tī jā ta'a'ka'ī' tzē natamā'cnū mintāta'. Hui'x capit ē cacāmāsu'yu'ni' tachi'xcuhuī't chī natalī'a'kapūtaxtu.

61 Palaj tunca huanipālh ā'chā'tin:

—Māpa'ksīni', icstālani'cu'tunān, xmān pūla ica'ncu'tun na'iccāmāca'tzīnī na quinchic.

62 Jesús huanilh:

—Tī natzucu nalīscuja arado ē palh palaj natalakaspi'ta na ixchakēn, jā tze chī līscuja. Nā chuntza' jā minī'ni' palh hui'x natā'scuja Dios ixpālacata taspi'tcu'tuna' na minchic.

10

Jesús cāmacā'lh tu'tumpu'xamacāuj chi'xcuhuī'n

1 Ā'līstān Māpa'ksīni' cālacsacli tu'tumpu'xamacāuj chi'xcuhuī'n xtum huampala ē cāmacā'lh chā'tu'yūn. Ixtapūlani' nac cā'lacchicni' ē calhāxcuhuālh ixa'mā'lh. 2 Jesús cāhuanilh:

—Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Lhūhua' a'nan tī jāna'j ta'a'ka'ī' ē jā lhūhua' tī nacāmāsu'yuni' xlaca'n. Chuntza' chī a'cxni' lhūhua' la cuxi' ē jā tī tī ī'nin. Dios hua'chi ixtēcu' cuxi'. Ū'tza' nalīkelhasqui'nīyā'tit Dios cacāmacamilh chi'xcuhuī'n nacāmāsu'yuni'can tī jāna'j ta'a'ka'ī'. 3 Capintit ē cuenta catlahua'tit. Iccāmacā'nān hua'chi xalacstīn purecu' na ixlacpu'na'i'tātca'n misinī'n. 4 Jā tilīpinā'tit nūn murralh, nūn pūtumīn, nūn caclhi'. Jā titamakapalīyā'tit natā'chihuīna'nā'tit ā'chā'tin nac tej.

5 'A'cxni' natanū'yā'tit a'ktin nac chic jā chipinā'tit, pūla nacāhuani'yā'tit: "Dios cacāsicua'lanātlahuan tī hui'lā'na'ntit huā'tzā' nac chic." 6 Palh a'nan tī ta'a'ka'ī', Dios nasicua'lanātlahua; ē palh jā a'nan tī ta'a'ka'ī', Dios jā caticāsicua'lanātlahualh. 7 Catahui'la'tit a'ktin nac chic ē tū nacātalakahui'līyān, nahua'yā'tit ē nako'tnu'nā'tit ixpālacata tī scuja xla' nahuā'yan. Jā tilactā'kchokoyā'tit a'katunu' nac chic.

8 'A'cxni' nachipinā'tit a'ktin nac cā'lacchicni' jā nacātamānūyān nac chic, tū nacātalakahui'līyān nahua'yā'tit. 9 Nacāmātzeyīyā'tit tī tata'jatatla a'ntza' ē nacāhuani'yā'tit tachi'xcuhuī't: "Laktzī'mpā'na'ntit ixlītli'hui'qui Dios." 10 Palh

nachipinā'tit a'ktin nac cā'lacchicni' ē palh jā tī lacasqui'n natachokoyā'tit, napimpalayā'tit nac tej ē nacāhuani'yā'tit:
11 “Pokxni' xala' ā'tzā' tū quincātantūpasanī'ta'n
na'ictincxmaka'nāuj ē ū'tza' huanicu'tun hui'xina'n līpinā'tit
cuenta. Caca'tzītit huā'mā', hui'xina'n laktzī'nī'ta'ntittza' chī
Dios māpa'ksīni'n.”
12 ’Iccāhuaniyān a'cxni' Dios nalaccāxtlahuakō', ā'chulā'
nacāmakapātīnīn xalanī'n tzamā' cā'lacchicni' ē jā xalanī'n
nac Sodoma.

Tī jā takexmatni'lh Jesús
Mt. 11:20-24

13 Jesús cāhuanipālh:
—¡Koxa tila'yā'tit hui'xina'n xalanī'n nac Corazín! ¡Koxa
tila'yā'tit xalanī'n nac Betsaida! Nalīpuhuanā'tit ixpālacata
jā a'ka'ī'tit. Tlahuacanī't lī'a'cnīn na milacpu'na'i'tātca'n.
Palh ixcātlahuaca tzamā' lī'a'cnīn nac cā'lacchicni' Tiro ē nac
Sidón, makāstza' ixtalakpalīlh ixtalacapāstacni'ca'n. Xlaca'n
ixtalhakā'lh xapūtze'nke ixlu'xu'ca'n ē ixcā'a'cpūmāhua'ca'ca
lhca'ca'n ē chuntza' ixlītasu'yulh ixtalīpuhuātca'n ixpālacata tū
jā tze tū tlahualh.
14 ’A'cxni' Dios naputzāna'nīkō', ā'chulā' nacātamakapātīnīnān
hui'xina'n ē jā xalanī'n nac Tiro ē nac Sidón. 15 Hui'xina'n
xalanī'n nac Capernaum, ¿ē puhua'nā'tit palh napinā'tit nac
a'kapūn ixpālacata tze hui'xina'n? Napinā'tit nac pūpātīn.
16 Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:
—Tī cākexmatni'yān hui'xina'n, xla' naquinkexmatni'. Tī
nacālakmaka'nān hui'xina'n, chuntza' naquilakmaka'n nā
quit. Tī naquilakmaka'n quit chuntza' nalakmaka'n Dios
ixpālacata ū'tza' tī quimacamilh.

Taquītaspi'tli tu'tumpu'xamacāuj chi'xcuhuī'n

17 Tu'tumpu'xamacāuj taquītaspi'tli cā'tapāxuhuān.
Tahuanilh:
—Māpa'ksīni', hasta jā tzeya ū'nī'n quincātalakachi'xcuhuī'n
ixpālacata milīmāpa'ksīn.
18 Jesús cāhuanilh:
—Nā quit iclaktzī'lh a'cxni' skāhuī'ca skāhuī'ni'.
Tasu'yulh hua'chi a'ktin makli'pit. 19 Iccāmaktaka'lhān
ē chuntza' mintā'lāquiclhlaktzi'ca'n jāla caticāskāhuī'n.
Iccāmaxquī'kō'nī'ta'ntza' līti'hui'qui tū nalīskāhuī'yā'tit
ixlīmāpa'ksīn skāhuī'ni'. 20 Jā calīpāxuhua'tit xmān ixpālacata
jā tzeya ū'nī'n cātalakachi'xcuhuī'yān. Calīpāxuhua'tit ixpālacata
a'ka'ī'tit ē Dios cālakapasān chī ixlacstīn.

Jesús pāxuhualh
Mt. 11:25-27; 13:16-17

21 Palaj tunca Jesús ka'lhīlh tapāxuhuān ixpālacata Espíritu
Santo ē Jesús orarlīlh:
—QuinTāta', hui'x māpa'ksīni'na' nac a'kapūn ē nac
cāti'ya'tna'. Icmaxquī'yān tapāxcatca'tzīn ixpālacata
cāmāsu'yuni'nī'ta' tī tasca'tcu'tun ū'tza' tū ixcāmātzē'kni'nī'ta' tī
lakskalalhna'. Ū'tza' tla'hua' chuntza' chī mintalacasqui'nīn.
22 Nā Jesús huanli:
—QuinTāta' quimacamaxquī'kō'lh ixlīpō'ktu tū a'nan. Jā tī
chā'tin ca'tzī chī ī'Ska'ta' Dios, xmān Dios xaTāta'. Jā tī chā'tin
lakapasa Dios xaTāta' chī ī'Ska'ta'. Nā natalakapasa xlaca'n tī
na'iccāmāsu'yuni'.
23 Palaj tunca talakspi'tli ē cāhuanilh ī'scujnu'nī'n xmān
ixlīmānca'n:
—Līpāxuhua tī talaktzī'n tū hui'xina'n laktzī'nā'tit.
24 Iccāhuaniyān lhūhua' a'kchihuīna'nī'n ē ka'tla' xapuxcu'
ixtalaktzī'ncu'tun huā'mā' tū hui'xina'n laktzī'nā'tit, ē jā
talaktzī'lh. Ixtakexmatcu'tun tū kexpa'tā'tit, ē jā takexmatli.

Tzeya chi'xcu' xala' nac Samaria

25 Palaj tunca chā'tin xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn tāyalh
ē tā'chihuīna'nli Jesús nalīlaktzī'n. Kelhasqui'nīlh:
—Mākelhtahua'kē'ni', ¿tū na'ictlahua na'icka'lhī quilatamat
tū jā catilaksputli?
26 Jesús kelhtīlh:
—¿Tū tatzo'kni' na ixlīmāpa'ksīn Moisés? ¿Chī
līkēlhtahua'kaya'?
27 Xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn kelhtīni'lh:
—"Calīpāxqui' Māpa'ksīni' tī minDios ixlīpō'ktu milīstacna'
ē ixlīpō'ktu milītli'hui'qui ē ixlīpō'ktu mintalacapāstacni'.
Cacāpāxqui' ā'makapitzīn chuntza' chī pāxquī'ca'na' mina'cstu."
28 Palaj tunca Jesús huanilh:
—Tze chī kelhtīni'nī'ta'. Palh chuntza' natlahua'ya',
naka'lhī'ya' milatamat tū jā catilaksputli.
29 Xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn ixlī'a'kapūtaxtūcu'tun tū
kelhasqui'nīlh ē huanilh Jesús:
—¿Tīchu ā'makapitzīn tī na'iccāpāxquī'?
30 Kelhtīlh Jesús:
—Ixuī'lh chā'tin chi'xcu'; taxtulh nac Jerusalén ē ixa'mā'lh
nac Jericó. Ka'lhāna'nī'n tachi'palh ē tamakka'lhankō'lh hasta
ixlu'xu' tū ī'lhakā'nī't. Tatucsli ē ta'a'lh. Xala'ca'lhtzincsni'
tamakxtekli. 31 Chuntza' a'kspulalh ixa'mā'lh nac tej chā'tin
pālej. A'cxni' laktzī'lh chi'xcu', xmān makskāhuī'maka'lh. 32 Nā
tētaxtulh chā'tin ixmaktaka'lhna' xaka'tla' templo. A'cxni'
laktzī'lh chi'xcu', nā xla' sti'li'maka'lh.
33 'A'cxni' milh chā'tin samaritano, xla' laktzī'lh ē
lakalhu'manli. 34 Palaj tunca talacatzuna'jīlh chi'xcu' ē

līcu'chū'lh aceite jā ixtakāhuī'nī't. Hui'līni'lh venda. Palaj
tunca kēhui'līlh ixburro tī ixtakāhuī'nī't ē lē'lh nac mesón ē
a'ntza' maktaka'lhli. 35 Ixlīlakalī xkakalh a'cxni' samaritano
ixtaxtumā'lh, maxquī'lh tumīn ixtēcu' mesón ē huanilh:
“Camaktaka'lhti huā'mā' takāhuī'n. Palh jā a'cchā'n tzamā'
tumīn, na'icmaxquī'yān ixlakxoko a'cxni' na'icchimpala.”

36 Jesús huanilh xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn:

—Chuhua'j caquihua'ni', ¿tichūyā chi'xcu' chī kelhatu'tun tī
ā'chulā' pāxquī'lh takāhuī'n?

37 Xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn huanli:

—Tī lakalhu'manli.

Jesús huanilh:

—Capit ē chuntza' catlahua'.

Jesús a'lh na ixchicca'n Marta ē María

38 Jesús tēlh ixtej ē chā'lh a'ktin nac cā'lacchicni'. A'ntza'
chā'tin puscāt tī ixuanican Marta mānūlh na ixchic. 39 Marta
ixka'lhī ixtā'tin tī ixuanican María. Xla' tahuī'lh na ix-
tujan Jesús nakexmata tū xla' ixmāsu'yumā'lh. 40 Marta
ixlītamakchuyīmā'lh ixpālacata ixka'lhī ixlītlahuat ē laktala-
catzuna'jīlh Jesús ē huanilh:

—Māpa'ksīni', ¿ē jā laktzī'na' quintā'tin quimakxtekni'kō'
līlahuat? Cahua'ni' caquimaktāyalh.

41 Jesús kelhtūlh:

—Marta, hui'x māmakchuyīnīna' ē lī'a'ktuyuna' lhūhua'.
42 Huī'lh tū ā'chulā' ixlacasqui'nca. María lacsacnī't tū ā'chulā'
xatze ē jā tī chā'tin catimaktūlh.

11

Jesús quincāmāsu'yuni'yān chī na'orarlīyāuj
Mt. 6:9-15; 7:7-11

1 A'ktin quilhtamacuj Jesús ixorarlīmā'lh. A'cxni' orarlīkō'lh,
chā'tin ī'scujni' huanilh:

—Māpa'ksīni', caquilāmāsca'tīuj chī orarlīcan chuntza' chī
cāmāsca'tīlh ī'scujnu'nī'n Juan Mā'kpaxīni'.

2 Jesús cāhuanilh:

—A'cxni' orarlīyā'tit, chuntza' nahua'nā'tit:

Quin Tāta'ca'n tī hui'lachi nac a'kapūn, calakachi'xcuhuī'ca'.
Camilh a'cxni' natzucuya' namāpa'ksīni'nkō'ya'.
Catlahuaca mintalacasqui'nīn huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna'
chuntza' chī nac a'kapūn.

3 Caquilāmaxquī'uj quilīhua'tca'n tū na'icua'yāuj lakalī lakalī.

4 Caquilāmātza'nkēna'ni'uj quincuentaca'n ixpālacata
nā quina'n iccāmātza'nkēna'ni'yāuj tī
quincāquiclhlaktzī'nān.

Jā camakxtekti tū naquincā'a'kspulayān naquincāmātlahuīyān
tū jā tze.
5 Nā Jesús cāhuanilh:
—Nalīhui'līyāuj chā'tin chī hui'xina'n ka'lhī'yā'tit chā'tin
minamigoca'n. I'tāt tzī'sa napina' na ixchic ē nahuani'ya':
“Amigo, caquimpāhua'maxqui' mactu'tun pāntzīn. 6 Na'jtza'
quilakchilh chā'tin quinamigo na quinchic ē jā tū
icka'lhī tū na'ictā'hua'.” 7 Ē xla' na ixpūchakān chic
nakelhtīyān: “Jā caquijicsmāhui'. Lacchahuayālhtza'
mākelhcha ē quilīpō'ktuca'n iclhtatamā'naujtza'. Jāla ictāquī'
na'icmaxquī'yān tū quisqui'ni'ya'”, nahuaniyān minamigo.
8 'Iccāhuaniyān masqui minamigo jā tāquī'cu'tunli
namaxquī'yān catūhuālh, ixpālacata lī'amigo hui'xina'n, xla'
namaxquī'yān ixlīpō'ktu tū maclacasqui'na'. Chuntza' jātza'
jics catimāhui'.
9 'Chuntza' iccāhuaniyān: Casqui'ni'tit Dios ē xla'
nacāmaxquī'yān. Caputzatit tū Dios cāmaxquī'cu'tunān
ē namaclayā'tit. Camacasā'na'ntit nac mākelhcha ē
nacātamālaquī'ni'yān. 10 Chuntza' tī nasqui'n, xla' namaktīni'n;
ē tī naputza tū Dios namaxquī', xla' namacla; ē tī
namacasā'nan nac mākelhcha, namālaquī'ni'can.
11 'Hui'xina'n ka'lhīyā'tit milacstīnca'n. ¿Ē namaxquī'ya'
chihuix minka'hua'cha a'cxni' squi'ni'yān pāntzīn? ¿Ē tzē
namaxquī'ya' a'ktin lūhua' palh squi'ni'yān squī'ti'? 12 ¿Ē
namaxquī'ya' a'ktin a'ca'cūlūtl palh squi'ni'yān ka'lhuā'?
13 Hui'xina'n masqui jā tze ca'tzīyā'tit, tzē namaxquī'yā'tit ta-
lakalhu'mān milacstīnca'n. Ā'chulā' minTāta'ca'n tī hui'lacha'
nac a'kapūn nacāmaxquī' Espíritu Santo tī tasqui'ni'.

Huancan Jesús ixlīscuja ixlītli'hui'qui skāhuī'ni'
Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27

14 Jesús ixmāxtuni'mā'lh chi'xcu' jā tzeya ū'ni' tū
ixmakakō'ko'nī't. A'cxni' taxtulh jā tzeya ū'ni', tzētza' tzuculh
chihuīna'n tī kō'ko' ixuanī't. Masqui tachi'xcuhuī't talī'a'cnīlh
huā'mā', 15 makapitzīn tahuanli:
—Huā'mā' chi'xcu' cālīmāxtu jā tzeya ū'nī'n ixlītli'hui'qui
Beelzebú tī xapuxcu' jā tzeya ū'nī'n.
16 Ā'makapitzīn ixtalīlaktzī'ncu'tun Jesús ē ixtasqui'ni' a'ktin
lī'a'cnīn xala' nac a'kapūn. 17 Xla' ixca'tzītza' tū xlaca'n ixta-
lacpuhuan ē cāhuanilh:
—Palh māpa'ksīni'nī'n tatapitzi ē talātucsa, jāla tamāpa'ksīni'n
makās. Natalāmālaksputūkō'. Palh tamputin familia tatapitzi
ē natalātucsa līta'timīn, jā catitatāyani'lh. 18 Chuntza' palh
tatapitzi xlaca'n tī tatapa'ksīni' skāhuī'ni' ē ixtā'lāquiclhlaktzi'
nahuan, ¿chī nalīka'lhī ixlītli'hui'qui skāhuī'ni'? Iccāhuaniyān
huā'mā' ixpālacata hui'xina'n quilāhuaniyāuj quit iclīmāxtulh

jā tzeya ū'ni' ixlītli'hui'qui Beelzebú. 19 Palh quit iccālīmāxtu jā tzeya ū'nī'n ixlītli'hui'qui Beelzebú, ¿tīchu ixlītli'hui'qui taka'lhī xlaca'n tī tatapa'ksīni' hui'xina'n ē talīmāxtu jā tzeya ū'ni'? Chuntza' xlaca'n talīmāsu'yu jā ixlīcāna' tū quilālīmālacsu'yuyāuj. 20 Quit iccālīmāxtu jā tzeya ū'nī'n ixlītli'hui'qui Dios. Huā'mā' ū'tza' huanicu'tun Dios cāmāsu'yuni'yān chī tzuculhtza' māpa'ksīni'n huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna'.

21 'A'cxni' maktaka'lhmā'lh ixchic chā'tin chi'xcu' tī tli'hui'qui ē tī ka'lhī līcā'n tū nalīmaktāyacan, jā tū cati'a'kspulalh catūhuālh. 22 Palh namin ā'chā'tin ā'chulā' xatli'hui'qui, ū'tza' naskāhuī' ē namaktī ixlīcā'n tū līpāhuan ē namāpitzi tū namaktī.

23 'Tī jā quintapa'ksīni'cu'tun quit, ū'tza' quintā'lāquiclhlaktzi'. Tī jā quintā'scuja, ū'tza' lactlahuana'n.

Jā tzeya ū'ni' quītaspi'tpālh
Mt. 12:43-45

24 Jesús cāhuanipālh:

—A'cxni' chā'tin jā tzeya ū'ni' nataxtuni' chi'xcu', nalatā'kchoko jā cā'scahuahua ē naputza jā najaxa. A'cxni' jā namacla jā najaxa, napuhuan: "Na'ictaspi'tpala jā ictaxtukēnī'tancha'."

25 'A'cxni' naquītaspi'ta, namacla chi'xcu' hua'chi a'ktin chic jā cā'huan ē tzej pa'lhnancanī't. 26 Palaj tunca na'a'n nacātaya ā'kelhatojon jā tzeya ū'nī'n ā'chulā' xalīhua'ca'lhtza'. Ixlīpō'ktuca'n natatanū natatahui'la na ixpūlacni' chi'xcu'. Chuntza' ā'chulā' nalītahua'ca'ni' chi'xcu' ē jā a'cxni' ixka'lhī xmān chā'tin jā tzeya ū'ni'.

Ixlīcāna' tapāxuhuān

27 A'cxni' Jesús ixcāhuanimā'lh huā'mā', chā'tin puscāt na ixlacpu'na'i'tātca'n tachi'xcuhuī't ta'salh ē huanli:

—¡Līpāxuhua puscāt tī mālacatuncuhuī'n ē tī mātzi'quī'n!

28 Jesús huanli:

—¡Ā'chulā' natalīpāxuhua tī takexmata tū Dios huan ē tatlahua!

Tachi'xcuhuī't tasqui'nli a'ktin lī'a'cnīn
Mt. 12:38-42; Mr. 8:12

29 Tachi'xcuhuī't ā'chulā' talaktakēstokli Jesús ē xla' tzuculh chihuīna'n ē huanli:

—Hui'xina'n jā tze. Ū'tza' līsqui'nā'tit a'ktin lī'a'cnīn. Xmān nacātamāsu'yuni'yān lī'a'cnīn chī a'kspulalh Jonás. 30 Tū a'kspulalh Jonás cāmāsu'yuni'lh ixlītli'hui'qui Dios xalanī'n nac Nínive. Nā chuntza' tū na'a'kspula Chi'xcu' xala' Tālhmā'n nacāmāsu'yuni'yān ixlītli'hui'qui Dios. 31 Namin quilhtamacuj a'cxni' nacāputzāna'nīkō'can ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't

xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Ē reina tī ixmāpa'ksīni'n nac Sabá natāya ē nacālīmālacsu'yuyān. Nacālīmālacsu'yuyān ixpālacata xla' kexmatli tū huanli Salomón. Makat ixuanī't ixchic reina ē milh kexmata Salomón. Quit ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā Salomón ē hui'xina'n jā quilākexmatni'cu'tunāuj.

32 'Nā a'cxni' naputzāna'nīkō'can, xlaca'n tī ixtahui'lāna'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Nínive natatāya ē nacātalīmālacsu'yuyān hui'xina'n tī hui'lāna'ntit chuhua'j. Nacātalīmālacsu'yuyān ixpālacata xlaca'n talakpalīlh ixtalacapāstacni'ca'n a'cxni' milh Jonás ē lī'a'kchihuīna'nli ixtachihuīn Dios. Hui'xina'n jā lakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n a'cxni' quit ica'kchihuīna'nli. Quit ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā Jonás.

Pūcās
Mt. 5:15; 6:22-23

33 Jesús cāhuanipālh:

—Jā tī chā'tin namāpasī ixpūcās ē namātze'ka o nahui'lī ixtampīn cajón. Namāhua'ca' tālhmā'n ē chuntza' tī natatanū tzē natalaktzī'n. 34 Palh tzej a'ka'ī'ya' ē latlā'hua'na na ixtej Dios nalītaxtuya' hua'chi taxkaket tū cāmāxkakē ā'makapitzīn. 35 Cuenta catlahua'tit ē jā natzucuya'tit lacapāstacā'tit tū jā tze, ixpālacata chuntza' jāla catitlahua'tit tū tze. 36 Palh hui'x lacapāstaca' tū tze ē palh tlahua'ya' tū tze, chuntza' nala chī a'ktin pūcās tū tzej māxkakē mintej.

Jesús cāmālacsu'yulh fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn
Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47

37 A'cxni' Jesús chihuīna'nkō'lh, chā'tin fariseo huanilh catā'a'lh tā'huā'yan na ixchic. Jesús tanūlh ē tahuī'lh huā'yan. 38 Fariseo lī'a'cnīlh chī Jesús jā makacha'ka'lh chī xlaca'n ixtalīsmanīnī't a'cxni' natahuā'yan. 39 Māpa'ksīni' huanilh:

—Hui'xina'n fariseos hua'chi tī namakche'kē' vaso ē pulātu ē jā catipūche'kē'lh. Masqui tasu'yu'yā'tit tzeya chi'xcuhuī'n hui'xina'n, jā tze mintalacapāstacni'ca'n ixpālacata tampi'lhīni'nā'tit ē tlahua'cu'tunā'tit tū jā tze. 40 ¡Jā kexpatcu'tunā'tit! ¿Ē jā ca'tzīyā'tit Dios cātlahuanī'ta'n hui'xina'n nalakachi'xcuhuī'yā'tit Dios? A'cxni' jā tze mintalacapāstacni'ca'n, jāla catilakachi'xcuhuī'tit. 41 Palh ixlīcāna' lakachi'xcuhuī'cu'tunā'tit Dios, ixlacasqui'nca xatze mintalacapāstacni'ca'n. Palh tze mintalacapāstacni'ca'n, ixlīpō'ktuca'n nacātalaktzī'nān lactze.

42 ¡Hui'xina'n fariseos nalīpuhuanā'tit! Māstā'yā'tit macsti'na'j līhua't chī culāntu' ē chī ā'cunculim ē ā'makapitzīn līhua't tū ixla' Dios nahuan. Chuntza' tze. Masqui chuntza' tlahua'yā'tit, jātza' tasu'yu palh pāxquī'yā'tit Dios ē palh natlahua'yā'tit tū

lactze. Ixlacasqui'nca namakataxtūyā'tit tū ixla' Dios. Ā'chulā' ixlacasqui'nca natlahua'yā'tit tū xatze ē napāxquī'yā'tit Dios.

43 ¡Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos! Lacasqui'nā'tit natahui'la'yā'tit jā cātalaktzī'nān nac templo. Lacasqui'nā'tit cacātalakachi'xcuhuī'n a'cxni' pimpā'na'ntit nac tej.

44 ¡Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē fariseos tī laktza' lī'a'kskāhuī'ni'nā'tit! Hui'xina'n hua'chi pūtā'cnūn tū jā tatasu'yu. Tachi'xcuhuī't tachi'nta ē jā taca'tzī. Chuntza' tatlahua tū jā tze chuntza' chī tatzo'kni' na ixlīmāpa'ksīn Moisés. Nā chuntza' hui'xina'n cāmātlahuanīyā'tit ā'makapitzīn chī cāmāsu'yuni'yā'tit. Xlaca'n jā taca'tzī palh talaclē'n —huanli Jesús.

45 Palaj tunca kelhtīlh chā'tin xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn ē huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', a'cxni' chuntza' hua'na' huā'mā' quilālacaquilhnīyāuj.

46 Jesús huanli:

—¡Nalīpuhuanā'tit nā hui'xina'n xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn! Lhūhua' tahui'lat mātlahuīni'nā'tit ē jātza' la mākentaxtūkō'can. Ū'tza' hua'chi ixcāmācu'quī'tit tū tzinca. Jā tī chā'tin tzē natāyani' ē hui'xina'n jā maktāyayā'tit.

47 ¡Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n! Jā tze chī tlahua'yā'tit. Xmān cālakachi'xcuhuī'cu'tunā'tit tī tanīnī'ntza' a'kchihuīna'nī'n. Minapapana'ca'n tamaknīlh a'kchihuīna'nī'n ē 48 hui'xina'n tlahua'yā'tit ixpanteonca'n a'kchihuīna'nī'n tī cāmaknīcanī't. Nā chuntza' hui'xina'n chī minapapana'ca'n, ē puhua'nā'tit tze tū tatlahualh xlaca'n.

49 'Ū'tza' līchihuīna'nli Dios tī ixlīcāna' ka'lhī talacapāstacni'. Huanli: "Na'iccāmacamini' a'kchihuīna'nī'n ē apóstoles. Nacāmaknīcan ā'makapitzīn ē nacāmakapātīnīncan ā'makapitzīn huampala." 50 Chuntza' tachi'xcuhuī't tī tahui'lāna'lh chuhua'j, ū'tunu'n natalē'n cuenta ixpālacata ixlīpō'ktuca'n a'kchihuīna'nī'n tī cāmaknīcanī't hasta a'cxni' ixlītzucuni' cā'quilhtamacuj. 51 Natzucucan nacākelhasqui'nīcan ixpālacata Abel ē ixlīpō'ktuca'n a'kchihuīna'nī'n hasta Zacarías tī maknīca na ixlacatzuna'j templo ē pūmacamāstā'n. Ū'tza' iccāhuaniyān Dios nacākelhasqui'nīyān hui'xina'n huā'tzā' ixpālacata a'kchihuīna'nī'n tī cāmaknīcanī't.

52 ¡Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n, mākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn! Ixtachihuīn Dios hua'chi tanūmā'lh a'ktin nac chic. Hui'xina'n ka'lhī'yā'tit xallave chic. Jā tanūyā'tit ē jā cāmakxtekā'tit natatanū ā'makapitzīn.

53 A'cxni' Jesús cāhuanilh tzamā', mākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē fariseos tasītzī'ni'lh Jesús. Tatzuculh takelhasqui'nī lhūhua' catūhuālh. 54 Ixtamaktaka'lhmā'nalh palh tzē ixtamaclani'lh tū ixtalīmālacsu'yulh.

12

Tī a'ktu' tlahua ixlacan

1 Līhuan ixtatakēstokmā'nalh lhūhua' tachi'xcuhuī't hasta ix-
talālacxquititza'. Jesús tzuculh cāhuani pūla ī'scujnu'nī'n:

—Cuenta natlahua'yā'tit fariseos ixpālacata xlaca'n a'ktu' tatlahua ixlacanca'n. Jā titlahua'yā'tit chī xlaca'n. 2 Catūhuālh tū tzē'kcanī't, ū'tza' nalaktzī'ncan. Tū tzē'kcanī'tcus, naca'tzīkō'can. 3 Chuntza' tū hui'xina'n huaninī'ta'ntit xmān chā'tin, ū'tza' nakexmatcan calhāxcuhuālh. Tū tzē'k huanī'ta'ntit ixchakān nac chic, ū'tza' palha' nahuancan calhāxcuhuālh nac kēpūn.

Tīchu ixlacasqui'nca najicua'ni'can
Mt. 10:28-31

4 Jesús cāhuanipālh:

—Quinamigos, iccāhuaniyān jā tijicua'ni'yā'tit tī tamaknīni'n ē ā'līstān jāla tū ā'chulā' tatlahua. 5 Na'iccāhuaniyān tī najicua'ni'yā'tit: Cajicua'ni'tit Dios tī tzē nacāmālaksputūkō'yān ē ā'līstān nacāmacā'nān nac pūpātīn. Ū'tza' calījicua'ni'tit Dios.

6 'Jā tapalaxla' lakatin tantzicni'. Stā'can tanquitzis xmān a'ktu' tumīn. Dios jā cāpātza'nkā nūn lakatin xlaca'n. 7 Hui'xina'n hasta miya'jca'n cātapūlhekeni'nī'tan kenatunu'. Ū'tza' jā tilījicua'nā'tit; hui'xina'n ā'chulā' tapalaxla' ē jā tantzicni'.

Calacan natahuan tatā'tapa'ksī Jesús
Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20

8 Jesús cāhuanipālh:

—Iccāhuaniyān catīxcuhuālh tī nahuan na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't: "Quit ictapa'ksīni' Cristo", ē chuntza' nā quit na'icuan na ixlacatīnca'n ixángeles Dios: "Xla' quintapa'ksīni'." Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n. 9 Palh catīxcuhuālh naquinkelhtatzē'ka na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't, nā quit na'ickelhtatzē'ka na ixlacatīnca'n ixángeles Dios.

10 'Tī cachīhuālh talīchihuīna'n Chi'xcu' xala' Tālhmā'n, tzē namātza'nkēna'ni'can. Tī tahuan jā tze tū tlahua Espíritu Santo, xlaca'n jāla caticāmātza'nkēna'ni'ca.

11 'A'cxni' nacātalē'nān na ixlacatīnca'n māpa'ksīni'nī'n ē xanapuxcu'nu', jā catilī'a'ktuyuntit chī nakelhtīni'nā'tit. 12 A'cxni' nachihuīna'nā'tit, Espíritu Santo nacāmāsu'yuni'yān chī nakelhtīni'nā'tit —huanli Jesús.

Chā'tin chi'xcu' tī rico

13 Chā'tin ixpu'na'i'tātca'n tachi'xcuhuī't huanilh Jesús:

—Mākelhtahua'kē'ni', cahua'ni' quintā'tin caquimaxquī'lh tū quila' nahuan.

14 Jesús kelhtīlh:

—¿Tīchu quihui'līnī't quit hua'chi juez o tī māpitzi ti'ya't?

15 Nā huanli:
—Cuenta catlahua'tit. Jā tilakca'tzana'ntit catūhuālh xala' nac cā'quilhtamacuj tū jāla caticāmaxquī'n milatamatca'n.
16 Palaj tunca Jesús cālīmāsu'yuni'lh a'ktin tachihuīn ē cāhuanilh:
—Ixuī'lh chā'tin chi'xcu'; rico ixuanī't. Ixmakalanāna'n na ixti'ya't. 17 Xla' palaj tunca lacpuhuanli: "¿Tūchu na'ictlahua? Jā icka'lhī jā na'icmāquī' lhūhua' quincuxi'. 18 Pūla na'iccālactlahua xalacsti'na'j ixpūtahuīlh quincuxi' ē na'ictlahua ā'chulā' xaka'tla' ē a'ntza' na'icmāquī'kō' quincuxi' ē ixlīpō'ktu tū icmakalalh. 19 A'cxni' na'icpuhuan quina'cstu: Chuhua'j icka'lhī lhūhua' tū icmakalalh tū naquilīmacuani' ā'lhūhua' cā'ta. Chuhua'j na'icjaxa ē na'icuā'yan ē na'icko'tnu'n ē na'icpāxuhua." 20 Dios huanilh: "Hui'x jā tze lacapāstacna'na'. Chuhua'j huā'mā' tzī'sa nanī'ya'. Tū māquī'nī'ta', ¿tīchu ixla' nahuan?" 21 Chuntza' na'a'kspula chā'tin chi'xcu' tī mākēstoka lhūhua' catūhuālh tū ixla'. Ixlīpō'ktu tū ka'lhī, jā tū ixtapalh na ixlacatīn Dios.

Dios cāmaktaka'lha ixlacstīn
Mt. 6:25-34
22 Ā'līstān Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:
—Iccāhuaniyān. Jā tilī'a'ktuyunā'tit tū nahua'yā'tit ē tū nalhakā'yā'tit. 23 Dios cāmaxquī'yān milatamatca'n ē mimacni'ca'n tū tzē nalīscujā'tit ē ā'chulā' nacāmaxquī'yān milīhua'tca'n ē milu'xu'ca'n. 24 Cuenta cacātlahua'tit cha'kni'. Xlaca'n jā tacha'nāna'n ē nūn tamakalanāna'n. Jā taka'lhī ixpūcuxi'ca'n ē Dios cāmāhuī'. Ā'chulā' tapalaxla' hui'xina'n ē jā tzamā' spūnī'n. 25 Jā tī chā'tin chī hui'xina'n tzē ā'chulā' makās natahui'la masqui calī'a'ktuyunti. 26 Palh chuntza' jāla natlahua'yā'tit, ¿tū ixpālacata lhūhua' tū lī'a'ktuyunā'tit?
27 'Cuenta cacātlahua'tit xanatna' chī natalīstaca. Jā tascuja ē jā tatza'pa' ixlu'xu'ca'n. Tzēhuanī't tastaca masqui jā tū tatlahua. Iccāhuaniyān rey Salomón jāla cāmālakchā'nī ixlītzēhuanī't xanat ē xla' rico ixuanī't. 28 A'nan pa'lhma' nac cā'tacuxtu tū tzēhuanī't ē lakalī tū'xama'n nacā'ī'can ē nacālhcuyucan. Dios cāmaktaka'lha ē cāmakastaca pa'lhma' tū palaj nascāca ē ā'chulā' nacāmaktaka'lhān hui'xina'n. ¿Tū ixpālacata jā a'ka'ī'yā'tit huā'mā'? 29 Chuntza' jā tilī'a'ktuyunā'tit ixpālacata tū nahua'yā'tit ē tū nalīko'tnu'nā'tit. 30 Tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj xmān ū'tza' taputzatlā'huan. Hui'xina'n ka'lhī'yā'tit chā'tin minTāta'ca'n nac a'kapūn ē xla' ca'tzī tū maclacasqui'nā'tit. 31 Xatze pūla caputzatit chī nalīkexpatni'yā'tit Dios xala' tālhmā'n ē nā namaktīni'nā'tit tū maclacasqui'nā'tit.

Rico nahua'na' nac a'kapūn
Mt. 6:19-21

32 Jesús cāhuanipālh:
—Quilacstīn, jā cajicua'ntit. Masqui jā lhūhua' hui'xina'n, minTāta'ca'n nac a'kapūn lacasqui'n natapa'ksīni'yā'tit xla'. 33 Castā'tit tū ka'lhī'yā'tit ē cacāmaxquī'tit tī tamaclacasqui'n. Chuntza' naka'lhī'yā'tit mimpūtumīnca'n tū jā maktin catimasli ē milīricujca'n nac a'kapūn ē jā maktin catisputli. A'ntza' jā catitanūlh ka'lhāna' ē nūn tū catilacua'lh. 34 Jā huī'lh milīricujca'n, a'ntza' huī'lh mintalacapāstacni'ca'n.

Ixlacasqui'nca tacāxni'j natahui'la'yā'tit

35 Jesús cāhuanipālh:
—Cacāxtahui'la'tit. Camāpasītittza' mimpūcāsca'n. 36 Hua'chi tasācua' cahuantit tī taka'lhīmā'nalh ixpatronca'n tī a'nī't jā tamakaxtokmā'ca. A'cxni' nataspi'ta ē nalīmacasā'nan mākelhcha, lacasqui'n palaj camālaquī'ni'ca. 37 Līpāxuhua tasācua' tī talakahuahui'lāna'lh a'cxni' nachin ixpatronca'n. Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Ixpatronca'n nacāhuani catahuī'lh ē nacāmāhuī'can. 38 Masqui cachilh i'tāt tzī'sa o xkakanī'ttza', līpāxuhua tasācua' palh talakahuahui'lāna'lh a'cxni' nachin ixpatronca'n.
39 'Caca'tzītit huā'mā'. Palh ixtēcu' chic ixca'tzīlh tūyā hora nachin ka'lhāna', ixlakahuantahuī'lh ē jā ixtimakxtekli natanū ka'lhāna'. 40 Nā hui'xina'n caskalalhtahui'la'tit. Namin Chi'xcu' xala' Tālhmā'n a'cxni' jā ca'tzīyā'tit.

Xatze tasācua' ē tī jā xatze tasācua'
Mt. 24:45-51

41 Palaj tunca Pedro kelhasqui'nīlh:
—¿Ē quilālīmāsu'yuni'uj xmān quimpālacataca'n o ixlīpō'ktuca'n?
42 Jesús huanli:
—¿Chī huī'lh xatze tasācua' tī tzej kexmata? Xla' ū'tza' tī ixtēcu' chic namacamaxquī'tāquī' ixtasācua' ē xla' nacāmāhuī' ixtā'tasācua'n a'cxni' nalacchā'n hora. 43 Līpāxuhua tasācua' palh mākentaxtūmā'lh ixtascujūt a'cxni' nataspi'ta ixpatrón. 44 Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Ixtēcu' chic namacamaxquī' huā'mā' tasācua' ixlīpō'ktu tū ka'lhī. 45 Palh jā tze huā'mā' tasācua', xla' napuhuan natamakapalī ixpatrón. Chuntza' natzucu cālactucsa ā'makapitzīn tasācua'n ē natzucu nahuā'yan ē nako'ta ē naka'chī. 46 Xamaktin nataspi'ta ixtēcu' chic. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' jā tzeya tasācua' jā ka'lhīmā'lh ē jā ca'tzī. Ixtēcu' chic palha' namakapātīnīn tasācua' ē nacātā'pātīni'n xlaca'n tī jā ta'a'ka'ī'.
47 'Tasācua' tī ca'tzī tū lacasqui'n ixpatrón ē jā mākentaxtū ē jā lakachi'xcuhuī', xla' maklhūhua' natucscan. 48 Tī jā ca'tzī tū lacasqui'n ixpatrón ē masqui natlahua tū maclacasqui'n castigo, xla' jā maklhūhua' catihui'līni'ca. Palh jā lhūhua'

macamaxquī'can, xla' jā lhūhua' catisqui'ni'can. Tī lhūhua' macamaxquī'can, ā'chulā' lhūhua' nasqui'ni'can.

Jesús cāmakpitzilh tachi'xcuhuī't
Mt. 10:34-36

49 Jesús cāhuanipālh:
—Quimpālacata quit jā lacxtim catihuantit. Makapitzīn natakexmatni' quintachihuīn ē ā'makapitzīn natalakmaka'n. Makapitzīn lacatancs natahuan ixlīcāna' quintachihuīn ē ā'makapitzīn lacatancs natahuan jā ixlīcāna'. Chuntza' calalh chuhua'j. 50 Ixlacasqui'nca na'icpātīni'n. ¿Chī na'iclītāyani' hasta a'cxni' na'icmākentaxtū? 51 ¿Ē puhua'nā'tit icmilh ixpālacata lacxtim natahuan tachi'xcuhuī't? Iccāhuaniyān jā chuntza'. Na'iccāmāpitziyān. 52 Chuhua'j hasta kelhaquitzis xalanī'n a'ktin nac chic natatapāpitzi. Chā'tu'tun ixtā'lāquiclhlaktzi'ca'n natahuan chā'tu', ē chā'tu' ixtā'lāquiclhlaktzi'ca'n natahuan chā'tu'tun. 53 Xatāta' ixtā'lāquiclhlaktzi' nahuan ixka'hua'cha ē ka'hua'cha ixtā'lāquiclhlaktzi' nahuan ixtāta'. Ixtzī' ixtā'lāquiclhlaktzi' nahuan ixtzu'ma'jāt ē tzu'ma'jāt ixtā'lāquiclhlaktzi' nahuan ixtzī'. Puscāt ē ixpuhuiti' natalāquiclhlaktzī'n.

Jā ixtaca'tzī tū huanicu'tun lī'a'cnīn
Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13

54 Nā Jesús cāhuanilh tachi'xcuhuī't:
—A'cxni' hui'xina'n laktzī'nā'tit tā'kaquī'mā'cha' poklhnu' jā tā'cnū chi'chini', palaj tunca hua'nā'tit namin xcān. Ē chuntza' a'kspula. 55 A'cxni' minācha' ū'ni' xala' nac sur, huancan nalhcācna'n. Ē chuntza' la. 56 ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Tzē nahuanā'tit palh namin xcān o jā namin, xmān ixpālacata laktzī'nā'tit a'kapūn. ¿Tū ixpālacata jā cuenta tlahua'yā'tit tū a'kspulamā'lh nac cā'quilhtamacuj a'cxni' laktzī'nā'tit lī'a'cnīn?

Calī'hui'li' natā'lācāxla'ya' mintā'lāquiclhlaktzi'
Mt. 5:25-26

57 Jesús cāhuanipālh:
—¿Tū ixpālacata jāla puhua'nā'tit palh catūhuālh tze o jā tze? 58 Palh catīhuālh mālacapū'yān, calacapāstacti chī palaj nalītā'lācāxla'ya' līhuan jāna'j pinā'tit nac pūchihuīn ē chuntza' jā catilē'n na ixlacatīn juez. Palh nalē'nān na ixlacatīn juez, xla' namacamāstā'yān na ixmacan policía ē xlaca'n natamānūyān nac pūlāchī'n. 59 Palh chuntza' na'a'kspulayān icuaniyān jā catitaxtu hasta jā naxokokō'ya' ixlīpō'ktu.

13

Ixlacasqui'nca nalakpalī'yā'tit mintalacapāstacni'ca'n

1 Tzamā' quilhtamacuj tamilh chi'xcuhuī'n. Ix-
tahuanimā'nalh Jesús chī Pilato cāmāmaknīnīni'lh makapitzīn
chi'xcuhuī'n xalanī'n nac Galilea. Cāmaknīca a'cxni'
ixtalīlakatāyamā'nalh Dios animalhna'. 2 Jesús cāhuanilh:
—¿Ē puhua'nā'tit chuntza' cā'a'kspulanī't tzamā'
chi'xcuhuī'n ixpālacata ā'chulā' ixtalaclē'n ē jā ā'makapitzīn
xalanī'n nac Galilea? 3 Iccāhuaniyān jā chuntza'. Palh
hui'xina'n jā nalakpalī'yā'tit mintalacapāstacni'ca'n, nā
milīpō'ktuca'n nanīkō'yā'tit. 4 Kelhacāujtzayan tī tanīlh
a'cxni' torre Siloé a'kā'lh ē cā'a'klhta'lalh, ¿ē puhua'nā'tit
ā'chulā' ixtalaclē'n ē jā ā'makapitzīn xalanī'n nac Jerusalén?
5 Iccāhuani'yān jā chuntza'. Palh hui'xina'n jā nalakpalī'yā'tit
mintalacapāstacni'ca'n, nā nanī'yā'tit.

Xaqui'hui' higo tū jā ixka'lhī ixtahua'ca't

6 Palaj tunca Jesús cāhui'līni'lh tzamā' tū talīca'tzīni'lh ē
cāhuanilh:
—Chā'tin chi'xcu' ixcha'nī't pūlactin xaqui'hui' higo na
ixti'ya't. A'cxni' a'lh laktzī'n palh ixua'ca'lhtza', jā maclani'lh
ixtahua'ca't. 7 Palaj tunca huanilh ixtasācua': "A'ktu'tuntza'
cā'ta icmakputza ixtahua'ca't huā'mā' qui'hui' ē jā tū ic-
maclanī't. Catanca'; xmān yālh. Jā tū līmacuan iccha'nli."
8 Tī ixmaktaka'lha ti'ya't kelhtīlh: "Camakxtekti xmān huā'mā'
cā'ta. Na'iclakponkni' ti'ya't ē na'icmaka'ni' abono. 9 Palhāsā'
natahua'ca' huā'mā' cā'ta. Palh jā tahua'ca'lh nahuan a'cxni'
natancā'ya'."

Quilhtamacuj tū pūjaxcan Jesús mātzeyīlh chā'tin puscāt tī ā'clhchā'cupulu ixuanī't

10 A'ktin quilhtamacuj tū ixpūjaxcan, Jesús
ixcāmāsu'yuni'mā'lh nac templo. 11 Ixuī'lh a'ntza' chā'tin
puscāt tī ixta'jatatla a'kcāujtzayan cā'ta. Ixchi'panī't a'ktin jā
tzeya ū'ni' ē ixmakata'jatatla ē ixtacupucsnī'ttza' ē jātza' la
ixtā'klhsaja nūn macsti'na'j.
12 Jesús, a'cxni' laktzī'lh puscāt, ta'sani'lh ē huanilh:
—Puscāt, tzeyanī'ta'tza'. Jātza' ka'lhī'ya' minta'jatat.
13 Palaj tunca Jesús a'cpūhui'līlh ixmacan ē palaj tunca
puscāt tastu'ncli ē tzuculh laktaquilhpūta Dios. 14 Xapuxcu'
xala' nac templo sītzī'lh ixpālacata Jesús mātzeyīlh tzamā' quil-
htamacuj tū pūjaxcan, ē cāhuanilh tachi'xcuhuī't:
—Xmān a'kchāxan quilhtamacuj nascujā'tit. Ē tzamā' quil-
htamacuj a'cxni' cata'ntit tacu'chu'yā'tit ē jā a'cxni' jaxcan.
15 Palaj tunca Jesús kelhtīlh:
—¡Tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! ¿Ē jā catixcuttit mi-
huācaxca'n o mimburroca'n tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan
ē namāko'tnīyā'tit? 16 Huā'mā' puscāt ī'xū'nātā'nat Abraham
ē hua'chi līchī'hui'līlh skāhuī'ni' huā'mā' ta'jatat. Chuhua'j

a'kcāujtzayantza' cā'ta. ¿Ē jā tze ixmaktīca ixta'jatat tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan?

17 A'cxni' Jesús huanli huā'mā', cāmāmāxanī'lh tī ixtaquiclh-laktzī'n. Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't ixtalīpāxuhua lī'a'cnīn tū tlahualh Jesús.

Xalīcha'nat mostaza
Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32

18 Palaj tunca Jesús huanli:

—¿Chī huī'lh ixlīmāpa'ksīn Dios? ¿Chī na'iclīmāsu'yu chī natalīlhūhua'n xlaca'n tī Dios cāmāpa'ksī? 19 Natalhūhua'n chuntza' chī staca a'ktin xalīcha'nat mostaza tū cha'nli chā'tin chi'xcu' nac ti'ya't. Lacsti'na'j tzamā' xalīcha'nat ē a'cxni' nastackō', hua'chi a'katin qui'hui' nahuan. A'cxni' ka'tla'tza' ē a'ntza' spūnī'n natatlahua ixmāsekca'n.

Levadura
Mt. 13:33

20 Nā Jesús cāhuanilh:

—¿Chī na'iclīmāsu'yu chī nalīstaca ixlīmāpa'ksīn Dios? 21 Ū'tza' hua'chi a'ktin levadura tū chā'tin puscāt nalītlahua maktu'tun xatapūlhcān harina ē namakxteka hasta nalaklhtāyakō' ixtasquit.

Xapītzuna'j mākelhcha
Mt. 7:13-14, 21-23

22 Jesús tayapālh ixtej nac Jerusalén. Ixtētaxtu nac cā'lacchicni' jā macsti'na'j ē jā laka'tla' ē ixmāsu'yu. 23 Chā'tin kelhasqui'nīlh:

—¿Ē xmān makapitzīn nata'a'kapūtaxtu?

Jesús kelhtīlh:

24 —Calīhui'lī'tit natanū'yā'tit xapītzuna'j xamākelhcha nac a'kapūn. Iccāhuaniyān lhūhua' nataputza chī natalītanūcu'tun ē jāla catitatanūlh. 25 A'cxni' ixtēcu' chic namālacchahua, hui'xina'n tī yā'na'ntit nac kēpūn nalīmacasā'na'nā'tit mākelhcha. Nahua'nā'tit: "Caquilāmālaquīni'uj." Xla' nacākelhtīyān: "Jā icca'tzī jā xalanī'n hui'xina'n." 26 Hui'xina'n naquilhtzucuyā'tit nahua'nā'tit: "Iccātā'huā'yanī'ta'n ē hui'x māsu'yu'nī'ta' na quincā'lacchicni'ca'n." 27 Xla' nacākelhtīyān: "Iccāhuaninī'ta'ntza' jā icca'tzī jā xalanī'n hui'xina'n. ¡Caquilātapānūni'uj! Hui'xina'n tlahua'yā'tit tū jā tze." 28 Chuntza' hui'xina'n nacalhua'nā'tit a'ntza' ē nalāmāxcani'yā'tit mintatzanca'n a'cxni' nalaktzī'nā'tit Abraham ē Isaac ē Jacob ē ixlīpō'ktuca'n a'kchihuīna'nī'n tahui'lāna'ncha' jā Dios māpa'ksīni'nkō' ē hui'xina'n jā caticātamakxtekni' natanū'yā'tit.

29 'Nataminācha' tachi'xcuhuī't xalanī'n calhāxcuhuālh ē natahuā'yan jā Dios māpa'ksīni'nkō'. 30 Tzamā' quilhtamacuj

nacālakachi'xcuhuī'can xlaca'n tī jā ixlacasqui'nca chuhua'j; ē tī cālakachi'xcuhuī'cantza' chuhua'j ē ā'līstān jātza' caticālakachi'xcuhuī'ca —huanli Jesús.

Jesús līlīpuhuanli ixpālacata Jerusalén
Mt. 23:37-39

31 Chū ū'tza' tzamā' quilhtamacuj ā'makapitzīn fariseos talakchilh Jesús ē tahuanilh:

—Cataxtu huā'tzā' ixpālacata Herodes maknīcu'tunān.

32 Jesús cākelhtīlh:

—Calakpintit tzamā' chi'xcu' tī a'kskāhuī'nin ē nahuani'yā'tit: “Chuhua'j ē lakalī na'iccāmāxtukō' jā tzeya ū'ni'. Ē ā'nā na'iccāmātzeyī ta'jatatlanī'n. Tū'xama'n na'ictlahuakō'.” 33 Ixlacasqui'nca na'ica'n na quintej chuhua'j ē lakalī ē tū'xama'n ixpālacata jā minī'ni' calhāxcuhuālh nanī chā'tin a'kchihuīna', xmān jā huanican nac Jerusalén.

34 ¡Iccālakalhu'manān hui'xina'n xalanī'n nac Jerusalén! Hui'xina'n cāmaknīyā'tit a'kchihuīna'nī'n ē cācucta'layā'tit lacscujnī'n tī Dios cāmacamini'yan. Maklhūhua' xa'iccāmākēstokcu'tunān na'iccāmaktaka'lhān hua'chi xatzī' caxli cālīmātzē'ka ixpeken ixlacstīn ē jā lacasqui'ntit. 35 Calaktzī'ntit hui'xina'n chī Dios makxteklitza' mincā'lacchicni'ca'n. Iccāhuaniyān jātza' quintilālaktzī'mpalayāuj hasta a'cxni' tzamā' quilhtamacuj a'cxni' nahuancan: “Sicua'lanātlahuanī't tī min ē ka'lhī ixlītli'hui'qui ē ixlīmāpa'ksīn Dios.”

14

Jesús mātzeyīlh chā'tin chi'xcu' tī cu'nli

1 Milh a'ktin quilhtamacuj tū pūjaxcan ē a'cxni' Jesús quīmakuā'yalh na ixchic chā'tin xapuxcu' fariseos. Ā'makapitzīn fariseos ixtamaktaka'lhmā'nalh. 2 Nā ixuī'lh chā'tin chi'xcu' na ixlacatīn tī ixcu'nī't. 3 Palaj tunca Jesús cākelhasqui'nīlh xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē fariseos:

—Ixlīmāpa'ksīn Moisés ¿ē makxteka namātzeyīcan chā'tin ta'jatatlani' tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan?

4 Xlaca'n ca'cs tatāyalh. Palaj tunca Jesús macachi'palh ta'jatatlani' ē mātzeyīlh ē huanilh ca'a'lh. 5 Cāhuanilh fariseos:

—Palh mimburroca'n o mihuācaxca'n nakōstojō xapūlhmā'n nac xcān, ¿ē jā palaj namācutuyā't masqui quilhtamacuj tū pūjaxcan?

6 Jā tū takelhtīni'lh.

Tī cā'invitarlīcanī't jā tamakaxtokmā'ca

7 A'cxni' Jesús laktzī'lh tī cā'invitarlīcanī't ē chī ixtaputzamā'nalh pūtahuī'lh tū ā'chulā' xatze, cāmaxquī'lh huā'mā' talacapāstacni':

8 —A'cxni' na'invitarlīca'na' jā tamakaxtokcan, jā
titahui'la'ya' jā xatze pūtahuī'lh. Palhāsā' nachin
ā'chā'tin tī ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā hui'x.
9 Tī invitarlīyān nalaka'nān nahuaniyān: “Cama'xqui'
mimpūtahuī'lh huā'mā' chā'tin tī ā'līstān chilh.”
Chuntza' līmāxana'tza' napina' natahui'la'ya' nac
cā'chakēn.
10 A'cxni' na'invitarlīca'na', natahui'la'ya' nac
cā'chakēn. A'cxni' namin tī invitarlīnī'ta'n
nahuaniyān: “Cata't, catahui'la' nac mesa.”
Chuntza' nalakachi'xcuhuī'ca'na' na ixlacatīnca'n
ā'makapitzīn jā tamakaxtokcan.
11 Tī ixa'cstu ka'tla' makca'tzī, ū'tza'
namāmāxanī'can. Tī jā ixa'cstu putza ixlīka'tla',
ū'tza' nalakachi'xcuhuī'can.
12 Nā Jesús huanilh chi'xcu' tī ixinvitarlīnī't:
—A'cxni' natlahua'ya' mincā'tani' o mintahua', jā
nacā'invitarlīya' xmān minamigos ē mintā'timīn ē
mintalakapasnī'n ē lacricujnu'. Xlaca'n a'cxni'
natatlahua ixcā'tani'ca'n, nā tzē nata'invitarlīyān ē
chuntza' naka'lhī'ya' ixlakxoko mincā'tani'.
13 A'cxni' natlahua'ya' mincā'tani', nacā'invitarlīya'
tī lacxcamanīnī'n ē ta'jatatlanī'n ē lū'ntu'nunī'n
ē lakatzī'nī'n.
14 Chuntza' nalīpāxuhua'ya' ixpālacata xlaca'n
jā tū catitamaxquī'n. Chuntza' naka'lhī'ya'
mintatlaj a'cxni' natalacastālancuana'n ixlīpō'ktuca'n
tī ta'a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios.

Xaka'tla' tahua'

15 A'cxni' takexmatli huā'mā', chā'tin tī ixuī'lh nac mesa
huanilh Jesús:
—Līpāxuhua tī nahuā'yan jā Dios māpa'ksīni'nkō'.
16 Palaj tunca Jesús kelhtīlh:
—Chā'tin chi'xcu' hui'līlh a'ktin ka'tla' tahua' ē
cā'invitarlīkō'lh lhūhua' tachi'xcuhuī't.
17 A'cxni' chā'lh hora tū pūhuā'yancan, cāmacā'lh
ixtasācua' natamāca'tzīnīni'n ē cāhuanilh tī ixcā'invitarlīnī't: “Cata'ntit.
Cāxuī'lakō'tza' ixlīpō'ktu.”
18 Ixlīpō'ktuca'n tamacā'lh tachihuīn ixpālacata
jāla ta'a'n. Chā'tin huanli: “Ā'cus ictamāhualh a'ktin
ti'ya't ē ixlacasqui'nca na'ica'n na'iclaktzī'n. Icsqui'ni'yān
naquimātza'nkēna'ni'ya' ixpālacata jāla icti'a'ncha'.”
19 Chā'tin chihuīna'mpālh: “Ictamāhualh tanquitzis par huācax ē
ica'nā iccālaktzī'n palh tze tascuja. Icsqui'ni'yān a'ktin
līze caquimātza'nkēna'ni' ixpālacata jāla icti'a'ncha'.”
20 Chā'tin chihuīna'mpālh: “Ictamakaxtoklicus ē chuntza'
jāla icti'a'ncha'.”
21 'A'cxni' taspi'tli tasācua', huanikō'lh ixpatrón chī
a'kspulalh. Ixpatrón sītzī'lh ē huanilh ixtasācua': “Palaj
capit xatej nac cā'lacchicni' ē cacālī'ta' tī lacxcamanīnī'n ē
ta'jatatlanī'n ē lū'ntu'nunī'n ē lakatzī'nī'n.”
22 A'mpālh ē ā'līstān taspi'tpālh tasācua' ē huanli: “Ictlahualhtza' chuntza' chī

quihua'ni' ē huī'lhcus jā tahui'lacan.” 23 Ixtēcu' huanilh
ixtasācua': “Capit nac tej jā ā'chulā' makat ē cuesa nacālī'ta'na'
ē natatzuma quinchic. 24 Iccāhuaniyān jā tī chā'tin xlaca'n tī
iccā'invitarlīlh pūla natahua' quilīhua't.”

Tū ixlacasqui'nca ixpālacata tī nastālani' Cristo

25 Lhūhua' tachi'xcuhuī't ixtastālani' Jesús, ē xla'
cālaktalakspi'tli ē cāhuanilh:

26 —Palh catīhuālh quintapa'ksīni'cu'tun quit ixlacasqui'nca
ā'chulā' napāxquī' Dios ē jā ixtāta' ē ixtzī' ē ixpuscāt ē ixlacstīn ē
ixtā'timīn ē hasta ixa'cstu. Palh jā chuntza', jāla quintitā'scujli.
27 Tī jā pātīni'ncu'tun quimpālacata ē jā latahui'lacu'tun chī
icuī'lh quit, jāla quintitā'scujli.

28 ’Palh chā'tin chi'xcu' tlahuacu'tun a'ktin chic, pūla natlahua ixcuenta chī huanī't nalē'n tumīn. Chuntza' naca'tzī palh na'a'cchā'ni' tumīn tū nalītlahuakō'. 29 Palh jā chuntza' natlahua, nasputa ixtumīn a'cxni' xmāncus xatantūn yālh.
30 Ixlīpō'ktu tī natalaktzī'n, natalīlītzī'n. Natahuan: “Huā'mā'
chi'xcu' timātzuculh ixchic ē jā mā'ksputukō'lh.”

31 ’Jā tī chā'tin rey tī jā pūla nalacapāstaca palh
tzē nalīskāhuī'lh a'kcāuj mil soldados ā'chā'tin rey
ixtā'lāquiclhlaktzi' tī ka'lhī a'kpu'xam mil. 32 Palh ca'tzī jāla
catiskāhuī'lh ixtā'lāquiclhlaktzi', namacā'n chā'tin lacscujni'
natā'lācāxla a'cxni' makatcus mimā'cha'. 33 Chuntza' palh
hui'xina'n jā makxtekcu'tunā'tit ixlīpō'ktu tū milaca'n, jāla
quiscujnu'nī'n catihuantit.

Matzat
Mt. 5:13; Mr. 9:50

34 Jesús cāhuanipālh:

—Masqui tze matzat, palh jātza' sko'ko'xnin, ¿chī
nalīmāsko'kō'nuncan? 35 Jātza' tze. Xmāntza' namaka'ncan.
Tī kexmata cuenta catlahualh.

15

Purecu' tū ixtza'nkānī't
Mt. 18:10-14

1 Ixlīpō'ktuca'n tī mātā'jīni'nī'n līxokot ē tī jā lactze, xlaca'n
talaktalacatzuna'jīlh Jesús natakexmata. 2 Fariseos ē
xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ixtalīchihuīna'n Jesús.
Talāhuanilh:

—Huā'mā' chi'xcu' cātā'huā'yan tachi'xcuhuī't tī jā tze.

3 Palaj tunca Jesús cāhui'līni'lh huā'mā' tū līca'tzīni'can:

4 —Palh chā'tin chi'xcu' cāka'lhī a'ktin ciento purecu' ē
palh namakatza'nkā lakatin, ¿tū natlahua? Nacāmakxteka
ā'makapitzīn noventa y nueve jā tahuā'yamā'nalh nac
cā'seketni'. Na'a'n naputza purecu' tū makatza'nkānī't.

Naputza hasta jā namacla. 5 A'cxni' namacla,
napekxtūtahua'ca'līmin. 6 A'cxni' nachā'mpala na ixchic,
nacāmākēstoka ixamigos ē tī lacatzuna'j tahui'lāna'lh na
ixchic. Nacāhuani: “Caquilātā'pāxuhuáuj chuhua'j ixpālacata
icmaclalh quimpurecu' tū ixtza'nkānī't.” 7 Iccāhuaniyān
ā'chulā' naka'lhī tapāxuhuān nac a'kapūn ixpālacata chā'tin
tī lakpalī ixtalacapāstacni' ē jā chī xanoventa y nueve tī
tapuhuan lactzeya chi'xcuhuī'n. Xlaca'n jā tamakca'tzī palh
ixlacasqui'nca natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n.

Tumīn tū tza'nkālh

8 Jesús cāhuanipālh:

—Palh chā'tin puscāt ka'lhī pekcāuj moneda ē palh
namakatza'nkā pektin, namāpasī ixpūcās ē napa'lhna'n ē tzej
naputza hasta jā namacla. 9 A'cxni' namacla, nacāmākēstoka
ixamigas ē tī lacatzuna'j tahui'lāna'lh na ixchic, ē nacāhuani:
“Caquilātā'pāxuhuáuj ixpālacata icmaclalhtza' moneda tū
xa'icmakatza'nkānī't.” 10 Iccāhuaniyān lacxtim natapāxuhua
ángeles a'cxni' nalakpalī ixtalacapāstacni' chā'tin tī jā tze.

Ka'hua'cha tī pāxcat līlakō'lh ixtumīn

11 Nā Jesús huanli:

—Chā'tin chi'xcu' ixka'lhī chā'tu' ixcamana'. 12 Xastancu
huanilh ixtāta': “Tāta', caquima'xqui' chuhua'j tū quila'
nahuan.” Xatāta' cāmāpitzini'lh ixherenciaca'n. 13 Jā makās
xastancu mākēstokkō'lh ixtamacatzucun ē a'lh makat ā'lacatin
cā'lacchicni'. A'ntza' pāxcat līlakō'lh ixtumīn.

14 ’A'cxni' ixmakasputkō'nī'ttza' ixtumīn, lakmilh a'ktin
tatzi'ncstat tzamā' nac cā'lacchicni' ē xla' tzuculh tzi'ncsa.
15 Palaj tunca a'lh putza jā namakscuja. Chā'tin chi'xcu'
xala' nac cā'lacchicni' macā'lh nacāmaktaka'lha pa'xnī'n.
16 Tihua'cu'tunli tū ixcāmāhuī'mā'lh pa'xni', ē jā tī chā'tin
ixmaxquī' tū nahua'.

17 ’Palaj tunca tzuculh lacapāstaca: “Chī kelhalā't tasācua'
na ixchic quintāta' jā tahuā'yamā'nalh ē cāquītāxtūni' ē quit
ictzi'ncsnīmā'lh huā'tzā'. 18 Na'iclaka'mpala quintāta' ē
na'icuani: Tāta', ictlahuani'nī'ta'n tū jā tze ē nā ictlahuanī't
tū jā tze na ixlacatīn Dios. 19 Jātza' minī'ni' naquihuani'ya'
palh quit minka'hua'cha. Caquilīmāxtu hua'chi chā'tin
mintasācua'.” 20 Palaj tunca tayalh ixtej nalaka'n ixtāta'.

’A'cxni' makatcus ixa'mā'cha' na ixchic, ixtāta' laktzī'lh
ē lakapasli ē lakalhu'manli. Tu'jnun a'lh lakapāxtoka
ixka'hua'cha ē skōkalh ē mu'sulh. 21 Palaj tunca ixka'hua'cha
huanilh: “Tāta', ictlahuanī't tū jā tze na ixlacatīn Dios
ē na milacatīn. Jātza' minī'ni' naquihuani'ya' palh quit
minka'hua'cha.”

22 'Masqui chuntza' huanilh ka'hua'cha, xatāta' cāhuanilh
ixtasācua'n: "Calīta'ntit pūtin xasāsti' lu'xu' ē camālhekē'tit
huā'mā' quinka'hua'cha. Camāmakanū'tit tū nalītasu'yu
quinka'hua'cha ē camātūnū'tit ixcaclhi'. 23 Calīta'ntit huācax
tū xako'ntīntza' ē camaknī'tit. Natlahuayāuj a'ktin cā'tani'
ē nahuā'yanāuj. 24 Hua'chi xanīntza' ixuanī't huā'mā'
quinka'hua'cha ē lacastālancuana'nī't. Ixtza'nkānī'ttza' ē
icmaclapālh." Ū'tza' lī'a'nalh tapāxuhuān.

25 'Tzamā' quilhtamacuj xapuxcu' ixka'hua'cha ixa'nī't
scuja. A'cxni' ixmimā'lh na ixchic, kexmatli chī ī'sla'knamā'ca
ē ixtlī'mā'ca. 26 Palaj tunca ta'sani'lh chā'tin tasācua' ē kel-
hasqui'nīlh tūchu lamā'lh. 27 Xla' kelhtīlh: "Mat milh mistancu.
Mintāta' māmaknīnīni'lh xako'ntīn huācax ixpālacata tze chilh ē
jā ta'jatatla."

28 'Xapuxcu' sītzī'lh ē jā ixtanūcu'tun. Ixtāta' taxtulh ē
huanilh catanūlh. 29 Xla' huanilh ixtāta': "Hui'x ca'tzīya'
lhūhua'tza' cā'ta ictá'scujnī'ta'n ē pō'ktu quilhtamacuj ickex-
matni'nī'ta'n. Jā maktin quimaxquī'nī'ta' nūn lakatin xaska'ta'
chivo na'iccālītā'pāxuhua quinamigos. 30 Chuhua'j ixpālacata
chilh huā'mā' minka'hua'cha tī pāxcat cātā'līlakō'lh mintumīn
tī jā tzeya puscan ē hui'x māmaknīnīni'nī'ta' xako'ntīn huācax."

31 'Palaj tunca xatāta' huanilh: "Hui'x quinka'hua'cha ē
hui'x pō'ktu quilhtamacuj quintā'hui'la', ē ixlīpō'ktu tū icka'lhī
pō'ktu mila'. 32 Chuhua'j ixlacasqui'nca natlahuayāuj cā'tani'
napāxuhuayāuj ixpālacata mistancu hua'chi xanīntza' ixuanī't
ē lacastālancuana'mpālh. Hua'chi ixtza'nkānī'ttza' ē chuhua'j
icmaclapālh."

16

Chā'tin xapuxcu' tasācua' tī skalalh ixuī'lh

1 Nā Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Ixuī'lh chā'tin patrón; rico ixuanī't. Ixka'lhī chā'tin
xapuxcu' ixtasācua'. Mālacsu'yuca tzamā' xapuxcu'
tasācua' chī pāxcat ixlīlani'mā'lh ixtumīn. 2 Palaj tunca
ixpatrón māta'satīnīni'lh ē huanilh: "¿Chī quilīhuanimā'ca
tzamā' tachihuīn tū mimpālacata? Caquimāsu'yuni' tū
icmacamaxquī'nī'ta'n. Jātza' quintitā'scujti chī xapuxcu'
tasācua'."

3 'Xapuxcu' tasācua' tahuī'lh ē tzuculh lacapāstaca: "¿Tūchu
na'ictlahua chuhua'j ixpālacata quimpatrón quimaktīlh quin-
tascujūt? Jā tli'hui'qui quit ē jāla ca'ictiscujli nac cā'tacuxtu,
ē icmāxana'n na'icsqui'nīhuā'yan. 4 Quit icka'lhī quintala-
capāstacni' ē chuntza' tzē na'icchā'n a'ktin nac chic na'icuā'yan
a'cxni' jā tū icka'lhī quintascujūt."

5 'Chuntza' chā'tunu' cāmāta'satīnīni'lh tī ixtamaklaclē'n ix-
patrón. Tī chā'lh pūla kelhasqui'nīlh: "¿Chī huanī't laclīpini'ya'
quimpatrón?" 6 Xla' kelhtīlh: "Icmaklaclē'n a'ktin ciento
barriles aceite." Palaj tunca xapuxcu' tasācua' huanilh: "Ā'
huī'lh minca'psnap. Palaj tunca catahui'la' ē catlahua'pala'
ā'a'ktin xmān cincuenta." 7 Ā'līstān kelhasqui'nīlh ā'chā'tin:
"¿Ē hui'x, chī huanī't laclīpini'ya'?" Huanilh: "A'ktin ciento
cuartillo trigo." Palaj tunca huanilh: "Ā' huī'lh minca'psnap.
Catlahua'pala' ā'a'ktin xmān ochenta."

8 'Ixpatrón puhuanli xapuxcu' tasācua' skalalh huanli chī
tlahualh. Chuntza' tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj lakskalal-
hna' chī natatlahua ixnegocioca'n. Ā'chulā' skalalhna' xlaca'n
ē jā tī ta'a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios.

9 'Quit iccāhuaniyān: Nacālīmaktāyayā'tit mintumīnca'n tī
jā tū taka'lhī. Chuntza' a'cxni' nanī'yā'tit ē jāla catilī'pintit
mintumīnca'n, nacātamānūyān jā pō'ktu natahui'la'yā'tit.

10 'Tī tzej namaktaka'lha macsti'na'j tū macamaxquī'can,
nā tzej namaktaka'lha lhūhua' palh namacamaxquī'can. Tī
jā tzej namākentaxtū ixtascujūt tū jā ixlacasqui'nca, xla'
jāla catimākentaxtūlh tū ā'chulā' ixlacasqui'nca. 11 Palh
jāla cātamacamaxquī'yān tū xala' nac cā'quilhtamacuj, ¿chī
nacātalīmacamaxquī'yān tū ixla' Dios? 12 Palh jā maktaka'lhā'tit
tū cātamacamaxquī'yān hui'xina'n, jā caticātamaxquī'n tū mi-
laca'n nahuan.

13 'Jā tī chā'tin tasācua' tzē nacātā'scuja chā'tu' ixpatrón.
Chā'tin napāxquī' ē ā'chā'tin jā catilaktzī'ncu'tunli. Nakex-
matni' chā'tin ē nalakmaka'n ā'chā'tin. Nā chuntza' hui'xina'n
jāla nalīpāhua'nā'tit Dios palh nalīpāhua'nā'tit mintumīnca'n.

14 Fariseos tī ixtapāxquī' ixtumīnca'n ixtakexmatmā'nalh
ixlīpō'ktu huā'mā' ē ixtalīlītzī'mā'nalh Jesús. 15 Palaj tunca Jesús
cāhuanilh:

—Masqui hui'xina'n lacasqui'nā'tit tachi'xcuhuī't
natapuhuan lactze hui'xina'n, Dios cālakapasni'yān
milīstacna'ca'n. Masqui cā'a'kskāhuī'yā'tit chi'xcuhuī'n ē
chuntza' xlaca'n cātalakachi'xcuhuī'yān, Dios lakmaka'n tū
tachi'xcuhuī't tapuhuan ā'chulā' ka'lhī ixtapalh.

Ixlīmāpa'ksīn Moisés ē chī Dios māpa'ksīni'nkō'

16 Jesús cāhuanipālh:

—Ixuī'lh ixlīmāpa'ksīn Moisés hasta a'cxni' ixlatlā'huan Juan
Mā'kpaxīni', ē ū'tza' lacxtim chī tamāsu'yulh a'kchihuīna'nī'n.
Chuhua'j talīchihuīna'n xatze tachihuīn ixpālacata chī Dios
māpa'ksīni'nkō' ē ixlīpō'ktu tatanūcu'tun.

17 'Jicslīhua' namālaksputūcan a'kapūn ē ti'ya't, ē ā'chulā'
jicslīhua' nalakpalīcan ixtachihuīn Dios. Jā catilakpalīca nūn
macsti'na'j.

Jesús māsu'yulh ixpālacata makxtekcan puscāt
Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12

18 Jesús cāhuanipālh:
—Palh chā'tin chi'xcu' namakxteka ixpuscāt ē natā'tamakaxtoka ā'chā'tin, xla' ka'lhī ixtā'lāpāxquī'n na ixlacatīn Dios. Tī tā'tamakaxtoka chā'tin puscāt tī makxtekcanī'ttza', nā xla' ka'lhī ixtā'lāpāxquī'n na ixlacatīn Dios.

Lázaro ē chi'xcu' tī rico ixuanī't
19 Jesús cāhuanipālh:
—Ixuī'lh chā'tin chi'xcu'; rico ixuanī't. Ixlhakā' ixlu'xu' xalactze. Lakalīyān ixtlahua cā'tani'. 20 Nā ixuī'lh ā'chā'tin chi'xcu'; ixtacuhuīni' Lázaro. Lhūhua' ixka'lhī ixmactzi'tzi'. Ixtahui'la ī'squi'nīhuā'yan na ixtanquilhtīn rico. 21 Xla' ixlīka'scu'tun xalacpītzun pāntzīn tū ixyuja na ixmesa rico. Chichi'n ixtasnakani' ixtzi'tzi'.
22 'Milh a'ktin quilhtamacuj ē Lázaro nīlh, ē ángeles talē'lh nac a'kapūn. Nā a'ntza' ixuī'lh Abraham. Nā rico nīlh ē mā'cnūca.
23 'A'cxni' ixpātīni'mā'lh rico nac pūpātīn, talacayāhualh ē cālaktzī'lh Abraham ē Lázaro ixchā'tu'ca'n. 24 Palaj tunca ta'salh ē huanli: "Quintāta' Abraham, caquilakalhu'ma'nti ē cama'cata' Lázaro camojōlh nac xcān kentin ixmakaspulh ē camāske'hui'huī'lh quisī'ma'kā' ixpālacata icpātīni'mā'lh na ixpu'nan lamana'."
25 'Abraham huanilh: "Quinka'hua'cha, calacapāstacti chī tzej ixlapā't na milatamat ē Lázaro jā tze ixlamā'lh. Chuhua'j xla' pāxuhuamā'lh huā'tzā' ē hui'x pātīni'mpā't a'ntza'. 26 Nā huī'lh a'ktin ka'tla' pūlhu'cu' tū quincāmāpāpitziyān. Chuntza' tī ta'a'ncu'tun a'ntza' jāla catita'a'lh ē nūn xalanī'n a'ntza' jāla catitamilh huā'tzā'."
27 'Palaj tunca rico huanli: "Quintāta' Abraham, icsqui'ni'yān cama'capi Lázaro na ixchic quintāta' 28 nacāhuani kelhaquitzis quintā'timīn tī tahui'lāna'ncha'cus. Chuntza' xlaca'n jā catitamilh huā'tzā' nac pūpātīn."
29 'Abraham huanilh: "Xlaca'n taka'lhītza' tū tzo'kli Moisés ē profetas. Cuenta catatlahualh ū'tza'." 30 Rico kelhtīni'lh: "Ixlīcāna'. Ū'tza' icca'tzītza'. Masqui chuntza' icca'tzī, icpuhuan palh ixcālaka'lh chā'tin tī nīnī'ttza', ixtalakpalīlh ixtalacapāstacni'ca'n." 31 Abraham huanilh: "Palh jā cuenta tatlahua tū tzo'kli Moisés ē profetas, jā catita'a'ka'ī'lh masqui ixcālaka'lh chā'tin tī lacastālancuana'nī'ttza' na cā'līnī'n."

17

Pō'ktu quilhtamacuj huī'lh tī jā lactze
Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42

1 Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:
—Masqui pō'ktu huī'lh tū nacāmāmakahuasī tachi'xcuhuī't, koxa titala xlaca'n tī tamāmakahuasī ā'makapitzīn ē tamātlahuī tū jā tze. 2 Xatze ixpixchī'hua'ca'ca a'ktin chihuix ē ixmacā'nca nac mar, ē jā ixmāmakahuasīlh jā tī chā'tin tī tzucumā'lhcus a'ka'ī'. 3 Cuenta catlahua'tit.
'Palh mintā'tin tlahuani'nī'ta'n tū jā tze, nalacaquilhnī'ya'. Palh xla' lacpuhuan jā tze tū tlahualh, namātza'nkēna'ni'ya'. 4 Namātza'nkēna'ni'ya' masqui a'ktin quilhtamacuj maktojon catlahualh tū jā tze ē maktojon nalakminān nahuaniyān: "Jā tze quit tū ictlahuani', ē jātza' ā'maktin ictitlahualh."

Tī ta'a'ka'ī' taka'lhī līmāpa'ksīn

5 Ixapóstoles tahuanilh Jesús:
—Caquilāmaktāyauj ē ā'chulā' na'ica'ka'ī'yāuj.
6 Māpa'ksīni' cāhuanilh:
—Palh ixa'ka'ī'tit, masqui macsti'na'j, ixua'ni'tit huā'yālh qui'hui': "Catapu'lhu' ē capit catacha'nti nac mar." Chuntza' qui'hui' ixtlahualh.

Ixtascujūt tī tasācua'

7 Jesús cāhuanipālh:
—Palh hui'x ixka'lhīya' chā'tin mintasācua' tī scujnī'ttza' pō'ktu quilhtamacuj ē ixtaspi'tli na minchic, jā catihua'ni': "Catanu', cahuā'ya'." 8 Palhāsā' nahuani'ya': "Cacāxtlahua' quilīhua't ē pūla naquimā'huī'ya' quit. Ā'līstān nahuā'ya'na' hui'x."
9 'A'cxni' mintasācua' natlahuakō' ixtascujūt, jā catimaxqui' tapāxcatca'tzīn ixpālacata xla' sa'j tasācua'. 10 Chuntza' hui'xina'n, a'cxni' tlahuakō'yā'tit ixlīpō'ktu ixtalacasqui'nīn Dios, nahuanā'tit: "Jā ixlacasqui'nca naquincāhuaniyān pāxcatca'tzīlh ixpālacata xmān ictlahuáuj quintascujūtca'n."

Jesús cāmātzeyīlh kelhacāuj tī ixcāmasni'mā'lh ixquinītca'n

11 A'cxni' ixa'mā'lhcus nac Jerusalén, Jesús tētaxtulh lacalhūhua' cā'lacchicni' nac Samaria ē Galilea. 12 A'cxni' ixtalacatzuna'jītēlhatza' a'ktin cā'lacchicni', kelhacāuj chi'xcuhuī'n tī ixcāmasni'mā'lh ixquinītca'n tataxtulh ē talakapāxtokli. Makat tatāyalh xlaca'n 13 ē palha' tahuanilh:
—¡Jesús, Mākelhtahua'kē'ni', caquilālakalhu'manui!
14 A'cxni' Jesús cālaktzī'lh, cāhuanilh:
—Capintit cāmāsu'yuni'tit mimacni'ca'n pālejni'.
A'cxni' xlaca'n ixta'a'mā'nalhcus nac tej, talaktzī'lh ixmacni'ca'n tzetza' ixtahuanī't. 15 Chā'tin xlaca'n, a'cxni' laktzī'lh ixtzeyanī'ttza', taspi'tli makapāxuītēlha Dios. 16 Laktatzokostalh Jesús namaxquī' tapāxcatca'tzīn. Huā'mā' chi'xcu' xala' nac Samaria ixuanī't. 17 Palaj tunca Jesús huanli:

—¿Ē jā kelhacāuj tī tatzeyanli? ¿Tū ixpālacata jā tamilh makapitzīn kelhana'jāstza'? 18 ¿Ē xmān huā'mā' samaritano taspi'tli naquimaxquī' tapāxcatca'tzīn?

19 Palaj tunca huanilh chi'xcu':

—Catāqui' ē catlā'hua'nti. Tzeyanī'ta' ixpālacata a'ka'ī'nī'ta'.

Chī nachin ixlīmāpa'ksīn Dios
Mt. 24:23-28, 36-41

20 Fariseos takelhasqui'nīlh Jesús:

—¿Jā'cxni' nalacchā'n a'cxni' namāpa'ksīni'nkō' Dios?

Xla' cākelhtīlh:

—Chī Dios namāpa'ksīni'nkō', jā tasu'yu. 21 Jāla catihuanca: "Ā' huī'lh", o "Ā' hui'lacha'." Ixlīmāpa'ksīn Dios huī'lhtza' na ixlīstacna'ca'n tachi'xcuhuī't.

22 Palaj tunca cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' hui'xina'n nalaktzī'ncu'tunā'tit chī namāpa'ksīni'n Chi'xcu' xala' Tālhmā'n. Nalaktzī'ncu'tunā'tit masqui xmān a'ktin quilhtamacuj. Jā catilaktzī'ntit. 23 Nacātahuaniyān: "Ā' huī'lh", o "Ā' hui'lacha'." Jā tipinā'tit ē jā tistālani'yā'tit. 24 Chuntza' chī tasu'yu a'ktin makli'pit tū palaj xkaka nac a'kapūn, chuntza' nala a'cxni' namin quinquilhtamacuj quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n. 25 Pūla na'icpātīni'n ē naquintalakmaka'n xalanī'n huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj.

26 'Chuntza' chī a'kspulalh a'cxni' ixuī'lhcus Noé, nā chuntza' nala a'cxni' namin quinquilhtamacuj quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n. 27 Ixtahuā'yan ē ixtatamakaxtoka ē ixtamāstā'mā'nalh ixtzu'ma'jātca'n natā'tamakaxtokcan hasta a'cxni' quilhtamacuj tū pūtanūlh Noé nac arca. Lakuat milh ē tanīkō'lh. 28 Nā chuntza' a'kspulalh a'cxni' ixuī'lhcus Lot; ixtahuā'yamā'nalh ē ixtako'tnumā'nalh; ixtatamāhuana'mā'nalh ē ixtastā'namā'nalh; ixtacha'nāna'n ē ixtatlahua ixchicca'n. 29 A'cxni' Lot taxtulh nac cā'lacchicni' Sodoma, yujli macscut ē azufre nac a'kapūn ē cāmaknīkō'lh ixlīpō'ktuca'n.

30 'Chuntza' chī a'kspulalh a'cxni' ixtahui'lāna'lhcus Lot ē Noé, chuntza' nala a'cxni' na'iccātasu'yuni'yān quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n. Tachi'xcuhuī't jā tapuhuan palh palaj na'icmimpala.

31 'A'cxni' namin huā'mā' quilhtamacuj, tī huī'lh nac kēpūn ē ixtamacatzucun tanūmā'lh na ixchic, jā catitanūlh nacāmāxtu. Tī scujmā'cha' na ixā'tacuxtu, jā catitaspi'tli na ixchic nataya catūhuālh. 32 Calacapāstactit tū a'kspulalh ixpuscāt Lot. 33 Tī makapūtaxtūcu'tun ixlīstacna', jā catilacapāstacli tū huī'lh nac cā'quilhtamacuj. Tī xmān lacapāstaca tū a'nan nac cā'quilhtamacuj, xla' jā cati'a'kapūtaxtulh.

34 'Iccāhuaniyān tzamā' cā'tzī'sni' chā'tu' natalhtata a'ktin
nac pūtama', ē Dios nalē'n chā'tin ē namakxteka chā'tin.
35 Chā'tu' puscan lacxtim natasquiti, ē Dios nalē'n chā'tin
ē namakxteka chā'tin. 36 Chā'tu' chi'xcuhuī'n natascuja ix-
chā'tu'ca'n nac cā'tacuxtu, ē Dios nalē'n chā'tin ē namakxteka
chā'tin.
37 A'cxni' takexmatli huā'mā' tachihuīn, ī'scujnu'nī'n takel-
hasqui'nīlh:
—Māpa'ksīni', ¿ē jā'cxni' na'a'kspula huā'mā'?
Xla' cākelhtīlh:
—Na'a'kspula chuntza' chī chū'ni' tatakēstoka calhāxcuhuālh
jā mā'lh tū xanīn.

18

Tī nīmaka'ncanī'ttza' ē juez

1 Jesús cāmāsu'yuni'lh chī ixlakalīyān nata'orarlī ē jā maktin
catitaxlajuani'lh. 2 Cāhuanilh:
—Ixuī'lh a'ktin nac cā'lacchicni' chā'tin juez. Jā
ixlakachi'xcuhuī' Dios ē jā cuenta ixcātlahua tī ixtaputza
justicia. 3 Nā a'ntza' tzamā' cā'lacchicni' ixuī'lh chā'tin tī
nīmaka'ncanī't. Ixlakalīyān ixa'n laktzī'n juez natlahuani'can
a'ktin justicia ixpālacata ixtā'lāquiclhlaktzi'. 4 Ixlīmaklhūhua'tza'
ixuani juez ē jā ixtlahuani' justicia. Ā'līstān puhuanli:
"Masqui jā iclakachi'xcuhuī' Dios ē jā quincuenta tī taputza
justicia, 5 huā'mā' tī nīmaka'ncanī't jicstza' quimāhuī'lh.
Ū'tza' na'iclītlahuani' justicia. Chuntza' jātza' catimilh jics
quimāhuī'."
6 Māpa'ksīni' Jesús huanli:
—Cuenta catlahua'tit tū tlahualh juez masqui jā tze ix-
uanī't. 7 Ā'chulā' nacālīmaktāya Dios xlaca'n tī cālacsacnī't
ē tī ixlakalīyān ē pō'ktu tzī'sa tasqui'ni'. ¿Ē natamaka-
palī nacāmaktāya? 8 Iccāhuaniyān palaj nacālīmaktāyayān.
Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n. A'cxni' na'icmimpala, ¿ē
na'icmacla tī ta'a'ka'ī' nac cā'quilhtamacuj tī tasqui'ni'mā'nalh
Dios ixlakalīyān?

Fariseo ē mātā'jīni' līxokot

9 Jesús cāhuanipālh tamāsu'yun ixpālacata tī tapuhuan xlaca'n
xalactze ē talakmaka'n ā'makapitzīn. Huanli:
10 —Chā'tu' chi'xcuhuī'n ta'a'lh nac templo nata'orarlī.
Chā'tin xlaca'n fariseo ixuanī't, ē ā'chā'tin mātā'jīni' līxokot
ixuanī't. 11 Fariseo tāyalh orarlī chuntza': "Dios, icmaxquī'yān
tapāxcatca'tzīn quit jā hua'chi ā'makapitzīn. Jā icka'lhāna'nī't.
Jā ictampi'lhīni'nī't. Quit jā icka'lhī quintā'lāpāxquī'n. Ē quit jā
chuntza' chī huā'mā' mātā'jīni' līxokot. 12 A'ktu' quilhtamacuj

chī a'ktin semana quit jā icuā'yan, ē icmāstā' quindiezmo chuntza' chī ixlacasqui'nca."

13 'Xtum huanli mātā'jīni'. Xla' makat tāyalh. Jā ixta-
lacayāhuacu'tun. Ixcu'xatucsmā'ca ixa'cstu ē ixuan: "¡Dios,
caquilakalhu'ma'nti ixpālacata quit jā tze!"

14 'Iccāhuaniyān huā'mā' mātā'jīni' ā'chulā' tze tasu'yu na
ixlacatīn Dios ē jā fariseo. Chuntza' tī ka'tla' makca'tzī,
xla' namāmāxanī'can. Tī jā ka'tla' makca'tzī, ū'tza'
nalakachi'xcuhuī'can.

Jesús cāsicua'lanātlahualh lacstīn
Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16

15 Nā Jesús cālīmini'ca lacstīn nacā'a'cpūhui'lī ixmacan.
A'cxni' talaktzī'lh ī'scujnu'nī'n, talacaquilhnīlh tī ixtalīmin.
16 Jesús cāmāta'satīnīni'lh lacstīn ē cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Cacāmakxtektit lacstīn caquintalakmilh ē jā
cacāmāmakchuyī'tit ixpālacata tī natā'tapa'ksī Dios a'ntza' jā
māpa'ksīni'nkō', xlaca'n tī naquintalīpāhuan chuntza' chī
tzamā' lacstīn. 17 Ixlīcāna' iccāhuaniyān. Tī jā ta'a'ka'ī'ni'
ixtachihuīn Dios chuntza' chī lacstīn ta'a'ka'ī', jā maktin
catitatanūlh jā Dios māpa'ksīni'nkō'.

Chā'tin chi'xcu' tī rico tā'chihuīna'nli Jesús
Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31

18 Chā'tin xapuxcu' kelhasqui'nīlh Jesús:

—Tzeya Mākelhtahua'kē'ni' hui'x. ¿Tūchu na'ictlahua
na'icka'lhī quilatamat tū jā catilaksputli?

19 Jesús huanilh:

—¿Tū ixpālacata quihuani'ya' tze quit? Xmān chā'tin tī xatze
ē ū'tza' Dios. 20 Hui'x ca'tzīya' ixlīmāpa'ksīn Dios tū chuntza'
huan:
Jā tika'lhīya' mintā'lāpāxquī'n.
Jā timaknīni'na'.
Jā tika'lhāna'na'.
Jā tilīchi'huīna'na' ā'chā'tin tū jā ixlīcāna'.
Cacālakachi'xcuhuī' mintāta' ē mintzī'.

21 Chi'xcu' kelhtīlh:

—Pō'ktu tzamā' icmākentaxtūkō'nī'ttza' hasta quilīska'ta'.

22 A'cxni' kexmatli huā'mā', Jesús huanilh:

—Ā'xmān a'ktin sputni'yān tū natlahua'ya'. Caquīstā'kō'j
pō'ktu tū ka'lhī'ya' ē nacāmāpitzini'ya' tumīn xcamanīnī'n ē
chuntza' naka'lhī'ya' tū rico nalīhua'na' nac a'kapūn. Ā'līstān
naquintā'pina'.

23 A'cxni' chi'xcu' kexmatli huā'mā' tachihuīn, līlīpuhuanli
ixpālacata rico ixuanī't.

24 A'cxni' Jesús laktzī'lh chī ixlīpuhuan, huanilh:

—Jicslīhua' natatā'tapa'ksī Dios xlaca'n tī lacricujnu'.
25 Jicslīhua' nalīpātle'kecu'tun lakatin camello na ixtani'
līxtokon. Ā'līhua'ca' jicslīhua' natanū chā'tin rico jā Dios
māpa'ksīni'nkō'.
26 Tī takexmatli huā'mā' tahuanli:
—¿Tīchu tzē na'a'kapūtaxtū?
27 Jesús cāhuanilh:
—Chi'xcuhuī'n jāla catitatlahualh tū natalī'a'kapūtaxtu;
xmān Dios tzē nacāmakapūtaxtū.
28 Pedro huanilh:
—Quina'n ica'kxtekui'līkō'uj ixlīpō'ktu tū xa'icka'lhīyāuj ē
iccāstālani'mā'n.
29 Palaj tunca Jesús cākelhtīlh:
—Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Huī'lh tī nata'a'kxtekui'lī
ixchicca'n natakexmatni' Dios. Ā'chulā' nataka'lhī nac
cā'quilhtamacuj. Ē palh nata'a'kxtekui'lī ixtā'taca'n o ixtzī'ca'n
o ixta'timinca'n o ixpuscātca'n o ixcamanaca'n, 30 ā'chulā'
nataka'lhī nac cā'quilhtamacuj, ē nataka'lhī ixlatamatca'n tū jā
catilaksputli jā Dios māpa'ksīni'nkō'.

Ā'maktin Jesús mācа'tzīnīni'lh chī nanī
Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34

31 Jesús cāmāta'satīnīni'lh ī'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:
—A'mā'nauj nac Jerusalén jā namākentaxtūkō'can ixlīpō'ktu
tū tatzo'kli profetas quimpālacata quit Chi'xcu' xala'
Tālhmā'n. 32 Naquintamacamāstā' na ixmacanca'n tī
jā israelitas ē naquintalakapala ē naquintalakmaka'n
ē naquintalakachojmanī. 33 Naquintakēsnoka ē
ā'līstān naquintamaknī. Ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj
na'iclacastālancuana'n.
34 Ī'scujnu'nī'n jā ixtakexmatni' tū huanicu'tun huā'mā', nūn
ixtaca'tzī tū ixlīchihuīna'mā'lh ixpālacata hua'chi xatatzē'kni' tū
ixcāhuanimā'lh.

Jesús mālacahuānīlh chā'tin lakatzī'n xala' nac Jericó
Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52

35 A'cxni' Jesús ixchā'mā'lhtza' nac cā'lacchicni' Jericó,
ixuī'lh chā'tin lakatzī'n na ixpāxtūn tej. Ī'squi'nīhuā'yan.
36 A'cxni' ixkexmata tētaxtumā'ca, ixkelhasqui'nīni'n
tīchu ixtētaxtumā'lh. 37 Huanica Jesús xala' nac Nazaret
ixtētaxtumā'lh. 38 Palaj tunca ta'salh ē huanli:
—¡Jesús! ¡Hui'x ixtā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj!
¡Caquilakalhu'ma'nti!
39 Tī ixtapūlani' Jesús talacaquilhnīlh lakatzī'n ē tahuanli
caquilhca'cslalh, ē xla' ā'chulā' ta'salh ē huanli:
—¡Hui'x ixtā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj!
¡Caquilakalhu'ma'nti!

40 Palaj tunca Jesús tāyalh ē huanli calīmini'ca. A'cxni' la-
catzuna'j ixlakayālhtza', kelhasqui'nīlh:
41 —¿Tūchu lacasqui'na' na'ictlahuani'yān?
Lakatzī'n kelhtīlh:
—Māpa'ksīni', caquimālacahuā'ni'.
42 Jesús huanilh:
—¡Calacahuā'na'! Hui'x a'ka'ī'nī'ta' quit tzē
na'icmālacahuānīyān ē ū'tza' līlzeya'ntitza'.
43 Xamaktin lacahuāna'lh lakatzī'n. Stālani'lh Jesús, ē
makapāxuītēlha Dios. Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't talaktzī'lh
huā'mā' ē nā xlaca'n tamakapāxuīlh Dios ixlīpō'ktuca'n.

19

Jesús ē Zaqueo

1-2 Ixuī'lh chā'tin rico; ixtacuhuīni' Zaqueo. Xapuxcu'
mātā'jīni'nī'n līxokot ixuanī't. A'cxni' Jesús ixtētaxtumā'lh nac
Jericó, a'ntza' ixuī'lh Zaqueo.
3 Huā'mā' Zaqueo ixlaktzī'ncu'tun Jesús ē ixlakapascu'tun.
Jāla ixlaktzī'n Jesús ixpālacata a'ctzuna'j chi'xcu' ixuanī't
ē lhūhua' tachi'xcuhuī't ixtokokecan. 4 Palaj tunca
tu'jnumpūlalh jā natētaxtu Jesús ē tahua'ca'lh nac a'katin
ka'tla' qui'hui' tū huanican sicómoro. Chuntza' tzē nalaktzī'n.
5 A'cxni' Jesús ixtētaxtumā'lh a'ntza', talacayāhualh ē huanilh
Zaqueo:
—Palaj cayujti. Chuhua'j na'ictētachoko na minchic.
6 Zaqueo palaj tunca yujli ē līpāxuhua lē'lh Jesús na ixchic.
7 A'cxni' talaktzī'lh huā'mā', ixlīpō'ktuca'n tatzuculh
talīchihuīna'n ē talāhuanilh Jesús tachokolh na ixchic tī jā
tzeya chi'xcu'. 8 Ā'līstān Zaqueo tāyalh ē huanilh Jesús:
—Chuhua'j, na'iccāmaxquī' i'tāt tū icka'lhī xcamanīnī'n.
Palh xa'iccā'a'kskāhuī'maktīnī't ā'makapitzīn, na'iccāmaxquī'
maktā'ti' ixlakxoko.
9 Jesús huanilh:
—Chuhua'j a'kapūtaxtunī'ta' ixpālacata a'ka'ī'nī'ta'
chuntza' chī Abraham a'ka'ī'lh. Nā xalanī'n na minchic
nata'a'kapūtaxtu. 10 Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n
icmilh iccāputza tī jā ta'a'ka'ī' ē na'iccāmāsu'yuni' chī
nacālīmakapūtaxtūcan.

Pekcāuj tumīn

11 A'cxni' ixtakexmatmā'nalh tachi'xcuhuī't tū
ixcāhuanimā'lh Jesús, xla' cāhuanilh tū lītamāsu'yu.
Ixtatalacatzuna'jīmā'nalh nac Jerusalén, ē xlaca'n tapuhuanli
palaj natasu'yu chī Dios namāpa'ksīni'nkō' nac cā'quilhtamacuj.
12 Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Ixuī'lh chā'tin chi'xcu' ē xla' jā catīhuālh chi'xcu'. Ixa'mā'lh
makat a'ktin nac ti'ya't jā nalīhui'līcan ixlīrey ē ā'līstān
nataspi'tpala. 13 A'cxni' ixtaxtumā'lhtza', cāmākextimīlh
kelhacāuj ixtasācua' ē lacxtim cāmaxquī'lh lhūhua' tumīn
chā'tunu' ē cāhuanilh: "Camāscujū'tit tzamā' tumīn hasta
a'cxni' na'icmimpala."
14 'Tachi'xcuhuī't xalanī'n ixcā'lacchicni' jā ixtalaktzī'ncu'tun
ē cāmāstālīca lacscujnī'n natahuan: "Jā iclacasqui'nāuj
huā'mā' chi'xcu' rey nahuan." 15 Masqui jā ixtalacasqui'n,
līhui'līca ixlīrey ē chuntza' taspi'tli na ixti'ya't.
'A'cxni' chilh, cāmāta'satīnīni'lh tasācua' tī ixcāmaxquī'nī't
tumīn. Ixca'tzīcu'tun chī ixtatlajanī'ttza'. 16 Tī xapūla lakmilh ē
huanli: "Mintumīn tlajanī't makcāuj." 17 Rey kelhtīlh: "Tzeya
tasācua' hui'x, ixpālacata tzej māscuju'nī'ta' masqui macsti'na'j
tumīn. Na'icui'līyān milīgobernador lakacāuj cā'lacchicni'."
18 'Chā'mpālh chā'tin ē huanli: "Mintumīn tlajanī't
makquitzis." 19 Nā kelhtīlh: "Hui'x nalītahui'la'ya'
milīgobernador lakaquitzis cā'lacchicni'."
20 'Palaj tunca chā'mpālh chā'tin ē huanli: "Ā' huī'lh
mintumīn. Icmāquī'lh a'ktin nac pixtahua'ca' 21 ixpālacata
icjicua'ni'yān. Hui'x palha' milīmāpa'ksīn. Hui'x taya'ya' tū
jā hui'līnī'ta' ē makalana'na' jā jā cha'nāna'nī'ta'." 22 Palaj
tunca rey huanilh: "Hui'x jā tzeya tasācua'. Mintachi-
huīn līmālacsu'yuyān. Hui'x puhua'na' palh quit palha'
icmāpa'ksīni'n ē ictaya tū jā quit icui'līnī't, ē icmakalana'n jā
jā quit iccha'nāna'nī't. 23 ¿Tū ixpālacata jā hui'li' nac banco
quintumīn? Chuntza' xa'icmaktīni'lh quintumīn ē ī'ska'ta'
a'cxni' xa'ictaspi'tpālh na quinchic."
24 'Cāhuanilh tī ixtayāna'lh: "Camaktītit ixtumīn ē
camaxquī'tit tī tlajanī't makcāuj." 25 Tahuanilh: "Xla'
ka'lhītza' makcāuj." 26 Rey kelhtīni'lh: "Iccāhuaniyān ā'chulā'
namaxquī'can tī ka'lhī, ē tī jā lhūhua' ka'lhī namaktīkō'can
tū ka'lhī. 27 Quintā'lāquiclhlaktzi'nī'n tī jā talacasqui'n
na'ictahui'la hua'chi rey, caquilī'ta'ni'tit ē cacāmaknī'tit na
quilacatīn."

Jesús tanūlh nac Jerusalén
Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19

28 A'cxni' huankō'lh huā'mā', Jesús tayalh ixtej nac Jerusalén.
29 Ixtalacatzuna'jīmā'lhtza' nac cā'lacchicni' jā huanican
Betfagé ē jā huanican Betania. A'ntza' lacatzuna'j sipej jā
huanican Olivos. Jesús cāmāpūlīlh chā'tu' ī'scujnu'nī'n 30 ē
cāhuanilh:
—Capintit nac cā'lacchicni' tū tasu'yu milacatzuna'jca'n.
A'cxni' nachipinā'tit, nalaktzī'nā'tit a'ktin xaska'ta' burro tū
chī'yāhuacanī't. Jāna'j tī chā'tin ixkētahui'lanī't. Caxcuttit ē

caquilālīmini'uj huā'tzā'. 31 Palh catīhuālh nacākelhasqui'nīyān:
“¿Tū ixpālacata xcutpā'na'ntit burrito?” hui'xina'n nakelhtīni'nā'tit: “Māpa'ksīni' namaclacasqui'n.”
32 Scujnu'nī'n ta'a'lh ē tamaclalh chuntza' chī Māpa'ksīni' ixcāhuaninī't. 33 A'cxni' ixtaxcutmā'nalh burro, ixtēcu' cāhuanilh:
—¿Tū ixpālacata xcutpā'na'ntit burro?
34 Xlaca'n takelhtīni'lh:
—Māpa'ksīni' namaclacasqui'n.
35 Lē'ni'ca Jesús palaj tunca ē talīkētlapalh ixlu'xu'ca'n ē Jesús kētahuī'lh burro. 36 A'cxni' Jesús ixa'mā'lhtza' punchuna'j, ixmāpī'ni'tēlhacan lu'xu' nac tej. 37 A'cxni' ixtatalacatzuna'jītēlhatza' ē ixta'a'kapūmācha'tza' nac sipej Olivos, tatzuculh tapāxuhua ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'lh ē ixtastālani'tēlha. Tata'salh ē tamakapāxuīlh Dios ixpālacata ixlīpō'ktu lī'a'cnīn tū talaktzī'lh. 38 Ixtahuan:
—¡Sicua'lanālanī't Puxcu' tī mimā'lh ixpālacata ixlīmāpa'ksīn quinDiosca'n! ¡Līpāxuhua nac a'kapūn! ¡Calakachi'xcuhuī'ca Dios!
39 Palaj tunca ā'makapitzīn fariseos tī ixtayāna'lh na ixpu'nanca'n tachi'xcuhuī't, tahuanli:
—Mākelhtahua'kē'ni', cacāquilhni' tī tastālani'yān.
40 Jesús cākelhtīlh:
—Iccāhuaniyān palh tzamā' nataquilhca'csla, chihuixni' natata'sa.
41 A'cxni' lacatzuna'jtza' ixa'mā'cha', Jesús laktzī'lh cā'lacchicni' Jerusalén ē calhuanli 42 ē huanli:
—¡Tze ixuanli mimpālacataca'n xalanī'n nac Jerusalén palh ixkexpa'ttit cahuālh chī nalī'a'kapūtaxtuyā'tit, masqui huā'mā' quilhtamacuj! Chuhua'j tatzē'knī't ē jāla cati'a'kapūtaxtutit. 43 Namin a'ktin quilhtamacuj tū jā tze. Mintā'lāquiclhlaktzi'ca'n natamin natayāhua a'ktin culalh ixmacni' mincā'lacchicni'ca'n ē nacātalītamacsti'li'yān calhāxcuhuālh. 44 Nacātalīsno'ktamacatāyān nac ti'ya't. Nacātamaknīkō'yān milīpō'ktuca'n ē natalakpaklhkō' ē jā catimakxtekli nūn a'ktin chihuix ixa'cpūn talhta'm. Chuntza' nacā'a'kspulayān ixpālacata jā lakapastit Dios a'cxni' ticālakmin ixcāmakapūtaxtūcu'tunān.

Jesús cātamacxtukō'lh tū jā tze na ixpūchakān xaka'tla' templo
Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22

45 Palaj tunca Jesús tanūlh xaka'tla' nac templo ē tzuculh cātamacxtu tī ixtastā'namā'nalh ē ixtatamāhuana'mā'nalh na ixtanquilhtīn templo. 46 Cāhuanilh:
—Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Quinchic xmān ixpūtlahuacan oración.” Chī tlahua'pā'na'ntit līmāxtunī'tantit hua'chi ixpūtatzē'kni'ca'n ka'lhāna'nī'n.

47 Ixlakalīyān Jesús ixmāsu'yumā'lh nac templo.
Ixtaputzani'mā'nalh chī natalīmaknī xanapuxcu'nu' pālejni'
ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē nā māpa'ksīni'nī'n.
48 Jā ixtamaclani' chī natalīmaknī ixpālacata ixlīpō'ktuca'n
tachi'xcuhuī't ca'cs ixtakexmatmā'nalh.

20

Ixlīmāpa'ksīn Jesús
Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33

1 A'ktin quilhtamacuj Jesús ixcāmāsca'tīmā'lh tachi'xcuhuī't
nac templo ē ixcāmāsu'yuni'mā'lh chī tzē nalī'a'kapūtaxtucan.
Tachilh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n
līmāpa'ksīn ē nā xanapuxcu'nu' israelitas. 2 Tahuanilh:

—Caquilāhuaniuj: ¿Tī ixlīmāpa'ksīn cālītlahua'pā't tzamā'?
¿Tīchu maxquī'n huā'mā' līmāpa'ksīn?

3 Palaj tunca cāhuanilh Jesús:

—Nā quit na'iccākelhasqui'nīyān catūhuālh. Caquilākelhtīuj:
4 ¿Tī ixlīmāpa'ksīn ixlīmā'kpaxīni'n Juan? ¿Ixlīmāpa'ksīn Dios o
ixlīmāpa'ksī'nca'n chi'xcuhuī'n? Caquilākelhtīuj.

5 Xlaca'n tatzuculh talālītā'chihuīna'n ixlīmānca'n ē
talāhuanilh:

—¿Chī nahuaniyāuj? Palh nahuaniyāuj Dios māpa'ksīlh
Juan, naquincākelhasqui'nīyān: "¿Tū ixpālacata jā
a'ka'ī'nī'ta'ntit?" 6 Palh nahuaniyāuj chi'xcuhuī'n tamāpa'ksīlh,
ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't naquincātacucta'lamaknīyān
ixpālacata xlaca'n tahuan Juan ixlīcāna' ixa'kchihuīna' Dios
ixuanī't.

7 Chuntza' takelhtīlh jā ixtaca'tzī tīchu ixlīmāpa'ksīn
ixlīmā'kpaxīni'n Juan. 8 Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Nā chuntza' quit jā icticāhuanin tīchu ixlīmāpa'ksīn
iccālītlahua huā'mā'.

Xalacca'tzāna' makscujnī'n
Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11

9 Palaj tunca Jesús tzuculh cātā'chihuīna'n tachi'xcuhuī't.
Cāhuanilh tū līca'tzīni'can:

—Ixuī'lh chā'tin chi'xcu' tī cha'nli mayāc tū māstā' uva.
Ā'līstān māsācua'nīlh ixti'ya't makapitzīn tasācua'n natascuja
i'tātna' ē makās a'lh ā'lacatin.
10 'A'cxni' chilhtza' ixpūlan uvas, macā'lh ī'scujni' na ixpū'uva.
A'lh cāsqui'ni' tasācua'n catamaxquī'lh tū tamakalanī't tū ixla'
ixtēcu' ti'ya't. Xlaca'n talacni'cui'līlh lacscujni' ē tzaj chuntza'
māspi'tca. Jā tū tū maxquī'ca.

11 'Palaj tunca ixtēcu' pū'uva macā'mpālh ā'chā'tin ixlacscu-
jni'. Nā chuntza' tlahuaca chī xapūla; lacni'cui'līca ē ta-
lakapalalh ē chuntza' māspi'tca. 12 Ixlīmaktu'tun macā'mpālh
ā'chā'tin. Nā xla' mātakāhuī'ca ē makatzā'laca.

13 'Ā'līstān ixtēcu' ti'ya't huanli: "¿Tūchu na'ictlahua? Na'icmacā'n quinka'hua'cha tī icpāxquī'. A'cxni' nalaktzī'ncan palhāsā' nalakachi'xcuhuī'can." 14 A'cxni' talaktzī'lh ka'hua'cha, tasācua'n talāhuanilh: "Ū'tza' tī ixla' nahuankō' tū ka'lhī ixtāta'. Camaknīuj ē chuntza' quilaca'n nahuan pū'uva." 15 Tamāxtulh nac pū'uva ē tamaknīlh.

Jesús cākelhasqui'nīlh:

—Ixtēcu' pū'uva, ¿tū puhua'nā'tit nacātlahuani' tī ixtamakscujmā'nalh? 16 Na'a'n ē nacāmālaksputūkō' tzamā' tasācua'n ē nacāmāsācua'nī pū'uva ā'makapitzīn xtum tasācua'n.

A'cxni' tachi'xcuhuī't takexmatli huā'mā' tachihuīn, tahuanli:

—¡Nūn calacasqui'nli Dios!

17 Jesús cālaktzī'lh ē huanli:

—¿Tū huanicu'tun tū tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios? Chuntza' huan:

Tapācna'nī'n talakmaka'lh chihuix ē tzamā' chihuix tū ā'chulā' ixlacasqui'nca.

18 Jesús chihuīna'mpālh:

—Tī jā tzej takexmata quintachihuīn, xlaca'n hua'chi tī talī'a'kchekxlalh chihuix ē tatakāhuī'lh. Tī jā ta'a'ka'ī' quintachihuīn, xlaca'n hua'chi tī cā'a'klhta'lalh ka'tla' chihuix ē cālakka'nkxli ē tanīlh.

Ixpālacata tamātā'jin
Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17

19 Xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn titachi'pacu'tunli Jesús palaj tunca huā'mā' quilhtamacuj ixpālacata taca'tzīlh xlaca'n hua'chi scujnu'nī'n nac pū'uva. Jā tachi'palh ixpālacata ixtajicua'ni' tachi'xcuhuī't. 20 Palaj tunca cālakmacā'nca maktaka'lhna'nī'n tī ixtatasu'yu lactzeya chi'xcuhuī'n. Cālakmacā'nca natakexmatxtu catūhuālh tū tzē natalīmālacsu'yun. Chuntza' tzē ixtalīmālacapū'lh na ixlacatīn gobernador. 21 Ū'tza' talīkelhasqui'nīlh huā'mā':

—Mākelhtahua'kē'ni', icca'tzīyāuj tū hua'na' ē tū māsu'yu'ya' ū'tza' ixlīcāna'. Icca'tzīyāuj hui'x jā catlahua'ni'ya' cuenta chī talīchihuīna'nān tachi'xcuhuī't. Hui'x lacxtim cālaktzī'na' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Hui'x tzej māsu'yu'ya' chī Dios lacasqui'n. 22 ¿Ē tze na'icxokoyāuj tū māta'jīni'n emperador romano o jā ixlacasqui'nca?

23 Jesús ixca'tzī xmān ixtalīlaktzī'ncu'tun ē cākelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixpālacata quilālīlaktzī'ncu'tunāuj? 24 Caquilāmāsu'yuni'uj tumīn tū līxokocan. ¿Tīchu ixlacan tasu'yu nac huā'mā' tumīn ē tīchu ixtacuhuīni' tatzo'kni'?

Takelhtīlh:

—Ixla' emperador.

25 Palaj tunca cāhuanilh:
—Camaxquī'tit emperador tū ixla' ē camaxquī'tit Dios tū ixla'.
26 Jā tū tamaclalh tū tzē ixtalīmālacsu'yu tū ixuan ixla-
catīnca'n tachi'xcuhuī't. Talī'a'cnīlh chī kelhtīni'lh ē chuntza'
taquilhca'cslalh.

Chī nala a'cxni' nalacastālancuana'n
Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27

27 Ā'līstān makapitzīn saduceos talaka'lh Jesús. Xlaca'n
tamāsu'yu jā catilacastālancuana'nca. Ū'tza' talīhuanilh Jesús:
28 —Mākelhtahua'kē'ni', Moisés quincāmakxtekni'nī'tan
huā'mā' tatzo'kni': Palh nanī chā'tin chi'xcu' tī
tamakaxtoknī'ttza' ē palh nīmakxtekli ixpuscāt ē jā tī
ixka'hua'cha, ixlacasqui'nca ī'stancu natā'tamakaxtoka tī
nīmaka'ncanī't. Xapūla ka'hua'cha tī nalacatuncuhuī'
ixka'hua'cha nahuan xapuxcu' tī nīnī'ttza'.
29 'Ixtahui'lāna'lh kelhatojon līta'timīn. Xapuxcu'
tamakaxtokli ē jā ka'lhīlh ī'ska'ta' a'cxni' nīlh. 30 Ixlīchā'tu'
tā'tamakaxtokli tī nīmaka'ncanī'ttza' ē chuntza' nīpālh chi'xcu'; jā
tī chā'tin ī'ska'ta' makxtekli. 31 Ixlīchā'tu'tun tā'tamakaxtokpālh
tī nīmaka'ncanī'ttza' ē nā chuntza' ixlīkelhatojon ē ixlīpō'ktuca'n
tanīlh; jā tī chā'tin ī'ska'ta'ca'n tamakxtekli. 32 Ā'līstān nā
puscāt nīlh. 33 A'cxni' nalacastālancuana'ncan, ¿tīchu ixla'
nahuan tzamā' puscāt? Ixkelhatojonca'n tatā'tamakaxtoknī't.
34 A'cxni' Jesús cākelhtīlh:
—Huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj tamakaxtokcan
ē tamāmakaxtoka ixtzu'ma'janca'n. 35 Tī natala-
castālancuana'mpala ē natachā'n nac a'kapūn jātza'
catitatamakaxtokli ē jātza' catitalāmāmakaxtokli, 36 ē
jātza' maktin catitanīlh. Chuntza' natala hua'chi
ixángeles Dios. Ixlacstīn Dios natahuan ixpālacata
talacastālancuana'nī't. 37 Nā Moisés quincāmāca'tzīnīyān chī
nīnī'n natalacastālancuana'mpala, a'cxni' tzo'kli ixpālacata
pūtzuna'j qui'hui' tū ixlamamā'lh. Tzo'kli chī Māpa'ksīni'
ū'tza' ixDios Abraham ē ixla' Isaac ē ixla' Jacob. 38 Dios ū'tza'
ixDiosca'n xalakahuan ē jā ixlaca'n xanīn. Dios cālaktzī'n
ixlīpō'ktuca'n talakahuan.
39 Palaj tunca ā'makapitzīn xamākelhtahua'kē'ni'nī'n
līmāpa'ksīn tahuanilh Jesús:
—Tzej kelhtīni'nī'ta'.
40 Ē jātza' talīhui'līlh natakelhasqui'nī catūhuālh.

Cristo ī'xū'nātā'nat David
Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37

41 Jesús cāhuanilh:

—¿Chī līhuancan Cristo tī Dios hui'līlh ixlīmakapūtaxtūnu' ū'tza' ī'xū'nātā'nat David? 42 David tzo'kli nac libro tū huanican Salmos:
Māpa'ksīni' Dios huanilh quiMāpa'ksīni':
“Catahui'la' na quimpekxtūcāna'j, 43 hasta a'cxni' na'iccāskāhuī'kō' mintā'lāquiclhlaktzi'.”
44 Palh David līchihuīna'nli ī'xū'nātā'nat ē māpācuhuīlh ixMāpa'ksīni', ū'tza' huanicu'tun xla' ā'chulā' xaka'tla' nalītaxtu —huanli Jesús.

Jesús cālīmālacsu'yulh xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn
Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54

45 Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't ixtakexmatmā'nalh ē Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:
46 —Catamaktaka'lhtit ē jā ticāta'a'kskāhuī'yān xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn tī tapūlatā'kchokocu'tun xapūlhmā'n ixlu'xu'ca'n. Nā talacasqui'n cacātā'chihuīna'nca ē cacālakachi'xcuhuī'ca nac cā'tejen. Na ixtemploca'n israelitas xlaca'n taquilhpūlatahui'lacu'tun ē talacasqui'n cacālakachi'xcuhuī'ca jā tlahuacan cā'tani'. 47 Xlaca'n ta'a'kskāhuī'maktī ixchicca'n tī ixcānīmaka'ncanī'ttza' ē ā'līstān naj tunca ta'orarlī jā nacālaktzī'ncan ē chuntza' talī'a'kskāhuī'ni'n. Ā'chulā' natapātīni'n xlaca'n ē jā ā'makapitzīn.

21

Tū māstā'lh xcamanīn tī nīmaka'ncanī't
Mr. 12:41-44

1 Jesús ixuī'lhcus nac templo ē cālaktzī'lh chī lacricujnu' ixtamojō lhūhua' tumīn jā māquī'can tumīn tū lakalhu'mancanī't Dios. 2 Nā laktzī'lh chā'tin tī nīmaka'ncanī't ē xcamanīn. Mojōlh pektu' ixtumīn ixla' cobre tū jā tapalaxla'. 3 Jesús huanli:
—Ixlīcāna' iccāhuaniyān. Huā'mā' xcamanīn tī nīmaka'ncanī't māstā'nī't tū ā'chulā' ixtapalh na ixlacatīn Dios ē jā ā'makapitzīn. 4 Xlaca'n tamāstā' tū cāquītāxtūni'nī'ttza'. Xla' masqui jā lhūhua' ixka'lhī, māstā'kō'lh tū ixlīhuā'yan.

Jesús huanli nalactlahuacan xaka'tla' templo
Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2

5 Ā'makapitzīn ixtalīchihuīna'mā'nalh chī ixlītzēhuanī't templo ē ixlītzēhuanī't chihuix ē ixlīpō'ktu tū chi'xcuhuī'n ixtalīmini'nī't Dios. 6 Palaj tunca Jesús cāhuanilh:
—Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nūn a'ktin chihuix catilākēlhtahuī'lh. Ixlīpō'ktuca'n natapaclhkō' ē talhta'm nalacla.

Tū nalīca'tzīcan a'cxni' na'a'ksputa cā'quilhtamacuj
Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23

7 Palaj tunca takelhasqui'nīlh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¿jā'cxni' na'a'kspula tzamā'? ¿Chī na'iclīca'tzīyāuj palh palaj na'a'kspula tū hua'nti?

8 Jesús cāhuanilh:

—Catamaktaka'lhtit ē jā nacāta'a'kskāhuī'yān ixpālacata lhūhua' chi'xcuhuī'n natahuan taka'lhī quilīmāpa'ksīn. Chā'tunu' natahuan: "Quit Cristo tī Dios lacsacnī't." Natahuampala: "Chuhua'j chilhtza' ixquilhtamacuj Cristo." Jā tistālani'yā'tit. 9 Nakexmatcan chī sā'nan jā lacatzuna'j lamā'lh guerra ē nacātamāca'tzīnīyān chī tatā'kaquī' tachi'xcuhuī't. Jā tijicua'nā'tit ixpālacata huā'mā' pūla na'a'kspula ē ā'līstān na'a'ksputa cā'quilhtamacuj.

10 Cāhuanipālh:

—Chā'tin puxcu' ixtā'lāquiclhlaktzi' nahuan ā'chā'tin. Chā'tin māpa'ksīni' naskāhuī'cu'tun ā'chā'tin. 11 Palha' natachiqui ti'ya't ē calhāxcuhuālh na'a'nan tatzi'ncstat ē lhūhua' ta'jatat. Lījicua' tū natatasu'yu nac a'kapūn ē laka'tla'n lī'a'cnīn.

12 'Pūla nacātachi'payān hui'xina'n ē nacātamakapātīnīnān. Nacātalē'nān nac templo natlahuacan justicia, ē nacātamānūyān nac pūlāchī'n ē nacātalē'nān ixlacatīnca'n reyes ē gobernadores ixpālacata quilā'a'ka'ī'ni'yāuj. 13 Chuntza' tzē naquilālīchihuīna'nāuj. 14 Calīhui'lī'tit jā nalī'a'ktuyunā'tit chī nalītamaktāyayā'tit. 15 Quit na'iccāmāsu'yuni'yān tachihuīn ē na'iccāmaxquī'yān talacapāstacni' ē chuntza' mintā'lāquiclhlaktzi'ca'n jā caticāskāhuī'n ē jā catitā'lāhua'nitit.

16 'Hui'xina'n nacāmacamāstā'yān mintāta'ca'n ē mintzī'ca'n ē mintā'timīnca'n ē mintalakapasni'ca'n ē minamigoca'n. Ā'makapitzīn hui'xina'n nacātamaknīyān. 17 Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't nacātaquiclhlaktzī'nān ē xmān quimpālacata. 18 Jā caticāyujni'n nūn kentin miya'jca'n. 19 Calīhui'lī'tit natāyani'yā'tit ē a'cxni' na'a'kspulakō', naka'lhī'yā'tit milatamatca'n.

20 'A'cxni' nalaktzī'nā'tit Jerusalén lītamacsti'li'nī't soldados, naca'tzīyā'tit palaj nalactlahuacan cā'lacchicni'. 21 Palaj tunca ixlacasqui'nca natatzā'la hasta nac sipej xlaca'n tī tahui'lāna'lh nac estado Judea. Tī tahui'lāna'lh nac Jerusalén ixlacasqui'nca natataxtuyācha'. Tī ta'a'nī't nac cā'tacuxtu jā catitataspi'tli nac cā'lacchicni'. 22 Ē tzamā' quilhtamacuj ū'tza' napūpātīni'ncan. Namākentaxtūcan ixlīpō'ktu tū tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios.

23 'Tzamā' quilhtamacuj koxa titala puscan tī taka'lhīni'n ē tī tamātzi'quī'ni'ncus ixpālacata lhūhua' tapātīn na'a'nan. Ixtasītzi' Dios nacāmakapātīnīn tachi'xcuhuī't.

24 'Makapitzīn natanī nac guerra ē ā'makapitzīn xatachī'n
nacālē'ncan lacatin nac cā'lacchicni'. Tī xalanī'n makat nata-
lactlahua ixlīka'tla' nac Jerusalén ē natamaknī xalanī'n a'ntza'
hasta a'cxni' Dios nahuan jātza' catatlahualh.

Chī namimpala Chi'xcu' xala' Tālhmā'n
Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37

25 Jesús cāhuanipālh:

—Palaj tunca na'a'nan lī'a'cnīn nac cā'quilhtamacuj ē nac
mālhcuyu' ē nac sta'cu. Xalanī'n huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj
natatamakchuyīkō' ē nūn catitaca'tzīlh tū natatlahua.
Najicua'xnīncan chī namacasā'nan mar. 26 Tachi'xcuhuī't
natajicua'xnīkō' a'cxni' natalacapāstaca tū nacā'a'kspula
huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj. Hasta nac a'kapūn natachiqui.
27 A'cxni' naquilaktzī'ncan quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n chī
na'icpūmin nac poklhnu'. Na'icka'lhī lhūhua' līti'hui'qui
ē tzēhuanī't na'icxkaka. 28 A'cxni' natzucu a'kspula
huā'mā', calīpāxuhua'tit ē catalacayāhua'tit ixpālacata palaj
na'a'kapūtaxtuyā'tit.

29 Nā cāhui'līni'lh huā'mā' tamāsu'yun:

—Calaktzī'ntit xaqui'hui' higo ē catūhuālh qui'hui'.
30 A'cxni' tasu'yutza' a'kapu'mā'lh qui'hui' a'cxni' naca'tzīyā'tit
talacatzuna'jīmā'lhtza' a'cxni' lhcācnan. 31 Chuntza' a'cxni'
na'a'kspula ixlīpō'ktu huā'mā' tū iccāhuaniyān, naca'tzīyā'tit
talacatzuna'jīmā'lhtza' a'cxni' Dios namāpa'ksīni'nkō'.

32 'Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Xlaca'n tī tahui'lāna'lhcus jā
catitanīkō'lh hasta a'cxni' jāna'j cati'a'nalh ixlīpō'ktu huā'mā'
tū iccāhuanin. 33 Masqui nasputa a'kapūn ē nasputa ti'ya't, jā
maktin catisputli quintachihuīn; namākentaxtūkō'can.

34 'Cuenta catlahua'tit ē jā camakxtektit palha' nala
milīstacna'ca'n ixpālacata vicio ē taka'chīn ē nūn ixpālacata
catūhuālh tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Caskalalhtahui'la'tit;
xamaktin namin huā'mā' quilhtamacuj. 35 Namin hua'chi
a'ktin a'ktā'lh tū xamaktin yuja. Lacxtim chuntza'
nacā'a'kspula ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't xalanī'n nac
cā'quilhtamacuj. 36 Tacāxni'j catahui'la'tit ē pō'ktu quilhtamacuj
nasqui'ni'yā'tit Dios ē chuntza' tzē nalītāyani'yā'tit ixlīpō'ktu
tzamā' tū na'a'nan. Na'orarlī'yā'tit ē chuntza' tzē natāyayā'tit
na quilacatīn quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n.

37 Cā'cuhuīni' Jesús ixmāsu'yu nac templo ē cā'tzī'sni' ixa'n
tahui'la nac sipej jā huanican Olivos. 38 Tachi'xcuhuī't tzī'saj
ixta'a'n nac templo natakexmata tū Jesús ixcāhuani.

22

Talīchihuīna'nli natachi'pa Jesús
Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53

1 Lacatzuna'jtza' ixmimā'lh ixcā'tani'ca'n israelitas tū huanican pascua a'cxni' hua'can pāntzīn tū jā ka'lhī levadura.
2 Xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ixtaputzamā'nalh chī natalīmāmaknīnīni'n Jesús. Ixtajicua'n tachi'xcuhuī't.
3 Palaj tunca skāhuī'ni' tanūni'lh Judas tī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Iscariote. Xla' chā'tin ixlīkelhacāujtu' scujnu'nī'n ixuanī't. 4 Xla' ū'tza' cālaka'lh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' policía tī ixtamaktaka'lha templo. Ū'tza' cātā'chihuīna'nli chī nacālīmacamaxquī' Jesús. 5 Xlaca'n tapāxuhuakō'lh ē tahuanilh natamaxquī' tumīn. 6 Judas cākelhtilh ē tzuculh putzani' chī tzē nalīmacamāstā' Jesús a'cxni' jā lhūhua' ixtahui'lāna'lh tachi'xcuhuī't.

Jesús cātā'huā'yalh ixapóstoles
Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26

7 Ixtzucumā'lhtza' cā'tani' a'cxni' ixua'can pāntzīn tū jā līlahuacanī't levadura. Huā'mā' quilhtamacuj ixlacasqui'nca namaknīcan a'ktin xaska'ta' purecu' tū nalakahui'līcan Dios.
8 Jesús cāmacā'lh Pedro ē Juan ē cāhuanilh:
—Capintit nacāxtlahua'ya'tit jā nahua'yāuj purecu'.
9 Xlaca'n takelhasqui'nīlh:
—¿Jāchu lacasqui'na' na'iccāxtlahuayāuj?
10 Jesús cākelhtīlh:
—A'cxni' natanū'yā'tit nac cā'lacchicni', napāxtokā'tit chā'tin chi'xcu' tī lē'mā'lh ixtlāmam. Nastālani'yā'tit hasta jā natanūyācha' nac chic 11 ē nahuaniyā'tit ixtēcu' chic: "Mākelhtahua'kē'ni' huaniyān: ¿Jā huī'lh cuarto jā tzē na'iccātā'hua' quiscujnu'nī'n tū hua'can cā'tani' pascua?" 12 Palaj tunca nacāmāsu'yuni'yān a'ktin ka'tla' cuarto cāxyālhtza' ixlē'ktu' piso. A'ntza' nacāxtlahua'yā'tit quilīhua'ca'n.
13 Ta'a'lh ē chuntza' tamākentaxtūlh chī Jesús cāhuanilh, ē tacāxtlahualh līhua'.
14 A'cxni' lacchā'lh hora, Jesús ē ixapóstoles tatahuī'lh tahuā'yan. 15 Palaj tunca Jesús cāhuanilh:
—Xa'iccātā'huā'yancu'tunān huā'mā' smalanka'n ixpālacata quit palaj na'icnī. 16 Chuhua'j ā'xmān na'iccātā'huā'yanān hasta a'cxni' namākentaxtūkō'can ixlīpō'ktu tū Dios māpa'ksīni'lh.
17 Palaj tunca tayalh vaso tū ixlītzumā'lh xaxcān uva ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios. Cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:
—Camaktīni'ntit ē cahua'tit milīpō'ktuca'n. 18 Quit jātza' ā'maktin ictihua'lh xaxcān uva hasta a'cxni' nalaktzī'nā'tit chī Dios māpa'ksīni'nkō'.

19 Ixlītza'la tayalh pāntzīn ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios ē māpitzilh. Cāmaxquī'lh xlaca'n ē cāhuanilh:

—Ū'tza' huā'mā' quimacni' tū macamāstā'mā'ca mimpālacataca'n. Chuntza' natlahua'yā'tit naquilālīlacapāstacāuj.

20 Nā chuntza' tlahuapālh vaso a'cxni' tahuā'yankō'lh ē cāhuanilh:

—Xaxcān uva tū pūhuī'lh huā'mā' vaso, ū'tza' quinka'lhni'. Ū'tza' tū līcāxtlahuaca xasāsti' talacāxtlahuan ixpālacata chī Dios nacālīmakapūtaxtū tachi'xcuhuī't. Quinka'lhni' ū'tza' tū na'icmaka'n mimpālacataca'n.

21 'Chuhua'j chī huī'lh quimacan nac mesa, nā chuntza' huī'lh ixmacan chi'xcu' tī naquimacamāstā'. 22 Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n ē naquina'kspula chuntza' chī tatzo'kni' quimpālacata na ixtachihuīn Dios. Līlakalhu'mānat chi'xcu' tī naquimacamāstā'; nalīpuhuan —huanli Jesús.

23 Palaj tunca tatzuculh talākelhasqui'nī chā'tunu' xlaca'n tī ixmacamāstā'lh.

Tī ā'chulā' ixlacasqui'nca

24 Palaj tunca tatzuculh talālītā'chihuīna'n tīchu chī xlaca'n ā'chulā' ixlacasqui'nca. 25 Jesús cāhuanilh:

—Reyes tamāpa'ksī hua'chi ixtēcu'ca'n tachi'xcuhuī't ē tachi'xcuhuī't tahuan lactze reyes. 26 Jā chuntza' tila'yā'tit hui'xina'n. Tī ā'chulā' ixlacasqui'nca chī hui'xina'n xla' nala chuntza' chī xastancu. Tī namāpa'ksīni'ncu'tun ixlacasqui'nca nala chuntza' chī chā'tin tasācua'. 27 ¿Tīchu puhua'na' ā'chulā' ixlacasqui'nca, tī huā'yamā'lh o tī mojōmā'lh pulātu? ¿Ē jā ixlīcāna' ā'chulā' ixlacasqui'nca tī huā'yamā'lh? Quit iclītaxtulh chuntza' chī tī mojōmā'lh mimpulātuca'n.

28 'Hui'xina'n pō'ktu quilhtamacuj quilātā'latlā'huanāuj masqui lhūhua' tū ixquina'kspula. 29 QuinTāta' quimaxquī'lh quilīmāpa'ksīn, ē nā quit na'iccāmaxquī'yān milīmāpa'ksīnca'n. 30 Chuntza' na'iccātā'huā'yanān jā na'icmāpa'ksīni'n. A'ntza' natahui'la'yā'tit ē nacāputzāna'nīyā'tit kelhacāujtu' tribus tī israelitas.

Jesús huanilh Pedro nakelhtatzē'ka
Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38

31 Nā Māpa'ksīni' cāhuanilh:

—Cuenta catlahua'tit ixpālacata skāhuī'ni' cālīlaktzī'ncu'tunān palh tzē nacā'a'kskāhuī'yān. 32 Quit icsqui'ni'lh Dios mimpālacata, Simón. Icsqui'ni'lh jā catipātza'nkākō'j ixlīpō'ktu tū a'ka'ī'nī'ta'. Hui'x a'cxni' naquintalakspitni'palaya', cacāmaktāya' mintā'timīn.

33 Simón Pedro huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', iclīhui'lī na'ictā'a'nān hasta nac pūlāchī'n ē na'ictā'nīyān.

34 Jesús huanilh:

—Pedro, icuaniyān huā'mā' quilhtamacuj, a'cxni' jāna'j ta'sa puyux, maktu'tun naquinquilhtatzē'ka ē nahua'na' jā quilakapasa'.

Ixtalacatzuna'jīmā'lh hora tū napūpātīni'n Jesús

35 Palaj tunca Jesús cākelhasqui'nīlh:

—A'cxni' iccāmacā'n ē jā lī'pintit mimpūtumīnca'n nūn mimurralhca'n nūn mincaclhi'ca'n, ¿ē cāsputni'n tū ixmaclacasqui'nā'tit?

Xlaca'n tahuanli:

—Jā tū.

36 Palaj tunca cāhuanilh:

—Chuhua'j xtum iccāhuaniyān. Tī ka'lhī ixmurralh, calē'lh ē calē'lh ixpūtumīn. Palh jā ka'lhī ixmachīta, castā'lh ix-chamarra nalītamāhua. 37 Ū'tza' iccāhuaniyān ixpālacata quit na'icmākentaxtū ixlīpō'ktu tū tatzo'kni' quimpālacata. Chuntza' tatzo'kni':

Laktzī'ncan hua'chi chā'tin tī jā tze.
Chuhua'j ixlīpō'ktu tū tatzo'kni' quimpālacata, ixlacasqui'nca nakentaxtu.

38 Palaj tunca ī'scujnu'nī'n tahuanli:

—Mākelhtahua'kē'ni', ā' huī'lh kentu' machīta.

Jesús kelhtīni'lh:

—Tzetza'.

Jesús orarlīlh jā huanican Getsemaní
Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42

39 Palaj tunca Jesús taxtulh nac cuarto ē chī ixlīsmanīnī'ttza', a'lh nac sipej jā huanican Olivos. Tastālani'lh ī'scujnu'nī'n. 40 A'cxni' tachā'lh, cāhuanilh:

—Na'orarlīyā'tit jā nacāta'a'kskāhuī'yān a'cxni' nacātalīlaktzī'ncu'tunān.

41 Palaj tunca Jesús a'lh lacapunchuna'j ē tatzokostalh na'orarlī. 42 Huanli:

—QuinTāta' Dios, palh hui'x lacasqui'na', caquimā'a'kapūtaxtu huā'mā' tapātīn. Masqui na'icpātīni'n, calalh tū hui'x lacasqui'na' ē jā calalh tū quit iclacasqui'n.

43 Palaj tunca tasu'yuni'lh chā'tin ángel xala' nac a'kapūn. Tā'chihuīna'nli Jesús namaxquī' tatli'hui'clhtat. 44 Lhūhua' ixpātīni'mā'lh, ē Jesús ā'chulā' squi'ni'lh Dios. Ī'skakana'mā'lh ixpālacata lhūhua' ixpātīni'mā'lh. Tasu'yulh hua'chi ī'sta'jmā'lh ixka'lhni' chī skakana'lh.

45 A'cxni' orarlīkō'lh, tāyalh ē taspi'tli jā ixcāmakxteknī't ī'scujnu'nī'n. Ixtalhtatamā'nalh cāmaclalh ixpālacata

ixcāskāhuī'mā'lh talhtata ē ixtalīpuhuamā'nalh. 46 Palaj tunca cāhuanilh:
—¿Tū ixpālacata lhtatapā'na'ntit? Catā'kaquī'tit ē casqui'ni'tit Dios jā nacātaskāhuī'yān a'cxni' nacātalīlaktzī'ncu'tunān.

Chī'lē'nca Jesús
Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11

47 Ixcātā'chihuīna'mā'lhcus Jesús a'cxni' tachā'lh lhūhua' tachi'xcuhuī't. Chā'tin ixlīkelhacāujtu' scujnu'nī'n tī ixuanican Judas, ū'tza' ixcāpūlani'tēlha. Laktalacatzuna'jīlh Jesús ē mu'sulh. 48 Palaj tunca Jesús huanilh:
—Judas, hui'x quilacamu'su'ya' ē chuntza' quilīmacamāstā'ya' quit, Chi'xcu' xala' Tālhmā'n.
49 A'cxni' talaktzī'lh tū ixa'kspulamā'lh Jesús, tī ixtatā'hui'lāna'lh takelhasqui'nīlh:
—¿Ē na'icmāxtuyāuj machīta na'iccālīhui'līni'yāuj?
50 Chā'tin ī'scujni' mātakāhuī'lh ixtasācua' xapuxcu' pālej ē a'kacā'yujulh ixa'ka'xko'lh na ixa'kapekcāna'j. 51 Jesús huanilh:
—Camakxtektit; jātza' catlahua'tit.
Palaj tunca Jesús xa'malh ixa'ka'xko'lh tasācua' ē tzej cāxlapālh. 52 Palaj tunca cāhuanilh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' policía tī ixtamaktaka'lha templo ē xanapuxcu'nu' israelitas, ixlīpō'ktuca'n tī ixtaminī't tachi'pa, cāhuanilh:
—¿Tū ixpālacata līta'nā'tit mimachītaca'n ē minqui'hui'ca'n? Hua'chi chi'pacu'tunā'tit chā'tin ka'lhāna'. 53 A'cxni' xa'iccātā'latlā'huanān lakalī lakalī nac templo, ¿tū ixpālacata jā quilāchi'pauj a'cxni'? Ā'cus milh minquilhtamacujca'n ē namāpa'ksīni'n tī jā tze.

Pedro huanli jā ixlakapasa Jesús
Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27

54 Palaj tunca chi'paca Jesús ē lē'nca na ixchic xapuxcu' pālej. Pedro lacapunchuna'j ī'stālani'tēlha. 55 A'ntza' tahui'līlh macscut nac tanquilhtīn ē tatzuculh tasko'n. Nā Pedro tahuī'lh pu'nan. 56 A'cxni' laktzī'lh chā'tin tzu'ma'jāt jā ī'sko'huī'lh, lakalaktzī'hui'līlh ē huanli:
—Nā huā'mā' chi'xcu' ū'tza' ixtā'latlā'huan Jesús.
57 Pedro kelhtatzē'kli ē huanli:
—Puscāt, jā iclakapasa.
58 Ā'līstān ā'chā'tin laktzī'mpālh ē nā huanilh:
—Nā hui'x ixcātā'lātlā'hua'na' xlaca'n.
Pedro huanilh:
—Chi'xcu', jā quit.
59 Ixlī'a'ktin hora ā'chā'tin lacatancs huanilh:
—Ixlīcāna' huā'mā' chi'xcu' ixtā'latlā'huan ē xala' nac Galilea.

60 Palaj tunca Pedro huanilh:
—Chi'xcu', jā icca'tzī tū hua'na'.
Huā'mā' puntzuna' a'cxni' ixchihuīna'mā'lhcus Pedro, palaj tunca puyux ta'salh. 61 Māpa'ksīni' Jesús talakspi'tli ē laktzī'lh Pedro, ē Pedro lacapāstacli chī ixuaninī't Māpa'ksīni': "A'cxni' jā ā'ta'sa puyux, maktu'tun naquinkelhtatzē'ka ē nahua'na' jā quilakapasa'." 62 Palaj tunca Pedro taxtulh ē ixtalīpuhuāt līcalhuanli.

Lakapalaca Jesús
Mt. 26:67-68; Mr. 14:65

63 Chi'xcuhuī'n tī ixtamaktaka'lhmā'nalh Jesús talakapalalh ē tatucsli. 64 Talakachī'lh ē talacala'sli ē tahuanilh:
—¡Calakapasti tīchu lacala'sni'!
65 Lhūhua' ixtahuani catūhuālh ixpālacata ix-tamāmāxanī'cu'tun.

Jesús na ixlacatīnca'n māpa'ksīni'nī'n israelitas
Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24

66 A'cxni' xkakalh, tatakēstokli xanapuxcu'nu' israelitas ē xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn, ē talē'lh Jesús na ixlacatīnca'n māpa'ksīni'nī'n tī ā'chulā' ix-tamāpa'ksīni'n. A'ntza' kelhasqui'nīca:
67 —Caquilāhuaniuj: ¿Ē hui'x Cristo tī Dios hui'līnī't ixlīmakapūtaxtūnu'?
Xla' cākelhtīlh:
—Masqui xa'iccāhuanin palh ixlīcāna', jā ixquintilā'a'ka'ī'uj. 68 Palh quit na'iccākelhasqui'nīyān catūhuālh, jā quintilākelhtīuj nūn quintilāmakxtekui. 69 Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n ē chuhua'j quit na'ictahui'la na ixpekxtūcāna'j Dios tī ā'chulā' tunca māpa'ksīni'n.
70 Palaj tunca ixlīpō'ktuca'n takelhasqui'nīlh:
—¿Ē hui'x ī'Ska'ta' Dios?
Jesús cākelhtīlh:
—Ixlīcāna'. Chuntza' chī huanā'tit.
71 Palaj tunca talāhuanilh:
—Jātza' maclacasqui'nāuj ā'chā'tin naquincāhuanipalayān jā tze xla'. Quina'n kexmatnī'tauj tū līhuanli ixquilhni'.

23

Lē'nca Jesús na ixlacatīn Pilato
Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38

1 Xlītza'la ixlīpō'ktuca'n tatāyakō'lh ē talē'lh Jesús na ixlacatīn Pilato tī gobernador ixuanī't. 2 A'ntza' tatzuculh talīmālacsu'yu ē tahuanli:
—Iclaktzī'nī'tauj chī huā'mā' chi'xcu' cāmāmakchuyī tachi'xcuhuī't. Huanli jā ixlacasqui'nca naxokoyāuj ixlīxokot emperador, ē nā huanli ū'tza' Cristo tī Dios hui'līni't

ixlīmakapūtaxtūnu', ē huā'mā' tachihuīn huanicu'tun xla' xapuxcu'.

3 Palaj tunca Pilato kelhasqui'nīlh:

—¿Ē hui'x ixpuxcu'ca'n israelitas?

Jesús kelhtīlh:

—Chuntza' chī huanī'ta'.

4 Palaj tunca Pilato cāhuanilh xanapuxcu'nu' pālejni' ē tachi'xcuhuī't:

—Jā tū icmaclanī't tū ixpālacata.

5 Xlaca'n palha' tahuanli:

—Cāmāmakchuyīmā'lh ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac Judea chī māsu'yumā'lh. Tzuculh māsu'yu nac Galilea ē ixmāsu'yutēlha hasta chilh huā'tzā'.

Jesús na ixlacatīn Herodes

6 A'cxni' Pilato kexmatli huā'mā', kelhasqui'nīni'lh palh xala' nac Galilea Jesús. 7 A'cxni' huanica ixlīcāna' xala' nac Galilea, macā'ni'ca Herodes tī gobernador xala' nac Galilea ixuanī't. Nā xla' ixminī't nac Jerusalén tzamā' quilhtamacuj.

8 A'cxni' Herodes laktzī'lh Jesús, līpāxuhualh ixpālacata makāstza' ixlaktzī'ncu'tun. Ixkexmatnī't chī ixlīchihuīna'ncan ē puhuanli nalaktzī'n a'ktin lī'a'cnīn. 9 Lhūhua' catūhuālh kelhasqui'nīlh Jesús ē xla' jā tū kelhtīlh.

10 Nā a'ntza' ixtahui'lāna'nkō'lh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē xlaca'n palha' ixtalīmālacsu'yumā'nalh. 11 Herodes ē ī'soldados talakmaka'lh Jesús ē tamālhekē'lh tzēhuanī't lu'xu' hua'chi ixla' rey natalīlītzī'n. Ā'līstān Herodes macā'ni'pālh Pilato. 12 Chuntza' huā'mā' quilhtamacuj Pilato ixamigo tlahualh Herodes. Xapūla ixtā'lāquiclhlaktzi' ixuanī't.

Jesús līchihuīna'nca chī namaknīcan
Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16

13 Pilato cāmākēstokpālh xanapuxcu'nu' pālejni' ē māpa'ksīni'nī'n ē tachi'xcuhuī't. 14 Cāhuanilh:

—Hui'xina'n quilālīmini'uj huā'mā' chi'xcu' ē quilāhuaniuj cāmāmakchuyī tachi'xcuhuī't. Quit ickelhasqui'nīnī'ttza' na milacatīnca'n ē ca'tzīyā'tittza' jā tū icmaclani'lh tū līmālacsu'yuyā'tit. 15 Nā chuntza' Herodes jā tū maclani'lh. Ū'tza' līmacamimpalacha'. Laktzī'nā'tittza' chī jā tū tlahuanī't nachī'can ē nanī. 16 Na'iclīmāmaksno'knīni'n ko'xka' ē ā'līstān na'icmakxteka.

17 Ixa'nan tahui'lat ē ū'tza' Pilato ixlīmakxteka chā'tin tachī'n a'cxni' ixlamā'lh cā'tani'. 18 Ixlīpō'ktuca'n tatzuculh tata'sa ē tahuanli:

—¡Camāmaknīnī'ni' huā'mā' ē camakxtekti Barrabás!

19 Barrabás ixlīchī'canī't ixpālacata xla' ē ixchi'xcuhuī'n
tatā'kaquī'lh ixpālacata tatā'lāquiclhlaktzī'n māpa'ksīni'nī'n ro-
manos ē hasta tamaknīni'lh. 20 Pilato ixmakxtekcu'tun Jesús
ē cātā'chihuīna'mpālh. 21 Ā'chulā' tata'salh ē tahuanli:
—¡Caxtokohua'ca'ca! ¡Caxtokohua'ca'ca!
22 Ixlīmaktu'tun Pilato cāhuanilh:
—¿Tū ixpālacata? ¿Tūchu tlahuanī't? Quit jā tū icmaclanī't tū
ixpālacata nalīmaknīcan. Xmān na'iclīmāmaksno'knīni'n ko'xka'
ē ā'līstān na'icmakxteka.
23 Xlaca'n ā'chulā' palha' tahuanli caxtokohua'ca'ca.
Palha' tahuanli xlaca'n ē xanapuxcu'nu' pālejni', ē chuntza'
talīskāhuī'lh. 24 Chuntza' Pilato tlahualh tū ixtalacasqui'n
xlaca'n, 25 ē makxtekli chi'xcu' tī ixtalacsacnī't. Ū'tza'
Barrabás tī ixmānūcanī't ixpālacata tā'kaquī'lh ē maknīni'lh.
Macamāstā'lh Pilato Jesús natatlahuani' tū ixtalacasqui'n.

Xtokohua'ca'ca Jesús
Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27

26 A'cxni' ixtalē'mā'nalh Jesús nataxtokohua'ca', tachi'palh
chā'tin chi'xcu' tī ixuanican Simón ē xala' nac Cirene. Xla'
ixtanūtēlha nac cā'lacchicni' Jerusalén ē sāmācu'quī'ca cruz ē
māstālīca Jesús.
27 Lhūhua' tachi'xcuhuī't ixtastālani'tēlha, nā lhūhua' puscan
tī ixtacalhuantēlha ē talīpuhuanli ixpālacata Jesús. 28 Jesús
cālakalaktzī'lh ē cāhuanilh:
—Puscan xalanī'n nac Jerusalén, jā cacalhua'ntit
quimpālacata. Xatze nacalhua'nā'tit tū mimpālacataca'n ē
ixpālacataca'n mincamana'ca'n. 29 Namin a'ktin quilhtamacuj
a'cxni' nahuancan: "Līpāxuhua tī jāla ka'lhī ī'ska'ta'.
Līpāxuhua tī jā maktin lacatuncuhuī'lh ī'ska'ta' ē jā
maktin mātzi'quī'nilh." 30 A'cxni' tachi'xcuhuī't natahuani
sipej: "Caquilā'a'kta'pū'j"; ē natahuani ixmacni' sipej:
"Caquilāmātzē'kui." 31 Palh chuntza' tlahuani'can xastaka
qui'hui', ā'chulā' natlahuani'can xascahuahua. Palh chuntza'
quintlahuani'can ē quit jā tū ictlahuanī't tū jā tze, ā'chulā'
nacātlahuani'can tī tatlahualh tū jā tze —huanli Jesús.
32 Nā ixcālē'mā'ca chā'tu' maknīni'nī'n nacātā'maknīcan
Jesús. 33 A'cxni' tachā'lh jā huanican La Calavera (ū'tza'
huanicu'tun Ixa'kxāk Nīn), a'ntza' xtokohua'ca'ca Jesús ē nā
chuntza' chā'tu' maknīni'nī'n ē chā'tin na ixpekxtūcāna'j ē
chā'tin na ixpekxtūxuqui.
34 A'cxni' ixtaxtokohua'ca'mā'nalh, Jesús huanli:
—QuinTāta', cacāmātza'nkēna'ni' ixpālacata jā taca'tzī tū tat-
lahuamā'nalh.
Soldados talītlahualh suerte ixlu'xu' Jesús natatapitzi
chā'tunu' xlaca'n. 35 Tachi'xcuhuī't ixtayāna'lh ē
ixtalaktzī'mā'nalh ē hasta māpa'ksīni'nī'n talīlītzī'nli ē tahuanli:

—Ā'makapitzīn cāmakapūtaxtūlh. Chuhua'j ca'a'kapūtaxtulh ixlīmān palh ixlīcāna' Dios lacsacnī't ē hui'līlh ixlīmakapūtaxtūnu'.

36 Nā soldados ixtalīlītzī'mā'nalh. Talaktalacatzuna'jīlh ē tamāhuī'lh xaxcān vinagre. 37 Tahuanilh:

—Palh hui'x ixpuxcu'ca'n israelitas, ca'a'kapūtaxtu milīmān.

38 Ixua'ca'lh a'ktin letrero ixa'cpūn ē ixtatzo'kni' nac griego ē latino ē hebreo. Letrero ixuan: Ū'tza' huā'mā' ixPuxcu'ca'n israelitas.

39 Chā'tin maknīni' tī ixtā'hua'ca'lh līlītzī'nli ē huanilh:

—Palh ixlīcāna' hui'x tī Dios hui'līlh ixlīmakapūtaxtūnu', ca'a'kapūtaxtu milīmān ē nā caquilāmakapūtaxtūj quina'n.

40 Ā'chā'tin quilhnūlh ixtā'maknīni' ē huanilh:

—¿Ē jā jicua'ni'ya' Dios? Nā hui'x lacxtim pātīni'mpā't. 41 Quina'n quincāminī'ni'yān pātīni'mā'nauj ixpālacata xokomā'nauj tū laclē'nāuj. Huā'mā' chi'xcu' jā tū laclē'n.

42 Palaj tunca huanilh Jesús:

—Naquilacapāstaca a'cxni' namāpa'ksīni'na'.

43 Jesús kelhtīlh:

—Ixlīcāna' icuaniyān. Chuhua'j, huā'mā' quilhtamacuj naquintā'tahui'la'yā'chi nac a'kapūn.

Jesús nīlh
Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30

44 Hua'chi tastu'nūttza' ixuanī't a'cxni' cā'pucsua' lakō'lh calhāxcuhuālh nac cā'ti'ya'tna'. Chuntza' lalh hasta hua'chi maktu'tun kōtanū. 45 Chi'chini' jā māxkakēni'lh. Līlakamilīn nac templo ixlīmān taxtī'tli ē tapūpitzilh. Ū'tza' huā'mā' līlakamilīn tū ixmāpitzi templo. 46 Palaj tunca Jesús palha' ta'salh ē huanli:

—QuinTāta', icmacamaxquī'yān quilīstacna'.

A'cxni' huankō'lh, nīlh.

47 A'cxni' capitán romano laktzī'lh tū a'kspulalh, laktaquilhpūtalh Dios ē huanli:

—Ixlīcāna' huā'mā' chi'xcu' tzeya chi'xcu' ixuanī't.

48 Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't tī tamilh ē talaktzī'lh tū a'kspulalh, tatapānūlh ā'tzā' ē cācu'xatucstēlhacan ixpālacata ixtalīpuhuātca'n. Ta'a'lh na ixchicca'n. 49 Ixtalakapasnī'n Jesús ē nā puscan tī ixtastālani'nī't nac estado Galilea makat tatāyalh ē ixtalaktzī'mā'nalh huā'mā'.

Mā'cnūca Jesús
Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42

50 Ixuī'lh chā'tin chi'xcu' ixtacuhuīni' José ē ū'tza' xala' nac Arimatea nac estado Judea. Ixcātā'tapa'ksī māpa'ksīni'nī'n tī ā'chulā' ixtamāpa'ksīni'n israelitas. Tzeya chi'xcu' ixuanī't. 51 Ixka'lhīmā'lh hasta a'cxni' Dios namāpa'ksīni'nkō'. Jā lakatīlh

tū ixtatlahuanī't māpa'ksīni'nī'n ixpālacata Jesús. 52 Nā huā'mā' chi'xcu' laka'lh Pilato ē squi'ni'lh ixmacni' Jesús. 53 A'cxni' ixmāyujūnī'ttza' nac cruz, līmaksui'tli a'ktin lu'xu' ē mānūlh a'ktin nac lhu'cu' tū ixcāxtlahuacanī'ttza' nac ka'tla' chihuix. A'ntza' jāna'j tī chā'tin ixmā'cnūcanī't. 54 Tzamā' quilhtamacuj ū't'za' tū ixpūcāxtlahuakō'can ixpālacata ixlīlakalī quilhtamacuj tū pūjaxcan ē ixtzucumā'lhtza'.

55 Puscan tī ixtatā'minī't Jesús nac estado Galilea ta'a'lh talaktzī'n lhu'cu' ē cuenta tatlahualh jā ixmāpī'canī't ixmacni' Jesús. 56 Tataspi'tli na ixchicca'n ē tacāxtlahualh perfume ē pomada ixla' tī nīnī't. Tapūjaxli quilhtamacuj tū pūjaxcan chuntza' chī māpa'ksīlh Moisés.

24

Jesús lacastālancuana'nli
Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10

1 Tzī'saj domingo tzamā' puscan ta'a'mpālh nac pūtā'cnūn ē ixtalē'mā'nalh perfume tū ixtacāxtlahuanī'ttza'. Ā'makapitzīn puscan tatā'a'lh. 2 A'cxni' tachā'lh, talaktzī'lh ixmāpānūcanī'ttza' chihuix tū ixlīmālacchahuacanī't pūtā'cnūn. 3 Tatanūlh ē jā tamaclalh ixmacni' Māpa'ksīni' Jesús. 4 Tajicua'nli ē jā ixtaca'tzī tū natatlahua ē a'cxni' talaktzī'lh chā'tu' ángeles tī ixtatasu'yu hua'chi chi'xcuhuī'n. Snapapa ixlu'xu'ca'n ixtahuanī't ē ixtayāna'lh ixlacatzuna'jca'n puscan. 5 Xlaca'n tajicua'nli, ē tataquilhpūtalh ē ángeles cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata putzayā'tit na ixpu'nanca'n nīnī'n chā'tin tī lakahuanlitza'? 6 Huā'tzā' jātza' tihuī'lh. Xla' lacastālancuana'nī'ttza'. Calacapāstactit chī cāhuanin a'cxni' ixuī'lhcus nac Galilea. 7 Huanli chī ixlacasqui'nca Chi'xcu' xala' Tālhmā'n nacāmacamaxquī'can tī jā tzeya chi'xcuhuī'n ē nataxtokohua'ca' ē ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj nalacastālancuana'mpala.

8 Palaj tunca puscan talacapāstacli ixtachihuīn Jesús.

9 A'cxni' tataspi'tli nac pūtā'cnūn, tahuanikō'lh kelhacāujtin apóstoles ē ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn. 10 Puscan, xlaca'n cāhuanican María Magdalena ē Juana ē María tī ixtzī' Jacobo ē ā'makapitzīn puscan huampala. 11 Apóstoles takexmatli hua'chi takelhkamān tū ixcāhuanimā'ca ē jā ta'a'ka'ī'lh.

12 Masqui jā ta'a'ka'ī'lh, Pedro taxtulh ē tu'jnulh nac pūtā'cnūn. Taquilhpūtalh ē talacanūlh ē laktzī'lh xmān lu'xu' jā ixmā'lh. A'lh na ixchic ē ixlī'a'cnīmā'lh ē ixlacapāstacmā'lh tū a'kspulanī't.

Na ixtej cā'lacchicni' Emaús
Mr. 16:12-13

13 Ū'tza' huā'mā' quilhtamacuj chā'tu' tī ixtastālani'nī't
Jesús, ixta'a'mā'nalh a'ktin nac cā'lacchicni' jā huanican
Emaús. Ū'tza' hua'chi a'kcāujtin kilómetros ixlīmakat
Jerusalén. 14 Ixtalītā'chihuīna'ntēlha ixlīpō'ktu tū
ixa'kspulanī't. 15 Līhuan ixtalītā'chihuīna'mā'nalh ē
ixtalālīhuani'mā'nalh, Jesús cālaktalacatzuna'jīlh ē tzuculh
cātā'tlā'huan. 16 Masqui talaktzī'lh, jāla talakapasli ixpālacata
catūhuālh talītamakchuyīlh. 17 Palaj tunca Jesús cākelhasqui'nīlh:

—¿Tū līchihuīna'ntēlhayā'tit? ¿Tūchu līlīpuhua'nā'tit?

18 Chā'tin tī huanican Cleofas kelhtīni'lh:

—Ixlīpō'ktu tachi'xcuhuī't taca'tzīkō' tū a'kspulalh nac
Jerusalén tzamā' quilhtamacuj. ¿Hui'x tī ixui'la'chi a'ntza' ē jā
ca'tzīya'?

19 Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—¿Tū lalh?

Tahuanilh:

—Lhūhua' tū a'kspulalh ixpālacata Jesús xala' nac Nazaret
tī a'kchihuīna' ē ixka'lhī līti'hui'qui na ixlacatīn Dios ē na
ixpu'na'i'tātca'n tachi'xcuhuī't. Ū'tza' lītasu'yulh tū tlahualh
ē tū huanli. 20 Xanapuxcu'nu' pālejni' ē māpa'ksīni'nī'n
tamacamāstā'lh namaknīcan ē naxtokohua'ca'can nac cruz.
21 'Quina'n xa'icka'lhīmā'nauj ū'tza' xla' tī nacāmakapūtaxtū
israelitas. Ixlīlakatu'tuntza' quilhtamacuj chuhua'j a'cxni'
a'kspulalh. 22 Ā'makapitzīn puscan na quilacpu'na'i'tātca'n
quincātalīmekē'klhanī'tan. Tzī'saj taquīlalh nac pūtā'cnūn,
23 ē jā talaktzī'lh ixmacni' Jesús ē tataspi'tli. Quincātahuanin
talīlakachuyalh ángeles tī cāhuanilh lakahuan Jesús. 24 Palaj
tunca ā'makapitzīn quincompañerosnu'ca'n taquīlalh nac
pūtā'cnūn ē chuntza' chī tahuanilh puscan, chuntza'
tamaclalh. Jā talaktzī'lh Jesús.

25 Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Jā lacaca'tzīyā'tit. ¿Jā'cxni' na'a'ka'ī'yā'tit ixlīpō'ktu
tū tahuanli a'kchihuīna'nī'n? 26 Cristo tī Dios hui'līnī't
ixlīmakapūtaxtūnu', ¿ē jā ixlacasqui'nca pūla napātīni'n
chuntza' ē ā'līstān natanū jā xkaka?

27 Palaj tunca Jesús tzuculh cāmāsu'yuni'kō' ixlīpō'ktu tū
tzo'kcanī't na ixtachihuīn Dios ē tū līchihuīna'n xla'. Tzu-
culh tū tzo'knunī't Moisés ē cāmāsu'yuni'lh tū ixtatzo'knunī't
ixlīpō'ktuca'n profetas.

28 A'cxni' tachā'lh nac cā'lacchicni' jā ixta'a'mā'nalh, tasu'yulh
hua'chi Jesús ixa'mā'lh ā'chulā' pekanācha'. 29 Xlaca'n cuesa
tahuanilh natachoko ē tahuanilh:

—Xatze catachoko. Licua' tzī'suamā'lhtza'. Cā'pucsua'tza'.

Palaj tunca Jesús cātā'tanūlh nac chic.

30 A'cxni' tatahuī'lh tahuā'yan, xla' tayalh pāntzīn ē māstā'lh
tapāxcatca'tzīn ē māpitzilh ē cāmaxquī'lh. 31 Palaj tunca

huā'mā' tza'la hua'chi tzej talacahuāna'nli ē talakapasli ē xla' cālaksputni'lh.
32 Xlaca'n talāhuanilh:
—¿Ē chā jā ixlīcāna' quina'n līpāxuhuauj a'cxni' ixquincāmāsu'yuni'tēlhayān ixtachihuīn Dios?
33 Xamaktin tachi'papālh ixtejca'n. Jā tatamakapalīlh nūn macsti'na'j. Taspi'tpālh nac Jerusalén ē cātā'lāpāxtokli kelhacāujtin apóstoles jā ixtatakēstoknī't ē ā'makapitzīn.
34 Cāhuanica huā'mā' chā'tu':
—Ixlīcāna' lacastālancuana'nli Māpa'ksīni'. Tasu'yuni'lh Simón.
35 Palaj tunca xlaca'n cāhuanilh chī cā'a'kspulalh nac tej ē chī talakapasli Jesús a'cxni' māpitzilh pāntzīn.

Jesús cātasu'yuni'lh ī'scujnu'nī'n
Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23

36 A'cxni' ixtalīchihuīna'mā'nalhcus tzamā', a'cxni' Jesús tāyalh na ixpu'na'ī'tātca'n. Cāhuanilh:
—Tzej calatapā'tit.
37 Cāmekē'klhaca ē tajicua'nli ē ixtapuhuan ixtalaktzī'mā'nalh espíritu. 38 Jesús cāhuanilh:
—¿Tū ixpālacata jicua'nā'tit? ¿Tū ixpālacata xtum puhua'nā'tit mina'cstuca'n? 39 Calaktzī'ntit quimacanī'n ē quintujanī'n. Naquilālakapasāuj. Caquilāxa'mauj ē caquilālaktzī'uj. Espíritu jā ka'lhī quinīt ē lucut chuntza' chī quit.
40 A'cxni' chuntza' cāhuanilh, cāmāsu'yuni'lh ixmacanī'n ē ixtujanī'n. 41 Masqui līpāxuhua talaktzī'lh, jāla ta'a'ka'ī'lh. Jesús cākelhasqui'nīlh:
—¿Ē huī'lh līhua't?
42 Palaj tunca maxquī'ca pītzuna'j xatatzi'li' squī'ti' ē pītzuna'j xatachu'cu cera tū ka'lhī xaxcān. 43 Xla' maktīni'lh ē hua'kō'lh na ixlacatīnca'n. 44 Ā'līstān cāhuanilh:
—Tū quina'kspulalh ū'tza' tū iccāhuanin a'cxni' xa'iccātā'latlā'huanān. Ixlacasqui'nca na'icmākentaxtū ixlīpō'ktu tū tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios quimpālacata, jā tzo'knulh Moisés ē profetas ē jā huanican Salmos.
45 Palaj tunca cāmāsca'tīlh ixtachihuīn Dios. 46 Cāhuanilh:
—Chuntza' tatzo'kni'. Ixlacasqui'nca nanī Cristo tī Dios hui'līnī't ixlīmakapūtaxtūnu'. Ixlacasqui'nca ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj nalacastālancuana'n jā tahui'lāna'ncha' nīnī'n. 47 Ixlacasqui'nca nacāmāsu'yuni'kō'can ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj ixpālacata Cristo. Natzucucan nac Jerusalén ē nacāhuanikō'can ixlacasqui'nca natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n ē nacāmātza'nkēna'ni'can. 48 Hui'xina'n nacāmāsu'yuni'yā'tit tzamā' catūhuālh ixpālacata laktzī'nkō'tit. 49 Chuhua'j calaktzī'ntit. Na'iccāmacamini'yān

tū huanli quinTāta'. Natachokoyā'tit huā'tzā' nac Jerusalén hasta a'cxnī' namaktīni'nā'tit līti'hui'qui tū xala' nac a'kapūn.

Jesús tā'kayāhualh nac a'kapūn
Mr. 16:19-20

50 Palaj tunca Jesús cālē'lh ī'scujnu'nī'n nac tej hasta nac Betania ē makayāhualh ixmacanī'n ē cāsicua'lanātlahualh. 51 Līhuan ixcāsicua'lanātlahuamā'lh, tzuculh tā'kayāhua na ixlacatīnca'n ē lē'nca nac a'kapūn. 52 Xlaca'n talaktaquilhpūtalh ē ā'līstān līpāxuhua tataspi'tli nac Jerusalén. 53 Pō'ktu quilhtamacuj ixtahui'lāna'lh xaka'tla' nac templo natamāka'tlī Dios. Amén.

San Juan

Ixtachihuīn Dios quītachi'xcuhuī'lichi nac cā'quilhtamacuj

1 A'cxni' jāna'j ixcāxui'līcan cā'quilhtamacuj, ixuī'lhtza' chā'tin
tī tzamā' Tachihuīn. Chuntza' huanican ixpālacata ū'tza'
quincāmāsu'yuni'yān Dios. Xla' ixtā'huī'lacha' Dios. Xla' ū'tza'
Dios. 2 Xapūla ixtā'huī'lh Dios. 3 Tzamā' Tachihuīn cāxui'līlh
ixlīpō'ktu tū a'nan; jā tū ixa'nalh palh jā cahuālh ū'tza'.
4 Ū'tza' māstā' latamat ē chuntza' lītaxtulh a'ktin taxkaket
ixpālacataca'n tachi'xcuhuī't. 5 Ū'tza' chī a'ktin taxkaket tū
māxkakēni'n a'ntza' jā nac cā'pucsua'. Skāhuī'ni' xala' nac
cā'pucsua' ē jāla skāhuī' taxkaket.

6 Ixuī'lh chā'tin chi'xcu' tī ixuanican Juan, tī Dios macamilh.
7 Xla' milh nalīchihuīna'n tī huanican taxkaket ē milh
nacālīmaxquī' talacapāstacni' tachi'xcuhuī't nata'a'ka'ī'ni'
tī huanican taxkaket. 8 Juan jā ū'tza' taxkaket. Xla'
xmān quīmāsu'yuchi huā'mā' tī ixlīcāna' taxkaket. 9 Tī
ixlīcāna' taxkaket ixmimā'lhcus nac cā'quilhtamacuj. Xla'
cāmāxkakēni'kō' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't.

10 Xla' milh nac cā'quilhtamacuj. Masqui ū'tza' cāxui'līlh
cā'quilhtamacuj, tachi'xcuhuī't jā talakapasli. 11 Tī ixla'
ticālakmilh ē jā tamaktīni'nli. 12 Makapitzīn ta'a'ka'ī'lh.
Ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'lh, xla' cāmaxquī'lh līt li'hui'qui
natalītaxtu ixlacstīn Dios. 13 Chī talīlacatuncuhuī' ixlacstīn
Dios, jā chī talīlacatuncuhuī' ixcamana'ca'n tachi'xcuhuī't.
Ixlacstīn Dios jā chī a'ktin ska'ta' tī lacatuncuhuī'lh ixpālacata
ixtapāxuānca'n ē ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhuī't. Dios
ū'tza' tī cāmaxquī ixlatamatca'n ixlacstīn.

14 Tī huanican Tachihuīn, xla' quītachi'xcuhuī'lichi nac
cā'quilhtamacuj. Xla' ixquincātā'hui'lan. Iclaktzī'uj chī ka'lhī
līt li'hui'qui. Huā'mā' līt li'hui'qui ū'tza' ixla' tī ixlīmān ī'Ska'ta'
Dios. Xla' lakalhu'manīni'n ē pō'ktu tū huanli ū'tza' ixlīcāna'.
15 Juan līchihuīna'nli ē huanli:

—Ū'tza' huā'mā' tī iclīchihuīna'nli a'cxni' icuanli tī
icpūlani'nī't, ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit. Xla' ixuī'lhtza'
a'cxni' quit iclacatuncuhuī'lh.

16 Quincātlahuani'nī'ta'n lhūhua' talakalhu'mān, ixpālacata
xla' lakalhu'manīni'n. 17 Moisés quincāmāsu'yuni'n
ixlīmāpa'ksīn Dios. Jesucristo quincāmāca'tzīnīyān tū
ixlīcāna' ē chī quincālakalhu'manān Dios. 18 Jā tī laktzī'nī't
Dios nūn maktin. Tī ixlīmān ī'Ska'ta' tī Dios pāxquī', ū'tza'
quincāmāsu'yuni'nī'ta'n Dios.

Juan līchihuīna'nli Jesucristo
Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17

19 Israelitas xalanī'n nac Jerusalén talakmacamilh Juan
makapitzīn pālejni' ē levitas. Xlaca'n takelhasqui'nīlh Juan
tīchu xla'. 20 Juan cālīmāsu'yulh ē cāhuanilh:
—Jā quit Cristo.
21 Takelhasqui'nīpālh:
—¿Tīchu hui'x? ¿Ē hui'x ixa'kchihuīna' Dios tī huanican
Elías?
Juan huanli:
—Jā quit.
Takelhasqui'nīpālh:
—¿Ē hui'x ixa'kchihuīna' Dios tī icka'lhīmā'nauj?
Xla' kelhtīni'lh:
—Jā quit.
22 Takelhasqui'nīpālh:
—¿Tīchu hui'x? Caquilāhuaniuj ē chuntza' na'iccāhuaniyāuj tī
quincātamacaminī'ta'n. ¿Tīchu hui'x?
23 Juan cākelhtīlh:
—Quit hua'chi tī palha' na'icuan nac cā'tzaya'nca ti'ya't:
"Cacāxtlahua'tit mintalacapāstacni'ca'n ē nakexpa'tā'tit
Māpa'ksīni' a'cxni' namin." Chuntza' huanli ixa'kchihuīna'
Dios tī huanican Isaías, a'cxni' huanli:
Camālaksajtit ixtej Māpa'ksīni'.
24 Nā ixtahui'lāna'lh makapitzīn fariseos tī
ixcālakmacamincanī't Juan. 25 Xlaca'n takelhasqui'nīlh:
—¿Tū ixpālacata mā'kpaxīni'mpā't palh jā Cristo hui'x, nūn
Elías, nūn ixa'kchihuīna' Dios tī icka'lhīmā'nauj?
26 Juan cāhuanilh:
—Quit iclīmā'kpaxīni'n xcān. Huā'tzā' huī'lh chā'tin tī jā
lakapasā'tit. Nā xla' namā'kpaxīni'n. 27 Xla' ā'chulā' xaka'tla' ē
jā quit. Quit jā minī'ni' nūn na'icxcutni' ixlīchī'can ixcaclhi'.
28 Pō'ktu huā'mā' a'kspulalh nac Betábara tuntacut nac
Jordán, jā ixmā'kpaxīni'n Juan.

Jesús ixTamālacnūn Dios

29 Ixlīlakalī Juan laktzī'lh Jesús ixlaktalacatzuna'jītēlha ē
cāhuanilh tachi'xcuhuī't:
—Calaktzī'ntit tī mimā'lh. Ū'tza' tī macaminī't Dios ē ū'tza'
huanican ixTamālacnūn Dios. Ū'tza' namāpānū quincuen-
taca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. 30 Ū'tza' iclīchihuīna'nli
a'cxni' iccāhuanin: "Tī icpūlani'nī't, ū'tza' ā'chulā' xaka'tla'
ē jā quit ixpālacata xla' ixuī'lhtza' a'cxni' quit iclacatun-
cuhuī'lh." 31 Masqui quit jāna'j xa'iclakapasa, quit icminī't
iclīmā'kpaxīni'n xcān ixpālacata tachi'xcuhuī't nataca'tzī Dios
macamilh tī icpūlani'nī't.
32 Nā cāhuanilh Juan:

—Quit iclaktzī'lh Espíritu Santo tī yujchi ē chilh na ixa'cpūn Jesús. Espíritu Santo tasu'yulh hua'chi a'ktin tantzasnān.
33 Xapūla quit jā xa'icca'tzī tīchu xla'. Quihuanilh Dios tī quimacā'lh na'iclīmā'kpaxīni'n xcān. Dios quihuanilh: "Nalaktzī'na' nayujāchi Espíritu Santo ē nachin na ixa'cpūn chā'tin. Huā'mā' chi'xcu' ū'tza' tī līmā'kpaxīni'n Espíritu Santo."
34 Iclaktzī'nī'ttza' chī quihuanicanī't. Ū'tza' iclīmāsu'yu quit ū'tza' huā'mā' ī'Ska'ta' Dios.

Xapūla ī'scujnu'nī'n Jesús

35 Ixlīlakalī huampala Juan ixcātā'layālh chā'tu' ī'scujnu'nī'n.
36 Laktzī'lh ixtētaxtumā'lh Jesús. Juan laktzī'lh Jesús ē huanli:
—Ū'tza' huā'mā' tī macamilh Dios ē tī huanican ixTamālacnūn Dios.
37 Chā'tu' ī'scujnu'nī'n Juan takexmatli ē tastālani'lh Jesús.
38 Jesús talakspi'tli ē cālaktzī'lh ixtastālani'tēlha ē cāhuanilh:
—¿Tū putzayā'tit?
Xlaca'n tahuanilh:
—Mākelhtahua'kē'ni', ¿jā hui'la'?
39 Jesús cākelhtīlh:
—Cata'ntit ē calaktzī'ntit.
Tatā'a'lh ē talaktzī'lh jā ixuī'lh. Kōtanūtza' hua'chi maktā'ti'tza' ixuanī't, ē chuntza' a'ntza' tatachokolh tzamā' quilhtamacuj.
40 Tzamā' chā'tu' tī tastālani'lh Jesús ixpālacata tū ixcāhuaninī't Juan, chā'tin ixuanican Andrés, ixtā'tin Simón Pedro. 41 Palaj tunca Andrés putzalh ixtā'tin tī ixuanican Simón ē huanilh:
—Ictā'lāpāxtokuitza' Mesías. (Ū'tza' huanicu'tun: Cristo tī lacsacnī't Dios.)
42 Andrés tā'a'lh Simón talaktzī'n Jesús. A'cxni' Jesús laktzī'lh Simón ē huanilh:
—Hui'x Simón, ixka'hua'cha Jonás. Hui'x nahuanica'na' Cefas. (Huā'mā' ū'tza' huanicu'tun: Pedro ē nā chihuix.)

Jesús cāta'sani'lh Felipe ē Natanael

43 Ixlīlakalī huampala Jesús ixa'ncu'tun jā huanican Galilea. Tā'lāpāxtokli Felipe ē huanilh:
—Caquistāla'ni'.
44 Huā'mā' Felipe xala' nac Betsaida ixuanī't ē nā xala' a'ntza' Andrés ē Pedro. 45 Felipe laka'lh Natanael ē huanilh:
—Iclaktzī'nī'tauj chā'tin tī tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā Moisés tzo'kli līmāpa'ksīn ē jā tatzo'knulh profetas. Xla' ū'tza' Jesús, ixka'hua'cha José xala' nac Nazaret.
46 Natanael huanli:
—¿Ē tzē nataxtu tū xatze nac Nazaret?
Felipe kelhtīlh:
—Cata't ē calaktzi'.

47 Jesús laktzī'lh Natanael lakmimā'lh ē līhuanli:
—Tī mimā'lh ū'tza' tzeya israelita. Xla' jā a'kskāhuī'nin.
48 Natanael kelhasqui'nīlh:
—¿Chī quilīlakapasti?
Jesús huanilh:
—Quit iclaktzī'nī'ta'ntza' xapūla na ixtampīn nac ka'tla' qui'hui' a'cxni' jāna'j ixā'ta'sani'yān Felipe.
49 Natanael kelhtīlh:
—Mākelhtahua'kē'ni', hui'x ī'Ska'ta' Dios; hui'x puxcu' nalītahui'la'ya' nac Israel.
50 Jesús kelhtīlh:
—Quina'ka'ī'ni'ya' xmān ixpālacata icuanin iclaktzī'nī'ta'n na ixtampīn nac qui'hui'. Nalaktzī'na'cus ā'chulā' xalaka'tla' tū na'ictlahua.
51 Nā huanli Jesús:
—Ixlīcāna' tū icuaniyān. Hui'xina'n nalaktzī'nā'tit a'kapūn laquī'yālh, ē ángeles tī nacāmacamin Dios. Xlaca'n natatahua'ca' ē natayujāchi na ixa'cpūn Chi'xcu' xala' Tālhmā'n. Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n.

2

Tamakaxtokca nac Caná

1 Ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj tamakaxtokca nac a'ktin cā'lacchicni' jā huanican Caná, nac Galilea. Ixtzī' Jesús a'ntza' ixuī'lh. 2 Nā ixuanicanī't na'a'n Jesús ē ī'scujnu'nī'n. 3 Sputli xaxcān uva, ē ixtzī' Jesús huanilh:
—Jātza' tū xaxcān uva.
4 Jesús kelhtīlh:
—¿Tū ixpālacata quihuani'ya' huā'mā', Nā'? Jāna'j tzucu tū quilītlahuat nahuan.
5 Ixtzī' cāhuanilh tī ixtamacascujmā'nalh:
—Catlahua'tit ixlīpō'ktu tū xla' nacāhuaniyān.
6 Ixuī'lh pāchāxan tlāmam ixla' chihuix tū ixtamaclacasqui'n israelitas a'cxni' ixtamakacha'ka'n chuntza' chī ixtahui'latca'n. (Ixta'a'ka'ī' palh maklhūhua' ixtamakacha'ka'n, chuntza' natalītaxtu lactze na ixlacatīn Dios.) Pātunu' tlāmam ixtalītatzumā'lh pātu' o pātu'tun pūxka'tni'. 7 Jesús cāhuanilh tī ixtamacascujmā'nalh:
—Cacālīmātzuma'tit xcān tzamā' tlāmam.
Chuntza' xlaca'n tamātzumalh. 8 Jesús cāhuanilh:
—Camācututit macsti'na'j ē calīpini'tit tī cuenta lani' ixla' cā'tani'.
9 Xla' kelhuāna'lh. Xaxcāntza' uva ixuanī't. Xla' jā ixca'tzī palh xcān ixuanī't ē ixtalakpalīnī'ttza'. Ixtaca'tzī xmān tī ixtamacascujmā'nalh, ixpālacata ū'tunu'n ixtamojōnī't xcān. Chi'xcu' tī cuenta lani' cā'tani' ta'sani'lh tī ixtamāxtokmā'lh 10 ē huanilh:

—Tahui'lat xapūla cāmaxquī'can tī cāta'sani'canī't xatze xaxcān uva. Ā'līstān, a'cxni' tzejtza' tako'tnī't tī cāta'sani'canī't, cāmaxquī'can tū jā xatze. Ē hui'x ā'xmān māstā'pā't tū xatze.

11 Ū'tza' huā'mā' tū tlahualh Jesús nac Caná nac Galilea, ū'tza' xapūla lī'a'cnīn. Chuntza' līmāsu'yulh ixlītli'hui'qui. Ī'scujnu'nī'n talī'a'ka'ī'ni'lh.

12 Ā'līstān Jesús a'lh nac Capernaum. Tatā'a'lh ixtzī' ē ixtā'timīn ē ī'scujnu'nī'n. A'ntza' jā lakma'j tatahuī'lh.

Jesús cātamacxtukō'lh tū jā tze na ixpūchakān xaka'tla' templo
Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46

13 Ixtalacatzuna'jīmā'lh ixcā'tani'ca'n lī'israelitas tū huanican pascua. Jesús a'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Jerusalén. 14 Tanūlh xaka'tla' nac templo. A'ntza' cālaktzī'lh tī ixtastā'mā'nalh huācax ē borregos ē tantzasnān, ē ā'makapitzīn tī ixtahui'lāna'lh na ixmesaca'n jā ixpūpakxtucan tumīn. 15 Jesús tlahualh a'ktin lītasno'knu' ixla' ko'xka', ē cālītansno'kxtukō'lh ixlīpō'ktuca'n nā borregos nā huācax. Cāmakpūspi'tni'lh ixmesaca'n tī ixtapakxtumā'nalh tumīn, ē cāmaka'ni'kō'lh ixtumīnca'n. 16 Cāhuanilh stā'na'nī'n tantzasnān:

—Camāxtutit tzamā' huā'tzā'. Jā calīmāxtutit lītamāuj na ixchic quinTāta'.

17 Ī'scujnu'nī'n talīlacapāstacli chuntza' chī ixtatzo'kni' na ix-tachihuīn Dios:

Iclacasqui'n calakachi'xcuhuī'ca ixchic Dios.
Ū'tza' iclacasqui'n quit.

18 Israelitas tahuanilh:

—¿Ē ka'lhī'ya' līmāpa'ksīn natlahua'ya' huā'mā'? Caquilātlahuani'uj a'ktin lī'a'cnīn ē chuntza' na'icca'tzīyāuj palh hui'x ka'lhī'ya' līmāpa'ksīn nacāmāxtuya' animalh xaka'tla' nac templo.

19 Jesús cāhuanilh:

—Calactlahua'tit tzamā' chic ē ixlītu'tuma'j na'iclīcāxtlahuapalakō'.

20 Israelitas takelhtīlh:

—Tu'pu'xamachāxan cā'ta līcāxtlahuakō'ca huā'mā' templo. ¿Ē hui'x tzē nalīcāxtlahuakō'ya' a'ktu'tun quilhtamacuj?

21 A'cxni' huanli huā'mā' Jesús ixlīchihuīna'mā'lh ixmacni'. 22 Ī'scujnu'nī'n talacapāstacli ixtachihuīn Jesús a'cxni' lacastālancuana'nli. Ta'a'ka'ī'lh tū ixtatzo'kni' na ixtachihuīn Dios ā'nā tū huanli Jesús.

Jesús cālakapaskō' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't

23 Nac Jerusalén ixlamā'lh cā'tani' tū huanican pascua. Jesús ixui'lacha' ē a'ntza' tlahualh lhūhua' lī'a'cnīn. Ū'tza' lhūhua' talī'a'ka'ī'ni'lh Jesús. 24 Jesús ixcālakapaskō' ixlīpō'ktuca'n, ē xla' ixca'tzī makapitzīn ixta'a'ka'ī' ē ā'makapitzīn jā ixta'a'ka'ī'.

25 Jā ixlacasqui'nca nahuanican ixtalacapāstacni'ca'n. Xla' cālakapasni'kō' ixtalacapāstacni'ca'n.

3

Jesús ē Nicodemo

1 Ixuī'lh chā'tin fariseo ixtacuhuīni' Nicodemo. Xapuxcu' israelitas ixuanī't. 2 A'ktin tzī'sni' xla' lakmilh Jesús ē huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ca'tzīyāuj Dios macaminī'ta'n namāsu'yu'ya'. Jā tī tī tzē tlahua lī'a'cnīn tū hui'x tlahua'ya' palh jā Dios macaminī't.

3 Jesús huanilh:

—Ixlīcāna' tū icuaniyān. Tī jā catilacatuncuhuī'pālh jāla catitā'tapa'ksīlh Dios.

4 Nicodemo kelhasqui'nīlh:

—¿Chī nalīlacatuncuhuī'pala chā'tin tī kōlu'tza'? Jāla natanūpala na ixpūlacni' ixtzī' ē nalīlacatuncuhuī'pala.

5 Jesús huanli:

—Ixlīcāna' tū icuaniyān. Palh tī jā līlacatuncuhuī' xcān ē ixlītli'hui'qui Espíritu Santo, jāla catitā'tapa'ksīlh Dios. 6 Tī ixlacstīn tachi'xcuhuī't, ū'tza' ka'lhī ixquinīt ē ixlucut. Tī ka'lhī xasāsti' ixlatamat ixpālacata ixlīmāpa'ksīn Espíritu Santo, ū'tza' ka'lhī ixEspíritu Dios. 7 Jā calī'a'cni' tū icuaniyān: "Ixlacasqui'nca nalacatuncuhuī'pala'yā'tit ē chuntza' naka'lhī'yā'tit xasāsti' milatamatca'n milīpō'ktuca'n." 8 Ū'ni' a'n calhāxcuhuālh. Xmān kexpa'ta' chī macasā'nan ē hui'x jā ca'tzīya' jāchu mincha' ē jāchu a'mā'lh. Nā chuntza' jā ca'tzīya' chī nalīlīlacatuncuhuī'pala chā'tin chi'xcu' ixlītli'hui'qui Espíritu Santo ē naka'lhī xasāsti' ixlatamat.

9 Nicodemo kelhasqui'nīpālh:

—¿Chī līla huā'mā'?

10 Jesús huanli:

—¿Ē jā ca'tzīya' hui'x huā'mā'? Hui'x chā'tin mākelhtahua'kē'ni' nac Israel. 11 Ixlīcāna' tū icuaniyān. Iclīchihuīna'nāuj tū icca'tzīyāuj ē icuanāuj tū iclaktzī'nī'tauj. Hui'xina'n jā a'ka'ī'yā'tit tū icuanāuj. 12 Hui'xina'n jā quilā'a'ka'ī'ni'yāuj a'cxni' quit iccālītā'chihuīna'nān tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Jā quintilā'a'ka'ī'ni'uj palh na'iccālītā'chihuīna'nān tū xala' nac a'kapūn.

13 'Nūn chā'tin lakapasna'n nac a'kapūn, xmān quit. Xa'icui'lacha' a'cxni' jāna'j xa'icā'yujāchi ē ū'tza' iclīlakapasna'n. Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n. 14 Chuntza' chī Moisés līmā'kayāhualh qui'hui' lūhua' nac cā'tzaya'nca ti'ya't, nā chuntza' ixlacasqui'nca naquimā'kayāhuacan quit nac cruz. Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n. 15 Chuntza', ixlīpō'ktuca'n

tī quintalīpāhuan nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilaksputli.

Dios cāpāxquī' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't

16 Jesús cāhuanipālh:

—Dios cāpāxquī' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Ū'tza' līmāstā'lh tī ixlīmān ī'Ska'ta' ē chuntza' tī natalīpāhuan xla', xlaca'n jā makstin catitasputli. Nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā ka'lhī ixlīsputni'. 17 Dios macamilh ī'Ska'ta' nac cā'quilhtamacuj. Jā macamilh nacāmakapātīnīn. Macamilh nacālīmakapūtaxtū.

18 'Tī talīpāhuan ī'Ska'ta' Dios, xlaca'n jā caticāmakapātīnīnca. Tī jā talīpāhuan, nacāmakapātīnīncan ixpālacata jā talīpāhuanli tī ixlīmān ī'Ska'ta' Dios. 19 Milh nac cā'quilhtamacuj tī taxkaket ixpālacata namāsu'yu tū ixlīcāna'. Makapitzīn jā ixtalakatī taxkaket. Ā'chulā' talakatīlh jā cā'pucsua' ixpālacata ixtatlahuacu'tun tū jā tze. Ū'tza' nacālīmakapātīnīncan. 20 Pō'ktu tī tatlahua tū jā tze jā talakatī taxkaket ē jā tatalacatzuna'jīcu'tun nac taxkaket ixpālacata jā talacasqui'n nacālaktzī'ncan chī tatlahuamā'nalh tū jā tze. 21 Tī tatlahua tū tze, xlaca'n tatalacatzuna'jī nac taxkaket ixpālacata nacālaktzī'ncan tatlahuamā'nalh tū Dios lacasqui'n.

Juan Mā'kpaxīni' līchihuīna'mpālh Jesús

22 Ā'līstān Jesús a'lh nac Judea ē tatā'a'lh ī'scujnu'nī'n. A'ntza' tachokolh a'klhūhua' quilhtamacuj ē ixmā'kpaxīni'mā'lh. 23 Nā Juan nā ixmā'kpaxīni'n nac Enón na ixlacatzuna'j Salim ixpālacata a'ntza' ixmā'lh ka'tla' xcān. Tachi'xcuhuī't ixtalakchin ē ixta'a'kpaxa. 24 Jāna'j ixmānūcan Juan nac pūlāchī'n.

25 Makapitzīn ixchi'xcuhuī'n Juan tatzuculh tatā'lāhuanī ā'makapitzīn israelitas ixpālacata chī mā'kpaxīni'ncan ē palh Dios laktzī'n ā'chulā' xatze catīhuālh a'cxni' a'kpaxa. 26 Talaka'lh Juan ē tahuanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¿pāstaca' chi'xcu' tī ixtā'hui'lāchi ixtuntacut nac Jordán ē tī līchihuī'na'? Chuhua'j nā xla' mā'kpaxīni'mā'lh ē ū'tza' lhūhua' talakminkō'.

27 Juan cākelhtīlh:

—Chā'tin chi'xcu' ka'lhī xmān tū Dios maxquī'. 28 Hui'xina'n kexpa'ttit chī icuanli: "Jā quit Cristo. Xmān quimacamincanī't na'icpūlani'." 29 A'cxni' chā'tin chi'xcu' tamakaxtoka, ixla'tza' tlahua tasqui'ni'. Ixamigo pāxtūtāya ē kexmata ē līpāxuhua tū līchihuīna'n. Nā chuntza' quit iclīpāxuhua chī talakmin Jesús. 30 Ixlacasqui'nca ā'chulā' natastālani'kō' Jesús ē jā quit.

Tī mincha' nac a'kapūn

31 Tī minī'ta'ncha' nac a'kapūn, ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' ē jā tī xala' nac cā'ti'ya'tna'. Tī talacatuncuhuī' nac cā'quilhtamacuj,

ū'tunu'n xala' nac cā'quilhtamacuj ē xmān talīchihuīna'n tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Tī mincha' nac a'kapūn, ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' ē jā tī xala' nac cā'ti'ya'tna'. 32 Masqui xla' līchihuīna'n tū laktzī'nī't ē tū kexmatnī't, jā tī chā'tin a'ka'ī' tū huan. 33 Palh tī a'ka'ī' ixtachihuīn tī mincha' nac a'kapūn, ū'tza' lītasu'yu ixlīcāna' tū huan Dios. 34 Tī Dios macamilh, xla' līchihuīna'n ixtachihuīn ixpālacata Dios līpāxuhua māstā' Espíritu Santo. 35 XaTāta' pāxquī' ī'Ska'ta' ē macamaxquī'kō'lh pō'ktu ē ū'tza' namāpa'ksīkō'. 36 Tī talīpāhuan ī'Ska'ta' Dios, xlaca'n taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilaksputli. Tī jā talīpāhuan, xlaca'n jā catitaka'lhīlh xasāsti' ixlatamatca'n. Dios nacāmakapātīnīn.

4

Jesús ē chā'tin puscāt xala' nac Samaria

1 Fariseos ixcāmāca'tzīnīcanī'ttza' Jesús ā'chulā' lhūhua' ixtastālani' ē ixcāmā'kpaxīmā'lh, ē jā Juan. 2 Jesús jā ixmā'kpaxīni'n; xmān ī'scujnu'nī'n ū'tunu'n ixtamā'kpaxīni'n. 3 A'cxni' Jesús ca'tzīlh fariseos ixcāmāca'tzīnīcanī'ttza', Jesús taxtulh nac Judea ē a'lh nac Galilea.

4 Ixtej Galilea tētaxtu nac Samaria. 5 A'cxni' Jesús ixtētaxtumā'lh jā ixtapa'ksīni' nac Samaria, chā'lh nac Sicar a'ktin cā'lacchicni' na ixlacatzuna'j ti'ya't tū Jacob ixmaxquī'nī't ixka'hua'cha tī ixuanican José. 6 A'ntza' ixuī'lh a'ktin mu'sni' tū makāstza' ixla' ixuanī't Jacob. A'cxni' tastu'nūt ixuanī't, Jesús chā'lh nac mu'sni'. Makat ixminī'ta'ncha', ē ū'tza' ixlītlakua'nī't. A'ntza' tahuī'lh na ixquilhtūn mu'sni'. 7 Jā ixlīna'j lakchilh chā'tin puscāt xala' nac Samaria namācutu xcān. Jesús huanilh:

—Quintā'hua' mixcān.

8 Ī'scujnu'nī'n ixta'a'nī't nac cā'lacchicni' natatamāhua ixlīhua'ca'n. 9 Tzamā' puscāt samaritana huanilh Jesús:

—Hui'x israelita ē quit samaritana. ¿Chī quilīsqui'ni'ya' xcān? (Chuntza' huanilh ixpālacata israelitas ē samaritanos jā ixtalālaktzī'ncu'tun.)

10 Jesús kelhtīlh:

—Ca'tzīya' cahuālh tū Dios māstā' ē tī squi'ni'mā'n xcān, hui'x ixquisqui'ni' xatze xcān ē quit xa'icmaxquī'n.

11 Puscāt huanilh:

—Hui'x jā ka'lhī'ya' tū napūmācutuya' ē xcān pūlhmā'n tojōmā'cha'. ¿Jāchu nataya'ya' xatze xcān? 12 Tī quimpapca'n Jacob quincāmakxtekni'n huā'mā' mu'sni'. Ā'tzā' ixtako'tnun Jacob ē ixlacstīn ē ixanimalh. ¿Ē hui'x ā'chulā' ka'tla' ē jā Jacob?

13 Jesús huanilh:

—Ixlīpō'ktu tī natahua' huā'mā' xcān, natakelhpūtīpala. 14 Tī natahua' xcān tū na'iccāmaxquī', xlaca'n jātza' maktin catitakelhpūtīpālh. Tzamā' xcān tū na'iccāmaxquī' nala hua'chi mu'sni' na ixpūlacni'ca'n, ē nacāmaxquī' xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilaksputli.

15 Puscāt huanilh:

—Caquima'xqui' huā'mā' xcān ē chuntza' jātza' maktin ictikelhpūtīlh ē jātza' ictimilh na'ictaya xcān huā'tzā'.

16 Jesús huanilh:

—Caquīta'sa'ni' minkōlu' ē cata'ntit.

17 Puscāt kelhtīlh:

—Jā icka'lhī quinkōlu'.

Jesús huanilh:

—Ixlīcāna' tū hua'na' jā ka'lhī'ya' minkōlu'. 18 Hui'x cāka'lhī'nī'ta' kelhaquitzis chi'xcuhuī'n. Tī tā'hui'la' chuhua'j jā minkōlu'. Ixlīcāna' tū huanī'ta'.

19 Puscāt huanilh:

—Hui'x ixa'kchihuīna' Dios. Chuntza' tasu'yu. 20 Quinapapana'ca'n samaritanos ixtamakapāxuī Dios huā'tzā' nac sipej. Hui'xina'n israelitas hua'nā'tit xmān nac Jerusalén tzē namakapāxuīcan Dios.

21 Jesús kelhtīlh:

—Ca'a'ka'i' tū na'icuaniyān. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' jātza' catimaclacasqui'nca na'a'ncan namakapāxuīcan Dios nac sipej ē jā nac Jerusalén. 22 Hui'xina'n samaritanos jā lakapasā'tit tī makapāxuī'yā'tit. Quina'n iclakapasāuj tī icmakapāxuīyāuj. Tī namakapūtaxtūnu'n, xla' ū'tza' chā'tin israelita. 23 Chilhtza' quilhtamacuj a'cxni' tī tzej tamakapāxuī Dios natalīmakapāxuī ixlīpō'ktu ixlīstacna'ca'n ē nata'a'ka'ī' ixtachihuīn Dios. Dios lacasqui'n chuntza' nalīmakapāxuīcan. 24 Dios lakahuan masqui jā tasu'yu. Ixlacasqui'nca tachi'xcuhuī't natalīmakapāxuī pō'ktu ixlīstacna'ca'n; ē ixlacasqui'nca nata'a'ka'ī' ixtachihuīn. Chuntza' tzej natalīmakapāxuī Dios.

25 Puscāt huanilh:

—Quit icca'tzī namin Mesías tī huanican Cristo tī Dios lacsacnī't ē līhui'līlh ixlīmakapūtaxtūnu'. Xla' naquincāhuanikō'yān ixlīpō'ktu a'cxni' namin.

26 Jesús huanilh:

—Ū'tza' quit tī tā'chihuīna'mā'n.

27 Palaj tunca tachilh ī'scujnu'nī'n. Talī'a'cnīni'lh ixtā'chihuīna'mā'lh Jesús chā'tin puscāt. Nūn chā'tin kelhasqui'nīlh: "¿Tū lacasqui'na'?" Jā kelhasqui'nīca: "¿Tū līta'chihuīna'mpā't tzamā' puscāt?" 28 Puscāt hui'līlh ixtlāmam ē a'lh nac cā'lacchicni' ē cāhuanilh tachi'xcuhuī't:

29 —Capintit laktzī'nā'tit chā'tin chi'xcu' tī quihuanikō'lh
ixlīpō'ktu tū ictlahuanī't. Palhāsā' ū'tza' tī Cristo.
30 Tataxtulh nac cā'lacchicni' natalaka'n Jesús. 31 A'cxni'
ixtamimā'nalh tachi'xcuhuī't, ī'scujnu'nī'n Jesús tahuanilh:
—Māpa'ksīni', catihua'ya' macsti'na'j.
32 Xla' cāhuanilh:
—Quit icka'lhī quilīhua' tū jā lakapasā'tit.
33 Scujnu'nī'n talākelhasqui'nīlh:
—¿Ē huī'lh tī quīxtekni'chitza' ixlīhua'?
34 Jesús cāhuanilh:
—Quit ictlahuacu'tun ixlīmāpa'ksīn quinTāta' tī
quimacaminī't, ē ictlahuakō'cu'tun tū quilīmacaminī't.
Ū'tza' huā'mā' quit quilīhua'. 35 Hui'xina'n hua'nā'tit:
“Sputacus a'ktā'ti' mālhcuyu' nalanāna'n.” Quit iccāhuaniyān:
Calaktzī'ntit tachi'xcuhuī't. Talacapalatēlha nata'a'ka'ī'
quintachihuīn. 36 Tī scuja maxquī'can ixtatlaj. Nā chuntza'
tī quintatā'scuja. Makapitzīn ta'a'ka'ī' ē ū'tza' ixtatlajca'n
tī quintatā'scuja. Tī ta'a'ka'ī'nī't quintachihuīn, xlaca'n
taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilaksputli. Ū'tza'
natalīpāxuhua tī tamāsu'yulh quintachihuīn xapūla ē tī
tamāsu'yulh ā'līstān. 37 Ixlīcāna' chī tahuan: “Chā'tin cha'n ē
ā'chā'tin ī'nin.” 38 Quit iccāmacā'nī'ta'n na'ī'ninā't hui'xina'n jā
jā cha'nī'ta'ntit hui'xina'n. Na'ī'ninā't jā tascujli ā'makapitzīn.
Ū'tza' huanicu'tun hui'xina'n nacāmāsu'yuni'yā'tit tī
cāmāca'tzīnīcanī'ttza' macsti'na'j quintachihuīn. Xlaca'n
nata'a'ka'ī' —huanli Jesús.
39 Lhūhua' samaritanos xalanī'n tzamā' cā'lacchicni'
ta'a'ka'ī'ni'lh Jesús ixpālacata tū ixuanī't tzamā' puscāt:
“Quihuanikō'lh ixlīpō'ktu tū ictlahuanī't quit.” 40 Chuntza'
samaritanos, a'cxni' talakchilh Jesús, tahuanilh
cacātā'tamakxtekli ū'tunu'n. Xla' tachokolh a'ktu'
quilhtamacuj. 41 Lhūhua' ta'a'ka'ī'lh a'cxni' takexmatli tū
huanli xla'. 42 Xlaca'n tahuanilh tzamā' puscāt:
—Chuhua'j jā xmān ixpālacata mintachihuīn ica'ka'ī'yāuj.
Quina'n iclīlaktzī'uj quilakastapunca'n ē ickexmatnī'tauj tū
huan xla'. Ixlīcāna' palh ū'tza' Cristo tī nacāmakapūtaxtū
xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.

Jesús mātzeyīlh ixka'hua'cha chā'tin māpa'ksīni'

43 Ixlī'a'ktu' quilhtamacuj Jesús taxtulh nac Samaria ē
a'lh nac Galilea. 44 Jesús huanli chā'tin a'kchihuīna' jā
lakachi'xcuhuī'can na ixtā'chicni'. 45 A'cxni' Jesús chilh nac
Galilea, līpāxuhua talaktzī'lh xalanī'n nac Galilea. Xlaca'n
ixtaquīlanī't nac Jerusalén jā ixlamā'lh cā'tani' tū huanican
pascua, ē ixtalaktzī'nkō'nī'ttza' lhūhua' tū quītlahualh Jesús.

46 Jesús mimpālh nac Caná, nac Galilea, a'ntza' jā līmāxtulh
xaxcān uva. Ixlacatzuna'j Caná, nac a'ktin cā'lacchicni' tū
huanican Capernaum, ixuī'lh chā'tin chi'xcu' tī ixtā'scujmā'lh
puxcu'. Ixka'hua'cha ixta'jatatla. 47 A'cxni' ca'tzīlh ixtax-
tunī'ttza' Jesús nac Judea ē ixui'lacha'tza' nac Galilea, palaj
tunca xatāta' a'lh laktzī'n Jesús ē huanilh ca'a'lh na ixchic
namātzeyī ixka'hua'cha tī ixnīmā'lhtza'. 48 Jesús huanilh:
—Hui'xina'n jā a'ka'ī'yā'tit palh jā nalaktzī'nā'tit lī'a'cnīn.
49 Tzamā' chi'xcu' huanilh:
—Capit na quinchic līhuan jā nanī quinka'hua'cha.
50 Jesús huanilh:
—Capinchitza' na minchic. Minka'hua'cha tzeyanlitza'.
Tzamā' chi'xcu' a'ka'ī'lh tū huanilh Jesús ē a'lh.
51 A'cxni' ixchintēlha na ixchic, ixtasācua'n palaj tunca tatax-
tulh ta'a'lh talāpāxtoka ē tahuanilh:
—Minka'hua'cha tzeyanlitza'.
52 Cākelhasqui'nīlh tuchūyā hora tzuculh tzeyan. Tahuanilh:
—Huā' kōtan maktin hora kōtanū tapānūni'lh macscut.
53 Xatāta' palaj tunca ca'tzīlh chu ū'tza' tzamā' hora
a'cxni' huanilh Jesús: “Minka'hua'cha tzeyanlitza'.” Ū'tza'
lī'a'ka'ī'ni'lh Jesús tzamā' chi'xcu' ē nā ixlīpō'ktuca'n xalanī'n
na ixchic.
54 Ū'tza' huā'mā' ixlī'a'ktu' lī'a'cnīn tū tlahualh Jesús a'cxni'
mincha' nac Judea ē chā'lh nac Galilea.

5

Jesús mātzeyīlh chā'tin chi'xcu' xala' nac Betesda

1 Jā makās ā'līstān israelitas talītzuculh cā'tani'. Jesús a'lh
nac cā'lacchicni' Jerusalén jā ixlamā'lh cā'tani'. 2 Nac Jerusalén,
ixuī'lh a'ktin mu'sni' na ixlacatzuna'j jā ixtalactanū borregos.
Tzamā' mu'sni' ixuanican Betesda. Ū'tza' ixtachihuīn hebreo.
Ixyāhuacanī'ttza' ixa'cchic tū ixka'lhī a'kquitzis ixtanquilhtīn.
3 A'ntza' ixtamā'nalh lhūhua' ta'jatatlanī'n ē tī lakatzī'nī'n ē tī jā
tze ixtujanca'n ē tī ixtalū'ntū'lanī't. Xlaca'n ixtaka'lhīmā'nalh
a'cxni' ixtasakā'līlh xcān. 4 Makatunu' ixquīyujāchi chā'tin
ángel. Ū'tza' ixsakā'lī xcān. Tī pūla ixtojō nac xcān, a'cxni'
ixtasakā'lī, xla' palaj tunca ixtzeyan catūhuālh ta'jatat.
5 A'ntza' ixuī'lh chā'tin chi'xcu' tī ixta'jatatla
pu'xamacāujtzeyan cā'ta. 6 Jesús laktzī'lh tzamā' chi'xcu' jā
ixmā'lh. Ixca'tzītza' makāstza' ixta'jatatla ē kelhasqui'nīlh:
—¿Ē tzeyancu'tuna'?
7 Tzamā' chi'xcu' kelhtīni'lh:
—Jā tī tī naquimojō nac xcān a'cxni' tasakā'lī. A'cxni' quit
ictojōcu'tun palaj tunca tojō ā'chā'tin ē chuntza' quilīskāhuī'can.
8 Jesús huanilh:

—Catā'kaqui' ē casacti mimpūtama' ē catlā'hua'nti.
9 Palaj tunca tzamā' chi'xcu' tzeyanli ē sacli ixpūtama' ē tzuculh tlā'huan. Tzamā' quilhtamacuj ū'tza' ixpūjaxcan.
10 Israelitas tahuanilh chi'xcu' tī mātzeyīca:
—Chuhua'j huā'mā' quilhtamacuj ū'tza' tū pūjaxcan. Hui'x jā minī'ni' līpimpā't mimpūtama'.
11 Tzamā' chi'xcu' cākelhtīlh:
—Tī quimātzeyīlh, ū'tza' quihuanilh: "Casacti mimpūtama' ē catlā'hua'nti."
12 Takelhasqui'nīlh:
—¿Tīyā chi'xcu' tī huanin: "Casacti mimpūtama' ē catlā'hua'nti?"
13 Tzamā' chi'xcu' jā ixca'tzī tī mātzeyīlh ixpālacata lhūhua' tachi'xcuhuī't ixtahui'lāna'lh ē Jesús ixcātēlacataxtunī'ttza'.
14 Ā'līstān Jesús tā'lāmaclalh xaka'tla' nac templo ē huanilh:
—Chuhua'j hui'x tzeya'nī'ta'tza'. Jātza' catla'hua' tū jā tze. Palh hui'x natlahua'pala'ya' tū jā tze, ā'chulā' napātīpala'ya'.
15 Tzamā' chi'xcu' a'lh ē cāmāca'tzīnīlh israelitas Jesús tī ixmātzeyīnī't.
16 Tzamā' quilhtamacuj ū'tza' tū ixpūjaxcan a'cxni' Jesús tlahualh tzamā' lī'a'cnīn. Ū'tza' tatzuculh talīputzastālani' israelitas ē ixtamaknīcu'tun.
17 Jesús cāhuanilh:
—QuinTāta' pō'ktu quilhtamacuj scujmā'lh ē nā ū'tza' quit iclīscuja.
18 Ū'tza' ā'chulā' talīsītzī'lh israelitas ē ixtalīmaknīcu'tun. Ū'tza' talīsītzī'lh tū tlahualh Jesús tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan ē ū'tza' ā'chulā' talīsītzī'lh hua'chi Dios lītaxtulh a'cxni' huanli: Dios quinTāta'.

Ī'ska'ta' Dios ka'lhī līmāpa'ksīn

19 Jesús cāhuanilh:
—Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Quit quina'cstu jāla tū ictlahua. Xmān ictlahua ixtalacasqui'nīn quinTāta' Dios. Iclaktzī'n tū tlahua quinTāta' ē xmān ū'tza' ictlahua. Tū tlahua quinTāta', nā ū'tza' ictlahua.
20 QuinTāta' quimpāxquī' quit ē quimāsu'yuni' ixlīpō'ktu tū tlahuamā'lh. Naquimāsu'yuni'cus tū ā'chulā' xalaka'tla'. Ū'tza' na'ictlahua ē nalī'a'cnī'yā'tit.
21 QuinTāta' mālacastālancuanīni'n. Nā chuntza' quit iccāmaxquī' ixlatamatca'n tī quit iclacasqui'n.
22 QuinTāta' jā tī putzāna'nī. Xla' quimacamaxquī'nī't līmāpa'ksīn quit na'iccāputzāna'nī.
23 Chuntza' ixlīpō'ktuca'n naquintalīlakachi'xcuhuī' quit lacxtim chī talakachi'xcuhuī' quinTāta' Dios. Tī jā quilakachi'xcuhuī' jā lakachi'xcuhuī' quinTāta' tī quimacaminī't.
24 'Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Tī takexmata tū icuan ē talīpāhuan tī quimacaminī't, xlaca'n taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilaksputli. Xlaca'n jā caticāmāpātīnīca;

taka'lhītza' ixlatamatca'n xasāsti' tū jā makstin catisputli.
25 Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Mimā'lhtza' quilhtamacuj ē
chuhua'jtza' huā'mā' quilhtamacuj a'cxni' tī jā taka'lhī
xasāsti' ixlatamatca'n, xlaca'n natakexmata quintachihuīn
quit, ī'Ska'ta' Dios. Tī natakexmata quintachihuīn, xlaca'n
nacāmaxquī'can xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilaksputli.
26 Chuntza' chī quinTāta' Dios māstā' latamat, nā ī'Ska'ta'
tzē namāstā' latamat. 27 Quimaxquī'nī't līmāpa'ksīn
na'icputzāna'nī, ixpālacata quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n.
28 Jā calī'a'cnī'tit tū iccāhuanimā'n. Mimā'lh quilhtamacuj
a'cxni' nīnī'n natakexmata quintachihuīn. 29 Natatā'cxtuyāchi
xlaca'n nac pūtā'cnūn. Tī tatlahualh tū tze, xlaca'n
natalacastālancuana'n ē nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n.
Tī tatlahualh tū jā tze, xlaca'n natalacastālancuana'n ē
nacāmakapātīnīncan.

Jesús māsu'yulh xla' ka'lhī līmāpa'ksīn

30 Jesús cāhuanipālh:

—Quit jā ictlahua tū xmān quintapāxuān. Quit icputzāna'nī
chuntza' chī quilīmāpa'ksī Dios. Ū'tza' tzej iclīputzāna'nī.
Quit jā ictlahua tū quintapāxuān. Ictlahua ixtapāxuān
quinTāta' tī quimacaminī't. 31 Palh xmān quit quilīmān
naquilīchihuīna'ncan ē jā tī ā'chā'tin tī naquilīchihuīna'n,
chuntza' jā cati'a'ka'ī'ca tū icuan. 32 Hui'lapālh ā'chā'tin tī
naquilīchihuīna'n. Quit icca'tzī tū nahuan xla' quimpālacata,
ū'tza' ixlīcāna'. 33 Hui'xina'n mākelhasqui'nīnīni'ntit Juan. Juan
kelhtīni'lh tū ixlīcāna'. 34 Quit jā icmaclacasqui'n nūn chā'tin
chi'xcu' tī nalīchihuīna'n quimpālacata. Xmān iccāhuanimā'n
tzamā' ixpālacata hui'xina'n na'a'kapūtaxtuyā'tit. 35 Juan
xla' hua'chi a'ktin pūmaksko tū ixlama ē ixmāxkakēni'n.
Hui'xina'n jā makās lakatītit chī ixcāmāxkakēni'yān.
36 Juan huanli Dios quimacaminī't. Ē quit ictlahua
tū quimacamaxquī'nī't. Ū'tza' ā'chulā' māsu'yu Dios
quimacaminī't. 37 Nā Dios quimacamilh ē līchihuīna'n
quimpālacata. Hui'xina'n jā makstin kexpa'tnī'ta'ntit
ixtachihuīn ē jā makstin laktzī'nī'ta'ntit Dios. 38 Jā makstin
cātanūni'nī'ta'n ixtachihuīn na milīstacna'ca'n. A'ntza' lītasu'yu
hui'xina'n jā a'ka'ī'yā'tit palh quit Dios quimacaminī't.
39 Hui'xina'n tzej līkelhtahua'ka'yā'tit ixtachihuīn Dios.
Puhua'nā'tit chuntza' naka'lhī'yā'tit xasāsti' milatamatca'n
tū jā catilaksputli. Masqui ixtachihuīn Dios līchihuīna'n
quimpālacata, 40 hui'xina'n jā quilā'a'ka'ī'ni'cu'tunāuj ē
chuntza' jā naka'lhī'yā'tit xasāsti' milatamatca'n tū jā
catilaksputli.

41 'Quit jā icputza ixtapāxquī'n chi'xcuhuī'n. 42 Quit icca'tzī
tzej hui'xina'n jā pāxquī'yā'tit Dios. 43 Dios quimaxquī'nī't

līmāpa'ksīn. Ū'tza' iclīminī't. Hui'xina'n jā quilā'a'ka'ī'ni'yāuj. Palh ixa'cstu ixmilh ā'chā'tin, ū'tza' ixa'ka'ī'tit. 44 Hui'xina'n lacasqui'nā'tit cacātapāxquī'n tachi'xcuhuī't ē jā lacapāstacā'tit natlahua'yā'tit tū ixtalacasqui'nīn Dios. Ū'tza' jā lī'a'ka'ī'yā'tit. 45 Jā capuhua'ntit na'iccālīmālacsu'yuyān na ixlacatīn quinTāta'. Tī nacālīmālacsu'yuyān ū'tza' Moisés tī lī'a'ka'ī'ni'yā'tit. 46 Palh hui'xina'n a'ka'ī'ni'yā'tit cahuālh tū tzo'kli Moisés, nā quit ixquilā'a'ka'ī'ni'uj. Moisés līzo'knunī't quimpālacata. 47 Palh hui'xina'n jā a'ka'ī'ni'yā'tit tū tzo'kli Moisés, ¿chī naquilālī'a'ka'ī'ni'yāuj tū iccāhuanimā'n?

6

Jesús cāmāhuī'lh a'kquitzis mil chi'xcuhuī'n
Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17

1 Ā'līstān Jesús a'lh ixtuntacut nac mar jā huanican Galilea ē nā huanican Tiberias. 2 Lhūhua' tachi'xcuhuī't ixtastālani'nī't ixpālacata ixtalaktzī'nī't lhūhua' lī'a'cnīn tū ixtlahuanī't, a'cxni' ixcāmātzeyīnī't ta'jatatlanī'n. 3 Jesús tahua'ca'lh nac sipej ē a'ntza' cātā'tahuī'lh ī'scujnu'nī'n. 4 Ixtalacatzuna'jītēlha ixcā'tani'ca'n israelitas tū huanican pascua. 5 Jesús laca'a'lh ē cālaktzī'lh lhūhua' tachi'xcuhuī't ixtalakmimā'nalh. Huanilh Felipe:

—Chuhua'j ¿jāchu natamāhuayāuj līhua' tū nacāmāhuī'yāuj huā'mā' tachi'xcuhuī't?

6 Jesús ixlītzā'samā'lh Felipe. Jesús, ixca'tzītza' tū natlahua. 7 Felipe kelhtīni'lh:

—A'ktu' ciento tumīn jā cati'a'cchā'lh natalīhuā'yankō' macasti'n.

8 Ā'chātin ī'scujni' ixtacuhuīni' Andrés, ixtā'tin Simón Pedro, huanilh:

9 —Ā'tzā' huī'lh chā'tin ka'hua'cha. Līmin macquitzis pāntzīn ixla' cebada ē tantu' squī'ti'. ¿Chī nalī'a'cchā'n natalīhuā'yankō' tachi'xcuhuī't?

10 Jesús huanli:

—Cacāhuani'tit tachi'xcuhuī't catatahuī'lh.

A'ntza' nac cā'seketni' tatahui'lakō'lh hua'chi a'kquitzis mil chi'xcuhuī'n. 11 Jesús maktīni'lh pāntzīn ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios ē cāmaxquī'lh ī'scujnu'nī'n. Xlaca'n tamaxquī'lh tī ixtahui'lāna'lh. Nā chuntza' cāmaxquī'ca squī'ti'. Cāmaxquī'ca chī xlaca'n ixtalacasqui'n. 12 A'cxni' taka'sli, Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Cacāmākēstokkō'tit xalacpītzun. Jā capāxcatlīla'tit.

13 Tamākēstokli ē a'cchā'lh pācāujtu' chā'xta lītatzumalh xalacpītzun macquitzis pāntzīn ixla' cebada. 14 Tachi'xcuhuī't a'cxni' talaktzī'lh tzamā' lī'a'cnīn tū tlahualh Jesús, xlaca'n tahuanli:

—Ixlīcāna' ū'tza' tzamā' ixa'kchihuīna' Dios tī ixmilh nac cā'quilhtamacuj.

15 Jesús ca'tzīlh ixtalē'ncu'tun ē ixtasāhui'līcu'tun chī ixpuxcu'ca'n. Ū'tza' līpapānūlh ē ixlīmān a'lh nac sipej.

Jesús kelhtlā'huanli xcān
Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52

16 A'cxni' tzī'satza' ixuanī't, ī'scujnu'nī'n tamincha' na ixquilhtūn mar. 17 Tatojōlh a'ktin nac barco ē ixtapūtacutnu'mā'nalh nac mar. Ixtachā'ncu'tun nac Capernaum. Cā'pucsua'tza' ixuanī't ē Jesús jāna'j ixtaspi'ta. 18 Palha' tzuculh ū'nun. Ixpuput xcān tzuculh tā'kayāhua. 19 A'cxni' ixtatlā'huanī'ttza' hua'chi a'kquitzis kilómetro ixlīmakat, ī'scujnu'nī'n talaktzī'lh Jesús. Ixtalacatzuna'jītēlha nac barco, ē ixkelhtlā'huantēlha xcān. Xlaca'n tajicua'nli. 20 Jesús cāhuanilh:

—Quit Jesús. Jā cajicua'ntit.

21 Xlaca'n cā'tapāxuān tamojōlh nac barco. Palaj tunca tachā'lh na ixquilhtūn mar, ixlacatzuna'j Capernaum.

Tachi'xcuhuī't taputzalh Jesús

22 Ixlīlakalī tachi'xcuhuī't ixtalahui'lāna'ncha' na ixtuntacut mar. Xlaca'n taca'tzīlh xmāṇ a'ktin barco ixuī'lh ē ū'tza' ixtapūtacutnī't ī'scujnu'nī'n Jesús, ē Jesús jā ixcātā'a'nī't. 23 Makapitzīn barcos xalacstīn ixtaminī'ta'ncha' nac Tiberias ē tachilh ixlacatzuna'j jā ixua'canī't pāntzīn a'cxni' māstā'lh tapāxcatca'tzīn Jesús. 24 A'cxni' tachi'xcuhuī't taca'tzīlh Jesús jātza' ixuī'lh a'ntza' ē nūn ī'scujnu'nī'n, xlaca'n tatojōlh nac barcos ē ta'a'lh taputza nac Capernaum.

Jesús ū'tza' līhua't tū māstā' latamat

25 A'cxni' tachi'xcuhuī't tatacutcha', tamaclalh Jesús ē takelhasqui'nīlh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¿jā'cxni' chita' huā'tzā'?

26 Jesús cāhuanilh:

—Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Hui'xina'n laktzī'ntit lhūhua' lī'a'cnīn tū ictlahualh. Jā ixpālacata lī'a'cnīn quilālīputzayāuj. Hui'xina'n huā'yantit ē kelhka'stit. Ū'tza' quilālīputzayāuj. 27 Jā calīscujtit milīhua'tca'n tū nasputa. Ā'chulā' caputzatit līhua't tū jā makstin catisputli. Quit icmāstā' huā'mā' līhua't ixpālacata quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n ē quinTāta' Dios quimāsu'yuchi.

28 Xlaca'n takelhasqui'nīlh:

—¿Chī na'iclītlahuayāuj tū Dios lacasqui'n?

29 Jesús cākelhtīlh:

—Tū Dios lacasqui'n natlahua'yā'tit, ū'tza' huā'mā': Naquilā'a'ka'ī'ni'yāuj, ixpālacata quit quimacaminī't Dios.

30 Takelhasqui'nīlh:

—¿Tūyā lī'a'cnīn tzē naquilāmāsu'yuni'yāuj ē chuntza' na'iccālī'a'ka'ī'ni'yān? ¿Tūchu natlahua'ya'?
31 Quinapapana'ca'n tahua'lh tū ixuanican maná nac
cā'tzaya'nca ti'ya't. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
Xla' cāmaxquī'lh ixlīhua'tca'n xala' nac a'kapūn.
32 Jesús cākelhtīlh:
—Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Moisés jā cāmaxquī'lh līhua't tū
xala' nac a'kapūn. QuinTāta' cāmaxquī'yān tū ixlīcāna' līhua't
xala' nac a'kapūn. 33 Minī'ta'ncha' nac a'kapūn chā'tin tī
cāmaxquī' xasāsti' ixlatamatca'n tachi'xcuhuī't.
34 Tahuanilh:
—Caquilāmaxquī'uj pō'ktu quilhtamacuj tzamā' līhua't.
35 Jesús cāhuanilh:
—Quit huā'mā' līhua't. Quit iccāmaxquī' xasāsti'
ixlatamatca'n tachi'xcuhuī't. Masqui hui'xina'n
huā'yanā'tit, natzi'ncspalayā'tit ē nakelhpūtīpalayā'tit.
Palh naquilā'a'ka'ī'ni'yāuj, jā caticāsputni'n tapāxuān.
36 Iccāhuanintza' laktzī'nī'ta'ntittza' lhūhua' lī'a'cnīn tū ict-
lahualh. Jā a'ka'ī'yā'tit masqui laktzī'nī'ta'ntit. 37 Ixlīpō'ktuca'n
tī nacāmālacpuhuanī quinTāta', naquintalakmin. Ē tī
naquintalakmin jā icticāmālakaspi'tli. 38 Quit icminī'ta'ncha'
nac a'kapūn na'ictlahua ixtalacasqui'nīn tī quimacamilh. Jā
ictlahua xmān quintapāxuān. 39 QuinTāta' tī quimacaminī't
lacasqui'n na'iccāmaktaka'lha ixlīpō'ktuca'n tī cāmālacpuhuanī
naquintalakmin. Xla' lacasqui'n na'iccāmālacastālancuanī
a'cxni' nachin tū ā'xmān quilhtamacuj. 40 Ixtalacasqui'nīn
quinTāta' ū'tza' huā'mā': Ixlīpō'ktuca'n tī natahuan quit ī'Ska'ta'
Dios ē naquintalīpāhuan, nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū
jā catilaksputli; ē quit na'iccāmālacastālancuanī a'cxni' nachin
tū ā'xmān quilhtamacuj —huanli Jesús.
41 Israelitas tatzuculh talīchihuīna'n Jesús. Jā cāminī'ni'lh
chī huanli Jesús: “Quit līhua't. Quit icmincha' nac a'kapūn.”
42 Talāhuanilh:
—¿Ē jā ū'tza' ixka'hua'cha José huā'mā' Jesús? Quina'n
cālakapasāuj ixtāta' ē ixtzī'. ¿Tū ixpālacata quincāhuaniyān
chuhua'j palh nac a'kapūn minī'ta'ncha'?
43 Jesús cāhuanilh:
—Jā chuntza' calālīchihuī'na'ntit. 44 Xmān Dios tzē
cāmālacpuhuanī tachi'xcuhuī't naquintastālani'. Ē tī
naquinta'a'ka'ī'ni' quit na'iccāmālacastālancuanī a'cxni' nachin
tū ā'xmān quilhtamacuj. 45 Chuntza' huan jā tatzo'knunī't
ixa'kchihuīna'nī'n Dios:
Dios nacāmāsu'yuni' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't.
Ixlīpō'ktuca'n tī natakexmata ixtachihuīn quinTāta' ē chuntza'
natalīsca'ta, ē naquintastālani'.

46 'Nūn chā'tin laktzī'nī't quinTāta'. Xmān quit iclaktzī'nī't,
ixpālacata icminī'ta'ncha' jā hui'lacha' Dios. 47 Ixlīcāna' tū
iccāhuaniyān. Tī quintalīpāhuan, xlaca'n taka'lhī xasāsti'
ixlatamatca'n tū jā catilaksputli. 48 Quit līhua't tū ka'lhī lata-
mat. 49 Minapapana'ca'n ixtahua' maná a'cxni' ixtalatlā'huan
nac cā'tzaya'nca ti'ya't. Masqui ixtahua' maná, tanīlh. 50 Quit
iccālītā'chihuīna'mā'n līhua't tū minī'ta'ncha' nac a'kapūn. Quit
huā'mā' līhua't. Tī quinta'a'ka'ī'ni' jā makstin catitanīlh.
51 Quit xalakahuan līhua't tū minī'ta'ncha' nac a'kapūn. Tī
natahua' huā'mā' līhua't jā makstin catitasputli. Līhua't tū
na'iccāmaxquī', ū'tza' quimacni' ē chuntza' natalīka'lhī xasāsti'
ixlatamatca'n —huanli Jesús.

52 Israelitas tatzuculh talālītā'chihuīna'n ē talāhuanilh:

—¿Chī līlalh huā'mā' chi'xcu' naquincāmaxquī'yān ixmacni'
nahua'yāuj?

53 Jesús cāhuanilh:

—Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n.
Palh hui'xina'n jā nahua'yā'tit quimacni' ē quinka'lhni', jā
catika'lhī'tit xasāsti' milatamatca'n. 54 Tī natahua' quimacni'
ē quinka'lhni', xlaca'n nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā
catisputli. Quit na'iccāmālacastālancuanī a'cxni' nachin ā'xmān
quilhtamacuj. 55 Quimacni' xatze līhua't ē quinka'lhni' xatze
līko'tnuncan. 56 Xlaca'n tī natahua' quimacni' ē quinka'lhni',
lacxtim naquintatā'tahui'la. 57 Quimacaminī't quinTāta'.
Quit xalakahuan ixpālacata quinTāta' xalakahuan. Nā
chuntza' na'iccāmālakahuanī tī natahua' quimacni'. 58 Quit
huā'mā' līhua't tū mincha' nac a'kapūn. Jā chuntza' chī maná
tū tahua'lh minapapana'ca'n. Masqui minapapana'ca'n
tahua'lh maná, tanīlh. Tī natahua' huā'mā' līhua't tū
iccālītā'chihuīna'mā'n, nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū
jā catilaksputli.

59 Jesús huanli huā'mā' a'cxni' ixcāmāsu'yuni'mā'lh nac tem-
plo nac Capernaum.

*Cāmāsu'yuni'ca **chuntza' chī natalīka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n***
tū jā catilaksputli

60 A'cxni' takexmatli huā'mā', lhūhua' tī ixtastālani'mā'nalh
Jesús talāhuanilh:

—Palha' huā'mā' tachihuīn ē jātza' kexmatcu'tunāuj.

61 Jesús ixca'tzī ī'scujnu'nī'n ixtalīchihuīna'mā'nalh ē jā
ixcāminī'ni' ixtachihuīn. Ē xla' cākelhasqui'nīlh:

—¿Ē jā cāminī'ni'yān tū iccāhuaniyān? 62 ¿Tūchu ixpuhuantit
palh ixlaktzī'ntit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n tā'kayāhuamā'lh jā
pūla ixui'lacha'? 63 Tū iccāhuaniyān, ū'tza' jā huanicu'tun
ixlīcāna' nahua'yā'tit quinquinīt. Quinquinīt jā caticāmaxquī'n
milatamatca'n. Ū'tza' Espíritu Santo tī nacāmaxquī'yān xasāsti'

milatamatca'n. Tū iccāhuanincus, ū'tza' māsu'yu chī tzē nalīka'lhī'yā'tit xasāsti' milatamatca'n. 64 Huī'lh makapitzīn hui'xina'n tī jā a'ka'ī'yā'tit.

Jesús ixca'tzītza' tī jā ixta'a'ka'ī' ē tī namacamāstā'. 65 Huanli:

—Ū'tza' iccālīhuaninī'ta'ntza' nūn chā'tin tzē naquintapa'ksīni' palh quinTāta' jā namālacpuhuanī naquistālani'.

66 Ū'tza' lhūhua' talītaspi'tli ē jātza' tastālani'lh Jesús. 67 Jesús cākelhasqui'nīlh ixlīkelhacāujtu' ī'scujnu'nī'n:

—¿Ē hui'xina'n quilāmakxtekcu'tunāuj?

68 Simón Pedro kelhtīlh:

—Māpa'ksīni', ¿tīchu tzē na'ictā'a'nāuj? Mintachihuīn māsu'yu chī na'iclīka'lhīyāuj quilatamatca'n tū jā catisputli. 69 Quina'n iccā'a'ka'ī'ni'nī'ta'n hui'x Cristo, ī'Ska'ta' Dios tī xalakahuan.

70 Jesús cākelhtīlh:

—Quit iccālacsacnī'ta'n minkelhacāujtu'ca'n. Chā'tin tā'scujatza' skāhuī'ni'.

71 Jesús ixlīchihuīna'mā'lh Judas Iscariote, ixka'hua'cha Simón tī namacamāstā' Jesús, masqui ū'tza' chā'tin ixlīkelhacāujtu' ixuanī't.

7

Ixtā'timīn Jesús jā ixta'a'ka'ī'

1 A'cxni' tētaxtukō'lh, Jesús a'lh tā'kchoko nac Galilea. Jātza' ixlatā'kchokocu'tun nac Judea ixpālacata israelitas ixtamaknīcu'tun. 2 Ixtalacatzuna'jītēlhatza' cā'tani' tū huanican ixla' mū'xta'ka' tū ixtatlahua israelitas. 3 Ē ixtā'timīn Jesús tahuanilh:

—Jā catamakxtekti huā'tzā'. Capittza' nac Judea ē chuntza' mintachi'xcuhuī't natalaktzī'n tū tlahua'pā't. 4 Tī lacasqui'n nalakapascan jā tū catitlahualh cā'lakatzē'k. Palh ixlīcāna' tū tla'hua'ya' hui'x, catla'hua' na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't.

5 Nūn chu ixtā'timīn jā ixta'a'ka'ī'ni' Jesús. 6 Jesús cāhuanilh:

—Jāna'j chin quilhtamacuj a'cxni' na'ica'n nac Judea. Hui'xina'n tzē napinā'tit a'cxni' napincu'tunā'tit. 7 Hui'xina'n jāla caticātaquiclhlaktzī'n. Quit quintalīquiclhlaktzī'n iccāhuanimā'lh jā tze tū tatlahuamā'nalh. 8 Capintit hui'xina'n jā lamā'lh cā'tani'. Quit jāna'j icti'a'lh ixpālacata jāna'j chin quilhtamacuj tū na'icpū'a'n.

9 A'cxni' cāhuanikō'lh ixtā'timīn, Jesús tachokolh nac Galilea.

Jesús a'lh jā ixlamā'lh cā'tani'

10 A'cxni' ixta'a'nī'ttza' ixtā'timīn Jesús, nā xla' hua'chi tzē'k a'lh jā ixlamā'lh cā'tani'. 11 Israelitas ixtaputza Jesús jā ixlamā'lh cā'tani' ē ixtalīkelhasqui'nīni'n:

—¿Jāchu huī'lh tzamā' chi'xcu'?

12 Lhūhua' tī tzē'k ixtalīchihuīna'mā'nalh. Makapitzīn ix-
tahuan: "Tzeya chi'xcu'." Ē makapitzīn ixtahuan: "Jā tzeya
chi'xcu'; a'kskāhuī'nin."
13 Ē līntzē'k ixtalīchihuīna'n ixpālacata ixtajicua'ni' lī'israelita.
14 A'cxni' i'tāttza' ixlamā'lh cā'tani', Jesús tanūlh xaka'tla'
nac templo ē tzuculh cāmāsu'yuni'. 15 Israelitas talī'a'cnīlh ē
talāhuanilh:
—¿Chī tzej līca'tzī huā'mā' chi'xcu'? Jā maktin kelh-
tahua'ka'nī't.
16 Jesús cākelhtīlh:
—Tū icmāsu'yu quit jā quintalacapāstacni'. Ixtalacapāstacni'
tī quimacaminī't. 17 Palh tī tlahuacu'tun tū Dios lacasqui'n,
naca'tzī palh icmāsu'yumā'lh ixtalacapāstacni' Dios, ē
jā xmān quintalacapāstacni'. 18 Tī chihuīna'n xmān
ixtalacapāstacni', lacasqui'n calakachi'xcuhuī'ca. Tī
lacasqui'n nalakachi'xcuhuī'can tī macaminī't, nahuan tū
ixlīcāna'. Jā cati'a'kskāhuī'nilh.
19 'Moisés cāmaxquī'n līmāpa'ksīn ē jā mākentaxtūyā'tit tzamā'
līmāpa'ksīn. ¿Ē tū ixpālacata quilālīmaknīcu'tunāuj?
20 Tachi'xcuhuī't takelhtīlh:
—Hui'x chuya'ya'. ¿Tīchu maknīcu'tunān?
21 Jesús cāhuanilh:
—Milīpō'ktuca'n lī'a'cnī'yā'tit tū ictlahualh tzamā' quilhta-
macuj tū pūjaxcan. 22 Moisés cāmāsu'yuni'n tahuilat tū huani-
can circuncisión (masqui xapūla quinapapana'ca'n chuntza'
ixtatlahua). Ū'tza' hui'xina'n līchu'cuyā'tit chā'tin ska'ta'
tī xaka'hua'cha, masqui ū'tza' quilhtamacuj tū pūjaxcan.
23 Chuntza' mākentaxtūyā'tit tū huanli Moisés ē chu'cuyā'tit
chā'tin ska'ta' tī xaka'hua'cha, masqui ū'tza' quilhtamacuj tū
pūjaxcan. Palh hui'xina'n chuntza' tlahua'yā'tit', ¿tū ixpālacata
līsītzī'yā'tit icmātzeyīlh chā'tin ta'jatatlani' tzamā' quilhta-
macuj tū pūjaxcan? 24 Hui'xina'n quilāputzāna'nīyāuj ixpālacata
puhua'nā'tit jā tze tū ictlahualh. A'cxni' naputzāna'nī'yā'tit
ā'chā'tin, ixlacasqui'nca naputzāna'nī'yā'tit chuntza' chī Dios
lacasqui'n —huanli Jesús.

Jesús cāhuanilh jā xala'

25 Tatzuculh talākelhasqui'nīn xalanī'n nac Jerusalén:
—¿Ē jā ū'tza' tī putzacan maknīcu'tuncan? 26 Calaktzī'ntit
chī chihuīna'mā'lh nac cā'lhūhua'lacatīn ē jā tū tahuanī xana-
puxcu'nu'. ¿Ē talacpuhuan huā'mā' Cristo tī Dios lacsacnī't?
27 A'cxni' namin Cristo nūn chā'tin catica'tzīlh jā naminācha'.
Quina'n ca'tzīyāuj jā xala' huā'mā' chi'xcu'.
28 Jesús kexmatli huā'mā' tachihuīn jā ixcāmāsu'yuni'mā'lh
xaka'tla' nac templo. Palha' cāhuanilh:

—Hui'xina'n quilālakapasāuj ē nā ca'tzīyā'tit jā icminī'ta'ncha'. Quit jā icminī't quina'cstu. Tī quimacaminī't xla' ixlīcāna' ē jā lakapasā'tit hui'xina'n. 29 Quit iclakapasa ixpālacata a'ntza' icmincha' ē ū'tza' quimacamilh.

30 Palaj tunca ixtachī'lē'ncu'tun. Nūn chā'tin tī chi'palh ixpālacata jāna'j ixchā'n ixquilhtamacuj. 31 Ē līlhūhua' ta'a'ka'ī'ni'lh ē tahuanli:

—Palhāsā' huā'mā' Cristo. ¿Ē Cristo a'cxni' namin ē ā'chulā' natlahua lī'a'cnīn ē jā huā'mā'?

Fariseos tamacā'lh policía nachī'lē'ncan Jesús

32 Fariseos takexmatli chī tzē'k ixtalīchihuīna'n Jesús tachi'xcuhuī't. Fariseos ē xanapuxcu'nu' pālejni' tamacā'lh ixpolicíaca'n natachī'lē'n Jesús. 33 Jesús cāhuanilh tachi'xcuhuī't:

—Jātza' lakma'j icticātā'latamān. Palajtza' na'iclaka'n tī quimacaminī't. 34 Hui'xina'n naquilāputzayāuj ē jā quintilāmaclauj. Jāla catichipintit jā quit na'ica'n.

35 Israelitas talākelhasqui'nīlh:

—¿Jāchu na'a'n palh jāla catimaclauj? Palhāsā' nacālaka'n israelitas tī tatā'hui'lāna'ncha' griegos ē nacāmāsu'yuni' griegos. 36 Quincāhuanin: "Naquilāputzayāuj ē jā quintilāmaclauj, ixpālacata jāla catichipintit jā na'ica'n quit." ¿Tūchu huanicu'tun huā'mā' tachihuīn?

Xcān tū māstā' latamat

37 Tū ā'xmān quilhtamacuj ixla' cā'tani' tū ā'chulā' ixlacasqui'nca, tzamā' quilhtamacuj Jesús tāyalh ē palha' chihuīna'lh:

—Tī takelhpūtī, caquintalakmilh ē catahua'lh. 38 Tī quinta'a'ka'ī'ni' nataka'lhī hua'chi mu'sni' na ixlīstacna'ca'n ē natā'cxtuni'yāchi lhūhua' xcān tū māstā' latamat. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios.

39 Jesús ixuanicu'tun tī nata'a'ka'ī' natamaktīni'n Espíritu Santo. Jāna'j ixmin Espíritu Santo ixpālacata Jesús jāna'j ixa'n nac a'kapūn.

Jā lacxtim ixuanī't ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhuī't

40 A'cxni' tachi'xcuhuī't takexmatli huā'mā' tachihuīn, makapitzīn tahuanli:

—Ixlīcāna' huā'mā' Jesús ixa'kchihuīna' Dios tī naquincālakminān.

41 Ā'makapitzīn tahuampālh:

—Ū'tza' huā'mā' Cristo.

Ā'makapitzīn tahuampālh:

—Cristo jā catimincha' nac Galilea. 42 Cristo ī'xū'nātā'nat David. Ē natahui'la nac Belén jā xala' ixuanī't David. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios.

43 Ū'tza' jā lacxtim ixtalīlacapāstaca ixpālacata Jesús.
44 Makapitzīn ixtachī'lē'ncu'tun ē nūn chā'tin chi'palh.

Māpa'ksīni'nī'n jā ixta'a'ka'ī'ni' Jesús

45 Policías talaka'mpālh fariseos ē xanapuxcu'nu' pālejni'.
Cākelhasqui'nīca:
—¿Tū ixpālacata jā līlī'ta'ntit?
46 Policías takelhtīni'lh:
—Jā maktin ickexmatnī'tauj nūn chā'tin chi'xcu' tī chi-
huīna'n chī huā'mā' chi'xcu'.
47 Fariseos takelhtīni'lh:
—Palhāsā' nā hui'xina'n cāta'a'kskāhuī'nī'ta'ntza'. 48 Jā
a'ka'ī'ni'nī't Jesús nūn chā'tin xapuxcu' ē nūn chā'tin fariseo.
49 Catīhuālh tachi'xcuhuī't tī jā talakapasa ixlīmāpa'ksīn Dios
nacāmālaksputūcan.
50 Nicodemo tī ixlakminī't Jesús cā'tzī'sni', xla' nā fariseo
ixuanī't. Xla' cāhuanilh:
51 —Jāla catimakapātīnīuj chā'tin chi'xcu' palh jā pūla
naca'tzīyāuj tū laclē'n ē palh jā pūla namakxtekāuj nachi-
huīna'n. Chuntza' tatzo'kni' nac līmāpa'ksīn.
52 Ā'makapitzīn fariseos tahuanilh Nicodemo:
—¿Ē nā hui'x xala' nac Galilea? Hui'x cakelhtahua'ka'
ixtachihuīn Dios ē naca'tzīya' jā makstin minī'ta'ncha' nac
Galilea chā'tin ixa'kchihuīna' Dios.
53 Palaj tunca ta'a'lh na ixchicca'n.

8

Puscāt tī xamaklani'

1 Jesús a'lh nac sipej jā ixuanican Olivos. 2 Ixlīlakalī tzi'saj
Jesús a'lh xaka'tla' nac templo. Ixlīpō'ktu tachi'xcuhuī't
talakminkō'lh. Xla' tahuī'lh ē tzuculh cāmāsu'yuni'. 3 Fariseos
ē mākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn talīmini'lh Jesús chā'tin
puscāt. Tzamā' puscāt quītā'maclaca chā'tin chi'xcu' ē
chi'paca. Yāhuaca a'ntza' na ixlacpu'i'tātca'n tī ixtahui'lāna'lh.
4 Tahuanilh Jesús:
—Mākelhtahua'kē'ni', huā'mā' puscāt tā'maclaca chā'tin
chi'xcu'. 5 Līmāpa'ksīn tū quincāmaxquī'nī'ta'n Moisés, ū'tza'
quincāmāsu'yuni'yān nacucta'lamaknīyāuj chā'tin puscāt tī
chuntza' la. Hui'x, ¿chī hua'na'?
6 Xlaca'n tahuanilh Jesús huā'mā' xmān talīputzāna'nīcu'tun
ē chuntza' tzē natalīmālacapū'. Jesús taquilhpūtalh ē tzuculh
līzo'knun ixmacan nac ti'ya't. 7 Ā'chulā' ixtakelhasqui'nī ē xla'
tā'clhsajli ē cāhuanilh:
—Chā'tin chī hui'xina'n tī jā tū laclē'n ū'tza' pūla cacucta'lalh
tzamā' puscāt.

8 Jesús taquilhpūtapālh ē lītzo'knumpālh ixmacan nac ti'ya't.
9 A'cxni' takexmatli huā'mā', nā xlaca'n tamakca'tzīlh ixtalaclē'n. Tatzuculh ta'a'n tī ā'chulā' kōlu'ntza' ē makapitzīn chā'tunu' chā'tunu' ta'a'nkō'lh. Xlīmān tamakxtekli Jesús ē tzamā' puscāt. 10 Jesús tā'clhsajli ē kelhasqui'nīlh:

—¿Jāchu tayāna'lh tī ixtamālacsu'yumā'na'n? ¿Nūn tī chā'tin tī makapātīnīnī'ta'n?

11 Xla' huanli:

—Nūn chā'tin, Māpa'ksīni'.

Jesús huanilh:

—Nūn quit icmakapātīnīnān. Capit ē jātza' ā'makstin titlahua'ya' tū jā tze.

Jesús taxkaket nac cā'quilhtamacuj

12 Jesús cātā'chihuīna'mpālh tachi'xcuhuī't ē cāhuanilh:

—Quit iccāmāsu'yuni' tachi'xcuhuī't. Chuntza' quit taxkaket. Tī naquintastālani' jā catitalatā'kchokolh nac cā'pucsua'. Quit na'iccāmāxkakēni'ni' ixlatamatca'n.

13 Fariseos tahuanilh:

—Hui'x mintalacapāstacni' līchihuīna'na'. Chuntza' jā tū līmacuan mintachihuīn.

14 Jesús cākelhtīlh:

—Quit tū icuan, ū'tza' ixlīcāna' masqui quit quina'cstu quilīchihuīna'ncan. Quit icca'tzī jā icminī'ta'ncha' ē jā na'ica'mpala. Hui'xina'n jā ca'tzīyā'tit jā icminī'ta'ncha' ē jā na'ica'mpala. 15 Hui'xina'n līputzāna'nā'tit xmān tū laktzī'nā'tit. Quit jā tī tī icputzāna'nī. 16 Palh quit xa'icputzāna'nīlh, na'icputzāna'nī chuntza' chī ixlīcāna'. Quit jā quilīmān icputzāna'nī. QuinTāta' tī quimacaminī't ū'tza' quintā'putzāna'n. 17 Chuntza' tatzo'kni' na milīmāpa'ksīnca'n: A'cxni' chā'tu' chi'xcuhuī'n līlacxtim tamālactzeyī, ū'tza' huā'mā' tū ixlīcāna'. 18 Quit iclīmāsu'yu quimpālacata. Hui'lapālh ā'chā'tin tī līmāsu'yu quimpālacata. Ū'tza' quinTāta' ē ū'tza' quimacaminī't.

19 Takelhasqui'nīlh:

—¿Jāchu hui'lacha' mintāta'?

Jesús cākelhtīlh:

—Hui'xina'n jā quilālakapasāuj ē nā jā lakapasā'tit quinTāta'. Palh ixquilālakapasui, nā quinTāta' ixlakapastit hui'xina'n.

20 Jesús huanli huā'mā' a'cxni' ixmāsu'yumā'lh xaka'tla' nac templo jā ixmāquī'can tumīn. Nūn chā'tin puhuanli nachī'lē'n ixpālacata jāna'j ixchā'ni' ixquilhtamacuj tū napūchī'lē'ncan.

Jāla catita'a'lh jā ixa'mā'lh Jesús

21 Jesús ā'maktin cāhuanipālh:

—Quit na'ica'n. Hui'xina'n naquilāputzayāuj. A'cxni' nanīyā'tit hui'xina'n naka'lhī'yā'titcus mincuentaca'n. Jāla catipintit jā na'ica'n quit.

22 Israelitas tahuanli:

—Palhāsā' ixa'cstu namaknīcan ē ū'tza' līhualh jāla cati'a'uj jā na'a'n.

23 Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n xala' nac cā'ti'ya'tna', ē quit xala' nac tālhmā'n. Hui'xina'n xala' nac cā'quilhtamacuj ē quit jā xala' nac cā'quilhtamacuj. 24 Ū'tza' iccālīhuanin a'cxni' nanīyā'tit naka'lhī'yā'titcus mincuentaca'n. Hui'xina'n jā quilā'a'ka'ī'ni'yāuj a'cxni' iccāhuaniyān tī quit. Chuntza' nalīka'lhī'yā'titcus mincuentaca'n a'cxni' nanīyā'tit.

25 Palaj tunca takelhasqui'nīlh:

—¿Tīchu hui'x?

Jesús cākelhtīlh:

—Iccāhuaninī'ta'ntza' xapūla. 26 Quit tzē na'icuan lhūhua' mimpālacataca'n ē tzē na'iccāputzāna'nīyān lhūhua' tū tlahuapā'na'ntit tū jā tze. Tī quimacaminī't, xla' huan tū ixlīcāna'. Tū quihuanī, xmān ū'tza' iccāhuanī tachi'xcuhuī't.

27 Xlaca'n jā ixtaca'tzī Jesús ixlīchihuīna'mā'lh Dios, xaTāta'. 28 Ū'tza' cālīhuanilh Jesús:

—A'cxni' hui'xina'n naquilāmā'ka'yāhuayāuj tālhmā'n, hasta a'cxni' naca'tzīyā'tit tīchu quit. Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n. Naca'tzīyā'tit quit jā tū ictlahua quina'cstu. Xmān icuan tū quimāsu'yuni'nī't quinTāta'. 29 Tī quimacamilh, xla' quintā'huī'lh. Jā quimakxteknī't quina'cstu, ixpālacata quit pō'ktu quilhtamacuj ictlahuamā'lh tū ixtalacasqui'nīn.

30 A'cxni' Jesús huanli huā'mā', lhūhua' ta'a'ka'ī'ni'lh.

Tī ixlacstīn Dios ē tī jā ixlacstīn

31 Jesús cāhuanilh israelitas tī ixta'a'ka'ī'ni'mā'nalhcus:

—Hui'xina'n palh naquilākexpa'tni'yāuj quintachihuīn, chuntza' hui'xina'n ixlīcāna' quiscujnu'nī'n. 32 Nalakapasā'tit tū ixlīcāna'. Tū ixlīcāna' nalīlaktaxtuyā'tit hui'xina'n.

33 Xlaca'n takelhtīlh:

—Quina'n ī'xū'nātā'natna' Abraham. Nūn makstin quincātatamāhuanī'ta'n. ¿Tū ixpālacata hua'na' hui'x na'iclaktaxtuyāuj?

34 Jesús cāhuanilh:

—Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Tī tlahua tū jā tze, chuntza' chī chā'tin tasācua' tī tamāhuacanī't, ixpālacata jāla makxteka tū jā tze. 35 Xatatamāuj tasācua' jā chuntza' chī tī ixlīcāna' ka'hua'cha. Xatatamāuj jā pō'ktu quilhtamacuj catitahui'lalh na ixchic ixtēcu' ixpālacata nastā'palacan. Tī ixlīcāna' ixka'hua'cha chā'tin chi'xcu', xla' pō'ktu

quilhtamacuj ixka'hua'cha. Jāla catistā'lh. 36 Hui'xina'n hua'chi tī xatatamāuj ixpālacata jāla makxtekā'tit tū jā tze. Ī'Ska'ta' Dios tzē nacāmaktāyayān hui'xina'n ē chuntza' tzē nalīmakxtekā'tit tū jā tze. Chuntza' jātza' catitahui'la'tit hua'chi xatatamāuj. 37 Masqui hui'xina'n ī'xū'nātā'natna' Abraham, quilāmaknīcu'tunāuj ixpālacata jā a'ka'ī'yā'tit tū iccāhuaniyān. 38 Quit iclīchihuīna'n tū quimāsu'yuni'nī't quinTāta'. Hui'xina'n tlahua'yā'tit tū cāhuaninī'ta'n mintāta'ca'n.

39 Xlaca'n takelhtīlh:

—Quintāta'ca'n, ū'tza' Abraham.

Jesús cāhuanilh:

—Palh ixlīcāna' cahuālh hui'xina'n ixlacstīn Abraham, chuntza' ixtlahua'tit chī ixtlahua Abraham. 40 Hui'xina'n quilāmaknīcu'tunāuj masqui quit iccāhuaniyān tū ixlīcāna' tū Dios quimāsu'yuni'nī't. Abraham jā chuntza' ixtlahua chī hui'xina'n tlahua'yā'tit. 41 Hui'xina'n tlahua'pā'na'ntit tū tlahua mintāta'ca'n.

Xlaca'n tahuanilh:

—Quina'n jā xtūka'hua'chan. Icka'lhīyāuj xmān chā'tin quintāta'ca'n ē ū'tza' Dios.

42 Jesús cāhuanilh:

—Palh mintāta'ca'n cahuālh Dios, hui'xina'n ixquilāpāxquī'uj ixpālacata quit icminī'ta'ncha' jā hui'lacha' Dios ē chuhua'j ā'tzā' icuī'lh. Quit jā icmilh quina'cstu talacapāstacni'. Dios ū'tza' tī quimacaminī't. 43 Hui'xina'n jā kexpa'tcu'tunā'tit tū icuan. Ū'tza' jā līca'tzīyā'tit tū iccāhuanimā'n.

44 'Mintāta'ca'n hui'xina'n ū'tza' skāhuī'ni'. Hui'xina'n tlahuacu'tunā'tit ixtalacasqui'nīn. Skāhuī'ni' xla' ū'tza' xamaknīni' hasta ixquilhtzucut. Xla' jā makstin lacapāstaca tū ixlīcāna' ixpālacata jā lakatī tū ixlīcāna'. Xla' huāk tā'ksa'nīn līchihuīna'n ixpālacata xla' chuntza' ixtāyat. Xla' a'ksa'nīni' ē xla' ū'tza' mālacatzuculh tā'ksa'nīn. 45 Quit iccāhuaniyān tū ixlīcāna' ē hui'xina'n jā quilā'a'ka'ī'ni'yāuj. 46 ¿Tīchu chī hui'xina'n nahuanā'tit palh quit ictlahuanī't tū jā tze? Palh quit iccāhuaniyān tū ixlīcāna', ¿tū ixpālacata jā quilā'a'ka'ī'ni'yāuj? 47 Tī ixla' Dios kexmata ixtachihuīn. Hui'xina'n jā ixla' Dios. Ū'tza' jā līkexpa'tcu'tunā'tit —huanli Jesús.

Cristo ixuī'lhtza' a'cxni' jāna'j ixā'lacatuncuhuī' Abraham

48 Israelitas tahuanilh Jesús:

—Ixlīcāna' chī icuanāuj hui'x samaritano ē ka'lhī'ya' jā tzeya ū'ni'.

49 Jesús cākelhtīlh:

—Jā icka'lhī jā tzeya ū'ni'. Quit iclakachi'xcuhuī' quinTāta' ē hui'xina'n jā quilālakachi'xcuhuī'yāuj. 50 Quit jā quincuenta

palh jā quilālakachi'xcuhuī'yāuj. Huī'lh chā'tin tī lacasqui'n caquilakachi'xcuhuī'ca, ū'tza' tī naputzāna'nīkō'. 51 Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān: Tī natamākentaxtū quintachihuīn xlaca'n nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā makstin catisputli.

52 Israelitas takelhtīni'lh:

—Quina'n icca'tzīyāujtza' hui'x ka'lhī'ya' tū jā tzeya ū'ni'. Abraham nīlhtza' ē nā tanīlhtza' ixa'kchihuīna'nī'n Dios. Hui'x hua'na' tī natamākentaxtū mintachihuīn jā makstin catitasputli. 53 ¿Ē hui'x ā'chulā' xaka'tla' ē jā quintāta'ca'n Abraham? Xla' nīlh ē a'kchihuīna'nī'n nā tanīlh. ¿Tīchu hui'x palh jā catinīt?

54 Jesús cākelhtīlh:

—Palh quina'cstu naquilakachi'xcuhuī'can, jā tū ixtapalh. Tī quilakachi'xcuhuī' quit, xla' ū'tza' quinTāta' ē ū'tza' tī hui'xina'n huani'yā'tit minDiosca'n. 55 Ū'tza', tī hua'nā'tit minDiosca'n, jā lakapasā'tit. Ē quit iclakapasa. Palh quit xa'icualh jā iclakapasa, quit xa'iclītaxtulh chā'tin a'ksa'nīni' chuntza' chī hui'xina'n. Quit ixlīcāna' iclakapasa ē quit icmāquī' ixtachihuīn. 56 Abraham tī mimpapca'n ka'lhīlh tapāxuhuān ixpālacata ixca'tzī nalaktzī'n a'cxni' xa'icmilh nac cā'quilhtamacuj. Xla' laktzī'lh ē līpāxualh.

57 Israelitas tahuanilh Jesús:

—Hui'x jāna'j ka'lhī'ya' nūn i'tāt ciento cā'ta, ¿ē chī līhua'na' palh laktzī'nī'ta'tza' Abraham?

58 Jesús cākelhtīlh:

—Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Quit xa'icuī'lhtza' a'cxni' jāna'j ixlacatuncuhuī' Abraham.

59 Palaj tunca tasacli chihuix ē ixtalīcucta'lacu'tun. Jesús cātatzē'kni'lh ē chuntza' lītaxtulh xaka'tla' nac templo.

9

Jesús mātzeyīlh chā'tin chi'xcu' tī ixlīlacatuncuhuī'nī't xalakatzī'n

1 A'cxni' Jesús ixlatlā'huan, laktzī'lh chā'tin chi'xcu' tī ixlīlacatuncuhuī'nī't xalakatzī'n. 2 Ī'scujnu'nī'n takelhasqui'nīlh:

—Māpa'ksīni', ¿tū ixpālacata līlacatuncuhuī'lh lakatzī'n huā'mā' chi'xcu'? ¿Ē ixpālacata ixcuentaca'n ixtāta' ē ixtzī', o ixpālacata ixcuenta līlakatzī'?

3 Jesús cāhuanilh:

—Jā ixpālacata ixcuenta līlakatzī' nūn ixcuentaca'n ixtāta' ē ixtzī'. Xla' līlacatuncuhuī'lh lakatzī'n ixpālacata chuntza' tzē nalīmāsu'yu ixlītli'hui'qui Dios a'cxni' namātzeyī. 4 A'cxni' xkakacus, tzē scujcan; a'cxni' tzī'suamā'lhtza', jātza' la catiscujca. Nā chuntza' quit ixlacasqui'nca na'ictlahua chuhua'j ixtascujūt tī quimacaminī't. Namin a'ktin quilhtamacuj

a'cxni' na'ica'n ē jātza' la ca'ictiscujli. 5 Quit iccāmāxkakēni'ni' tachi'xcuhuī't līhuan icuī'lh nac cā'quilhtamacuj.

6 A'cxni' huanli huā'mā' Jesús chojli nac cā'ti'ya'tna'. Tlahualh macsti'na'j pūtlū'n ē līlacatlahualh na ixlakastapun lakatzī'n. 7 Huanilh:

—Capinchi nac xcān jā huanican Siloé ē nalakacha'ka'na'. (Siloé huanicu'tun: Macamincanī't.)

Tzamā' lakatzī'n a'lh ē a'ntza' lakacha'ka'nli. A'cxni' chimpālh, tzētza' ixlacahuāna'n. 8 Ixtā'līmacchicni' ē tī ixtalaktzī'nī't xapūla a'cxni' lakatzī'n ixuanī't, xlaca'n talāhuanilh:

—¿Ē jā ū'tza' huā'mā' chi'xcu' tī ī'squi'nīhuā'yan?

9 Makapitzīn ixtahuan:

—Ū'tza'.

Ā'makapitzīn ixtahuan:

—Jā ū'tza'. Hua'chi ū'tza' tasu'yu.

Ē ū'tza' huanli:

—Quit tzamā' chi'xcu'.

10 Takelhasqui'nīlh:

—¿Chī līlalh tzētza' lacahuāna'na' hui'x?

11 Xla' cākelhtīlh:

—Ū'tza' tzamā' chi'xcu' tī huanican Jesús tlahualh pūtlū'n ē quilīlacatlahualh na quilakastapun. Quihuanilh: "Capinchi nac xcān jā huanican Siloé ē calakacha'ka'." Ica'lh ē a'cxni' iclakacha'ka'nkō'lh, tzētza' iclacahuāna'lh.

12 Takelhasqui'nīlh:

—¿Jāchu huī'lh tzamā' chi'xcu'?

Xla' cāhuanilh:

—Jā icca'tzī.

Fariseos takelhasqui'nīlh chi'xcu' tī ixlakatzī'

13 Cālīmini'ca fariseos tzamā' chi'xcu' tī ixlakatzī'. 14 Tzamā' quilhtamacuj tū pūtlahualh pūtlū'n Jesús ē mātzeyīlh lakatzī'n, ū'tza' quilhtamacuj tū pūjaxcan. 15 Fariseos ā'maktin takelhasqui'nīpālh:

—¿Chī līlacahuā'na'?

Xla' cākelhtīlh:

—Quilīlacatlahualh pūtlū'n na quilakastapun ē iclakacha'ka'nli ē chuhua'j quit tzē iclacahuāna'n.

16 Makapitzīn fariseos tahuanli:

—Huā'mā' chi'xcu' jā ixla' Dios ixpālacata jā lakachi'xcuhuī' quilhtamacuj tū pūjaxcan.

Ā'makapitzīn tahuampālh:

—Tī tlahua tū jā tze, xla' jā catitlahualh lī'a'cnīn chī tlahua huā'mā' chi'xcu'.

Jā lacxtim ixtaka'lhī ixtalacapāstacni'ca'n. 17 Takelhasqui'nīpālh tzamā' chi'xcu' tī lakatzī'n ixuanī't:

—¿Chī hua'na' hui'x ixpālacata tzamā' chi'xcu' tī mālacahuānīn?

Xla' huanli:
—Xla' ixa'kchihuīna' Dios.
18 Israelitas, xlaca'n jā ta'a'ka'ī'ni'lh palh lakatzī'n ixuanī't ē
mālacahuānīca. Cāta'sani'ca ixtāta' ē ixtzī'. 19 Ē cākelhasqui'nīca:
—¿Ē ū'tza' huā'mā' chi'xcu' minka'hua'chaca'n tī lacatun-
cuhuī'lh xalakatzī'n? ¿Chī tzētza' līlacahuāna'n chuhua'j?
20 Ixtāta' ē ixtzī' takelhtīni'lh:
—Quina'n icca'tzīyāuj ū'tza' quinka'hua'chaca'n.
Icca'tzīyāuj līlacatuncuhuī'lh lakatzī'n. 21 Jā icca'tzīyāuj chī
tzētza' līlacahuāna'n chuhua'j. Jā icca'tzīyāuj tī mālacahuānīlh.
Cakelhasqui'nī'tit ū'tza'; xla' chi'xcu'tza'. Māni' ū'tza' tzē
nacāhuaniyān.
22 Ixtāta' ē ixtzī' tahuanli chuntza' ixpālacata xlaca'n ixta-
jicua'ni' israelitas. Israelitas ixtalīchihuīna'nī'ttza' natamacx-
tucan xaka'tla' nac templo tī natahuan Jesús ū'tza' Cristo.
23 Ū'tza' talīhuanli ixtāta' ē ixtzī': “Cakelhasqui'nī'tit ū'tza'; xla'
chi'xcu'tza'.”
24 Israelitas tata'sani'pālh ixlīmaktu' chi'xcu' tī lakatzī'n ixu-
anī't ē tahuanilh:
—Caquilāhuaniuj ixlīcāna' na ixlacatīn Dios. Quina'n
icca'tzīyāuj huā'mā' chi'xcu' tlahua tū jā tze.
25 Xla' cākelhtīlh:
—Quit jā icca'tzī palh tlahua tū jā tze. Xmān icca'tzī xapūla
lakatzī'n xa'icuanī't ē chuhua'j iclacahuāna'ntza'.
26 Kelhasqui'nīpalaca:
—¿Tū tlahuani'n? ¿Chī līmālacahuānīn?
27 Xla' cākelhtīlh:
—Iccāhuani'ntza'. Hui'xina'n jā ixkexpa'tcu'tunā'tit.
¿Tū ixpālacata lacasqui'nā'tit na'iccāhuanipalayān? ¿Ē nā
stālani'cu'tunā'tit nā hui'xina'n?
28 Talakapalalh ē tahuanilh:
—Hui'x stālani'ya' tzamā' chi'xcu'. Quina'n icstālani'yāuj
Moisés. 29 Icca'tzīyāuj Dios tā'chihuīna'nli Moisés. Huā'mā'
Jesús jā icca'tzīyāuj jā minī'ta'ncha'.
30 Chi'xcu' cākelhtīlh:
—¿Chī līlalh jā ca'tzīyā'tit jā mincha' tzamā' chi'xcu'? Ū'tza'
tī quimālacahuānīlh. 31 Quina'n ca'tzīyāuj Dios jā cākexmata
tī tatlahua tū jā tze. Dios cākexmata tī talakachi'xcuhuī' ē tī
tatlahua tū ixtalacasqui'nīn Dios. 32 A'cxni' ixlītzucuni' quilh-
tamacuj, jā makstin kexmatca chā'tin chi'xcu' mālacahuānī tī
lakatzī'n lacatuncuhuī'nī't. 33 Palh jā Dios ixmacamilh, jāla tū
ixtitlahualh.
34 Tahuanilh:
—Hui'x līlacatuncuhuī'nī'ta' ixlītzumayān tū jā tze. ¿Tū
naquilāmāsu'yuni'yāuj quina'n?
Tamacxtuca nac kēpūn.

Lakatzī'nī'n tī jā ta'a'ka'ī'

35 Jesús huanica ixtamacxtucanī't tzamā' chi'xcu' tī
lakatzī'n ixuanī't. A'cxni' tā'lāpāxtokli, huanilh:
—¿Ē a'ka'ī'ni'ya' hui'x ī'ska'ta' Dios?
36 Chi'xcu' huanilh:
—¿Tīchu xla'? Caquihua'ni' ē chuntza' tzē na'iclī'a'ka'ī'ni'.
37 Jesús kelhtīlh:
—Hui'x laktzī'nī'ta'tza'. Ū'tza' tī tā'chihuīna'mā'n.
38 Tzamā' chi'xcu' taquilhpūtani'lh ē huanilh:
—Māpa'ksīni', ica'ka'ī'ni'yān.
39 Jesús huanli:
—Quit icmilh nac cā'quilhtamacuj nalītasu'yu tī ta'a'ka'ī' ē tī jā
ta'a'ka'ī'. Quit icmilh nac cā'quilhtamacuj na'iccāmālacahuānī tī
xalakatzī'nī'n ē icmilh na'iccāmālakatzī' tī talacahuāna'n.
40 Makapitzīn fariseos ixtayāna'lh ixlacatzuna'j. A'cxni'
takexmatli huā'mā' tachihuīn, tahuanli:
—¿Ē iclakatzī'yāuj quina'n?
41 Jesús cāhuanilh:
—Palh lakatzī'n cahuālh hui'xina'n, jā ixlīpintit cuenta.
Hua'nā'tit hui'xina'n lacahuāna'nā'tit, ē ū'tza' hui'xina'n
līlīpinā'tit cuenta.

10

Ixchicca'n borregos

1 Jesús cāhuanipālh:
—Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān: Tī lacatin lactanū na ixchicca'n
borregos ē jā lactanū jā yālh xamākelhcha ū'tza' ka'lhāna'. 2 Tī
lactanū jā yālh xamākelhcha, ū'tza' ixmaktaka'lhna' borregos.
3 Tī maktaka'lha mākelhcha mālaquī'ni' tī cāmaktaka'lha bor-
regos ē takexmata ixtachihuīn. Cāmāpācuhuī chī tanatunu'
ixborrego. Cāmāxtu na ixchicca'n. 4 A'cxni' cāmāxtukō' xla'
cāpūlani' ē ixlīborregos tastālani' ixpālacata xlaca'n takelhlaka-
pasatza' ixtēcu'ca'n. 5 Jā catitastālani'lh tī ā'chā'tin ixpālacata jā
takelhlakapasa. Natatzā'lani'.
6 Jesús cāhuanilh huā'mā' tachihuīn chī cālīmāsu'yuni'can.
Xlaca'n jā taca'tzīlh tū ixcāhuanicu'tuncan.

Jesús hua'chi tī xatze maktaka'lhna' borregos

7 Jesús cāhuanipālh:
—Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Quit chī xamākelhcha jā ta-
lactanū borregos. 8 Ixlīpō'ktuca'n tī quintapūlani'lh, xlaca'n
ka'lhāna'nī'n. Ē borregos jā takexmatni'lh līka'lhāna'nī'n. 9 Quit
chī mākelhcha. Tī naquinta'a'ka'ī'ni', xlaca'n natapūtaxtu.
Na'iccāmaktaka'lha chī cāmaktaka'lhcan borregos tū natataxtu
ē nataputza ixlīhua'tca'n ē natatanūpala.
10 'Ka'lhāna' xmān min ka'lhāna'n ē maknīni'n ē
mālaksputūnu'n. Quit icminī't na'iccāmaxquī' xasāsti'

ixlatamatca'n tū ā'chulā' xatze. 11 Quit ā'chulā' xatze
ixmaktaka'lhna' borregos. Tī xatze ixmaktaka'lhna'
tzej cāmaktaka'lha ixborregos ē masqui cacālīnīlh. 12 Tī
xmān tasācua', a'cxni' laktzī'n mimā'lh misin, cāmakxteka
borregos ē tzā'latāquī' ixpālacata jā tzamā' maktaka'lhna'
jā ixla' borregos. Palaj tunca misin cāchi'pa borregos ē
cāmakatzā'lakō'. 13 Tasācua' tzā'la ixpālacata xmān tasācua'
ē jā ixla' borregos, ē xla' jā ixcuenta.

14 'Quit hua'chi xatze maktaka'lhna' borregos. Xatze mak-
taka'lhna' cālakapasa ixborregos, ē nā quit iccālakapasa quin-
tachi'xcuhuī't, ē nā xlaca'n quintalakapasa. 15 Nā chuntza'
quinTāta' quilakapasa ē nā quit iclakapasa. Quit na'iccālīnī
quintachi'xcuhuī't chuntza' chī maktaka'lhna' borregos cālīnī
ixborregos. 16 Hui'lapālh ā'makapitzīn tachi'xcuhuī't tī jāna'j
quintalakapasa. Nā ixlacasqui'nca nā xlaca'n na'iccālīmin.
Xlaca'n naquintakexmatni'. Chuntza' xlaca'n kēxtim natala
quintachi'xcuhuī't. Xmān chā'tin ixmaktaka'lhna' nahuan.

17 'QuinTāta' quimpāxquī' ixpālacata icmāstā' quilatamat ē
quit na'iclakahuampala. 18 Nūn chā'tin quintimaktīlh quilata-
mat. Quit icmāstā' ixpālacata icmāstā'cu'tun. Quit icka'lhī
talacasqui'nīn ē chuntza' tzē na'icmāstā', ē tzē na'ictayapala.
Chuntza' quilīmāpa'ksīlh quinTāta' —huanli Jesús.

19 A'cxni' israelitas takexmatli huā'mā' tachihuīn, tat-
apāpitzini'lh. 20 Makapitzīn ixtahuan:

—¿Tū ixpālacata kexpa'tni'yā'tit huā'mā' chi'xcu' palh ka'lhī
jā tzeya ū'ni', ē xla' chuya?

21 Ā'makapitzīn huampala tahuanli:

—Tī ka'lhī jā tzeya ū'ni', xla' jā chuntza' catichihuīna'nli. ¿Ē
tzē namālacahuānī chā'tin lakatzī'n jā tzeya ū'ni'?

Israelitas talakmaka'lh Jesús

22 Nac Jerusalén ixtlahuamā'ca cā'tani'. Tzamā' cā'tani' ū'tza'
tū ixlīlacapāstaccan a'cxni' ixcāxtlahuakō'canī't xaka'tla' templo
makāstza'. Cā'lonkni' ixuanī't. 23 Jesús ixlatlā'huan na ixtan-
quilhtīn xaka'tla' templo jā ixuanican Ixtanquilhtīn Salomón.
24 Israelitas tasti'li'hui'līlh ē tahuanilh:

—¿Hasta jā'cxni' naquilāhuaniyāuj tīchu hui'x? Palh hui'x
Cristo xamaktin caquilāhuaniuj.

25 Jesús cākelhtīlh:

—Quit iccāhuanintza' ē hui'xina'n jā a'ka'ī'yā't. Pō'ktu
tū ictlahua quit iclītlahua ixlītli'hui'qui quinTāta'. Ū'tza'
lītasu'yu tīchu quit. 26 Hui'xina'n jā a'ka'ī'yā'tit ixpālacata
hui'xina'n jā quintachi'xcuhuī't. 27 Quintachi'xcuhuī't takex-
mata quintachihuīn chuntza' chī borregos takexmata ixtachi-
huīn ixtēcu'ca'n. Quit iccālakapasa quintachi'xcuhuī't, ē xlaca'n
quintastālani'. 28 Quit iccāmaxquī' xasāsti' ixlatamatca'n tū

jā makstin catilaksputli. Jā tī chā'tin tzē naquimaktī tī quinta'a'ka'ī'ni'. 29 Quimacamaxquī'nī't quinTāta' ē xla' ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' māpa'ksīni'. Ē nūn tī chā'tin tī tzē quintimaktīlh tī quinta'a'ka'ī'ni'lh. 30 Quit ē quinTāta' chu chā'tin quina'n.

31 Palaj tunca israelitas tasacpālh chihuix ixtalīcucta'lacu'tun. 32 Jesús cāhuanilh:

—Ixlītli'hui'qui quinTāta' quit iclītlahuanī't lhūhua' tū xatze na milacatīnca'n. ¿Ē ū'tza' naquilālīcucta'layāuj?

33 Israelitas tahuanilh:

—Jā ū'tza' icticālīcucta'lan ixpālacata tū lactze tlahuanī'ta'. Na'iccālīcucta'layān ixpālacata hui'x lakmaka'na' Dios ē mālakchipini'cu'tuna'. Hui'x xmān chi'xcu'.

34 Jesús cāhuanilh:

—Chuntza' tatzo'kni' na ixlīmāpa'ksīn Dios: "Hui'xina'n milīpō'ktuca'n diosnu'." 35 Dios cāmāpācuhuīlh diosnu' tī cāmacamaxquī'lh ixtachihuīn Dios ē huā'mā' tatzo'kni' jā makstin catilactlahuaca. 36 Dios quilacsacli ē quimacamilh nac cā'quilhtamacuj. ¿Tū ixpālacata quilālīmālacsu'yuyāuj iclakmaka'lh Dios a'cxni' iccāhuanin quit ī'Ska'ta' Dios? 37 Palh quit jā ictlahua chuntza' chī tlahua quinTāta', jā caquilā'a'ka'ī'ni'uj. 38 Palh hui'xina'n jā quilā'a'ka'ī'ni'cu'tunāuj, masqui quit ictlahua chuntza' chī tlahua quinTāta', ca'a'ka'ī'tit tū ictlahua ū'tza' ixla' Dios. Chuntza' naca'tzīyā'tit hui'xina'n ē na'a'ka'ī'yā'tit xaTāta' ē quit chu chā'tin quina'n.

39 Ē ā'maktin ixtachī'lē'mpalacu'tun ē Jesús cātzā'lani'lh.

40 Palaj tunca Jesús a'lh na ixtuntacut nac Jordán. Chā'lh jā Juan ixmā'kpaxīni'mā'lh xapūla. 41 Lhūhua' tachi'xcuhuī't talakchilh Jesús ē xlaca'n talāhuanilh:

—Masqui Juan jā tlahualh lī'a'cnīn, pō'ktu tū ixlīchihuīna'n Jesús, ū'tza' tū ixlīcāna'.

42 A'ntza' lhūhua' ta'a'ka'ī'ni'lh Jesús.

11

A'cxni' nīlh Lázaro

1 Ixuī'lh chā'tin chi'xcu' ixtacuhuīni' Lázaro. Xla' ixta'jatatla. Xla' ixlahuī'lh a'ktin nac cā'lacchicni' tū huanican Betania. Nā ixtatā'lahui'lāna'lh María ē Marta ixtā'timīn. 2 Huā'mā' María ū'tza' tī lītantūtlahualh Jesús xaxcān xa'nat ē lītantūxacalh ixya'j. Lázaro, ixtā'tin María ixta'jatatla. 3 María ē Marta tamāca'tzīnīlh Jesús ē tahuanilh:

—Māpa'ksīni', ta'jatatla tī pāxquī'ya'.

4 A'cxni' huanica huā'mā' Jesús huanli:

—Huā'mā' ta'jatat jā catilaknīlh. Ixpālacata tzamā' ta'jatat nalaktzī'ncan chī ixlīka'tla' Dios, ē nā nalīmāsu'yu chī ixlīka'tla' ī'Ska'ta'.

5 Jesús ixcāpāxquī' Marta ē María ē nā Lázaro. 6 A'cxni'
huanica Lázaro ixta'jatatla, Jesús tachokopālh jā ixuī'lh ā'a'ktu'
quilhtamacuj. 7 Ā'līstān cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:
—Ca'a'uj nac Judea.
8 Ī'scujnu'nī'n tahuanilh:
—Māpa'ksīni', israelitas xalanī'n nac Judea jāna'j makās ix-
tacucta'lamaknīcu'tunān. Ē hui'x pimpalacu'tuna'tza'.
9 Jesús cāhuanilh:
—A'ktin quilhtamacuj ka'lhī a'kcāujtu' hora. Palh
chā'tin latlā'huan cā'cuhuīni', jā cati'a'kche'kxlalh ixpālacata
xkakana'n. 10 Palh chā'tin latlā'huan cā'tzī'sni', xla' a'kche'kxla
ixpālacata jā ka'lhī taxkaket. Ixlacasqui'nca na'ica'n chuhua'j.
Jā tū quinti'a'nani'lh hasta na'ictitlahuakō' quintascujūt.
11 Ā'līstān Jesús cāhuanilh:
—Lázaro, quinamigoca'n lhtatamā'lh ē quit na'ica'n
na'icmālakahuanī.
12 Ī'scujnu'nī'n tahuanilh:
—Māpa'ksīni', palh lhtatamā'lh, natzeyan.
13 Jesús ixcāhuanicu'tun Lázaro ixnīnī'ttza'. Ī'scujnu'nī'n ixta-
puhuan Jesús ixcāhuanimā'lh xmān ī'lhtatamā'lh. 14 Ū'tza' tzej
cālīhuanikō'lh:
—Lázaro nīnī'ttza'. 15 Xalītze jā xa'icuī'lh a'ntza' quit.
Chuntza' xatze mimpālacataca'n. Chuntza' nalī'a'ka'ī'yā'tit.
Chuhua'j ca'a'uj jā mā'cha' Lázaro.
16 Tomás, tī ixuanican Līstu', cāhuanilh ā'makapitzīn scu-
jnu'nī'n:
—Nā catā'a'uj Jesús. Nanīyāuj lacxtim.

Jesús nacāmālacastālancuanī tachi'xcuhuī't

17 A'cxni' chā'lh Jesús, mācа'tzīnīca tā'ti'ma'jtza' ixa'cnū
Lázaro. 18 Betania hua'chi a'ktu'tun kilómetro ixuanī't
ixlīmakat nac Jerusalén. 19 Lhūhua' israelitas ixtalakminī't
Marta ē María. Tatastokli ixpālacata ixnīnī't ixtā'tinca'n.
20 Marta, a'cxni' ca'tzīlh ixchā'ntēlhatza' Jesús, palaj tunca
milh lakapāxtoka. María tachokolh nac chic. 21 Marta huanilh
Jesús:
—Māpa'ksīni', palh ixtahui'la' huā'tzā', jā ixtinīlh quintā'tin.
22 Quit icca'tzī, masqui chuhua'j, Dios namaxquī'yān pō'ktu tū
nasqui'ni'ya'.
23 Jesús huanilh:
—Mintā'tin nalacastālancuana'mpala.
24 Marta huanilh:
—Quit icca'tzī nalacastālancuana'mpala a'cxni' ā'xmān quilh-
tamacuj.
25 Jesús huanilh:

—Quit tī na'iccāmālacastālancuanī tachi'xcuhuī't ē quit na'iccāmaxquī' xasāsti' ixlatamatca'n. Tī quintalīpāhuan, masqui catanīlh, xlaca'n nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n.
26 Tī taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n ē quintalīpāhuan, jā makstin catitasputli. ¿Ē hui'x jā a'ka'ī'ya' huā'mā'?
27 Marta huanilh:
—Jē, Māpa'ksīni'. Quit ica'ka'ī' hui'x ī'Ska'ta' Dios, ē hui'x Cristo tī xa'icka'lhīmā'nāuj.

Jesús calhuanli ixlacatzuna'j nac pūtā'cnūn
28 Marta, a'cxni' huanli huā'mā', a'lh ta'sani' María ixtā'tin. Lakatzē'k huanilh:
—Chuhua'j chilhtza' Māpa'ksīni' ē ta'sani'yān.
29 A'cxni' kexmatli huā'mā', María palaj tunca tāyalh ē laka'lh Jesús. 30 Jesús jāna'j ixtanū nac cā'lacchicni'. Ixlayālhcus jā quīpāxtokli Marta. 31 Israelitas ixtatā'lahui'lāna'lh María nac chic ē ixtamāmakxtokmā'nalh. A'cxni' talaktzī'lh María chī tāyalh ē palaj tunca a'ntāquī'lh, xlaca'n tastālani'lh. Ixtapuhuan a'mā'lh calhuan nac pūtā'cnūn.
32 María a'cxni' lakchā'lh Jesús, tatzokostani'lh ē huanilh:
—Māpa'ksīni', palh ixtahui'la' huā'tzā', jā ixtinīlh quintā'tin.
33 Jesús laktzī'lh tzuculh calhuan María ē israelitas tī ixtatā'mimā'nalh. Lhpipeklalh ē līpuhuanli. 34 Cākelhasqui'nīlh:
—¿Jāchu mā'cnū'tit?
Tahuanilh:
—Māpa'ksīni', cata't laktzī'na'.
35 Jesús calhuanli. 36 Israelitas talāhuanilh:
—Calaktzī'ntit chī ixpāxquī'.
37 Ā'makapitzīn tahuanli:
—Ū'tza' huā'mā' tī mālacahuānīlh lakatzī'n. ¿Ē jāla ixtlahualh Lázaro jā ixtinīlh?

Lázaro lacastālancuana'nli
38 Jesús līpuhuampālh ā'maktin. Chā'lh nac pūtā'cnūn. A'ktin lhu'cu' ixtlahuacanī't ē ixlīlakatalacanī't a'ktin chihuix. 39 Jesús huanli:
—Camāpānū'tit chihuix.
Marta, ixtā'tin nīn, huanilh:
—Māpa'ksīni', ka'lhī a'ktā'ti' quilhtamacuj nīnī't ē chuhua'j pu'csantza'.
40 Jesús huanilh:
—¿Ē jā icuanin palh na'a'ka'ī'ya', nalaktzī'na' ixlītli'hui'qui Dios tū natlahua?
41 Palaj tunca māpānūca chihuix. Jesús talacayāhualh nac tālhmā'n ē huanli:
—Tāta', icmaxquī'yān tapāxcatca'tzīn ixpālacata hui'x quinkexpa'tni'nī'ta'. 42 Quit icca'tzī tihua'na' quinkexpa'tni'ya'. Quit icuaniyāntza' ixpālacataca'n

tachi'xcuhuī't tī tahui'lāna'lh huā'tzā' xlaca'n chuntza' nata'a'ka'ī' hui'x quimacata'nī'ta'.

43 A'cxni' huankō'lh huā'mā', Jesús palha' huanli:

—¡Lázaro, cataxtu!

44 Ta'a'cxtulh tī xanīntza' ixuanī't. Ixlīmakchī'canī't ē ixlīlacchī'canī't ē ixlīlakatlapacanī't lu'xu'. Jesús cāhuanilh:

—Calacxcutit ē camacaxcutit ē chuntza' camakxtektit.

Talīchihuīna'nli natachi'pa Jesús
Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2

45 A'cxni' talaktzī'lh Jesús tū tlahualh, ta'a'ka'ī'lh lhūhua' israelitas tī ixtamāmakxtokmā'nalh María. 46 Makapitzīn talaka'lh līfariseos ē cāhuanica tū ixtlahuanī't Jesús. 47 Fariseos ē xanapuxcu'nu' pālejni' ē māpa'ksīni'nī'n talāmāstokli ē talāhuanilh:

—¿Tū natlahuayāuj chuhua'j? Huā'mā' chi'xcu' tlahuamā'lh lhūhua' lī'a'cnīn. 48 Palh jā tū natlahuani'yāuj, nata'a'ka'ī'ni'kō' ū'tza', ē xanapuxcu'nu' romanos natamin ē natalactlahua xaka'tla' templo ē quincā'lacchicni'ca'n.

49 Chā'tin chī ū'tunu'n ixuanican Caifás. Xla' ū'tza' xapuxcu' pālej ixuanī't tzamā' cā'ta. Cāhuanilh:

—Hui'xina'n jā ca'tzīyā'tit. 50 Hui'xina'n jā kexpa'tā'tit. Ā'chulā' tze palh chā'tin chi'xcu' nanī quimpālacataca'n. Chuntza' ixlīpō'ktu cā'lacchicni' jā catilaksputli.

51 Tū huanli Caifás, jā ixa'cstu ixtalacapāstacni'. Caifás xapuxcu' pālej ixuanī't tzamā' cā'ta, ē Dios māhuanīlh chī Jesús nalīnī ixpālacataca'n tachi'xcuhuī't. 52 Jā xmān israelitas ixticālīnīlh; nā ixlīpō'ktuca'n xala' makat, ē ū'tza' tzē nacālīmākēxtimī ē kēxtim natala. 53 Tzamā' quilhtamacuj xanapuxcu'nu' israelitas tatzuculh talīchihuīna'n chī tzē natalīmaknī Jesús.

54 Ū'tza' Jesús jātza' ixcālītasu'yuni' israelitas. Taxtulh nac Judea ē a'lh ā'lacatin cā'lacchicni' tū ixuanican Efraín, na ixlacatzuna'j nac cā'tzaya'nca ti'ya't. A'ntza' cātā'tahuī'lh ī'scujnu'nī'n.

55 Ixtalacatzuna'jītēlhatza' ixcā'tani'ca'n israelitas tū huanican pascua. A'cxni' jāna'j ixtzucu cā'tani', lhūhua' tachi'xcuhuī't ta'a'lh nac Jerusalén natatalacpa'lha chuntza' chī ixtahui'latca'n. 56 Xlaca'n ixtaputza Jesús. A'cxni' ixtatanūmā'nalhtza' xaka'tla' nac templo, ixtalākelhasqui'nī:

—¿Chī puhua'nā'tit hui'xina'n? ¿Namin Jesús o jā catimilh?

57 Fariseos ē xanapuxcu'nu' pālejni' ixtamāstā'nī't līmāpa'ksīn palh ixuī'lh tī ixca'tzī jā ixuī'lh Jesús, cacāmāca'tzīnīca ē chuntza' tzē nalīchi'pacan.

12

Chā'tin puscāt līlahualh xaxcān xa'nat ixtujan Jesús
Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9

1 Ixtalacatzuna'jītēlhatza' cā'tani' tū ixuanican pascua.
Xmān a'kchāxan quilhtamacuj ī'sputa. Jesús a'lh nac Betania
jā ixui'lacha' Lázaro tī ixmālacastālancuanīnī't. 2 A'ntza'
cāxtlahuaca ixlīhua' Jesús. Marta ixcāmaxquī' ixpulātuca'n.
Lázaro ē makapitzīn lacxtim ixtatā'hui'lāna'lh Jesús jā
ixtahuā'yamā'nalh. 3 María līmilh i'tāt litro xaxcān xa'nat
nardo tū mu'csun ē lhūhua' ixtapalh. Lītantūtlahualh Jesús
ē palaj tunca lītantūxacalh ixya'j. Ixlīpūchakānmu'csun chic.
4 Judas Iscariote, ixka'hua'cha Simón, tī nā ī'scujni' ixuanī't ē
tī namacamāstā' Jesús, huanli:
5 —¿Tū ixpālacata jā līstā'ca huā'mā' xaxcān xa'nat?
Hua'chi a'ktu'tun ciento tumīn ixtapalh. Huā'mā' tumīn
tzē ixcāmaxquī'ca xcamanīnī'n.
6 Judas jā ixcālakalhu'man xcamanīnī'n. Huanli huā'mā'
chū'nu xla' ka'lhāna' ixuanī't. Xla' ixmāmāquī'nīcanī't tumīn ē
a'ntza' ixka'lhantēlha. 7 Jesús huanilh:
—Jā camāmakchu'yi' huā'mā' puscāt. Xla' māquī'nī't huā'mā'
xaxcān xa'nat hasta naquilītlahua ixpālacata a'cxni' na'icnī ē
naquimā'cnūcan. 8 Pō'ktu quilhtamacuj na'a'nan xcamanīnī'n.
Quit jā pō'ktu quilhtamacuj icticātā'latamān.

Talīchihuīna'nli Lázaro
9 A'cxni' taca'tzīlh Jesús ixui'lacha' nac Betania, lhūhua'
israelitas ta'a'lh talaktzī'n. Jā xmān Jesús ixtalaktzī'ncu'tun.
Nā ixtalaktzī'ncu'tun Lázaro tī ixmālacastālancuanīnī't
Jesús. 10 Chuntza' xanapuxcu'nu' pālejni' nā xlaca'n
talīchihuīna'mpālh nā natamaknī Lázaro. 11 Ixpālacata
Lázaro, lhūhua' israelitas ixtatalakaspi'tnī'ttza' pālejni' ē
ixta'a'ka'ī'ni'nī'ttza' Jesús. Ū'tza' ixtalīmaknīcu'tun Lázaro.

Jesús tanūlh nac Jerusalén
Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40
12 Ixlīlakalī lhūhua' tachi'xcuhuī't tī ixtachinī't nac Jerusalén
jā ixlamā'lh cā'tani', xlaca'n taca'tzīlh Jesús ixmimā'lh nac
Jerusalén. 13 Talē'lh ixpeken palhma ē ta'a'lh talāpāxtoka Jesús
ē ixtamāta'sīmā'nalh:
—¡Camakapāxuī'tit Dios! ¡Dios casicua'lanātlahualh tī
līmimā'lh ixlītli'hui'qui Māpa'ksīni'! Ū'tza' quimPuxcu'ca'n
quina'n israelitas.
14 Jesús ixmaclanī't lakatin burro ē ixkēhuī'lh. Chuntza'
tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
15 Jā cajicua'ntit hui'xina'n xalanī'n nac Sión;
chuhua'j mimPuxcu'ca'n mimā'lh
ē kēhuī'lh lakatin xaska'ta' burro.

16 Xapūla ī'scujnu'nī'n jā ixtaca'tzī tū ixuanicu'tun huā'mā'.
A'cxni' Jesús lacastālancuana'nli, a'cxni' talacapāstacli chī ix-
tatzo'kni' ē chuntza' mākentaxtūlh Jesús.
17 Tachi'xcuhuī't tī ixtatā'hui'lāna'lh Jesús a'cxni' xla'
ta'sani'lh Lázaro nac pūtā'cnūn jā ixmā'cnūcanī't ē
mālacastālancuanīlh, ē xlaca'n ixtalīchihuīna'mā'nalh tū
ixtalaktzī'nī't. 18 Ū'tza' talī'a'lh talīpāxtoka Jesús lhūhua'
tachi'xcuhuī't ixpālacata xlaca'n ixtaca'tzī ixtlahuanī't
huā'mā' lī'a'cnīn. 19 Fariseos talāhuanilh:
—Calaktzī'ntit chī tastālani'kō'. Jāla tū tlahuani'yāuj.

Makapitzīn griegos taputzalh Jesús

20 Makapitzīn griegos nā xlaca'n ixta'a'nī't nac Jerusalén
natalaktaquilhpūta Dios a'cxni' ixlamā'lh cā'tani'. 21 Xlaca'n
talaka'lh Felipe xala' nac Betsaida nac Galilea. Tahuanilh:
—Señor, quina'n ictā'chihuīna'ncu'tunāuj Jesús.
22 Felipe laka'lh Andrés ē huanilh tū tahuanli. Ixchā'tu'ca'n
ta'a'lh tahuanī Jesús. 23 Jesús cāhuanilh:
—Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n. Chilhtza' quilhtamacuj
tū naquimpūlakachi'xcuhuī'can ixpālacata palaj na'icnī.
24 Ū'tza' ixlīcāna'. Palh a'ktin līcha'nat namāstā'
ixtahua'ca't, ixlacasqui'nca namā'cnūcan nac ti'ya't.
A'cxni' namā'cnūcan, pūla tasu'yu hua'chi ixnīnī't. Ā'līstān
namāstā' ixtahua'ca't. Nā chuntza' naquina'kspula a'cxni'
naquimā'cnūcan. 25 Nā chuntza' tachi'xcuhuī't. Tī tatlahua
tū ixtalacasqui'nīnca'n, xlaca'n nacāsputni' ixlatamatca'n. Tī
tatlahua ixtalacasqui'nīn Dios, taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n
tū jā makstin caticāsputni'lh. 26 Tī quintatā'scujcu'tun,
caquintastālani'lh. Jā na'ictahui'la quit nac a'kapūn, nā
a'ntza' naquintatā'tahui'la tī quintatā'scuja. QuinTāta'
nacālakachi'xcuhuī' ixlīpō'ktuca'n tī quintatā'scuja.

Jesús huanli chī nanī

27 'Chuhua'j quit ictamakchuyīnī't. ¿Chī na'icuan? Jā ic-
tihuanilh quinTāta': "Tāta', caquimakapūtaxtū tū na'icpātī."
Jāla icuan chuntza'. Ixlacasqui'nca na'icpātīni'n. Ū'tza'
iclīminī't nac cā'quilhtamacuj. 28 Tāta', calakachi'xcuhuī'ca'
hui'x.
Palaj tunca kexmatca a'ktin tachihuīn nac a'kapūn tū
huanli:
—Quilakachi'xcuhuī'canī'ttza' ē naquilakachi'xcuhuī'palacan.
29 Tachi'xcuhuī't, a'cxni' takexmatli huā'mā', tahuanli:
—Jililh.
Ā'makapitzīn tahuampālh:
—Chā'tin ángel tā'chihuīna'lh.
30 Jesús cāhuanilh:

—Huā'mā' tachihuīn chihuīna'nli mimpālacataca'n ē jā quimpālacata. 31 Chuhua'j natzucucan cāputzāna'nīcan xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Namaktīcan ixlītli'hui'qui tī māpa'ksī huā'mā' cā'quilhtamacuj. 32 Quit a'cxni' naquimā'kayāhuacan nac cruz, na'iccāmāpāstaquī ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't palh naquintakexmatni'.

33 Jesús huanli huā'mā' ixpālacata chuntza' naca'tzīcan chī nalīnī. 34 Tachi'xcuhuī't takelhtīlh:

—Quilīmāpa'ksīnca'n quincāmāsu'yuni'yān Cristo natahui'la ixlīpō'ktu quilhtamacuj. ¿Chī līhua'na' hui'x Chi'xcu' xala' Tālhmā'n namā'kayāhuaca'na' nac cruz? ¿Ē tīchu huā'mā' Chi'xcu' xala' Tālhmā'n?

35 Jesús cāhuanilh:

—Jātza' makās catika'lhī'tit taxkaket. Catlā'hua'ntit hui'xina'n līhuancus ka'lhī'yā'tit taxkaket ē jāna'j lakatzī'suanā'tit. Tī talatlā'huan cā'pucsua' jā taca'tzī jā ta'a'n. 36 Quit taxkaket ixpālacata icmāsu'yu tū ixlīcāna'. Caquilā'a'ka'ī'ni'uj ē chuntza' naca'tzīyā'tit tū ixlīcāna'.

A'cxni' ixuanī'ttza' huā'mā', Jesús a'lh ē cātatzē'kni'lh.

Tū ixpālacata israelitas jā ixta'a'ka'ī'ni' Jesús

37 Israelitas jā ixta'a'ka'ī'ni' Jesús masqui ixtlahuanī'ttza' lhūhua' lī'a'cnīn ixlacatīnca'n. 38 Chuntza' mākentaxtūlh tū ixtzo'knī't a'kchihuīna' Isaías:

Māpa'ksīni', jā tī a'ka'ī'nī't tū icmāsu'yūj.
Jā tī a'ka'ī'lh masqui laktzī'nca chī Dios ka'lhī līti'hui'qui.

39 Isaías līchihuīna'nli chī jāla ixta'a'ka'ī'. Ē ū'tza' līhuampālh:

40 Dios cāmālakatzī'lh ē cālactlahuani'lh ixtalacapāstacni'ca'n.
Chuntza' jāla natalacahuāna'n
ē jā natalīlacapāstaca ixlīstacna'ca'n
ē jā quintalakmin na'iccālīmātzeyī.

41 Isaías huanli huā'mā' ixpālacata ixlaktzī'nī'ttza' chī ixlītli'hui'qui Jesús. Chuntza' līchihuīna'nli Jesús.

42 Lhūhua' xanapuxcu'nu' ta'a'ka'ī'ni'lh Jesús. Xlaca'n xmān tzē'k ta'a'ka'ī'lh ixpālacata ixtajicua'ni' līfariseo. Ixtajicua'n nacātamacxtucan nac templo. 43 Xlaca'n ā'chulā' ixtalakatī catalakachi'xcuhuī'lh tachi'xcuhuī't; ē jā ixtatlahuacu'tun tū Dios lacasqui'n.

Ixtachihuīn Jesús nacālīputzāna'nīcan tachi'xcuhuī't

44 Jesús palha' chihuīna'nli ē huanli:

—Tī quinta'a'ka'ī'ni'nī't jā xmān quina'cstu quinta'a'ka'ī'ni'nī't. Xlaca'n ta'a'ka'ī'ni'nī't nā quinTāta' tī quimacaminī't. 45 Tī quintalaktzī'n hua'chi talaktzī'mā'nalh nā quinTāta' tī quimacaminī't. 46 Quit taxkaket. Icminī't nac cā'quilhtamacuj nacāmāxkakēni'ni' tachi'xcuhuī't. Chuntza' tī naquinta'a'ka'ī'ni' jātza' catitatahuī'lh nac

cā'pucsua', ixpālacata nata'a'ka'ī' tū ixlīcāna'. 47 Tī takexmata quintachihuīn ē jā ta'a'ka'ī', jā quit icticāputzāna'nīlh. Quit icminī't na'iccāmakapūtaxtū xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, ē jā icminī't na'iccāputzāna'nī. 48 Tī quintalakmaka'n ē jā ta'a'ka'ī' quintachihuīn, xlaca'n nacāputzāna'nīcan. A'cxni' ā'xmān quilhtamacuj, nacālīputzāna'nīcan tū icuanī't. 49 Quit jā xmān icchihuīna'n tū quintalacapāstacni'. QuinTāta' tī quimacamilh xla' quimāpa'ksīlh tū icuan ē tū icmāsu'yu. 50 Quit icca'tzī quinTāta' quimāpa'ksīlh tū iccāmāsu'yuni' tachi'xcuhuī't chī natalīka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilaksputli. Tū quihuaninī't quinTāta', ū'tza' iclīchihuīna'n.

13

Jesús cātantūche'kē'lh ī'scujnu'nī'n

1 A'cxni' jāna'j ixtzucu cā'tani', Jesús ca'tzīlh ā'macsti'na'j ī'sputni' nalatama ē nalaka'mpala ixTāta'. Xla' pō'ktu quilhtamacuj ixcāpāxquī'nī't tī ixla' xala' nac cā'quilhtamacuj. Jātza' lātma'j namāsu'yu chī lhūhua' ixcāpāxquī'.

2 Jesús ixcātā'huā'yamā'lh ī'scujnu'nī'n. Skāhuī'ni' ixmālacpuhuanīnī'ttza' Judas Iscariote, ixka'hua'cha Simón, namacamāstā' Jesús. 3 Jesús ixca'tzī ixTāta' ixmaxquī'kō'nī't līmāpa'ksīn. Nā ixca'tzī ixminī'ta'ncha' jā huī'lh Dios ē nalaka'mpala. 4 Ā'līstān tāyalh jā ixuā'yamā'lh ē tamakxtulh ixlu'xu' tū ixmākelhalīnī't ē tampātahuī'lh a'ktin ixlīmacaxaca. 5 Palaj tunca mojōlh xcān nac a'ktin pūmakacha'ka'. Tzuculh cātantūche'kē' ī'scujnu'nī'n ē cālītantūxacalh ixlīmacaxaca tū ixtampāhuī'lh.

6 A'cxni' ixtantūche'kē'cu'tumā'lhtza' Simón Pedro huanli:

—Māpa'ksīni', ¿hui'x naquintantūche'kē'ya'?

7 Jesús kelhtīlh:

—Chuhua'j hui'x jā ca'tzīya' tū ictlahuamā'lh. Ā'līstān nalacapāstaca.

8 Pedro huanilh:

—Quit jā makstin quintitantūche'ke'.

Jesús huanilh:

—Palh jā ictitantūche'kē'n, hui'x jātza' quintitā'scujti.

9 Simón Pedro huanilh:

—Jā xmān quintujan, nā quimacan caquimakache'ke', ē nā quina'kxāk caquina'kche'ke'.

10 Jesús huanilh:

—Tī paxni'cus, xmān ixlacasqui'nca natantūche'kē'can ixpālacata pō'ktu ixmacni' xatache'kē'n. Hui'xina'n lactze. Xmān chā'tin jā tze.

11 Jesús ixca'tzītza' tī namacamāstā'. Ū'tza' līhuanli: “Hui'xina'n lactze. Xmān chā'tin jā tze.”

12 Jesús a'cxni' cātantūche'kē'kō'lh ī'scujnu'nī'n, lhakā'pālh
ixlu'xu' ē tahui'lapālh ē cāhuanilh:
—¿Ē lacaca'tzīyā'tit tū iccātlahuani'nī'ta'n? 13 Hui'xina'n
quilāmāpācuhuīyāuj Mākelhtahua'kē'ni' ē Māpa'ksīni'. Tze chī
hua'nā'tit. Ū'tza' quit. 14 Quit Mākelhtahua'kē'ni' ē Māpa'ksīni', ē
iccātantūche'kē'nī'ta'n. Nā chuntza' ixlacasqui'nca hui'xina'n
nalātantūche'kē'yā'tit. 15 Quit iccātlahuani'n huā'mā' hua'chi
xalīlaktzī'ntēn. Nā chuntza' natlahua'yā'tit hui'xina'n.
16 Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Hui'xina'n jā ā'chulā' xaka'tla'
chī quit. Hui'xina'n hua'chi quintasācua'n ē quit mintēcu'ca'n.
Hui'xina'n quilacscujnī'n ē quit iccāmālacscujūyān. Chuntza'
ixlacasqui'nca natlahua'yā'tit tū ictlahua. 17 Hui'xina'n
ca'tzīyā'tit tū iccāhuaninī'ta'ncus. Palh natlahua'yā'tit,
līpāxuhua nalatapāyā'tit.
18 'Jā milīpō'ktuca'n iccālīchihuīna'nān. Quit icca'tzī tī
iccālacsacnī't. Namākentaxtū chuntza' chī tatzo'kni' na ixtachi-
huīn Dios:
Ū'tza' tī quintā'huā'yan ū'tza' jā quilaktzī'ncu'tun.
19 Quit iccāhuanimā'n tū na'a'kspula. A'cxni' nala
huā'mā', hui'xina'n naca'tzīyā'tit tīchu quit. 20 Quit
ixlīcāna' iccāhuaniyān. Tī takexmatni' tī icmacā'n, quit
quintakexmatni' ē nā takexmatni' tī quimacaminī't.

Jesús huanli ū'tza' Judas namacamāstā'
Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23

21 A'cxni' huankō'lh huā'mā', Jesús līpuhuanli ē lacatancs
huanli:
—Ixlīcāna' iccāhuaniyān, chā'tin chī hui'xina'n
naquimacamāstā'.
22 Ē tatzuculh talālakalaktzī'n ī'scujnu'nī'n ixpālacata jā ix-
taca'tzī tī ixlīchihuīna'mā'lh. 23 Chā'tin ī'scujni' ixuā'yamā'lh na
ixpāxtūn. Ū'tza' tī ā'chulā' ixpāxquī' Jesús. 24 Simón Pedro
macahuanilh tzamā' scujni':
—Cakelhasqui'ni' tīchu līchihuīna'mā'lh.
25 Xla' ā'chulā' laktalacatzuna'jīlh Jesús ē kelhasqui'nīlh:
—Māpa'ksīni', ¿tīchu līchihuīna'mpā't?
26 Jesús kelhtīlh:
—Na'icmāchū'huī' līhua' pītzuna'j pāntzīn. Ē tī na'icmaxquī'
ū'tza' iclīchihuīna'mā'lh.
Māchū'huī'lh pītzuna'j pāntzīn ē maxquī'lh Judas Iscari-
ote, ixka'hua'cha Simón. 27 A'cxni' Judas maktīni'lh pāntzīn,
tanūni'lh skāhuī'ni' na ixlīstacna'. Palaj tunca Jesús huanilh:
—Tū tla'hua'cu'tuna', palaj tunca catla'hua'.
28 Makapitzīn tī ixtahuā'yamā'nalh jā ixtalacaca'tzī tū
chuntza' ixlīhuanimā'lh. 29 Judas ū'tza' ixmāmāquī'nīcanī't
tumīn, ē makapitzīn tapuhuanli Jesús ixuaninī't natamāhua tū

ixtamaclacasqui'n ixpālacata cā'tani', o ixuaninī't nacāmaxquī' macasti'n xcamanīnī'n. 30 A'cxni' ixua'nī'ttza' pāntzīn, Judas taxtulh. Tzī'satza' ixuanī't.

Xasāsti' līmāpa'ksīn

31 A'cxni' Judas ixtaxtunī'ttza', Jesús huanli:

—Chuhua'j Dios quimāka'tlī'nī't quit, Chi'xcu' xala' Tālhmā'n. Ē xla' quilītaka'tlī'nī't. 32 Namāka'tlī'can Dios ixpālacata tū ictlahua, ē chuntza' Dios naquilīmāka'tlī'. Palaj tunca nakentaxtu. 33 Quilacstīn, jātza' makās icticātā'tahui'lan. Hui'xina'n naquilāputzayāuj. Chuntza' chī iccāhuanilh israelitas, nā hui'xina'n chu chuntza' chuhua'j na'iccāhuaniyān: Jā na'ica'n, hui'xina'n jāla catipintit. 34 Iccāmaxquī'yān xasāsti' līmāpa'ksīn: Calāpāxquī'tit hui'xina'n. Chuntza' chī iccāpāxquī'yān quit, nā chuntza' nalāpāxquī'yā'tit. 35 Palh hui'xina'n nalāpāxquī'yā'tit, chuntza' natalīca'tzī ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't hui'xina'n quiscujnu'nī'n.

Jesús huanli Pedro nakelhtatzē'ka
Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34

36 Simón Pedro kelhasqui'nīlh Jesús:

—Māpa'ksīni', ¿jāchu pimpā't?

Jesús kelhtīlh:

—Jā na'ica'n, jāla quintitā'pi chuhua'j. Ā'līstān naquistālani'ya'.

37 Pedro huanilh:

—Māpa'ksīni', ¿tū ixpālacata jāla ictitā'a'n chuhua'j? Iclīnīcu'tun mimpālacata.

38 Jesús kelhtīlh:

—¿Ē ixlīcāna' quilīnīcu'tuna'? Ixlīcāna' tū icuaniyān. A'cxni' jāna'j ta'sa puyux, hui'x nakelhtatzē'ka' maktu'tun.

14

Ū'tza' Jesús nalīlakchā'ncan Dios

1 Jesús cāhuanipālh:

—Hui'xina'n jātza' catamakchuyī'tit. Calīpāhua'ntit Dios ē nā chuntza' quit caquilālīpāhuanui. 2 Jā hui'lacha' quinTāta', a'ntza' a'nan lhūhua' pūtahuī'lh. Palh jā cahuālh chuntza', xa'iccāhuanin. Ica'nā iccāxui'lī pūtahuī'lh jā natahui'la'yā'tit. 3 A'cxni' na'ica'n ē na'iccāxui'līkō'yācha', na'icmimpala ē na'iccālē'nān. Chuntza' jā na'ictahui'la, nā hui'xina'n a'ntza' natahui'la'yā'tit. 4 Hui'xina'n ca'tzīyā'tit jā ica'mā'lh ē ca'tzīyā'tit chī tzē līchā'ncan.

5 Tomás huanilh:

—Māpa'ksīni', quina'n jā icca'tzīyāuj jā pimpā't. ¿Chī na'iclīca'tzīyāuj chī līchā'ncan?

6 Jesús kelhtīlh:

—Quit xatze tej, ē quit tū ixlīcāna', ē quit latamat. Xmān tī quinta'a'ka'ī'ni' tzē natalakchā'n quinTāta'. 7 Palh hui'xina'n ixca'tzītit tīchu quit, ixlakapastit quinTāta'. Chuhua'j lakapasā'tittza' quinTāta' ē laktzī'nī'ta'ntit.

8 Felipe huanilh:

—Māpa'ksīni', caquilāmāsu'yuni'uj minTāta'. Xmān ū'tza' iccāsqui'ni'yān.

9 Jesús kelhtīlh:

—Felipe, makās iccātā'hui'lan. ¿Tū ixpālacata jāna'j quilakapasa'? Tī quintalaktzī'nī't, nā talaktzī'nī't quinTāta'. ¿Tū ixpālacata līhua'na': "Caquilāmāsu'yuni'uj minTāta'?" 10 ¿Ē jā a'ka'ī'ya' quinTāta' ē quit chu chā'tin? Tū iccāhuaniyān, jā quintalacapāstacni'. QuinTāta' quintā'lahuī'lh, ē māni' ū'tza' quintā'tlahua tū ixtascujūt. 11 Ca'a'ka'ī'tit chu chā'tin quina'n, quit ē quinTāta'. Palh jāla na'a'ka'ī'yā'tit huā'mā', calī'a'ka'ī'tit lī'a'cnīn tū ictlahua. 12 Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Tī quinta'a'ka'ī'ni', nā xlaca'n natatlahua tū ictlahua quit. Ā'chulā' xalaka'tla' natatlahua ixpālacata quit na'iclaka'n quinTāta'. 13 Tū nasqui'nā'tit hui'xina'n na quintacuhuīni' quit na'ictlahua ixpālacata quit ī'Ska'ta' Dios. Chuntza' tzē na'iclīmāsu'yukō' chī ixlīka'tla' ixlītli'hui'qui quinTāta'. 14 Quit na'ictlahua pō'ktu tū nasqui'nā'tit na quintacuhuīni'.

Jesús huanli namacamin Espíritu Santo

15 Jesús cāhuanipālh:

—Palh hui'xina'n quilāpāxquī'yāuj, cakexpa'ttit quilīmāpa'ksīn. 16 Quit na'icsqui'ni' quinTāta' ē xla' nacālakmacamimpalayān ā'chā'tin tī nacāmaktāyayān. Xla' ū'tza' nacātā'tahui'layān chī ixlīpō'ktu quilhtamacuj. Ū'tza' Espíritu Santo tī māsu'yu tū ixlīcāna'. 17 Xalanī'n nac cā'quilhtamacuj jāla catitamaktīni'lh Espíritu Santo ixpālacata xlaca'n jā catitalaktzī'lh ē jā catitalakapasli. Hui'xina'n lakapasā'tit ixpālacata xla' cātā'hui'lan. 18 Jā icticāmakxtekni' mina'cstuca'n. Na'iccālakmimpalayān. 19 Jātza' makās quintitalaktzī'lh xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Hui'xina'n naquilālaktzī'nāuj. Nalatahui'la'yā'tit ixpālacata quit iclahuī'lh. 20 A'cxni' namin Espíritu Santo, hui'xina'n naca'tzīyā'tit quinTāta' quintā'huī'lh ē nā iccātā'hui'lan. 21 Tī taca'tzī quilīmāpa'ksīn ē tamākentaxtū, ū'tza' līlasu'yu quintapāxquī'. QuinTāta' nā nacāpāxquī' tī quintapāxquī'. Nā quit na'iccāpāxquī' ē na'iccātasu'yuni'.

22 Judas (ā'chā'tin Judas ē jā Iscariote) huanilh:

—Māpa'ksīni', ¿tū ixpālacata naquilātasu'yuni'yāuj quina'n ē jā ā'makapitzīn?

23 Jesús kelhtīlh:

—Tī quintapāxquī', xlaca'n natakexmata tū iccāhuani. QuinTāta' nacāpāxquī'. QuinTāta' ē quit na'iccālakmināuj ē na'iccātā'tahui'layāuj. 24 Tī jā quintapāxquī' jā takexmata tū icuan. Quintachihuīn tū kexpa'tpā'na'ntit, xla' jā quila'; ixla' quinTāta' tī quimacaminī't.

25 'Pō'ktu huā'mā' iccāhuani'kō'nī'ta'n līhuan iccātā'hui'lan. 26 QuinTāta' namacamin Espíritu Santo ē xla' namāsu'yu quimpālacata. Ū'tza' nacāmaktāyayān ē nacāmāsu'yuni'kō'yān ē nacāmālacapāstaquīyān ixlīpō'ktu tū iccāhuaninī'ta'n.

27 'Iccāmakxtekni'yān quintapāxuān. Iccāmaxquī'yān quintapāxuān ē jā chuntza' chī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Jā catamakchuyī'tit ē jā cajicua'ntit. 28 Hui'xina'n kexpa'ttit chī iccāhuanin: "Quit ica'nā ē na'iccālakmimpalayān." Palh ixlīcāna' ixquilāpāxquī'uj, ixlīpāxua'tit ixpālacata quit iclaka'mā'lh quinTāta'. Xla' ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit. 29 Iccāhuanimā'n tū na'a'kspula. A'cxni' na'a'kspula huā'mā', hui'xina'n na'a'ka'ī'yā'tit.

30 'Jātza' icticātā'chihuīna'n ixpālacata mimā'lhtza' tī māpa'ksīni'n cā'quilhtamacuj. Xla' jāla quintimāpa'ksīlh quit. 31 Quit ictlahua tū quihuani quinTāta'. Chuntza' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tzē nataca'tzī palh quit icpāxquī' quinTāta'.

A'cxni' Jesús cāhuanikō'lh huā'mā', cāhuanipālh:

—Chuhua'j catāya'tit ē ca'a'uj

15

Xamayāc uva ē ixpekenī'n

1 Jesús cāhuanipālh:

—Quit hua'chi xatze mayāc ē quinTāta' hua'chi xamaktaka'lhna'. 2 Ixlīpō'ktu ixpekenī'n tū jā māstā' ixtahua'ca't, xla' cāpekesitmaka'n. Ixlīpō'ktu ixpekenī'n tū māstā' ixtahua'ca't, xla' nacāmaktaka'lha. Chuntza' ā'chulā' namāstā' ixtahua'ca't. 3 Nā chuntza' Dios cāmāpānūni'nī'ta'n tū jā tze ixpālacata hui'xina'n a'ka'ī'nī'ta'ntit quintachihuīn. 4 Caquilātā'lātahui'lauj ē chuntza' quit na'iccātā'lātahui'layān. Kentin ixpeken xamayāc palh jā tzej chi'pāxna'n jā catimāstā'lh ixtahua'ca't ixa'cstu. Nā chuntza' nalītaxtuyā'tit hui'xina'n. Palh jā a'cxtim quilātā'hui'lanāuj, jāla catimāstā'tit mintahua'ca'tca'n.

5 'Quit hua'chi xamayāc ē hui'xina'n hua'chi ixpekenī'n. Tī pō'ktu quintatā'lātahui'la, xlaca'n natamāstā' ixtahua'ca'tca'n. Hui'xina'n mina'cstuca'n jāla tū catitlahua'tit palh quit jā na'iccāmaktāyayān. 6 Tī jā quintatā'lātahui'la nacālakmaka'ncan hua'chi ixpekenī'n tū cāpekesitmaka'ncanī't ē natascāca ē namākēxtimīcan ē nalhcuyucan.

7 ’Palh hui'xina'n lacxtim naquilātā'tahui'layāuj, ē palh jā
napātza'nkāyā'tit quintachihuīn, casqui'ntit tū hui'xina'n
lacasqui'nā'tit ē nacātamaxquī'yān. 8 Palh hui'xina'n
māstā'yā'tit mintahua'ca'tca'n, chuntza' nalīmāka'tlī'yā'tit
quinTāta'. Chuntza' lītasu'yu ixlīcāna' quiscujnu'nī'n.
9 Quit iccāpāxquī'yān chuntza' chī quinTāta' quimpāxquī'.
Hui'xina'n caquilāpāxquī'tēlhauj. 10 QuinTāta' quimpāxquī'
ixpālacata ickexmatni' ixtachihuīn. Nā hui'xina'n
palh naquinkexpa'tni'yā'tit quintachihuīn, nā chuntza'
na'iccāpāxquī'yān.

11 ’Quit iccāhuaninī'ta'n huā'mā' ixpālacata naka'lhī'yā'tit
quintapāxuhuān. Chuntza' nalīka'lhī'yā'tit lhūhua' tapāxuhuān.
12 Quilīmāpa'ksīn ū'tza' huā'mā': calāpāxquī'tit hui'xina'n
chuntza' chī quit iccāpāxquī'yān. 13 Palh huī'lh chā'tin tī līnīlh
ixamigo, ixlīcāna' pāxquī'. 14 Hui'xina'n quinamigos palh
natlahua'yā'tit tū iccālīmāpa'ksīyān. 15 Jātza' icticāmāpācuhuīn
quintasācua'n ixpālacata tasācua' jā ca'tzī tū tlahuacu'tumā'lh
ixtēcu'. Hui'xina'n iccāhuaniyān quinamigos ixpālacata quit
iccāmāca'tzīnīyān pō'ktu tū quihuanī quinTāta'. 16 Jā hui'xina'n
quilālacsacui. Quit iccālacsacnī'ta'n. Iccāmacamaxquī'yān
napinā'tit ē namāstā'yā'tit mintahua'ca'tca'n tū natāyani'
pō'ktu quilhtamacuj. Nā chuntza' quinTāta' nacāmaxquī'yān
pō'ktu tū nasqui'ni'yā'tit na quintacuhuīni'. 17 Ū'tza' huā'mā'
iccālīmāpa'ksīyān: calāpāxquī'tit milīpō'ktuca'n.

Makapitzīn jā caticātalaktzī'ncu'tun

18 Jesús cāhuanipālh:

—Palh xalanī'n nac cā'quilhtamacuj cātaquiclhlaktzī'nān,
jā natamakchuyī'yā'tit. Ca'tzīyā'tit nā quit xapūla
quintaquiclhlaktzī'lh. 19 Palh cahuālh hui'xina'n xalanī'n nac
cā'quilhtamacuj, ixcātapāxquī'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj,
chī talāpāxquī' xlaca'n. Quit iccālacsacnī'ta'n ē chuntza'
hui'xina'n jātza' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Ū'tza'
cātalīquiclhlaktzī'nān. 20 Calacapāstactit chī iccāhuanin
hui'xina'n jā ā'chulā' xaka'tla' chī quit. Hui'xina'n
hua'chi quintasācua'n ē quit hua'chi mintēcu'ca'n.
Makapitzīn quintaputzastālani'nī't. Nā hui'xina'n
chuntza' nacātaputzastālani'yān. Ā'makapitzīn takexmatnī't
quintachihuīn, ē nā hui'xina'n nacātakexmatni'yān. 21 Pō'ktu
huā'mā' nacātatlahuani'yān quimpālacata, ixpālacata xlaca'n jā
talakapasa tī quimacaminī't.

22 ’Palh quit jā xa'icmilh iccāhuanī quintachihuīn, xlaca'n
jā ixtitalē'lh cuenta. Chuhua'j jāla catitahualh palh jā talē'n
cuenta, ixpālacata iccāhuaninī'ttza'. 23 Tī quintaquiclhlak-
tzī'n, nā chuntza' quinTāta' taquiclhlaktzī'n. 24 Xlaca'n jā tū

ixtalē'lh cuenta, palh quit jā xa'ictlahualh na ixlacatīnca'n tū jāla tlahua ā'chā'tin. Masqui talaktzī'nī't huā'mā', quintaquiclhlaktzī'lh ē nā quinTāta' taquiclhlaktzī'lh. 25 Chuntza' nalīkentaxtu chī tatzo'kni' nac līmāpa'ksīn tū cāmaxquī'ca: Quintaquiclhlaktzī'lh ē jā tū ixpālacata.

26 'Namin Maktāyana'. Ū'tza' Espíritu Santo tī nahuan tū ixlīcāna'. Xla' naminācha' jā hui'lacha' xaTāta'. Quit na'iccāmacamini'yāchā'n jā hui'lacha' quinTāta'. Namāsu'yu quimpālacata. 27 Nā hui'xina'n nalīchihuīna'nā'tit ixpālacata ixquilātā'hui'lāna'uj a'cxni' iclītzuculh quintascujūt huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj.

16

1 'Quit iccāhuanimā'n huā'mā' ē chuntza' jā titamakahuasā'tit a'cxni' napātīni'nā'tit. 2 Hui'xina'n nacātatamacxtuyān nac templos. Namin a'ktin quilhtamacuj tū nacātapūmaknīyān. Tī nacātamaknīyān, xlaca'n natapuhuan tatlahuamā'nalh tū ixtalacasqui'nīn Dios. 3 Huā'mā' natatlahua ixpālacata jā makstin talakapasnī't quinTāta' ē nā quit jā quintalakapasnī't. 4 Iccāhuaniyān huā'mā' ē chuntza' a'cxni' nacātaputzastālani'yān, nalīlacapāstacā'tit chī iccāhuanin xapūla.

Tū tlahua Espíritu Santo

Jesús cāhuanipālh:

—Quit jā iccāhuanin huā'mā' xapūla ixpālacata quit xa'iccātā'hui'lan. 5 Chuhua'j na'iclaka'mpala tī quimacaminī't. Hui'xina'n nūn tī tī quinkelhasqui'nīn: "¿Jā pimpā't?" 6 Chuhua'j hui'xina'n līlīpuhuanā'tit ixpālacata tū iccāhuanimā'n. 7 Quit iccāhuaniyān tū ixlīcāna'. Xatze mimpālacataca'n palh quit na'ica'n. Palh quit jā icti'a'lh, jā caticālakmin tī nacāmaktāyayān. Ē palh na'ica'n quit na'iccālakmacaminān tī nacāmaktāyayān. 8 Xla', a'cxni' namin, nacāmāca'tzīnī tachi'xcuhuī't chī talaclē'n chā'tunu' xlaca'n. Nacāmāca'tzīnī tū xatze na ixlacatīn Dios. Nacāmāca'tzīnī chī Dios nacāputzāna'nī. 9 Nacāmāca'tzīnī xlaca'n talaclē'n ixpālacata jā quinta'a'ka'ī'ni'. 10 Nacāmāca'tzīnī tū xatze, ixpālacata quit iclaka'mā'lh quinTāta' ē hui'xina'n jātza' quintilālaktzī'uj. 11 Nacāmāca'tzīnī chī Dios nacāputzāna'nī ixpālacata chuhua'j putzāna'nīcanī'ttza' tī māpa'ksī huā'mā' cā'quilhtamacuj.

12 'Lhūhua' sputa tū iccāhuanicu'tunān. Jāna'j la catikexpa'tkō'tit chuhua'j. 13 A'cxni' namin Espíritu Santo, tī nahuan tū ixlīcāna', ū'tza' nacāmāsu'yuni'kō'yān pō'ktu. Xla' jā catichihuīna'nli xmān ixtalacapāstacni'. Xla' nacāhuaniyān xmān tū xaTāta' nahuanī. Nā nacāmāca'tzīnīyān

hui'xina'n tū na'a'kspulana'n. 14 Xla' naquimāka'tlī' ixpālacata
nacāmāca'tzīnīyān tū iclacasqui'n naca'tzīyā'tit. 15 Pō'ktu
tū ka'lhī quinTāta' nā quila'. Ū'tza' iclīhualh Espíritu Santo
nacāmāca'tzīnīyān hui'xina'n tū iclacasqui'n naca'tzīyā'tit.

Natapāxuhua tī talīpuhuan

16 Jesús cāhuanipālh:

—Ā'macsti'na'j hui'xina'n jā quintilālaktzī'uj. Ā'macsti'na'j
huampala naquilālaktzī'mpalayāuj ixpālacata quit iclaka'mā'lh
quinTāta'.

17 Makapitzīn ī'scujnu'nī'n talākelhasqui'nīlh:

—¿Tū huanicu'tun huā'mā'? Xla' quincāhuaniyān
ā'macsti'na'j jā catilaktzī'uj ē ā'macsti'na'j huampala
nalaktzī'mpalayāuj, ixpālacata nalaka'n ixTāta'. 18 ¿Tūchu
huanicu'tun ā'macsti'na'j? Jā ca'tzīyāuj tū quincāhuanimā'n.

19 Jesús ca'tzīlh tū ixtakelhasqui'nīcu'tun ē ū'tza' cālīhuanilh:

—Quit iccāhuanin ā'macsti'na'j jā quintilālaktzī'uj ē
ā'macsti'na'j huampala naquilālaktzī'mpalayāuj. ¿Jā ū'tza'
huā'mā' tū lākelhasqui'nī'pā'na'ntit? 20 Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān.
Hui'xina'n nacalhua'nā'tit ē nalīpuhuanā'tit. Tachi'xcuhuī't
natalīpāxuhua. Masqui pūla nalīpuhuanā'tit, ā'līstān līpāxūj
natahui'la'yā'tit. 21 A'cxni' chā'tin puscāt nacamala, xla'
līpuhuan ixpālacata pātīni'n. A'cxni' lacatuncuhuī'nī'ttza'
ī'ska'ta', xla' jātza' pāstaca chī pātīni'lh ixpālacata chilhtza'
nac cā'quilhtamacuj chā'tin ska'ta'. Ū'tza' līpāxuhua. 22 Nā
chuntza' hui'xina'n chuhua'j līpuhuanā'tit. A'cxni' quit
na'iccālakmimpalayān hui'xina'n napāxua'yā'tit. Nūn chā'tin
caticāmaktīn huā'mā' tapāxuhuān.

23 'A'cxni' namin tzamā' quilhtamacuj, hui'xina'n
jā tū quintilākelhasqui'nīuj. Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān,
quinTāta' nacāmaxquī'yān ixlīpō'ktu tū nasqui'ni'yā'tit na
quintacuhuīni'. 24 Jāna'j tū squi'nī'ta'ntit na quintacuhuīni'.
Casqui'ntit ē nacātamaxquī'yān. Ē ū'tza' nalīpāxua'yā'tit.

Jesús skāhuī'lh tī māpa'ksī cā'quilhtamacuj

25 Jesús cāhuanipālh:

—Iccāhuaninī'ta'n huā'mā' tū līmāsu'yun. Namin
quilhtamacuj a'cxni' jātza' icticātā'chihuīna'n chuntza'. Tzej
na'iccātā'līchihuīna'nān quinTāta'. 26 Tzamā' quilhtamacuj
hui'xina'n nasqui'ni'yā'tit quinTāta' na quintacuhuīni'. Jātza'
ixlacasqui'nca quit na'icsqui'ni' quinTāta' mimpālacataca'n.
27 QuinTāta' cāpāxquī'yān hui'xina'n ē ū'tza' nalīsqui'ni'yā'tit
na quintacuhuīni'. Hui'xina'n quilāpāxquī'yāuj quit ē
a'ka'ī'nī'ta'ntit quit icminī'ta'ncha' jā huī'lh Dios. Ū'tza' xla'
cālīpāxquī'yān hui'xina'n. 28 Quit icmincha' na ixpāxtūn

quinTāta' ē icmilh huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj. Chuhua'j na'icmakxteka cā'quilhtamacuj ē na'iclaka'mpala quinTāta'.
29 Ī'scujnu'nī'n tahuanilh:
—Chuhua'j tzej icca'tzīyāuj tū līchihuīna'mpā't ixpālacata jātza' chihuīna'mpā't tū līmāsu'yun. 30 Chuhua'j icca'tzīyāuj hui'x ca'tzīkō'ya' ixlīpō'ktu. Jātza' ixlacasqui'nca nakelhasqui'nīca'na'. Icca'tzīyāuj hui'x ta'nī'ta'nchi jā hui'lacha' Dios.
31 Jesús cākelhtīlh:
—¿Chuhua'j a'ka'ī'yā'tittza'? 32 Mimā'lhtza' quilhtamacuj, ē chuhua'j huā'mā' quilhtamacuj a'cxni' hui'xina'n nata'a'kahuani'yā'tit. Milīpō'ktuca'n hui'xina'n ē chā'tunu' napinā'tit na minchicca'n ē quit naquilāmakxtekāuj quina'cstu. Masqui quilāmakxtekui, jā quilīmān ictitahuī'lh ixpālacata quinTāta', xla' quintā'huī'lh. 33 Iccāhuaniyān huā'mā' ē chuntza' jā najicua'nā'tit ixpālacata hui'xina'n quilālīpāhuanāuj xmān quit. Līhuan hui'lā'na'ntitcus nac cā'quilhtamacuj, napātīni'nā'tit. Jā cajicua'ntit. Quit icskāhuī'lhtza' tī māpa'ksī cā'quilhtamacuj.

17

Jesús lī'orarlīlh ī'scujnu'nī'n
1 A'cxni' huankō'lh huā'mā', Jesús talacayāhualh nac a'kapūn ē huanli:
—Tāta', chilhtza' quilhtamacuj. Caquilakachi'xcuhui' quit, miSka'ta', ē nā chuntza' quit nā na'iclakachi'xcuhuī'yān. 2 Quimaxquī'nī'ta' līmāpa'ksīn na'iccāmāpa'ksī ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Chuntza' quit tzē na'iccāmaxquī' xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilaksputli. Tzē na'iccāmaxquī' xasāsti' ixlatamatca'n tī quimacamaxquī'nī'ta'. 3 Xlaca'n talakapasān hui'x ē quintalakapasa quit, Jesucristo. Taca'tzī hui'x ixlīcāna' Dios ē hui'x quimacata'nī'ta'. Chuntza' tasu'yu xlaca'n taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilaksputli.
4 'Quit iclakachi'xcuhuī'nī'ta'n huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj. Ictlahuakō'lhtza' tū quimāpa'ksīnī'ta' na'ictlahua. 5 Chuhua'j Tāta', caquilakachi'xcuhui' na milacatīn chuntza' chī ixquilakachi'xcuhuī'ya' a'cxni' xa'ictā'hui'lachā'n hui'x a'cxni' jāna'j ixa'nan cā'quilhtamacuj.
6 'Xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tī hui'x quimacamaxquī'nī'ta', xlaca'n iccāmāca'tzīnīnī'ttza' tī hui'x. Xlaca'n mila' ixtahuanī't ē hui'x quimacamaxquī'nī'ta' ē xlaca'n takexmatni'nī't milīmāpa'ksīn. 7 Chuhua'j xlaca'n taca'tzī milīmāpa'ksīn ū'tza' tū iclītlahua ixlīpō'ktu. 8 Quit iccāmāsu'yuni'nī't mintachihuīn tū quihua'ni'. Xlaca'n quinta'a'ka'ī'ni'lh. Chuhua'j taca'tzītza' ixlīcāna' icminī'ta'ncha' jā hui'la'chi hui'x. Ta'a'ka'ī'nī'ttza' hui'x quimacata'nī'ta'.

9 'Quit icsqui'ni'yān ixpālacataca'n. Jā icsqui'ni'yān
ixpālacataca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Icsqui'ni'yān
xmān ixpālacataca'n tī quimacamaxquī'nī'ta' ixpālacata xlaca'n
pō'ktu mila'. 10 Pō'ktu tī quila' ē nā mila'. Pō'ktu tī mila' ē nā
quila'. Quit quintalakachi'xcuhuī'nī't.
11 'Chuhua'j quit na'iclakmimpalayān. Ē jātza' ictitachokolh
nac cā'quilhtamacuj. Xlaca'n natatachoko nac cā'quilhtamacuj.
Tāta' xatasicua'lanālani' hui'x, cacālīmaktāya' milītli'hui'qui
xlaca'n tī quimacamaxquī'nī'ta' ē kēxtim catalalh, chī
hui'x ē quit lacxtim. 12 A'cxni' xa'iccātā'huī'lh ū'tunu'n,
xa'iccālīmaktaka'lha milītli'hui'qui tī quimacamaxqui'.
Xa'iccāmaktaka'lha xlaca'n. Chuntza' jā tī chā'tin tza'nkālh,
xmān ū'tza' tī jā ixa'ka'ī'cu'tun ū'tza' tza'nkālh. Chuntza'
mākentaxtūlh mintachihuīn chī tatzo'kni'.
13 'Chuhua'j quit iclaka'mā'chā'n. Līhuan icuī'lhcus
huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, quit icuan huā'mā' ē chuntza'
xlaca'n natalīka'lhī tapāxuhuān chī quit. 14 Iccāmaxquī'nī't
mintachihuīn. Ē xalanī'n nac cā'quilhtamacuj taquiclhlaktzī'n
xlaca'n. Cāquiclhlaktzī'ncan quinchi'xcuhuī'n ixpālacata
xlaca'n jātza' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, chuntza' chī quit jā
xala' nac cā'quilhtamacuj. 15 Jā icsqui'ni'yān nacāmāxtuya' nac
cā'quilhtamacuj. Quit icsqui'ni'yān cacāmaktāya'. Chuntza'
skāhuī'ni' jā nacā'a'kskāhuī'. 16 Xlaca'n jā xalanī'n nac
cā'quilhtamacuj, chuntza' chī quit jā xala' nac cā'quilhtamacuj.
17 Xalactze cacālīmāxtu mintachihuīn. Mintachihuīn ū'tza' tū
ixlīcāna'. 18 Chuntza' chī quimacata'nī'ta' nac cā'quilhtamacuj,
nā chuntza' xlaca'n nā quit na'iccāmacā'n nac cā'quilhtamacuj.
19 Ixpālacataca'n quit na'iclītamacamāstā' quina'cstu hua'chi
a'ktin talakalhu'mān ē chuntza' ā'chulā' xlaca'n mila'
natalītaxtu.
20 'Icsqui'ni'mā'n ixpālacataca'n xlaca'n ē ixpālacataca'n
ixlīpō'ktuca'n tī nā nata'a'ka'ī' ā'līstān ixpālacata
ixtamāsu'yunca'n xlaca'n tī quila'. 21 Icsqui'ni'yān quina'n
ē xlaca'n kēxtim nalayāuj, Tāta', chuntza' chī hui'x
ē quit. Catalalh chī chā'tin ē chuntza' xalanī'n nac
cā'quilhtamacuj nā nata'a'ka'ī' hui'x tī quimacata'nī'ta'.
22 Chī hui'x quilakachi'xcuhuī'nī'ta', nā chuntza' quit
iccālakachi'xcuhuī'nī't xlaca'n ē chuntza' chā'tin natahuan chī
quit ē hui'x chu chā'tin quina'n. 23 Quit iccātā'lahuī'lh xlaca'n
chuntza' chī hui'x quintā'hui'la', ē xlaca'n natalītaxtu chu
chā'tin. Chuntza' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tzē natalīca'tzī
hui'x quimacata'nī'ta' ē hui'x nā cāpāxquī'ya' xlaca'n chī
quimpāxquī'ya' quit.
24 'QuinTāta', hui'x quimacamaxquī'nī'ta' xlaca'n. Quit
iclacasqui'n nā xlaca'n catachā'lh jā quit na'icchā'n, ē
chuntza' xlaca'n natalaktzī'n chī quilakachi'xcuhuī'ya'.

Hui'x quilakachi'xcuhuī'ya' ixpālacata ixquimpāxquī'ya' xapūla a'cxni' jāna'j ixa'nan cā'quilhtamacuj. 25 Tāta', hui'x xatze. Masqui jā talakapasān tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, quit iclakapasān. Quinchi'xcuhuī'n, xlaca'n taca'tzī hui'x quimacata'nī'ta'. 26 Quit iccāmāca'tzīnīnī'ttza' tī hui'x. Na'iccāmāca'tzīnīcus ē xlaca'n natapāxquī'nin chuntza' chī hui'x quimpāxquī'ya'. Nā xlaca'n pō'ktu quilhtamacuj na'iccātā'tahui'la.

18

Chī'lē'nca Jesús
Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53

1 Jesús a'cxni' tlahuakō'lh oración, cātā'taxtulh ī'scujnu'nī'n ē tatacutli nac Cedrón. A'ntza' ixuī'lh a'ktin pū'olivar. Jesús a'ntza' cātā'tanūlh ī'scujnu'nī'n. 2 Nā Judas tī namacamāstā' Jesús, xla' ixlakapasna'n a'ntza' ixpālacata maklhūhua' Jesús ixcātā'takēstoknī't a'ntza' ī'scujnu'nī'n. 3 A'ntza' nac pū'olivar Judas cālē'lh soldados ē policías tī ixcāmacā'nī't xanapuxcu'nu' pālejni' ē fariseos. Ixtalē'nācha' ixespadaca'n ē ixpūmakskoca'n ē ixlamparaca'n. 4 Jesús ixca'tzīkō'tza' ixlīpō'ktu tū na'a'kspula ē cālaktalacatzuna'jīlh ē cākelhasqui'nīlh:

—¿Tī putzayā'tit?

5 Xlaca'n takelhtīlh:

—Jesús xala' nac Nazaret.

Jesús cākelhtīlh:

—Quit Jesús tī putzayā'tit.

A'ntza' ixcātā'yālh Judas tī namacamāstā' Jesús. 6 A'cxni' Jesús cāhuanilh: "Quit Jesús tī putzayā'tit", xlaca'n chā'kēni'yaj tatamakahuasli ē ta'a'kā'lh nac ti'ya't.

7 Jesús cākelhasqui'nīpālh:

—¿Tī putzayā'tit?

Xlaca'n tahuampālh:

—Jesús xala' nac Nazaret.

8 Jesús cāhuanilh:

—Iccāhuanintza' quit. Palh quit quilāputzayāuj, cacāmakxtektit cata'a'lh tzamā' makapitzīn.

9 Huanli huā'mā' ixpālacata namākentaxtū tū Jesús ixuanī't: "Jā tī chā'tin tza'nkālh tī quimacamaxquī'lh xaTāta'."

10 Simón Pedro ixlē'mā'lh ixmachīta, ē māxtulh ē a'kacā'yujulh ixa'ka'xko'lh na ixa'kacāna'j tī ixuanican Malco. Xla' ū'tza' ixtasācua' ixuanī't xapuxcu' pālej. 11 Jesús huanilh Pedro:

—Camānū'pala' mimachīta na mimpūmachīta. Quit iclīhui'līnī't na'icpātī tū ixtalacasqui'nīn quinTāta'.

Lē'ni'ca Jesús xapuxcu' pālej
Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54

12 Tachi'palh Jesús soldados ē ixcomandanteca'n ē policías tī ixlaca'n israelitas. Macachī'ca. 13 Lē'nca pūla na ixchic Anás. Kōlu' Anás ixpuhuiti' ixuanī't Caifás tī xapuxcu' pālej tzamā' cā'ta. 14 Tzamā' Caifás ū'tza' tī ixcāhuaninī't israelitas ā'chulā' tze palh chā'tin chi'xcu' nalīnī ixpālacata ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't.

Pedro kelhtatzē'kli Jesús jā ixlakapasa
Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57

15 Ixtastālani'tēlha Jesús Simón Pedro ē ā'chā'tin ī'scujni'. Tzamā' ī'scujni' xla' ixlakapasa xapuxcu' pālej. Ū'tza' līta'tanūlh Jesús na ixtanquilhtīn ixchic xapuxcu' pālej. 16 Pedro tachokolh nac kēpūn, ixlacatzuna'j nac mākelhcha. Taxtulh tzamā' ī'scujni' tī ixlakapasa xapuxcu' pālej. Tā'chihuīna'nli tzu'ma'jāt tī ixmaktaka'lhmā'lh mākelhcha. Chuntza' tzamā' ī'scujni' tzē mānūlh Pedro nac tanquilhtīn. 17 Tzu'ma'jāt tī ixmaktaka'lha mākelhcha, xla' kelhasqui'nīlh Pedro:

—¿Ē jā hui'x ī'scujni' huā'mā' chi'xcu'?

Pedro kelhtīni'lh:

—Jā quit.

18 Tasācua'n ē policías ixtahui'līnī't macscut ixpālacata ixlonknu'n. Ixtayāna'lh ē ixtasko'mā'nalh. Nā a'ntza' ixmaklayālh Pedro ixmaksko'mā'lh.

Xapuxcu' pālej kelhasqui'nīlh Jesús
Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71

19 Anás tī xapuxcu' pālej, xla' līkelhasqui'nīlh Jesús ixpālacata ī'scujnu'nī'n ē ixtamāsu'yun.

20 Jesús huanilh:

—Quit icchihuīna'nī't cā'lacan na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't. Pō'ktu quilhtamacuj xa'icmāsu'yu quit nac templos ē nac xaka'tla' templo jā ixtatakēstoka israelitas. Jā tū icuanī't nac cā'tzē'k. 21 ¿Tū ixpālacata quilīkelhasqui'nī'ya' quit? Cacākelhasqui'ni' tachi'xcuhuī't tī quintakexmatnī't. Ū'tunu'n catahualh tū iccāhuanilh.

22 A'cxni' Jesús huanli huā'mā', chā'tin policía tī ixlayālh a'ntza', lacala'syāhualh ē huanilh:

—¿Ē chuntza' kelhtīcan tzamā' xapuxcu' pālej?

23 Jesús kelhtīlh:

—Palh jā tze tū icuanli, cacāhua'ni' ixlīpō'ktuca'n huā'tzā' tū icuanli. Palh tze tū icuanli, ¿tū ixpālacata quilītucsa'?

24 Anás lakmacā'lh Jesús xatachī'n Caifás tī xapuxcu' pālej.

Pedro kelhtatzē'kpālh Jesús jā ixlakapasa
Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62

25 Simón Pedro ixyālh ī'sko'mā'lh. Huanica:

—¿Ē hui'x jā ī'scujni' huā'mā' chi'xcu'?
Pedro kelhtatzē'kpālh ē huanli:
—Jā quit.
26 Nā a'ntza' ixuī'lh chā'tin ixtasācua' xapuxcu' pālej. Xla' ixtalakapasni' ixuanī't tī a'kacā'yujulh Pedro. Tzamā' tasācua', xla' kelhasqui'nīlh Pedro:
—¿Ē jā hui'x ictā'laktzī'n Jesús nac pū'olivar?
27 Pedro kelhtatzē'kpālh ē palaj tunca ta'salh lakatin puyux.

Lē'nca Jesús na ixlacatīn Pilato
Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5

28 Tzi'sajcus ixuanī't a'cxni' māxtuca Jesús na ixchic Caifás ē lē'nca na ixchic gobernador. Israelitas, xlaca'n jā tatanūlh nac chic. Palh ixtatanūlh, chuntza' jā tze ixtalītaxtulh na ixtahui'latca'n. Palh ixtatanūlh jāla ixtahua'lh līhua' ixla' cā'tani' tū huanican pascua. 29 Ū't za' lītaxtulh Pilato nacātā'chihuīna'n. Cāhuanilh:
—¿Tū ixpālacata līmālacsu'yuyā'tit huā'mā' chi'xcu'?
30 Xlaca'n takelhtīni'lh:
—Palh jā cahuālh xla' laclē'n, jā xa'icticāmacamaxquī'n.
31 Pilato cāhuanilh:
—Calī'pintit hui'xina'n ē calacāxtlahua'tit chī ka'lhī'yā'tit milīmāpa'ksīnca'n hui'xina'n.
Israelitas takelhtūlh:
—Quina'n israelitas jā icka'lhīyāuj līmāpa'ksīn na'icmaknīyāuj catīhuālh.
32 Chuntza' a'kspulalh ixpālacata namākentaxtū tū ixuanī't Jesús ixpālacata chī nalīnī. 33 Pilato tanūpālh na ixpūchihuīn ē ta'sani'lh Jesús ē kelhasqui'nīlh:
—¿Ē hui'x ixpuxcu'ca'n israelitas?
34 Jesús huanilh:
—¿Ē mintalacapāstacni' quilīkelhasqui'nī'ya' huā'mā' o talīchihuīna'nī'ta'n ā'makapitzīn quimpālacata?
35 Pilato kelhtūlh:
—¿Ē quit israelita? Quintamacamaxquī'n hui'x mintā'israelitas ē xanapuxcu'nu' pālejni'. ¿Tūchu tlahua'nī'ta'?
36 Jesús kelhtūlh:
—Quit jā icmāpa'ksīni'n nac huā'mā' cā'quilhtamacuj. Palh chuntza' cahuālh, quinchi'xcuhuī'n ixquintamaktāyalh a'cxni' quintachi'palh israelitas. Jā icmāpa'ksīni'n huā'tzā'.
37 Pilato kelhasqui'nīlh:
—¿Ē hui'x xapuxcu'?
Jesús kelhtūlh:
—Ixlīcāna' tū huanī'ta'. Ū't za' iclīlacatuncuhuī'lh ē ū't za' iclīmilh nac cā'quilhtamacuj ixpālacata na'icuan tū ixlīcāna'. Ixlīpō'ktuca'n tī taca't zīcu'tun tū ixlīcāna', xlaca'n quintakexmatni'.

38 Pilato huanilh:
—¿Chī līca'tzīcan tū ixlīcāna'?

Jesús līchihuīna'nca namaknīcan
Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25

A'cxni' Pilato ixuanī'ttza' huā'mā', xla' cālaktaxtupālh israelitas ē cāhuanilh:
—Quit jā icmaclani' nūn tū jā tze tū tlahuanī't huā'mā' chi'xcu'. 39 Hui'xina'n ka'lhī'yā'tit mintahui'latca'n cā'ta cā'ta quit icmakxteka chā'tin tachī'n a'cxni' lamā'lh cā'tani' tū huanican pascua. ¿Ē lacasqui'nā'tit na'iccāmakxtekni'yān ix-Puxcu'ca'n israelitas?
40 Ixlīpō'ktuca'n tata'sapālh ē tahuanli:
—¡Jā ū'tza'! ¡Camakxtekti Barrabás!
Tzamā' Barrabás xla' ka'lhāna' ixuanī't.

19

1 Pilato māmaksno'knīni'lh Jesús. 2 Soldados tatlahualh a'ktin corona ixla' tzu'pīn ē tamaknūlh na ixa'kxāk Jesús ē tamālhakē'lh a'ktin ixlu'xu' xasmataka chī ixtalhakā'nan reyes. 3 Ixtalaktalacatzuna'jī ē ixtahuanī:
—¡Tzehuanī't ixPuxcu'ca'n israelitas!
Ixtalacala'syāhuamā'nalh.
4 Pilato cālaktaxtupālh tachi'xcuhuī't ē cāhuanilh:
—Calaktzī'ntit. Iccāmāxtuni'yān hui'xina'n. Ē naca'tzīyā'tit quit jā icmaclani' nūn a'ktin tū jā tze ixtatlauj.
5 Taxtulh Jesús. Ixa'knū a'ktin corona ixla' tzu'pīn. Ixmālhakē'canī't lu'xu' xasmataka. Pilato cāhuanilh:
—¡Huā'yālh tzamā' chi'xcu'!
6 A'cxni' talaktzī'lh xanapuxcu'nu' pālejni' ē policías, xlaca'n tatzuculh tata'sa ē tahuanli:
—¡Caxtokohua'ca'ca! ¡Caxtokohua'ca'ca!
Pilato cāhuanilh:
—Calīpintit ē caxtokohua'ca'tit hui'xina'n. Quit jā icmaclani' nūn a'ktin tū jā tze ixtatlauj.
7 Israelitas takelhtīlh:
—Quina'n icka'lhīyāuj a'ktin līmāpa'ksīn. Chuntza' chī huan nac līmāpa'ksīn, ixlacasqui'nca nanī huā'mā' chi'xcu' ixpālacata xla' huan ū'tza' ī'Ska'ta' Dios.
8 Pilato, a'cxni' kexmatli huā'mā' tachihuīn, xla' ā'chulā' jicua'nli. 9 Tanūpālh na ixpūchihuīn ē kelhasqui'nīpālh Jesús:
—¿Jāchu xala' hui'x?
Jesús jā kelhtīlh.
10 Pilato huanilh:
—¿Chī jā quilīkelhtīya'? ¿Ē jā ca'tzīya' palh quit icka'lhī līmāpa'ksīn tzē na'icmakxtekān ē nā tzē na'icxtokohua'ca'yān?
11 Jesús kelhtīlh:

—Palh jā Dios ixmaxquī'n līmāpa'ksīn, hui'x jā ixtika'lhi' nūn a'ktin līmāpa'ksīn naquintlahua'ni'ya' catūhuālh. Chi'xcu' tī quimacamāstā'lh na milacatīn, xla' ā'chulā' ka'tla' ka'lhī ixcuenta ē jā hui'x.

12 A'cxni' kexmatli huā'mā', Pilato ā'chulā' makxtekcu'tunli Jesús. Israelitas tata'salh ē tahuanilh:

—¡Palh hui'x namakxteka', hui'x jā ixamigo César, ix-puxcu'ca'n romanos! ¡Tī lītanūcu'tun ixlīpuxcu', xla' ū'tza' ixtā'lāquiclhlaktzi' César!

13 A'cxni' kexmatli Pilato huā'mā', māmāxtunīni'lh Jesús. Tahuī'lh na ixpūmāpa'ksīn jā huanican Empedrado ē nā hebreo ixtacuhuīni' Gabata. 14 Xmān a'ktin quilhtamacuj ī'sputni' natzucu cā'tani' tū huanican pascua. Hua'chi i'tāt quilhtamacuj Pilato cāhuanilh israelitas:

—¡Huā'yālh mimPuxcu'ca'n!

15 Xlaca'n tata'salh ē tahuanli:

—¡Camaknīca! ¡Camaknīca! ¡Caxtokohua'ca'ca!

Pilato cāhuanilh:

—¿Ē lacasqui'nā'tit naxtokohua'ca'can mimPuxcu'ca'n?

Xanapuxcu'nu' pālejni' takelhtīni'lh:

—Quina'n icka'lhīyāuj xmān chā'tin quimpuxcu'ca'n. Ū'tza' César.

16 Palaj tunca Pilato cāmacamaxquī'lh xlaca'n naxtoko-hua'ca'can. Ē xlaca'n talē'lh.

Xtokohua'ca'ca Jesús
Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43

17 Jesús taxtulh ē ixcu'ca'lē'mā'lh ixcruz. Chā'lh jā huanican Calavera ē nā hebreo ixtacuhuīni' Gólgota. 18 A'ntza' xtoko-hua'ca'ca ē nā cāxtokohua'ca'ca ā'chā'tu' na ixpāxtūtunī'n Jesús. Jesús pū'i'tāt ixua'ca'lh. 19 Pilato māhui'līnīni'lh a'ktin letrero nac cruz tū ixuan: Jesus xala' nac Nazaret, ixPuxcu'ca'n israelitas. 20 A'ntza' jā xtokohua'ca'ca Jesús ixlacatzuna'j nac cā'lacchicni' ē lhūhua' israelitas talaktzī'lh letrero. Tzamā' letrero kempātu'tun tachihuīn ixtzo'kcanī't: hebreo ē griego ē latín. 21 Xanapuxcu'nu' pālejni' tahuanilh Pilato:

—Jā ixtzo'kti "IxPuxcu'ca'n israelitas." Chuhua'j catzo'kti: "Ū'tza' huanli: Quit ixPuxcu'ca'n israelitas."

22 Pilato cākelhtīlh:

—Ū'tza' tū ictzo'knī't, ū'tza' natahui'la.

23 A'cxni' soldados ixtaxtokohua'ca'nī'ttza' Jesús, tasacli ixlu'xu' kelhatā'ti' soldados ē talātapitzīlh. Ixkelhni' lu'xu' xla' jā xatatza'pa' ixuanī't; chu a'ktin ixtacāxtlahuanī't chī ixa'cpūn ē chī ixquilhtūn. 24 Soldados talāhuanilh:

—Jā calacxtitui. Xatze calālīlaktzī'uj ē nalaktzī'nāuj tī napāxtoka.

Chuntza' mākentaxtūlh ixtachihuīn Dios jā tatzo'kni':

Tamālacpitzīlh quilu'xu' ē talālīlaktzī'lh chī napāxtoka.
Chuntza' tatlahualh soldados.
25 Ixlacatzuna'j cruz jā ixmāhua'ca'canī't Jesús, ixtayāna'lh
ixtzī' Jesús ē xapuscāt ixtā'tin ixtzī' ē María ixpuscāt Cleofas,
ē María Magdalena. 26 Jesús cālaktzī'lh ixtzī' ē ī'scujni' tī ix-
makyālh. Tzamā' ī'scujni' ū'tza' tī tzej ixpāxquī'. Jesús huanilh
ixtzī':
—Nā', ā'tzā' huī'lh minka'hua'cha.
27 Ē huanilh ī'scujni':
—Ū'tza' huā'yā puscāt mintzī'.
Tzamā' ī'scujni' mānūlh na ixchic.

Jesús nīlh
Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49

28 Jesús ixca'tzītza' ixmākentaxtūkō'canī'ttza' ixlīpō'ktu.
Chuntza' chī tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios, xla' huanli:
—Ickelhpūtī.
29 A'ntza' ixyālh a'ktin tla'ma'nc ixlītzuma xaxcān vinagre.
Līmāchū'huī'ca esponja xaxcān vinagre. Cucchi'hui'lica a'ktin
qui'hui' tū huanican hisopo ē līlakmacā'nca ē māhuī'ca. 30 Jesús
hua'lh xaxcān vinagre. Palaj tunca huanli:
—Ixlīpō'ktu icmākentaxtūkō'nī'ttza'.
Jesús māquilhpūtīlh ixa'kxāk ē ixa'cstu tamacamāstā'ni'lh
Dios ē chuntza' nīlh.

Chā'tin soldado līmtāpālhtuculh Jesús ixlanza

31 Xmāntza' ā'a'ktin quilhtamacuj ī'sputa natzucutza'
cā'tani' tū huanican pascua. Israelitas jā ixtalacasqui'n
ixmacni'ca'n nīnī'n natatahua'ca' nac cruz quilhtamacuj
tū pūjaxcan, ixpālacata tzamā' quilhtamacuj xla'
ū'tza' ixlakachi'xcuhuī'can. Ū'tza' līsqui'ni'ca Pilato
nacāmāchēkētu'cxnīni'n tī ixcāxtokohua'ca'canī't ē
nacāmāyujūnīni'n ixmacni'ca'n nīnī'n. 32 Soldados ta'a'lh ē
tachēkētu'cxli chā'tu' chi'xcuhuī'n tī ixcātā'xtokohua'ca'canī't
Jesús. 33 A'cxni' talaktalacatzuna'jīlh Jesús, talaktzī'lh
ixnīnī'ttza'. Ū'tza' jā līchēkētu'cxca xla'.

34 Chā'tin soldado līmtāpālhtuculh Jesús ixlanza ē palaj tunca
taxtulh ka'lhni' ē xcān. 35 Quit Juan ē iclaktzī'lh huā'mā'.
Tū icuan ū'tza' tū ixlīcāna'. Iccāhuaniyān huā'mā' ixpālacata
chuntza' nā hui'xina'n na'a'ka'ī'yā'tit. 36 Huā'mā' a'kspulalh
ixpālacata namākentaxtū ixtachihuīn Dios chī tatzo'kni':
Jā catitu'cxni'ca nūn kentin ixlucut.
37 Nā chuntza' tatzo'kni':
Xlaca'n natalaktzī'n tī tāpālhtucucanī't.

Mā'cnūca Jesús
Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56

38 A'cxni' ixa'kspulanī't huā'mā', José xala' nac Arimatea
squi'ni'lh Pilato namakxteka nalē'n ixmacni' Jesús. Huā'mā'
José tī tatzē'kli ixa'ka'ī'ni' Jesús ixpālacata xla' ixcājicua'ni' is-
raelitas. Pilato makxtekni'lh José ē xla' a'lh ē lē'lh ixmacni'
Jesús. 39 Nā tā'a'lh Nicodemo tī pūla ixlakminī't cā'tzī'sa
Jesús. Xla' līmilh mirra ē áloes. Chī pu'xamacāuj kilos līmilh
Nicodemo. 40 Chuntza' José ē Nicodemo talē'lh ixmacni'
Jesús ē talīpāsna'tli lu'xu' ē nā tatā'mānūlh mirra ē áloes
tū ixtalīminī't. Chuntza' ixtahui'latca'n israelitas a'cxni' ix-
tamā'cnūnu'n. 41 A'ntza' jā xtokohua'ca'ca Jesús, ixlacatzuna'j
a'ktin pū'olivar ē a'ntza' ixuī'lh a'ktin lhu'cu' tū ixtlahuacanī't
namā'cnūcan catīhuālh. A'ntza' jāna'j tī ixmā'cnūcanī't, nūn
chā'tin. 42 Tzamā' lhu'cu' ixlacatzuna'j ixuī'lh ē a'ntza' mānūca
ixmacni' Jesús ixpālacata ixtzucumā'lhtza' quilhtamacuj tū
ixtapūjaxa israelitas.

20

Jesús lacastālancuana'nli
Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12

1 Ixlītzucuni' semana tzi'saj a'cxni' cā'pucsua'cus ixuanī't,
María Magdalena a'lh nac lhu'cu' jā ixmānūcanī't Jesús. Xla'
laktzī'lh jātza' ixuī'lh chihuix tū ixkelhui'līcanī't nac lhu'cu'.
2 Tu'jnuntēlha cālaka'lh Simón Pedro ē ā'chā'tin ī'scujni' tī tzej
ixpāxquī' Jesús. Ē cāhuanilh:

—Māxtucanī't nac lhu'cu' Māpa'ksīni' ē jā icca'tzīyāuj jā
mā'cnūca.

3 Pedro ē ā'chā'tin ī'scujni' tataxtulh ē ixta'a'mā'nalh nac
lhu'cu'. 4 Ixchā'tu'ca'n ixtatu'jnuntēlha lacxtim. Ā'līstān chā'tin
ā'chulā' tu'jnulh. Pedro a'kapūlaca. Xapūla chā'lh nac lhu'cu'
ā'chā'tin ī'scujni'. 5 Taquilhpūtalh ē talacanūlh ē laktzī'lh
a'ntza' ixuī'lh lu'xu' tū ixlīpāsna'tcanī't Jesús. Tzamā' ī'scujni' jā
tanūlh. 6 Simón Pedro ī'stālatēlha. Ā'līstān xla' chā'lh ē tanūlh
nac lhu'cu' ē a'ntza' laktzī'lh lu'xu' tū ixlīpāsna'tcanī't Jesús.
7 Nā laktzī'lh tū ixlītacucsna'tnī't. Xtum ixuī'lh tzamā' lu'xu';
ē ixpāsui'tui'līcanī't. 8 Nā tanūlh ī'scujni' tī xapūla ixchinī't
nac lhu'cu' ē laktzī'lh ē a'ka'ī'lh Jesús ixlacastālancuana'nī'ttza'.
9 Jāna'j ixtakexmatnī't ixtachihuīn Dios jā ixtatzo'kni' ixla-
casqui'nca nalacastālancuana'n Jesús ā'maktin. 10 Tzamā' scu-
jnu'nī'n ta'a'mpālh na ixchicca'n.

Jesús tasu'yuni'lh María Magdalena
Mr. 16:9-11

11 María tāyalh ixtanquilhtīn nac lhu'cu' jā ixmānūcanī't
Jesús. Ixcalhuamā'lh. Līhuan ixcalhuayālh, taquilhpūtalh ē
talacanūlh nac lhu'cu'. 12 Cālaktzī'lh chā'tu' ángeles ē lak-
stala'nka'n ixtaka'lhī ixlu'xu'ca'n. Xlaca'n ixtahui'lāna'lh jā

ixmāpī'canī't ixmacni' Jesús. Chā'tin ixuī'lh na ixa'cpūn ē chā'tin nā ixuī'lh na ixtujan jā ixmāpī'canī't Jesús. 13 Ángeles takelhasqui'nīlh:

—Puscāt, ¿tū ixpālacata calhua'na'?

Xla' cāhuanilh:

—Lē'nca ixmacni' quiMāpa'ksīni'. Jā icca'tzī jā mānūcanī't.

14 A'cxni' ixuanī'ttza' huā'mā', palaj tunca xla' talakspi'tli ē laktzī'lh Jesús a'ntza' ixyālh. Xla' jā ixlakapasa palh ū'tza' Jesús. 15 Jesús huanilh:

—Puscāt, ¿tū ixpālacata calhua'na'? ¿Tī putzaya'?

Tzamā' puscāt xla' ixlacpuhuan ū'tza' ixmaktaka'lhna' pū'olivar ē huanilh:

—Chi'xcu', palh hui'x lī'pi, caquihua'ni' jā lī'pi, ē chuntza' quit na'ica'n ictaya.

16 Jesús huanilh:

—¡María!

Xla' talakspi'tpālh ē huanilh:

—¡Raboni! (Ū'tza' a'ktin tachihuīn hebreo tū huanicu'tun: Mākelhtahua'kē'ni'.)

17 Jesús huanilh:

—Jā caquixa'ma' ixpālacata quit jāna'j ictā'kayāhua jā hui'lacha' quinTāta'. Capinchi ē cacāhua'ni' quintā'timīn quit na'ictā'kayāhua jā hui'lacha' quinTāta'. Ū'tza' nā minTāta'ca'n ē quinDios ē minDiosca'n.

18 Palaj tunca María Magdalena a'lh cāmāca'tzīnī ī'scujnu'nī'n xla' ixlaktzī'nī'ttza' Māpa'ksīni' ē cāhuanilh tū ixuaninī't.

Jesús cātasu'yuni'lh ī'scujnu'nī'n
Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49

19 A'cxni' ixtzī'suamā'lhtza' ixlītzucuni' semana ī'scujnu'nī'n ixtatakēstokkō'nī't a'ktin nac chic. Lacchahuaj ixtatanūmā'nalh ixpālacata xlaca'n ixtajicua'ni' israelitas. Jesús tanūlh ē tāyalh na ixlacpu'na'ī'tātca'n ē cāhuanilh:

—Tzej calatapā'tit.

20 A'cxni' ixcāhuaninī'ttza' huā'mā', cāmāsu'yuni'lh ixmacan ē ixtāpān. Ī'scujnu'nī'n tapāxualh ixpālacata talaktzī'mpālh ixMāpa'ksīni'ca'n.

21 Jesús cāhuanipālh:

—Tzej calatapā'tit. Chuntza' chī quimacamilh quinTāta' ē nā chuntza' hui'xina'n na'iccāmacā'nān.

22 A'cxni' huankō'lh huā'mā', Jesús cāsu'nulh xlaca'n ē cāhuanilh:

—Chuhua'j, caquilāmaktīuj Espíritu Santo. 23 Palh hui'xina'n namātza'nkēna'ni'yā'tit ixcuenta ā'chā'tin, xla' jātza' laclē'n. Palh hui'xina'n jā catimātza'nkēna'ni'tit ixcuenta ā'chā'tin, xla' ū'tza' laclē'ncus.

Tomás laktzī'lh Māpa'ksīni' lacastālancuana'nī'ttza'

24 Chā'tin ī'scujni' ixtacuhuīni' Tomás nā ixuanican Līstu'.
Jā ixmakuī'lh xla' a'cxni' cātasu'yuni'lh Jesús ā'makapitzīn scu-
jnu'nī'n. 25 Xlaca'n tahuanilh:

—Iclaktzī'ujtza' Māpa'ksīni'.

Tomás cāhuanilh:

—Palh jā na'iclaktzī'n jā ixtakāhuī'nī't na ixmakxtampūn
ē palh jā na'icxa'mani' jā ixtanūni'nī't clavos, ē palh jā
na'icxa'ma ixtāpān jā ixtakāhuī'nī't, jā icti'a'ka'ī'lh palh la-
castālancuana'nī't.

26 Ixlītzeyama'j huampala ixtatakēstokpalanī't ī'scujnu'nī'n ē
nā Tomás a'ntza' ixmakuī'lh. Masqui ixlacchahuayālh chic,
Jesús tanūlh ē tāyalh na ixlacpu'ī'tātca'n ē cāhuanilh:

—Tzej calatapā'tit.

27 Palaj tunca huanica Tomás:

—Camānu' mimacan na quimakxtampūn jā quimakx-
tampūlhu'cu'canī't ē cālaktzi' quimacan ē calī'ta' mimacan ē
catamacnu' na quintāpān. Jātza' capuhua' palh jā ixlīcāna'
iclacastālancuana'nī't. Ca'a'ka'i'.

28 Tomás kelhtīni'lh:

—¡QuiMāpa'ksīni' ē quinDios!

29 Jesús huanilh:

—Tomás, chuhua'j hui'x a'ka'ī'ya' ixpālacata quilaktzī'nī'ta'.
Līpāxuhua tī ta'a'ka'ī' ē masqui xlaca'n jā quintalaktzī'nī't.

Tū ixpālacata tzo'kca huā'mā' libro

30 Jesús tlahuapālh lhūhua' lī'a'cnīn na ixlacatīnca'n
ī'scujnu'nī'n. Tzamā' lī'a'cnīn jā tatzo'kni' tzamā' nac libro.
31 Makapitzīn lī'a'cnīn tatzo'knī't ē chuntza' hui'xina'n tzē
na'a'ka'ī'yā'tit Jesús xla' ū'tza' ī'Ska'ta' Dios tī Dios līhui'līlh
ixlīmakapūtaxtūnu', ē hui'xina'n tzē naka'lhī'yā'tit xasāsti'
milatamatca'n palh nalīpāhua'nā'tit Jesucristo.

21

Jesús cātasu'yuni'lh kelhatojon ī'scujnu'nī'n

1 Ā'līstān Jesús cātasu'yuni'pālh ī'scujnu'nī'n na ixquilhtūn
xcān tū ixuanican Galilea, ē nā ixuanican Tiberias. A'cxni'
talacsu'yulh chuntza' lī'a'kspulalh: 2 A'ntza' ixtahui'lāna'lh lacx-
tim Simón Pedro ē Tomás, tī ixuanican Līstu', ē Natanael
xala' nac Caná, Galilea, ē ixka'hua'chan Zebedeo ē ā'chā'tu'
ī'scujnu'nī'n Jesús. 3 Simón Pedro cāhuanilh:

—Ica'nā icchi'pāna'n.

Xlaca'n tahuanli:

—Nā quina'n na'iccātā'a'nān.

Ta'a'lh ē tatojōlh nac barco. Jā tū tachi'palh ixlīpō'ktu tzamā'
tzī'sni'. 4 A'cxni' tzuculh xkaka, Jesús cātasu'yuni'lh ixquilhtūn
nac xcān. Ē ī'scujnu'nī'n jā ixtalakapasa. 5 Jesús cāhuanilh:

—Chi'xcuhuī'n, ¿ē chi'patittza' squī'ti'?
Xlaca'n takelhtīlh:
—Jā tū icchi'panī'tauj.
6 Jesús cāhuanilh:
—Camacapintit pūtayan na ixpekxtūcāna'j barco. A'ntza' nachi'payā'tit.
Chuntza' tatlahualh xlaca'n. Palaj tunca jātza' la ixtamācutu ixpūtayanca'n ixpālacata lhūhua' squī'ti' ixtalaknūnī't. 7 Ī'scujni' tī tzej ixpāxquī' Jesús, xla' huanilh Pedro:
—¡Ū'tza' Māpa'ksīni'!
A'cxni' huanica huā'mā', Simón Pedro palaj tunca lhakā'lh ixlu'xu' tū ixtamakxtunī't ē palaj tunca tojōlh nac xcān ē laka'lh Jesús. 8 Tzamā' barco lacatzuna'j ixquilhtūn nac xcān ixuī'lh hua'chi a'ktin ciento metros ixlīmakat. Makapitzīn ixtapūmimā'nalh barco ē ixtasakalīmimā'nalh ixpūtayanca'n tū ixpūtalaknūnī'ta'ncha' lhūhua' squī'ti'.
9 A'cxni' tatacutchi xlaca'n talaktzī'lh pūlactin macscut ē ixa'ctzi'li'pūmā'ca lakatin squī'ti' ē pāntzīn. 10 Jesús cāhuanilh:
—Calīta'ntit squī'ti' tū chi'patittza'.
11 Simón Pedro palaj tunca tojōlh nac barco ē sakalīmilh pūtayan na ixquilhtūn nac xcān. Pūtayan ixpūtalaknūnī'ta'ncha' a'ktin ciento tu'pu'xamacāujtu'tun laka'tla' squī'ti'. Masqui lhūhua' squī'ti' ixtalaknūnī't, pūtayan jā taxtī'tli. 12 Jesús cāhuanilh:
—Cata'ntit, cahuā'ya'ntit.
Nūn chā'tin ī'scujni' līhui'līlh nakelhasqui'nī tīchu, ixpālacata ixtaca'tzī palh ū'tza' Māpa'ksīni'. 13 Jesús quītayalh pāntzīn ē cāmaxquī'lh. Ē chuntza' tlahuapālh squī'ti'.
14 Tzamā' ixlīmaktu'tun cātasu'yuni'lh ī'scujnu'nī'n a'cxni' ixla-castālancuana'nkō'nī'ttza'.

Jesús tā'chihuīna'nli Simón Pedro

15 A'cxni' tahuā'yankō'lh, Jesús kelhasqui'nīlh Simón Pedro:
—Simón, ixka'hua'cha Jonás, ¿ē ā'chulā' quimpāxquī'ya' quit ē jā ā'makapitzīn?
Pedro kelhtīlh:
—Jē, Māpa'ksīni'. Hui'x ca'tzīya' icpāxquī'yān.
Jesús huanilh:
—Cacāmaktāya' tī quilacstīn.
16 Kelhasqui'nīpālh ixlīmaktu':
—Simón, ixka'hua'cha Jonás, ¿ē quimpāxquī'ya'?
Pedro kelhtīlh:
—Jē, Māpa'ksīni'. Hui'x ca'tzīya' icpāxquī'yān.
Jesús huanilh:
—Cacāmaktaka'lhti tī quilacstīn.
17 Ixlīmaktu'tun kelhasqui'nīpālh:

—Simón, ixka'hua'cha Jonás, ¿ē quimpāxquī'ya'?

Pedro līlīpuhuanli ixpālacata xla' kelhasqui'nīca ixlīmaktu'tun palh ixpāxquī' Jesús. Huanilh:

—Māpa'ksīni' hui'x ca'tzīya' ixlīpō'ktu. Hui'x ca'tzīya' icpāxquī'yān.

Jesús huanilh:

—Cacāmaktāya' tī quilacstīn. 18 Icuaniyān quit tū ixlīcāna'. A'cxni' ka'hua'chacus ixuanī'ta', hui'x ixlhakā'na'na' ē ixpina' jā ixpincu'tuna'. A'cxni' nakōlu'ya' hui'x, nalacstū'nca' mimpekenī'n ē ā'chā'tin natāpāchī'yān ē xla' nalē'nān jā jā pincu'tuna'.

19 Chuntza' Jesús ixlīhuanimā'lh Pedro chī xla' nalīnī ē chuntza' nalīlakachi'xcuhuī' Dios. Ā'līstān huanilh:

—Caquistāla'ni'.

Ī'scujni' tī tzej ixpāxquī'can

20 Pedro talakspi'tli ē laktzī'lh chā'tin ī'scujni' ī'stālani'tēlha. Ū'tza' huā'mā' Jesús tzej ixpāxquī'. Nā huā'mā' ū'tza' tī ixpāxtūhuī'lh Jesús a'cxni' ixtahuā'yamā'nalh ē kelhasqui'nīlh: "Māpa'ksīni', ¿tīchu namacamāstā'yān?" 21 A'cxni' laktzī'lh Pedro kelhasqui'nīlh Jesús:

—Māpa'ksīni', ē huā'mā' chi'xcu' ¿tū na'a'kspula?

22 Jesús kelhtīlh:

—Palh quit na'iclacasqui'n xla' natahui'la hasta a'cxni' na'icmimpala ā'maktin, ¿ē mincuenta hui'x? Hui'x caquistāla'ni'.

23 Ū'tza' ixtalīhuan tā'timīn tzamā' ī'scujni' jā catinīlh. Jesús jā huanli xla' jā catinīlh. Tū huanli xla' ū'tza': "Palh quit na'iclacasqui'n xla' natahui'la hasta a'cxni' na'icmimpala, ¿ē mincuenta hui'x?"

24 Huā'mā' ī'scujni' ū'tza' quit. Iclīmāsu'yunī't ē ictzo'knī't huā'mā' tachihuīn. Icca'tzīyāuj ixlīcāna' tū icuan.

25 A'nampala lhūhua' catūhuālh tū tlahualh Jesús. Palh ixtzo'kui'līca cahuālh ixlīpō'ktu tū tlahualh xla', quit icpuhuan jāla ixlītahui'lakō'lh ixlīka'tla' cā'quilhtamacuj ixlīlhūhua' libros jā ixtzo'kui'līca. Amén.

Los Hechos

Chī māstā'ca Espíritu Santo

1 Icuaniyān, Teófilo, a'cxni' ictzo'kli pūla a'ktin ca'psnap,
ictzo'kli ixlīpō'ktu tū Jesús līt̲zuculh tlahua ē māsu'yu. 2 Ictzo'kli
tū tlahualh hasta a'cxni' a'lh nac a'kapūn. A'cxni' jāna'j ixa'n
nac a'kapūn, Jesús cāmaxquī'lh a'ktin līmāpa'ksīn ixapóstoles
tī ixcālacsacnī't. Cāmaxquī'lh līmāpa'ksīn ixpālacata Espíritu
Santo chī tzē natascuja. 3 A'cxni' Jesús ixpātīni'nī'ttza',
xla' xalakahuan cātasu'yuni'lh ixapóstoles. Xla' tlahualh
lhūhua' tū māsu'yulh ixlīcāna' xalakahuan ixuanī't Jesús.
Cātasu'yuni'lh hasta jā chā'lh tu'pu'xam quilhtamacuj.
Ixcālītā'chihuīna'mā'lh chī māpa'ksīni'n Dios.

4 A'cxni' ixcātā'takēstoknī't Jesús cāhuanilh:

—Jāna'j cataxtutit nac Jerusalén. Caka'lhī'tit tū
nacāmaxquī'yān quinTāta'. Huā'mā' quit iccāhuaninī'ta'ntza'
hui'xina'n. 5 Ixlīcāna', Juan ixlīmā'kpaxīni'n xcān. Xtum chī
nalī'a'kpaxā'tit. Hui'xina'n nacātamaxquī'yān Espíritu Santo.
Palaj nacātamaxquī'yān —cāhuanilh Jesús.

Jesús a'lh nac a'kapūn

6 Tī ixtatakēstoknī't takelhasqui'nīlh:

—Māpa'ksīni', ¿ē chuhua'j nahui'lī'ya' a'ktin līmāpa'ksīn nac
Israel?

7 Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n jāla catica'tzītit tzamā' quilhtamacuj a'cxni'
nala huā'mā'. Xmān Dios ca'tzī a'cxni' namacamin huā'mā'
tū nala. Ū'tza' tī māpa'ksīni'n. 8 Hui'xina'n namaktīni'nā'tit
līt̲li'hui'qui a'cxni' Espíritu Santo nacālakminān. Hui'xina'n
nachihuīna'nā'tit quimpālacata nac Jerusalén ē na ixlīpō'ktu
Judea ē Samaria ē ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj.

9 A'cxni' Jesús cāhuanikō'lh huā'mā' xla' palaj tunca tzuculh
tā'kayāhua na ixlacatīnca'n. Tanūlh nac a'ktin poklhnu' tū
lītatzē'kli. 10 Xlaca'n ixtatalacayāhuayāna'lh a'cxni' Jesús
ixa'mā'lh tālhmā'n. Xamaktin tatāyachi chā'tu' chi'xcuhuī'n
ixlacatzuna'jca'n. Ixtaka'lhī ixlu'xu'ca'n xastala'nka'.
11 Xlaca'n tachihuīna'nli:

—Hui'xina'n chi'xcuhuī'n xalanī'n nac Galilea, ¿tū
ixpālacata talacayāhuapāna'ntit nac a'kapūn? Ū'tza' huā'mā'
Jesús, tī tā'kayāhuamā'lh nac a'kapūn na milacatīnca'n,
chuntza' nataspi'tpala ā'maktin —cāhuanica.

Lacsacca Matías natahui'la ixlakxoko Judas

12 Apóstoles tayujchi nac sipej jā huanican Olivos. Huā'mā'
sipej ixlacatzuna'j nac Jerusalén ixlīmakat a'cxtim chī tzē

natlā'huancan a'ktin quilhtamacuj tū pūjaxcan chuntza' chī tatzo'kni' nac līmāpa'ksīn. Xlaca'n tataspi'tpālh nac Jerusalén. 13 A'cxni' tachā'lh xlaca'n tatahua'ca'lh tālhmā'n. A'ntza' ixtahui'lāna'ncha' Pedro ē Jacobo ē Juan ē Andrés ē Felipe ē Tomás ē Bartolomé ē Mateo ē Jacobo ixka'hua'cha Alfeo ē Simón Zelote ē Judas ixtā'tin Jacobo. 14 Ixlīpō'ktuca'n lacxtim ixta'orarlamā'nalh. Nā puscan ixta'orarlamā'nalh ē María tī ixtzī' Jesús ē nā ixtā'timīn Jesús.

15 Tī ixtahui'lāna'lh a'ktin ciento ē ā'kelhapu'xam. Huā'mā' quilhtamacuj Pedro tāyalh ixlacpu'na'nca'n tā'timīn. Cāhuanilh:

16 —Tā'timīn, chuntza' ixlacasqui'nca na'a'kspula tū huan ixtachihuīn Dios jā David līhuanli pūla ixlītli'hui'qui Espíritu Santo. David līchihuīna'nli Judas. Ū'tza' huā'mā' Judas tī cāpūlani'lh xlaca'n tī tachi'palh Jesús. 17 Ū'tza' huā'mā' Judas tī ixquincātā'latlā'huanān. Nā ū'tza' ixtā'scuja Dios chuntza' chī quina'n tā'scujāuj Dios. 18 Huā'mā' tumīn tū tlajalh ixpālacata tū tlahualh tū jā tze lītamāhuaca ti'ya't. Judas tālhmā'n mincha' ē taxtuni'kō'lh ixpālūhua'. 19 Ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac Jerusalén taca'tzīkō'lh huā'mā'. Ū'tza' līmāpācuhuīca ti'ya't Acéldama. Nā ixtachihuīnca'n Acéldama huanicu'tun ti'ya't ixtapalh ka'lhni'. 20 Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios nac libro ixtacuhuīni' Salmos:

Calakmaka'nca ixchic.
A'ntza' jā tī chā'tin catitahui'lalh.
Nā tatzo'kni' chuntza':
Ā'chā'tin catahui'lapālh na ixtascujūt.

21 Pedro chihuīna'mpālh:

—Catanūlh chā'tin ixlakxoko Judas tī ixquincātā'latlā'huanān a'cxni' Jesús ixquincātā'latlā'huanān. 22 Catahuī'lh chā'tin tī ixquincātā'latlā'huanān a'cxni' Juan mā'kpaxīlh Jesús hasta a'cxni' Jesús a'lh nac a'kapūn. Ū'tza' nala hua'chi quina'n ē nalīchihuīna'n chī Jesús lacastālancuana'nli.

23 Cālacsacca chā'tu' chi'xcuhuī'n. Ixtacuīni' chā'tin José tī ixuanican Barsabás ē Justo. Ē ā'chā'tin huampala ixtacuhuīni' Matías. 24 Ē tatlahualh oración ē tahuanli chuntza':

—QuinDiosca'n, hui'x cālakapasni'ya' ixlīstacna'ca'n ixlīpō'ktuca'n chi'xcuhuī'n. Hui'x caquilāmāsu'yuni'uj tī hui'x lacsacnī'ta' huā'mā' chā'tu'. 25 Ū'tza' natā'scujān chī apóstol. Natahui'la ixlakxoko Judas tī makxtekli ixtascujūt ē tlahualh tū jā tze. Ū'tza' lī'a'lh nac pūpātīn.

26 Tlahuaca a'ktin talacsacni' tī napāxtoka. A'cxni' laktzī'nca ū'tza' Matías pāxtokli. Ē ū'tza' līchi'palh tzamā' tascujūt. Ū'tza' lacchā'lh ixlīkelhacāujtu' apóstoles.

2

Macaminca Espíritu Santo

1 A'cxni' chilh ixquilhtamacuj Pentecostés, ixlīpō'ktuca'n
ixtatakēstokkō'nī't. 2 Xamaktin macasā'nalh tū ixmimā'cha'
nac a'kapūn. Kexmatca hua'chi palha' ū'ni' ixmimā'lh pō'ktu
nac chic jā ixtahui'lāna'lh. 3 Cātasu'yuni'lh hua'chi sī'ma'kā't
tū tasu'yulh hua'chi macscut. Cālakchā'lh chā'tunu' xlaca'n.
4 Ixlīstacna'ca'n talītatzumakō'lh Espíritu Santo. Tatzuculh
tachihuīna'n a'katunu' tachihuīn tū cāmaxquī'lh Espíritu Santo
natachihuīna'n.
5 Ixtahui'lāna'lh nac Jerusalén israelitas, chi'xcuhuī'n
tī ixtalakachi'xcuhuī' Dios. Xlaca'n ixtaminkō'nī't
xala' calhāxcuhuālh. 6 A'cxni' takexmatli tū
macasā'nanli, tatakēstokkō'lh ixlīpō'ktuca'n. Jā ixtaca'tzī
chā'tunu' chī ixtakexmatmā'nalh chī ixtachihuīnca'n.
7 Ixtalītamakchuyīmā'nalh ē talāhuanilh:

—Hua'chi jā xala' nac Galilea tī tachihuīna'mā'nalh. 8 ¿Chī
kexmatāuj huā'mā' tachihuīn tū chihuīna'nāuj līchā'tunu'
quina'n? 9 Makapitzīn quina'n xala' nac Partia ē Media ē
Elam ē Mesopotamia ē Judea ē Capadocia ē Ponto ē Asia.
10 Ā'makapitzīn quina'n xala' nac Frigia ē Panfilia ē Egipto ē
xala' nac África ā'chulā' pekanācha' Cirene. Ā'makapitzīn xala'
nac Roma tī taminī'ta'ncha' nac Jerusalén. Makapitzīn xlaca'n
talīlacastacni' israelitas ē ā'makapitzīn tamaktanūkō'lh na
ixtamāsu'yunca'n israelitas. 11 Ā'makapitzīn quina'n xala' nac
Creta ē Arabia. Quina'n cākexmatni'yāuj tzamā' chi'xcuhuī'n,
xala' nac Galilea, chī tachihuīna'mā'nalh tū quintachihuīnca'n.
Quincātalīchihuīna'mā'n tū līlahuamā'lh Dios ixlītli'hui'qui
—talāhuanilh.
12 Ixlīpō'ktuca'n talī'a'cnīkō'lh ē jā ixtaca'tzī chī līlamā'lh.
Talākelhasqui'nīlh:

—¿Tū huanicu'tun huā'mā'?

13 Makapitzīn ixtalīkelhkamāna'mā'nalh ē ixtaquil-
huamā'nalh:

—Huā'mā' chi'xcuhuī'n taka'chī.

Pedro cātā'chihuīna'nli tachi'xcuhuī't

14 Pedro tāyalh ē ā'makapitzīn apóstoles ē palha' chihuīna'lh:

—Iccāhuaniyān chi'xcuhuī'n israelitas ē milīpō'ktuca'n
hui'xina'n tī hui'lā'na'ntit nac Jerusalén. Caca'tzītit hui'xina'n
huā'mā' ē cakexpa'ttit quintachihuīn. 15 Tzamā' chi'xcuhuī'n
jā taka'chī chī puhua'nā'tit hui'xina'n. Jā taka'chī ixpālacata
xmān makna'jāstza' tzi'saj. 16 Huā'mā', tū hui'xina'n
laktzī'mpā'na'ntit ē kexpa'tpā'na'ntit, ū'tza' līchihuīna'nli profeta
Joel makāstza'. Joel huanli:

17 Chuntza' Dios huanli:

A'cxni' ā'xmān quilhtamacuj na'iccāmacamini' quinEspíritu
ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't.
Minka'hua'chanca'n ē mintzu'ma'janca'n natalīchihuīna'n
quintachihuīn.
Minka'hua'chanca'n natalakachuya ē lakkōlu'n nata-
lakahuāna'n.
18 Ixlīcāna' na'iccāmacamini' xlaca'n quinEspíritu huā'mā' quil-
htamacuj tī quintatā'scuja, chi'xcuhuī'n ē puscan.
Xlaca'n natalīchihuīna'n quintachihuīn.
19 Na'icmāsu'yu lī'a'cnīn tālhmā'n nac a'kapūn ē natasu'yu tū
talī'a'cnīn chi'xcuhuī'n nac cā'ti'ya'tna'.
Natatasu'yu ka'lhni' ē lamana' ē mixini' tū hua'chi jini'.
20 Chi'chini' jā naxkaka ē mālhcuyu' natasu'yu chī ka'lhni'.
Ā'līstān namin ixquilhtamacuj Māpa'ksīni' Jesucristo a'cxni'
namimpala.
Nala a'ktin quilhtamacuj xaka'tla'.
Nalaktzī'ncan tū na'a'nan.
21 Nala chuntza': Catīxcuhuālh tī nata'sani' Māpa'ksīni' na-
maktāya, ū'tza' na'a'kapūtaxtu.
22 Pedro chihuīna'mpālh:
—Chi'xcuhuī'n israelitas, cakexpa'ttit huā'mā' tachihuīn.
Dios cāmāsu'yuni'n hui'xina'n ū'tza' macamilh Jesús xala' nac
Nazaret. Cāmāsu'yuni'n huā'mā' ixpālacata lī'a'cnīn tū līt1ahualh
Jesús ixlītli'hui'qui Dios na milacatīnca'n. Huā'mā' hui'xina'n
ca'tzīyā'tit. 23 A'cxni' macamāstā'ca Jesús, ē hui'xina'n hua'ntit
caxtokohua'ca'ca ē camāmaknīnīca. Tī tamaknīlh Jesús, xlaca'n
jā tzeya chi'xcuhuī'n. Huā'mā' kentaxtūlh chuntza' chī ix-
talacasqui'nīn Dios tū jāla talakpalī ē chuntza' chī ixca'tzī
Dios makāstza'. 24 Dios mālacastālancuanīlh Jesús ē līmāxtulh
ixlītli'hui'qui līnīn ixpālacata Jesús jāla tamakxteka nac cā'līnīn.
25 David līchihuīna'nli Jesús ē huanli:
Pō'ktu quilhtamacuj xa'iclaktzī'n Māpa'ksīni' na quilacatīn.
Huī'lh na quimpekxtūcāna'j.
Chuntza' jā ictitamakchuyīlh.
26 Ū'tza' līpāxuhualh quilīstacna' ē icchihuīna'nli catūhuālh tū
līpāxuhualh ixpālacata jā catimakxtekca quimacni'.
27 Hui'x jā catimakxtekti quilīstacna' nac cā'līnīn, ē jā cati-
makxtekti namasa quimacni'.
Quit miSka'ta' xatasicua'lanālani'.
28 Quimāsu'yuni'nī'ta' chī na'iclīlatā'kchoko.
Na'icka'lhī tapāxuhuān na milacatīn.
29 Pedro chihuīna'mpālh:
—Chi'xcuhuī'n, israelitas chī quit, na'iccāhuaniyān tū
ixlīcāna' ixpālacata quimpapca'n David tī ixpuxcu'ca'n
israelitas ixuanī't. Xla' nīlh ē mā'cnūca. Huī'lhcus jā mā'cnūca.

30 Xla' ixa'kchihuīna' Dios ixuanī't. Ixca'tzī chī Dios ixuanī't
ixlīcāna' nahui'lī chī ixlīpuxcu' tī ī'xū'nātā'nat David. 31 David
ixca'tzī Cristo nalacastālancuana'n ē jā catitahui'lacha' nac
cā'līnīn ē jā catimasli ixmacni' Cristo. Ū'tza' chuntza'
līzo'knulh David. 32 Dios mālacastālancuanīnī't huā'mā' Jesús.
Quilīpō'ktuca'n iclaktzī'nī'ta'uj huā'mā'. 33 Dios līmāhua'ca'lh
Jesús ē līhui'līlh na ixpekxtūcāna'j. XaTāta' Dios maxquī'lh
Jesús Espíritu Santo chuntza' chī huanli pūla. Nā Jesús
macamilh Espíritu Santo huā'tzā'. Huā'mā' ū'tza' tū hui'xina'n
laktzī'mpā'na'ntit ē kexpa'tpā'na'ntit chuhua'j. 34 David jā a'lh
nac a'kapūn. Xla' huanli:
Māpa'ksīni' Dios huanilh quiMāpa'ksīni':
"Catahui'la'na quimpekxtūcāna'j
35 hasta a'cxni' quit na'iccāskāhuī' mintā'lāquiclhlaktzi'."
36 Pedro chihuīna'mpālh:
—Cataca'tzīkō'lh ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac Israel huā'mā':
Dios hui'līlh Jesús ixlīMāpa'ksīni' ē ixlīCristo. Ū'tza' huā'mā'
Jesús tī hui'xina'n māxtokohua'ca'nīni'ntit.
37 A'cxni' takexmatli huā'mā', tatamakchuyīlh.
Kelhasqui'nīca Pedro ē ā'makapitzīn apóstoles:
—Chi'xcuhuī'n, ¿tū na'ictlahuayāuj?
38 Pedro cāhuanilh:
—Calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n ē ca'a'kpaxtit
milīpō'ktuca'n hui'xina'n na ixtacuhuīni' Jesucristo.
Chuntza' nacātamātza'nkēna'ni'yān mincuentaca'n ē Dios
nacāmaxquī'yān Espíritu Santo. 39 Ū'tza' tū Dios huanī't
namāstā'. Huā'mā' tzē namaktīni'nā't hui'xina'n. Nā
tzē natamaktīni'n nā mincamana'ca'n ē nā ixlīpō'ktuca'n
tachi'xcuhuī't xalanī'n ā'lacatunu' cā'lacchicni' ē ixlīpō'ktu tī
nacāta'sani' Māpa'ksīni' quinDiosca'n.
40 Pedro cāhuanilh ē cāmaxquī'lh talacapāstacni' ē huanli:
—Ca'a'kapūtaxtutit ē chuntza' jā tila'yā't chī huā'mā'
tachi'xcuhuī't jā tze tī tahui'lāna'lh chuhua'j —cāhuanica.
41 Tī ta'a'ka'ī'ni'lh ixtachihuīn Pedro, xlaca'n ta'a'kpaxli.
Tī ta'a'ka'ī'lhcus huā'mā' quilhtamacuj a'ktu'tun mil
tachi'xcuhuī't. 42 Xlaca'n jā ixtamakxteka ixtamāsu'yunca'n
apóstoles. Jā ixtamakxteka chī ixtatakēstoka ē chī
ixtamālacpitzī pāntzīn ē chī ixta'orarla. Ixtaka'lhī a'ktin
ixtalacapāstacni'ca'n.

Chī ixtalīlatlā'huan tī ixta'a'ka'ī xapūla

43 Ixlīpō'ktuca'n ixtajicua'n. Apóstoles tatlahualh
lhūhua' laka'tla' lī'a'cnīn tū talīmāsu'yulh ixlītli'hui'qui Dios.
44 Ixlīpō'ktuca'n tī ixta'a'ka'ī', ixtahui'lāna'lh kēxtim ē a'ktin
ixtamālacpitzī ixlīpō'ktu tū ixtaka'lhī. 45 Tastā'lh ixti'ya'tca'n
ē tū ixtaka'lhī ē ixtalāmāpitzīni' tumīn ixlīpō'ktuca'n chā'tunu'

chī ixtamaclacasqui'n. 46 Lakalīyān ixtatakēstoka xaka'tla' nac templo. Ixtamāpitzi pāntzīn na ixchicca'n ē cā'tapāxuhuān ixtahuā'yan. Ixtapāxuhua ixlīstacna'ca'n. 47 Ixtamakapāxuī Dios. Ixcālaktzī'ncan tzeya chi'xcuhuī'n. Māpa'ksīni' Dios ixmālhūhuī'pala lakalīyān. Lakalī lakalī ixtalhūhua'ntēlha tī ixta'a'kapūtaxtu.

3

Mātzeyīca chā'tin lū'ntu'

1 A'ktin quilhtamacuj Pedro ē Juan lacxtim ixtatahua'ca'mā'nalh xaka'tla' nac templo. Ixlacchā'ni' hora tū ixpūtlahuacan oración, chī maktu'tun hora kōtanū. 2 Lakalī lakalī ixtahui'la a'ntza' chā'ṭin chi'xcu' lū'ntu' chu tunca ixlīlacatuncuhuī'nī't. Lakalī lakalī ixui'līcan na ixtanquilhtīn nac templo xalacatzuna'j nac xamākelhcha jā ixuanican Tzēhuanī't. A'ntza' ī'squi'n tumīn tū ixlīhuā'yan. Ixcāsqui'ni' tī ixtatanū nac templo. 3 A'cxni' lū'ntu' cālaktzī'lh Pedro ē Juan ixtatanūmā'nalh nac templo ē xla' cāsqui'ni'lh tumīn. 4 Pedro ē Juan talakalaktzī'lh ē Pedro huanilh:

—Caquilālakalaktzī'uj.

5 Xla' cālakalaktzī'lh ē xla' puhuanli huī'lh tū namaxquī'can. 6 Pedro huanilh:

—Jā tū icka'lhī plata ē nūn oro. Na'icmaxquī'yān tū icka'lhī. Na ixtacuhuīni' Jesucristo xala' nac Nazaret, catāya' ē catlā'hua'nti.

7 Macachi'palh ixpekcāna'j ē yāhualh. Palaj tunca ixtujan ē ixtūpixni' tatli'hui'clhli. 8 Palaj tunca tāyalh ē tlā'huanli ē cātā'tanūlh Pedro ē Juan nac templo. Ixtlā'huantēlha tanūlh ē ixtachāyāhuatēlha ē ixmakapāxuīmā'lh Dios. 9 Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't talaktzī'lh chī ixlatlā'huan ē ixmakapāxuīmā'lh Dios. 10 Talakapasli ū'tza' tī ī'squi'ntahui'la tumīn na ixtanquilhtīn xaka'tla' templo, xalacatzuna'j jā huanican xamākelhcha Tzēhuanī't. Talī'a'cnīlh tū ixa'kspulanī't. Jā ixtaca'tzī.

Pedro a'kchihuīna'nli na ixtanquilhtīn Salomón

11 Tzamā' lū'ntu' tī ixtzeyanī'tcus, ixcātā'lāmacachi'patlā'huan Pedro ē Juan. Ixlīpō'ktu tachi'xcuhuī't tu'jnun ta'a'lh ē cālaktastokca nac tanquilhtīn jā huanican ixtanquilhtīn Salomón ē talī'a'cnīlh. 12 Pedro, a'cxni' laktzī'lh huā'mā', cāhuanilh tachi'xcuhuī't:

—Chi'xcuhuī'n israelitas, ¿tū ixpālacata lī'a'cnī'yā'tit huā'mā'? ¿Tū ixpālacata quilālakalaktzī'nāuj? Jā quilītli'hui'quica'n tū iclīmātzeyīnī'ta'uj ē jā ixpālacata quina'n tzeya chi'xcuhuī'n. 13 Tlahualh huā'mā' ixDiosca'n Abraham ē Isaac ē Jacob ē quinatāta'na'ca'n. Ū't za' Dios māsu'yunī't ka'lhī līmāpa'ksīn Jesús tī ī'ska'ta' Dios. Huā'mā'

Jesús ū'tza' tī macamāstā'tit hui'xina'n ē kelhtatzē'ktit na
ixlacatīn Pilato. Pilato ixmakxtekcu'tun ē hui'xina'n jā
lacasqui'ntit. 14 Hui'xina'n kelhtatzē'ktit tī tze ē tlahuanī't
xmān tū tze. Hui'xina'n hua'ntit camakxtekca chā'tin
maknīni'. 15 Māmaknīnīni'ntit Jesús tī māstā' latamat ē tī
Dios mālacastālancuanīlh. Huā'mā' quina'n icmāsu'yuyāuj
chī lacastālancuana'nli. 16 Ica'ka'ī'ni'yāuj Jesucristo. Ū'tza'
līmātzeyīca huā'mā' chi'xcu' tī hui'xina'n laktzī'nā'tit ē
lakapasā'tit. Jesús quincāmā'a'ka'ī'nīn. Ū'tza' līmātzeyīca na
milacatīnca'n milīpō'ktuca'n hui'xina'n.

17 'Chuhua'j chi'xcuhuī'n, quit icca'tzī hui'xina'n jā
ixca'tzīyā'tit tū tlahua'tit a'cxni' māmaknīnīni'ntit Jesús. Nā
jā ixtaca'tzī mimāpa'ksīni'nī'nca'n. 18 Dios māca'tzīnīni'lh
xapūla Cristo napātīni'n. Chuntza' tahuanli ixa'kchihuīna'nī'n
Dios xala' makāstza'. Huā'mā' mākentaxtūlh Dios.
19 Chuhua'j hui'xina'n calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n
ē calakpalī'tit milīstacna'ca'n ē chuntza' naxapacan
mincuentaca'n. Chuntza' namin quilhtamacuj a'cxni' Dios
nacāsicua'lanātlahuani'yān milīstacna'ca'n. 20 Namacamin
Jesucristo tī xapūla līhui'līlh Dios nacāmacamini'yān
hui'xina'n. 21 Jesucristo natahui'la nac a'kapūn hasta
a'cxni' Dios nacāxtlahuapalakō' ixlīpō'ktu chī Dios makāstza'
cāmāchihuīnīlh ixa'kchihuīna'nī'n tī lactze. 22 Moisés cāhuanilh
quinapapana'ca'n:

Māpa'ksīni' quinDiosca'n nacāmacamini'yān hui'xina'n chā'tin
a'kchihuīna', chuntza' chī quimacamilh quit.

Dios nalacsaca chā'tin chī hui'xina'n.

Hui'xina'n nakexpa'tā'tit ixlīpō'ktu tū nacāhuaniyān.

23 Tī jā nata'a'ka'ī' tū nahuan tzamā' chi'xcu', ū'tunu'n
nacāmālaksputūcan ē nacātamacxtucan ixlacatīnca'n
tachi'xcuhuī't.

24 'Chuntza' tahuanli ixlīpō'ktuca'n ixa'kchihuīna'nī'n Dios
xamakāstza', Samuel ē nā chuntza' tī tamilh ā'līstān. Xlaca'n
tahuanli na'a'kspula huā'mā'. 25 Hui'xina'n ixcamana'ca'n
ixa'kchihuīna'nī'n Dios. Nā milaca'n talacāxtlahuan tū tlahualh
quinDiosca'n ē quinapapana'ca'n. Tlahuaca talacāxtlahuan
a'cxni' Dios huanilh Abraham:

Ixpālacata minatā'natna' nacāsicua'lanātlahuacan ixlīpō'ktuca'n
tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.

26 A'cxni' Dios macamilh ī'Ska'ta', cālakmacamin hui'xina'n pūla
ixpālacata milīpō'ktuca'n namakxtekā'tit tū jā tze ē chuntza'
nacātasicua'lanātlahuayān —huanli Pedro.

4

Pedro ē Juan na ixlacatīnca'n scujnī'n

1 A'cxni' Pedro ē Juan ixtatā'chihuīna'mā'nalh tachi'xcuhuī't,
talakmilh pālejni' ē ixcapitán tropas xalanī'n nac templo
ē nā saduceos. 2 Xlaca'n tatamakchuyīlh ixpālacata tū
ixcāmāsu'yuni'can tachi'xcuhuī't ē chī ixtalīchihuīna'n Jesús
lacastālancuana'nli, ē chuntza' nalīlacastālancuana'ncan.
3 Cāchi'paca Pedro ē Juan ē cāmānūca nac pūlāchī'n. Kōtanūtza'
ixuanī't, ē ū'tza' cālīmakxtekca a'ntza' hasta ixlīlakalī.
4 Ta'a'ka'ī'lh lhūhua' tī takexmatli tachihuīn. Ixlīlhūhua'ca'n
chī a'kquitzis mil chi'xcuhuī'n.
5 Ixlīlakalī tatakēstokli nac Jerusalén māpa'ksīni'nī'n
ē xanapuxcu'nu' israelitas ē mākelhtahua'kē'ni'nī'n
līmāpa'ksīn. 6 Milh Anás, tī xapuxcu' pālej, ē Caifás ē Juan
ē Alejandro ē ixlīpō'ktuca'n ixtalakapasnī'n xapuxcu' pālej.
7 A'cxni' ixcāhui'līcanī'ttza' Pedro ē Juan na ixlacatīnca'n,
cākelhasqui'nīca:
—¿Tīchu ixlīmāpa'ksīn tū lītlahua'tit huā'mā'? ¿Tīchu
cāmacaminān lītlahua'tit huā'mā'?
8 Ixlīstacna' Pedro ixlītzuma Espíritu Santo ē cāhuanilh:
—Chi'xcuhuī'n, māpa'ksīni'nī'n ē xanapuxcu'nu' israelitas:
9 Chuhua'j quina'n quilāmālacapū'nī'ta'uj ixpālacata a'ktin tū
tze ictlahuani'uj huā'mā' chi'xcu' ta'jatatlani' ē ixpālacata
chī lītatzeyīlh. 10 Caca'tzītit milīpō'ktuca'n hui'xina'n ē
cataca'tzīlh ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't israelitas huā'mā'
tū a'kspulalh. Huā'mā' chi'xcu' tī yālh na milacatīnca'n
ū'tza' līmātzeyīlh ixlītli'hui'qui Jesucristo xala' nac Nazaret.
Ū'tza' Jesucristo tī hui'xina'n māxtokohua'ca'nīni'ntit ē Dios
mālacastālancuanīlh. 11 Huā'mā' Jesucristo ū'tza' tī lakmaka'ntit
hui'xina'n hua'chi tapācna'nī'n talakmaka'n a'ktin chihuix.
Chuhua'j huā'mā' Jesucristo hua'chi chihuix tū pūla hui'līca
ixtzā'stūn. 12 Jesucristo xmān ū'tza' makapūtaxtūnu'.
Jā a'nampala ā'chā'tin chi'xcu' nac cā'quilhtamacuj tī tzē
quincāmakapūtaxtūyān —huanli Pedro.
13 A'cxni' talaktzī'lh māpa'ksīni'nī'n chī Pedro ē Juan jā
ixtajicua'n, xlaca'n talī'a'cnīlh ixpālacata ixtaca'tzī Pedro ē
Juan xlaca'n catīhuālh chi'xcuhuī'n ē jā tū ixtaca'tzī. Ū'tza'
talīca'tzīlh xlaca'n ixtatā'latlā'huan Jesús. 14 Talaktzī'lh chi'xcu'
tī mātzeyīca ē ixyālh ixlacatīnca'n. Jāla tahuanli jā tze tū
tatlahualh Pedro ē Juan. 15 Cāmaxquī'ca līmāpa'ksīn catatax-
tulh macsti'na'j Pedro ē Juan jā ixtatakēstoknī't tī ixtatlahua
justicia. Talīkelhachihuīna'nli xlaca'n 16 ē talāhuanilh:
—¿Tū nacātlahuani'yāuj tzamā' chi'xcuhuī'n? Ū'tunu'n
tatlahuanī't a'ktin ka'tla' lī'a'cnīn. Huā'mā' taca'tzī
ixlīpō'ktuca'n tī tahui'lāna'lh nac Jerusalén. Jāla
cati'a'kskāhuī'uj. 17 Cacāmekē'klhauj ē cacāhuaniuj jātza'
catamāsu'yulh na ixtacuhuīni' Jesús. Chuntza' jātza'
catitalhūhua'nli tī ta'a'ka'ī' ixtachihuīnca'n —talāhuanilh.

18 Cāmāta'satīnīni'nca Pedro ē Juan ē cāmāpa'ksīca jātza'
catalīchihuīna'nli ē jātza' catamāsu'yulh nūn ā'maktin na ix-
tacuhuīni' Jesús. 19 Pedro ē Juan takelhtīni'lh ē tahuanli:
—¿Ē chā tze na ixlacatīn Dios na'iccākexmatni'yān
hui'xina'n ē jā na'ickexmatni'yāuj Dios? ¿Chī puhua'nā'tit?
Caquilāhuaniuj. 20 Quina'n jāla ictimakxtekui na'icuanāuj tū
iclaktzī'nī'ta'uj ē tū ickexmatnī'ta'uj —tahuanli.
21 A'cxni' ixcāmekē'klhacanī't huampala, cāmakxtekca. Jāla
ixtamaclani' chī nacālīmakapātīnīncan ixpālacata ixtajicua'ni'
tachi'xcuhuī't. Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't ixtachihuīna'n chī
ixlīka'tla' Dios chī līlzeyanli lū'ntu'. 22 Ē huā'mā' chi'xcu'
ixka'lhītza' līhua'ca'lh tu'pu'xam cā'ta.

Tā'timīn tasqui'ni'lh Dios cacāmaktāyalh jā titajicua'n

23 A'cxni' Pedro ē Juan ixcāmakxtekcanī'ttza', talaka'lh
ixtā'timīnca'n. Cāhuanica ixlīpō'ktu tū ixtahuanī't
xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas. 24 A'cxni'
takexmatli huā'mā', ixlīpō'ktuca'n kēxtim ta'orarlīlh ē
tahuanilh Dios:
—Māpa'ksīni', hui'x Dios ē hui'x tla'hua' a'kapūn ē ti'ya't ē
mar ē ixlīpō'ktu tū a'nan. 25 Ixlītli'hui'qui Espíritu Santo hui'x
māchihuī'ni' David tī ixtā'scujān. David huanli chuntza':
¿Tū ixpālacata tata'sa ē tasītzī' tzamā' tachi'xcuhuī't tī jā is-
raelitas?
¿Tū ixpālacata talacapāstaca tachi'xcuhuī't tū jā ixtapalh?
26 Napuxcu'nu' xalanī'n nac cā'ti'ya'tna' tatā'lāquiclhlaktzī'lh
Dios.
Māpa'ksīni'nī'n tatakēstokli,
ē talītalakaspi'tni'ni'lh Māpa'ksīni' Dios ē nā Cristo tī Dios lac-
sacnī't.
27 'Ū'tza' ixlīcāna'. Nac huā'mā' cā'lacchicni' tatakēstokli
Herodes ē Poncio Pilato ē israelitas ē tī jā israelitas.
Talītalakaspi'tni'ni'lh Jesús miSka'ta' tī lacsacnī'ta' hui'x,
quinDiosca'n. 28 Xlaca'n tatakēstokli natatlahua xmān tū
hui'x līhui'li' xapūla tū nala ē xmān tū milīmāpa'ksīn ē
mintalacapāstacni'. 29 Chuhua'j, Māpa'ksīni' Dios, cala'ktzi'
chī quincātamekē'klhacu'tunān. Caquilāmaktāyauj quina'n tī
iccātā'scujān. Chuntza' na'iclīchihuīna'nāuj mintachihuīn ē jā
na'icjicua'nāuj. 30 Camāsu'yu' milītli'hui'qui ē cacāmātzeyi' ē
calītla'hua' lī'a'cnīn ixlītli'hui'qui Jesús miSka'ta' tī tze.
31 A'cxni' ixta'orarlīnī'ttza', tachiquilh jā ixtatakēstoknī't.
Ixlīpō'ktuca'n ixlīstacna'ca'n talītatzumalh Espíritu Santo.
Talīchihuīna'nli ixtachihuīn Dios ē jā ixtajicua'n.

Kēxtim tahui'līlh tū ixtaka'lhī

32 Ixlīlhūhua' tī ixta'a'ka'ī'nī't ixtaka'lhī a'ktin talacapāstacni'
ē a'ktin tapuhuāt. Nūn chā'tin puhuanli jāla namāstā' tū

ixka'lhī. Maktin ixtamākēxtimīnī't ixlīpō'ktu tū ixtaka'lhī.
33 Apóstoles ixtaka'lhī lhūhua' līti'hui'qui. Ixtalīmāsu'yu
chī Māpa'ksīni' Jesús ixlacastālancuana'nī't. Ē Dios
ixcāsicua'lanātlahua. 34 Nūn chā'tin ī'sputni' catūhuālh ixpālacata
ixlīpō'ktuca'n tī ixtaka'lhī ixti'ya'tca'n ē ixchicca'n, ixtastā'
ē ixtalīmin ixtapalh tū ixtastā'. 35 Ixtamaxquī' apóstoles.
Tamāpitzīlh chā'tunu' chī ixtamaclacasqui'n. 36 Ixuī'lh chā'tin
chi'xcu' ixtacuhuīni' José. Apóstoles tamāpācuhuīlh ixlī'a'ktu'
ixtacuhuīni' Bernabé (huā'mā' huanicu'tun māko'xamixīni').
Ū'tza' levita ixuanī't xala' nac Chipre. 37 Xla' ixka'lhī ixti'ya't.
Stā'lh ē cālīmini'lh ixtapalh ē cāmaxquī'lh apóstoles.

5

Tamātzē'kli macsti'na'j tumīn Ananías ē Safira

1 Nā ixuī'lh chā'tin chi'xcu' ixtacuhuīni' Ananías. Ixka'lhī
ixpuscāt tī ixuanican Safira. Xlaca'n tastā'lh pītzuna'j
ixti'ya'tca'n. 2 Ananías māquī'lh macsti'na'j ixtapalh. Nā
ixpuscāt nā ixtā'līca'tzī. Ananías līmilh tū quītāxtūlh ē
cāmaxquī'lh apóstoles. 3 Pedro huanilh:

—Ananías, ¿tū ixpālacata lītanūlh skāhuī'ni' na milīstacna' ē
lakpalīlh mintalacapāstacni' lī'a'kskāhuī'cu'tuna' Espíritu Santo
ē namāquī'ya' macsti'na'j tumīn ixtapalh ti'ya't? 4 Mila' ixu-
anī't ti'ya't a'cxni' jāna'j ī'stā'ya'. Mila' ixuanī't ixtapalh a'cxni'
stā't ti'ya't. ¿Tū ixpālacata līlacapāstacti natlahua'ya' huā'mā'?
Hui'x a'ksa'nī'ni' jā xmān na ixlacatīnca'n chi'xcuhuī'n. Hui'x
nā a'ksa'nī'ni'nī't'a' na ixlacatīn Dios.

5 A'cxni' Ananías kexmatli huā'mā' tachihuīn, a'kā'lh
xanīn. Tajicua'nli ixlīpō'ktuca'n tī takexmatli tū a'kspulalh.
6 Ka'hua'chan tamā'kaquī'lh Ananías ē tapāsui'tli ē tamāxtulh ē
tamā'cnūlh.

7 Chī ixlī'a'ktu'tun hora ixpuscāt Ananías tanūlh. Xla' jā
ixca'tzī tū ixa'kspulanī't. 8 Pedro kelhasqui'nīlh:

—Caquihua'ni', ¿chī līstā'tit ti'ya't?

Puscāt huanilh chuntza' chī ixuaninī't ixkōlu'.

9 Pedro huanilh:

—¿Tū ixpālacata lālīca'tzīyā'tit a'kskāhuī'cu'tunā'tit ixEspíritu
Dios? Cakexpa'tti chī tatantūsa'nan kēpūn tī tamā'cnūlh
minkōlu'. Nā hui'x natamāxtuyān.

10 Lacapala puscāt a'kā'lh xanīn na ixlacatīn Pedro.
Ka'hua'chan tatanūchi ē talaktzī'lh mā'lh xanīn. Tamāxtulh
ē tamā'cnūlh ixpāxtūn ixkōlu'. 11 Ixtajicua'n ixlīpō'ktuca'n
tā'timīn tī takexmatli huā'mā'.

Tlahuaca lhūhua' lī'a'cnīn

12 Apóstoles tatlahualh lhūhua' lī'a'cnīn ixlacpu'na'i'tātca'n
tachi'xcuhuī't. Ixtatakēstoknī't ixlīpō'ktuca'n na
ixtanquilhtīn Salomón. 13 Nūn chā'tin chī ixlīlhūhua'ca'n

jā tā'takēxtimīcu'tunli ū'tunu'n ixpālacata ixtajicua'n.
Tachi'xcuhuī't ixtalaktzī'n apóstoles chī tzeya chi'xcuhuī'n.
14 Tī ixta'a'ka'ī'ni' Māpa'ksīni' ā'chulā' ixtalhūhua'n,
chi'xcuhuī'n ē puscan. 15 Ixcālīmincan ta'jatatlanī'n nac
cā'tejen jā ixtētaxtu Pedro. Ixcāhui'līcan nac talajni' ē na
ixpūtama'ca'n, palh tzē cahuālh masqui xmān ixmāstilē'k
Pedro ixcālīmātzeyīlh. 16 Nā ixtamimā'nalh nac Jerusalén
lhūhua' tachi'xcuhuī't xalanī'n cā'lacchicni' na ixlacatzuna'j
Jerusalén. Ixtalīmin ta'jatatlanī'n ē tī ixtaka'lhī jā tzeya ū'ni'.
Ixlīpō'ktuca'n cāmātzeyīca.

Cāputzastālani'ca Pedro ē Juan

17 Tā'kaquī'lh xapuxcu' pālej ē ixchi'xcuhuī'n tī ixta'a'ka'ī'ni'
ixtamāsu'yunca'n saduceos. Tasītzī'lh xlaca'n. 18 Cāchi'paca
apóstoles ē cāmānūca nac pūlāchī'n. 19 Dios macamilh chā'tin
ángel. Ē cāmālaquī'ni'lh pūlāchī'n tzī'sa ē cāmāxtulh ē cāhuanilh:
20 —Capintit ē catāya'tit xaka'tla' nac templo ē
cacātā'chihuīna'ntit tachi'xcuhuī't ixlīpō'ktu chī tzē natalīka'lhī
xasāsti' ixlatamatca'n.
21 A'cxni' ixtakexmatnī't huā'mā', tatanūlh xaka'tla' nac tem-
plo a'cxni' ī'xkakamā'lhtza' ē tamāsu'yulh.
Xapuxcu' pālej ē nā ixchi'xcuhuī'n tatakēstokli.
Cāmākēstokca ū'tunu'n tī ixtatlahua justicia ē ixlīpō'ktu
xanapuxcu'nu' xalanī'n nac Israel. Cāmacā'nca policías
natamāxtu tachī'nī'n nac pūlāchī'n ē natalīmin. 22 A'cxni'
policías tachā'lh, jā cāmaclaca nac pūlāchī'n. Taquītaspi'tli ē
tamāca'tzīnīni'lh. 23 Tahualh:
—Icchā'uj nac pūlāchī'n ē iclaktzī'uj ē tzej ixlacchahua.
Maktaka'lhna'nī'n ixtayāna'lh ixtanquilhtīn nac pūlāchī'n.
A'cxni' icmālaquī'uj, jā tī chā'tin icmaclauj na ixpūchakān
pūlāchī'n.
24 A'cxni' takexmatli huā'mā', xacapitán xaka'tla' templo
ē xanapuxcu'nu' pālejni' lhūhua' talacapāstacni'lh tūchu nala.
25 Palaj tunca milh chā'tin ē cāhuanilh:
—Chi'xcuhuī'n tī cāmānū'tit nac pūlāchī'n tayāna'ncha'
xaka'tla' nac templo ē tamāsu'yuni'mā'nalh tachi'xcuhuī't.
26 Palaj tunca ta'a'lh capitán ē policías ē cāquītēpalaca
Pedro ē Juan. Cālīminca līlacatzucu ixpālacata ixtajicua'ni'
tachi'xcuhuī't palh ixcācucta'laca. 27 A'cxni' ixcālīmincanī'ttza',
cāhui'līca ixlacatīnca'n māpa'ksīni'nī'n. Xapuxcu' pālej
cākelhasqui'nīlh:
28 —¿Ē jā iccāmāpa'ksīn hui'xina'n jātza' camāsu'yu'tit na
ixtacuhuīni' Jesús? Hui'xina'n cāmāsca'tīkō'tittza' xalanī'n nac
Jerusalén tzamā' mintamāsu'yunca'n. Hui'xina'n hua'nā'tit
quina'n iclē'nāuj cuenta ixpālacata maknīca Jesús.
29 Takelhtīni'lh Pedro ē ā'makapitzīn apóstoles ē tahuanli:

—¿Ē chā tze palh na'iccākexmatni'yāuj chi'xcuhuī'n ē jā Dios? 30 IxDiosca'n quinatāta'na'ca'n mālacastālancuanīlh Jesús tī hui'xina'n māmaknīnīni'ntit a'cxni' xtokohua'ca'ca nac cruz. 31 Dios līmāhua'ca'lh Jesús ē hui'līlh na ixpekxtūcāna'j ē līhui'līlh xapuxcu' ē makapūtaxtūnu'. Ū'tza' tlahualh ixpālacata xalanī'n nac Israel natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n ē nacāmātza'nkēna'ni'can ixcuentaca'n. 32 Quina'n iclīmāsu'yuyāuj huā'mā'. Ē chuntza' līmāsu'yu Espíritu Santo tī Dios cāmaxquī'nī't tī takexmatni'.

33 A'cxni' takexmatli huā'mā', tasītzī'lh ē ixcāmaknīcu'tuncan. 34 Chā'tin scujni', tī fariseo ixuanī't, ixuanican Gamaliel. Xla' ū'tza' chā'tin xamākelhtahua'kē'ni' līmapa'ksīn ē ixlakachi'xcuhuī'can. Xla' tāyalh ē huanli cacāmāxtuca Pedro ē Juan tzāla'j. 35 Gamaliel cāhuanilh ā'makapitzīn scujnī'n:

—Chi'xcuhuī'n xalanī'n nac Israel, calacapāstacna'ntit tū nacātlahuani'yā'tit tzamā' chi'xcuhuī'n. 36 Ca'tzīyā'tit makāstza' ixuī'lh chā'tin chi'xcu' ixtacuhuīni' Teudas, tī ka'tla' ixmakca'tzī. Makapitzīn chi'xcuhuī'n, hua'chi a'ktā'ti' ciento, ixtastālani'. Xla' maknīca. Tata'a'kahuanīkō'lh tī ixtastālani'nī't. Chuntza' līsputli tū ixmātzucunī't Teudas. 37 Ā'līstān ixui'lapālh Judas xala' nac Galilea a'cxni' lālaktzo'kca. Xla' cāmā'kaquī'lh makapitzīn tī ixtastālani'. Nā Judas sputli. Tata'a'kahuanīkō'lh tī ixtastālani'nī't. 38 Chuhua'j iccāhuaniyān hui'xina'n, jā tū cacātlahuani'tit tzamā' chi'xcuhuī'n ē cacāmakxtektit. Palh huā'mā' talacapāstacni' ē huā'mā' tamāsu'yun xmān ixlaca'n chi'xcuhuī'n, ixlīmān nalaksputa. 39 Palh ixla' Dios, jā maktin catimāpānū'tit. Jā catā'lākelhtaxtoktītit Dios.

40 Ta'a'ka'ī'lh ixtachihuīn Gamaliel. Cāmāta'satīnīni'nca apóstoles ē cāsno'kca. Cāhuanica jātza' catachihuīna'lh na ixtacuhuīni' Jesús. Cāmakxtekca. 41 Pedro ē Juan tataxtulh ixlacatīnca'n scujnī'n. Tapāxuhualh ixpālacata cālaktzī'nca xlaca'n tze natapātī tū līmāxana' ixpālacata Jesucristo. 42 Lakalī lakalī xaka'tla' nac templo ē na ixchicca'n, jā ixtamakxteka tamāsu'yu ē talīchihuīna'n Jesucristo.

6

Cālacsacca kelhatojon maktāyana'nī'n

1 Huā'mā' quilhtamacuj ixtatachā'lhūhuī'tēlha tī ixta'a'ka'ī'. Chi'xcuhuī'n griegos talāhuanilh hebreos jā tze chī ixcāmāpitzini'can līhua' lakalī lakalī tī ixcānīmaka'ncanī'ttza' ē jā lacxtim ixcāmaxquī'can. 2 Kelhacāujtu' apóstoles tamākēstokli ixlīpō'ktuca'n tī ixta'a'ka'ī' ē cāhuanica:

—Jā minī'ni' na'icmakxtekāuj na'icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn Dios ē na'icmāstā'yāuj līhua'. 3 Chuhua'j, tā'timīn, cacālacsactit kelhatojon chi'xcuhuī'n chī hui'xina'n tī cālakapasā'tit

lactze ē tī talītzuma Espíritu Santo ē tī tzej talacapāstacna'n. Nacāmacamaxquī'yāuj huā'mā' tascujūt. 4 Quina'n ū'tza'tza' quintascujūtca'n: na'icorarlīyāuj ē na'icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn Dios —cāhuanica.

5 Huā'mā' cāminī'ni'lh ixlīpō'ktuca'n. Lacsacca Esteban, chā'tin chi'xcu' tī ixlītzuma Espíritu Santo ē tī tzej ixa'ka'ī'ni' Dios. Cālacsacca Felipe ē Prócoro ē Nicanor ē Timón ē Parmenas ē Nicolás xala' nac Antioquía tī ixcātā'a'ka'ī' israelitas. 6 Cālīminca ixlacatīnca'n apóstoles ē cā'orarlīca ē cā'a'cpūhui'līca ixmacanca'n.

7 A'kahuanli ixtachihuīn Dios. Tī ixta'a'ka'ī' ixtatachā'lhūhuītēlha nac Jerusalén. Lhūhua' pālejni' ta'a'ka'ī'lh ē takexmatni'lh ixtachihuīn Dios.

Chi'paca Esteban

8 Esteban ixa'ka'ī ē ixka'lhī ixlītli'hui'qui Dios. Ixtlahua lī'a'cnīn ixlacpu'na'i'tātca'n tachi'xcuhuī't. 9 Tatā'kaquī'lh makapitzīn xalanī'n na ixtemploca'n israelitas tī ixcāmāpācuhuīcan Libertos, ē nā xalanī'n nac Cirene ē Alejandría ē Cilicia ē Asia. Ē tatā'lālīhuanilh Esteban. 10 Xlaca'n jāla ixtatā'lāskāhuī' ixpālacata ixtalacapāstacni' Esteban ē ixpālacata Espíritu Santo tī ixmāchihuīnī. 11 Xlaca'n taxokolh ā'makapitzīn nata'a'ksa'nīni'n ixtakexmatnī't chī Esteban a'ksa'nli Moisés ē Dios. 12 Cāchihuīna'makasītzī'ca tachi'xcuhuī't ē xanapuxcu'nu' israelitas ē mākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. Xamaktin laktalacatzuna'jīca Esteban ē chi'paca ē līminca ixlacatīnca'n scujnī'n. 13 Cāhui'līca tī natahuan tū jā ixlīcāna' ē tahuanli:

—Huā'mā chi'xcu' jā makxteka a'ksa'n līmāpa'ksīn ē tzamā' xaka'tla' templo tū xatasicua'lanālan. 14 Ickexmatui a'cxni' huanli Jesús xala' nac Nazaret namālaksputū xaka'tla' templo ē natalakpalī tahuilat tū māsu'yulh Moisés.

15 Ixlīpō'ktuca'n tī ixtahui'lāna'ncha' jā ixtlahuacan justicia, talakalaktzī'lh Esteban. Ixlacan ixtasu'yu hua'chi ángel.

7

Tamaktāyalh Esteban ē maknīca

1 Xapuxcu' pālej kelhasqui'nīlh Esteban:

—¿Ē ixlīcāna' huā'mā'?

2 Esteban huanli:

—Chi'xcuhuī'n, israelitas hua'chi chī quit, cakexpa'ttit. Dios, tī ka'tla', tasu'yuni'lh quimpapca'n Abraham a'cxni' xla' ixuī'lhcus nac cā'lacchicni' nac Mesopotamia. Jāna'j ixa'n tahui'la nac Harán. 3 Dios huanilh:

Cataxtu na mincā'lacchicni' ē cacāmakxtekti mintalakapasnī'n
ē capit nac cā'lacchicni' tū na'icmāsu'yuni'yān.

4 Abraham taxtulh na ixcā'lacchicni'ca'n caldeos ē a'lh tahui'la
nac Harán. A'cxni' ixnīnī'ttza' ixtāta' Abraham, Dios līmilh
Abraham nac cā'lacchicni' jā hui'xina'n hui'lā'na'ntit chuhua'j.
5 Dios jā maxquī'lh ti'ya't huā'tzā', nūn pītzuna'j jā nayāhua ix-
tujan. Xmān huanilh ixtēcu' ti'ya't nahuan xla' ē ixnatā'natna',
masqui jāna'j ixka'lhī ixka'hua'cha. 6 Dios tā'chihuīna'nli
chuntza':
Minatā'natna' natatahui'la chī xamini' nac ā'lacatin
cā'lacchicni'.
A'ntza' nacāmāscujūcan ē nacāmakapātīnīncan a'ktā'ti' ciento
cā'ta.
7 Quit na'iccāmakapātīnīn tachi'xcuhuī't tī nacāmāscujū mi-
natā'natna'.
Ā'līstān natataxtu minatā'natna' ē naquintamakapāxuī
huā'tzā'.
8 Dios hui'līlh a'ktin talacāxtlahuan tū ixpālacata ixcāchu'cucan
chi'xcuhuī'n israelitas ixpālacata nacālīlakapascan. Tahuī'lh
chā'tin ixka'hua'cha Abraham, ixtacuhuīni' Isaac.
Ixlī'a'ktzayan quilhtamacuj Abraham chu'culh ixka'hua'cha.
Ā'līstān tahuī'lh chā'tin ixka'hua'cha Isaac, ixtacuhuīni'
Jacob. Ā'līstān Jacob ka'lhīlh kelhacāujtu' ixcamana' tī
quinapapana'ca'n.
9 'Quinapapana'ca'n ixtaquiclhlaktzī'n ixtā'tinca'n José.
Xlaca'n tastā'lh José. Lē'nca nac Egipto. Dios ixmaktaka'lha.
10 Dios makapūtaxtūlh ixlīpō'ktu tū pātīlh. Dios maxquī'lh José
talacapāstacni' na ixlacatīn Faraón tī puxcu' xala' nac Egipto.
Faraón ixlakachi'xcuhuī' José. Līhui'līlh chī gobernador nac
Egipto. Hui'līlh namāpa'ksīkō' pō'ktu ixchic Faraón.
11 'Milh a'ktin tatzi'ncstat ixlīpō'ktu tzamā' ti'ya't Egipto
ē nac Canaán. Tapātīni'lh. Quinapapana'ca'n jā ixta-
macla tū natahua'. 12 A'cxni' kexmatli Jacob ixa'nan trigo
nac Egipto, pūla cāmacā'lh a'ntza' ixka'hua'chan tī quina-
papana'ca'n. 13 A'cxni' ta'a'mpālh ixlīmaktu', José cāhuanilh
ixnapuxcu'nu': "Quit mistancuca'n." Faraón māca'tzīnīca
ixtā'timīn José ixtahuanī't. 14 José māta'satīnīni'lh Jacob tī
ixtāta' ē ixlīpō'ktuca'n ixtā'timīn ē ixcamana'ca'n, i'tāt ciento
ā'pu'xamaquitzis tachi'xcuhuī't. 15 Jacob a'lh tahui'la nac
Egipto. A'ntza' nīlh xla' ē nā tanīkō'lh ixka'hua'chan tī quina-
papana'ca'n. 16 Ā'maktin cālē'mpalaca nac Siquem ē a'ntza'
cāmā'cnūca nac lhu'cu' tū cāmaktamāhualh Abraham ixca-
mana' Hamor xalanī'n nac Siquem. Lītamāhualh tumīn.
17 'Ixtalacatzuna'jītēlha quilhtamacuj a'cxni'
ixmākentaxtūlh Dios tū ixuaninī't Abraham. Tachi'xcuhuī't
israelitas lhūhua'ntēlhalh nac Egipto. 18 Hui'līpalaca chā'tin
puxcu' nac Egipto tī jā lakapasli José. 19 Xla' cā'a'kskāhuī'lh
quinapapana'ca'n ē chuntza' cālītlajalh. Xla' cāmakapātīnīnli
quinapapana'ca'n ē cāmāmaka'nīlh xanatāta'na' ixlacstīnca'n

natanī. 20 Milh a'ktin quilhtamacuj lacatuncuhuī'lh Moisés
ē tzēhuanī't ixuanī't na ixlacatīn Dios. Ixmaktaka'lhmā'ca
a'ktu'tun mālhcuyu' na ixchic ixtāta'. 21 A'cxni' quīhui'līca
Moisés nac xcān, ixtzu'ma'jāt Faraón sacli ē makastacli
hua'chi ixlīcāna' ixka'hua'cha. 22 Moisés māsca'tīca ixlīpō'ktu
talacapāstacni' xala' nac Egipto. Tzej ixchihuīna'n ē pō'ktu tzē
ixtlahua.
23 'A'cxni' ixka'lhītza' tu'pu'xam cā'ta, puhuanlitza' palh
nacālaka'n ixtalakapasni' tī israelitas. 24 Laktzī'lh chī
chā'tin egipcio ixmakapātīnīmā'lh chā'tin israelita. Moisés
līmaktāyalh ē maknīlh tzamā' egipcio. Chuntza' tapānūni'lh tū
ixmakca'tzī. 25 Moisés ixpuhuan israelitas ixtakexmata chī
Dios ixlacsacnī't nacāmaktāya nata'a'kapūtaxtu. Ē xlaca'n jā
ixtakexmata. 26 Ixlīlakalī huampala cālakchilh Moisés chā'tu'
israelitas ixtalātucsmā'nalh ē ixlāmakxtekecu'tun ē cāhuanilh:
"Chi'xcuhuī'n, hui'xina'n lītalakapasnī'n. ¿Tū ixpālacata
lālītucspā'na'ntit?" 27 Tī ixlacatāquī'mā'lh ixtā'chic palaj
tunca tancsli Moisés ē huanilh: "¿Tīchu hui'līnī'ta'n hua'chi
quimpuxcu'ca'n ē quijuezca'n? 28 ¿Ē naquimaknīcu'tuna'
quit chī ma'kni' huā' kōtan egipcio?" 29 A'cxni' kexmatli
huā'mā', Moisés tzā'lalh. Chā'lh cā'lacchicni' nac Madián
ē a'ntza' tachokolh chī xamini'. A'ntza' tatahuī'lh chā'tu'
ixcamana'.
30 'A'cxni' ixtētaxtunī'ttza' tu'pu'xam cā'ta, chā'tin ángel
tasu'yuni'lh nac cā'tzaya'nca ti'ya't ixlacatzuna'j nac sipej
ixtacuhuīni' Sinaí. A'ntza' tasu'yulh nac a'katin putzuna'j
qui'hui' tū ī'lhcumā'lh. 31 A'cxni' laktzī'lh Moisés jā ixca'tzī
tū ī'lhcumā'lh. Ē talacatzuna'jīlh nalaktzī'n. Ixtachihuīn Dios
huanilh:
32 Quit ixDiosca'n minatāta'na' ē ixDiosca'n Abraham ē Isaac ē
Jacob.
Moisés xpipilh ē jicua'nli ē jā ixlaktzī'ncu'tun. 33 Māpa'ksīni'
huanilh:
Catatūxtu mincaclhi' ixpālacata jā yā't, ixlacatīn Dios.
34 Quit ixlīcāna' iclaktzī'nī't chī cāmakapātīnīmā'ca
quintachi'xcuhuī't tī tahui'lāna'lh nac Egipto.
Ickexmatnī't chī tata'samā'nalh xlaca'n, ē icyujnī'ta'nchi
na'iccāmakapūtaxtū.
Chuhua'j cata't.
Na'icmacā'nān nac Egipto.
35 'Huā'mā' ū'tza' Moisés tī talakmaka'lh a'cxni'
tahuanli: "¿Tīchu hui'līnī'ta'n hua'chi quimpuxcu'ca'n ē
quijuezca'n?" Dios macamilh huā'mā' Moisés chī xapuxcu' ē
makapūtaxtūnu'. Ixmaktāya ángel tī tasu'yuni'lh nac a'katin
putzuna'j qui'hui'. 36 Moisés cāmāxtulh quinapapana'ca'n.
Xla' tlahualh laka'tla' lī'a'cnīn nac Egipto ē nac Xatzu'tzo'ko

Mar ē nac cā'tzaya'nca ti'ya't tu'pu'xam cā'ta. 37 Huā'mā' ū'tza'
Moisés tī cāhuanilh israelitas:
Māpa'ksīni' quinDiosca'n nalacsaca chā'tin mintalaka-
pasni'ca'n chuntza' chī quilacsacli quit.
Ū'tza' ixa'kchihuīna' Dios nahuan.
Nakexpa'tā'tit hui'xina'n.
38 Huā'mā' Moisés ū'tza' ixuī'lh a'cxni' ixtatakēstoknī't nac
cā'tzaya'nca ti'ya't. Ángel tā'chihuīna'nli nac sipej Sinaí. Moisés
cāhuanilh quinapapana'ca'n tū huanli ángel. Moisés maktīni'lh
tachihuīn tū jā maktin catisputli ē ū'tza' quincāmaxquī'n.
39 'Huā'mā' quinapapana'ca'n jā takexmatni'cu'tunli Moisés
ē talakmaka'lh. Ixtataspi'tcu'tun nac Egipto. 40 Tahuanilh
Aarón:
Caquilātlahuani'uj ídolos tū naquincāpūlani'yān.
Jā icca'tzīyāuj tū a'kspulalh Moisés tī quincāmāxtun nac ti'ya't
Egipto.
41 Xlaca'n tatlahualh a'ktin ídolo tū ixtasu'yu hua'chi xaska'ta'
huācax ē maknīca animalh ē maxquī'ca talakalhu'mān
ídolo. Talīpāxuhualh tū ixtalītlahuanī't ixmacanca'n. 42 Dios
cātamakatīni'lh xlaca'n ē cāmakxtekli natalaktaquilhpūta sta'cu.
Nā chuntza' tatzo'kni' nac libro tū tatzo'kli ixa'kchihuīna'nī'n
Dios. Huanli:
¿Ē quilāmālacnūni'uj talakalhu'mān ē animalh tū xatamaknīn
tu'pu'xam cā'ta nac cā'tzaya'nca ti'ya't?
43 Hui'xina'n līta'ntit ixa'cchic ídolo Moloc jā ixlak-
taquilhpūtacan, ē ídolo Renfán tū ixtasu'yu hua'chi
sta'cu.
Hui'xina'n tlahua'tit ídolos nacālaktaquilhpūtayā'tit.
Chuhua'j quit na'iccālē'nān ā'chulā' ixlakamakat Babilonia.
44 Esteban chihuīna'mpālh:
—Nac cā'tzaya'nca ti'ya't, quinapapana'ca'n ixtaka'lhī
xaka'tla' a'cchic tū ixmāsu'yu Dios ixcāmāmakxtoklē'mā'lh.
A'cchic ū'tza' ixtlahuacanī't chuntza' chī Dios ixmāsu'yuni'nī't
Moisés. 45 Quinapapana'ca'n tamaktīni'lh ixa'cchic. Talīmilh
a'cxni' tatā'tanūchi Josué na ixti'ya'tca'n ā'makapitzīn
chi'xcuhuī'n tī Dios cāmāxtulh ixlacatīnca'n quinapapana'ca'n.
A'ntza' tamakxtekli a'cchic hasta a'cxni' ixquilhtamacuj
David. 46 Dios līpāxuhualh David chun ixtlahuani'cu'tun a'ktin
ixchic Dios tī nā ixDios Jacob. 47 Tī tlahualh ixchic Dios,
ū'tza' Salomón. 48 Dios xaka'tla' jā tahui'la nac a'ktin chic tū
tatlahuanī't chi'xcuhuī'n. Nā chuntza' huanli ixa'kchihuīna'
Dios:
49 Quit, Dios, icmāpa'ksī nac a'kapūn ē nac cā'quilhtamacuj.
¿Tuyā chic naquilātlahuani'yāuj? huanli Māpa'ksīni'.
¿Jāchu na'icjaxa quit?
50 ¿Ē jā quit iclītlahualh quimacan ixlīpō'ktu tū a'nan?
51 Esteban cāhuanipālh:

—Hui'xina'n lacxumpin. Jā ka'lhī'yā'tit milīstacna'ca'n nalīlacapāstacna'nā'tit. Jā kexpa'tcu'tunā'tit. Tihua'na' tā'lāhuaniyā'tit Espíritu Santo. Chuntza' chī ixtala minapapana'ca'n nā chuntza' la'yā'tit hui'xina'n. 52 Minapapana'ca'n tamakapātīnīnli ixa'kchihuīna'nī'n Dios. Tamaknīlh tī tahuanli xapūla namin tī xatze. Ū'tza' milh ē hui'xina'n macamāstā'tit ē maknī'tit. 53 Hui'xina'n maktīni'ntit līmāpa'ksīn tū tamacamāstā'lh ángeles ē jā kexpa'tni'tit —cāhuanilh Esteban.

Maknīca Esteban

54 A'cxni' takexmatli huā'mā', tasītzī'lh ē talāxcakō'lh ix-tatzanca'n ixpālacata chī tasītzī'lh. 55 Ixlīstacna' Esteban ixlītzuma Espíritu Santo. Xla' ixtalacayāhuamā'lh nac a'kapūn. Laktzī'lh taxkaket jā huī'lh Dios. Laktzī'lh Jesús ixyālh na ixpekxtūcāna'j Dios 56 ē huanli:

—Calaktzī'ntit. Quit iclaktzī'n a'kapūn laquī'yālh, ē Chi'xcu' xala' Tālhmā'n na ixpekxtūcāna'j Dios.

57 Ē tī ixtakexmatmā'nalh tata'salh palha' ē cā'a'kachi'paca. Ixlīpō'ktuca'n palaj tunca talakminkō'lh. 58 Māxtuca Esteban nac cā'lacchicni' ē cucta'laca. Testigos tahui'līlh ixlu'xu'ca'n na ixlacatīn chā'tin ka'hua'cha tī ixuanican Saulo. 59 A'cxni' cucta'laca Esteban huanilh Dios:

—Māpa'ksīni' Jesús, icmacamaxquī'yān quilīstacna'.

60 Tatzokostalh ē huanli palha':

—Māpa'ksīni', cacāmātza'nkēna'ni' tū quintat-lahuani'mā'nalh.

A'cxni' huanli huā'mā' Esteban nīlh.

8

Saulo ixcāputzatokoke tī ixta'a'ka'ī'

1 Saulo ixcātā'līca'tzī chī līmaknīca Esteban.

Tzamā' quilhtamacuj tzucuca cāputzatokokecan tī ixta'a'ka'ī' nac Jerusalén. Ixlīpō'ktuca'n ta'a'kahuankō'lh hasta nac ti'ya't Judea ē Samaria. Tatachokolh xmān apóstoles. 2 Makapitzīn chi'xcuhuī'n, tī ixtalakachi'xcuhuī' Dios, talē'lh Esteban ē tamā'cnūlh ē talakcalhuanli. 3 Saulo ixcāmālaksputūcu'tunkō' tī ixta'a'ka'ī'. Tzuculh tanū a'katunu' nac chic ē ixcāsakalē'n chi'xcuhuī'n ē puscan ē ixcāmānū nac pūlāchī'n.

Māsu'yuca xatze tachihuīn nac Samaria

4 Tī ta'a'kahuankō'lh ixta'a'n calhāxcuhuālh ē ixtalīchihuīna'n xatze tachihuīn. 5 Felipe a'lh tancā'n nac cā'lacchicni' nac Samaria. Ixcāmāsu'yuni' ixpālacata Cristo. 6 Lhūhua' tachi'xcuhuī't ixtakexmata kēxtim tū ixcāhuani Felipe. Takexmatli ē talaktzī'lh lī'a'cnīn tū ixtlahua. 7 Tū jā tzeya ū'ni' ixtata'sa palha' ē ixcātaxtuni' tī ixtaka'lhī. Lhūhua'

ixtalū'ntū'nun ē tī ī'xcāhui'huananī't ixcāmātzeyīmā'ca.
8 Lhūhua' ixa'nan tapāxuhuān tzamā' nac cā'lacchicni'.
9 Ixuī'lh chā'tin chi'xcu' ixtacuhuīni' Simón. Xla' xapūla
ixuanī't xantilh nac tzamā' cā'lacchicni'. Ixcā'a'kskāhuī'mā'lh
xalanī'n nac Samaria. Huanli ū'tza' xaka'tla'. 10 Tzej ix-
takexmatni' Simón ixlīpō'ktuca'n tī xalacstīn ē tī xalaka'tla'tza'.
Ixtahuan:
—Huā'mā chi'xcu' ka'lhī ixlītli'hui'qui Dios.
11 Tzej ixtakexmatni' Simón ixpālacata makāstza'
ixcālī'a'kskāhuī'nī't ixlīxantilh. 12 Felipe cālītā'chihuīna'lh xatze
tachihuīn chī Dios māpa'ksīni'n ē ixpālacata Jesucristo. Xlaca'n
ta'a'ka'ī'lh ē ta'a'kpaxli chi'xcuhuī'n ē puscan. 13 Nā Simón nā
a'ka'ī'lh ē a'kpaxli ē stālani'lh Felipe. A'cxni' Simón laktzī'lh
lhūhua' lī'a'cnīn tū tlahualh Felipe, lhūhua' ixlacapāstaca.
14 A'cxni' taca'tzīlh xalanī'n nac Samaria ixtamaktīni'nī'ttza'
ixtachihuīn Dios, apóstoles nac Jerusalén tamacā'lh Pedro ē
Juan nac Samaria. 15 Xlaca'n tamilh ē ta'orarlīlh ixpālacata
natamaktīni'n Espíritu Santo xalanī'n nac Samaria. 16 Jāna'j
ixcālakyujachi Espíritu Santo. Xmān ixtalī'a'kpaxnī't na ix-
tacuhuīni' Jesús. 17 Cā'a'cpūhui'līca ixmacanca'n ē tamaktīni'lh
Espíritu Santo.
18 Simón laktzī'lh chī Ēspíritu Santo maktīni'nca a'cxni'
apóstoles ta'a'cpūhui'līlh ixmacanca'n ē cāmālacnūni'lh tumīn.
19 Huanli Simón:
—Nā quit caquilāmaxquī'uj huā'mā' līli'hui'qui ē chuntza' chī
catīhuālh na'ica'cpūhui'lī quimacan nā namaktīni'n Espíritu
Santo.
20 Pedro huanilh:
—Calaksputli mintumīn ē nā hui'x casputti ixpālacata
puhuanti nalītamāhua'ya' tumīn tū Dios māstā'. 21 Hui'x jāla
catimaktīni' tzamā' talakalhu'mān ixpālacata jā tze milīstacna'
na ixlacatīn Dios. 22 Camakxtekti tzamā' tū jā tze tala-
capāstacni' ē casqui'ni' Dios namātza'nkēna'ni'yān tzamā' tala-
capāstacni' tū ka'lhī'ya' na milīstacna'. 23 Iclaktzī'nān hui'x jā
tzeya chi'xcu'. Hui'x jāla makxteka tū jā tze.
24 Kelhtīni'lh Simón ē huanli:
—Casqui'ni'tit Māpa'ksīni' Dios jā quinti'a'kspula tū
hui'xina'n quilāhuaniuj.
25 A'cxni' xlaca'n ixtalīmāsu'yunī'ttza' ē ixtalīchihuīna'nī'ttza'
ixtachihuīn Dios, tataspi'tpālh nac Jerusalén. Talīchihuīna'nli
xatze tachihuīn ixla' Jesucristo na ixcā'lacchicni'ca'n samari-
tanos.

Felipe ē chā'tin chi'xcu' xala' nac Etiopía

26 Tā'chihuīna'nli Felipe chā'tin ángel tī Dios macamilh ē
huanilh:

—Catā'kaqui' ē capit nac sur. Nalacpina' xatej Jerusalén tū a'mā'lh nac Gaza. A'ntza' cā'tzaya'nca ti'ya't.

27 Felipe tā'kaquī'lh ē a'lh. Tā'lāpāxtokli chā'tin chi'xcu' eunuco xala' nac Etiopía. Xla' chā'tin scujni' ixuanī't nac Etiopía jā ixmāpa'ksīni'n reina ixtacuhuīni' Candace. Huā'mā' chi'xcu', xla' ū'tza' xamaktaka'lhna' ixtumīn reina. Quīlachi nac Jerusalén namakapāxuīchi Dios. 28 Ixtaspi'tmā'lhtza' ē ixpūmimā'lh a'ktin carreta. Ixlīkelhtahua'ka't ēlha tū tzo'kli Isaías, tī ixa'kchihuīna' Dios ixuanī't. 29 Espíritu Santo huanilh Felipe:

—Catalacatzuna'ji' nac tej jā lē'mā'ca carreta ē catā'pi.

30 Felipe tu'jnulh ē laktalacatzuna'jīlh ē kexmatli tū ixlīkelhtahua'ka't ēlha tū ixtzo'knī't Isaías. Felipe kelhasqui'nīlh:

—¿Ē chā kexpatni'ya' tū līkelhtahua'ka't ēlha'ya'?

31 Kelhtīlh:

—¿Ē chī na'iclīkexmatni' palh jā tī tī quimāsu'yuni'?

Huanica Felipe:

—Catahua'ca' ē caquimpāxtūtahui'la'.

32 Xla' ixlīkelhtahua'ka'huī'lh ixtachihuīn Dios jā huan chuntza':

Hua'chi chī lē'ncan lakatin oveja tū namaknīcan, chuntza' lē'nca;
ē chī lakatin oveja xakō'ko' na ixlacatīn tī macsi'ta, chuntza' tzamā' chi'xcu' jā tū huanli.

33 Māmāxanī'ca ē jā tlahuani'ca justicia.
¿Tīchu cahuālh nahuan hasta makās tilatamalh?
¿Ē jā naminācha' ixlītalakapasni' palh maktin maknīca ē mālaksputūni'ca ixlatamat nac cā'quilhtamacuj?

34 Eunuco huanilh Felipe:

—Ickelhasqui'nīyān, ¿tīchu līchihuīna'mā'lh huā'mā' Isaías? ¿Ixlīmān līchihuīna'ncan, o līchihuīna'mpala ā'chā'tin?

35 Felipe tzuculh chihuīna'n. Tzuculh huani tū ixlīkelhtahua'ka'nī't ixtachihuīn Dios ē māsu'yuni'lh ixpālacata Jesús. 36 A'cxni' ixta'a'mā'nalh nac tej, tachā'lh jā mā'lh xcān. Huanli eunuco:

—Cala'ktzi'. Huā'tzā' mā'lh xcān. ¿Tū naquimāmakchuyī palh na'ica'kpaxa?

37 Felipe huanilh:

—Palh hui'x lī'a'ka'ī'ya' pō'ktu milīstacna', tzē na'a'kpaxa'.

Xla' kelhtīni'lh:

—Quit ica'ka'ī'ni' Jesucristo ū'tza' ī'Ska'ta' Dios.

38 Palaj tunca māchokolh ixcarreta. Tatojōlh nac xcān ixchā'tu'ca'n, Felipe ē eunuco. Felipe mā'kpaxīlh. 39 A'cxni' tatacutli, ixEspíritu Dios mā'kayāhualh Felipe. Eunuco jātza' laktzī'lh. A'mpālh ē pāxuhualh. 40 Felipe chā'lh nac cā'lacchicni'

Azoto. Ixcālītā'chihuīna'ntēlha xatze tachihuīn ixla' Jesucristo na ixlīpō'ktu cā'lacchicni' hasta chā'lh nac Cesarea.

9

Saulo lakpalīlh ixtalacapāstacni'
Hch. 22:6-16; 26:12-18

1 Saulo ixcāmekē'klha tī ixta'a'ka'ī'ni' Māpa'ksīni' ē ixcāmaknīcu'tun. Laka'lh xapuxcu' pālej 2 ē squi'nli a'ktin tatzo'knu' tū nalē'n na ixtemploca'n israelitas nac Damasco. Chuntza' tzē nacāputza chi'xcuhuī'n ē puscan tī ixtastālani' Jesús ē tzē nacālīmin xatachī'nī'n nac Jerusalén. 3 Saulo ixtlā'huantēlha ē ixtalacatzuna'jītēlhatza' nac Damasco. Xamaktin a'ktin taxkaket xala' nac a'kapūn lītamacsti'li'lh. 4 A'kā'lh nac ti'ya't. Kexmatli a'ktin tachihuīn tū huanica:

—Saulo, Saulo, ¿tū ixpālacata quimputzatokokeya'?

5 Saulo kelhasqui'nīlh:

—¿Tīchu hui'x, Chi'xcu'?

Xla' huanli:

—Quit Jesús, ū'tza' tī hui'x putzatokokeya'. Chu tlakaj quintā'lātlahuacu'tuna'. Hui'x hua'chi lakatin cahuāyuj a'cxni' chi'nta qui'hui' tū līlakalē'ncan.

6 Saulo xpipilh ē jicua'nli ē huanli:

—Māpa'ksīni', ¿tū lacasqui'na' na'ictlahua?

Māpa'ksīni' huanilh:

—Catā'kaqui' ē catanu' nac cā'lacchicni'. A'ntza' nahuanica'na' tū milītlahuat nahuan.

7 Chi'xcuhuī'n tī ixtatā'a'mā'nalh Saulo takexmatli tachihuīn ē jā tū talaktzī'lh ē tajicua'nli. 8 Saulo tā'kaquī'lh nac ti'ya't. A'cxni' tilacahuāna'ncu'tunli, jātza' lacahuāna'nli. Pekechi'palē'nca ē līminca nac Damasco. 9 A'ntza' tamakxtekli a'ktu'tun quilhtamacuj ē jāla lacahuāna'nli. Jā huā'yalh ē jā ko'tnūlh.

10 Ixuī'lh nac Damasco chā'tin chi'xcu' tī ixa'ka'ī'ni' Jesucristo ē ixtacuhuīni' Ananías. Xla' lakachuyalh ē Māpa'ksīni' huanilh:

—Ananías.

Xla' kelhtīni'lh:

—Ā'tzā' icuī'lh, Māpa'ksīni'.

11 Māpa'ksīni' huanilh:

—Capit nac tej tū huanican Lacasaj. Caputza na ixchic Judas chā'tin tī huanican Saulo xala' nac Tarso. A'ntza' orarlīmā'lh. 12 Ū'tza' līlakachuyanī't ē laktzī'nī't chā'tin chi'xcu' ixtacuhuīni' Ananías tī tanūlh ē a'cpūhui'līlh ixmacan ē chuntza' nalīlacahuāna'mpala.

13 Ananías kelhtīni'lh:

—Māpa'ksīni', lhūhua' quintahuaninī't huā'mā' chi'xcu' tū jā tze cātlahuani'nī'ttza' xalanī'n nac Jerusalén tī

ta'a'ka'ī'ni' mintachihuīn. 14 Xanapuxcu'nu' pālejni' tamaxquī'nī't līmāpa'ksīn naquincāchi'payān quilīpō'ktuca'n tī iclīchihuīna'nāuj milīmāpa'ksīn.

15 Māpa'ksīni' huanilh:

—Capit. Quit iclacsacnī't Saulo. Xla' nacālītā'chihuīna'n quimpālacata ā'makapitzīn ē na ixlacatīnca'n reyes ē israelitas. 16 Quit na'icmāsu'yuni' lhūhua' tū napātīni'n quimpālacata.

17 Ananías a'lh ē tanūlh nac chic jā ixuī'lh Saulo. A'cpūhui'līlh ixmacan ē huanilh:

—Tā'tin Saulo, quimacaminī't Māpa'ksīni' Jesús tī tasu'yuni'n nac tej jā ixta'mpā't. Ū'tza' quimacaminī't nalacahuāna'mpala'ya' ē nalītatzumakō'ya' Espíritu Santo na milīstacna'.

18 Palaj tunca yujni'lh na ixlakastapun tū ixua'ca'ni'lh chī kepēksma' ē lacahuāna'mpālh. Tā'kaquī'lh ē palaj tunca a'kpaxli. 19 Huā'yalh ē tatli'hui'clhli. A'klhūhua' quilhtamacuj ixcātā'lahuī'lh tā'timīn nac Damasco.

Saulo a'kchihuīna'nli nac Damasco

20 Palaj tunca na ixtemploca'n israelitas, Saulo tzuculh līchihuīna'n Jesús. Ixuan ū'tza' huā'mā' ī'Ska'ta' quinDiosca'n. 21 Talī'a'cnīlh ixlīpō'ktuca'n tī takexmatli ē talāhuanilh:

—¿Ē jā ū'tza' huā'mā' tī ixcāmālaksputūcu'tun nac Jerusalén tī ixtatapa'ksīni' Jesús? Minī't huā'tzā' ē quincāchī'lē'ncu'tunān ē quincāmacamāstā'cu'tunān na ixmacanca'n xanapuxcu'nu' pālejni'. Ū'tza' līmilh huā'tzā'.

22 Saulo ā'chulā' ixlītatli'hui'clhmā'lh ē ixmāsu'yumā'lh Jesús ū'tza' huā'mā' Cristo tī Dios ixlacsacnī't. Ū'tza' talīlī'a'cnīlh israelitas tī ixtahui'lāna'lh nac Damasco.

Saulo cātzā'lani'lh israelitas

23 A'cxni' ixpātle'kēnī'ttza' lakma'jtza' quilhtamacuj, israelitas tachihuīna'nli natamaknī Saulo. 24 Māca'tzīnīca Saulo ixmaktaka'lhmā'ca. Pō'ktu quilhtamacuj ē pō'ktu tzī'sa ixtaka'lhītīmā'nalh jā ixlactanūcan nac cā'lacchicni' ixpālacata ixtamaknīcu'tun. 25 Cā'tzī'sa tā'timīn talē'lh Saulo ē tamāyujūlh a'ktin nac canasta nac lhu'cu' nac xatalhta'm cā'lacchicni'. Chuntza' līpūtaxtulh.

Saulo a'lh nac Jerusalén

26 Saulo chā'lh nac Jerusalén ē ixcātā'tanūcu'tun tā'timīn a'ntza'. Xlaca'n ixtajicua'ni'. Jā ixta'a'ka'ī'ni' palh xla' ixa'ka'ī'nī'ttza'. 27 Bernabé cālīmini'lh Saulo lī'apóstoles. Cāhuanilh chī Saulo ixlaktzī'nī't nac tej Māpa'ksīni' Jesucristo tī tā'chihuīna'nli. Cāhuani'lh chī Saulo ixlīchihuīna'nī't nac Damasco ixlīmāpa'ksīn Jesús, ē jā ixjicua'n. 28 Saulo ixcātā'latlā'huan nac Jerusalén. 29 Ixlīchihuīna'n ixlīmāpa'ksīn Dios ē jā ixjicua'n. Ixcātā'lāhuani israelitas tī ixtachihuīna'n

griego. Ixtamaknīcu'tun Saulo. 30 A'cxni' tā'timīn taca'tzīlh
huā'mā', talē'lh Saulo nac Cesarea ē tamacā'lh nac Tarso.
31 Cā'līpāxuhuatza' ixtahui'lāna'lh tī ixtatalacxtimī na
ixlīpō'ktu ixlīka'tla' Judea ē Galilea ē Samaria. Ā'chulā'
ixta'a'ka'ī'ni' ē ixtajicua'ni'tēlha Māpa'ksīni'. Espíritu Santo
ixcāmāko'xamāka'tlī ē ixtatalhūhua'ntēlha.

Eneas mātzeyīca

32 Pedro calhāxcuhuālh ixlatlā'huan ē cālakmilh tī ixta'a'ka'ī'
xalanī'n nac Lida. 33 A'ntza' maclalh chā'tin chi'xcu' tī ix-
uanican Eneas. Xla' ixmā'lh na ixpūtama' a'ktzayan cā'ta.
Ixchēkēnī'n ixlū'ntū'nunī't. 34 Pedro huanilh:
—Eneas, Jesucristo mātzeyīyān. Catā'kaqui' ē camā'kaqui'
mimpūtama'.
Palaj tunca tā'kaquī'lh Eneas. 35 Ixlīpō'ktuca'n tī
ixtahui'lāna'lh nac Lida ē Sarón talaktzī'lh Eneas
ixtzeyanī'ttza'. Xlaca'n tatamacamāstā'ni'lh Jesucristo.

Dorcas lacastālancuana'nli

36 Ixuī'lh nac Jope chā'tin puscāt tī ixa'ka'ī'. Ixtacuhuīni'
Tabita ē nā Dorcas ixtacuhuīni' griego. Huā'mā' puscāt
ixtlahua lhūhua' tū tze. Ixmāstā' lhūhua' talakalhu'mān.
37 Huā'mā' quilhtamacuj ta'jatatlalh ē nīlh. Ixmāpaxīcanī'ttza'
ē ixcāxmāpī'canī'ttza' na ixlī'a'ktu' piso. 38 Tā'timīn nac Jope
takexmatli Pedro ixuī'lh nac Lida, ixlacatzuna'j nac Jope.
Cālakmacā'nca chā'tu' chi'xcuhuī'n. Xlaca'n tahuanilh Pedro:
—Palaj capit a'ntza' jā icui'lāna'uj.
39 Palaj tunca Pedro cātā'a'lh. A'cxni' cālakchā'lh, lē'nca
na ixlī'a'ktu' piso. Ixlīpō'ktuca'n tī ixcānīmaka'ncanī'ttza'
talītalacxtimīlh jā ixmā'lh Dorcas ē tacalhuanli. Tamāsu'yuni'lh
lu'xu' tū ixtlahua Dorcas a'cxni' ixuī'lhcus. 40 Pedro cāmāxtulh
ixlīpō'ktuca'n ē tatzokostalh ē orarlīlh. Laktalakspi'tli tzamā'
nīn ē huanilh:
—Tabita, catā'kaqui'.
Lacahuāna'nli ē laktzī'lh Pedro ē tā'kaquī'lh ē tahuī'lh.
41 Pedro makachi'palh ē yāhualh. Pedro cāta'sani'lh tī
ixta'a'ka'ī' ē tī ixcānīmaka'ncanī't ē cāmāsu'yuni'lh Dorcas
xalakahuan. 42 Huā'mā' ca'tzīkō'ca na ixlīpō'ktu Jope. Lhūhua'
ta'a'ka'ī'ni'lh Māpa'ksīni' Jesucristo. 43 Pedro tachokolh
a'klhūhua' quilhtamacuj nac Jope na ixchic chā'tin chi'xcu' tī
ixuanican Simón tī ixcāxtlahua ko'xka'.

10

Pedro ē Cornelio

1 Ixuī'lh nac Cesarea chā'tin chi'xcu' tī ixuanican Cornelio.
Xla' capitán ixuanī't a'ktin nac batallón tū ixuanican Italiano.
2 Cornelio ixlakachi'xcuhuī' ē ixtajicua'ni' Dios, ē nā chuntza'
ixlīpō'ktuca'n xalanī'n na ixchic. Ixmāstā' talakalhu'mān ē
pō'ktu quilhtamacuj ixorarlīni' Dios. 3 A'ktin quilhtamacuj

chī maktu'tun kōtanū, Cornelio lakachuyalh. Laktzī'lh chā'tin ángel tī Dios macamilh. Ángel tanūlh ē huanilh:

—¡Cornelio!

4 Cornelio laktzī'lh ē jicua'nli ē kelhasqui'nīlh:

—¿Tūchu, Māpa'ksīni'?

Ángel huanilh:

—Dios kexmatni'cha'n minoración ē chī māstā'ya' talakalhu'mān. 5 Chuhua'j cacāmacapi chi'xcuhuī'n nac Jope ē camāta'satīnī'ni' Simón tī ka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Pedro. 6 Xla' tētachokonī't na ixchic Simón tī cāxtlahua ko'xka' tī ka'lhī ixchic na ixquilhtūn mar. Ū'tza' nahuaniyān tū natlahua'ya'.

7 A'cxni' huanikō'lh ángel palaj tunca a'lh. Cornelio cāta'sani'lh chā'tu' ixtasācua'n ē chā'tin tropa tī ixlakachi'xcuhuī' Dios ē tī ixtā'scuja na ixchic. 8 A'cxni' cāhuanikō'lh tū ixuaninī't ángel, cāmacā'lh nac Jope.

9 Ixlīlakalī xlaca'n ixtatlā'huamā'nalh ē ixtatala-catzuna'jītēlha nac cā'lacchicni'. Chī tastu'nūt Pedro tahua'ca'lh na ixa'kstīn chic na'orarlī. 10 Ē tzi'ncstāyalh ē ixuā'yancu'tun. Līhuan ixcāxtlahuamā'ca līhua', Pedro lakachuyalh. 11 Laktzī'lh a'kapūn laquī'yālh ē hua'chi a'ktin ka'tla' sábana chī'canī't ixa'katzā'stūtā'ti'. Yujli na ixlacatīn. 12 A'ntza' ixtatojōmā'nalh ixlīpō'ktu animalh tū makakentā'ti' ē lūhua' ē spūnī'n. 13 Kexmatli chī tā'chihuīna'nca ē huanica:

—Catā'kaqui', Pedro, cama'kni' ē cahua't.

14 Pedro huanli:

—E'ē, Māpa'ksīni'; jā maktin icua'nī't tū jā tzē hua'can.

15 Kexmatpālh ixlīmaktu' tā'chihuīna'nca ē huanica:

—Jā cahua'nti jā tze tū Dios tlahuanī't tze.

16 Huā'mā' a'kspulalh maktu'tun ē sábana tayapalacan-cha' nac a'kapūn. 17 Pedro ixlacapāstacuī'lh ixpālacata jā ixca'tzī tū ixuanicu'tun tū lakachuyalh. Tzamā' chi'xcuhuī'n, tī ixcāmacaminī't Cornelio, takelhasqui'nīni'lh jā yālh ixchic Simón. Palaj tunca tachilh na ixlacapūn mākelhcha. 18 Palha' tachihuīna'lh ē takelhasqui'nīni'lh palh jā lahuī'lh chā'tin chi'xcu' tī ixuanican Simón tī ixka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Pedro. 19 A'cxni' Pedro ixlacapāstacuī'lh chī lakachuyanī't, Espíritu Santo huanilh:

—Chā'tu'tun chi'xcuhuī'n taputzayān. 20 Catāya' ē cayujti ē cacātā'pi. Jā tipuhua'na': "Jā icti'a'lh." Quit iccāmacaminī't.

21 Pedro cālakyujli chi'xcuhuī'n ē huanli:

—Quit tī putzayā'tit. ¿Tūchu lakta'nī'ta'ntit?

22 Xlaca'n takelhtīlh:

—Ixpālacata capitán Cornelio. Xla' tzeya chi'xcu' ē jicua'ni' Dios. Talaktzī'n israelitas tzeya chi'xcu'. Chā'tin ángel tī Dios macamilh huanilh Cornelio namāta'satīnīni'nān ē xla' nakexmata tū nahua'na'.

23 Pedro cāmānūlh nac chic ē cāhuanilh catatachokokelh
huā'mā' tzī'sni'. Ixlīlakalī cātā'a'lh ē nā ta'a'lh makapitzīn
tā'timīn xalanī'n nac Jope.
24 Ixlīlakalī huampala tachā'lh nac Cesarea. Cornelio
ixcāka'lhīmā'lh ē ixcāmākēstokkō'nī't ixtalakapasnī'n ē ixam-
igo tī ā'chulā' ixcālakapasa. 25 A'cxni' Pedro ixtanūmā'lh, Cor-
nelio lakchilh. Palaj tunca tatzokostani'lh ē laktaquilhpūtalh.
26 Pedro mā'kaquī'lh ē huanilh:
—Catā'kaqui'. Nā quit chi'xcu' chī hui'x.
27 A'cxni' Pedro ixtanūtēlha ē ixtā'chihuīna'ntēlha ē lhūhua'
cāmaclalh tī ixtatakēstoknī't. 28 Pedro cāhuanilh:
—Hui'xina'n ca'tzīyā'tit chā'tin israelita jāla
catitā'talacxtimīlh tī jā israelita. Jāla catitanūlh na ixchic.
Dios quimāsu'yuni'nī't jāla ictihualh jā tze ā'chā'tin chi'xcu' ē
xmān catīhuālh. 29 Ū'tza' iclīmilh a'cxni' quimāta'satīnīni'nca
ē jātū tū icpuhuanli. Iccākelhasqui'nīyān: ¿Tūchu ixpālacata
quilālīmāta'satīnīni'uj?
30 Palaj tunca Cornelio huanli:
—Tā'ti'majatza' quit jā xa'icuā'yamā'lh. Hua'chi maktu'tun
kōtanū quit xa'icorarlamā'lh na quinchic. Chā'tin chi'xcu'
tāyalh na quilacatīn ē ixka'lhī ixlu'xu' tū ī'xkaka. 31 Quihuanilh:
"Cornelio, Dios kexmatnī't minoración ē lacapāstacmā'lh chī
māstā'ya' talakalhu'mān. 32 Cacāmacapi chi'xcuhuī'n nac
Jope ē camāta'satīnī'ni' Simón tī ka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni'
Pedro. Xla' tētachokomā'lh na ixchic Simón tī cāxtlahua
ko'xka' na ixquilhtūn mar. Xla' namin ē natā'chihuīna'nān."
Chuntza' quihuanilh. 33 Ū'tza' iclīmāta'satīnīni'n palaj
tunca. Hui'x quintlahua'ni' talakalhu'mān quilakta.
Chuhua'j quilīpō'ktuca'n icui'lāna'uj huā'tzā' na ixlacatīn
Dios. Ickexmatcu'tunāuj tū Dios māpa'ksīnī'ta'n nahua'na'
—huanica Pedro.

Pedro tzuculh a'kchihuīna'n na ixchic Cornelio

34 Pedro tzuculh a'kchihuīna'n ē cāhuanilh:
—Chuhua'j quit icca'tzī ixlīcāna' Dios lacpuhuan lacxtim
ixlīpō'ktuca'n chi'xcuhuī'n. 35 Xalanī'n calhāxcuhuālh
nac cā'lacchicni' tī tajicua'ni' Dios ē tatlahua tū tze,
ū'tunu'n tamakapāxuī Dios. 36 Dios cāmacamini'lh israelitas
ixtachihuīn. Cāmāsu'yuni'lh tzē ixamigo natahuan Dios
ixpālacata Jesucristo tī cāmāpa'ksīkō'. 37 Hui'xina'n
ca'tzīyā'tit chī māsu'yucanī't xatze tachihuīn pūla nac
Galilea ē ā'līstān nac Judea a'cxni' Juan ixmāsu'yunī'ttza'
ē ixmā'kpaxīni'nī'ttza'. 38 Dios maxquī'lh Jesús, xala' nac
Nazaret, ixlītli'hui'qui Espíritu Santo. Jesús ixtlahuatlā'huan
tū tze ē ixcāmātzeyītlā'huan tī ixtapātīni'n ixpālacata tū
māstā' skāhuī'ni'. Huā'mā' tzē tlahualh Jesús ixpālacata
Dios ixmaktāyamā'lh. 39 Quina'n icmāsu'yuyāuj tū tlahualh

Jesús na ixcā'lacchicni'ca'n israelitas ē nac Jerusalén. Ū'tza' tī xtokohua'ca'ca nac cruz ē chuntza' maknīca. 40 Dios mālacastālancuanīlh ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj ē Dios quincāmāsu'yuni'n Jesús. 41 Jā cāmāsu'yuni'lh ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Dios quincāmāsu'yuni'n Jesús xmān quina'n tī quincālacsacnī'ta'n na'icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn. Quina'n ictā'huā'yauj Jesús ē ictā'ko'tnūj a'cxni' ixlacastālancuana'nī'ttza'. 42 Dios quincāhuanin na'iccāmāsu'yuni'yāuj tachi'xcuhuī't ē na'icuanāuj Jesús ū'tza' tī Dios hui'līlh chī ixJuezca'n xalakahuan ē xanīnī'n. 43 Ixlīpō'ktuca'n ixa'kchihuīna'nī'n Dios, xamakāstza', ixtamāsu'yu ixlīpō'ktu tī talīpāhuan Jesús, xlaca'n nacāmātza'nkēna'ni'can ixcuentaca'n.

Ta'a'ka'ī'lh tī jā israelitas

44 Pedro ixa'kchihuīna'mā'lhcus ē Espíritu Santo cālakyujchi ixlīpō'ktuca'n tī ixtakexmatni'mā'nalh Pedro. 45 Talī'a'cnīni'lh israelitas tī ixta'a'ka'ī ē ixtatā'minī't Pedro. Talī'a'cnīlh ixpālacata ixcāmaxquī'mā'ca Espíritu Santo tī jā israelitas. 46 Cālī'a'cnīca ixpālacata ixcākexmatcanī't chī ixtachihuīna'n xtum tachihuīn ē ixtamāka'tlī'mā'nalh Dios. 47 Pedro cāhuanipālh:

—¿Ē huī'lh chā'tin tī nacāmāmakchuyī nata'a'kpaxa huā'mā' chi'xcuhuī'n? Ā'nā xlaca'n cāmaxquī'ca chuntza' chī quina'n quincātamaxquī'n Espíritu Santo.

48 Pedro cāhuanilh cata'a'kpaxli na ixtacuhuīni' Jesucristo. Huanica Pedro cacātā'lātahuī'lh a'klhūhua' quilhtamacuj.

11

Pedro cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac templo nac Jerusalén

1 Apóstoles ē tā'timīn tī ixtahui'lāna'lh nac Judea cāmāca'tzīnīca chi ixta'a'ka'ī' ixtachihuīn Dios nā xlaca'n tī jā israelitas. 2 A'cxni' Pedro chā'lh nac Jerusalén, tatā'lāquilhnīlh israelitas. 3 Takelhasqui'nīlh Pedro:

—¿Tū ixpālacata maktanūnī'ta' jā tahui'lāna'lh chi'xcuhuī'n tī jā israelitas? ¿Tū ixpālacata cātā'huā'ya'nī'ta'?

4 Pedro tzuculh chihuīna'n ē cāhuanilh:

5 —Xa'icui'lācha' quit nac Jope ē xa'icorarlamā'lh e iclakachuyalh. Iclaktzī'lh hua'chi ka'tla' sábana tū yujchi nac a'kapūn. Chī'canī't ixa'katzā'stūtā'ti' ē quilakchilh. 6 Iclaktzī'lh animalh tū xamakakentā'ti' ē animalh tū tahua'nan ē lūhua' ē spūnī'n. 7 Ickexmatli a'ktin tachihuīn tū quihuanilh: “Pedro, catā'kaqui' ē cama'kni' ē cahua't.” 8 Icuanilh: “E'ē, Māpa'ksīni'. Jā maktin icua'nī't tū catūhuālh ē tū jā tze.” 9 Quintā'chihuīna'mpālh ixlīmaktu' nac a'kapūn. Quihuanilh: “Jā cahua'nti jā tze tū Dios tlahuanī't tze.” 10 Huā'mā'

a'kspulalh maktu'tun ē tayapalacancha' tālhmā'n. 11 Palaj tunca tachilh nac chic jā xa'icui'lāna'uj chā'tu'tun chi'xcuhuī'n tī ixquilakmacamincanī't nac Cesarea. 12 Espíritu Santo quihuanilh: "Cacātā'pi ē jā tipuhua'na': Jā icti'a'lh." Ē quintatā'a'lh kelhachāxan tā'timīn. Ictanūj na ixchic Cornelio. 13 Xla' quincāhuanin chī laktzī'lh na ixchic chā'tin ángel tī tasu'yuni'lh ē huanilh: "Cacāmacapi chi'xcuhuī'n nac Jope ē calīminca Simón tī ka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Pedro. 14 Xla' nahuaniyān chī tzē nalī'a'kapūtaxtuya' hui'x ē ixlīpō'ktuca'n xalanī'n na minchic."

15 Pedro cāhuanipālh:

—A'cxni' ictzuculh iclīchihuīna'n, Espíritu Santo cālakmilh chuntza' chī quincālakmin pūla. 16 Quit iclacapāstacli chī huanli Māpa'ksīni' Jesús: "Ixlīcāna' Juan ixlīmā'kpaxīni'n xcān. Hui'xina'n nalī'a'kpaxā'tit Espíritu Santo." 17 Dios cāmaxquī'lh Espíritu Santo nā chuntza' chī quincāmaxquī'n quina'n tī a'ka'ī'ni'nī'ta'uj Jesucristo. ¿Ē tīchu quit na'iclīmāmakchuyī Dios? —huanli Pedro.

18 A'cxni' takexmatli huā'mā', ca'cs taquilhuanli. Palaj tunca tatzuculh tachihuīna'n chī ixlīka'tla' Dios ē tahuanli:

—Dios lacasqui'n natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n nā xlaca'n tī jā israelitas ē nā chuntza' nataka'lhī ixlatamatca'n.

Ta'a'ka'ī'lh xalanī'n nac Antioquía

19 A'cxni' maknīca Esteban, tzucuca cāputzatokokecan tī ixta'a'ka'ī'nī't. Xlaca'n tatzā'lalh ē ixta'a'kahuankō'nī't. Ixtalatlā'huanācha' nac Fenicia ē nac Chipre ē nac Antioquía. Cāhuanica xatze tachihuīn xmān israelitas. 20 Makapitzīn xlaca'n xalanī'n nac Chipre ē nac Cirene tachā'lh nac Antioquía. Cātā'chihuīna'nca tī jā israelitas. Ē cāmāsu'yuni'ca xatze tachihuīn ixla' Jesús. 21 Jesucristo cāmaxquī'lh līti'hui'qui ē chuntza' lhūhua' ta'a'ka'ī'lh.

22 Cāmāca'tzīnīca tī ixta'a'ka'ī'nī't xalanī'n nac Jerusalén tū ixlamā'lh nac Antioquía. Macā'nca Bernabé a'ntza'. 23 A'cxni' chā'lh, laktzī'lh chī Dios ixcāsicua'lanātlahuanī't, ē pāxuhualh. Bernabé cāmaxquī'lh talacapāstacni' ē cāhuanilh:

—Calīhui'lī'tit nastālani'yā'tit Jesucristo.

24 Bernabé tzeya chi'xcu' ixuanī't ē ixlīstacna' ixlītzuma Espíritu Santo ē ixa'ka'ī'. Lhūhua' tachi'xcuhuī't tatzuculh tatapa'ksīni' Jesucristo.

25 Ā'līstān Bernabé a'lh putza Saulo nac Tarso. 26 A'cxni' maclalh, līmilh nac Antioquía. A'ktin cā'ta Bernabé ē Saulo ixtatā'takēstoka tī ixta'a'ka'ī'nī't. Ixcāmāsu'yuni'can lhūhua' tachi'xcuhuī't. A'ntza' nac Antioquía tzucuca pūla cāmāpācuhuīcan cristianos tī ixta'a'ka'ī'tēlha.

27 Tzamā' quilhtamacuj tataxtulh nac Jerusalén makapitzīn ixa'kchihuīna'nī'n Dios. Tachā'lh nac Antioquía. 28 Chā'tin,

tī ixuanican Agabo, tāyalh na ixlacatīnca'n ē cāhuanilh tū ixmāca'tzīnīlh Espíritu Santo. Huanli calhāxcuhuālh na'a'nan a'ktin ka'tla' tatzi'ncstat. Chuntza' lalh a'cxni' Claudio ixmāpa'ksīni'n. 29 Tī ixta'a'ka'ī'nī't talīhui'līlh tamacā'ni' a'ktin tamaktay tā'timīn xalanī'n nac Judea. Tapuhuanli natamāstā' chuntza' chī ixtaka'lhī chā'tunu'. 30 Chuntza' tatlahualh. Bernabé ē Saulo talē'ni'lh tamaktay xanapuxcu'nu' xalanī'n nac templo.

12

Maknīca Jacobo ē chī'ca Pedro

1 Tzamā' quilhtamacuj rey, tī ixuanican Herodes, tzuculh cāchi'pa ē cāmāpātīnīn tī ixta'a'ka'ī'nī't. 2 Līmāmaknīnīni'nli cuchilu Jacobo ixtā'tin Juan. 3 A'cxni' laktzī'lh Herodes israelitas talīpāxuhualh tū tlahualh, ā'chulā' cātlahuasti'lh. Nā Pedro māchi'panīni'nli. Huā'mā' lalh a'cxni' ixlamā'lh cā'tani' a'cxni' tahua'lh pāntzīn tū jā ixka'lhī levadura. 4 A'cxni' Herodes ixmāchi'panīni'nī't Pedro ē māmānūnīni'lh nac pūlāchī'n. Cāmacamaxquī'ca kelhacāujchāxan tropas tī natamaktaka'lha ē ixtalālīlakpalītēlha līkelhatā'ti'n. Herodes ixpuhuan ixlīminca ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't a'cxni' na'a'ksputa cā'tani' tū huanican pascua. 5 Chuntza' Pedro ixmānūcanī't nac pūlāchī'n ē ixtamaktaka'lhmā'nalh. Tī ixta'a'ka'ī'nī't jā tajaxli talī'orarla ē tasqui'ni'lh Dios ixpālacata Pedro.

Dios māxtulh Pedro nac pūlāchī'n

6 A'ktin tzī'sni' Pedro ī'lhtatamā'lh nac pūlāchī'n. Herodes ixmāxtucu'tun ixlīlakalī. Ī'lhtatamā'lh Pedro na ixpāxtūnca'n chā'tu' tropas ē ixcātā'lāmacachī'maxquī'canī't chā'tunu' tropa. Ē a'chā'tu' tropa ixtayāna'lh ixlacapūn mākelhcha ē ixtamaktaka'lha pūlāchī'n. 7 Xamaktin tasu'yuni'lh chā'tin ángel tī Dios macamilh. A'ktin taxkaket māxkakēlh pūlāchī'n. Ángel tāpātoklhli Pedro ē mālakahuanīlh ē huanilh:

—Palaj catā'kaqui'.

Taxcutli na ixmacan Pedro. 8 Ángel huanilh:

—Calha'kā'na' ē catatūnu' mincaclhi'.

Chuntza' tlahualh Pedro. Huanipālh ángel:

—Calha'ka' milu'xu' ē caquistāla'ni'.

9 Pedro taxtulh ē ī'stālani'tēlha. Jā ixca'tzī palh ixlīcāna' tū ixtlahuamā'lh ángel. Ixpuhuan ixlakachuya. 10 Tatēlakataxtulh xapūla tropa tī ixmaktaka'lhmā'lh ē ā'līstān tatētaxtupālh ā'chā'tin. Tachilh nac mākelhcha xalīcā'n jā lactanūcan nac cā'lacchicni'. Ixa'cstu talaquī'lh. Xlaca'n tatētaxtulh nac kentin tej. Palaj ángel makxtekli Pedro. 11 A'cxni' Pedro tzeya ca'tzīlh ē huanli:

—Chuhua'j icca'tzī Jesucristo macamilh ixángel ē quimakapūtaxtūnī't na ixlīmāpa'ksīn rey Herodes. Quimakapūtaxtūnī't tū ixquintatlahuani'cu'tun israelitas.

12 A'cxni' ixlacapāstacnī'ttza' huā'mā', Pedro chā'lh na ixchic María tī ixtzī' Juan tī ixka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Marcos. A'ntza' līlhūhua' ixtastokcanī't ē ixta'orarlamā'nalh. 13 Pedro toklhli nac mākelhcha jā lactanūcan na ixtanquilhtīn chic. Chā'tin tzu'ma'jāt, tī ixuanican Rode, milh kelhasqui'nī tīchu xla'. 14 Kelhlakapasli Pedro ē pāxuhualh. Ū'tza' jā līmālaquī'ni'lh ē palaj tu'jnuntēlha tanūpālh nac chic. Cāhuanilh tī ixtatakēstoknī't:

—Layālh Pedro nac kēpūn.

15 Xlaca'n tahuanilh:

—Chuya'ya'.

Rode ā'chulā' cāhuanilh ixlīcāna' ū'tza'. Palaj tunca tahuanli:

—Jā ū'tza'. Ixmāstilē'k ángel tī maktaka'lha Pedro.

16 Pedro ā'chulā' palha' toklhli nac mākelhcha. A'cxni' tamālaquī'lh, talaktzī'lh Pedro ē talī'a'cnīlh. 17 Pedro cāmacahuani'lh cataquilhca'cslalh. Cāhuanilh chī Dios līmāxtulh nac pūlāchī'n. Cāhuanilh:

—Camāca'tzīnī'tit Jacobo ē tā'timīn huā'mā' tū quina'kspulalh.

Pedro taxtulh ē a'lh ā'lacatin.

18 Palaj a'cxni' xkakalh, tropas tatamakchuyīlh ixpālacata chī līzā'lalh Pedro. 19 A'cxni' Herodes māputzīni'lh Pedro ē jā maclaca ē cākelhasqui'nīlh tropas tī ixcāyāhuacanī't natamaktaka'lha ē cāmāmaknīnīni'lh. Herodes taxtulh nac Judea ē a'lh tancā'n nac Cesarea ē a'ntza' tachokolh.

Nīlh Herodes

20 Herodes ixcātā'lāsītzī'nī't xalanī'n nac Tiro ē Sidón. Makapitzīn talālītā'chihuīna'nli palh tzē natalaka'n. Lī'amigos talalh Blasto tī ixmaktaka'lha jā ī'lhtata rey. Xlaca'n ixtalīmāko'xamixīcu'tun ixpālacata ixlīhua'tca'n tū līmincancha' na ixcā'lacchicni' rey. 21 Lakchā'lh quilhtamacuj tū ixcālhcāni'nī't Herodes. Ixlhakā'nī't ixlu'xu' tū ixtasu'yu chī rey ixuanī't. Tahuī'lh nac trono ē a'kchihuīna'nli. 22 Tachi'xcuhuī't tamāta'sīlh:

—Jā chi'xcu' tī chihuīna'mā'lh. Hua'chi chā'tin dios.

23 Xamaktin chā'tin ixángel Dios makata'jatatlalh Herodes ixpālacata cāmakxtekli talaktaquilhpūtalh hua'chi Dios. Lūhua' tahua'lh ē nīlh.

24 Ixtachihuīn Māpa'ksīni' ta'a'kahuani'lh ē cālakchā'lh ā'makapitzīn chi'xcuhuī'n.

25 A'cxni' Bernabé ē Saulo ixtatlahuakō'nī't ixlītlahuatca'n nac Jerusalén, xlaca'n tataspi'tli nac Antioquía. Cātā'a'lh Juan tī ixka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Marcos.

13

Bernabé ē Saulo tatzuculh ta'a'n makat talīchihuīna'n xatze tachihuīn

1 Chī ū'tunu'n tī ixtatakēstoka nac Antioquía, ixtahui'lāna'lh
a'kchihuīna'nī'n ē mākelhtahua'kē'ni'nī'n. Makapitzīn
ixtacuhuīni'ca'n Bernabé ē Simón (tī ixuanican Negro) ē Lucio
xala' nac Cirene ē Manaén (tī tā'stacli rey Herodes) ē Saulo.
2 Xlaca'n ixtalaktaquilhpūtamā'nalh Dios ē ixtalīhui'līnī't jā tū
natahua'. Espíritu Santo huanli:

—Iclacasqui'n Bernabé ē Saulo natatlahua xtum ixtas-
cujūtca'n tū na'iccāmaxquī'.

3 Xlaca'n jāna'j tū ixtahua', ē ta'orarlīlh ē ta'a'cpūhui'līlh
ixmacanca'n ē cāmacā'nca.

Apóstoles tamāsu'yulh nac Chipre

4 Espíritu Santo cāmacā'lh Bernabé ē Saulo. Xlaca'n ta'a'lh
tancā'n nac Seleucia. A'ntza' tapū'a'lh barco nac Chipre,
a'ntza' jā pu'nahuī'lh macsti'na'j ti'ya't. 5 A'cxni' tachilh
nac Salamina, talī'a'kchihuīna'nli ixtachihuīn Dios na ixtem-
ploca'n israelitas. Talē'lh Juan ixmaktāyana'ca'n. 6 A'cxni'
tatētaxtulh ixlīpō'ktu nac Chipre, tachilh nac cā'lacchicni' ix-
tacuhuīni' Pafos. Tamaclalh chā'tin chi'xcu' israelita ix-
tacuhuīni' Barjesús. Xla' xantilh ixuanī't ē a'kchihuīna' tū jā
ixla' Dios. Xmān ixcālī'a'kskāhuī'mā'lh. 7 Xantilh ixmaktāya
gobernador Sergio Paulo tī skalalh ixuanī't. Gobernador
cāmāta'satīnīni'lh Bernabé ē Saulo ē ixkexmatcu'tun ixtachi-
huīn Dios. 8 Cātā'lāhuanilh xantilh tī ixuanican Barjesús ē
Elimas. Xla' jā ixlacasqui'n na'a'ka'ī' gobernador. 9 Saulo, tī
nā ixuanican Pablo, ixlītzuma Espíritu Santo na ixlīstacna'. Xla'
lakalaktzī'lh Elimas. 10 Huanilh:

—Hui'x a'kskāhuī'ni'na' ē jā tzeya chi'xcu'. Hui'x
ixka'hua'cha skāhuī'ni' ē hui'x jā lakatīya' tū tze. ¿Chī jā
līmakxteka' lactlahua'ya' tū ixla' Dios? 11 Chuhua'j Dios
namakapātīnīnān. Lakatzī'n nahua'na' ē lakma'j jāla
catilacahuā'na'.

Xamaktin lakapoklhuana'lh ē jāla lacahuāna'lh ē
ixputzatlā'huan tī ixpekechi'palē'lh. 12 A'cxni' gobernador
laktzī'lh tū a'kspulalh, xla' a'ka'ī'lh ē lī'a'cnīlh tū ixmāsu'yucan
ixpālacata Jesús.

Pablo ē Bernabé nac Antioquía

13 Pablo ē tī ixtatā'a'n tataxtulh nac Pafos ē tapū'a'lh barco
ē tachā'lh nac Perge ixlīka'tla' nac Panfilia. A'ntza' Juan
cāmakxtekli ē taspi'tli nac Jerusalén. 14 Pablo ē Bernabé tatax-
tulh nac Perge ē tachā'lh nac Antioquía ixlīka'tla' nac Pisidia.
Quilhtamacuj tū pūjaxcan, xlaca'n tatanūlh na ixtemploca'n
israelitas ē tatahuī'lh. 15 Līkelhtahua'ka'ca ixtachihuīn Dios jā

tatzo'kni' līmāpa'ksīn ē jā huanican profetas. Xanapuxcu'nu' xalanī'n nac templo tamacamilh chā'tin tī cāhuanilh Pablo ē Bernabé:

—Chi'xcuhuī'n, palh cāmaxquī'cu'tunā'tit talacapāstacni' tachi'xcuhuī't, cacāhuani'tit.

16 Pablo tāyalh ē cāmacahuani'lh cataquilhca'cslalh ē huanli:

—Cakexpa'ttit chi'xcuhuī'n israelitas ē hui'xina'n tī jicua'ni'yā'tit Dios. 17 QuinDiosca'n quina'n israelitas cālacsacli quinapapana'ca'n. Dios cāmālhūhuī'lh a'cxni' xlaca'n xamini' ixtahuanī't nac ti'ya't Egipto. Dios ka'lhī lhūhua' līti'lhui'qui ē ū'tza' tzē cālīmāxtulh nac huā'mā' ti'ya't. 18 Dios cālīpātīlh tu'pu'xam cā'ta a'cxni' ixtalatlā'huan nac cā'tzaya'nca ti'ya't. 19 Dios cāmālaksputūlh tachi'xcuhuī't xalanī'n a'ktojon cā'lacchicni' nac ti'ya't jā ixuanican Canaán. Cāmāpitzīni'lh ti'ya't quinapapana'ca'n jā natatahui'la. 20 Dios cāhui'līni'lh ixjuezca'n tī nacāmāpa'ksī a'ktā'ti' ciento ā'i'tāt cā'ta. A'kchihuīna' Samuel ū'tza' ā'xmān ixlīhuī'lh ixlījuez. 21 Ā'līstān quinapapana'ca'n israelitas tasqui'nli chā'tin ixreyca'n. Dios hui'līlh ixlīrey Saúl, ixka'hua'cha Cis. Ixtalakapasni' Benjamín ixuanī't. Xla' ixmāpa'ksīni'n tu'pu'xam cā'ta. 22 A'cxni' Dios māpānūlh Saúl, ē hui'līpālh David ixlīrey. Dios līchihuīna'nli David ē huanli: "Quit iclakapasa David, ixka'hua'cha Isaí. Iclaktzī'n ū'tza' chā'tin chi'xcu' tī lacapāstacna'n chī iclacapāstacna'n quit. Xla' natlahua pō'ktu tū iclacasqui'n." Chuntza' huanli Dios. 23 Dios cāmaxquī'lh israelitas chā'tin makapūtaxtūnu' chuntza' chī huanli Dios xapūla. Makapūtaxtūnu' ū'tza' Jesús, ī'xū'nātā'nat David. 24 A'cxni' Jesús jāna'j ixā'min, Juan ixcāhuani ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't israelitas: "Calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n ē ca'a'kpaxtit." 25 A'cxni' ī'sputmā'lhtza' quilhtamacuj tū ixlīmā'kpaxīni'n Juan, xla' ixuan: "Jā quit tī puhua'ni'yā'tit. Ā'līstān namimpala ā'chā'tin tī ka'lhī līti'lhui'qui. Ū'tza' jā minī'ni' na'icxcutni' ixcaclhi'."

26 Pablo chihuīna'mpālh:

—Iccāhuaniyān hui'xina'n tī ī'xū'nātā'natna' Abraham, chī quit, ē hui'xina'n tī jicua'ni'yā'tit Dios. Chuhua'j cātamacamini'nī'ta'n tachihuīn tū nalī'a'kapūtaxtucan. 27 Xalanī'n nac Jerusalén ē nā ī'scujni'ca'n jā ixtaca'tzī tī Jesús. Jā takexmatli ixtachihuīnca'n ixa'kchihuīna'nī'n Dios tū līkelhtahua'ka'can pō'ktu quilhtamacuj tū pūjaxcan. Ū'tza' līmāmaknīnīni'nca Jesús. Chuntza' tamākentaxtūlh chuntza' chī tahuanli a'kchihuīna'nī'n xamakāstza'. 28 Masqui jāla tamaclani'lh chī natalīmaknī Jesús, xlaca'n tasqui'ni'lh Pilato camaknīca. 29 A'cxni' xlaca'n ixtamākentaxtūnī'ttza' ixlīpō'ktu tū ixtatzo'kni' natatlahuani' Jesús, māyujūca Jesús xanīn

nac cruz ē mānūca nac lhu'cu'. 30 Dios mālacastālancuanīlh.
31 A'klhūhua' quilhtamacuj ixcātasu'yuni' tī ixcātā'taxtunī't nac
Galilea ē ixcātā'a'nī't nac Jerusalén. Huā'mā' chi'xcuhuī'n
ū'tunu'n tī tamāsu'yuni'mā'nalh chuhua'j tachi'xcuhuī't
ixpālacata Jesús.
32 'Chuhua'j quina'n iccāhuaniyān hui'xina'n xatze
tachihuīn ixpālacata tū cāhuanilh Dios quinapapana'ca'n
namāstā'. 33 Ū'tza' Dios quincāmākentaxtūni'n quina'n, tī
ī'xū'nātā'natna'ca'n, a'cxni' mālacastālancuanīlh Jesús. Chuntza'
tatzo'kni' nac libro Salmos ixlī'a'ktu' capítulo:
Hui'x quinKa'hua'cha.
Chuhua'j icmaxquī'nī'ta'n latamat.
34 Dios mālacastālancuanīlh Jesús nac cā'līnīn. Jā ā'maktin
cati'a'lh nac cā'līnīn. Dios chuntza' huanli:
Na'iccāsicua'lanātlahuayān chuntza' chī huanica David.
35 Tatzo'kni' nac libro Salmos ā'a'ktin capítulo:
Hui'x jā catimakxtekti namasa ixmacni' minKa'hua'cha tī tze.
36 David ixtlahuanī'ttza' ixtalacasqui'nīn Dios ixlacatīnca'n
xlaca'n tī ixtahui'lāna'lh a'cxni' xla' ixlatlā'huan nac
cā'quilhtamacuj. Xla' nīlh ē mā'cnūca jā ixcāmā'cnūcanī't
ixnatāta'na'. Ixmacni' David masli. 37 Jā masli ixmacni' Jesús
tī Dios mālacastālancuanīlh. 38 Caca'tzītit hui'xina'n tī israelitas
chī quit. Ixpālacata huā'mā' chi'xcu', cātamāca'tzīnīyān
hui'xina'n mincuentaca'n tzē nacātamātza'nkēna'ni'yān.
39 Jesús cāmātza'nkēna'ni' ixlīpō'ktu ixcuentaca'n tī
talīpāhuan Jesús. Līmāpa'ksīn tū maxquī'ca Moisés, ū'tza'
jāla catimālaksputūlh tū jā tze. 40 Caskalalhuantit jā
nacā'a'kspulayān tū tahuanli a'kchihuīna'nī'n. Tahuanli:
41 Cakexpa'ttit hui'xina'n tī lakmaka'nā'tit.
Ca'a'cnī'tit ē calaksputtit; ixpālacata quit, Dios, na'ictlahua
a'ktin lī'a'cnīn a'cxni' hui'xina'n hui'lā'na'ntit.
Palh ixcātahuani'n tū quit na'ictlahua, hui'xina'n jā
cati'a'ka'ī'tit.
42 Pablo ē Bernabé tataxtulh na ixtemploca'n israelitas.
Tachi'xcuhuī't, tī jā israelitas, tasqui'ni'lh natahuanipala
huā'mā' tachihuīn ixlītzayama'j. 43 Tataxtulh tī ixtatakēstoknī't
nac templo. Tastālani'lh Pablo ē Bernabé lhūhua' israelitas ē
ā'makapitzīn tī ixta'a'ka'ī'nī't chī israelitas. Pablo cāmaxquī'lh
talacapāstacni' ē cāhuanilh jā catamakxtekli xatze tachihuīn tū
māsu'yu ixtalakalhu'mān Dios.
44 Ixlītzayama'j, a'cxni' ixchā'n quilhtamacuj tū ixpūjaxcan,
ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac cā'lacchicni' tatakēstokli
natakexmata ixtachihuīn Dios. 45 A'cxni' israelitas
talaktzī'lh ixlīlhūhua'ca'n tachi'xcuhuī't, xlaca'n talaksītzī'lh
ē tatā'lāhuanilh Pablo ē talakapalalh. 46 Pablo ē Bernabé
tachihuīna'nli ē jā tajicua'nli ē cāhuanica:

—Ixlacasqui'nca cacātahuanin xapūla hui'xina'n, israelitas, ixtachihuīn Dios. Hui'xina'n lakmaka'ntit, ē chuntza' līta su'yu jā ka'lhīcu'tunā'tit xasāsti' milatamatca'n tū jā catilaksputli. Chuhua'j quina'n na'iccālaka'nāuj tī jā israelitas. 47 Chuntza' quinDiosca'n quincāmāpa'ksīn ē huanli:

Quit iclacsacnī'ta'n nacāmāca'tzīnī'ya' chī natalī'a'kapūtaxtu xalanī'n nac ā'lacatunu' cā'lacchicni' na ixlīka'tla' cā'quilhtamacuj.

Chuntza' hui'x chī a'ktin pūcās chī namāxkakēni'na' ixlīpō'ktu.

48 A'cxni' takexmatli huā'mā', tapāxuhualh tī jā israelitas. Tahuanli tze ixtachihuīn Dios. Ta'a'ka'ī'lh ixlīpō'ktuca'n tī ixcāhui'līcanī't natamaktīni'n xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilaksputli. 49 Māca'tzīnīni'nca ixtachihuīn Māpa'ksīni' calhāxcuhuālh jā ixmāpa'ksī Antioquía. 50 Israelitas tachihuīna'makasītzī'lh xalaka'tla' puscan tī ixtalakachi'xcuhuī' Dios ē nā xanapuxcu'nu' cā'lacchicni'. Tachihuīna'makasītzī'lh cacāputzatokokeca Pablo ē Bernabé ē cāmakatzā'laca na ixcā'lacchicni'ca'n ē nā a'ntza' jā ixtamāpa'ksī. 51 Pablo ē Bernabé tatincxli pokxni' ixtujanca'n ē chuntza' cāmāca'tzīnīca xalanī'n cā'lacchicni' ixtalē'n cuenta. Ta'a'lh nac Iconio. 52 Tā'timīn tapāxuhualh. Ixlīstacna'ca'n ixlītzuma Espíritu Santo.

14

Pablo ē Bernabé nac Iconio

1 Pablo ē Bernabé lacxtim tatanūlh na ixtemploca'n israelitas nac Iconio ē ta'a'kchihuīna'nli. Ta'a'ka'ī'lh lhūhua' israelitas ē nā tī jā israelitas. 2 Israelitas tī jā ixta'a'ka'ī' tachihuīna'makasītzī'lh tī jā israelitas. Cāmālacapāstaquīca tā'timīn jā tze ixtahuanī't. 3 Pablo ē Bernabé tatahuī'lh a'klhūhua' quilhtamacuj nac Iconio ē ixta'a'kchihuīna'n ē jā tajicua'nli ixpālacata ixtalīpāhuan Jesucristo. Ixlītli'hui'qui Dios lhūhua' ixtalītlahua tū laka'tla' lī'a'cnīn. Ū'tza' līmāsu'yulh Dios ixlīcāna' tū ixtalīchihuīna'n Pablo ē Bernabé ixpālacata Jesucristo. 4 Tachi'xcuhuī't xalanī'n nac Iconio jā lacxtim ixtalacapāstaca. Makapitzīn ixtalacapāstaca chī israelitas ē ā'makapitzīn ixtalacapāstaca chī apóstoles. 5 Israelitas ē nā tī jā israelitas ē nā xanapuxcu'nu' tachihuīna'nli natalacatā'quī'nin ē natacucta'lana'n. 6 A'cxni' taca'tzīlh huā'mā', Pablo ē Bernabé tatzā'lalh. Ta'a'lh nac estado Licaonia nac cā'lacchicni' Listra ē Derbe ē ā'lacatunu' cā'lacchicni'. 7 A'ntza' ixtalī'a'kchihuīna'n xatze tachihuīn ixla' Jesucristo.

Cucta'laca Pablo nac Listra

8 Ixuī'lh chā'tin chi'xcu' nac Listra. Jā tze ixuanī't ixtujan. Ixlū'ntū'nunī't chu tunca ixlīlacatuncuhuī'ni'. Jā maktin

ixtlā'huan. 9 Ixkexmatmā'lh Pablo. Pablo lakalaktzī'lh ē ca'tzīlh ixa'ka'ī' tzē namātzeyīcan. 10 Pablo palha' huanli:

—Laclhtzaj catāya'.

Chi'xcu' tāyalh ē tzuculh tlā'huan.

11 A'cxni' ixlīlhūhua'ca'n talaktzī'lh tū tlahualh Pablo, xlaca'n tata'salh ē tahuanli chī ixtachihuīnca'n xalanī'n nac Licaonia. Tahualh:

—¡Tayujnī'ta'nchi dioses tī tatasu'yu chī chi'xcuhuī'n!

12 Ixtahuan Bernabé ixuanī't ū'tza' dios Júpiter. Ē ixtahuan Pablo ixuanī't ū'tza' dios Mercurio ixpālacata ū'tza' tī ixa'kchihuīna'nī't. 13 Templo jā ixlaktaquilhpūtacan dios Júpiter, ixyālh jā lactanūcanācha' nac cā'lacchicni'. Ixcura Júpiter līmilh huācax ē xa'nat nac tanquilhtīn. Pālej ē tachi'xcuhuī't ixtalakachi'xcuhuī'cu'tun apóstoles. 14 A'cxni' apóstoles, Bernabé ē Pablo, taca'tzīlh tū ixcātlahuani'cu'tuncan, xlaca'n talacxtī'tli ixlīmānca'n ixlu'xu'ca'n ixpālacata tatamakchuyīlh. Tatu'jnulh ixlacpu'na'i'tātca'n tachi'xcuhuī't ē tata'salh ē tahuanli:

15 —¡Tachi'xcuhuī't! ¿Tū ixpālacata tlahua'yā'tit huā'mā'? Quina'n nā chi'xcuhuī'n chuntza' chī hui'xina'n. Iccālīmini'yān xatze tachihuīn ixpālacata nalītalakaspi'tni'yā'tit ixlīpō'ktu huā'mā' tū jā tū ixtapalh tū tlahua'yā'tit. Ē chuntza' naputzayā'tit Dios tī lakahuan. Ū'tza' tī tlahuanī't a'kapūn ē cā'ti'ya't ē mar ē ixlīpō'ktu tū a'nan. 16 Lakma'jtza' Dios cāmakxteknī't ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't natatlahua tū talacasqui'n. 17 Pō'ktu quilhtamacuj Dios ixcāmacā'ni' tū ixmāsu'yu palh a'nan Dios. Dios tlahua tū tze. Ū'tza' līla xcān ē līla tū tzē hua'can. Quincāmaxquī'yān quina'n tapāxuhuān ē tū hua'yāuj hasta līpāxuhua hui'lāna'uj —huanli Pablo.

18 Masqui Pablo cāhuanilh huā'mā', ē jicslīhua' cālīmāpānūni'ca ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhuī't jā catalakachi'xcuhuī'lh Pablo ē Bernabé.

19 Tachilh makapitzīn israelitas xalanī'n nac Antioquía ē Iconio. Tachihuīna'makasītzī'lh tachi'xcuhuī't. Ū'tza' līcucta'laca Pablo ē sakalē'nca ē māxtuca nac cā'lacchicni' ē makxtekca. Tapuhuanli xanīntza' ixuanī't. 20 Tā'timīn talītamacsti'li'lh ē Pablo tā'kaquī'lh ē tanūlh nac cā'lacchicni'. Ixlīlakalī ta'a'lh Pablo ē Bernabé nac Derbe.

21 Ixta'a'kchihuīna'n xatze tachihuīn ixla' Jesucristo nac tzamā' cā'lacchicni' ē lhūhua' ta'a'ka'ī'lh. Palaj tunca xlaca'n tataspi'tli nac Listra ē nac Iconio ē nac Antioquía. 22 A'ntza' ixcāmaxquī'ca tā'kpuhuantīn tī ixta'a'ka'ī'. Ixcāmaxquī' talacapāstacni' nata'a'ka'ī' pō'ktu quilhtamacuj. Cāhuanica:

—Ixlacasqui'nca napātīni'nāuj a'cxni' jāna'j tanūyāuj jā Dios māpa'ksīni'n.

23 Cālacsacca xanapuxcu'nu' a'katunu' nac templo. Pūla
ta'orarlīlh ē jā tahuā'yalh. Tasqui'ni'lh Māpa'ksīni' Jesucristo tī
ixta'a'ka'ī'nī't. Tasqui'ni'lh cacāmaktaka'lhli xanapuxcu'nu'.

Pablo ē Bernabé taquītaspi'tpālh nac Antioquía

24 Palaj tunca Pablo ē Bernabé tatētaxtulh nac Pisidia ē
tamilh nac Panfilia. 25 A'cxni' ixtalī'a'kchihuīna'nī't xatze
tachihuīn nac Perge, ē ta'a'lh tancā'n nac Atalia. 26 A'ntza'
tapū'a'lh barco nac Antioquía. Chu ū'tza' cā'lacchicni' ixuanī't
jā xapūla ī'squi'ni'canī't Dios cacāmaktāyalh Bernabé ē Pablo
ixtascujūtca'n tū chū'cus ixtatlahuanī't.

27 A'cxni' tachā'lh Pablo ē Bernabé nac Antioquía,
tamākēstokli ixlīpō'ktuca'n tī ixta'a'ka'ī'. Cāhuanica ixlīpō'ktu
tū Dios ixcāmaktāyanī't natatlahua. Cāhuanica chī Dios
ixcāmāsu'yuni'nī't ixlacasqui'nca nā nata'a'ka'ī' nā xlaca'n
tī jā israelitas. 28 A'ntza' Pablo ē Bernabé tatā'tachokokō'lh
tā'timīn makās.

15

Tatakēstokli nac Jerusalén

1 Tamilh nac Antioquía makapitzīn chi'xcuhuī'n xalanī'n
nac Judea. Tatzuculh tamāsu'yuni' tā'timīn. Tahuanli:

—Ixlacasqui'nca natachu'cuyā'tit chuntza' chī ixmāsu'yu
Moisés. Palh jā tachu'cunī'ta'ntit, jāla cati'a'kapūtaxtutit.

2 Pablo ē Bernabé talālīhuanilh xlaca'n ē talālīquilhnīlh.
Ā'līstān cālacsacca Pablo ē Bernabé ē ā'makapitzīn huampala
tī natalaka'n apóstoles ē xanapuxcu'nu' xala' nac templo nac
Jerusalén ē natakelhasqui'nīni'n chī nalīlacāxtlahuacan.

3 Chuntza' tā'timīn xalanī'n nac templo nac Antioquía
tamacā'lh Pablo ē Bernabé. Xlaca'n ta'a'lh ē ixtatētaxtumā'nalh
ixā'tuntamacni' estado Fenicia ē Samaria. Ixcāhuani chī
ixta'a'ka'ī'nī't tī jā israelitas. Ū'tza' talīpāxuhualh tā'timīn.

4 A'cxni' Pablo ē Bernabé tachā'lh nac Jerusalén ē
talālakchā'lh tā'timīn ē apóstoles ē xanapuxcu'nu' xala'
nac templo. Pablo ē Bernabé tahuanilh ixlīpō'ktu tū Dios
cāmaktāyalh tzē natatlahua. 5 Tatāyalh makapitzīn tī ī'stālani'
ixtamāsu'yunca'n fariseos ē ixta'a'ka'ī'. Tahuanli:

—Ixlacasqui'nca nacāchu'cucan israelitas nā xlaca'n tī jā
israelitas. Nā ixlacasqui'nca catakexmatni'lh līmāpa'ksīn tū
maxquī'ca Moisés.

6 Apóstoles ē xanapuxcu'nu' tatakēstokli nataputzāna'nī
huā'mā'. 7 Ixtachihuīna'mā'nalhcus ē tāyalh Pedro ē cāhuanilh:

—Tā'timīn, hui'xina'n ca'tzīyā'tit makāstza' Dios lacsacli
chā'tin chī quina'n. Quit quilacsacli na'iccāhuani xatze
tachihuīn tī jā israelitas ē chuntza' tzē nata'a'ka'ī'
xlaca'n. 8 Dios, tī lakapasa ixlīstacna'ca'n tachi'xcuhuī't,

ū'tza' cāmaxquī'lh xlaca'n Espíritu Santo chuntza' chī quincāmaxquī'nī'ta'n. Chuntza' māsu'yulh Dios chī lacasqui'n nata'a'ka'ī' nā xlaca'n tī jā israelitas. 9 Chuntza' Dios nā līche'kē'lh ixlīstacna'ca'n xlaca'n chī quina'n ixpālacata līpāhuanāuj Dios. 10 ¿Chī puhua'nā'tit hui'xina'n jā tze chī Dios lacasqui'n nata'a'ka'ī' nā xlaca'n tī jā israelitas? ¿Tū ixpālacata lacasqui'nā'tit hui'xina'n xlaca'n natamākentaxtū līmāpa'ksīn tū maxquī'ca Moisés? Ū'tza' quinatāta'na'ca'n jāla tamākentaxtūlh. Nā quina'n jāla catimākentaxtūj. 11 Ica'ka'ī'yāuj ta'a'kapūtaxtuyāuj quina'n chuntza' chī xlaca'n ixpālacata quincāmakapūtaxtūcu'tunni' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesús —huanli Pedro.

12 Palaj tunca ixlīpō'ktuca'n ixlīlhūhua'ca'n tachi'xcuhuī't taquilhca'cslalh. Xlaca'n takexmatli a'cxni' Bernabé ē Pablo tachihuīna'nli ē tahuanli laka'tla' lī'a'cnīn tū Dios cāmaktāyalh tzē tatlahua na ixlacpu'na'i'tātca'n tī jā israelitas. 13 A'cxni' xlaca'n tachihuīna'nkō'lh, Jacobo kelhtīni'lh:

—Tā'timīn, caquilākexmatui. 14 Chihuīna'nī'ttza' Simón Pedro chī Dios xapūla cālacsacli makapitzīn chi'xcuhuī'n tī jā israelitas. Dios cālacsacli ixpālacata ixlacstīn natahuan. 15 Chuntza' tahuanli a'kchihuīna'nī'n xalanī'n makāstza'. Ē chuntza' tatzo'kni':

16 Ā'līstān na'ictaspi'ta ē na'ictlahuapala ixchic David tū la-
clalh.
Na'iccāxtlahuapala jā laclanī't, ē na'icyāhuapala.
17 Chuntza' ā'makapitzīn chi'xcuhuī'n nataputza Māpa'ksīni',
ē nā ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac ā'lacatunu' cā'lacchicni' tī
cālakapascan ū'tunu'n quintachi'xcuhuī't.
18 Huā'mā' huanli Māpa'ksīni' tī māsu'yulh huā'mā' a'cxni' tzu-
culh quilhtamacuj.

19 Jacobo chihuīna'mpālh:

—Ū'tza' quit quintalacapāstacni': jā cacāmāmakchuyīuj tī tatā'a'n Dios tī jā israelitas. 20 Icpuhuan natzo'kāuj ē nacāhuaniyāuj jā catahua'lh tū cālakahui'līcanī't ídolos ē nā jā cataputzalh ixtā'lāpāxquī'nca'n ē nā jā catahua'lh xaquinīt animalh tū a'kpixchī'canī't ē nā jā catahua'lh ka'lhni'. 21 Chuntza' icpuhuan ixpālacata makās na ixlīpō'ktu cā'lacchicni', pō'ktu quilhtamacuj tū pūjaxcan, a'kchihuīna'ncan ē kelhtahua'ka'can tū huanli Moisés —cāhuanilh Jacobo.

22 Apóstoles ē xanapuxcu'nu' ē ixlīpō'ktuca'n talīhui'līlh talacsaca makapitzīn chi'xcuhuī'n ixlī'ū'tunu'nca'n ē nacātā'macā'ncan Pablo ē Bernabé nac Antioquía. Macā'nca Judas, tī ixka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Barsabás, ē ā'chā'tin ixtacuhuīni' Silas. Tzamā' chā'tu' chi'xcuhuī'n xalaka'tla' līta'timīn ixtahuanī't. 23 Tzo'kca a'ktin carta tū talē'lh Judas ē Silas. Ē a'ntza' nac carta tahuanli:

“Quina'n apóstoles ē xanapuxcu'nu' ē tā'timīn iccāmacā'ni'yāchā'n saludos hui'xina'n tā'timīn tī jā israelitas xalanī'n nac Antioquía ē nac estado Siria ē Cilicia. 24 Ickexmatnī'ta'uj makapitzīn tataxtunī't huā'tzā' masqui quina'n jā iccāmaxquī'uj līmāpa'ksīn. Xlaca'n cātalīmāmakchuyīnī'ta'n tū ixtamāsu'yunca'n. Ē cātalīlakpalīcu'tunān a'cxni tahuanli ixlacasqui'nca hui'xina'n natlahuayā'tit ixtahui'latca'n israelitas. 25 A'cxni' quina'n ictakēstokui, iclīhui'līuj iclacsacāuj chi'xcuhuī'n tī na'iccālakmacā'nāchā'n hui'xina'n ē natatā'a'n Bernabé ē Pablo tī cāpāxquī'yāuj. 26 Huā'mā' chā'tu' chi'xcuhuī'n tatanūnī't jā cā'līj icua' ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. 27 Iccāmacā'nī'ta'nchāuj Judas ē Silas. Xlaca'n nacāhuaniyān ū'tza' tū iccātzo'knuni'mā'n. 28 Na'iccāmaxquī'yān hui'xina'n a'ktin līmāpa'ksīn chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Espíritu Santo ē nā chuntza' quintalacapāstacni'ca'n. Chu xmān huā'mā' ixlacasqui'nca: 29 hui'xina'n jā catihua'tit quinīt tū cālakahui'līcanī't ídolos, ē jā cahua'tit ka'lhni', ē jā cahua'tit ixquinīt animalh tū a'kpixchī'canī't, ē jā caputzatit mintā'lāpāxquī'nca'n. Palh hui'xina'n namākentaxtūyā'tit huā'mā', natlahuayā'tit tū tze. Xmān huā'mā' iccāhuaniyān.”

30 Cāmacā'nca Bernabé ē Pablo ē ā'makapitzīn. Xlaca'n ta'a'lh tancā'n nac Antioquía. A'ntza' cāmākēstokca tachi'xcuhuī't tī ixta'a'ka'ī' ē cāmaxquī'ca carta. 31 Xlaca'n talīkelhtahua'ka'lh ē tapāxuhualh ixpālacata cāmāko'xamāka'tlī'ca. 32 Judas ē Silas nā xlaca'n a'kchihuīna'nī'n ixtahuanī't. Xlaca'n tamāstā'lh talacapāstacni' ixpālacata līstā'timīn ē nā tamāstā'lh līstli'hui'qui. 33 A'cxni' ixtahui'lāna'lhtza' makās a'ntza', cāmakxtekca tā'timīn ē cāhuanica: “Dios cacālē'ncha'n.” Ē talaktaspi'tpālh tī ixcāmacā'nī't. 34 Silas puhuanli natachoko a'ntza'. 35 Pablo ē Bernabé tatachokolh nac Antioquía. Ē lhūhua' ā'makapitzīn huampala ixtamāsu'yu ē ixtalīchihuīna'n ixtachihuīn Māpa'ksīni'.

Pablo a'lh ixlīmaktu' a'cxni' lē'lh makat xatze tachihuīn

36 A'cxni' ixa'kspulanī'ttza' lakma'j quilhtamacuj, Pablo huanilh Bernabé:

—Cacālaka'mpalauj quintā'timīnca'n na ixlīpō'ktu cā'lacchicni' jā māsu'yunī'ta'uj ixtachihuīn Māpa'ksīni'. Ca'a'uj cālaktzī'nāuj chī tataxtukō'.

37 Bernabé ixlē'ncu'tun Juan, tī ixka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Marcos. 38 Pablo jā ixlē'ncu'tun ixpālacata Marcos ixcāmakxteknī't a'cxni' ixtahui'lāna'lh nac Panfilia. Jā a'lh cātā'scuja. 39 Talālītā'chihuīna'lh Bernabé ē Pablo. Ū'tza' talītaxtumlīlh. Bernabé lē'lh Marcos ē tapū'a'lh barco nac Chipre. 40 Pablo lacsacli Silas ē tataxtulh. Tā'timīn ixtasqui'ni'nī't Dios cacāmaktaka'lhli. 41 Pablo ē Silas

ixtatētaxtu nac estado Siria ē Cilicia ē ixcāmaxquī' tā'kpuhuantīn tā'timīn tī a'ntza' ixtatakēstoka nac a'katunu' cā'lacchicni'.

16

Timoteo cātā'a'lh Pablo ē Silas

1 Pablo ē Silas tachā'lh nac Derbe ē Listra. Talāpāxtokli chā'tin ixta'tinca'n ixtacuhuīni' Timoteo, ixka'hua'cha chā'tin puscāt israelita tī ixa'ka'ī'. Ixtāta' Timoteo griego ixuanī't. 2 Tā'timīn nac Listra ē nac Iconio tzeya chi'xcu' ixtalaktzī'n Timoteo. 3 Pablo ixlē'ncu'tun Timoteo. Israelitas ixtaca'tzī ixtāta' Timoteo jā israelita ixuanī't. Ū'tza' Pablo līmāchu'cunīni'lh Timoteo ixpālacata naka'lhī ixlīlakapascan chī israelita. Pablo tlahualh huā'mā' ixpālacata jā cāmāsītzī'cu'tunli israelitas. 4 Xlaca'n ixtatētaxtumā'nalh a'katunu' cā'lacchicni'. Ixcāmāca'tzīnīcan līmāpa'ksīn tū ixtahuanī't apóstoles ē xanapuxcu'nu' nac Jerusalén. 5 Chuntza' tī ixtatakēstoka nac a'katunu' cā'lacchicni' tatahuixcānīlh ē ā'chulā' ta'a'ka'ī'lh. Lakalī lakalī talhūhua'ntēlhalh.

Pablo lakachuyalh ē laktzī'lh chā'tin chi'xcu' xala' nac Macedonia

6 Espíritu Santo jā cāmakxtekli natalīchihuīna'n xatze tachihuīn nac Asia. Pablo ē tī ixtatā'a'n tatētaxtulh na ixlīka'tla' Frigia ē Galacia. 7 A'cxni' tachā'lh na ixlītapitzi jā ixmāpa'ksī Misia, ē tita'a'ncu'tunli nac Bitinia. IxEspíritu Jesús jā cāmakxtekli nata'a'n. 8 Tatētaxtulh nac Misia ē ta'a'lh tancā'n nac cā'lacchicni' Troas. 9 A'ntza' tzī'sa Pablo lakachuyalh ē laktzī'lh chā'tin chi'xcu' xala' nac Macedonia tī tāyalh ixlacatīn. Chi'xcu' ī'squi'ni'mā'lh ē huanilh: "Caquilālaka'uj nac Macedonia ē caquilāmaktāyauj." 10 A'cxni' lakachuyakō'lh, palaj tunca quina'n ictacāxui na'ica'nāuj nac estado Macedonia. Palaj tunca iclacapāstacui ixlīcāna' Dios quincālacsacnī'ta'n na'iccālītā'chihuīna'nāuj xalanī'n nac Macedonia xatze tachihuīn ixla' Jesucristo.

Pablo ē Silas nac Filipos

11 Ictaxtūj nac Troas ē icpū'a'uj barco ē lacatza'j icmiuj nac Samotracia. Ixlīlakalī huampala ica'uj nac Neápolis. 12 Ictaxtūj a'ntza' ē icchā'uj nac Filipos tū tapa'ksī' nac Roma. Ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' cā'lacchicni' ixlīpō'ktu estado Macedonia. Ictachokouj nac huā'mā' cā'lacchicni' a'klhūhua' quilhtamacuj. 13 A'ktin quilhtamacuj tū tapūjaxa israelitas, ictaxtūj nac cā'lacchicni'. Icchā'uj na ixquilhtūn ka'tla' xcān jā icpuhuanui palhāsā' a'ntza' jā ixtakēstokcan ixtlahuacan oración. Ictahui'lauj ē iccātā'chihuīna'uj puscan tī ixtatakēstoknī't. 14 Chā'tin chī xlaca'n, tī ixquincākexmatni'yān, chā'tin puscāt ixtacuhuīni' Lidia. Xla' xala' nac Tiatira ē

ī'stā' lu'xu' xasmataka. Ixlakachi'xcuhuī' Dios. Māpa'ksīni' mākexmatīcu'tunli tū huanli Pablo. Kexmatni'lh. 15 Xla' a'kpaxli ē ixlīpō'ktu tī xalanī'n na ixchic. Lidia quincāsqui'ni'n ē quincāhuanin:

—Palh puhua'nā'tit hui'xina'n quit ixlīcāna' ica'ka'ī'ni' Jesucristo, capintit na quinchic ē natachokoyā'tit a'ntza'.

Chuntza' ixquincāhuaniyan.

16 A'ktin quilhtamacuj a'cxni' xa'ica'mā'nauj jā ixtlahuacan oración, ictā'lāpāxtokui chā'tin tzu'ma'jāt tī ixka'lhī tū jā tzeya ū'ni' tū ixmāhuanī tū na'a'kspula. Chi'xcuhuī'n, tī ixtēcu'nī'n tzu'ma'jāt, lhūhua' ixtalītlaja ixpālacata ixca'tzī tū na'a'kspula. 17 Tzu'ma'jāt ixquincāstālani'yān a'cxni' xa'ictā'latlā'huanāuj Pablo. Palha' ixta'sa ē ixuan:

—Tzamā' chi'xcuhuī'n tatā'scuja Dios tī ka'tla'. Xlaca'n cātahuaniyān chī tzē nalī'a'kapūtaxtucan.

18 Chuntza' ixuan a'klhūhua' quilhtamacuj. Pablo jiclhualh ē talakspi'tli ē huanilh tū jā tzeya ū'ni':

—Na ixtacuhuīni' Jesucristo iclīhuaniyān cataxtu na ixlīstacna' tzu'ma'jāt.

Palaj tunca taxtulh.

19 A'cxni' taca'tzīlh ixtēcu'nī'n jātza' la ixtalītlaja, cāchi'paca Pablo ē Silas ē cālīminca nac pūchihuīn. 20 A'cxni' ixcālīmincanī't ixlacatīnca'n scujnī'n cāhuanica:

—Tzamā' chi'xcuhuī'n israelitas cāmāmakchuyīlh xalanī'n na quincā'lacchicni'ca'n. 21 Tamāsu'yu ā'xtum tahuilat tū quina'n jāla a'ka'ī'yāuj ixpālacata quina'n romanos. Jāla catitlahuáuj ixpālacata jā chuntza' quilīmāpa'ksīnca'n.

22 Chuntza' tachi'xcuhuī't tatā'kaquī'lh ē cāquiclhlaktzī'nca Pablo ē Silas. Scujnī'n tamāpa'ksīni'lh cacāxtī'tpūxtuca ixlu'xu'ca'n ē cacālīmacni'cca qui'hui'. 23 A'cxni' cāhui'līni'kō'ca ē cāmānūca nac pūlāchī'n. Nā māpa'ksīca tī maktaka'lhnan tzej cacāmaktaka'lhca. 24 Chuntza' māpa'ksīca, ē ū'tza' cālīmānūlh ā'xmāntza' ē cāmānūni'ca ixtujanca'n jā ixlaclhu'cu'canī't kentu' qui'hui' ē ixmāpekstokcanī't.

25 I'tāt tzī'sa, Pablo ē Silas ixta'orarlītanūmā'nalh ē ixtapixtlī'tanūmā'nalh ē nā ixtamakapāxuīmā'nalh Dios. Tachī'nī'n ixtakexmattanūmā'nalh. 26 Xamaktin tzuculh tachiqui ti'ya't. Ixtūtzā'n talhta'm pūlāchī'n tasakā'līlh. Palaj tunca pūlāchī'n talaquī'lh. Qui'hui' jā ixcāmānūcanī't ixtujanca'n ixlīpō'ktuca'n tachī'nī'n palaj tunca talakxtulh. 27 Palaj tunca lakahuanli tī maktaka'lhnan ē laktzī'lh laquī'yālh pūlāchī'n. Māxtulh ixcuchilu ē ixlīmān ixmaknīcu'tuncan ixpālacata xla' puhuanli tachī'nī'n ixtatzā'lanī'ttza'. 28 Pablo ta'salh palha' ē huanilh:

—Jā tū catlahua'ni'ca milīmān. Quilīpō'ktuca'n ictanūmā'nauj huā'tzā'.

29 Maktaka'lhna' squi'nli a'ktin pūcās ē tanūlh palaj ē
ī'xpipitēlha cātatzokostani'lh Pablo ē Silas. 30 Cāmāxtulh ē
cākelhasqui'nīlh:
—Chi'xcuhuī'n, ¿tū ixlacasqui'nca na'ictlahua quit
na'ica'kapūtaxtu?
31 Xlaca'n takelhtīlh:
—Ca'a'ka'i' Māpa'ksīni' Jesucristo ē na'a'kapūtaxtuya' hui'x ē
nā chuntza' xalanī'n na minchic.
32 Līcā'chihuīna'nca ixtachihuīn Dios tī maktaka'lhnan
ē ixlīpō'ktuca'n xalanī'n na ixchic. 33 Tzamā' tzī'sa, tī
maktaka'lhnan cālē'lh Pablo ē Silas ē cāche'kē'ni'lh jā
ixcāmātakāhuī'canī't. Ixlīpō'ktuca'n tī ixtahui'lāna'lh na ixchic
ta'a'kpaxkō'lh palaj tunca. 34 Tī maktaka'lhnan cālē'lh na
ixchic ē cāmāhuī'lh. Pāxuhualh xla' ē ixlīpō'ktuca'n xalanī'n na
ixchic ixpālacata ta'a'ka'ī'ni'lh Dios.
35 A'cxni' xkakalh, scujnī'n tamacā'lh mayūlhnu' natahuani
tī maktaka'lhnan:
—Cacāmakxtekti tzamā' chi'xcuhuī'n.
36 Tī maktaka'lhnan māca'tzīnīlh Pablo ē huanli:
—Scujnī'n tamāpa'ksīni'lh na'iccāmakxtekān. Chuhua'j
cataxtutit ē capintit ē Dios cacālē'ncha'n.
37 Pablo cāhuanilh mayūlhnu':
—Quincātamacni'cnī'ta'n na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't ē
quincātamānūn nac pūlāchī'n ē jā quincātatlahuani'n justicia,
masqui quina'n ictapa'ksīyāuj nac Roma ē ū'tza' iclīka'lhīyāuj
quintachihuīnca'n. Chuhua'j tzē'k quincātamakatzā'lacu'tunān.
Chuhua'j catamilh ū'tunu'n ē caquincātamāxtun.
38 Mayūlhnu' tamāca'tzīnīpālh scujnī'n. Xlaca'n tajicua'nli
a'cxni' takexmatli tachī'nī'n ixtatapa'ksī nac Roma ē jā
catīhuālh chi'xcuhuī'n. 39 Cālakminca Pablo ē Silas ē cāsqui'ni'ca
tamātza'nkēn. Cāmāxtuca ē cāsqui'ni'ca catataxtulh nac
cā'lacchicni'. 40 Pablo ē Silas, a'cxni' ixtataxtunī'ttza' nac
pūlāchī'n, tatanūlh na ixchic Lidia. Cālaktzī'nca tā'timīn. Pablo
ē Silas tamāstā'lh talacapāstacni' ē ta'a'lh.

17

Tatā'kaquī'lh nac Tesalónica

1 Pablo ē Silas tatētaxtulh nac Anfípolis ē Apolonia. Tachā'lh
nac Tesalónica jā ixyālh a'ktin ixtemploca'n israelitas. 2 Pablo
ixlīsmanīnī't tanū nac templo ē chuntza' cātā'tanūlh. A'ktin
quilhtamacuj tū pūjaxcan, Pablo cālītā'chihuīna'lh ixtachihuīn
Dios. Chuntza' tlahuapālh ixlītzayama'j ē ixlīcāujquitzisma'j.
3 Pablo cāmāsu'yuni'lh ē cāmāca'tzīnīlh ixlacasqui'nca
napātīni'n ē nalacastālancuana'n Cristo tī Dios lacsacnī't.
Cāhuanilh:
—Huā'mā Jesús, tī iccālītā'chihuīna'nān, xla' ū'tza' Cristo.

4 Ā'makapitzīn ta'a'ka'ī'lh tū huanli Pablo. Talītastokli Pablo
ē Silas. Nā chuntza' cāmākēxtimīlh lhūhua' tī jā israelitas
ē ixtalakachi'xcuhuī' Dios. Makapitzīn puscan xalaka'tla'
nā xlaca'n cāmākēxtimīlh Pablo ē Silas. 5 Israelitas tī jā
ixta'a'ka'ī', xlaca'n taquiclhlaktzī'lh ē talē'lh ā'makapitzīn tī
jā tzeya chi'xcuhuī'n ē tī xmān ixtalatlā'huan. Tamākēstokli
lhūhua' tachi'xcuhuī't ē tatā'kaquī'lh nac cā'lacchicni'. Līcuesa
ixtatanūcu'tun na ixchic Jasón. Ixtamāxtucu'tun Pablo ē
Silas ē ixcālīmincu'tuncan na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't. 6 Jā
cāmaclaca ē sakalē'nca Jasón ē makapitzīn huampala tā'timīn.
Talē'ni'lh scujnī'n ē palha' cāhuanica:

—Tzamā' chi'xcuhuī'n tamāmakchuyīnī't ixlīpō'ktu
tachi'xcuhuī't nac cā'quilhtamacuj. Nā taminī't huā'tzā'. 7 Jasón
cāmānūlh na ixchic. Xlaca'n jā talakachi'xcuhuī' ixlīmāpa'ksīn
César. Xlaca'n tahuan a'nampala chā'tin rey ixtacuhuīni' Jesús.
Xlaca'n talacasqui'n ū'tza' huā'mā' nalakachi'xcuhuī'can.

8 A'cxni' takexmatli huā'mā', tatamakchuyīlh tachi'xcuhuī't
ē scujnī'n. 9 A'cxni' cālacāxtlahuaca, taxokolh macsti'na'j ē
makxtekca Jasón ē ā'makapitzīn.

Pablo ē Silas nac Berea

10 Palaj tunca tzamā' tzī'sa tā'timīn tamacā'lh Pablo
ē Silas nac Berea. A'cxni' tachā'lh, tatanūlh na
ixtemploca'n israelitas. 11 Tzamā' israelitas xalanī'n
nac Berea tzej ixtalacapāstacna'n ē jā chī xalanī'n nac
Tesalónica. Ixtakexmatcu'tun xatze tachihuīn ē lakalī
lakalī ixtaputzana'ni' na ixtachihuīn Dios palh ixlīcāna' tū
huanli Pablo. 12 Chuntza' ta'a'ka'ī'lh lhūhua' tī israelitas
ē nā tī jā israelitas. Ixlīlhūhua'ca'n tī jā israelitas, lhūhua'
puscan xalaka'tla' ē lhūhua' chi'xcuhuī'n. 13 A'cxni' israelitas
xalanī'n nac Tesalónica taca'tzīlh Pablo ixcālītā'chihuīna'mā'lh
nac Berea ixtachihuīn Dios, ē xlaca'n ta'a'lh a'ntza'.
Cāchihuīna'makasītzī'ca tachi'xcuhuī't xalanī'n nac Berea tī
jā ixta'a'ka'ī'. Xlaca'n tatā'kaquī'lh. 14 Palaj tunca tā'timīn
tamacā'lh Pablo na ixquilhtūn mar. Silas ē Timoteo
tatachokolh nac Berea. 15 Tī tatā'a'lh Pablo talē'lh nac
cā'lacchicni' Atenas ē tataspi'tli nacāmāca'tzīnīcan Silas ē
Timoteo catalaka'lh Pablo palaj tunca.

Pablo nac Atenas

16 Pablo ixcāka'lhīmā'lh Silas ē Timoteo nac Atenas.
Tamakchuyīlh ixpālacata laktzī'lh tzamā' cā'lacchicni'
ixlītzumakō' ídolos. 17 Lakalī lakalī ixcātā'lāhuanimā'lh
nac templo israelitas ē tī ixtalakachi'xcuhuī' Dios.
Lakalī lakalī ixcātā'lāhuani nac lītamāuj tī ixtachā'n
a'ntza'. 18 Tatā'chihuīna'nli ā'makapitzīn tī lakskalalhna'
chi'xcuhuī'n. Makapitzīn ū'tunu'n ixtastālani' ixtamāsu'yunca'n

tī ixcāhuanican epicúreos. Ā'makapitzīn ixtastālani' ixtamāsu'yunca'n estoicos. Makapitzīn tahuanli:

—¿Tū māsu'yumā'lh tzamā' chi'xcu' tī chihuīna'n?

Ā'makapitzīn tahuanli:

—Huā'mā māsu'yumā'lh ixdiosesca'n makatiyātī'n.

Tahuanli huā'mā' ixpālacata Pablo ixcālīmāsu'yuni' Jesús ē chī nalīlacastālancuana'ncan. 19 Chi'paca Pablo ē lē'nca nac Areópago jā ixtatalacxtimī makapitzīn scujnī'n ē tahuanilh:

—Quina'n icca'tzīcu'tunāuj huā'mā' xasāsti' tachihuīn tū māsu'yu'ya'. 20 Hui'x ta'nī'ta' ē quilāmāsu'yuni'yāuj tū jā maktin ickexmatnī'tauj. Icca'tzīcu'tunāuj tūchu huanicu'tun huā'mā'.

21 Ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac Atenas ē xamini' tī ixtahui'lāna'lh a'ntza', xlaca'n jā tū ixtatlahuacu'tun xmān ixtahuancu'tun ē ixtakexmatcu'tun tū xalacsāsti'.

22 Pablo ixyālh na ixlacatīnca'n tī ixtatakēstoknī't nac Areópago ē cāhuanilh:

—Chi'xcuhuī'n xalanī'n nac Atenas, hui'xina'n lakachi'xcuhuī'yā't mindiosesca'n. Chuntza' tasu'yu. 23 A'cxni' ictētaxtulh, iclaktzī'lh tū laktaquilhpūtayā't hui'xina'n. A'ntza' icmaclalh a'ktin pūmacamāstā'n jā tatzo'kni' tzamā' tachihuīn: “Ixla' quindiosca'n tī jāna'j iclakapasāuj.” Quit iccātā'chihuīna'mā'n hui'xina'n ixpālacata huā'mā' Dios tī laktaquilhpūtayā't masqui jāna'j lakapasā't.

24 ’Dios tlahualh cā'quilhtamacuj ē ixlīpō'ktu tū a'nan. Xla' māpa'ksīkō' a'kapūn ē cā'quilhtamacuj. Xla' jā huī'lh nac templo jā xamacanī't'tlahua. 25 Xla' jā maclacasqui'n tachi'xcuhuī't catamaktāyalh. Xla' jā tū sputni'. Ixlīmāpa'ksīn līhui'lāna'uj ē līja xāna'nāuj ē pō'ktu līka'lhīyāuj.

26 ’Dios līmātzumalh tachi'xcuhuī't ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj ixpālacata chā'tin chi'xcu' tī ixpapca'n ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Dios cāmāsu'yuni'lh ixquilhtamacujca'n chī natalīlatama ē jāchu natatahui'la. 27 Xla' lacasqui'n naputzayāuj ē hua'chi namacaputzayāuj palh namaclayāuj Dios masqui huī'lh na quilacatzuna'jca'n. 28 Ixlīmāpa'ksīn līhui'lāna'uj quina'n ē līlatlā'huanāuj ē līlatā'kchokoyāuj. Chā'tin chī hui'xina'n tī lactzēhuanī't ixtachihuīn, ū'tza' huanli chuntza': “Nā quina'n ixlacstīn.” 29 Palh quina'n ixlacstīn Dios, jā capuhuanui Dios hua'chi oro ē plata ē chihuix tū cāxtlahualh chā'tin chi'xcu' xmān chī ixtalacapāstacni' xla'. 30 A'cxni' jāna'j ixtaca'tzī tachi'xcuhuī't jā tū, Dios xmān cālaktzī'lh ē jā tū cātlahuani'lh. Chuhua'j cāmāpa'ksī Dios catalakpalīlh ixtalacapāstacni'ca'n ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj. 31 Dios līlacsacli' a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nacāputzāna'nī ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Nacāputzāna'nī

chuntza' chī ixlacasqui'nca. Dios lacsacnī't chā'tin chi'xcu', Jesucristo, tī nacāputzāna'nī tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Huā'mā' tzej ca'tzīcan ixpālacata Dios mālacastālancuanīlh Jesucristo —cāhuanilh Pablo.

32 A'cxni' tachi'xcuhuī't takexmatli chī nala-
castālancuana'ncan, makapitzīn tatzuculh talakapala.
Ā'makapitzīn tahuanli:

—Na'iccākexmatni'yān ā'maktin ixpālacata huā'mā'.

33 Pablo cāmakxtekli. 34 Ā'makapitzīn tatalacxtimīlh ē ta'a'ka'ī'lh. Nā a'ka'ī'lh Dionisio, chā'tin scujni' tī ixtatalacxtimī nac Areópago. Nā a'ka'ī'lh chā'tin puscāt tī ixuanican Dámaris ē ā'makapitzīn huampala.

18

Pablo nac Corinto

1 Ā'līstān Pablo taxtulh nac Atenas ē a'lh nac Corinto.
2 Tā'lāpāxtokli chā'tin israelita tī ixtacuhuīni' Aquila xala' nac Ponto. Xla' ē ixpuscāt, tī ixuanican Priscila, ixtataxtunī'tcus nac Italia. Xapuxcu' Claudio ixcāmāpa'ksīnī't ixlīpō'ktuca'n israelitas catataxtukō'lh nac Roma. Ū'tza' talītaxtulh Aquila ē Priscila. Pablo cālaka'lh. 3 A'ntza' cātā'tachokolh ixpālacata ixtā'chuntza' ixtascujūtca'n ixuanī't. Ixtascuja ē ixtatlahua a'cchic. 4 Pablo ixcāmāsu'yuni' nac templo ixtzayama'jān ixlīpō'ktu quilhtamacuj tū ixpūjaxcan. Ixcāmā'a'ka'ī'nīcu'tun israelitas ē nā tī jā israelitas.

5 Silas ē Timoteo tataxtulh nac Macedonia ē tachā'lh nac Corinto. A'cxni' xlaca'n tachā'lh, Pablo ixmāsu'yumā'lh ix-
tachihuīn Dios. Ixcāhuanimā'lh tachi'xcuhuī't israelitas Jesús ū'tza' Cristo tī Dios ixlacsacnī't. 6 Xlaca'n tatā'lāhuanilh ē talakapalalh. Pablo tincxli ixlu'xu' na ixlacatīnca'n ē cāhuanilh:

—Hui'xina'n līpinā'tit cuenta tū nacā'a'kspulayān. Quit jātza' quincuenta. Chuhua'j na'iccālaka'n tī jā israelitas.

7 A'lh ē chā'lh na ixchic tī ixuanican Justo. Xla' ixlakachi'xcuhuī' Dios. Ixka'lhī ixchic ixlacatzuna'j ixtemploca'n israelitas. 8 A'ka'ī'lh Crispo, tī xapuxcu' xala' nac templo. Nā ta'a'ka'ī'kō'lh ixlīpō'ktuca'n xalanī'n na ixchic. Chuntza' chā'lhūhua' xalanī'n nac Corinto takexmatli tū huanli Pablo ē ta'a'ka'ī'lh ē ta'a'kpaxli. 9 Pablo lakachuyalh tzamā' tzī'sa. Māpa'ksīni' huanilh:

—Jā caji'cua'nti. Jā camakxtekti chihuīna'na'. 10 Quit icmak-
taka'lhān. Jā tū catitlahuani'ca. A'nan lhūhua' tachi'xcuhuī't nac huā'mā' cā'lacchicni' tī naquintastālani'.

11 Pablo tachokolh a'ktin cā'ta ā'i'tāt. Ixcāmāsu'yuni' ixtachi-
huīn Dios.

12 A'cxni' Galión ixlīgobernador ixuanī't nac Acaya, ē israelitas ixlīpō'ktuca'n ixtatā'lāquiclhlaktzī'n Pablo. Talē'lh jā ixtlahuacan justicia. 13 Tahuanilh gobernador:

—Huā'mā' chi'xcu' chihuīna'makasītzī' tachi'xcuhuī't. Xtum chī cāhuanī catalaktaquilhpūtalh Dios, ē jā chī tatzo'kni' na quilīmāpa'ksīnca'n.

14 A'cxni' Pablo ixchihuīna'ncu'tun, Galión cāhuanilh israelitas:

—Palh tlahuanī't cahuālh a'ktin tū jā tze, o palh maknīni'nī't cahuālh, quit xa'iccākexmatni'n līlacatzucu hui'xina'n, israelitas. 15 Hui'xina'n līmālacapūyā'tit xmān tū māsu'yu ē a'ktin tacuhuīni' tū māpācuhuī ē tū milīmāpa'ksīnca'n. Hui'xina'n caputzāna'nī'tit. Quit jā icputzāna'nīcu'tun huā'mā'.

16 Cāmāxtulh jā ixtlahuacan justicia. 17 Ixlīpō'ktuca'n talhūhua'chi'palh Sóstenes, tī xapuxcu' xala' nac templo, ē tatucsli na ixlacatīn gobernador. Galión jā tū cāhuanilh.

Pablo a'lh ixlīmaktu'tun nalē'n makat xatze tachihuīn

18 Pablo tahui'lapālh ā'a'klhūhua' quilhtamacuj. Ā'līstān cāmakxtekli tā'timīn ē pū'a'lh barco nac Siria. Nā Priscila ē Aquila tatā'a'lh. Tā'ksitpūxtulh ē ū'tza' līmākentaxtūlh ixpromesa nac Cencrea. 19 A'cxni' tachā'lh nac Efeso, Pablo a'ntza' cāmakxtekli. Tanūlh nac templo ē ixcātā'chihuīna'mā'lh israelitas tī ixtatakēstoknī't a'ntza'. 20 Tahuanilh Pablo ixtachokolh ā'chulā' a'ntza'. Pablo jātza' lacasqui'nli. 21 A'cxni' cātā'lāmakxtekli Pablo cāhuanilh:

—Ixlacasqui'nca quit tunca na'ica'n nac Jerusalén jā nala cā'tani'. Na'ictaspi'tpala palh Dios lacasqui'n.

Pablo taxtulh nac Efeso ē pū'a'lh barco.

22 Pablo chā'lh nac Cesarea ē a'lh nac Jerusalén ē cātā'chihuīna'nli tī ixta'a'ka'ī'nī't, ē a'lh tancā'n nac Antioquía. 23 Tachokolh a'klhūhua' quilhtamacuj ē taxtulh ē a'lh ē tētaxtutēlhalh nac a'katunu' cā'lacchicni' xala' nac Galacia ē Frigia. Ixcāmāhuixcānītēlha ixlīpō'ktuca'n tī ixta'a'ka'ī'nī't.

Apolos a'kchihuīna'nli nac Efeso

24 Ixuī'lh chā'tin chi'xcu' israelita xala' nac Alejandría tī ixuanican Apolos. Xla' chā'lh nac Efeso. Huā'mā' chi'xcu' tzej ixchihuīna'n hua'chi tī ī'sca'tnī't. Tzej ixca'tzī ixtachihuīn Dios. 25 Xla' ī'sca'tnī't ixlīmāpa'ksīn Dios. Līchihuīna'lh ixlītli'hui'qui. Tzej ixmāsu'yu ixpālacata Jesús, masqui ixca'tzī xmān ixlīmā'kpaxīn Juan. 26 Apolos tzuculh chihuīna'n na ixtemploca'n israelitas ē jā ixjicua'n. Priscila ē Aquila takexmatli ē talē'lh ā'lacatin ē ā'chulā' tzej tamāsu'yuni'lh ixpālacata Dios. 27 Apolos ixa'ncu'tun nac Acaya. Tā'timīn tahuanilh tzē na'a'n. Cāmacā'ni'ca a'ktin carta tā'timīn xalanī'n nac Acaya ē cāhuanica catamānūlh Apolos na ixchicca'n. A'cxni' chā'lh Apolos, lhūhua' cāmaktāyalh tī ixta'a'ka'ī'nī't

ixpālacata ixtalakalhu'mān Dios. 28 Lhūhua' līmāpa'ksīn Apolos ixcālītā'lāhuani israelitas ixlacatīnca'n ixlīpō'ktuca'n. Ē ixcāskāhuī'kō'. Ixmāsu'yu ixtachihuīn Dios chī Jesús chu ū'tza' Cristo tī Dios ixlacsacnī't.

19

Pablo nac Efeso

1 A'cxni' Apolos ixuī'lh nac Corinto, Pablo ixtētaxtunī'ttza' nac lacsti'na'j cā'lacchicni' nac cā'sipejni' ē chā'lh nac Efeso. A'ntza' cātā'lāpāxtokli ā'makapitzīn tī ixta'a'ka'īnī't 2 ē cākelhasqui'nīlh:

—¿Chā maktīni'ntit Espíritu Santo a'cxni' a'ka'ī'tit?

Xlaca'n tahuanli:

—Jā maktin ickexmatnī'ta'uj palh māstā'can Espíritu Santo.

3 Pablo cākelhasqui'nīlh:

—¿Tīchu cāmāsu'yuni'n na'a'kpaxā'tit?

Xlaca'n takelhtīni'lh:

—Quina'n ica'kpaxui chuntza' chī ixquincāmāsu'yuni'yān Juan.

4 Pablo cāhuanilh:

—A'cxni' ixmā'kpaxīni'n Juan ixcāhuani tachi'xcuhuī't: "Calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n ē ca'a'ka'ī'tit tī namin ā'līstān." Ū'tza' huanicu'tun Jesús.

5 A'cxni' takexmatli huā'mā', talī'a'kpaxli na ixtacuhuīni' Jesús. 6 A'cxni' Pablo cā'a'cpūhui'līlh ixmacan, Espíritu Santo tanūlh na ixlīstacna'ca'n. Xlaca'n tachihuīna'nli xtum tachihuīn tū jā ixtaca'tzī, ē talīchihuīna'nli ixtachihuīn Dios. 7 Ixlīpō'ktuca'n xlaca'n hua'chi kelhacāujtu' chi'xcuhuī'n.

8 A'ktu'tun mālhcuyu' Pablo ixtanū na ixtemploca'n israelitas ē ixmāsu'yu ē jā ixjicua'n. Ixcālītā'chihuīna'n ē ixcāmā'a'ka'ī'nīcu'tun chī māpa'ksīni'n Dios. 9 Makapitzīn lacxumpin ixtahuanī't ē jā ixta'a'ka'ī'. Ixtalakapala xasāsti' tamāsu'yun na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't. Pablo cā'a'kxtekmaka'lh ē cālē'lh tī ixta'a'ka'ī'. Ixchihuīna'n pō'ktu quilhtamacuj na ixpūscuela Tiranno. 10 Chuntza' hasta tlahualh a'ktu' cā'ta. Chuntza' takexmatli ixtachihuīn Māpa'ksīni' ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac Asia, tī israelitas ē nā tī jā israelitas. 11 Dios mātlahuūlh Pablo laka'tla' lī'a'cnīn. 12 Pixtahua'ca' ē lu'xu' tū talītoklhli Pablo, ē a'cxni' talē'ni'lh ta'jatatlanī'n, cātapānūni'lh ixta'jatatca'n. Cāmāxtuni'ca tū jā tzeya ū'ni' tū ixtaka'lhī.

13 Ixtahui'lāna'lh makapitzīn xantilhni' israelitas tī ixtalatlā'huan a'katunu' cā'lacchicni'. Xlaca'n, na ixtacuhuīni' Jesús, talīmāxtucu'tunli tū jā tzeya ū'ni'. Cāhuanica tū jā tzeya ū'ni':

—Iccālīmāpa'ksīyān hui'xina'n na ixtacuhuīni' Jesús, tū māsu'yumā'lh Pablo, cataxtutit.

14 Tī ixtatlahua huā'mā', xlaca'n kelhatojon ixka'hua'chan
chā'tin israelita tī ixuanican Esceva tī xapuxcu' pālej. 15 A'cxni'
huanica chuntza', jā tzeya ū'ni' cākelhtīlh:
—Iclakapasa Jesús ē icca'tzī tīchu Pablo. Hui'xina'n jā
iccālakapasān. ¿Tīchu hui'xina'n?
16 Chi'xcu' tī ixka'lhī jā tzeya ū'ni' cālaktu'jnunli ē ixka'lhī
līlti'hui'qui ē cāskāhuī'lh xantilhni'. Xlaca'n tataxtulh nac chic
ē tatzā'lalh maklhpi'mpi'lī'n ē tatakāhuī'nī't. 17 Taca'tzīkō'lh
huā'mā' ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac Efeso, tī israelitas ē nā tī
jā israelitas. Tajicua'nkō'lh. Chuntza' ā'chulā' tamāka'tlī'lh
Māpa'ksīni' Jesús.
18 Lhūhua' tī ixta'a'ka'ī'nī't'tcus tamilh ē tahuanilh Dios
tū jā tze ixtatlahuanī't. 19 Lhūhua' ū'tunu'n, tī xantilhni'
ixtahuanī't, tamākēstokli ixlibroca'n ē talhcuyulh na ixla-
catīnca'n ixlīlhūhua'. Tatlahualh ixcuentaca'n ē ixtaxokonī't
i'tāt ciento mil tumīn xaplata. 20 Ā'chulā' a'kahuanli ixtachi-
huīn Māpa'ksīni' ē ā'chulā' ixtasu'yutēlha ixlītli'hui'qui Dios.
21 A'cxni' ixa'kspulanī'ttza' huā'mā', Pablo puhuanli
natētaxtu nac estado Macedonia ē nac Acaya ē na'a'n nac
Jerusalén. Pablo huanli:
—Pūla na'ica'n nac Jerusalén ē ā'līstān ixlacasqui'nca
na'ica'n nac Roma.
22 Cāmacā'lh nac Macedonia chā'tu' ixmaktāyana', Timoteo ē
Erasto. Pablo tachokolh a'klhūhua' quilhtamacuj nac Asia.

Tatā'kaquī'lh xalanī'n nac Efeso

23 Tzamā' quilhtamacuj taka'lhīlh a'ktin tā'kslokon ixpālacata
xatze tachihuīn. 24 Ixuī'lh chā'tin chi'xcu' tī ixtacuhuīni'
Demetrio. Xla' platero ixuanī't. Plata ixcālītlahua lacsti'na'j
tū ixtemplo dios Diana. Demetrio ē tī ixtatā'scuja lhūhua'
ixtalītlaja. 25 Demetrio cāmākēstokkō'lh ixlīpō'ktuca'n tī nā ū'tza'
ixtalīscuja. Cāhuanilh:
—Chi'xcuhuī'n, hui'xina'n ca'tzīyā'tit huā'mā' tascujūt
ū'tza' lītlajayāuj. 26 ¿Ē jā ca'tzīyā'tit o jā kexpa'tā'tit tū
a'kspulamā'lh nac Efeso ē na ixlīpō'ktu nac Asia? Huā'mā'
Pablo cāmā'a'ka'ī'nīnī't lhūhua' tachi'xcuhuī't. Cālakpalīni'lh
ixtalacapāstacni'ca'n. Cāhuanī tū ixtamacanī'tlaujca'n
chi'xcuhuī'n jā ū'tza' dios. 27 Quit icjicua'n tzamā'
quintascujūtca'n nasputa ē jātza' cati'a'ka'ī'ca ixtemplo
xaka'tla' quimpāxca'ttzī'ca'n Diana. Jātza' catihuanca palh
ka'tla' Diana tū talaktaquilhpūta chuhua'j xalanī'n nac Asia ē
ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj —cāhuanilh Demetrio.
28 A'cxni' takexmatli huā'mā', tasītzī'lh ē tata'salh ē tahuanli:
—¡Ka'tla' Diana, quimpāxca'ttzī'ca'n quina'n tī xalanī'n nac
Efeso!
29 Palaj tunca tasītzī'lh ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac
Efeso. Cāchi'paca Gayo ē Aristarco ē cāsakalē'nca jā

ixtatakēstokmā'nalh. Tzamā' chā'tu' chi'xcuhuī'n xalanī'n
nac Macedonia ixtatā'scuja Pablo. 30 Pablo ixtanūcu'tun na
ixlacpu'na'i'tātca'n tachi'xcuhuī't. Tā'timīn jā tamakxtekli.
31 Makapitzīn scujnī'n xalanī'n nac estado Asia, xlaca'n
ixamigo Pablo ixtahuanī't. Tahuanilh jā ca'a'lh nac
pūtastokni'. 32 Makapitzīn a'ntza' jā ixtatakēstoknī't
tata'salh palha' ē tahuanli catūhuālh. Ā'makapitzīn
huampala tahuampālh xtum. Chuntza' tatamakchuyīkō'lh
ixlīpō'ktuca'n jā ixtatakēstoknī't. Jā ixtaca'tzī ixlīlhūhua'
tūchu ixpālacata ixtalītakēstoknī't. 33 Māxtuca Alejandro
ixlacpu'na'i'tātca'n ixlīlhūhua'. Israelitas ta'a'clhta'ncslē'lh na
ixlacatīnca'n. Alejandro cāmacahuani'lh cataquilhca'cslalh.
Xla' ixtamaktāyacu'tun na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't.
34 A'cxni' ca'tzīca palh xla' israelita ixuanī't, tata'salh lacxtim
chī a'ktu' hora ē tahuanli:

—¡Ka'tla' Diana, quimpāxca'ttzī'ca'n quina'n tī xalanī'n nac
Efeso!

35 A'cxni' secretario ixcāmāquilhca'cslīnī'ttza' ixlīlhūhua', xla'
huanli:

—Iccāhuaniyān chi'xcuhuī'n xalanī'n nac Efeso. Tzamā'
quincā'lacchicni'ca'n ū'tza' xamaktaka'lhna' ixtemplo
xaka'tla' Diana, quimpāxca'ttzī'ca'n, ē nā ixídolo tū mincha'
nac a'kapūn. ¿Ē huī'lh tī jā ca'tzī huā'mā'? 36 Jāla
catihuanca jā ixlīcāna' huā'mā'. Chuntza' hui'xina'n
caquilhca'csla'tit ē tzej calacapāstactit tū tlahua'yā't.
37 Hui'xina'n cālīta'nī'ta'ntit huā'tzā' tzamā' chi'xcuhuī'n.
Xlaca'n jā tū tatlahuani'nī't tzamā' quimpāxca'ttzī'ca'n
ē jā talīchihuīna'nī't. 38 Palh Demetrio ē tī tatā'scuja
talāmakasītzī'lh ā'makapitzīn, ū'tza' lī'a'nan pūchihuīn ē juez.
Catamālacapū'lh. 39 Palh catūhuālh talacasqui'n xlaca'n,
cataputzāna'nīlh a'cxni' tatakēstokkō' scujnī'n natlahuacan
justicia. 40 Quit icjicua'n naquincātalīmālacsu'yuyān tā'kaquī'lh
ixpālacata tū a'kspulalhcus. ¿Chī nakelhtīni'nāuj quina'n palh
naquincātakelhasqui'nīyān tū ixpālacata takēstoknī'ta'ntit ē
ta'sapā'na'ntit?

41 Chuntza' lī'a'ksputli chihuīna'n secretario ē cāmacā'lh na
ixchicca'n.

20

Pablo a'lh nac Macedonia ē nac Grecia

1 A'cxni' taquilhca'cslakō'lhtza', Pablo cāmāta'satīnīni'lh
tā'timīn. A'cxni' ixcāmaxquī'nī'ttza' talacapāstacni', cāmakxtekli
ē taxtulh ē a'lh nac Macedonia. 2 A'cxni' ixlatlā'huan nac
Macedonia, ixcāmaxquī' talacapāstacni' tā'timīn. Ā'līstān
chā'lh jā ixmāpa'ksīni'ntza' Grecia. 3 A'ntza' ixuī'lh a'ktu'tun
mālhcuyu'. Ixlacapāstacmā'lh na'a'n nac barco nac Siria.

Israelitas ixtalīchihuīna'nī'ttza' natamaknī Pablo. Ū'tza' Pablo
līlacpuhuampālh natētaxtu nac Macedonia. 4 Tatā'a'lh nac Asia,
Sópater xala' nac Berea, ē Aristarco ē Segundo xalanī'n nac
Tesalónica, ē Gayo xala' nac Derbe ē nā Timoteo. Nā tatā'a'lh
Tíquico ē Trófimo xalanī'n nac Asia. 5 Tzamā' chi'xcuhuī'n
xapūla tachā'lh nac cā'lacchicni' Troas ē a'ntza' quincātaka'lhīn.
6 Quina'n ictaxtūj nac Filipos a'cxni' a'ksputli cā'tani' a'cxni'
ixua'can pāntzīn tū jā ixka'lhī levadura. Icpū'a'uj barco ē
ixlī'a'kquitzis quilhtamacuj iccālakchā'uj nac Troas. A'ntza'
ictahui'lauj a'ktojon quilhtamacuj.

Pablo ixuī'lh nac Troas

7 Xapūla quilhtamacuj a'cxni' tanūlh semana, tatakēstokli tī
ixta'a'ka'ī' natamāpitzī pāntzīn. Pablo cātā'chihuīna'nli. Xla'
ixpuhuamā'lh palh na'a'n ixlīlakalī. Mālhmā'nīlh ixtachihuīn
hasta i'tāt tzī'sa. 8 A'ntza' jā xa'ictakēstoknī'ta'uj tālhmā'n
na ixlī'a'ktu'tun piso nac chic. Lhūhua' pūcās ixua'ca'lh.
9 Chā'tin ka'hua'cha tī ixuanican Eutico ixuī'lh nac ventana.
Ī'lhtatacu'tun ixpālacata Pablo lhūhua' chihuīna'nli. Ā'līstān
lhtatahuī'lh ē kelhtun mincha' ixlī'a'ktu'tun nac piso. Quīsacca
xanīn. 10 Pablo yujli ē taquilhpūtalh ē laktzī'lh ē sko'ka'lh.
Cāhuanilh tā'timīn:

—Jā cajicua'ntit. Xla' lakahuan.

11 Pablo tahua'ca'lh ē māpitzīlh pāntzīn ē hua'lh.
Cā'a'kchihuīna'ni'pālh hasta jā xkakalh. Ā'līstān a'lh. 12 Lē'nca
ka'hua'cha xalakahuan ē tapāxuhualh.

Ica'uj nac Mileto

13 Quina'n icpūlauj ē icpū'a'uj barco nac Asón jā Pablo ix-
tanūcu'tun nac barco. Chuntza' icchihuīna'uj ixpālacata xla'
ixtlā'huana'a'ncu'tun hasta nac Asón. 14 A'cxni' quincāmaclan
nac Asón, quincātā'tanūn nac barco. Ā'līstān icchā'uj nac
Mitilene. 15 Ictaxtūj a'ntza' nac a'ktin barco. Ixlīlakalī icchā'uj
ixlacatīn Quío. Ixlīlakalī huampala ictalacatzuna'jīuj Samos.
Ā'līstān icchā'uj nac Trogilio. Ixlīlakalī icchā'uj nac Mileto.
16 Pablo ixlacapala ixpālacata ixtahui'lacu'tun nac Jerusalén
tzamā' quilhtamacuj tū huanican Pentecostés. Ū'tza' jā
lītanūcu'tunli nac Efeso ē jā tahui'lacu'tunli lakma'j nac Asia.

Pablo a'kchihuīna'nli nac Efeso

17 A'cxni' xa'icui'lāna'nchāujcus nac Mileto, Pablo
cāmāta'satīnīni'lh xanapuxcu'nu' xalanī'n nac templo nac
Efeso. 18 A'cxni' talakchā'lh, Pablo cāhuanilh:

—Hui'xina'n ca'tzīyā'tit chī xa'iclīlatlā'huan na milacatīnca'n
pō'ktu quilhtamacuj hasta xapūla quilhtamacuj a'cxni'
icmilh nac Asia. 19 Quit xa'ictā'scuja Māpa'ksīni'. Quit
jā maktin ka'tla' icmakca'tzīlh. Ē icpātīni'lh ē lhūhua' tū

ixquina'kspula ixpālacata israelitas ixquintalīchihuīna'nī'ttza'.
20 Quit tzej xa'iccāmāsu'yuni'n ixlīpō'ktu tū hui'xina'n
namaclacasqui'nā'tit. Iccāmāsu'yuni'nī'ta'n na ixlacatīnca'n
tachi'xcuhuī't ē na minchicca'n. 21 Israelitas ē nā tī jā
israelitas xa'iccāhuani: "Calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n
ē cakexpa'tni'tit Dios ē calīpāhua'ntit quiMāpa'ksīni'ca'n
Jesucristo."
22 'Chuhua'j ica'mā'lh nac Jerusalén. Espíritu Santo
quimacā'mā'lh. Quit jā icca'tzī tū naquina'kspulayācha'.
23 Quilīmān icca'tzī ixlīpō'ktu cā'lacchicni' jā ica'n,
Espíritu Santo quimāca'tzīnī naquinchī'can ē na'icpātīni'n.
24 Pō'ktu huā'mā' jā quinca'tzani'. Quit jā iclakca'tzan
quilatamat. Xmān līpāxuhua icmāsputūcu'tun quintascujūt ē
icmākentaxtūcu'tun tū quimacamaxquī'lh Māpa'ksīni' Jesús.
Quimacamaxquī'lh na'iclīchihuīna'n xatze tachihuīn tū
quincāhuaniyān ixtalakalhu'mān Dios.
25 'Quit icca'tzī jātza' quintilālaktzī'uj milīpō'ktuca'n
hui'xina'n, tī xa'iccāhuanitlā'huanān chī māpa'ksīni'n
Dios. 26 Ū'tza' quit chuhua'j iccālīhuanicu'tunān
quit icmākentaxtūnī'ttza' tū ixquimacamaxquī'canī't
mimpālacataca'n. Jātza' iclē'n cuenta. 27 Quit
iccāmāsu'yuni'nī'ta'n ixlīpō'ktu tū ixtalacasqui'nīn Dios.
Nūn tū icmātzē'kli. 28 Chuhua'j cacuentatlahua'tit chī
nalatā'kchokoyā'tit. Nā cacāmaktaka'lhtit tī ixlacstīn Dios.
Espíritu Santo cāmacamaxquī'nī'ta'n nacāmaktaka'lhā'tit
chī maktaka'lhna'nī'n purecu. Māpa'ksīni' cālītamāhualh
ixka'lhni' ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'. 29 Quit icca'tzī a'cxni'
na'ica'n, nacātalacpu'na'tanūyān chi'xcuhuī'n. Xlaca'n hua'chi
misinī'n līji cua'ni' tū tamālaksputū purecu. Nūn macsti'na'j
catitalakalhu'manli ixlacstīn Dios. 30 Nā makapitzīn
hui'xina'n natatzucu cāta'a'kskāhuī'yān ē nacātamāxtucu'tunān
makapitzīn hui'xina'n ixpālacata nacāstālani'yā'tit ū'tunu'n.
31 Skalalh catahui'la'tit ē calacapāstactit chī xa'iccāmaxquī'yān
talacapāstacni' tzī'sa ē cā'cuhuīni' a'ktu'tun cā'ta hasta
iccalhuanli.
32 'Chuhua'j quit icsqui'ni' Dios ū'tza' cacāmaktaka'lhni'
hui'xina'n. Ē hui'xina'n ka'lhī'yā'tit tachihuīn tū
quincātahuaniyān ixtalakalhu'mān Dios. Tzamā' tachihuīn
tzē nacāmaxquī'yān līti'hui'qui ē tzē nacāmaxquī'yān tū
natamaktīni'n ixlīpō'ktuca'n tī Dios cātlahuanī't lactze.
33 Quit jā iclakca'tzanī't ixtumīn ē ixoro ē ixlu'xu' ā'chā'tin.
34 Hui'xina'n ca'tzīyā'tit chī xa'iclīscuja quimacan ē chuntza'
xa'iclīhuā'yan quit ē tī ixquintatā'lahui'lāna'lh. 35 Nā chuntza'
xa'iccāmāsu'yuni'yān hui'xina'n cascujtit ē cacāmaktāya'tit
tī cāsputni' tū tamaclacasqui'n. Calacapāstactit chī huanli

Māpa'ksīni' Jesús: “Ā'chulā' līpāxuhuacan a'cxni' māstā'can ē jā a'cxni' maktīni'ncan.”

36 A'cxni' Pablo chihuīna'nkō'lh, tatzokostalh ē cātā'orarlīlh ixlīpō'ktuca'n. 37 Tacalhuankō'lh ixlīpō'ktuca'n ē tasko'ka'lh Pablo ē tamu'sulh. 38 Pablo ixcāhuaninī't jātza' maktin catitalaktzī'lh. Ū'tza' ixtalīlīpuhuan. Ā'līstān taquīxtekli hasta nac barco.

21

Pablo a'lh nac Jerusalén

1 Iccāmakxtekui tā'timīn ē ictojōuj nac barco ē lacatza'j ica'uj nac Cos. Ixlīlakalī icchā'uj nac Rodas ē ā'līstān icchā'uj nac Pátara. 2 A'ntza' icmaclauj a'ktin barco tū ixa'mā'lh nac Fenicia. Ictojōuj nac barco ē ica'uj. 3 A'cxni' ictētaxtūj makat, iclaktzī'uj quimpāxtūnca'n Chipre a'ntza' jā pu'nahuīlh macsti'na'j ti'ya't. Ica'uj nac Siria. Ā'līstān icchā'uj nac Tiro ixpālacata barco natēxteka ixtacu'ca'. 4 A'ntza' iccāmaclauj tī ixta'a'ka'ī' ē iccātā'tachokouj ū'tunu'n a'ktojon quilhtamacuj. Espíritu Santo ixcāhuaninī't tū na'a'kspula. Ū'tza' tā'timīn talīhuanilh Pablo jā ca'a'lh nac Jerusalén. 5 Ixlī'a'ktojon quilhtamacuj ictaxtūj. Quincātatā'a'n, hasta iclaclhtaxtukō'uj nac cā'lacchicni', ixlīpō'ktuca'n tī ixta'a'ka'ī' ē ixpuscātca'n ē ixcamana'ca'n. A'cxni' icchā'uj na ixquilhtūn mar, ictatzokostauj ē icorarlauj. 6 Ā'līstān iclāsko'ka'uj ē iclāmakxtekui. Quina'n ictojōuj nac barco ē xlaca'n tataspi'tpālh na ixchicca'n.

7 Ictaxtūj nac Tiro ē icchā'uj nac Tolemaida. A'ntza' ica'ksputui iclatā'kchokoyāuj nac mar. Iccāmaclauj tā'timīn a'ntza' ē iccātā'tachokouj ū'tunu'n a'ktin quilhtamacuj. 8 Ixlīlakalī huampala ictā'taxtūj Pablo. Icchā'uj nac cā'lacchicni' Cesarea. A'ntza' ictanūj na ixchic Felipe tī ixmāsu'yu xatze tachihuīn ixla' Jesucristo. Xla' chā'tin ixlīkelhatojonca'n maktāyana'nī'n xalanī'n nac templo. Ictā'tachokouj ū'tza'. 9 Xla' ixcāka'lhī kelhatā'ti' ixtzu'ma'jan tī jāna'j ixtatamakaxtoka. Xlaca'n ixtalīchihuīna'n tū Dios ixcāmāca'tzīnīnī't. 10 A'ntza' ictachokouj a'klhūhua' quilhtamacuj. Chilh chā'tin chi'xcu' xala' nac Judea tī ixuanican Agabo. Ū'tza' ixuan tū na'a'nan. 11 Xla' quincālakchin ē tayalh ī'cinturón Pablo ē līntantūchī'ca ē nā līmacachī'ca ē huanli:

—Espíritu Santo huanli: “Chuntza' nac Jerusalén israelitas nā natachī' ixtēcu' huā'mā' cinturón ē nacāmacamaxquī'can tī jā israelitas.”

12 A'cxni' ickexmatui huā'mā', quina'n ē nā xalanī'n nac Cesarea icuaniuj Pablo jā ca'a'lh nac Jerusalén. 13 Pablo kelhtīni'lh ē quincākelhasqui'nīn:

—¿Tū ixpālacata līcalhua'nā'tit hui'xina'n? ¿Tū ixpālacata quilālīmāmakchuyīyāuj? Quit iclīhui'līnī't naquinchī'can ē naquimaknīcan nac Jerusalén ixpālacata Māpa'ksīni' Jesús.

14 A'cxni' jāla icmālacpuhuanīuj jā ca'a'lh nac Jerusalén, jātza' ā'chulā' icuaniuj. Xmān huā'mā' icuanui:

—Calalh tū ixtalacasqui'nīn Māpa'ksīni'.

15 Ā'līstān ictacāxui ē ica'uj nac Jerusalén. 16 Quincātatā'a'n makapitzīn tā'timīn xalanī'n nac Cesarea ē quincātalē'n na ixchic Mnasón xala' nac Chipre. Xla' makāstza' ixa'ka'ī'nī't. A'ntza' na ixchic ictētachokouj.

Pablo laka'lh Jacobo

17 A'cxni' icchā'uj nac Jerusalén, tā'timīn tapāxuhualh a'cxni' iclāpāxtokui. 18 Ixlīlakalī quina'n ē Pablo iclakchā'uj Jacobo. A'ntza' ixtahui'lāna'n ixlīpō'ktuca'n xanapuxcu'nu' līta'timīn. 19 Pablo cātā'chihuīna'nli ē ā'līstān cāhuanilh pō'ktu chī Dios maktāyalh tū tlahualh na ixlacpu'na'i'tātca'n tī jā israelitas. 20 A'cxni' takexmatli xlaca'n tamakapāxuīlh Dios. Tahuanilh Pablo:

—Tā'tin, hui'x ca'tzīya' lhūhua' miles israelitas ta'a'ka'ī'nī't. Kēxtim takexmatni' līmāpa'ksīn tū maxquī'ca Moisés. 21 Cāmāca'tzīnīcanī'ttza' hui'x cāmāsu'yuni'ya' israelitas, tī tahui'lāna'ncha' na ixcā'lacchicni'ca'n makatiyātī'n, ē cāhuani'ya' jā catakexmatni'lh Moisés. Tahuan hui'x cāmāsu'yuni'ya' jā ixlacasqui'nca ixka'hua'chanca'n nataka'lhī ixtasmani'ca'n israelitas ē jā ixlacasqui'nca natatlahua ixtahui'latca'n israelitas. 22 Chuhua'j, ¿tū natlahuayāuj? Tzamā' tachi'xcuhuī't natatakēstoka a'cxni' nataca'tzī palh ta'nī'ta'. 23 Chuntza' hui'x catla'hua' tū na'iccāhuaniyān. Tahui'lāna'lh kelhatā'ti' chi'xcuhuī'n na quilacpu'na'i'tātca'n. Xlaca'n natamākentaxtū tū tamālacnūnī't. 24 Cacālī'pi ē catalacpa'lhtit ē hui'x nacāxokonuni'ya'. Ā'līstān xlaca'n tzē nacā'a'csitcan. Chuntza' naca'tzīkō'can jā ixlīcāna' chī līchihuīna'nca'na' hui'x. Ā'chulā' nā nalaktzī'ncan nā hui'x kexpa'tni'ya' līmāpa'ksīn. 25 Quina'n iccāmacā'ni'nī'ta'uj a'ktin carta tī jā israelitas tī ta'a'ka'ī'nī't. Iccāhuaniuj tū icpuhuanāuj quina'n. Iccāhuaniuj: “Camākentaxtūtit xmān huā'mā': Jā tihua'yā'tit quinīt tū hui'līni'canī't ídolos ē jā tihua'yā'tit ka'lhni' nūn quinīt ixla' animalh tū ta'a'kpixchī'nī't. Jā tika'lhī'yā'tit mintā'lāpāxquī'nca'n.” Chuntza' iccāhuaniuj xlaca'n.

Chi'paca Pablo xaka'tla' nac templo

26 Pablo cālē'lh kelhatā'ti' chi'xcuhuī'n ē ixlīlakalī cātā'talacpa'lhli. Tanūlh xaka'tla' nac templo nacāmāca'tzīnī a'cxni' natamāsputū quilhtamacuj tū napūtalacpa'lhcan a'cxni' ixlīpō'ktuca'n natalīmin ixofrendaca'n.

27 Xmān macsti'na'j ī'sputa ixlī'a'ktojon quilhtamacuj ē israelitas xalanī'n nac Asia talaktzī'lh Pablo xaka'tla' nac templo. Tachihuīna'makasītzī'lh tachi'xcuhuī't ē chi'paca Pablo.
28 Palha' tahuanli:

—¡Chi'xcuhuī'n israelitas, caquilāmaktāyauj! Huā'mā' chi'xcu' calhāxcuhuālh cāmāsu'yuni'tlā'huan ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Xla' cālīchihuīna'n quincā'lacchicni'ca'n ē quilīmāpa'ksīnca'n ē huā'mā' xaka'tla' templo. Nā cāmānūnī't xaka'tla' nac templo tī jā israelitas. Chuntza' talactlahualh chī ixlītze ixuanī't.

29 Chuntza' tahuanli ixpālacata laktzī'nca Pablo ē Trófimo xala' nac Efeso. Tapuhuanli Pablo ū'tza' ixmānūnī't xaka'tla' nac templo.

30 Ixlīpō'ktu tachi'xcuhuī't xalanī'n nac Jerusalén tatā'kaquī'lh ē tatu'jnuntēlha tatalacxtimīlh. Chi'paca Pablo ē sakaxtuca xaka'tla' nac templo ē palaj tunca mālacchahuaca. 31 A'cxni' ixmaknīcu'tuncantza', palaj māca'tzīnīca xapuxcu' tropa ē huanica ixlīpō'ktu xalanī'n nac Jerusalén ixtasītzī'kō'nī't ē ixtatā'kaquī'kō'nī't. 32 Palaj tunca xapuxcu' tropa cālē'lh ixtropas ē ixcapitanesca'n. Tatu'jnulh ē tachā'lh jā ixtatakēstoknī't. A'cxni' xlaca'n talaktzī'lh tropas ē capitanes, jātza' tatucsli Pablo. 33 Xapuxcu' tropa talacatzuna'jīlh ē palaj tunca māchi'panīni'nli Pablo ē līmāchī'nīni'lh kentu' cadenas. Kelhasqui'nīni'lh tīchu xla' ē tūchu ixtlahuanī't. 34 Makapitzīn tachi'xcuhuī't palha' tahuanli catūhuālh ē ā'makapitzīn xtum tahuampālh. Chuntza' xapuxcu' tropa jāla tzej ca'tzīlh tū ixa'kspulamā'lh ixpālacata ixtata'samā'nalh. Mālē'nīni'nca Pablo nac cuartel. 35 A'cxni' tachā'lh jā ixlactahua'ca'can nac cuartel, tropas tacu'ca'lē'lh Pablo ixpālacata ixtamaknīcu'tuntza' tachi'xcuhuī't. 36 Ixlīpō'ktuca'n ixtastālani'tēlha ē ixtata'satēlha ē ixtahuan:

—¡Canīlh!

Pablo tamaktāyalh na ixlacatīn tachi'xcuhuī't

37 A'cxni' ixmānūtēlhacantza' nac cuartel, Pablo huanilh xapuxcu' tropa:

—Icchihuīna'ncu'tun macsti'na'j.

Xapuxcu' huanli:

—¿Ē chā tzē chihuīna'na' griego? 38 ¿Jā hui'x tzamā' chi'xcu' xala' nac Egipto tī tā'kaquī'lh lakma'jtza' ē cālē'nca nac cā'tzaya'nca ti'ya't a'ktā'ti' mil maknīni'nī'n?

39 Pablo kelhtīni'lh:

—Quit israelita xala' nac xaka'tla' cā'lacchicni' Tarso nac estado Cilicia. Icsqui'ni'yān caquimakxtekti na'iccātā'chihuīna'n tzamā' tachi'xcuhuī't.

40 Xapuxcu' maxquī'lh talacasqui'nī'n. Pablo tāyalh
jā ixtahua'ca'mā'lh ē cāmacahuani'lh cataquilhca'cslalh
tachi'xcuhuī't. A'cxni' taquilhca'cslalh, cātā'chihuīna'nli
tachihuīn hebreo ē huanli:

22

1 —Chi'xcuhuī'n, quintā'israelitas, cakexpa'ttit chī
na'icchihuīna'n ē chī na'iclītamaktāya na milacatīnca'n.
2 A'cxni' takexmatli chī cātā'chihuīna'lh tachihuīn hebreo,
ā'chulā' taquilhca'cslalh. Pablo cāhuanilh:
3 —Quit israelita. Iclacatuncuhuī'lh nac cā'lacchicni'
Tarso nac estado Cilicia. Huā'tzā' quimakastacca nac
Jerusalén. Quimāsu'yuni'lh Gamaliel. Tzej quimāsu'yuni'ca
ixlīmāpa'ksīnca'n quinatāta'na'ca'n. Quit xa'iclīhui'lī
na'ictlahua tū ixla' Dios chuntza' chī hui'xina'n tlahua'yā't'tit
chuhua'j. 4 Quit xa'iccāputzatokoke tī ixta'a'ka'ī' Jesús
ē xa'iccāmaknīcu'tun. Tachī'n xa'iccālē'n chi'xcuhuī'n ē
puscan ē xa'iccāmānū nac pūlāchī'n. 5 Xapuxcu' pālej ē
xanapuxcu'nu' israelitas tzē natahuan ixlīcāna' tū icuan.
Ū'tunu'n quintamaxquī'lh carta na'iccālē'ni' israelitas xalanī'n
nac Damasco. Tzamā' carta ū'tza' tū tzē xa'iccālīchi'palh tī
ixta'a'ka'ī' Jesús a'ntza' ē xa'iccālīmilh tachī'n nac Jerusalén jā
ixcāmakapātīnīnca.

Pablo cāhuanilh chī līlakpalīlh ixtalacapāstacni'
Hch. 9:1-19; 26:12-18

6 'Quit xa'ica'mā'lh nac tej ē xa'icchā'ntēlhatza', chī i'tāt
quilhtamacuj, nac Damasco ē xamaktin quintapūnūlh a'ktin
taxkaket tū mincha' nac a'kapūn. 7 Ica'kā'lh nac ti'ya't ē
ickexmatli a'ktin tachihuīn tū quihuanilh: "Saulo, Saulo,
¿tū ixpālacata quimputzatokokeya'?" 8 Quit ickelhasqui'nīlh:
"¿Tīchu hui'x, Chi'xcu'?" Quihuanilh: "Quit Jesús xala' nac
Nazaret tī hui'x putzatokokeya'." 9 Tī ixquintatā'a'mā'nalh
nā xlaca'n talaktzīlh taxkaket ē tajicua'nli ixpālacata jā takex-
matli tū quihuanilh tachihuīn. 10 Quit icuanilh: "¿Tū
na'ictlahua, Māpa'ksīni'?" Māpa'ksīni' quihuanilh: "Catā'kaqui'
ē capit nac Damasco. A'ntza' nahuanica'na' ixlīpō'ktu tū
natlahua'ya'." 11 Tzamā' taxkaket quimālakatzī'lh. Quin-
tapekechi'palē'lh tī ixquintatā'a'mā'nalh. Chuntza' icchā'uj nac
Damasco.
12 'A'ntza' ixuī'lh chā'tin chi'xcu' tī ixuanican Ananías.
Xla' ixlakachi'xcuhuī' Dios ē ixkexmatni' līmāpa'ksīn.
Ixtaca'tzīkō' israelitas xalanī'n nac Damasco tzeya chi'xcu'
ixuanī't. 13 Ananías quilakmilh ē quilaktalacatzuna'jīlh ē
quihuanilh: "Tā'tin Saulo, calacahuā'na'mpala'." Lacapala
iclacahuāna'mpālh ē iclaktzī'lh Ananías. 14 Quihuanilh:
"IxDiosca'n quinatāta'na'ca'n lacsacni' hui'x ē chuntza'

nalīca'tzīya' tū ixtalacasqui'nīn ē nalaktzī'na' tī Xatze ē nakexpa'ta' ixtachihuīn. 15 Chuntza' nacātā'chihuīna'na' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't ixpālacata tī Xatze. Nacāhuani'ya' tū laktzī'nī'ta' ē tū kexpa'tnī'ta'. 16 Chuhua'j, ¿tū ixpālacata lītamakapalī'ya'? Catā'kaqui' ē ca'a'kpaxti ē calīpāhua'nti Jesucristo ē chuntza' naxapacan mincuenta." Chuntza' quihuanilh Ananías.

Pablo cāhuanilh chī līmacā'nca na ixlacatīnca'n tī jā israelitas

17 'Icmimpālh nac Jerusalén ē icquī'orarlīlh xaka'tla' nac templo. Iclakachuyalh. 18 Iclaktzī'lh Māpa'ksīni' Jesús ē xla' quihuanilh: "Calacapala' ē cataxtu palaj tunca nac Jerusalén ixpālacata ā'tzā' jā cati'a'ka'ī'ca tū līchihuīna'na' quimpālacata." 19 Icuanilh: "Māpa'ksīni', xlaca'n taca'tzī quit xa'ica'n ixlīpō'ktu nac templo ē xa'iccāmānū nac pūlāchī'n tī ixta'a'ka'ī'ni'yān ē xa'iccāhui'līni'. 20 Nā quit xa'icyālh a'ntza' a'cxni' maknīca Esteban tī ixlīchihuīna'n mimpālacata. Quit nā xa'iclīca'tzī tū tatlahuani'lh ē xa'icmaktaka'lha ixlu'xu'ca'n xlaca'n tī tamaknīlh." 21 Māpa'ksīni' quihuanilh: "Capit. Quit na'icmacā'nān makat. Nacālakpina' xlaca'n tī jā israelitas." Chuntza' quihuanica —huanli Pablo.

Xapuxcu' tropa timāpa'ksīni'lh ixkēsno'kca Pablo

22 Tachi'xcuhuī't jātza' ixtakexmatni'cu'tun Pablo tū ixcāhuani. Tatzuculh tata'sa ē tahuanli:

—¡Canīlh huā'mā' chi'xcu'! ¡Jā līmacuan natahui'la!

23 Ixtata'sa ē ixtatincxa ixlu'xu'ca'n ē ixtamākosū pokxni' ixpālacata ixtasītzī'nī't. 24 Xapuxcu' tropa māmānūnīni'lh Pablo nac cuartel. Ixmāmaksno'knīni'ncu'tun ixpālacata namāchihuīnīcan. Ixca'tzīcu'tun tū ixpālacata ixtalīta'sa tachi'xcuhuī't ē ixtalīsītzī'ni' Pablo. 25 A'cxni' ixchī'yāhuamā'ca nakēsno'kcan, Pablo kelhasqui'nīlh capitán tī ixyālh a'ntza':

—¿Chā chuntza' huan nac līmāpa'ksīn? Jāla kēsno'kcan chā'tin tī tapa'ksī nac Roma ē palh jāna'j tlahuani'can justicia.

26 A'cxni' huanica huā'mā', capitán laka'lh xapuxcu' tropa ē māca'tzīnīlh ē huanilh:

—¿Tū natlahuani'ya'? Tzamā' chi'xcu' xla' tapa'ksī nac Roma.

27 Xapuxcu' tropa lakmilh Pablo ē kelhasqui'nīlh:

—¿Chā ixlīcāna' hui'x xala' nac Roma?

Pablo kelhtīni'lh:

—Ixlīcāna'. Quit ictapa'ksī nac Roma.

28 Xapuxcu' tropa huanli:

—Lhūhua' tumīn icxokonī't na'ictapa'ksī nac Roma.

Pablo huanli:

—Hasta chī iclacatuncuhuī'lh quit ictapa'ksī nac Roma.

29 Palaj tunca ta'a'kxtekyāhualh Pablo tī ixtakēsno'kcu'tun. Xapuxcu' jicua'nli a'cxni' ca'tzīlh ixchī'nī't chā'tin tī ixtapa'ksī nac Roma.

Pablo tamaktāyalh nac pūchihuīn

30 Ixlīlakalī xapuxcu' tropa ixca'tzīcu'tun tūchu ixpālacata israelitas talīmālacsu'yulh Pablo. Macaxcutli Pablo. Cāmākēstokli ixlīpō'ktuca'n xanapuxcu'nu' pālejni' ē ixlīpō'ktuca'n scujnī'n. Līminca Pablo ē hui'līca na ixlacatīnca'n.

23

1 Pablo cālakalaktzī'lh scujnī'n ē huanli:

—Chi'xcuhuī'n, quintā'israelitas, quit quina'cstu iclacapāstacna'n tzej iclatlā'huan na ixlacatīn Dios hasta chuhua'j.

2 Palaj tunca Ananías, tī xapuxcu' pālej, cāhuanilh tī ixtayāna'lh na ixlacatzuna'j Pablo:

—Caquilhtu'cstit.

3 Pablo huanilh:

—Dios namakapātīnīnān hui'x, a'kskāhuī'ni'. Hui'x hui'la' naquintlahuani'ya' justicia chuntza' chī tatzo'kni' nac līmāpa'ksīn. Quimātu'csnī'ni'. Jā chuntza' tatzo'kni' nac līmāpa'ksīn.

4 Tī ixtayāna'lh a'ntza' tahuanli:

—¿Tū ixpālacata lacaquilhnī'ya' xla' tī Dios hui'līnī't xapuxcu' pālej?

5 Pablo huanli:

—Chi'xcuhuī'n, quit jā xa'icca'tzī palh xla' xapuxcu' pālej. Chuntza' tatzo'kni': "Jā tilīchihuīna'na' tī cāmāpa'ksī tachi'xcuhuī't."

6 Makapitzīn scujnī'n xlaca'n ixchi'xcuhuī'n saduceos ixtahuanī't ē ā'makapitzīn huampala ixchi'xcuhuī'n fariseos. A'cxni' ca'tzīlh Pablo huā'mā', palha' cāhuanilh:

—Chi'xcuhuī'n, quintāta' xla' fariseo ē nā quit fariseo. Quilālīmālacsu'yuyāuj ixpālacata quit ica'ka'ī' natalacastālancuana'n nīnī'n.

7 A'cxni' Pablo huanli huā'mā', tataxtumlīlh tī ixtatakēstoknī't. Tatzuculh talālītā'chihuīna'n fariseos ē saduceos. 8 Saduceos tahuan jāla catitalacastālancuana'nli nīnī'n. Tahuan jā tī ángeles ē jā tī espíritu. Fariseos, xlaca'n ta'a'ka'ī' pō'ktu a'nan. Ū'tza' talālīhuanilh. 9 Ixlīpō'ktuca'n ixtata'samā'nalh. Palaj tunca tatāyalh makapitzīn mākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn, tī ixchi'xcuhuī'n fariseos ē tahuanli:

—Huā'mā chi'xcu' jā tū tlahuanī't tū jā tze. Palhāsā' tā'chihuīna'nli a'ktin espíritu o chā'tin ángel. Jā catā'lātlahuáuj Dios.

10 Ā'chulā' talālītā'chihuīna'lh. Xapuxcu' tropa, xla' jicua'nli
Pablo ixtalālīlaksakamā'nalh. Ū'tza' cālīmacā'lh ixtropas
namāxtucan ē nalē'mpalacan nac cuartel.
11 Huā'mā' tzī'sa Māpa'ksīni' tasu'yuni'lh Pablo ē huanilh:
—Jā caji'cua'nti. Chuntza' chī chihuīna'nī'ta' quimpālacata
nac Jerusalén, chuntza' nachihuīna'na' nac Roma.

Talīchihuīna'nli natamaknī Pablo

12 A'cxni' xkakalh, makapitzīn israelitas tachihuīna'nli nata-
maknī Pablo. Talāhuanilh:
—Jā tū catihua'uj ē jā catiko'tnūnui hasta a'cxni'
namaknīyāuj Pablo. Dios caquincāmakapātīnīn palh jā
namākentaxtūyāuj.
13 Tī chuntza' tahuanli līhua'ca'lh chī tu'pu'xam chi'xcuhuī'n.
14 Xlaca'n talaka'lh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu'
israelitas ē cāhuanica:
—Quina'n icuanī'ta'uj Dios caquincāmakapātīnīn palh
na'icua'yāuj catūhuālh a'cxni' jāna'j na'icmaknīyāuj Pablo.
15 Chuhua'j hui'xina'n ē milīpō'ktuca'n scujnī'n, casqui'ni'tit
xapuxcu' tropa lakalī calīmilh Pablo na milacatīnca'n.
Nahua'ni'yā'tit hui'xina'n palh ā'chulā' kelhasqui'nīcu'tunā'tit.
Pablo jā catichilh. Quina'n na'icka'lhītīyāuj nac tej
na'icmaknīyāuj.
16 Ixka'hua'cha ixtā'tin Pablo ca'tzīlh tū ixlīchihuīna'ncanī't ē
a'lh nac cuartel ē māca'tzīnīlh Pablo. 17 Pablo ta'sani'lh chā'tin
capitán ē huanilh:
—Calī'pini'chi huā'mā' ka'hua'cha xapuxcu' tropa. Xla'
tā'chihuīna'ncu'tun macsti'na'j.
18 Capitán lē'ni'lh ē huanilh xapuxcu':
—Tachī'n Pablo quinta'sani'lh ē quisqui'ni'lh ca'iclīmini'n
huā'mā' ka'hua'cha. Xla' tā'chihuīna'ncu'tunān macsti'na'j.
19 Xapuxcu' tropa makachi'palh ka'hua'cha ē lē'lh laca-
punchuna'j ē kelhasqui'nīlh:
—¿Tū quihuanicu'tuna'?
20 Ka'hua'cha huanli:
—Israelitas talīchihuīna'nī'ttza' natasqui'ni'yān nalīpina'
lakalī Pablo jā tlahuacan justicia. Natahuaniyān tū ā'chulā'
takelhasqui'nīcu'tun Pablo. Xmān nata'a'kskāhuī'lē'nān. 21 Jā
cacākexpa'tni'. Xlaca'n līhua'ca'lh chī tu'pu'xam chi'xcuhuī'n tī
taka'lhītīmā'nalh. Jā tū catitahua'lh ē nūn catitako'tnūlh hasta
jā natamaknī Pablo. Chuhua'j tacāxui'lāna'ncha'tza'. Ā'xmān
hui'x taka'lhīmā'nān palh namacapina'.
22 Xapuxcu' tropa huanilh:
—Jā tī tihuani'ya' palh quimāca'tzīnīnī'ta'tza' huā'mā'.
Ē macā'lh na ixchic ka'hua'cha.

Lakmacā'nca Pablo gobernador Félix

23 Xapuxcu' tropa cāta'sani'lh chā'tu' ixcapitán ē cāhuanilh:
—Cacāmācāxtit a'ktu' ciento tropas ē tu'tumpu'xamacāuj tropas kētahui'lana'nī'n ē a'ktu' ciento tī natalē'n espada. Nataxtuyā'tit makna'jāstza' tzī'sa ē napinā'tit nac Cesarea. 24 Cacākētla'pa'tit cahuāyujnu' tū nakētahui'la Pablo. Chuntza' jā tū cati'a'nani'lh Pablo ē nalakchā'n gobernador Félix.
25 Xapuxcu' tropa tzo'kli a'ktin ca'psnap ē huanli:
26 "Quit, Claudio Lisias, ictzo'knuni'yān hui'x, gobernador Félix, tī lakachi'xcuhuī'ca'na'. 27 Israelitas tachi'panī't huā'mā' chi'xcu' ixtacuhuīni' Pablo. Ixtamaknīmā'nalh a'cxni' icchā'lh ē quintropas. Icmakapūtaxtūlh ixpālacata icca'tzīlh xla' ixtapa'ksī nac Roma. 28 Quit xa'icca'tzīcu'tun tūchu ixpālacata ixtalīmālacsu'yu. Ū'tza' iclīlē'lh jā tatlahua justicia israelitas. 29 Palaj tunca icca'tzīlh ixtalīmālacsu'yu ixpālacata ixlīmāpa'ksīnca'n israelitas. Jā tū laclē'n huā'mā' chi'xcu' ixpālacata tū nalīmaknīcan o ixpālacata tū nalīmānūcan nac pūlāchī'n. 30 A'cxni' quit icca'tzīlh israelitas ixtalīchihuīna'nī'ttza' natamaknī, palaj tunca quit icmacā'ni'cha'n. Quit iccāhuanilh tī ixtamālacsu'yumā'nalh Pablo catalīmālacsu'yulh na milacatīn. Xmān ū'tza' icuaniyān."
31 Chuntza' chī ixcāhuanicanī't, tropas talē'lh Pablo ē līminca cā'tzī'sni' nac cā'lacchicni' Antípatris. 32 Ixlīlakalī tropas tachimpālh nac cuartel. Xmān kētahui'lāna'nī'n ixtatā'a'mā'nalh Pablo. 33 A'cxni' tachā'lh nac Cesarea, tamacamaxquī'lh ca'psnap gobernador Félix ē talīmini'lh Pablo na ixlacatīn. 34 A'cxni' gobernador līkelhtahua'ka'kō'lh ca'psnap, xla' cākelhasqui'nīlh jāchu xala' Pablo. Tahuanilh xla' xala' nac estado Cilicia. 35 Félix huanilh Pablo:
—Naquihuani'ya' ixlīpō'ktu a'cxni' natamin tī tamālacsu'yuyān.
Gobernador māchī'nīni'lh Pablo na ixpalacio Herodes ē cāyāhuaca tī natamaktaka'lha.

24

Pablo tamaktāyalh na ixlacatīn Félix

1 Ixlī'a'kquitzis quilhtamacuj chā'lh nac Cesarea Ananías tī xapuxcu' pālej. Nā tachā'lh makapitzīn xanapuxcu'nu' israelitas ē chā'tin ixkelhmaktāyana'ca'n tī ixuanican Tértulo. Talakchā'lh gobernador Félix ē tamālacsu'yulh Pablo.
2 A'cxni' līminca Pablo, Tértulo tzuculh mālacsu'yu Pablo. Huanilh Félix:
—Señor gobernador, iccāmaxquī'yān tapāxcatca'tzīn quina'n cā'ca'csua' icui'lāna'uj. Tzamā' quincā'lacchicni'ca'n makāstza' xatze ixpālacata mintalacapāstacni'. 3 Iccāmaxquī'yān tapāxcatca'tzīn hui'x, señor gobernador Félix, tū

pō'ktu quilhtamacuj quilāmaxquī'yāuj calhāxcuhuālh. 4 Jā icmāmakchuyīcu'tunān ā'chulā'. Icsqui'ni'yān caquintlahua'ni' talakalhu'mān ē caquinkexpa'tni' macsti'na'j. 5 Huā'mā' chi'xcu' Pablo jicsmāhuī'nin. Calhāxcuhuālh chihuīna'makasītzī'lh ixlīpō'ktuca'n israelitas. Xla' ū'tza' xapuxcu' secta tū huanican nazarenos. 6 Xla' lactlahuacu'tun ixlītze xaka'tla' templo. Quina'n icchi'pauj ē xa'ickelhasqui'nīcu'tunāuj chuntza' chī huan na quilīmāpa'ksīnca'n. 7 Lisias, tī xapuxcu' tropa, maktanūlh ē palha' quincāmaktīn. 8 Cāhuanilh tī tamālacsu'yu catalakmin hui'x. Hui'x tzē nakelhasqui'nī'ya' ē chuntza' naca'tzīya' ixlīpō'ktu tū ixpālacata iclīmālacsu'yuyāuj —huanli.

9 Israelitas nā xlaca'n tamālacsu'yulh ē tahuanli pō'ktu ixlīcāna' tū huanli Tértulo. 10 Gobernador macahuani'lh Pablo nachihuīna'n. Pablo huanli:

—Quit icca'tzī hui'x juez huā'tzā' nac cā'lacchicni' lakma'jtza'. Ū'tza' iclīpāxuhua na'ictamaktāya na milacatīn. 11 Hui'x tzē nakelhasqui'nīni'na' palh ixlīcāna' ka'lhītza' xmān a'kcāujtu' quilhtamacuj icquīlalh nac Jerusalén icquīlaktaquilhpūtalh Dios. 12 Jā tī chā'tin xa'ictā'lāhuanimā'lh a'cxni' quilaktzī'nca a'ntza'. Jā iccāmākēstokli tachi'xcuhuī't xaka'tla' nac templo, nūn na ixtemploca'n israelitas, ē nūn nac Jerusalén. 13 Xlaca'n jāla catitamālactzeyīlh tū quintaputzāna'nīlh. 14 Tū ixlīcāna' ū'tza' huā'mā': Quit iclaktaquilhpūta ixDiosca'n quinatāta'na' chuntza' chī xasāsti' tamāsu'yun tū xlaca'n tahuan secta. Quit ica'ka'ī' ixlīpō'ktu tū tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā huanican līmāpa'ksīn ē jā huanican profetas. 15 Chuntza' chī ta'a'ka'ī' xlaca'n nā chuntza' ica'ka'ī' quit chī Dios nacāmālacastālancuanī tī xalactze ē tī jā xalactze. 16 Ū'tza' iclīhui'līlh na'ictlahua tū tze ē chuntza' quit na'iclīca'tzī jā tū icmaklaclē'n nūn Dios ē nūn chi'xcuhuī'n.

17 'Quit makās xa'iclatlā'huan ē chuhua'j icmimpālhtza' na quincā'lacchicni' na'icmāstā' limosna ē talakalhu'mān. 18 Xmān huā'mā' xa'ictlahuamā'lh ē makapitzīn israelitas xalanī'n nac Asia quintalaktzī'lh xaka'tla' nac templo a'cxni' ixquilakpa'lhcanī'tcus. Jā tī ixa'nan. Cā'ca'csua' ixuanī't. 19 Palh xlaca'n tapuhuan quit ictlahuanī't catūhuālh, ixtamilh huā'tzā' ē ixquintamālacsu'yulh na milacatīn. 20 Catahuanli xlaca'n tī tahui'lāna'lh huā'tzā' palh quintamaclani'lh tū jā tze xa'ictlahuanī't a'cxni' quilē'nca na ixlacatīnca'n xana-puxcu'nu' israelitas. 21 Tū xa'ictlahuanī't ū'tza' huā'mā': A'cxni' xa'iccātā'huī'lh ū'tunu'n, iccāhuanilh palha': "Chuhua'j hui'xina'n quilākelhasqui'nīmā'nauj ixpālacata quit ica'ka'ī' na-talacastālancuana'n nīnī'n."

22 Félix tzej ixca'tzī ixtamāsu'yunca'n tī ixtatā'a'n Jesucristo. Xla' cālhcāni'lh ā'a'ktin quilhtamacuj ē cāhuanilh:

—Hasta a'cxni' namin Lisias xapuxcu' tropa, hasta a'cxni' na'icputzāna'nī huā'mā'.

23 Félix māpa'ksīlh capitán calē'lh Pablo tachī'n ē catlahuani'lh talakalhu'mān macsti'na'j ē cacāmakxtekli talakmin ixamigo natatlahuani' tū xla' namaclacasqui'n.

24 A'klhūhua' quilhtamacuj tachā'lh Félix ē Drusila, ixpuscāt, tī israelita ixuanī't. Félix māta'satīnīni'lh Pablo. Pablo cātā'chihuīna'nli chī a'ka'ī'can Jesucristo. 25 Cālītā'chihuīna'nli chī tzej līlatā'kchokocan ē chī līhui'līcan jāla catitlahuaca tū jā tze. Cālītā'chihuīna'nli chī Dios nalīputzāna'n. Félix jicua'nli ē huanilh:

—Tzetza'. Chuhua'j capit. A'cxni' icka'lhī quilhtamacuj na'icmāta'satīnīni'mpalayān.

26 Félix ixpuhuan Pablo ixmaxquī'lh tumīn ixpālacata ixlīmakxtekli. Ū'tza' maklhūhua' ixlīmāta'satīnīni'n ē ixtā'chihuīna'n. 27 A'cxni' tlahualh a'ktu' cā'ta, Félix taxtulh ixlīgobernador. Tanūlh ixlakxoko tī ixuanican Porcio Festo. Félix ixcātlahuani'cu'tun israelitas ka'tla' talakalhu'mān. Ū'tza' līmakxtekli Pablo tachī'n.

25

Pablo na ixlacatīn Festo

1 Festo chā'lh natanū ixlīgobernador. Ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj taxtulh nac Cesarea ē a'lh nac Jerusalén. 2 A'ntza' xanapuxcu'nu' pālejni' ē israelitas ā'chulā' xalaka'tla' talīmālacsu'yulh Pablo na ixlacatīn Festo. 3 Lhūhua' talakalhu'mān tasqui'ni'lh Festo camāta'satīnīni'lh Pablo nac Jerusalén. Xlaca'n ixtalīchihuīna'nī'ttza' nataka'lhītī nac tej natamaknī. 4 Festo cāhuanilh Pablo chī'canī'ta'ncha' nac Cesarea ē ū'tza' ixa'ncu'tun a'ntza' palaj. 5 Cāhuanilh:

—Caquilātā'a'uj hui'xina'n tī ka'lhī'yā'tit līmāpa'ksīn. Palh huā'mā' chi'xcu' tlahuanī't tū jā tze, camālacsu'yutit a'ntza'.

6 Festo tachokolh nac Jerusalén xmān a'ktzayan o a'kcāuj quilhtamacuj ē a'mpālh nac Cesarea. Ixlīlakalī tahuī'lh jā ixtlahuacan justicia. Māta'satīnīni'lh Pablo. 7 A'cxni' milh Pablo, talītasti'li'lh israelitas tī ixtaminī'ta'ncha' nac Jerusalén. Lhūhua' laka'tla' ixtalīmālacsu'yu. Jā tū ixtamālactzeyī. 8 Pablo ixtamaktāya ē huanli:

—Quit jā tū ictlahuani'nī't ixlīmāpa'ksīnca'n israelitas. Jā tū ictlahuani'nī't xaka'tla' templo nūn xamāpa'ksīni' nac Roma tī huanican César.

9 Festo ixcātlahuani'cu'tun israelitas a'ktin talakalhu'mān. Ū'tza' līkelhasqui'nīlh Pablo:

—¿Pincu'tuna' nac Jerusalén ixpālacata a'ntza' naputzāna'nīni'ca'na' na quilacatīn?

10 Pablo kelhtīni'lh:

—Quilākelhasqui'nīmā'nauj nac pūchihuīn tū māpa'ksī César. Chuntza' xatze. Quit jā tū tū iccātlahuani'nī't israelitas tū jā tze. Huā'mā' hui'x ca'tzīya'. 11 Palh quit ictlahuanī't tū naquilīmaknīcan, caquimaknīca. Palh jā ixlīcāna' tū quintaputzāna'nī, jāla tī quintimacamāstā'lh chī ū'tunu'n. Icsqui'ni' César caquimputzāna'nīlh.

12 Festo cātā'chihuīna'nli ixmaktāyana'nī'n ē palaj tunca xla' huanilh Pablo:

—Hui'x squi'nī'ta' César ixputzāna'nīn. Ū'tza' nalīlakpina' César.

Pablo na ixlacatīn rey Agripa

13 Ā'līstān ē jā a'klhūhua' quilhtamacuj rey Agripa ē Berenice, ixpuscāt rey, talakchā'lh Festo nac Cesarea. 14 A'ntza' tatachokolh a'klhūhua' quilhtamacuj. Festo tā'chihuīna'lh rey ixpālacata Pablo ē huanli:

—Huā'tzā' tachī'nī't chā'tin chi'xcu' tī tachī'n makxtekli Félix. 15 A'cxni' quit icquīlalh nac Jerusalén, tamālacsu'yulh na quilacatīn xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas. Quintasqui'ni'lh quit ca'icmāmaknīnīni'lh. 16 Quit iccākelhtīlh, chuntza' chī ixlīmāpa'ksīnca'n romanos, xla' jā līsmanī namaknīcan chā'tin palh jā pūla natā'lacāxla nac cā'lacan tī mālacsu'yumā'lh. 17 A'cxni' tachilh xlaca'n huā'tzā', quit jā ictanajīlh. Ixlīlakalī ictahuī'lh jā tlahuacan justicia. Icmāta'satīnīni'lh tachī'n Pablo. 18 A'cxni' tatāyalh tī ixtalīmālacsu'yuni', jā tamālacsu'yulh chī quit xa'icpuhuan. 19 Tū ixtahuan xmān ixpālacata tū ta'a'ka'ī' xlaca'n ē ixpālacata chā'tin tī ixtacuhuīni' Jesús tī nīlh. Pablo huan xla' lakahuan. 20 Quit jāla xa'icputzāna'nī huā'mā', ē ū'tza' iclīkelhasqui'nīlh Pablo palh a'ncu'tun nac Jerusalén ixpālacata a'ntza' naputzāna'nīcan. 21 A'cxni' Pablo squi'nli caputzāna'nīlh César, xamāpa'ksīni' nac Roma, quit icmāpa'ksīni'lh catachokolh tachī'n hasta a'cxni' quit tzē na'iclakmacā'n César.

22 Agripa huanilh Festo:

—Nā quit ickexmatni'cu'tun ixtachihuīn huā'mā' chi'xcu'.

Kelhtīca:

—Lakalī nakexpa'ta'.

23 Ixlīlakalī Agripa ē Berenice tamilh tzej tacāxyāna'lh. Tatanūlh nac pūtastokni' ē nā tatanūkō'lh xanapuxcu'nu' tropa ē xalaka'tla' chi'xcuhuī'n. Festo māta'satīnīni'lh Pablo. 24 Festo huanli:

—Rey Agripa ē milīpō'ktuca'n tī takēstoknī'ta'ntit huā'tzā', hui'xina'n laktzī'nā'tit huā'yālh chi'xcu' Pablo. Quintasqui'ni'lh, ixpālacata huā'mā' chi'xcu', lhūhua' israelitas

xalanī'n nac Jerusalén ē xalanī'n huā'tzā' nac Cesarea.
Palha' tahuanli canīlh. 25 Quit icpuhuan jā tū tlahuanī't
ixpālacata tzē namaknīcan. Xla' squi'ni'lh xamāpa'ksīni' César
caputzāna'nīlh. Ū'tza' quit iclīlacpuhuanli na'iclakmacā'n César.
26 Quit jā tū icka'lhī tū ixlacasqui'nca na'ictzo'knun ixpālacata
tzamā' chi'xcu'. Ū'tza' iclīlīmin na milacatīnca'n hui'xina'n.
Ā'chulā' iclīmincu'tun na milacatīn hui'x, rey Agripa, ixpālacata
nakelhasqui'nī'ya'. Chuntza' quit na'icca'tzī tū na'ictzo'ka.
27 ¿Chī quit na'iclīmacā'n chā'tin tachī'n palh jā icca'tzī chī
putzāna'nīcan?

26

Pablo tamaktāyalh na ixlacatīn rey Agripa

1 Agripa huanilh Pablo:

—Chuhua'j tzē natamaktāya'ya'.

Pablo tamacayāhualh ē tzuculh tamaktāya ē huanli:

2 —Rey Agripa, iclīpāxuhua ixpālacata quit na'ictamaktāya
na milacatīn ixpālacata ixlīpō'ktu tū quintalīmālacsu'yu israelitas.
3 Hui'x lakapasa' ixlīpō'ktu chī quintahui'latca'n quina'n
israelitas ē nā tū iclālīhuanimā'nauj. Ū'tza' iclīsqui'ni'yān
caquinkexpa'tni' līlacatejtin.

Pablo cāhuanilh chī ixlīlatlā'huan a'cxni' jāna'j ixa'ka'ī'

4 'Ixlīpō'ktuca'n israelitas taca'tzīkō', a'cxni'
quilīka'hua'chacus xa'icuanī't, chī xa'iclīlatlā'huan nac
Jerusalén ē na ixlacpu'na'i'tātca'n. 5 Xlaca'n taca'tzī ē, palh
tahuancu'tun, tzē natalīmāsu'yu makāstza' quit fariseo
xa'icuanī't. Fariseos, xlaca'n taka'lhī ixlīmāpa'ksīnca'n
ā'chulā' xapalha' ē jā ixlīpō'ktuca'n tī tamakstāla chī israelitas.
6 Chuhua'j quinkelhasqui'nīmā'ca ixpālacata quit ica'ka'ī'
Dios nacāmālacastālancuanī nīnī'n chuntza' chī Dios cāhuanilh
quinapapana'ca'n. 7 Quina'n, israelitas, ī'xū'nātā'natna'ca'n
kelhacāujtu' līta'timīn tī ixka'hua'chan Israel ixtahuanī't.
Quilīpō'ktuca'n ica'ka'ī'ni'yāuj Dios namākentaxtū tū huanli.
Ū'tza' iclīlaktaquilhpūtayāuj Dios tzī'sa ē cā'cuhuīni'. Icuaniyān,
rey Agripa, nā quit ica'ka'ī'ni' Dios namākentaxtū tū huanli.
Ū'tza' quintalīmālacsu'yu israelitas. 8 ¿Tū ixpālacata hui'xina'n
jā a'kā'ī'yā'tit Dios tzē namālacastālancuanī nīnī'n?

Pablo cāhuanilh chī ixcāputzatokoke tī ixta'a'ka'ī'

9 'Xapūla quit xa'icpuhuan lhūhua' catūhuālh
xa'iccātlahuani'lh tī ixtastālani' Jesús xala' nac Nazaret.
10 Chuntza' ictlahualh nac Jerusalén. Xanapuxcu'nu' pālejni'
quintamaxquī'lh līmāpa'ksīn. Chuntza' xa'iccāmānū nac
pūlāchī'n lhūhua' tī ixtastālani' Jesús. Nā quit xa'iclīca'tzī
a'cxni' ixcāmaknīcan. 11 Maklhūhua' quit xa'iccāmakapātīnīn

ē chuntza' quit xa'iccāmāmakxtekēcu'tun chī ixta'a'ka'ī'ni'nī't Jesús. Chuntza' xa'ictlahua quit na ixlīpō'ktu ixtemploca'n israelitas. Ixquintamakasītzī' ē xa'iccāputzatokoke hasta na ixcā'lacchicni'ca'n makatiyātī'n.

Pablo cāhuanilh chī tzuculh tapa'ksīni' Cristo
Hch. 9:1-19; 22:6-16

12 'Ū'tza' xa'iclī'a'mā'lh nac Damasco. Xanapuxcu'nu' pālejni' ixquintamaxquī'nī't līmāpa'ksīn ē talacasqui'nī'n ē ū'tza' tzē xa'iccālīputzatokoke. 13 Na'icuaniyān hui'x, rey, tū quina'kspulalh. Chī tastu'nūt ixuanī't xa'ictlā'huantēlha, quit iclaktzī'lh a'ktin taxkaket tū mincha' nac a'kapūn. Xla' ā'chulā' xkaka ē jā chi'chini'. Quilītamacsti'lilh quit ē nā tī ixquintatā'a'mā'nalh. 14 Quilīpō'ktuca'n ica'kā'uj nac ti'ya't. Ickexmatli a'ktin tachihuīn tū quihuanilh ixtachihuīn hebreo: "Saulo, Saulo, ¿tū ixpālacata quimputzatokokeya'? Chu tlakaj quintā'lātlahuacu'tuna'. Hui'x hua'chi lakatin cahuāyuj a'cxni' chi'nta qui'hui' tū lītlakalē'ncan." 15 Quit icuanli: "¿Tīchu hui'x, Chi'xcu'?" Māpa'ksīni' quihuanilh: "Quit Jesús tī hui'x putzatokokeya'. 16 Catā'kaqui' ē catāya'. Quit ictasu'yuni'mā'n hui'x. Quit iclacsacnī'ta'n ē naquintā'scuja ē nacāhuani'ya' ā'makapitzīn chī iclītasu'yuni'n ē chī na'iclītasu'yuni'yān. 17 Na'icmakapūtaxtūyān tī israelitas ē nā tī jā israelitas jā na'icmacā'nān. 18 Na'iccāmacā'ni'yān ixpālacata nā xlaca'n natalacahuāna'n ē natataxtu jā cā'pucsua' ē chuntza' natalatā'kchoko nac taxkaket ē nata'a'kapūtaxtu na ixlītli'hui'qui skāhuī'ni' ē natastālani' Dios. Quit na'iccāmacā'ni'yān naquinta'a'ka'ī'ni' quit ē chuntza' ixcuentaca'n nacāmāsputūnu'ni'can ē nā xlaca'n nacātlahuacan lactze chī ixlīpō'ktuca'n tī quinta'a'ka'ī'ni' quit." Chuntza' quihuanilh Māpa'ksīni' Jesús.

Pablo kexmatni'lh Māpa'ksīni' Jesús

19 'Ū'tza' huā'mā' icuaniyān, rey Agripa. Quit ickexmatni'lh tū quihuanilh Māpa'ksīni' xala' nac a'kapūn a'cxni' quintasu'yuni'lh. 20 Quit xapūla iccā'a'kchihuīna'ni'lh xalanī'n nac Damasco ē ā'līstān xalanī'n nac Jerusalén ē ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac estado Judea. Nā xa'iccāhuani tī jā israelitas: "Calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n ē castālani'tit Dios ē chuntza' catahui'la'tit chī tī talakpalīnī't ixtalacapāstacni'ca'n." Chuntza' xa'iccāhuani. 21 Ū'tza' quintalīchi'palh israelitas xaka'tla' nac templo ē ixquintamaknīcu'tun. 22 Hasta chuhua'j Dios quimaktāyanī't. Ū'tza' iccālīhuanicus ixtachihuīn Dios ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't tī xalaka'tla' ē tī jā xalaka'tla'. Xmān iclīchihuīna'n tū māsu'yulh Moisés makāstza' ē tū tahuanli a'kchihuīna'nī'n na'a'kspula. 23 Xlaca'n tahuanli

ixlacasqui'nca napātīni'n Cristo ē nanī ē ū'tza' tī xapūla nalacastālancuana'n, ē chuntza' nacāmāca'tzīnīcan tū ixlīcāna' tī israelitas ē nā tī jā israelitas.

Pablo ixmā'a'ka'ī'nīcu'tun Agripa

24 Chuntza' Pablo lītamaktāyalh. Festo huanli palha':

—¡Hui'x chuya'ya', Pablo! Lhūhua' sca'tnī'ta'. Ū'tza' līmakachuya'yān.

25 Pablo kelhtīni'lh:

—Quit jā icchuya, Festo. Quit ixlīcāna' tū icuan. 26 Rey Agripa nā xla' lakapasa huā'mā'. Ū'tza' iclīchihuīna'n na ixlacatīn ē jā icmāxana'n. Quit tzej icca'tzī nā xla' ca'tzīkō' huā'mā'. Quit iclīchihuīna'n tū jā tzē'k tlahuacanī't. 27 ¿Ē hui'x, rey Agripa, a'ka'ī'ya' tū tahuanli a'kchihuīna'nī'n xalanī'n makāstza'? Quit icca'tzī a'ka'ī'ya'.

28 Agripa huanilh Pablo:

—Puhua'na' palh ā'macsti'na'j tachihuīn naquilīmā'a'ka'ī'nī'ya'.

29 Pablo huanli:

—Masqui macsti'na'j, o masqui lhūhua' tachihuīn, iclacasqui'n hui'x cala't hua'chi chī quit. Catalakō'lh hua'chi chī quit ixlīpō'ktuca'n tī quintakexmatni'mā'nalh chuhua'j. Xmān jā cacāmacachī'ca hua'chi chī quit —huanli Pablo.

30 Tatāyakō'lh ixlīpō'ktuca'n, rey ē gobernador ē Berenice ē ixlīpō'ktuca'n tī ixtatā'hui'lāna'lh. 31 Tatatampūxtulh lacapunchuna'j ē talāhuanilh:

—Huā'mā chi'xcu' jā tū tlahuanī't tū ixpālacata nalīmaknīcan o nalīchī'can.

32 Agripa huanilh Festo:

—Palh huā'mā' chi'xcu' jā ī'squi'nli naputzāna'nī César, quina'n tzē ixmakxtekui.

27

Macā'nca Pablo nac Roma

1 A'cxni' lacapāstacca naquincātamacā'nān nac Italia, Pablo ē ā'makapitzīn tachī'nī'n tamacamaxquī'lh chā'tin capitán tī ixuanican Julio. Xla' ixmāpa'ksī batallón tū huanican Augusto. 2 Ictojōuj a'ktin nac barco xala' nac Adramitio ē ica'uj. Huā'mā' barco ixtētaxtumā'lh nac makapitzīn cā'lacchicni' nac Asia jā ixpūjaxni' barco. Quincātā'a'n Aristarco xala' nac Tesalónica, a'ktin cā'lacchicni' nac Macedonia. 3 Ixlīlakalī ichā'uj nac Sidón jā ixpūjaxni' barco. Julio tzej ixtā'lālē'n Pablo ē makxtekli cālaka'lh ixamigo. Xlaca'n tatlahuani'lh tū ixmaclacasqui'n. 4 Ā'maktin ica'mpalauj nac barco. Ū'ni' palha' quincālāpāxtokni'. Ū'tza' iclītētaxtūj na ixpāxtūn Chipre a'ntza' jā pu'nahuī'lh macsti'na'j ti'ya't. A'ntza' jātza' palha'

ixquincāsno'kmā'n ū'ni'. 5 Ā'līstān icpū'a'uj barco lacatzuna'j na ixquilhtūn jā huanican Cilicia ē Panfilia. Icchā'uj nac Mira, a'ktin cā'lacchicni' nac estado Licia.

6 A'ntza' maclalh capitán a'ktin barco xala' nac Alejandría tū ixa'mā'lh nac Italia. Quincāmojōpalan ā'a'ktin nac barco. Ū'tza' icpū'a'mpalauj. 7 Xa'ica'mā'nauj līlacatzucu a'klhūhua' quilhtamacuj, ē jicslīhua' iclīchā'uj ixlacatzuna'j Gnido. Ū'ni' quincāmāmakchuyīn ē ū'tza' iclītētaxtupalauj ixlacatzuna'j Salmón na ixpāxtūn Creta a'ntza' jā pu'nahuī'lh macsti'na'j ti'ya't. A'ntza' jā palha' ixquincāsno'kān ū'ni'. 8 Jicslīhua' xa'ictētaxtumā'nauj ixlacatzuna'j Creta. Icchā'uj nac Buenos Puertos, ixlacatzuna'j cā'lacchicni' jā huanican Lasea.

9 Makās ictamakapalīuj ē ixmimā'lhtza' lonkni'. Ū'tza' ixlījicua'ncan ixpū'a'ncan barco. Pablo cāmaxquī'lh talacapāstacni' 10 ē cāhuanilh:

—Chi'xcuhuī'n, quit icpuhuan palh ā'chulā' na'a'nāuj, huī'lh tū naquincālani'yān ē lhūhua' namakasputāuj. Lhūhua' natza'nkāna'n: tzamā' barco ē tzamā' tacu'ca' ē nā quina'n nanīyāuj.

11 Capitán jā kexmatni'lh Pablo. Cākexmatni'lh piloto ē ixtēcu' barco. 12 A'ntza' jāla ixmakxtekcan barco a'cxni' ixlonknu'n. Ū'tza' ixlīlhūhua' talīhualh:

—Ca'a'uj ā'chulā'.

Ixtapuhuan palh tzē cahuālh ixtachā'lh nac Fenice, a'ktin cā'lacchicni' nac Creta. Nac Fenice jā ixpūjaxni' barco laca'a'huī'lh nac noroeste ē nac suroeste. A'ntza' ixtapuhuan ixtatachokolh a'cxni' ixlonknu'lh.

Ū'ni' sno'kmaxquī'lh xcān barco

13 A'cxni' tzuculh ū'nun macsti'na'j nac sur, tapuhuampālh tzētza' nata'a'mpala. Tatzucupālh ta'a'n ē ixtatētaxtumā'nalh ixlacatzuna'j Creta. 14 Palaj tunca milh a'ktin palha' ū'ni' tū ixuanican Nordeste. 15 Ū'ni' sno'kmaxquī'lh xcān barco ē jā quincāmakxtekni' na'ica'nāuj jā xa'ica'ncu'tumā'nauj. Jātza' la tū ixtlahuacan. Calhāxcuhuālh quincālē'n ū'ni'. 16 Ictētaxtūj na ixlacatzuna'j a'ktin pītzuna'j ti'ya't tū ixuanican Clauda. A'ntza' jātza' palha' ixquincāsno'kān ū'ni'. Jicslīhua' icsakacu'tūj pūtacutnu' tū xa'icsakalīmimā'nauj. 17 A'cxni' ixmojōcanī'ttza' pūtacutnu' nac barco, chā'xpāchī'ca barco. Ixtalījicua'n palhāsā' ixa'ksatāyalh nac cā'cucujnu' tū ixuanican Sirte. Ū'tza' talīmāyujūlh xalu'xu' barco tū ixlīsno'klē'n ū'ni'. Chuntza' calhāxcuhuālh quincālē'n ū'ni'. 18 Ixlīlakalī xaxiyālh xcān ē ū'ni' palha' sno'kli barco. Ū'tza' tatzuculh talīmaka'n tacu'ca' nac mar. Chuntza' jātza' tzi'nca līhualh

barco. 19 Ixlīlakalī huampala iclīmaka'uj quimacanca'n ix-
tamacatzucun tū ixtojōmā'lh nac barco. 20 Lakma'j quilh-
tamacuj tētaxtulh ē jā iclaktzī'uj chi'chini' nūn sta'cu. Ū'ni'
palha'cus ī'sno'kmā'lh barco. Ū'tza' jātza' xa'iclīca'tzīyāuj palh
xa'iclaktaxtūj.

21 Lakma'jtza' jā xa'icuā'yanī'ta'uj. Pablo tāyalh na
ixlacpu'na'i'tātca'n ē huanli:

—Chi'xcuhuī'n, ixquilākexmatni'uj. Palh jā ixtaxtucha'uj
nac Creta, jā tū ixquincā'a'kspulan huā'mā' lījicua' ē jā tū
ixtimakasputui. 22 Chuhua'j, jā calīpuhua'ntit. Hui'xina'n jā tī
chā'tin catinīlh, masqui casputli tzamā' barco. 23 Tzamā'
huā' kōtan tzī'sa quit quintasu'yuni'lh chā'tin ángel tī
Dios macamilh. Huā'mā' Dios ū'tza' tī quimāpa'ksī ē tī
ictā'scuja. 24 Ángel quihuanilh: "Hui'x, Pablo, jā caji'cua'nti.
Ixlacasqui'nca hui'x nalakpina' César. Milīpālacata, Dios
nacāmakapūtaxtū ixlīpō'ktuca'n tī tatā'tojōmā'nan nac
barco." Chuntza' quihuanilh. 25 Chuhua'j, chi'xcuhuī'n, jā
calīpuhua'ntit. Quit iclīpāhuan Dios. Quit icuan chuntza' nala
chī quihuanica. 26 Ixlacasqui'nca nachā'nāuj jā pu'nahuī'lh
macsti'na'j ti'ya't —huanli Pablo.

27 A'kcāujtā'ti' quilhtamacuj ixlanī't palha' ū'ni'. Hua'chi
i'tāt tzī'sa barco calhāxcuhuālh ixlē'n xaxiyālh xcān
jā huanican Adria. Marineros tapuhuanli palhāsā'
ixtatalacatzuna'jīmā'nalh nac a'ktin ti'ya't. 28 Talhcālh
ixlīpūlhmā'n xcān ē pu'xamacāujchāxan metro ixuanī't.
Lacapunchuna'j huampala talhcāpālh ē xmāntza'
pu'xamatojon metro ixuanī't. 29 Ixtajicua'n palhāsā'
ixtalaknūlh barco nac cā'chihuixni'. Ū'tza' talīmojōlh nac xcān
a'ktā'ti' xalactzinca līcā'n xala' na ixchakēn barco ē chuntza'
tzē talīyāhualh barco. Taka'lhīlh hasta a'cxni' xkakalh.
30 Marineros ixtamāyujūmā'nalh pūtacutnu'. Ixtatasu'yu
chī ixtamojōmā'nampālh nac xcān xalactzinca līcā'n xala'
na ixquini' barco tū nalītāya barco. Xmān ta'a'kskāhuī'nilh.
Ixtapūtzā'lacu'tun nac pūtacutnu'. 31 Pablo cāhuanilh capitán ē
tropas:

—Palh tzamā' chi'xcuhuī'n jā natatachoko nac barco,
hui'xina'n jātza' la cati'a'kapūtaxtutit.

32 Palaj tunca tropas tacā'tu'cxli lāsu' tū tapūmāyujūlh
pūtacutnu'. Tamacamincha' nac xcān.

33 A'cxni' ī'xkakamā'lhtza', Pablo cāhuanilh ixlīpō'ktuca'n
catahuā'yalh macsti'na'j. Cāhuanilh:

—Ka'lhītza' a'kcāujtā'ti' quilhtamacuj ē jā huā'ya'nī'ta'ntit
ē jā lhtatanī'ta'ntit. 34 Iccāhuaniyān cahuā'ya'ntit ē chuntza'
tli'hui'qui nahuanā'tit. Nūn chā'tin hui'xina'n catimakasputtit
nūn kentin miya'jca'n.

35 A'cxni' huankō'lh huā'mā', Pablo tayalh pāntzīn ē
maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios na ixlacatīnca'n ixlīpō'ktuca'n ē
che'kelh ē tzuculh huā'yan. 36 Ixlīpō'ktuca'n jātza' ixtalīpuhuan
ē nā tahuā'yalh. 37 Quina'n quilīpō'ktuca'n a'ktu' ciento
ā'tu'tumpu'xamacāujchāxan tī xa'ictojōmā'nauj nac barco.
38 A'cxni' ixtahuā'yanī'ttza', tamaka'lh trigo nac mar ē chuntza'
jātza' ixtzincan barco.

Barco laclalh

39 A'cxni' xkakalh, marineros jā ixtalakapasna'n tzamā'
nac ti'ya't. Talaktzī'lh jā ixquīpātanūnī't mar ē ixka'lhī
cucuj. Titapuhualh palh tzē cahuālh ixtamālacatzuna'jīlh
a'ntza' barco. 40 Tacā'tu'cxli lāsu' ē chuntza' tachokolh
nac mar xalactzinca līcā'n ē chuntza' tzē tasakā'līlh barco.
Taxla'jalh xalāsu' ixlīkosnu' barco. Tamakyāhualh lu'xu' xala'
ixquini' barco ē chuntza' natantancslē'n ū'ni'. Barco tzu-
culh a'n nac ti'ya't. 41 Talaknūlh nac cā'cucujnu'. Ixquini'
barco a'ksātāyalh ē jātza' la tasakā'līlh. Ixlīsnū'n xcān
mālakuanīlh ixchakēn barco. 42 Tropas ixtamaknīcu'tun
tachī'nī'n ē chuntza' nūn chā'tin natasuāyanatacuta nac mar
ē chuntza' tzē natatzā'la. 43 Capitán ixmakapūtaxtūcu'tun
Pablo. Ū'tza' jā līmakxtekli nacāmaknīcan. Cāmāpa'ksīlh tī
tzē ixtasuāyanan xapūla catatojōlh nac xcān ē cata'a'lh nac
ti'ya't. 44 Māpa'ksīni'lh makapitzīn catapūtacutli lhta'ca'la' ē
makapitzīn catapūtacutli xalacpītzun barco. Chuntza' tata-
cutkō'lh nac xcān ē ta'a'kapūtaxtukō'lh ixlīpō'ktuca'n.

28

Pablo nac Malta

1 A'cxni' xa'ica'kapūtaxtunī'ta'ujtza', icca'tzīuj pītzuna'j ti'ya't
tū ixuanican Malta. 2 Xalanī'n a'ntza' quincātalakalhu'manni'.
Ixlamā'lh xcān ē ixlonknu'n. Tahui'līlh macscut.
Quincātahuanin ca'icskō'nui. 3 Pablo putzalh makxpātin
qui'hui'. A'cxni' ixmāpūcu'tumā'lh nac macscut, taxtuchi
lakatin lūhua' tzā'latēlha nac macscut ē macaxcalh
Pablo. 4 A'cxni' xalanī'n nac Malta talaktzī'lh lūhua' chī
ixlaknūhua'ca'lh na ixmacan Pablo, talāhuanilh:

—Ixlīcāna' huā'mā' chi'xcu' maknīni'nī't. Masqui
a'kapūtaxtulh nac mar, ixlacasqui'nca nanī ē chuntza'
nalīxokoni' Dios.

5 Pablo tincxmaka'lh lūhua' nac macscut ē jā tū lani'lh.
6 Xlaca'n ixtapuhuan palh ixcu'ni'lh jā ī'xcanī't lūhua' o palh
ixa'kā'lh ē ixnīlh. Naj tunca taka'lhīlh. A'cxni' talaktzī'lh jā tū
lani'lh, ē tapuhuampālh ē talāhuanilh:

—Ū'tza' chā'tin dios huā'mā' chi'xcu'.

7 Lacatzuna'j ixuī'lh ixti'ya't xapuxcu' chi'xcu' xala' nac
Malta. Xla' ixuanican Publio. Ū'tza' quincāhui'līn na ix-
chic a'ktu'tun quilhtamacuj ē lhūhua' quincātlahuani'n tū
tze. 8 Ixtāta' Publio ixmā'lh nac tama' ē ixmacscutla ē
ixka'lhni'tantin. Pablo laka'lh ē orarlīlh ē hui'līni'lh ixmacan
ē mātzeyīlh. 9 A'cxni' mātzeyīlh, tamilh ā'makapitzīn huampala
ta'jatatlanī'n tī ixtahui'lāna'lh nac Malta. Nā cāmātzeyīca.
10 Lhūhua' talakalhu'mān quincātatlahuani'n. A'cxni' ictaxtūj,
ū'tunu'n tamānūlh nac barco tū na'icmaclacasquī'nāuj.

Pablo chā'lh nac Roma

11 Ixlī'a'ktu'tun mālhcuyu' icpū'a'uj a'ktin barco tū ixta-
chokonī't na ixlacatzuna'j Malta ixlīpō'ktu cā'lonkni'. Barco
xla' xala' nac cā'lacchicni' Alejandría. Ixyāhuani'canī't nac
barco ixlīlakapascan tū a'ktu' ídolo tū ixuanican Cástor ē
Pólux. 12 Icchā'uj nac Siracusa ē a'ntza' ictētahui'lauj tu'tuma'j.
13 A'ntza' ictaxtūj ē jāla lacatza'j ica'uj. Ā'līstān icchā'uj
nac Regio. Ixlīlakalī lalh ū'ni' nac sur. Ixlītu'ma'j ic-
chā'uj nac Puteoli. 14 A'ntza' iccātā'lāpāxtokui ā'makapitzīn
tā'timīn. Xlaca'n quincātahuanin ca'iccātā'tachokouj a'ntza'
a'ktojon quilhtamacuj. Ā'līstān ictaxtupalauj na'ica'nāuj nac
Roma. 15 Ixcāmāca'tzīnīcanī'ttza' tā'timīn nac Roma palh
na'icchā'nāuj. Xlaca'n tataxtulh ē tamilh hasta nac lītamāuj
Apio ē nā jā huanican Tres Tabernas. A'ntza' iclāpāxtokui
nac tej. A'cxni' cālaktzī'lh Pablo maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios
ē ka'lhīlh tapāxuhuān. 16 A'cxni' icchā'uj nac Roma, capitán
cāmacamaxquī'lh tachī'nī'n xapuxcu' maktaka'lhna'. Pablo
makxtekca natachoko ixlīmān ē chā'tin tropa ixmaktaka'lha.

Pablo a'kchihuīna'nli nac Roma

17 Ixlītu'tuma'j Pablo cāmāta'satīnīni'lh xanapuxcu'nu' is-
raelitas nac Roma. A'cxni' talakminkō'lh, Pablo cāhuanilh:

—Chi'xcuhuī'n israelitas, quit jā tū iccātlahuani'nī't
israelitas tū jā tze nūn ixtahui'latca'n quinatāta'na'ca'n.
Masqui jā tū ictlahuanī't tū jā tze, quimacamāstā'ca
hua'chi chā'tin tachī'n na ixlīmāpa'ksīnca'n romanos nac
Jerusalén. 18 Romanos quintakelhasqui'nīlh ē jā tū tamaclalh
tū tzē naquilīmaknīcan. Ū'tza' ixquintalīmakxtekcu'tun.
19 Israelitas jā talacasqui'nli naquimakxtekcan. Ū'tza'
iclīsqui'nli quit caquinkelhasqui'nīca na ixlacatīn César,
masqui jā iccāmālacsu'yu xalanī'n na quincā'lacchicni'. 20 Ū'tza'
iccālīmāta'satīnīnī'ta'n hui'xina'n. Xa'iccālaktzī'ncu'tunān
hui'xina'n ē xa'iccātā'chihuīna'ncu'tunān. Israelitas ta'a'ka'ī'
nacāmālacastālancuanīcan nīnī'n. Nā quit chuntza' ica'ka'ī'.
Ū'tza' quilīmacatūpixchī'canī't.

21 Xanapuxcu'nu' israelitas tahuanilh:

—Xalanī'n nac Judea jā tamacaminī't ca'psnap mimpālacata. Israelitas, tī tamincha' nac Judea, jā
tū quincātahuaninī'ta'n mimpālacata. 22 Iclacasqui'nāuj
caquilāhuaniuj tū hui'x puhua'na'. Icca'tzīyāuj chī
calhāxcuhuālh huancan jā tze huā'mā' secta —huanica Pablo.
23 Tzamā' quilhtamacuj tū ixlīlacsaccanī't, ixlhūhua'ca'n
tamilh nac chic jā ixtachoko Pablo. Pablo tzuculh tzi'saj
cālītā'kelhachihuīna'n chī māpa'ksīni'n Dios. Cātā'chihuīna'nli
hasta jā tzī'suanli. Cālītā'chihuīna'nli tū huan ixtachihuīn Dios
ixpālacata Jesús jā tatzo'kni' līmāpa'ksīn tū maxquī'ca Moisés
ē jā huanican profetas. Chuntza' Pablo cāmā'a'ka'ī'nīcu'tunli
ixpālacata Jesús. 24 Makapitzīn ixta'a'ka'ī'mā'nalh ē ā'makapitzīn
jā ta'a'ka'ī'lh. 25 Chuntza' jā a'ktin ixtalacapāstacni'ca'n ix-
tahuanī't. Tatzuculh ta'a'n. A'cxni' jāna'j ixtataxtu, Pablo
cāhuanilh:
—Espíritu Santo huanli tū ixlīcāna' a'cxni' māchihuīnīlh
a'kchihuīna' Isaías. Chuntza' cāhuanilh quinapapana'ca'n:
26 Capit ē cacāhua'ni' huā'mā' tachi'xcuhuī't:
Hui'xina'n nakexpa'tā'tit ē jā catica'tzītit tū huanicu'tun;
nalaktzī'nā'tit ē jā cuenta catitlahua'tit tū laktzī'nā'tit.
27 Jā tū tamakca'tzī na ixlīstacna'ca'n huā'mā' tachi'xcuhuī't.
Ixa'ka'xko'lhca'n jā tzej talīkexmata.
Ixlakastapunca'n jā talīlaktzī'n.
Jā talaktzī'ncu'tun ē jā takexmatcu'tun.
Jā taca'tzī tū huanicu'tun.
Jā talakpalīcu'tun ixtalacapāstacni'ca'n ē chuntza' quit tzē
na'iccāmātzeyī.
28 Pablo ā'chulā' ixchihuīna'n ē cāhuanilh:
—Caca'tzītit hui'xina'n huā'mā': Tī jā israelitas
cāmāca'tzīnīcanī'ttza' chī Dios makapūtaxtūnu'n. Xlaca'n
natakexmata.
29 A'cxni' Pablo ixuanī'ttza' huā'mā', israelitas ta'a'lh ē ix-
talīkelhachihuīna'ntēlha.
30 Pablo a'ntza' tachokolh a'ktu' cā'ta nac chic jā ixsācua'nī't.
Ixcāmakamaktīni'n ixlīpō'ktuca'n tī ixtalakmin. 31 Ixcāhuani
chī Dios māpa'ksīni'n. Ixcāmāsu'yuni' ixpālacata Māpa'ksīni'
Jesucristo na ixlacatīnca'n ē jā tī chā'tin ixmāmakchuyī.

Romanos

Pablo cāmacā'ni'lh saludos xalanī'n nac Roma

1 Quit, Pablo, ictzo'kmā'lh huā'mā' carta. Quit ictā'scuja
Jesucristo. Dios quilīhui'līlh quilī'apóstol. Quimacamaxquī'lh
na'icmāsu'yu xatze tachihuīn tū Dios māca'tzīnīni'lh.
2 Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios, jā huanican profetas,
chī Dios huanli tū na'a'kspula. 3 Tatzo'kni' ixpālacata
quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo tī ī'Ska'ta' Dios. Jesucristo xla'
ī'xū'nātā'nat rey David. 4 Nā Jesucristo, nā xla' ī'Ska'ta'
Dios. Jesucristo lacastālancuana'nli ē chuntza' līmāsu'yu
xla' ī'Ska'ta' Dios ē ka'lhī lītli'hui'qui. Xla' chuntza' chī
Dios ixlītze. 5 Cristo quilakalhu'manli ē quilīhui'līlh
quilī'apóstol ixpālacata ū'tza' ixlīmāpa'ksīn Dios. Xla' lacasqui'n
na'iccāmāsu'yuni' tachi'xcuhuī't xalanī'n calhāxcuhuālh
nac cā'quilhtamacuj. Chuntza' xlaca'n tzē nata'a'ka'ī'ni'
Jesucristo ē tzē natakexmatni' Dios. Chuntza' Jesucristo
nalakachi'xcuhuī'can. 6 Nā chuntza' hui'xina'n xalanī'n nac
Roma. Dios cāta'satīnī'ta'n ē chuntza' tapa'ksīni'yā'tittza'
Jesucristo.
7 Quit iccātzo'knuni'yān milīpō'ktuca'n xalanī'n nac Roma
tī Dios cāpāxquī'yān ē cāta'satīnī'ta'n ē ū'tza' līlītaxtuyā'tit ix-
tachi'xcuhuī't Dios. Cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n Dios tī
quinTāta'ca'n ē quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Cacāmaxquī'n tze
latamat.

Pablo ixa'ncu'tun nac Roma

8 Pūla icmaxquī' tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata Jesucristo,
ixpālacata hui'xina'n tzej a'ka'ī'yā'tit. Calhāxcuhuālh
līchihuīna'ncan hui'xina'n chī tzej a'ka'ī'yā'tit. 9 Dios ca'tzī
palh ixlīcāna' tū na'iccāhuaniyān. Xla' ū'tza' tī iclītā'scuja
ixlīpō'ktu quilīstacna', ixpālacata quit icmāsu'yu xatze tachihuīn
ixla' ī'Ska'ta' Dios. Dios ca'tzī palh pō'ktu quilhtamacuj
iccālacapāstacān hui'xina'n a'cxni' icorarla. 10 Quit icsqui'ni'
Dios tzē na'iccālaka'nāchā'n hui'xina'n palh chuntza'
ixtalacasqui'nīn Dios. 11 Quit iccālaktzī'ncu'tunān hui'xina'n
ixpālacata iccāmāsu'yuni'cu'tunān tū quimāca'tzīnīlh Espíritu
Santo. Chuntza' hui'xina'n tzē na'a'ka'ī'yā'tit ā'chulā'.
12 Chuntza' tzē nalāmaktāyayāuj chā'tunu' chī a'ka'ī'yāuj.
13 Quit iclacasqui'n caca'tzītit hui'xina'n, tā'timīn,
maklhūhua' xa'iccālaka'ncu'tunāchā'n. Jā ica'nī'ta'ncha'
ixpālacata jālana'j ica'ncha'. Quit iccāmaktāyacu'tunān ā'chulā'
na'a'ka'ī'yā'tit. Chuntza' a'nanī't ā'lacatin jā iccāmāsu'yuni'nī't
ixtachihuīn Dios tī jā israelitas. 14 Ixlacasqui'nca
na'iccāmāsu'yuni' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Ixlacasqui'nca

na'iccāmāsu'yuni' tī catīxcuhuālh tachi'xcuhuī't ē nā tī jā catīxcuhuālh tachi'xcuhuī't, ē tī taca'tzī ē nā tī jā taca'tzī. 15 Chuntza' iccāmāsu'yuni'cu'tunān chī lī'a'kapūtaxtucan hui'xina'n xalanī'n nac Roma.

A'kapūtaxtucan a'cxni' a'ka'ī'can xatze tachihuīn

16 Jā iclīmāxana'n icmāsu'yu xatze tachihuīn ixla' Jesucristo. A'cxni' māsu'yucan huā'mā' tachihuīn, Dios cāmā'a'kapūtaxtūkō' ixlīpō'ktuca'n tī talīpāhuan Dios, ixpālacata xla' ka'lhī līti'hui'qui. Pūla cāmāsu'yuni'ca tī israelitas ē ā'līstān tī jā israelitas. 17 Ixtachihuīn Dios quincāmāsu'yuni'yān chī Dios cāmāpānūni' ixcuentaca'n ixlīpō'ktuca'n tī talīpāhuan Dios. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: "Ixlīpō'ktuca'n tī Dios cāmāpānūni' ixcuentaca'n ixpālacata talīpāhuan Dios, xlaca'n pō'ktu quilhtamacuj nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n."

Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't talaclē'n

18 Ca'tzīyāuj Dios hui'lacha' nac a'kapūn ē xla' nacāmakapātīnīn tī tatlahua tū jā tze. Xlaca'n tatlahuacu'tun tū jā tze, ē ū'tza' jā talīlacapāstaccu'tun tū ixlīcāna' ixla' Dios. 19 Xlaca'n tzē nataca'tzī macsti'na'j chī Dios, chuntza' chī quilīpō'ktuca'n nā tzē ca'tzīyāuj. Ū'tza' Dios cāmāsu'yuni'nī't. 20 A'cxni' ixlītzucuni' cā'quilhtamacuj tachi'xcuhuī't talaktzī'n tū tlahuanī't Dios. Chuntza' tzē natalīca'tzī chī Dios. Masqui jāla talaktzī'n Dios, xlaca'n taca'tzī huī'lh Dios ē xla' ka'lhī ixlītli'hui'qui tū jā maktin catilaksputli. Ū'tza' talīlē'n cuenta. 21 Masqui xlaca'n taca'tzī Dios huī'lh, xlaca'n jā talakachi'xcuhuī' chī ixlacasqui'nca nalakachi'xcuhuī'can. Jā tamaxquī' tapāxcatca'tzīn Dios. Ā'chulā' talacapāstaca tū jā tze. Chuntza' ixtalacapāstacni'ca'n jā tze taka'lhī. 22 Xlaca'n tahuan lakskalalhna', ē ā'chulā' talalh xalaclhkēntin. 23 Jā tamakapāxuīcu'tun Dios tī pō'ktu quilhtamacuj huī'lh. Talaktaquilhpūta ídolos tū tatasu'yu chī chi'xcuhuī'n. Chi'xcuhuī'n, xlaca'n natanīkō'. Nā xlaca'n talaktaquilhpūta xtum ídolos xatamacanī'tlahua tū tatasu'yu hua'chi spūnī'n ē lūhua' ē animalh.

24 Ū'tza' Dios cālīlakmaka'lh ē cālīmakxtekli natatlahua tū jā tze. Chuntza' talātlahuani' tū jā tze chuntza' chī ixtalacasqui'nīnca'n. 25 Xlaca'n jā ta'a'ka'ī'cu'tun tū ixlīcāna' ixla' Dios; xmān ta'a'ka'ī'cu'tun a'ktin tā'ksa'nīn. Talakachi'xcuhuī' ē talaktaquilhpūta tū tlahuanī't Dios. Jā tamakapāxuī tī ixlīcāna' Dios. Ū'tza' tī tlahuakō'nī't ixlīpō'ktu tū a'nan nac cā'quilhtamacuj. Ixlacasqui'nca ū'tza' namakapāxuīyāuj quilīpō'ktuca'n pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

26 Ū'tza' Dios cālīmakxtekli natatlahua tū līmāxana' chuntza' chī tatlahuacu'tun. Chuntza' puscan jātza' taka'lhīcu'tun ixkōlu'ca'n chī talacasqui'n. Talātā'tahui'lalh chī ixlīpuscanca'n.

Chuntza' talātlahuani' puscan tū līmāxana'. 27 Nā chuntza' chi'xcuhuī'n. Jā taputza ixpuscātca'n chī talacasqui'n. Talātā'tahui'lalh chī ixlīchi'xcuhuī'nca'n. Chuntza' talātlahuani' chi'xcuhuī'n tū līmāxana'. Ū'tza' talīlaclatāyalh.

28 Jā talacapāstaccu'tun tū ixla' Dios, chuntza' Dios cālakmaka'lh ē cāmakxtekli natalacapāstaca tū jā tze. Ū'tza' talītlahua tū jā tze. 29 Tatlahua kempālhūhua' tū jā tze. Taputza ixtā'lāpāxquī'nca'n. Tatlahua tū jā tze. Xlaca'n talālakca'tzani' tū taka'lhī ā'makapitzīn. Jā talaktzī'ncu'tun ā'makapitzīn. Talālakca'tzani'. Tamaknīni'n. Talālīsītzī'ni'. Ta'a'kskāhuī'nin. Talālacpuhuani' tū jā tze ā'makapitzīn. Ta'a'ksa'nīni'n. 30 Talīchihuīna'n ā'makapitzīn tū jā tze, ē tasītzī'ni' Dios. Talacatāquī'nin. Ka'tla' tamakca'tzī. Tahuan palh xlaca'n laka'tla'. Tapuhuan chī natalītlahua ā'chulā' tū jā tze. Jā takexmatni' ixtāta'ca'n ē ixtzī'ca'n. 31 Jā taca'tzī tū xatze. Jā tamākentaxtū tū tahuan. Jā tapāxquī' ā'makapitzīn. Jā tamātza'nkēna'ni' ā'makapitzīn. Nūn talakalhu'manīni'n. 32 Ixlīpō'ktuca'n tī tatlahua chuntza', xlaca'n nacāmakapātīnīncan. Chuntza' huanī't Dios. Masqui xlaca'n taca'tzī huā'mā', jā tamakxteka tatlahua tū jā tze. Ā'chulā' tamālacpuhuanī ā'makapitzīn nā natatlahua tū jā tze.

2

Dios nacāputzāna'nī tachi'xcuhuī't

1 Palh chā'tin ixuanli ā'makapitzīn talaclē'n, chuntza' xa'cstu huanimā'ca ū'tza' laclē'n ixpālacata nā xla' tlahua tū jā tze. 2 Ca'tzīyāuj Dios nacāputzāna'nī chī ixlīcāna' xlaca'n tī jā tze tū tatlahua. 3 Tī natahuan Dios nacāputzāna'nī ā'makapitzīn ixpālacata talaclē'n, nā xlaca'n nā nacāputzāna'nīcan ixpālacata xlaca'n nā taka'lhī ixcuentaca'n. 4 Masqui Dios quincālakalhu'manān, ē masqui jā palaj quincāmakapātīnīnān, xlaca'n jā takexmata. Hua'chi talakmaka'n Dios chī cālīpātīmā'lh. Dios tzej lakalhu'manīni'n ixpālacata xla' lacasqui'n natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. 5 Xlaca'n xalīlacxumpin. Jā talakpalīcu'tun ixtalacapāstacni'ca'n. Ū'tza' ā'chulā' natalīxoko na ixlacatīn Dios a'cxni' Dios nacāputzāna'nī xlaca'n tī talaclē'n. 6 Dios naputzāna'nī chā'tunu' chuntza' chī tlahuanī't. 7 Nacāmaxquī' ixlatamatca'n tū jā catilaksputli xlaca'n tī tatlahua tū tze. Tatlahua tū tze ixpālacata xlaca'n ta'a'ncu'tun nac a'kapūn, ē talacasqui'n Dios nacālaktzī'n lactze, ē taka'lhīcu'tun xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilaksputli. 8 Dios tamakasītzī' xlaca'n tī lacxumpin ē jā tatlahuacu'tun ixtalacasqui'nīn Dios, ē xmān tatlahuacu'tun tū jā tze. Dios nacāmakapātīnīn. 9 Natapātīni'n ixlīpō'ktuca'n tī tatlahua tū jā tze. Natapātīni'n israelitas

xapūla ē nā natapātīni'n tī jā israelitas. 10 Ixlīpō'ktuca'n tī tatlahua tū tze, Dios nacālaktzī'n lactze. Dios nacāmaxquī' tze latamat. Nata'a'n nac a'kapūn. Nā chuntza' xapūla nacā'a'kspula tī israelitas ē nā chuntza' nacā'a'kspula tī jā israelitas.

11 Chuntza' nacā'a'kspula tī israelitas ē nā tī jā israelitas, ixpālacata Dios chu lacxtim cālaktzī'n. 12 Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't taka'lhī ixcuentaca'n. Makapitzīn xlaca'n jā talakapasa līmāpa'ksīn tū Dios cāmaxquī'lh israelitas. Xlaca'n nacāputzāna'nīcan chuntza' chī taca'tzī xlaca'n. Ā'makapitzīn talakapasa ixlīmāpa'ksīn Dios. Xlaca'n nacāputzāna'nīcan chī huan ixlīmāpa'ksīn Dios. 13 Dios lactze cālaktzī'n xlaca'n tī takexmatni' huā'mā' līmāpa'ksīn. Tī taca'tzī ixlīmāpa'ksīn Dios ē jā takexmat'cu'tun, xlaca'n jā tze cālaktzī'ncan. 14 Xlaca'n tī jā talakapasa ixlīmāpa'ksīn Dios, ē palh xlaca'n lacatejtin tahui'lāna'lh chuntza' chī ixtalacapāstacni'ca'n, chuntza' tatlahua chī ixlīmāpa'ksīn Dios masqui jā talakapasa. Chuntza' līstasu'yu palh xlaca'n taca'tzī tū tze ē tū jā tze. 15 Hua'chi ixtalakapasli ixlīmāpa'ksīn Dios, ixpālacata ixlīmānca'n taca'tzī palh tze o palh jā tze tū tatlahuamā'nalh. 16 Namin quilhtamacuj a'cxni' Dios nalīhui'lī Jesucristo naputzāna'n. Jesucristo nacāputzāna'nī tachi'xcuhuī't ixpālacata ixcuentaca'n ē ixtalacapāstacni'ca'n tū jā tze tū lakatzē'k taca'tzī. Ū'tza' icmāsu'yu a'cxni' ica'kchihuīna'n xatze tachihuīn ixla' Jesucristo.

Israelitas ixtalīpāhuan līmāpa'ksīn tū maxquī'ca Moisés

17 Xlaca'n tī israelitas, xlaca'n ka'tla' talīmakca'tzī. Talīpāhuan līmāpa'ksīn tū Dios cāmaxquī'lh. Ka'tla' talīmakca'tzī ixcālacsacnī't Dios. 18 Xlaca'n talakapasa ixtalacasqui'nīn Dios. Cāmāsu'yuni'canī't huā'mā' līmāpa'ksīn ē chuntza' tzētza' taca'tzī tū tze ē tū jā tze. 19 Xlaca'n tapuhuan tzē natamāsu'yuni' tī jā tū talakapasa. Nā tapuhuan xlaca'n hua'chi tamāxkakēni'mā'nalh tī talatlā'huan nac cā'pucsua'. 20 Tapuhuan tzē tamāsu'yuni' tī xalaclhkēntin ē tī hua'chi lacstīn ixpālacata jāna'j tū taca'tzī. Talakapasa ixlīmāpa'ksīn Dios. Tapuhuan taca'tzītza' ixlīpō'ktu tū ixlīcāna' ē ixlīpō'ktu tū ca'tzīcan. 21 Xlaca'n tamāsca'tī ā'makapitzīn, ē jā tamākentaxtū tū tamāsu'yu. Tahuani ā'makapitzīn jā tze palh ka'lhāna'ncan, ē xlaca'n taka'lhāna'n. 22 Xlaca'n tahuani ā'makapitzīn jā tze palh taputza ixtā'lāpāxquī'nca'n, ē xlaca'n taputza ixtā'lāpāxquī'nca'n. Xlaca'n talakmaka'n ídolos, ē xlaca'n taka'lhāna'n nac templo jā tahui'lāna'lh ídolos. 23 Xlaca'n ka'tla' talīmakca'tzī cāmaxquī'canī't ixlīmāpa'ksīn Dios, ē xlaca'n jā takexmatni' huā'mā' līmāpa'ksīn. Ū'tza' talīlakmaka'n Dios ā'makapitzīn. 24 Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Hui'xina'n israelitas ā'chulā' līpinā'tit cuenta ixpālacata talak-
maka'n Dios ā'makapitzīn tī jā israelitas.
25 Tze israelita huancan xmān palh natamākentaxtū
ixlīmāpa'ksīn Dios. Palh jā tamākentaxtū, chuntza' jā tū
līmacuan huanican israelitas. 26 Xlaca'n tī jā israelitas,
palh xlaca'n tamākentaxtū ixlīmāpa'ksīn Dios, chuntza' Dios
cālaktzī'n hua'chi israelitas. 27 Palh xlaca'n tī jā israelitas
tamākentaxtū ixlīmāpa'ksīn Dios, chuntza' lītasu'yu hui'xina'n
tī israelitas ka'lhī'yā'tit mincuentaca'n, ixpālacata hui'xina'n
jā mākentaxtūyā'tit huā'mā' līmāpa'ksīn, masqui ka'lhī'yā'tit
jā tatzo'kni'. 28 Chā'tin jā catitaxtulh ixka'hua'cha Dios
xmān ixpālacata chu'cucanī't chuntza' chī ixtahui'latca'n
israelitas. 29 Tī ixlīcāna' ixtachi'xcuhuī't Dios, ū'tunu'n tī
talakpalīnī't ixtalacapāstacni'ca'n. Chuntza' talakpalīnī't
nā ixpūlacni'ca'n ē jā xmān na ixmacni'ca'n. Xlaca'n tī
talakpalīnī't ixtalacapāstacni'ca'n, Dios cālaktzī'n lactze
masqui jā cālaktzī'ncu'tuncan na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't.

3

1 Palhāsā' hui'xina'n puhua'nā'tit palh jā tū ixtapalh
huancan israelita ē palh jā tū ixtapalh chu'cucan. 2 Quit
icuan jā ixlīcāna'. Israelitas lhūhua' taka'lhī tū jā taka'lhī
ā'makapitzīn. A'cxni' Dios cāmaxquī'lh tachi'xcuhuī't
ixtachihuīn tū tatzo'kni', israelitas ū'tunu'n tī Dios
cāmacamaxquī'lh ixtachihuīn. 3 Masqui ā'makapitzīn jā
ta'a'ka'ī'cu'tun palh ixlīcāna' tū huan Dios, Dios namākentaxtū
tū huan. 4 Masqui ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't ta'a'kskāhuī'nin,
Dios namākentaxtū tū huan. Chuntza' tatzo'kni' na
ixtachihuīn Dios:
Chuntza' lītasu'yu pō'ktu quilhtamacuj hui'x hua'na' tū
ixlīcāna'.
Nūn chā'tin tzē nahuan jā tze tū hua'na'.
Chuntza' huanica Dios.
5 Palh quina'n natlahuayāuj tū jā tze, chuntza' ā'chulā'
lītasu'yu palh Dios pō'ktu quilhtamacuj tlahua tū tze.
Palhāsā' chā'tin nakelhasqui'nīni'n: “¿Tū ixpālacata
naquincātamakapātīnīnān? Ixpālacata quincuentaca'n, ā'chulā'
naca'tzīcan Dios ā'chulā' xatze. ¿Chā naquincātamakapātīnīnān
ixpālacata tū māsu'yu Dios xatze?” Chuntza' tapuhuan
tachi'xcuhuī't. 6 Jā tze talacapāstaca. Palh Dios jā
nacāmakapātīnīn xlaca'n tī talaclē'n, ¿chī nacālīputzāna'nī
tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj?
7 Palhāsā' chā'tin nahuan: “Palh quintā'ksa'nīn māsu'yu
Dios xatze, ixpālacata xla' jā maktin a'ksa'nīni'n, ¿chā
naquilīmakapātīnīn Dios? Ixpālacata quincuenta ā'chulā'
nalakachi'xcuhuī'can Dios.” 8 Palh tze cahuālh huā'mā'
talacapāstacni', chuntza' tzē ixuanui: “Ā'chulā' catlahuáuj

tū jā tze ē chuntza' ā'chulā' nalakachi'xcuhuī'can Dios.” Jāla huancan huā'mā' tachihuīn. Makapitzīn tahuan quit chuntza' icmāsu'yu. Jā ixlīcāna'. Dios nacāmakapātīnīn tī tahuan chuntza'.

Nūn chā'tin tī jā laclē'n

9 Jāla huanāuj israelitas ā'chulā' lactze. Icuanī'ttza' kēxtim jāla tamakxteka tū jā tze, xlaca'n tī israelitas ē nā xlaca'n tī jā israelitas. 10 Nā huā'mā' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios huan:
Nūn chā'tin tī tze.
11 Nūn chā'tin tī kexmata tū ixla' Dios.
Nūn chā'tin tī lacapāstaccu'tun Dios.
12 Ixlīpō'ktuca'n tatamakatīni'lh Dios.
Talaclakō'lh ixlīpō'ktuca'n.
Nūn tī chā'tin tlahua tū tze.
13 A'cxni' tatakelhpitzi, hua'chi mālaquī'can a'ktin pūtā'cnūn jā tojōmālh' nīn, ixpālacata jā tze chī tachihuīna'n.
Ta'a'kskāhuī'nin ē ta'a'ksa'nīni'n.
Ixtachihuīnca'n tū taxtu na ixquilhni'ca'n hua'chi ixlīcu'chu lūhua' tū xcana'n.
14 Taquiclhlaktzī'n ā'makapitzīn.
15 Masqui jā tū ixpālacata, palaj tunca tamaknīni'n.
16 A'ntza' jā talatā'kchoko xlaca'n tamālaksputūnu'n ē tamālakalīpuhuanīni'n.
17 Jā taca'tzī chī tze natalīlatama.
18 Nūn talacapāstaca natalakachi'xcuhuī' Dios.

19 Quina'n ca'tzīyāuj tū tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'ntza' jā tatzo'kni' līmāpa'ksīn, ū'tza' cāhuani xlaca'n tī cāmacamaxquī'canī't līmāpa'ksīn. Chuntza' ixlīpō'ktuca'n talaclē'n na ixlacatīn Dios. Nūn chā'tin tzē catihuanli palh jā laclē'n. 20 Nūn chā'tin mākentaxtūkō'nī't ixlīmāpa'ksīn Dios. Ū'tza' jā tī chā'tin lītasu'yu palh tze na ixlacatīn Dios. Ixlīmāpa'ksīn Dios xmān tzē naquincāmāsu'yuni'yān palh quina'n ka'lhīyāuj quincuentaca'n.

Ta'a'kapūtaxtu xlaca'n tī ta'a'ka'ī'ni' Jesucristo

21 Chuhua'j ca'tzīyāuj Dios jā catimāpānūni'lh ixcuenta chā'tin chi'xcu' tī xmān mākentaxtūcu'tun līmāpa'ksīn. Xtum chī Dios cālīmāpānūni' ixcuentaca'n tachi'xcuhuī't. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā tatzo'kni' līmāpa'ksīn ē jā huanican profetas. 22 Dios cāmāpānūni' ixcuentaca'n ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'ni' Jesucristo. Catīxcuhuālh tī a'ka'ī'ni' Jesucristo, ū'tza' Dios namakapūtaxtū palh xla' israelita ē palh jā israelita. 23 Quilīpō'ktuca'n tlahuanī'ta'uj tū jā tze. Nūn chā'tin tī līlacatejtin latā'kchoko chuntza' chī Dios lacasqui'n. 24 Dios lakalhu'manīni'n. Cristo Jesús xokolh quincuentaca'n. Chuntza' Dios quincāmāpānūni'nī'ta'n quincuentaca'n. 25 Chī ixtalacasqui'nīn Dios, Jesucristo xtokohua'ca'ca. Xla'

nīlh ē chuntza' xla' xapakō'lh ixcuentaca'n ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'ni' Jesucristo. Chuntza' līta su'yu Dios pō'ktu tze tū tlahua. A'cxni' jāna'j ixnī Cristo, Dios ixcālīpātī chī ixtlahuacan tū jā tze. 26 Chuhua'j Cristo nīnī't ē cāmāpānūni'nī't ixcuentaca'n ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'ni' Jesucristo. Chuntza' līta su'yu ū'tza' Dios tlahua tū tze.

27 Jā tī tī ka'tla' nalīmakca'tzī na ixlacatīn Dios. Palh chā'tin cahuālh ixmākentaxtūkō'lh ixlīmāpa'ksīn Dios, chuntza' tzē ka'tla' ixlīmakca'tzīlh. Jāla ka'tla' makca'tzīyāuj, ixpālacata Cristo ū'tza' tī quincāmakapūtaxtūnī'ta'n ixpālacata līpāhuanāuj xla'. 28 Dios quincāmāpānūni'n quincuentaca'n ixpālacata a'ka'ī'yāuj Jesucristo quincāmakapūtaxtūyān, ē masqui quina'n jā mākentaxtūkō'nī'ta'uj ixlīmāpa'ksīn.

29 Ixlacstīn Dios, xlaca'n jā xmān israelitas. Nā xlaca'n tī jā israelitas nā xlaca'n ixlacstīn Dios. 30 Dios xmān chā'tin. Xla' cāmāpānūni' ixcuentaca'n ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'ni' Jesucristo ē masqui xlaca'n israelitas ē masqui jā ū'tza'. 31 Jā māpānūmā'nauj ixlīmāpa'ksīn Dios. A'ka'ī'yāujtza' Jesucristo quincāmakapūtaxtūyān, ā'chulā' tzej natlahuayāuj tū tze chuntza' chī ixlīmāpa'ksīn Dios.

4

Abraham ixlīpāhuan Dios

1 Chuhua'j na'iclīchihuīna'n Abraham, quimpapca'n quina'n israelitas. ¿Chī līmātza'nkēna'ni'ca ixcuenta? 2 Palh Abraham tzē ixmākentaxtūkō'lh cahuālh tū Dios ixuani ē palh chuntza' Dios ixlīmāpānūni'lh ixcuenta, chuntza' tzē ka'tla' ixlīmakca'tzīlh Abraham. Jā chuntza' lalh. Ū'tza' jāla ka'tla' līmakca'tzīlh. 3 Ixtachihuīn Dios huan Abraham ixlīpāhuan Dios. Ū'tza' Dios līlaktzī'lh tze Abraham. 4 A'cxni' chā'tin chi'xcu' makscuja, xla' maxquī'can ixtatlaj. Ixtatlaj xla' jātza' talakalhu'mān. Xokocan ixpālacata makscuja. Ū'tza' tū laclē'ni'can. 5 Dios cāmāpānūni' ixcuentaca'n xlaca'n tī talīpāhuan Dios, ē masqui jā tū tatlahuanī't tū xatze na ixlacatīn Dios. Tū Dios māstā' huāktza' talakalhu'mān. 6 Nā David līchihuīna'nli huā'mā'. Līchihuīna'nli chī talīpāxuhua tī Dios cāmāpānūni'lh ixcuentaca'n xmān hua'chi talakalhu'mān ē jā ixpālacata tatlahuanī't tū tze. 7 Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios tū huanli David:

Tapāxuhua xlaca'n tī Dios cāmātza'nkēna'ni'lh ē cāxapani'lh ixcuentaca'n.
8 Tapāxuhua xlaca'n tī Dios jā caticāmāxokonīlh ixcuentaca'n.

9 Na'iccākelhasqui'nīyān catūhuālh. ¿Ē hui'xina'n puhua'nā't tit Dios cāmātza'nkēna'ni' xmān tī cāchu'cucanī't chuntza' chī ixtahui'latca'n israelitas? Jā chuntza'. Nā Dios cāmātza'nkēna'ni' tī jā cāchu'cucanī't. Iccāhuaninī'ta'ntza' Abraham ixlīpāhuan

Dios, ē ū'tza' Dios līlaktzī'lh Abraham tze. 10 A'cxni' a'kspulalh
huā'mā', Abraham jāna'j ixchu'cucanī't. 11 Ā'līstān chu'cuca.
Huā'mā' līlakapascan Abraham tze na ixlacatīn Dios ixpālacata
ixlīpāhuan Dios, masqui jāna'j ixchu'cucan. Chuntza' Abra-
ham hua'chi ixtāta'ca'n ixlīpō'ktuca'n tī Dios cāmāpānūni'lh ix-
cuentaca'n ixpālacata talīpāhuan Dios, masqui jā cāchu'cucanī't.
12 Nā Abraham hua'chi ixtāta'ca'n tī cāchu'cucanī't. Jā ixpālacata
cāchu'cucanī't. Hua'chi ixtāta'ca'n ixpālacata ta'a'ka'ī' xlaca'n
chuntza' hua'chi quimpapca'n Abraham a'ka'ī'lh a'cxni' jāna'j
ixchu'cucanī't.

Dios mākentaxtūlh tū ixuanī't

13 Dios huanilh Abraham namaxquī' cā'quilhtamacuj, xla' ē
nā ī'xū'nātā'natna'. Huanilh huā'mā' jā ixpālacata Abraham
kexmatni'lh līmāpa'ksīn. Jā chuntza'. Dios huanilh huā'mā'
ixpālacata Abraham ixa'ka'ī'nī't ixlīcāna' tū Dios ixuaninī't ē
ū'tza' līlaktzī'lh palh tze. 14 Dios huanli nacāsicua'lanātlahua
tachi'xcuhuī't. Jā ixpālacata tamākentaxtū līmāpa'ksīn. Jā
ū'tza' cālīsicua'lanātlahuacan. Palh chuntza' cahuālh, palh Dios
ixcāsicua'lanātlahualh xmān xlaca'n tī tamākentaxtū līmāpa'ksīn,
chuntza' jā tī chā'tin ixsicua'lanātlahuaca, ixpālacata jā tī tzē
mākentaxtūkō' līmāpa'ksīn. Nā jā ixcāsicua'lanātlahuaca nūn
xlaca'n tī ta'a'ka'ī'. 15 Ixlīmāpa'ksīn Dios quincāmāsu'yuni'yān
palh laclē'nāuj ē ū'tza' nalīpātīni'nāuj. Palh jā ixa'nalh
līmāpa'ksīn, jā ixca'tzīuj palh laclē'nāuj.

16 Tī Dios cāsicua'lanātlahua, ū'tunu'n tī ta'a'ka'ī'. Dios
cātlahuani' huā'mā' talakalhu'mān ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'
chuntza' hua'chi Abraham, masqui xlaca'n israelitas ē
masqui jā israelitas. Abraham a'ka'ī'lh ixlīcāna' tū huan
Dios. Chuntza' Abraham hua'chi quintāta'ca'n quilīpō'ktuca'n
tī a'ka'ī'yāuj. 17 Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī Dios huanilh
Abraham:

Quit iclacsacnī'ta'n ē chuntza' nalītaxtuya' hua'chi ixtāta'ca'n
lhūhua' tachi'xcuhuī't.

Abraham a'ka'ī'lh tū Dios huanilh namākentaxtū. Dios ū'tza'
tī tzē nacāmālacastālancuanī nīnī'n ē xla' nā cāmaxquī' ixlata-
matca'n tī jāna'j talacatuncuhuī'.

18 Dios ixuaninī't Abraham naka'lhī chā'tin ixka'hua'cha.
Abraham a'ka'ī'lh tū ixuaninī't Dios. Puhuanli ixlīcāna',
ē masqui ixtasu'yu palh jāla ixlītaxtulh ixtāta'ca'n lhūhua'
tachi'xcuhuī't. Abraham a'ka'ī'lh chī ixuanicanī't:

Mixū'nātā'natna' lhūhua' natahuan.

19 Abraham kōlu'tza' ixuanī't. Ixka'lhī chī a'ktin ciento cā'ta.
Sara, tī ixpuscāt, tētaxtunī'ttza' chī namālacatuncuhuī'nīni'n.
Masqui kōlu'tza' ixtahuanī't, Abraham jā pātza'nkālh tū ix-
uaninī't Dios. 20 Jā puhuanli palh Dios jā namākentaxtū
tū ixuanicanī't. Xla' ā'chulā' ixa'ka'ī' ē ixmakapāxuī Dios.
21 Xla' ixca'tzī palh Dios tzē natlahua tū ixmālacnūni'nī't.

22 Abraham a'ka'ī'lh na'a'kspula chī Dios ixuaninī't ē ū'tza' Dios līmāpānūni'lh ixcuenta.

23 Ū'tza' jā tzo'kca xmān ixpālacata Abraham. 24 Nā tzo'kcanī't ixpālacata quina'n tzē naca'tzīyāuj Dios nā quincāmāpānūni'yān quincuentaca'n quina'n tī līpāhuanāuj Dios. Xla' ū'tza' tī mālacastālancuanīlh quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. 25 Dios macamilh Jesucristo nanī ixpālacata quincuentaca'n. Ā'līstān mālacastālancuanīlh. Ū'tza' Dios quincālīmāpānūni'yān quincuentaca'n.

5

Jā caticāmakapātīnīnca xlaca'n tī Dios cāmāpānūni'lh ixcuentaca'n

1 Quina'n a'ka'ī'nī'ta'uj Jesucristo. Ū'tza' Dios quincālīmāpānūni'nī'ta'n quincuentaca'n. Chuntza' jātza' ixtā'lāquiclhlaktzi' Dios quina'n, ixpālacata Dios quincāmāsputūnu'ni'nī'ta'n quincuentaca'n ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. 2 A'ka'ī'yāuj Jesucristo quincāmakapūtaxtūyān, ē chuntza' Dios quincālakalhu'manān. Chuhua'j pāxuhuayāuj ixpālacata ca'tzīyāuj na'a'nāuj nac a'kapūn jā hui'lacha' Dios. 3 Nā līpāxuhua hui'lāna'uj masqui pātīni'mā'nauj, ixpālacata ca'tzīyāuj chuntza' nalīca'tzīyāuj līlacatzucu napātīni'nāuj. 4 Palh līlacatzucu napātīni'nāuj, chuntza' Dios nalīpāxuhua. Chuntza' līca'tzīyāuj palh nalakchā'nāuj Dios. 5 Jā catita'a'kskāhuī'uj. Ixlīcāna' nalakchā'nāuj Dios. Huā'mā' tzej ca'tzīyāuj, ixpālacata makca'tzīyāuj na quilīstacna'ca'n chī Dios quincāpāxquī'yān. Huā'mā' quincāmāmakca'tzīnīyān Espíritu Santo. Ū'tza' tī Dios quincālakmacaminī'ta'n.

6 Quina'n jāla cati'a'kapūtaxtūj quina'cstuca'n. Chuntza' a'cxni' chilh quilhtamacuj tū Dios ī'lhcā'nī't, Cristo nīlh ixpālacata quincuentaca'n. 7 Jā tī chā'tin nīcu'tun ixpālacata ā'chā'tin masqui xla' chā'tin chi'xcu' tī jā tū tlahuanī't. Palhāsā' nanī ixpālacata ā'chā'tin tī tzeya chi'xcu'. 8 Cristo nīlh quimpālacataca'n quina'n masqui jā tze ixuanī'ta'uj. Chuntza' Dios līmāsu'yulh palh quincāpāxquī'yān. 9 Chuhua'j Cristo nīlh quimpālacataca'n, ē chuntza' Dios quincāmāpānūni'nī'ta'n quincuentaca'n. Ū'tza' līca'tzīyāuj jā quinticāmakapātīnīn a'cxni' nachin ā'xmān quilhtamacuj. 10 Quina'n ixtā'lāquiclhlaktzi' Dios ixuanī'ta'uj. Dios ixamigo quincātlahuan ixpālacata Cristo, ī'Ska'ta' Dios, nīlh quimpālacataca'n. Quina'n ixamigo Dios ē ixpālacata Cristo lacastālancuana'nli, ā'chulā' ca'tzīyāuj Cristo quincāmaktāyayān ē chuntza' jā quinticāmakapātīnīn. 11 Ū'tza' līpāxuhuayāuj Dios

jātza' quinticāmakapātīnīn. Nā līpāxuhuayāuj Dios ixamigo quincātlahuanī'ta'n ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

Adán ē Cristo

12 Xapūla ixuī'lh chā'tin chi'xcu' tī ixuanican Adán. Ū'tza' tī xapūla ē chū'cus tlahualh tū jā tze. Ixcuenta ū'tza' līnīlh. Chuhua'j ū'tza' talīnīkō' tachi'xcuhuī't ixpālacata ixlīpō'ktuca'n tatlahualh tū jā tze. 13 A'cxni' jāna'j ixmaxquī'can ixlīmāpa'ksīn Dios, tachi'xcuhuī't ixtatlahuamā'nalh tū jā tze. Masqui jāla ixuancan xlaca'n ixtalactlahuanī'ttza' līmāpa'ksīn, ixpālacata jāna'j ixcāmaxquī'canī't līmāpa'ksīn, xlaca'n ixtalaclē'n na ixlacatīn Dios. 14 Chuntza' talīnīlh masqui xlaca'n jā tatlahualh chu lacxtim chī tlahualh Adán. Ixcuenta Adán talīlaclalh ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Cristo jā chuntza' chī Adán. Xla' tze tū cātlahuani'lh ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't.

15 Xtum Adán ē xtum Cristo; jā chu chā'tin talītaxtulh. Adán tlahualh tū jā tze. Ū'tza' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't talīnī. Dios cālakalhu'mankō' tachi'xcuhuī't. Chuhua'j tzē nata'a'kapūtaxtu ixpālacata Jesucristo. Ū'tza' hua'chi a'ktin talakalhu'mān tū Dios māstā'. 16 Xtum tū tlahualh Adán. Xtum tū tlahualh Dios. Adán tlahualh tū jā tze, ē ū'tza' nacālīmakapātīnīnkō'can ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Dios cālakalhu'manli, ē chuntza' lhūhua' cāmāpānūni'canī'ttza' ixcuentaca'n. 17 Chā'tin tī xapūla ē chū'cus tlahualh tū jā tze. Ū'tza' Adán. Ū'tza' talīnīkō' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Xtum tū tlahualh ā'chā'tin chi'xcu' tī huanican Jesucristo. Ixpālacata Jesucristo, Dios cālakalhu'manli tachi'xcuhuī't ē Dios cāmāpānūni' ixcuentaca'n ē nā cāmaxquī' xasāsti' ixlatamatca'n.

18 Chuntza' ixlīpō'ktuca'n nacāmakapātīnīnkō'can ixpālacata a'ktin tū jā tze tū tlahualh Adán. Jesucristo tlahualh tū tze, ē chuntza' ixlīpō'ktuca'n tzē nacālīmāpānūni'can ixcuentaca'n ē tzē natalīka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n. 19 Adán jā kexmatni'lh Dios ē ū'tza' talīlaclē'n ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Jesucristo, xla' kexmatni'lh Dios ē ū'tza' ixlīpō'ktuca'n tzē nacālīmāpānūni'kō'can ixcuentaca'n.

20 Dios māstā'lh līmāpa'ksīn ixpālacata namāsu'yu palh quina'n tlahuayāuj tū jā tze. Masqui ā'chulā' ixtlahuayāuj tū jā tze, ā'chulā' Dios quincālakalhu'manān. 21 Xapūla quilīpō'ktuca'n ixtlahuayāuj tū jā tze. Ū'tza' ixpālacata nalīnīkō'yāuj. Chuhua'j Dios lakalhu'manīni'n, ē chuntza' tzē naka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n tū jā catilaksputli. Dios quincāmāpānūni'yān quincuentaca'n ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

6

Tī tatapa'ksīni' Cristo, xlaca'n jātza' cāmāpa'ksī tū jā tze

1 Jāla huanāuj natlahuayāuj ā'chulā' tū jā tze ē ā'chulā' Dios naquincālakalhu'manān. 2 Quina'n jāla catihuáuj chuntza'. Quina'n makxteknī'ta'ujtza' tū jā tze. Jātza' la natlahuatā'kchokoyāuj tū jā tze. 3 Hui'xina'n ca'tzīyā'tit quilīpō'ktuca'n tī tapa'ksīni'yāuj Cristo, chu chā'tin līxtuyāuj. Hua'chi ixtā'nīnī'ta'uj Cristo. 4 A'cxni' a'kpaxāuj, hua'chi tā'tā'cnūyāuj Cristo. Hua'chi tā'lacastālancuana'nāuj Cristo. Xla' līlacastālancuana'nli ixlītli'hui'qui Dios quinTāta'ca'n. Chuhua'j ka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n.

5 Cristo hua'chi ixtā'nīnī'ta'uj ē tā'lacastālancuana'nui, ē chuntza' quina'n nā ka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n. 6 Ca'tzīyāuj talakpalīnī'ta'ujtza'. Xapūla ixtlahuatlā'huanāuj tū jā tze. Chuhua'j hua'chi ixquincātā'taxtokohua'ca'nī'ta'n Cristo. Chuntza'tza' tze nalīlatā'kchokoyāujtza'. Jātza' quincāmāpa'ksīyān tū jā tze. 7 Chā'tin tī xanīntza' jātza' tlahua tū jā tze. Nā quina'n jātza' quincāmāpa'ksīyān tū jā tze. 8 Hua'chi ixtā'nīnī'ta'uj Cristo, ē chuhua'j tā'lacastālancuana'nī'ta'ujtza' Cristo. 9 Ca'tzīyāuj Cristo lacastālancuana'nli. Jātza' maktin catinīlh. Xla' natahui'la ixlīpō'ktu quilhtamacuj. 10 Cristo xmān maktin līnīlh ixcuentaca'n tachi'xcuhuī't. Chuhua'j Cristo huī'lh. Xla' tlahuamā'lh ixtalacasqui'nīn Dios. 11 Calīhui'lī'tit jātza' natlahua'yā'tit tū jā tze. Ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' milatamatca'n ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Chuhua'j calatā'kchokotit chuntza' chī Dios lacasqui'n.

12 Jātza' catamakxtektit nacāmāpa'ksīyān tū jā tze. Jātza' catlahua'tit tū lacasqui'n mimacni'ca'n tū jā tze. 13 Jā catamakxtektit mintalacapāstacni'ca'n nacāmātlahuīyān tū jā tze. Catamakxtektit Dios nacāmāpa'ksīyān. Ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' milatamatca'n, ē catlahua'tit ixtalacasqui'nīn Dios. 14 Jātza' nacāmāpa'ksīyān tū jā tze. Jātza' līpāhuanāuj līmāpa'ksīn. Līpāhuanāuj xmān ixtalakalhu'mān Dios.

Tī tatlahua tū tze

15 Masqui jātza' līpāhuanāuj līmāpa'ksīn, quina'n jāla tlahuayāuj tū jā tze. 16 Hui'xina'n ca'tzīyā'tit palh ka'lhī'yā'tit chā'tin xapuxcu', natlahua'yā'tit tū nahuan xla'. Nā chuntza' xlaca'n tī tatamakxteka nacāmāpa'ksī tū jā tze, xlaca'n chu līcuesa natatlahua tū jā tze. Tī tatlahua tū jā tze natanī. Xlaca'n tī tatamakxteka nacāmāpa'ksī Dios, xlaca'n natatlahua tū Dios lacasqui'n. 17 Quit icmaxquī' Dios tapāxcatca'tzīn mimpālacataca'n. Chuhua'j hui'xina'n tlahua'pā'na'ntit tū cātamāsu'yuni'n ē tū maktīni'nī'ta'ntit.

Jātza' cāmāpa'ksīyān tū jā tze. 18 Makxteknī'ta'ntittza' tū jā tze; chuhua'j tlahua'cu'tunā'tit tū xatze. 19 Chuntza' iclīchihuīna'n quit ixpālacata hui'xina'n nakexpa'tā'tit. Xapūla hui'xina'n tamakxtektit ixcāmāpa'ksīyān tū jā tze. Ā'chulā' ixtlahua'pā'na'ntit tū jā tze. Chuhua'j catamakxtektit Dios nacāmāpa'ksīyān. Ā'chulā' natlahuatēlha'yā'tit tū tze.

20 Xapūla a'cxni' ixcāmāpa'ksīyān tū jā tze, hui'xina'n jāla ixtlahua'yā'tit tū tze. 21 Chuhua'j līmāxana'nā'tit tū ixtlahua'yā'tit xapūla. Tū ixtlahua'yā'tit xapūla, jā tū līmacuan. Tī tatlahua huā'mā', xlaca'n natanī. 22 Chuhua'j Dios cāmāpa'ksīyān hui'xina'n, ē chuntza' talakpalīnī'ta'ntit tū jā tze. Chuhua'j tzētza' natlahua'yā'tit tū tze. Ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' milatamatca'n tū jā catilaksputli. 23 Xlaca'n tī cāmāpa'ksī tū jā tze, xlaca'n natamaktīni'n ixtatlajca'n. Ū'tza' līnīn. Dios quincāmaxquī'yān xasāsti' quilatamatca'n tū jā catilaksputli. Ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'ni' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo, xlaca'n cāmaxquī'can xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilaksputli.

7

Tū līca'tzīcan tī tamakaxtoklitza'

1 Hui'xina'n tā'timīn, lakapasā'tit ixlīmāpa'ksīnca'n chi'xcuhuī'n. Ca'tzīyā'tit chā'tin chi'xcu' natlahua tū talīmāpa'ksīni'n līhuan lamā'lh nac cā'quilhtamacuj. A'cxni' xla' nīnī'ttza', huā'mā' līmāpa'ksīn jātza' māpa'ksī. 2 Chā'tin puscāt tī tamakaxtoknī'ttza', xla' ka'lhī ixkōlu' līhuan huī'lh ixkōlu' nac cā'quilhtamacuj. Chuntza' huan ixlīmāpa'ksīnca'n chi'xcuhuī'n. Palh nanī ixkōlu' puscāt jātza' māpa'ksī. 3 Palh puscāt ka'lhī ixtā'lāpāxquī'n ē palh ka'lhīcus ixkōlu', chuntza' xla' tlahua tū jā tze. Palh ixkōlu' nī, xla' tzē natamakaxtokpala. Xla' masqui tamakaxtokpala, chuntza' jā tlahua tū jā tze.

4 Hui'xina'n tā'timīn, hua'chi tā'nīnī'ta'ntit Cristo. Ū'tza' lītaxokolh tū ixlaclīpinā'tit chuntza' chī līmāpa'ksīn. Chuhua'j tzamā' līmāpa'ksīn jātza' cāmāpa'ksīyān. Chuhua'j tapa'ksīni'yā'tit Cristo. Xla' lacastālancuana'nī'ttza'. Tzētza' nalatapāyā'tit chuntza' chī Dios lacasqui'n. 5 A'cxni' jāna'j tapa'ksīni'yāuj Dios, quina'n ixlatlā'huanāuj chuntza' chī quintalacapāstacni'ca'n tū jā tze. A'cxni' lakapasui ixlīmāpa'ksīn Dios, ā'chulā' ixtlahuayāuj tū jā tze. Tī chuntza' tatlahua, xlaca'n natanī. 6 Chuhua'j līmāpa'ksīn jātza' quincāmāpa'ksīyān, ixpālacata hua'chi tā'nīnī'ta'ujtza' Cristo. Xapūla ixquincāmāpa'ksīyān līmāpa'ksīn. Chuhua'j kexmatni'yāuj Dios ixpālacata ka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n. Ū'tza' lītlahuacu'tunāuj ixtalacasqui'nīn Dios.

Tachi'xcuhuī't ixa'cstuca'n jāla tamakxteka tū jā tze

7 Palhāsā' hui'xina'n nahua'nā'tit jā tze līmāpa'ksīn. Jā ixlīcāna'. Tzamā' līmāpa'ksīn quincāmāsu'yuni'yān chī a'nani' tū jā tze. Chuntza' huan līmāpa'ksīn:
Jā tilakca'tzana' tū ixla' ā'chā'tin.
Ū'tza' līca'tzīyāuj tzamā' tū jā tze. 8 A'cxni' icca'tzīlh huā'mā' līmāpa'ksīn, ā'chulā' xa'iclakca'tzan tū ixla' ā'chā'tin. A'cxni' jāna'j ixlakapascan līmāpa'ksīn, jā ixca'tzīcan tū jā tze. 9 A'cxni' jāna'j xa'icca'tzī tū huan ixlīmāpa'ksīn Dios, quit xa'icpuhuan tzej xa'iclatlā'huan. A'cxni' icca'tzīlh tū huan huā'mā' līmāpa'ksīn, icca'tzīlh palh xa'iclaclē'n na ixlacatīn Dios ē chuntza' Dios naquimakapātīnīn. 10 Tzamā' līmāpa'ksīn quincāmāsu'yuni'nī'ta'n līlacatejtin natahui'layāuj. Quit quimāsu'yuni'lh xa'iclaclē'n ē ū'tza' Dios ixquilīmālaksputūlh. 11 Iclīta'a'kskāhuī'lh quina'cstu ixpālacata tū jā tze. Ū'tza' iclīlacpuhualh quit tzē xa'icmākentaxtūkō' ixlīmāpa'ksīn Dios. Tzamā' līmāpa'ksīn quimāsu'yuni'lh Dios naquilīmālaksputū ixpālacata quincuenta.

12 Ixlīmāpa'ksīn Dios tze. Pō'ktu tze. 13 Masqui tze ixlīmāpa'ksīn Dios, ū'tza' quimāsu'yuni'lh xa'iclaclē'n. Nā quimāsu'yuni'lh jā tze tū xa'ictlahuamā'lh ē ū'tza' tū ixquilīmakapātīnīlh Dios.

14 Ca'tzīyāuj tzamā' līmāpa'ksīn ixla' Dios ē tze. Quit jā tze xa'icuanī't ixpālacata xa'ictlahua tū jā tze, chuntza' chī tatlahua ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. 15 Quit jā icca'tzī tū quina'kspula. Masqui quit jā ictlahuacu'tun tū jā tze, ū'tza' ictlahua. Masqui quit ictlahuacu'tun tū tze, jā ictlahua. 16 Quit jā ictlahuacu'tun tū jā tze, ū'tza' līta su'yu palh quit icpuhuan xatze līmāpa'ksīn. 17 Masqui quit jā ictlahuacu'tun tū jā tze, jā tze quintalacapāstacni' ē ū'tza' quimātlahuī tū jā tze. 18 Icca'tzī quit quina'cstu jāla ictlahua tū tze. Ū'tza' jāla iclītlahua tū tze, masqui chuntza' ictlahuacu'tun tū xatze. 19 Masqui ictlahuacu'tun tū tze, jāla ictlahua. Masqui jā ictlahuacu'tun tū jā tze, chuntza' ictlahua. 20 Hua'chi quintalacapāstacni' jā tze. Ū'tza' quimātlahuī tū jā tze, ē jā quit. Quit jā ictlahuacu'tun tū jā tze.

21 Pō'ktu quilhtamacuj chuntza' quina'kspula. A'cxni' quit ictlahuacu'tun tū tze, xmān tzē ictlahua tū jā tze. 22 Quit tzej icca'tzī tze ixlīmāpa'ksīn Dios. Iclīpāxuhua a'cxni' iclacapāstaca huā'mā' līmāpa'ksīn. 23 Masqui ictlahuacu'tun tū huan ixlīmāpa'ksīn Dios, hua'chi ā'a'ktin līmāpa'ksīn līta pa'ksī quimacni'. Huā'mā' līmāpa'ksīn ixtā'lāquiclhlaktzi' ixlīmāpa'ksīn Dios. Quit hua'chi xatachī'n ixpālacata jāla icmakxteka ictlahua tū jā tze.

24 Līlakalhu'mānat quit. Jāla ictapānūni' huā'mā' līmāpa'ksīn tū jā tze. ¿Tīchu tzē naquimakapūtaxtū huā'mā' līmāpa'ksīn

tū jā tze? 25 Dios ū'tza' tī tzē namakapūtaxtūnu'n ixpālacata
quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Quimacni' tlahuacu'tun tū
jā tze, masqui quit icmākentaxtūcu'tun ixlīmāpa'ksīn Dios.
Chuhua'j Dios quimakapūtaxtūnī't huā'mā' līmāpa'ksīn. Ū'tza'
iclīmaxquī' Dios tapāxcatca'tzīn.

8

Espíritu Santo cāmaxquī' xasāsti' ixlatamatca'n tī ta'a'ka'ī'

1 Chuhua'j jātza' caticāmakapātīnīlh Dios xlaca'n tī talīpāhuan
Cristo ē talatlā'huan chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Espíritu
Santo ē jātza' talatlā'huan chuntza' chī ixtalacapāstacni'ca'n
tū jā tze. 2 Espíritu Santo ka'lhī līti'hui'qui. Ū'tza' tzē
cālīmaxquī' xasāsti' ixlatamatca'n tī ta'a'ka'ī'ni' Cristo Jesús.
Quilakmāxtulh huā'mā' līmāpa'ksīn tū ixquimātlahuī tū jā tze.
Chuntza' Dios jātza' quintimakapātīnīlh. 3 Ixlīmāpa'ksīn Dios
jāla catimakapūtaxtūnu'lh, ixpālacata jā tī tī tzē mākentaxtūkō'
tzamā' līmāpa'ksīn. Dios tlahualh tū jāla tlahua līmāpa'ksīn.
Ī'Ska'ta' macamilh naquincāmāpānūni'yān tū jā tze. A'cxni'
milh, ixtasu'yu chā'tin chī quina'n. Masqui ixtasu'yu
chī quina'n, xla' jā tlahualh tū jā tze. Xla' xokolh tū
quina'n ixlaclē'nāuj. Chuntza' quincālīmakapūtaxtūnī'ta'n
chī ixlītli'hui'qui tū ixquincāmātlahuīyān tū jā tze. 4 Chuntza'
līlatlā'huanāujtza' chuntza' chī ixlīmāpa'ksīn Dios ixpālacata
tlahuayāuj tū quincāmāsu'yuni'yān Espíritu Santo. Jātza'
līlatlā'huanāuj tū jā tze quintalacapāstacni'ca'n.

5 Tī tatlahuacu'tun tū jā tze ixtalacapāstacni'ca'n, xmān
ū'tza' talacapāstaca xlaca'n. Tī tatlahuacu'tun tū cāmāsu'yuni'
Espíritu Santo, xlaca'n talacapāstaca chī lacasqui'n Dios.
6 Tī talatlā'huan chuntza' chī jā tze ixtalacapāstacni'ca'n,
xlaca'n nacāmakapātīnīncan. Tī talatlā'huan chuntza' chī la-
casqui'n Dios, xlaca'n taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n ē tzej
talamā'nalh. 7 Ixlīpō'ktuca'n ixtā'lāquiclhlaktzi' Dios tī jā tze ixta-
lacapāstacni'ca'n. Jā tatlahua tū ixlīmāpa'ksīn Dios. Masqui ix-
tatlahuacu'tunli, jāla ixtitatlahualh. 8 Tī talatlā'huan chuntza'
chī jā tze ixtalacapāstacni'ca'n, xlaca'n jāla tamakapāxuī Dios.

9 Hui'xina'n jātza' latlā'hua'nā'tit chuntza'. Hui'xina'n
latlā'hua'nā'tittza' chuntza' chī lacasqui'n Espíritu Santo,
ixpālacata Espíritu Santo cātā'latlā'huanān hui'xina'n. Tī
jā taka'lhī Espíritu Santo, xlaca'n jā tatapa'ksīni' Cristo.
10 Quina'n, Cristo quincātā'lahui'lān. Quimacni'ca'n
natanī, ixpālacata quilīpō'ktuca'n tlahuanī'ta'uj tū jā tze.
Masqui quimacni'ca'n natanī, quina'n ka'lhīyāuj xasāsti'
quilatamatca'n, ixpālacata Dios quincāmātza'nkēnāni'nī'ta'n
quincuentaca'n. 11 Dios mālacastālancuanīnī't Jesús. Masqui

nanīyāuj, Dios naquincāmālacastālancuanīyān quina'n ixpālacata Espíritu Santo quincātā'lahui'lān.
12 Chuhua'j tā'timīn, jātza' catlahuáuj chī xapūla quintalacapāstacni'ca'n tū jā tze. 13 Tī tatlahua tū jā tze ixtalacapāstacni'ca'n, Dios nacāmakapātīnīn. Tī tamakxteknī'ttza' tatlahua tū jā tze ixtalacapāstacni'ca'n, ixpālacata Espíritu Santo cāmaktāya, xlaca'n nataka'lhī ixlatamatca'n tū jā catilaksputli.
14 Ixlīpō'ktuca'n tī tatlahua tū cāmālacapāstaquī Espíritu Santo, xlaca'n ixlacstīn Dios. 15 Chuhua'j ka'lhīyāuj Espíritu Santo. Jātza' jicua'ni'yāuj Dios, hua'chi chā'tin tasācua' tī tamāhuacanī't. Ca'tzīyāuj quina'n ixlacstīn Dios. Ū'tza' tzē nalīhuaniyāuj: "Dios quinTāta'ca'n." 16 Espíritu Santo quincāmāca'tzīnīyān quina'n ixlacstīn Dios. 17 Quina'n ixlacstīn Dios, ē chuntza' namaktīni'nāuj tū Dios cāmālacnūni' ixlacstīn. Tū maxquī'can Cristo nā quina'n quilaca'n nahuan. Cristo pātīni'lh. Nā chuntza' quina'n napātīni'nāuj. Chuntza' tū namaxquī'can Cristo, ē nā ū'tza' naquincātamaxquī'yān.
18 Chuhua'j pātīni'mā'nauj. Ā'līstān naka'lhīyāuj tapāxuhuān nac a'kapūn ē jātza' catitlahuáuj cuenta tū pātīnī'mā'nauj. Chuntza' icpuhuan quit. 19 Ixlīpō'ktu tū a'nan nac cā'quilhtamacuj taka'lhīmā'nalh chī namāsu'yu tī ixlacstīn Dios. 20 Ixlīpō'ktu tū a'nan nac cā'quilhtamacuj nalaksputa. Chuntza' Dios māpa'ksīni'lh. Ē huī'lh tū ka'lhīmā'nauj. 21 Dios namāsāstī'kō' ixlīpō'ktu tū a'nan nac cā'quilhtamacuj a'cxni' nacāmaxquī' ixlacstīn tū cāmālacnūni'nī't. 22 Ca'tzīyāuj ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj hua'chi ixtaca'tzana'juā't hua'chi chā'tin puscāt a'cxni' namālacatuncuhuī'nī ī'ska'ta'. 23 Masqui quina'n ka'lhī'yāujtza' Espíritu Santo, hua'chi nā makca'tzīyāuj taca'tzana'juā't ixpālacata ka'lhīmā'nauj a'cxni' Dios naquincāmaxquī'yān xasāsti' quimacni'ca'n ē nā namāsu'yu quina'n ixlacstīn Dios. Ka'lhīmā'nauj a'cxni' Dios nacāmaxquī' ixlacstīn tū cāmālacnūni'nī't. 24 Quina'n quincātamakapūtaxtūnī'ta'ntza'. Ka'lhīmā'nauj tū Dios naquincāmaxquī'palayān. Jātza' ka'lhīmā'nauj tū ka'lhīyāujtza'. 25 Ca'tzīyāuj Dios naquincāmaxquī'yān tū jāna'j ka'lhīyāuj, chuntza' līlacatzucu ka'lhīmā'nauj.
26 Espíritu Santo quincāmaktāyayān a'cxni' jāla tlahuayāuj tū talacasqui'n natlahuayāuj. A'cxni' orarlīyāuj, quina'n jā ca'tzīyāuj tū ixlacasqui'nca nasqui'ni'yāuj Dios. Espíritu Santo quincāmāsu'yuni'yān nasqui'ni'yāuj chuntza' chī xla' lacasqui'n. Nā quincāmāmakca'tzīnīyān tū jāla līchihuīna'nāuj. 27 Dios lakapasa quilīstacna'ca'n. Xla' ca'tzī tū squi'n Espíritu Santo, ixpālacata Espíritu Santo squi'n chī lacasqui'n Dios. Espíritu Santo squi'ni' Dios quimpālacataca'n, ixpālacata quina'n tapa'ksīni'yāuj Dios.

Quina'n tzē skāhuī'yāuj

28 Quina'n ca'tzīyāuj tzej nalītaxtuyācha' ixlīpō'ktu tū
quincā'a'kspulayān quina'n tī pāxquī'yāuj Dios. Dios
quincālacsacnī'ta'n chuntza' chī ixtalacasqui'nīn. 29 Xapūla
Dios ixquincālakapasān quina'n hua'chi ixlacstīn. Chuhua'j
quincālīmāxtucu'tunān chī ixlītze Jesucristo, ī'Ska'ta' Dios.
Chuntza' Jesucristo xla' chī quimpuxcu'ca'n quilīpō'ktuca'n
tā'timīn. 30 Dios quincālacsacnī'ta'n ē quincāmāpānūni'nī'ta'n
quincuentaca'n. Xla' natā'tahui'lachāuj nac a'kapūn.

31 Dios quincātlahuani'nī'ta'n ixlīpō'ktu huā'mā', ē ū'tza'
līca'tzīyāuj jāla quinticāskāhuī'n tī quincātā'lātlahuayān,
ixpālacata pō'ktu quilhtamacuj Dios quincāmaktāyamā'n.
32 Dios māstālh ī'Ska'ta ē macamilh nanī quimpālacataca'n.
Ū'tza' līca'tzīyāuj Dios naquincāmaxquī'yān ixlīpō'ktu
tū maclacasqui'nāuj. 33 Dios quincālacsacnī'ta'n ē
xapakō'nī'ttza' quincuentaca'n. Chuntza' jā tī chā'tin
tzē naquincālīmālacsu'yuyān. 34 Jā tī chā'tin tzē
naquincāmakapātīnīnān, ixpālacata Cristo xokokō'lh
quincuentaca'n a'cxni' nīlh. Nā xla' lacastālancuana'nli.
Hui'lacha' na ixpekxtūcāna'j Dios. Squi'ni'mā'lh
Dios quimpālacataca'n. 35 Cristo pō'ktu quilhtamacuj
quincāpāxquī'yān. Masqui pātīni'nāuj, ē masqui
tētamakchuyīyāuj, ē masqui quincātaputzatokokeyān, ē masqui
tzi'ncsāuj, ē masqui jā tū quilu'xu'ca'n, ē masqui nac cā'lījicua'
latlā'huanāuj, ē masqui quincātamaknīcu'tunān, Cristo pō'ktu
quilhtamacuj quincāpāxquī'yān. 36 Tatzo'kni' na ixtachihuīn
Dios:

Mimpālacata hui'x, pō'ktu quilhtamacuj
quincātamaknīcu'tunān.

Quina'n hua'chi borregos tū nacāmaknīcan.

37 Masqui quincā'a'kspulayān ixlīpō'ktu huā'mā', quina'n
naskāhuī'yāuj, ixpālacata Cristo quincāpāxquī'yān ē
quincāmaktāyayān. 38 Quit icca'tzī Dios pō'ktu quilhtamacuj
quincāpāxquī'yān masqui xanīntza' ē masqui xalakahuancus.
Jā tī chā'tin tzē naquincāmāmakxtekēyān Dios, nūn ángeles,
ē nūn tī taka'lhī līti'hui'qui, ē nūn tū huī'lh chuhua'j, ē nūn
tū namin. 39 Jā tū tū tzē naquincāmāmakxtekēyān Dios nūn
tū huī'lh nac a'kapūn, ē nūn tū huī'lh nac cā'quilhtamacuj.
Ca'tzīyāuj Dios pō'ktu quilhtamacuj quincāpāxquī'yān
ixpālacata ū'tza' huā'mā' tū quincāmāsu'yuni'nī'ta'n
quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

9

Dios cālacsacli israelitas natalītaxtu ixtachi'xcuhuī't Dios

1 Ixlīcāna' tū na'iccāhuaniyān. Jā iccā'a'kskāhuī'mā'n,
ixpālacata quit ictapa'ksīni' Cristo. Espíritu Santo laktzī'n
quilīstacna' ē ca'tzī ixlīcāna' tū na'icuan. 2 Quit iccālaclīpuhuan
quintā'israelitas hasta quinca'tzani' quilīstacna', ixpālacata
xlaca'n jā ta'a'ka'ī'ni' Jesucristo. 3 Quit xa'icpātīni'lh
ixpālacataca'n quintā'israelitas ē xa'iclītapekpānūni'lh Cristo
palh chuntza' tzē cahuālh ixtalī'a'kapūtaxtulh quintā'israelitas.
4 Israelitas xlaca'n ī'xū'nātā'natna' Israel. Dios cālacsacli
ixtachi'xcuhuī't nacātlahua. Dios cāmāsu'yuni'lh ixlīmāpa'ksīn.
Dios chuntza' līlacāxui'līlh a'ktin talacāxtlahuan. Cāmaxquī'lh
līmāpa'ksīn. Cāmāsu'yuni'lh chī natalīmakapāxuī. Cāhuanilh
nacāmaxquī' tū mālacnūni'. 5 Xlaca'n ixnapapana'ca'n
israelitas tī tahui'lāna'lh chuhua'j. Cristo, a'cxni' milh nac
cā'quilhtamacuj, lacatuncuhuī'lh israelita. Cristo ū'tza' Dios tī
māpa'ksīkō'. Ū'tza' makapāxuīcan pō'ktu quilhtamacuj. Amén.
6 Jāla huanāuj palh Dios jā mākentaxtūlh tū cāhuanilh is-
raelitas makāstza'. Jā ixlīpō'ktuca'n israelitas ta'a'ka'ī'nī't
Cristo. Chuntza' jā ixlīpō'ktuca'n israelitas ixlacstīn Dios. 7 Jā
ixlīpō'ktuca'n ī'xū'nātā'natna' Abraham, jā pō'ktu ixlacstīn Dios.
Makāstza' Dios huanilh Abraham:
Ixlacstīn Dios natala tī ixlacstīn minka'hua'cha Isaac, ē nā
ī'xū'nātā'natna' Isaac.
8 Tū iccāhuanimā'n ū'tza' huā'mā': israelitas jā ixlīpō'ktuca'n
ixlacstīn Dios, xmān tī taka'lhī ixlatamatca'n chuntza' chī
huanli Dios. 9 Ū'tza' tū Dios huanilh Abraham makāstza':
Huā' quilhtamacuj tū talhcān, quit na'icmākentaxtū tū
icuaniyān.
Mimpuscāt, Sara, naka'lhī chā'tin ī'ska'ta' ka'hua'cha.
10 Chuhua'j xtum na'iccāhuaniyān. Jacob ē Esaú tī ixlacstīn
Rebeca xmān chā'tin ixtāta'ca'n. Ū'tza' Isaac, quimpapca'n.
11 A'cxni' jāna'j ixtalacatuncuhuī' lacstīn, Dios lacsacli chā'tin
chuntza' chī lacasqui'nli. Jā lacsacli chī tatlahualh lacstīn,
ixpālacata jāna'j tū ixtatlahua tū jā tze nūn tū tze. 12 Dios
huanilh Rebeca:
Xastancu namāpa'ksī ixpuxcu'.
13 Nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
Quit xa'icpāxquī' Jacob.
Esaú jā xa'icpāxquī'.
14 Jāla huanāuj jā tze chī līlacsacna'n Dios, ixpālacata xmān
chā'tin lacsacli ē ā'chā'tin jā lacsacli. Iccāhuaniyān tū tlahua
Dios ū'tza' pō'ktu tze. 15 Dios huanilh Moisés:
Na'iccālakalhu'man tī na'iccālakalhu'mancu'tun.
16 Ā'makapitzīn tapuhuan Dios nacālakalhu'man xlaca'n chi
talacasqui'n. Ā'makapitzīn tapuhuan Dios nacālakalhu'man
ixpālacata xlaca'n tze tū tatlahua. Jā chuntza'. Dios
cālakalhu'man tī cālakalhu'mancu'tun. 17 Nā tatzo'kni' na ixtachi-
huīn Dios chī huanica rey Faraón:

Quit iclīhui'līn milīrey, ixpālacata quit xa'icmāsu'yucu'tun
quilītli'hui'qui a'cxni' hui'x quintā'lātlahua'ya'.
Chuntza' tachi'xcuhuī't xalanī'n na ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj,
xlaca'n nataca'tzī tū quit tzē na'ictlahua.
18 Chuntza' tasu'yu Dios cālakalhu'man tī cālakalhu'mancu'tun.
Makapitzīn tī jā takexmatni'cu'tun Dios, Dios cāmakxteka
ā'chulā' lacxumpin catahuanli.
19 Ē palh chā'tin nahuan: "Palh Dios chuntza' lacasqui'n,
¿chī quincāputzāna'nīyan? Palh chuntza' chī Dios nahuan,
chuntza' nalatā'kchoko chā'tin chi'xcu'. Jāla catitalakpalīlh."
20 Palh chā'tin chuntza' ixquihuanilh, quit xa'icuanilh: "Hui'x
xmān chā'tin chi'xcu'. ¿Ē tzē hui'x natā'lāhua'ya' Dios?" A'ktin
tla'ma'nc jā chuntza' kelhasqui'nī tī tlahualh tla'ma'nc: "¿Tū
ixpālacata chuntza' quilītla'hua'?" 21 Chā'tin tī tlahua tla'ma'nc
tzē natlahua chī ū'tza' lacasqui'n. Ū'tza' pūtlū'n tzē nalītlahua
a'ktin tla'ma'nc tū tzēhuanī't ē a'ktin tla'ma'nc tū jā tzēhuanī't.
22 Nā chuntza' Dios līlacatzucu ixcālīpātīmā'lh xlaca'n tī
ixtatlahuamā'nalh tū jā tze. Masqui Dios ixmāsu'yucu'tun
ixtasītzi', ē masqui ixmāsu'yucu'tun palh ka'lhī līmāpa'ksīn
nacāmakapātīnīn, ē masqui ixlacasqui'nca natapātīni'n, Dios
ixcālīpātīmā'lh xlaca'n. 23 Nā Dios ixmāsu'yucu'tun palh xla'
tze. Dios quincālakalhu'manān ē quincālakpalīyān chī tzē
nalīchā'nāuj nac a'kapūn. 24 Dios quincāta'satīnī'ta'n quina'n
tī israelitas ē nā xlaca'n tī jā israelitas. 25 Tatzo'kni' na
ixtachihuīn Dios jā tzo'kli Oseas tū huanli Dios:
Tī jā quintachi'xcuhuī't ixtahuanī't, na'iccāmāpācuhuī quin-
tachi'xcuhuī't.
Tachi'xcuhuī't tī jā ixcāpāxquī'can quit na'iccāpāxquī' xlaca'n.
26 A'ntza' jā cāhuanica: "Hui'xina'n jā quintachi'xcuhuī't",
xlaca'n nacāmāpācuhuīcan ixlacstīn Dios xalakahuan.
27 Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios tū huanli Isaías ixpālacataca'n
israelitas. Xla' huanli:
Masqui israelitas xlaca'n lhūhua' hua'chi cucuj tū huī'lh
ixquilhtūn nac mar,
jā ixlīpō'ktuca'n catita'a'kapūtaxtulh.
28 Dios nacāmakapātīnīnkō' a'cxni' ā'xmān quilhtamacuj.
Ē palaj natlahua.
29 Nā Isaías chuntza' chihuīna'mpālh:
Dios ka'lhī ixlītli'hui'qui.
Palh xla' jā ixcāmakxtekli natatahui'la makapitzīn,
quilīpō'ktuca'n quina'n ixnīkō'uj chuntza' chī tanīkō'lh xalanī'n
nac Sodoma ē Gomorra.

Israelitas jā ixta'a'ka'ī'cu'tun

30 Nā chuntza' xlaca'n tī jā israelitas. Masqui xapūla jā
ixtaputza chī tze natalītaxtu na ixlacatīn Dios, chuhua'j Dios

cāmāpānūni'lh ixcuentaca'n ixpālacata xlaca'n ta'a'ka'ī'ni'lh Jesucristo. 31 Israelitas talīhui'līlh ta'a'ka'ī' ixlīmāpa'ksīn Dios ixpālacata tapuhuanli chuntza' Dios nacālīlaktzī'n tze. Xlaca'n jāla tatlahualh tū tzē natalītaxtu lactze na ixlacatīn Dios. 32 ¿Tū ixpālacata? Ixpālacata xlaca'n talītaxtucu'tunli tze na ixlacatīn Dios ixpālacata tū xlaca'n ixtatlahua. Jāla chuntza'. Xlaca'n jā ixta'a'ka'ī'ni'cu'tun Jesucristo. Xmān ū'tza' tī tzē makapūtaxtūnu'n. Hua'chi talī'a'kche'kxlalh a'ktin chihuix, ixpālacata Jesucristo hua'chi a'ktin chihuix tū lī'a'kche'kxlacan. 33 Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā huan Dios:

Quit icui'lī nac Sión chā'tin tī hua'chi chihuix jā a'kche'kxlacan ē hua'chi chihuix jā pūtamakahuascan.

Xlaca'n tī talīpāhuan xla', jā chu tlakaj catitalīpāhuanli.

Ē chuntza' jā catitamāxana'ni'lh.

10

1 Tā'timīn, quit iclacasqui'n cata'a'kapūtaxtulh quintā'israelitas. Ū'tza' iclīsqui'ni' Dios huā'mā'. 2 Quit icca'tzī xlaca'n tamakapāxuīcu'tun Dios. Xlaca'n jā taca'tzī chī līmakapāxuīcan Dios. 3 Xlaca'n jā taca'tzī chī Dios cālīmāpānūni' ixcuentaca'n tachi'xcuhuī't. Chuntza' ixlīmānca'n taputza xtum chī nacālīmāpānūni'can ixcuentaca'n. Ē jā takexmatni' Dios. 4 Dios nacāmāpānūni' ixcuentaca'n ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'ni' Cristo, ixpālacata Cristo xla' mākentaxtūkō'lh ixlīpō'ktu ixlīmāpa'ksīn Dios.

5 Ā'makapitzīn tamākentaxtūcu'tun līmāpa'ksīn ixpālacata chuntza' tapuhuan nacālīmāpānūni'can ixcuentaca'n. Makāstza' Moisés līchihuīna'nli huā'mā'. Xla' huanli:

Palh chā'tin mākentaxtūkō' ixlīpō'ktu līmāpa'ksīn, xla' na'a'kapūtaxtu.

6 Masqui Moisés huanli chuntza', quina'n Dios quincāmāpānūni'nī'ta'n quincuentaca'n ixpālacata a'ka'ī'ni'yāuj Cristo. Ū'tza' māsu'yucan na ixtachihuīn Dios jā tatzo'kni' jā ixlacasqui'nca chā'tin na'a'n nac a'kapūn nalīmin Cristo. 7 Jā ixlacasqui'nca chā'tin na'a'n jā tahui'lāna'ncha' nīnī'n ē nalīmin Cristo, ixpālacata xla' lacastālancuana'nī'ttza'. 8 ¿Chī huan ixtachihuīn Dios?

Lacatzuna'j ka'lhī'ya' ixtachihuīn Dios, a'ntza' na minquilhni' ē na milīstacna'.

Ū'tza' huā'mā' tachihuīn ixlīcāna' tū icmāsu'yu. 9 Chuntza' palh huanāuj Jesús ū'tza' quiMāpa'ksīni'ca'n ē palh a'ka'ī'yāuj ixlīcāna' Dios mālacastālancuanīlh, chuntza' Dios naquincāmakapūtaxtūyān. 10 Palh a'ka'ī'yāuj Jesucristo makapūtaxtūnu'n ē palh cāhuaniyāuj ā'makapitzīn a'ka'ī'yāuj, chuntza' Dios quincāmakapūtaxtūyān.

11 Chuntza' ixlīcāna'. Ixtachihuīn Dios huan:

Xlaca'n tī talīpāhuan xla', jā chu tlakaj catitalīpāhuanli ē jā
catitamāxana'ni'lh.
12 Lacxtim chī natalī'a'kapūtaxtu xlaca'n tī israelitas ē nā tī jā
israelitas. Dios xmān chā'tin. Xla' cālakalhu'man ixlīpō'ktuca'n tī
tasqui'ni' Dios nacāmaktāya. 13 Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
Ixlīpō'ktuca'n tī natasqui'ni' Māpa'ksīni' nata'a'kapūtaxtukō'.
14 ¿Chī tzē nalīsqui'ni' Cristo palh jāna'j a'ka'ī'? ¿Ē chī nalī'a'ka'ī'
palh jāna'j kexmata? ¿Ē chī līkexmata palh jā tī tī līcā'chihuīna'n?
15 Nūn chā'tin tzē na'a'nācha' namāsu'yu palh jā Dios na-
macā'nācha'. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
Tze a'cxni' min chā'tin tī namāsu'yu xatze tachihuīn tū ixla'
Dios.
16 Masqui cāmāsu'yuni'canī't xatze tachihuīn ixla' Jesucristo,
ā'makapitzīn jā ta'a'ka'ī'. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā Isaías
huanilh Dios:
QuiMāpa'ksīni', jā tī chā'tin a'ka'ī'cu'tun tū icmāsu'yu.
17 A'ka'ī'can xmān palh pūla kexmatcan ixtachihuīn Dios.
18 Quit iccākelhasqui'nīyān: ¿Ē ixlīcāna' israelitas jā takex-
matnī't xatze tachihuīn? Ixlīcāna' takexmatnī't. Tatzo'kni' na
ixtachihuīn Dios:
Calhāxcuhuālh taxtumā'lh ixtachihuīnca'n tī Dios cāmacā'nī't
ixlīpō'ktu nac cā'quilhtamacuj.
19 Nā quit icuan: ¿Ē jā talakapasa huā'mā' israelitas? Moisés
cāhuanilh israelitas chī Dios ixmāsu'yunī't:
Na'iccāsicua'lanātlahua tī jā israelitas.
Ū'tza' nacālīlakca'tzani'yā'tit hui'xina'n israelitas.
Na'iccālīmakasītzī'yān hui'xina'n ixpālacata tachi'xcuhuī't tī jā
taca'tzī.
20 Nā Isaías tzej huanli chī Dios huanli:
Xlaca'n chuhua'j taca'tzīlhtza' tī jā ixquintaputza.
Cāmāsu'yuni'ca xlaca'n quimpālacata xlaca'n tī jā
ixtakelha'squi'nīni'n tū quimpālacata.
21 Dios huampālh ixpālacata israelitas:
Lakalīyān xa'iccāta'sani' tachi'xcuhuī't tī xalacxumpin ē jā
ixquintakexmatni'cu'tun.

11

Makapitzīn israelitas cāmakapūtaxtūcanī'ttza'

1 Hui'xina'n jā capuhua'ntit palh Dios cālakmaka'nkō'nī't
israelitas. Quit israelita. Abraham quimpap. Quit ixquilhtzu-
cut Benjamín tī xala' makāstza' ixuanī't. 2 Dios jā cālakmaka'nī't
ixtachi'xcuhuī't tī cālacsacli makāstza'. Hui'xina'n ca'tzīyā'tit tū
tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī Elías cālīmālacsu'yulh israeli-
tas a'cxni' ī'squi'ni'mā'lh Dios. 3 Xla' huanli:
QuiMāpa'ksīni' Dios, cāmaknīkō'canī't ixlīpō'ktuca'n
mina'kchihuīna'nī'n.
Cāmāmakahuasīkō'canī't ixlīpō'ktu altares.

Ā'xmān quit iclatlā'huan.
Nā quimaknīcu'tuncan quit.
4 Dios kelhtīlh ē huanilh:
Ā'lakatojon mil chi'xcuhuī'n jā quintamakxtekni'.
Xlaca'n jā talaktaquilhpūtanī't ídolo Baal.
5 Chuhua'j a'kspulamā'lh chu a'cxtim. Xmān makapitzīn
israelitas ta'a'ka'ī'nī't. Dios cālacsacnī't ixpālacata xla'
lakalhu'manīni'n. 6 Dios cālacsacli ē jā ixpālacata tū
ixtatlahuanī't. Dios cātlahuani'lh a'ktin talakalhu'mān. A'ktin
talakalhu'mān jā hua'chi tatlaj. Dios ixcālakalhu'manī't ē ū'tza'
cālīlacsacli.
7 Israelitas ixtaputza chī nacālīmāpānūni'can ixcuentaca'n.
Jā lhūhua' xlaca'n tī Dios cāmāpānūni'lh ixcuentaca'n. Xlaca'n
ū'tunu'n tī Dios cālacsacnī't. Ā'makapitzīn ā'chulā' lacxumpin
tataxtulh. 8 Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
Hua'chi Dios cāmālhtatīlh ixpālacata xlaca'n jā takexmatcu'tun
tū ixlīcāna'.
Hua'chi jā tze ixlakastapunca'n ē ixa'ka'xko'lhca'n ixpālacata
jā takexmata tū cāhuanican ē tū talaktzī'n.
Nā chuntza' hasta chuhua'j.
9 Nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā David huanli:
Tū talīpāhuan xlaca'n, ū'tza' nalītaxtu hua'chi a'ktin a'ksuj tū
nacāpūchi'pacan.
Ē nalītaxtu hua'chi a'ktin chihuix tū natalī'a'kche'kxla.
Dios nacāmakapātīnīn.
10 Natatalakatzī' ē chuntza' jā catitalacahuāna'lh.
Natapātīni'n hua'chi tī talē'n tzinca ixtacu'ca'ca'n.

Tī jā israelitas nā xlaca'n nā tzē nacāmakapūtaxtūcan

11 Iccāhuaniyān hui'xina'n Dios jā cālakmaka'nī't israelitas
pō'ktu quilhtamacuj. Israelitas jā ta'a'ka'ī'cu'tunli. Chuntza'
Dios cāmakapūtaxtūlh tī jā israelitas. Dios lacasqui'n palh
israelitas natalakca'tzani' xlaca'n tī jā israelitas ixpālacata
xlaca'n ixtachi'xcuhuī'ttza' Dios. Chuntza' israelitas nā
nata'a'ka'ī'cu'tun. 12 A'cxni' israelitas jā takexmatni'cu'tunli
Dios, chuntza' Dios cāsicua'lanātlahualh xlaca'n tī jā
israelitas. A'cxni' israelitas natakexmatni'pala, Dios ā'chulā'
nacāsicua'lanātlahua ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't.
13 Chuhua'j na'iccāhuaniyān catūhuālh hui'xina'n tī jā
israelitas. Dios quimacamaxquī'nī't na'iccāmāsu'yuni'yān
xatze tachihuīn. Quit ictlahuacu'tun tū quimaca-
maxquī'canī't. 14 Quit iclacasqui'n quintā'israelitas
natalaktzī'n chī Dios cāsicua'lanātlahuamā'lh ā'makapitzīn
ē ū'tza' natalī'a'kapūtaxtucu'tun nā xlaca'n. 15 A'cxni' Dios
cālakmaka'lh israelitas, ixamigo cātlahualh tī jā israelitas.
A'cxni' israelitas natatapa'ksīni'pala Dios, hua'chi xlaca'n
natalacastālancuana'mpala. 16 Palh macsti'na'j tasquit

tze ē chuntza' ixlīpō'ktu nā tze. Palh ixtankēxē'k a'ktin qui'hui' tze, nā ixpekenī'n tze. Nā chuntza' israelitas. Quinapapana'ca'n quina'n israelitas ixtatapa'ksīni' Dios, ē nā chuntza' ī'xū'nātā'natna'ca'n nā natatapa'ksīni' Dios.

17 Israelitas hua'chi ixpekenī'n a'ktin qui'hui'. Ixpekenī'n tū cācā'tayacanī't, xlaca'n hua'chi israelitas tī cālakmaka'lh Dios. Hui'xina'n tī jā israelitas, hui'xina'n hua'chi ixpekenī'n a'ktin qui'hui' tū a'cstun pu'n. Hua'chi cālāchā'mānūcanī't ixpekenī'n qui'hui' tū a'cstun pu'n jā cācā'tayacanī't. Ixpekenī'n tū cālāchā'mānūcanī't talīstaca ixtankēxē'k jā lāchā'mānūcanī't. Nā chuntza' hui'xina'n tī jā israelitas. Dios cāsicua'lanātlahuayān hui'xina'n a'cxtim chī israelitas. 18 Hui'xina'n tī jā israelitas, jā ka'tla' calīmakca'tzītit ixpekenī'n tū cācā'tayacanī't. ¿Ē jā ca'tzīyā'tit ixtankēxē'k qui'hui' ū'tza' tū makastaca ixpekenī'n? Ixpekenī'n tū cālāchā'mānūcanī't jāla makastaca ixtankēxē'k qui'hui'.

19 Jā tze palh nahuanā'tit hui'xina'n tī jā israelitas: “Dios ixlacasqui'n natapa'ksīni'yāuj xla'. Ū'tza' cālīlakmaka'lh israelitas.” Huā'mā' hua'chi ixcācā'tayani'kō'lh ixpekenī'n qui'hui', ixpālacata cālāchā'mānūcu'tunli ā'makapitzīn. 20 Jā chuntza'. Xlaca'n jā ta'a'ka'ī'lh ē ū'tza' cālīlakmaka'lh Dios. Hui'xina'n a'ka'ī'yā'tit ē ū'tza' Dios jā cālīlakmaka'nī'ta'n hui'xina'n. Ū'tza' jā ka'tla' calīmakca'tzītit. Tzej calatā'kchokotit. 21 Dios cālakmaka'lh israelitas tī hua'chi ixpekenī'n tū ixa'nan xapūla. Dios nā tzē nacālakmaka'nān hui'xina'n tī hua'chi ixpekenī'n tū cālāchā'mānūcanī't. 22 Chuntza' tasu'yu Dios lakalhu'manīni'n ē nā nacāmakapātīnīn xlaca'n tī tatlahua tū jā tze. Cāmakapātīnīnli israelitas tī jā ta'a'ka'ī'lh. Hui'xina'n cālakalhu'manān līhuan a'ka'ī'yā'tit. Palh makxtekā'tit na'a'ka'ī'yā'tit, Dios nacālakmaka'nān chuntza' hua'chi chā'tin chi'xcu' tī pekecā'yujū ixpeken qui'hui'. 23 Israelitas, palh nata'a'ka'ī'cu'tun, Dios nacālaktzī'mpala chī ixtachi'xcuhuī't. Chuntza' hua'chi Dios cālāchā'mānūpala jā ixtayāna'ncha' xapūla. 24 Jā jicslīhua' cālāchā'mānūpalacan ixpekenī'n tū ixcācā'tayacanī'ttza'. Ā'chulā' jicslīhua' cālāchā'mānūcan ixpekenī'n ā'makapitzīn qui'hui'. Israelitas, xlaca'n hua'chi ixpekenī'n qui'hui' tū ixa'nan xapūla.

Israelitas nata'a'ka'ī'ni' Cristo

25 Tā'timīn iclacasqui'n naca'tzīyā'tit tū jāna'j lakapascan. Chuntza' a'cxni' naca'tzīyā'tit huā'mā', jā ka'tla' nalīmakca'tzīyā'tit. Ū'tza' huā'mā' tū iccāhuanicu'tunān: Ā'makapitzīn israelitas lacxumpin ē jā takexmatni' Dios. Namin quilhtamacuj natatalakpalī. A'cxni' nata'a'ka'ī' lhūhua' tī jā israelitas, israelitas nata'a'ka'ī' nā xlaca'n. 26 Dios

nacāmakapūtaxtūkō' ixlīpō'ktuca'n israelitas tī nata'a'ka'ī'.
Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
Makapūtaxtūnu' naminācha' nac Sión.
Nacāxapani' ixcuentaca'n israelitas, ī'xū'nātā'natna' Jacob.
27 Quit na'iccāmātza'nkēna'ni' ixcuentaca'n
ē chuntza' na'icmākentaxtū tū iccāhuanilh makāstza'.
Chuntza' huanli Dios.
28 Israelitas jā ta'a'ka'ī'cu'tunli xatze tachihuīn ixla' Jesucristo, ē chuntza' talītaxtulh ixtā'lāquiclhlaktzi' Dios. Xlaca'n jā takexmatni'cu'tun Jesucristo, chuntza' cātamāca'tzīnīn hui'xina'n tī jā israelitas. Dios cāpāxquī'cus israelitas, ixpālacata makāstza' ixcālacsacnī't ī'xū'nāpapna'ca'n natalītaxtu ixtachi'xcuhuī't. 29 Dios jā lakpalī ixtalacapāstacni'. Ixlīpō'ktuca'n tī cālacsacnī't xla' nacāsicua'lanātlahua. 30 Israelitas jā ta'a'ka'ī'cu'tunli, ē chuntza' hui'xina'n cātamāsu'yuni'n ixtachihuīn Dios. Masqui xapūla hui'xina'n jā a'ka'ī'tit, chuhua'j cālakalhu'manān Dios ē cāmakapūtaxtūnī'ta'n. 31 Chuntza' chī Dios cālakalhu'manān hui'xina'n, nā chuntza' nacālakalhu'man israelitas masqui chuhua'j jāna'j ta'a'ka'ī'. 32 Dios māsu'yunī't ixlīpō'ktu tachi'xcuhuī't taka'lhī ixcuentaca'n. Dios ixcāmāsu'yuni'cu'tun chī cālakalhu'mankō' ixlīpō'ktuca'n.

33 Dios tzej lacapāstaca ē ca'tzīkō' ixlīpō'ktu. Quina'n jāla ca'tzīyāuj chī ixtalacapāstacni' ē tū tlahua. 34 Jā tī chā'tin ca'tzī chī lacpuhuan Dios. Jā tī chā'tin tzē namālacapāstaquī Dios. 35 Palh namaxquī'yāuj Dios catūhuālh, jāla catihuanui Dios quincāmaklaclē'nān. 36 Dios tlahuakō'nī't ixlīpō'ktu. Pō'ktu ixla'. Camāka'tlī'ca Dios pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

12

Ixlacasqui'nca natamacamāstā'ni'yāuj Dios

1 Tā'timīn, Dios quincālakalhu'manī'ta'n. Ū'tza' iccālīsqui'ni'yān catamacamāstā'ni'tit Dios. Chuntza' hui'xina'n nalītaxtuyā'tit hua'chi a'ktin talakalhu'mān tū hui'līcan nac pūmacamāstā'n, masqui xalakahuancus hui'xina'n. Ū'tza' huā'mā' talakalhu'mān tū līpāxuhua Dios. Chuntza' nalīmakapāxuī'yā'tit Dios. 2 Jā calatā'kchokotit chī talatlā'huan tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Catamakxtekni'tit Dios nalakpalī mintalacapāstacni'ca'n. Chuntza' tzē naca'tzīyā'tit tū Dios lacasqui'n natlahua'yā'tit. Chuntza' tzē natlahua'yā'tit tū tze ē tū nalīpāxuhua Dios.

3 Dios lakalhu'manīni'n ē quimacamaxquī'lh na'iccāmāsu'yuni'yān hui'xina'n. Ū'tza' tzē na'iccālīhuaniyān huā'mā'. Jā ka'tla' tilīmakca'tzīyā'tit. Calacapāstactit hui'xina'n, chī Dios cāmaktāyayān na'a'ka'ī'yā'tit chā'tunu' hui'xina'n.

4 Quimacni'ca'n lhūhua' lātāstuca masqui a'ktin macni'.
Chā'tunu' xlaca'n xtum ixtascujūtca'n. 5 Nā chuntza' quina'n
tī a'ka'ī'ni'yāuj Cristo. Quina'n quilhūhua'ca'n ē quilīpō'ktuca'n
chu chā'tin līxtuyāuj chī Cristo. Ixlacasqui'nca chā'tunu'
quina'n nalāmaktāyayāuj.
6 Chā'tunu' chī quina'n ka'lhīyauj quintascujūtca'n
chuntza' chī Dios quincāmaxquī'nī'ta'n chā'tunu'. Xlaca'n tī
ixa'kchihuīna'nī'n Dios, catamāsu'yulh xmān tū Dios cāhuanī.
7 Tī tamaktāya ā'makapitzīn tī ta'a'ka'ī', tzej catatlahualh.
Tī tamāsu'yuni' ā'makapitzīn nā tzej catamāsu'yulh. 8 Tī
tahuanilē'n ā'makapitzīn nā tzej catatlahualh. Tī tamāstā'
tumīn, jā catatampi'lhīni'lh. Tī xanapuxcu'nu' tā'timīn,
catamākentaxtūlh tū cāmacamaxquī'canī't. Tī tamaktāya
ā'makapitzīn tī talīpuhuan catatlahualh nac cā'tapāxuhuān.

Ixlacasqui'nca līlacatejtin natalatā'kchoko tī ta'a'ka'ī'

9 Milīpō'ktuca'n hui'xina'n tzej cacāpāxquī'tit ā'makapitzīn.
Camāpānū'tit tū jā tze. Catlahua'tit tū tze. 10 Calāpāxquī'tit
ixpālacata hui'xina'n lītā'timīn. Cacālakachi'xcuhuī'tit
ā'makapitzīn ē jā cala'tit hua'chi xlaca'n tī xmān talacasqui'n
nacālakachi'xcuhuī'can.
11 Tzej cascujtit ē jā tilhquititni'nā'tit. Catā'scujtit
quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo nac cā'tapāxuhuān.
12 Capāxua'tit ixpālacata ca'tzīyā'tit Dios
nacāsicua'lanātlahuayān. Capātīni'ntit masqui nacā'a'kspulayān
tū jā tze. Jā timakxtekā'tit na'orarlayā'tit.
13 Palh tā'timīn cāsputni' catūhuālh, cacāmaktāya'tit.
Cacāmānū'tit na minchicca'n tī taminācha' makat.
14 Casqui'ni'tit Dios nacāsicua'lanātlahua xlaca'n tī
cātaputzastālani'yān. Jā tisqui'nā'tit tū nacā'a'kspula xlaca'n
tū jā tze.
15 Cacātā'pāxuhua'tit xlaca'n tī tapāxuhua. Cacātā'calhua'ntit
tī tacalhuan.
16 Chu a'ktin talacapāstacni' naka'lhī'yā'tit. Jā ka'tla'
timakca'tzīyā'tit. Capāxquī'tit tī catīhuālh tachi'xcuhuī't. Jā
tipuhua'nā'tit palh hui'xina'n ca'tzīyā'tit ā'chulā'.
17 Palh chā'tin nacātlahuani'yān tū jā tze, hui'xina'n jā
titlahua'ni'yā'tit tū jā tze. Calīhui'lī'tit natlahua'yā'tit tū
tze na ixlacatīnca'n ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. 18 Tzej
nalīputzayā'tit chī amigos nacālītā'la'yā'tit ā'makapitzīn.
19 Tā'timīn, jā ticātlahuani'yā'tit tū jā tze palh chuntza'
hui'xina'n cātatlahuani'yān tū jā tze. Namakxtekā'tit xmān
Dios nacāmakapātīnīn xlaca'n. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
Xmān quit tzē na'iccāmakapātīnīn tī tatlahua tū jā tze.
Naquintaxokonu'ni' quit, huanli quiMāpa'ksīni'ca'n Dios.
20 Nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Palh mintā'lāquiclhlaktzi' tzi'ncsa, catā'huā'ya'.
Palh kelhputī, cama'xqui' xcān.
Chuntza' xla' nalīmāxana'n.
21 Jā titamakxtekā'tit nacāskāhuī'yān tū jā tze. Catlahua'tit
xmān tū tze ē chuntza' nalīskāhuī'yā'tit tū jā tze.

13

1 Ixlacasqui'nca milīpō'ktuca'n nacākexpa'tni'yā'tit
māpa'ksīni'nī'n na mincā'lacchicni'ca'n. Dios cāhui'līnī't
natamāpa'ksīni'n xlaca'n. Palh jā cahuālh Dios ixcāmaxquī'lh
līmāpa'ksīn, xlaca'n jāla ixtamāpa'ksīni'lh. 2 Tī tatā'lāhuani
māpa'ksīni'nī'n, xlaca'n chuntza' tatā'lāhuani Dios. Xlaca'n
nataxokonu'ni' Dios. 3 Tī tatlahua tū tze, xlaca'n
jā catitajicua'ni'lh māpa'ksīni'nī'n. Xmān xlaca'n tī
tatlahua tū jā tze, xlaca'n tajicua'ni' māpa'ksīni'nī'n. Palh
hui'xina'n jā cājicua'ni'cu'tunā'tit māpa'ksīni'nī'n, līlacatejtin
nalatā'kchokoyā'tit ē chuntza' nacātalīlaktzī'nān hui'xina'n
lactze. 4 Māpa'ksīni'nī'n taka'lhī līmāpa'ksīn ixpālacata Dios
cāmaxquī'nī't nacāmaktāyayān hui'xina'n. Palh hui'xina'n
tlahua'yā'tit tū jā tze, nacājicua'ni'yā'tit ixpālacata xlaca'n
tzē nacātamakapātīnīnān. Dios cāmaxquī'nī't līmāpa'ksīn
natamakapātīnīn xlaca'n tī tatlahua tū jā tze. 5 Ū'tza'
lītalacasqui'n nacākexpa'tni'yā'tit māpa'ksīni'nī'n. Jā xmān
ixpālacata xlaca'n nacātamakapātīnīnān. Ixlacasqui'nca
nacākexpa'tni'yā'tit ixpālacata ca'tzīyā'tit chuntza'
ixlacasqui'nca natlahua'yā'tit. 6 Nā ixlacasqui'nca
naxokoyā'tit impuestos. Māpa'ksīni'nī'n tī tamākentaxtū
ixtascujūtca'n, xlaca'n chuntza' tatlahua tū Dios lacasqui'n.

7 Chuntza' caxokotit ixlīpō'ktu tū laclīpinā'tit. Caxokonu'ntit
tū cātasqui'ni'yān. Cacākexpa'tni'tit ē cacālakachi'xcuhuī'tit
tī tamāpa'ksīni'n. 8 Palh cālaclīpini'yā'tit ā'makapitzīn,
cacāxokonu'ni'tit. Calāpāxquī'tit. Tī tapāxquī' ā'makapitzīn,
chuntza' talīmākentaxtū ixlīmāpa'ksīn Dios. 9 Ixlīmāpa'ksīn
Dios chuntza' huan:
Jā tika'lhī'ya' mintā'lāpāxquī'n.
Jā timaknīni'na'.
Jā tika'lhāna'na'.
Jā tilīchihuīna'na' ā'chā'tin tū jā ixlīcāna'.
Jā tilakca'tzana' tū ixla' ā'chā'tin.
Huī'lh ā'a'ktin līmāpa'ksīn tū huan:
Chuntza' chī mina'cstu pāxquī'ca'na', nā chuntza' cacāpāxqui'
ā'makapitzīn.
Chā'tin tī tlahua huā'mā' līmāpa'ksīn, chuntza' mākentaxtū
pō'ktu huā'mā' līmāpa'ksīn ē nā ā'makapitzīn līmāpa'ksīn tū
a'nan. 10 Palh chā'tin chi'xcu' pāxquī' ā'chā'tin, chuntza' jāla

tlahuani' tū jā tze. Chuntza' tī tapāxquī' ā'makapitzīn, chuntza' talīmākentaxtūkō' ixlīmāpa'ksīn Dios.
11 Ixlīpō'ktu huā'mā' natlahua'yā'tit ixpālacata ca'tzīyā'tit chuhua'j ā'chulā' ixlacasqui'nca nakexpa'tni'yā'tit Dios. Skalalh natahui'la'yā'tit ixpālacata namin quilhtamacuj a'cxni' Cristo naquincālē'nān nac a'kapūn. Tzamā' quilhtamacuj jātza' makās chī puhuanī'ta'uj xapūla.
12 Palaj namin quilhtamacuj a'cxni' nalaka'nāuj Dios nac a'kapūn. Hua'chi xkakamā'lhtza'. Ū'tza' calīmakxtekui natlahuayāuj tū jā tze. Jā catlahuáuj chī tatlahua tī xalanī'n nac cā'pucsua'. Catlahuáuj tū tze chuntza' chī tī xalanī'n nac cā'xkaka.
13 Tzej nalatā'kchokoyāuj chī talacasqui'n. Jā tū natlahuayāuj tū nalīmāxana'nāuj palh naquincātalaktzī'nān. Jā ticālīpāxuhuayāuj tī tatlahua tū jā tze. Jā tika'chīyāuj. Jā tika'lhīyāuj quintā'lāpāxquī'nca'n. Jā titlahuayāuj tū jā tze. Jā tilālīsītzī'ni'yāuj. Jā tilakca'tzana'nāuj.
14 Calīlatā'kchokotit chī quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Jā catlahua'tit mintalacapāstacni'ca'n tū jā tze.

14

Jā tze nacālīchihuīna'nāuj ā'makapitzīn tā'timīn

1 Masqui makapitzīn jāna'j tzej ta'a'ka'ī' ixpālacata jāna'j tū taca'tzī, līpāxuhua cacāmakamaktīni'ntit. Jā ticātā'lāhuani'yā'tit xlaca'n ixpālacata tū jāna'j tū taca'tzī.
2 Ā'makapitzīn tapuhuan tzē natahua' ixlīpō'ktu tū a'nan. Ā'makapitzīn tī jāna'j tzej ta'a'ka'ī', xlaca'n tapuhuan jā tze hua'can quinīt.
3 Hui'xina'n tī hua'yā'tit ixlīpō'ktu tū a'nan, jā cālakmaka'ntit tī jā tahua' quinīt. Hui'xina'n tī jā hua'yā'tit quinīt, jā ticālīchihuīna'nā'tit xlaca'n tī tahua' quinīt. Dios cāmaktīni'nān milīpō'ktuca'n.
4 Jā quincuentaca'n chī scuja ixtasācua' ā'chā'tin chi'xcu'. Xmān tī māpa'ksī tzē nahuan chī scuja ixtasācua' palh tze o palh jā tze. Nā chuntza' tī tatapa'ksīni' Dios, xmān Dios ca'tzī chī talīlatlā'huan. Dios cāmaktāya, ē chuntza' xlaca'n jā catitata-makahuasli.
5 Ā'makapitzīn tā'timīn talakachi'xcuhuī' a'ktin quilhtamacuj. Ā'makapitzīn tapuhuan ixlīpō'ktu quilhtamacuj chu a'ktin. Calacapāstactit chā'tunu' hui'xina'n tū xatze ē ū'tza' catlahua'tit.
6 Tī talakachi'xcuhuī' a'ktin quilhtamacuj, xlaca'n ū'tza' talīlakachi'xcuhuī'cu'tun Dios. Nā tī tahua' quinīt, xlaca'n ū'tza' talīlakachi'xcuhuī'cu'tun Dios ixpālacata tamaxquī' tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata līhua't. Tī jā tahua' quinīt, nā xlaca'n chuntza' talakachi'xcuhuī'cu'tun Dios, ē nā tamaxquī' tapāxcatca'tzīn Dios.
7 Līhuan hui'lāna'uj nac cā'quilhtamacuj, jā tlahuayāuj xmān tū quina'n puhuanāuj. Jā nīyāuj a'cxni' quina'n

nīcu'tunāuj. 8 Līhuan hui'lāna'uj, tlahuayāuj ixtalacasqui'nīn quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Nīyāuj chuntza' a'cxni' ixtalacasqui'nīn. Masqui lakahuancus quina'n ē masqui xanīntza', tapa'ksīni'yāuj Cristo. 9 Cristo nīlh ē nā lacastālancuana'nli. Chuntza' tzē nacāmāpa'ksī xlaca'n tī xalakahuancus ē nā tī tanīnī'ttza'.
10 Chuntza' jā tze palh chā'tin nacālīchihuīna'n ā'makapitzīn tā'timīn. Jā tze palh chā'tin nacālakmaka'n ā'makapitzīn tā'timīn. Quilīpō'ktuca'n nachā'nāuj na ixlacatīn Cristo ē xla' ū'tza' tī naquincāputzāna'nīyān. 11 Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
QuiMāpa'ksīni'ca'n huan: Ixlīcāna' tū icuan.
Ixlīpō'ktuca'n naquintatatzokostani'kō'.
Ē naquintahuani quit Dios.
12 Chuntza' quilīpō'ktuca'n nakelhtīyāuj Dios tū tlahuanī'ta'uj.

Jā tze namāmakahuasīyāuj ā'chā'tin quintā'tinca'n

13 Chuntza' jātza' calālē'ksa'ntit. Xatze calīhui'lī'tit jā natlahua'yā'tit tū nalītamakahuasa ā'chā'tin. 14 Quit ictapa'ksīni' Māpa'ksīni' Jesús, ē quit tzej icca'tzī ixlīpō'ktu līhua't pō'ktu tze. Masqui chuntza' icpuhuan, quit icuan ā'chā'tin tlahua tū jā tze palh hua' quinīt, masqui lacpuhuan jā tze na ixlacatīn Dios. 15 Hui'xina'n jā cahua'tit quinīt palh ū'tza' nalīmāmakchuyī'yā'tit chā'tin quintā'tinca'n, ixpālacata xla' napuhuan jā tze tū tlahua'yā'tit. Palh pāxquī'yā'tit quintā'tinca'n, xatze jā natlahua'yā'tit tū xla' napuhuan jā tze. Cristo nīlh ixpālacata, ē jā xmān mimpālacataca'n. Ū'tza' jā tilīhua'yā'tit hui'xina'n tū nalītalakspi'ta ā'chā'tin na ixtej Dios. 16 Masqui hui'xina'n ca'tzīyā'tit pō'ktu tze tū tlahua'yā'tit, jā catlahua'tit tū ā'makapitzīn tahuan jā tze. 17 Quina'n tapa'ksīni'yāuj Dios, jā ā'chulā' lacapāstacāuj tū hua'can. Tū ā'chulā' talacasqui'n ū'tza' huā'mā': Līlacatejtin nalatā'kchokoyāuj ē tze nalatahui'layāuj ē naka'lhīyāuj tapāxuhuān ixpālacata Espíritu Santo quincātā'lahui'lān. 18 Tī chuntza' takexmatni' Cristo, chuntza' talīmakapāxuī Dios ē nahuancan tzej talatlā'huan.
19 Lacatancs natahui'layāuj. Nalāmaktāyayāuj ē ā'chulā' nakexmatni'yāuj Dios. 20 Jā nalactlahua'yā'tit tū Dios tlahualh. Palhāsā' chuntza' tlahua'yā'tit a'cxni' hua'yā'tit tū tahuan ā'makapitzīn jā tze. Ixlīpō'ktu līhua't tze na ixlacatīn Dios. Tzē nahua'yāuj ixlīpō'ktu. Jāla xmān nahua'yāuj tū nalīmāmakahuasīyāuj chā'tin quintā'tinca'n. 21 Xatze jā nahua'yāuj quinīt ē jā nahua'yāuj vino, ē jā natlahuayāuj tū nalīmāmakahuasīyāuj chā'tin quintā'tinca'n. 22 Palh chā'tin chī hui'xina'n lacpuhuan palh tze na ixlacatīn Dios nahua' ixlīpō'ktu tū a'nan, xla' tzē'k caca'tzīlh. Līpāxuhua tahui'lāna'lh tī taca'tzī tzej talatlā'huan chuntza' chī Dios lacasqui'n. 23 Tī tahua' quinīt, masqui tapuhuan jā tze hua'can, ē chuntza'

xlaca'n tatlahua tū jā tze. Palh chā'tin chi'xcu' tlahua tū xla' lacpuhuan jā tze na ixlacatīn Dios, chuntza' tlahua tū jā tze.

15

Ixlacasqui'nca natlahuayāuj tū natalīpāxuhua ā'makapitzīn tā'timīn

1 Quina'n tī tzejtza' a'ka'ī'yāuj, nacāmaktāyayāuj tā'timīn tī jāna'j taca'tzīkō'. Jā xmān napuhuanāuj tū quina'n lacasqui'nāuj. 2 Quina'n natlahuayāuj tū natalīpāxuhua ā'makapitzīn quintā'timīnca'n ē chuntza' nacāmaktāyayāuj ē ā'chulā' nata'a'ka'ī'. 3 Nūn Cristo jā ixtlahua xmān tū ixlacasqui'n. Ū'tza' līpātīni'lh. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios tū huanica Dios:

Tī talakmaka'nān hui'x, nā quit quintalakmaka'n.

4 Ixlīpō'ktu tū tzo'kca makāstza' na ixtachihuīn Dios, quincāmāsu'yuni'yān tū Dios lacasqui'n naca'tzīyāuj. Ixtachihuīn Dios quincāmāko'xamāka'tlī'yān. Quincāmaktāyayān natāyani'yāuj tū quincā'a'kspulayān. Quincāmāca'tzīnīyān na'a'nāuj nac a'kapūn. 5 Dios ū'tza' tī quincāmāko'xamāka'tlī'yān ē quincāmaktāyayān natāyani'yāuj. Dios cacāmaktāyan hui'xina'n a'ktin nala mintalacapāstacni'ca'n chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Cristo Jesús. 6 Chuntza' milīpō'ktuca'n tzē kēxtim namakapāxuī'yā'tit Dios, ixTāta' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

Xatze tachihuīn cāmāca'tzīnīca tī jā israelitas

7 Hui'xina'n calālaktzī'ntit hua'chi lītā'timīn ixpālacata tapa'ksīni'yā'tit Cristo. Chuntza' nalakachi'xcuhuī'can Dios. 8 Jesucristo a'cxni' milh nac cā'quilhtamacuj, ixcāmāsu'yuni' israelitas Dios mākentaxtū tū huan. Chuntza' māsu'yulh Cristo, ixpālacata xla' mākentaxtūlh tū Dios ixcāhuaninī't makāstza' quinapapana'ca'n. Chuntza' lītasu'yu Dios mākentaxtū tū huan. 9 Nā Cristo ixlacasqui'n natatapa'ksīni' Dios nā xlaca'n tī jā israelitas ē nā xlaca'n natamaxquī' tapāxcatca'tzīn Dios.

Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī huanica Dios:

Quit na'icmāka'tlī'yān na ixpu'nanca'n tī jā israelitas.

Na'icpixtlī' chī milīka'tla'.

10 Nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Cacātā'pāxua'tit ixtachi'xcuhuī't Dios, hui'xina'n tī jā israelitas.

11 Nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Camāka'tlī'tit Māpa'ksīni' milīpō'ktuca'n tī jā israelitas.

Catamāka'tlī'lh ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't.

12 Nā tatzo'kni' jā Isaías huan:

Namin chā'tin ī'xū'nātā'nat Isaí.

Xla' nacāmāpa'ksī tī jā israelitas.

Xlaca'n nata'a'ka'ī' chī nacāmakapūtaxtū.

13 Dios ū'tza' tī quincāmāca'tzīnīyān xla' naquincāmakapūtaxtūyān. Hui'xina'n līpāhua'nā'tit Dios. Dios ā'chulā' cacāmaxquī'n tapāxuhuān ē tzej calatapā'tit. Espíritu Santo cacāmāca'tzīnīn chī Dios namākentaxtū tū huanī't.
14 Quit tzej icca'tzī, tā'timīn, hui'xina'n tzej līhui'lā'na'ntit na ixlacatīn Dios ē tzejtza' ca'tzīyā'tit ixtachihuīn Dios. Nā tzē nalāmāsu'yuni'yā'tit chā'tunu' hui'xina'n. 15 Xmān xa'iccāmāpāstaquīcu'tunān hui'xina'n tū ictzo'knī't. Dios quimacamaxquī'lh huā'mā' tascujūt. Ū'tza' quit jā iclījicua'n na'iccātzo'knuni'yān tū lacatejtin. 16 Dios quilacsacli na'ictā'scuja Jesucristo. Quimacamaxquī'lh na'iccāmāsu'yuni' tī jā israelitas xatze tachihuīn. Ā'makapitzīn ta'a'ka'ī'nī't. Espíritu Santo cālīmāxtulh ixtachi'xcuhuī't Dios. Xlaca'n hua'chi a'ktin talakalhu'mān tū icmaxquī' Dios. Dios chuntza' līpāxuhua.
17 Quit icmaxquī' tapāxcatca'tzīn Cristo Jesús, ixpālacata quimaktāyanī't ē na'icmākentaxtū tū Dios quimacamaxquī'lh. 18 Quit na'iccāhuaniyān xmān tū Cristo quimaktāyalh na'ictlahua. Quit iccāmāsu'yuni'lh tī jā israelitas. Chuhua'j xlaca'n tatlahua ixtalacasqui'nīn Dios. 19 Ixlītli'hui'qui Espíritu Santo ixlītlahuacan lī'a'cnīn. Chuhua'j icmākentaxtūnī't tū Dios quimacamaxquī'lh. Iccāmāsu'yuni'nī't xalanī'n nac Jerusalén xatze tachihuīn ixpālacata Cristo. Calhāxcuhuālh icmāsu'yunī't hasta nac Ilírico. 20 Quit xa'iccāmāsu'yuni' xatze tachihuīn tī jāna'j ixtaca'tzī tū ixla' Cristo. Chuntza' xa'ictlahua quit ixpālacata xa'icmāsu'yucu'tun jā jāna'j ixmāsu'yucan. 21 Chuntza' ictlahuamā'lh chī tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
Tī jāna'j cāmāsu'yuni'can chī xla', nataca'tzī xlaca'n.
Tī jāna'j takexmata, natakexmata xlaca'n.

Pablo ixa'ncu'tun nac Roma

22 Quit xa'icmāsu'yutlā'huan, ē ū'tza' jāla xa'iccālīlaka'nāchā'n, masqui maklhūhua' xa'ica'ncu'tunācha'. 23 Chuhua'j na'ica'nācha'. Jātza' la jā icmāsu'yu huā'tzā', ē lhūhua'tza' cā'ta xa'iccālaka'ncu'tunāchā'n. 24 A'cxni' quit na'ica'n nac España na'iccātēlaktzī'nān hui'xina'n. Quit icka'lhī tapāxuhuān iccātā'chihuīna'ncu'tunān macsti'na'j. Iclacasqui'n naquilāmaktāyayāuj ē chuntza' tzē na'ica'mpalacha'. 25 Pūla na'ica'n nac Jerusalén. Na'iccālē'ni' macsti'na'j tumīn tā'timīn xalanī'n a'ntza'. 26 Tā'timīn xalanī'n nac Macedonia ē nac Acaya, xlaca'n tamāstā'nī't tumīn, ē tamacā'ni'cu'tun tā'timīn xalanī'n nac Jerusalén tī lacpobres. 27 Huā'mā' ū'tza' tū tatlahuacu'tunli xlaca'n xalanī'n nac Macedonia ē nac Acaya. Chuntza' tī jā israelitas tamaktāyacu'tun tī israelitas. Chuntza' tze ixpālacata israelitas tamāca'tzīnīnī't chī natalī'a'kapūtaxtu. Chuhua'j, tī jā israelitas tzē natamaxquī' tū taka'lhī. 28 Quit,

a'cxni' na'icmāstā' huā'mā' tumīn, quit na'ica'n nac España ē na'iccātēlaktzī'nān hui'xina'n. 29 A'cxni' na'iccālakchā'nān quit icca'tzī Cristo nacāsicua'lanātlahuayān ixpālacata tū Cristo quimacamaxquī' na'iccāhuaniyān.

30 Chuhua'j tā'timīn, hui'xina'n nā tapa'ksīni'yā'tit Cristo, ē Espíritu Santo quincāmaktāyayān nalāpāxquī'yāuj. Chuhua'j iccāsqui'ni'yān naquilāmaktāyayāuj nac oración. 31 Casqui'ni'tit Dios caquimaktaka'lhli ē jā tū naquintatlahuani' xalanī'n nac Judea tī jā ta'a'ka'ī'. Nā casqui'ni'tit Dios caquintamaktīlh tumīn tū na'iccālē'ni' tā'timīn xalanī'n nac Jerusalén. 32 Chuntza', palh Dios lacasqui'n, quit na'iccālaka'nāchā'n hui'xina'n. Chuntza' quit na'iclīpāxuhua. Chuntza' nalālīmāko'xamāka'tlī'yāuj. 33 Chuhua'j Dios cacātā'tahui'lan milīpō'ktuca'n. Xla' ū'tza' tī quincāmaxquī'yān tze latamat. Amén.

16

Pablo cāmacā'ni'lh saludos xalanī'n nac Roma

1 Iccālakmacā'nāchā'n hui'xina'n quintā'tinca'n Febe. Huā'mā' puscāt cātā'scuja xlaca'n tī tatapa'ksīni' Cristo nac Cencrea. 2 A'cxni' xla' nacālakchā'nān, calaktzī'ntit chī mintā'tinca'n. Chuntza' ixlītlahuatca'n tī ta'a'ka'ī' ixtachihuīn Dios. Calīmaktāya'tit tū xla' namaclacasqui'n. Xla' lhūhua' tī cāmaktāyanī't. Nā quit quimaktāyanī't.

3 Casaludarlī'tit Priscila ē Aquila. Xlaca'n tamāsu'yu chī Cristo Jesús, chuntza' chī quit. 4 Xlaca'n cā'a'kspulalh tū līji cua' a'cxni' quintamaktāyalh. Ū'tza' iccālīmaxquī' tapāxcatca'tzīn. Nā tamāstā' tapāxcatca'tzīn ixlīpō'ktuca'n tī jā israelitas tī tatapa'ksīni' Cristo. 5 Nā iccāmacā'ni' saludos tā'timīn tī tatakēstoka na ixchicca'n Priscila ē Aquila. Nā icmacā'ni' saludos Epeneto. Xla' quinamigo ē icpāxquī'. Xla' ū'tza' tī xapūla a'ka'ī'ni'lh Cristo nac Acaya. 6 Nā icmacā'ni' saludos María. Xla' scujnī't mimpālacataca'n. 7 Nā iccāmacā'ni' saludos quintā'israelitas tī Andrónico ē Junias. Ū'tunu'n xa'iccātā'chī'nī't. Apóstoles nā talakachi'xcuhuī' xlaca'n. Nā xlaca'n ixta'a'ka'ī'ni'nī'ttza' Cristo xapūla a'cxni' quit jāna'j xa'ica'ka'ī'.

8 Nā icmacā'ni' saludos Amplias. Icpāxquī' ixpālacata xla' nā a'ka'ī'ni' quiMāpa'ksīni'ca'n. 9 Nā icmacā'ni' saludos Urbano tī quincāmaktāyayān quina'n tī tā'scujāuj Cristo. Nā icmacā'ni' saludos Estaquis tī icpāxquī'. 10 Nā icmacā'ni' saludos Apeles. Tasu'yu xla' tzej a'ka'ī'ni' Cristo. Nā iccāmacā'ni' saludos tī tahui'lāna'ncha' na ixchic Aristóbulo. 11 Nā icmacā'ni' saludos quintā'israelita Herodión ē nā xalanī'n na ixchic Narciso tī ta'a'ka'ī'ni' quiMāpa'ksīni'ca'n. 12 Nā iccāmacā'ni' saludos Trifena ē Trifosa. Xlaca'n tatā'scuja quiMāpa'ksīni'ca'n.

Nā icmacā'ni' saludos Pérsida tī pāxquī'can. Huā'mā' puscāt tā'scujnī't quiMāpa'ksīni'ca'n. 13 Nā icmacā'ni' saludos Rufo. Tasu'yu xla' tzej a'ka'ī'ni' quiMāpa'ksīni'ca'n. Nā icmacā'ni' saludos ixtzī' Rufo, tī hua'chi quintzī' icca'tzīni'. 14 Nā iccāmacā'ni' saludos Asíncrito ē Flegonte ē Hermas ē Patrobas ē Hermes ē nā tā'timīn tī tatā'hui'lāna'ncha'. 15 Nā iccāmacā'ni' saludos Filólogo ē Julia ē Nereo ē nā ixtā'tin xapuscāt ē Olimpas ē ixlīpō'ktuca'n ixtachi'xcuhuī't Dios tī tatā'hui'lāna'ncha'.

16 Calāsaludarlī'tit ixpālacata lāpāxquī'yā'tit. Xalanī'n calhāxcuhuālh tī ta'a'ka'ī', xlaca'n cātamacā'ni'yān saludos.

17 Tā'timīn, iccāsqui'ni'yān hui'xina'n naca'tzīyā'tit tī tataxtumlī ē chuhua'j tamāsu'yu tū jā tze ē jā chuntza' chī cātamāsu'yuni'nī'ta'n xapūla. Cacātapekpānūni'tit xlaca'n. 18 Xlaca'n jā tatā'scujmā'nalh quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Tatlahua xmān tū xlaca'n talacasqui'n. Tasu'yu hua'chi tze tū tahuan ē hua'chi tzēhuanī't ixtachihuīnca'n. Xmān ta'a'kskāhuī' tī ta'a'ka'ī' tū cāhuanican. 19 Calhāxcuhuālh ca'tzīcantza' chī hui'xina'n a'ka'ī'yā'tit xatze tachihuīn ixla' Cristo. Huā'mā' iclīpāxuhua. Quit iclacasqui'n hui'xina'n tzejtza' naca'tzīyā'tit chī natlahua'yā'tit tū tze. Iclacasqui'n jā tipuhua'nā't natlahua'yā'tit tū jā tze. 20 Dios tī quincāmaxquī'yān tze latamat. Dios palaj naskāhuī' skāhuī'ni' chī cāscujni'cu'tunān hui'xina'n. QuiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n.

21 Cāmacā'ni'yāchā'n saludos Timoteo tī quintā'scuja, ē nā quintā'israelitas Lucio ē Jasón ē Sosípater.

22 Quit, Tercio, quimātzo'knīca huā'mā' carta. Iccāmacā'ni'yāchā'n saludos hui'xina'n tī a'ka'ī'yā'tit chī quit.

23 Cāmacā'ni'yāchā'n saludos Gayo. Quit Pablo icmaklahuī' na ixchic. Nā ā'tzā' tatakēstoka tī ta'a'ka'ī'. Nā cāmacā'ni'yāchā'n saludos Erasto tī tesorero huā'mā' cā'lacchicni'. Nā cāmacā'ni'yāchā'n saludos quintā'tinca'n Cuarto.

24 Cacāsicua'lanātlahuachā'n milīpō'ktuca'n quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Amén.

Pablo ixmāka'tlī' Dios

25 Chuhua'j camāka'tlī'uj Dios. Xla' tzē cāmaktāyayān tzej na'a'ka'ī'yā'tit chī xatze tachihuīn tū icmāsu'yu, ē tū ixla' Jesucristo. Xatze tachihuīn, xapūla jā tī chā'tin ixca'tzī. Chuhua'j Dios quincāmāca'tzīnīnī'ta'n. 26 Chuhua'j māsu'yucan. Nā chuntza' māsu'yucan nā ixtachihuīn Dios jā huanican profetas. Dios līmāpa'ksīni'lh nacāmāca'tzīnīkō'can ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't ixpālacata Dios lacasqui'n nata'a'ka'ī'ni' ē natakexmatni' Dios. Dios ū'tza' tī huī'lh pō'ktu quilhtamacuj.

27 Xmān Dios ca'tzīkō' ixlīpō'ktu. Calakachi'xcuhuī'ca Dios
pō'ktu quilhtamacuj ixpālacata Jesucristo. Amén.

1 Corintios

Pablo cātzo'knuni'lh xalanī'n nac Corinto tī ixta'a'ka'ī'ni' Cristo

1 Quit Pablo, ē quilacsacnī't Jesucristo ixapóstol na'icuan
chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Dios. Ictzo'knumā'lh ē nā
quintā'tinca'n Sóstenes nā xla' huī'lh huā'tzā'. 2 Huā'mā' carta
iccāmacā'ni'yāchān milīpō'ktuca'n tī a'ka'ī'ni'yā'tit ixtachihuīn
Dios ē xalanī'n nac Corinto. Iccātzo'knuni'yān hui'xina'n
tī cāsicua'lanātlahuanī'ta'n Cristo Jesús. Xla' cālacsacnī'ta'n ē
ixla' Dios huanī'ta'ntittza' ē ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī' xala'
calhāhuālh nac cā'quilhtamacuj. Xlaca'n talaktaquilhpūta
Dios ē ixlakalīyān tasqui'ni' cacāmaktāyalh chī hui'xina'n nā
squi'ni'yā'tit. 3 Dios quinTāta'ca'n ē quiMāpa'ksīni'ca'n Jesu-
cristo cacālakalhu'mani'. Tzej calatapā'tit.

Pablo māstā'lh tapāxcatca'tzīn ixpālacata Cristo cāsicua'lanātlahualh

4 Pō'ktu quilhtamacuj icmaxquī' tapāxcatca'tzīn quinDios
mimpālacataca'n. Dios cāmaxquī'nī'ta'n talakalhu'mān ē ū'tza'
huā'mā' talakalhu'mān cāmaxquī'n ixpālacata tapa'ksīni'ya'tit
Cristo Jesús. 5 Hui'xina'n tapa'ksīni'yā'tit Cristo, ē ū'tza' Dios
lhūhua' cālīmāsca'tīyān. Chuntza' tzej kexpatā'tit ē chuntza'
nacālīmāsu'yuni'yā'tit ā'makapitzīn. 6 Ixlīpō'ktu huā'mā'
Dios cātlahuani'n ixpālacata cuenta tlahua'tit ē a'ka'ī'tit tū
iccāmāsu'yuni'n tū ixla' Cristo. 7 Nā chuntza' hui'xina'n jā
tū cāmakasputān chī Dios quincāsicua'lanātlahuayān līhuan
ka'lhī'pā'na'ntit quilhtamacuj tū napūmin quiMāpa'ksīni'ca'n
Jesucristo. 8 Nā xla' nacāmaktāyayān hasta a'cxni'
nasputa cā'quilhtamacuj ē chuntza' jā tū na'a'nan tū
nacātalīmālacsu'yuyān a'cxni' nacāputzāna'nī Jesucristo.
9 Dios pō'ktu quilhtamacuj mākentaxtū tū mālacnū ē xla'
cālacsacnī'ta'n ē chuntza' chā'tin nalītaxtuyā'tit Jesucristo,
ī'Ska'ta' Dios, tī quiMāpa'ksīni'ca'n.

Tī ixta'a'ka'ī' tatalacpitzilh

10 Tā'timīn, iccāsqui'ni'yān ixpālacata ixlītli'hui'qui Jesucristo
ē iccāsqui'ni'yān talakalhu'mān milacxtimca'n nahua'nā'tit ē
jā titalacpitziyā'tit. Caka'lhī'tit a'ktin mintalacapāstacni'ca'n
milīpō'ktuca'n ē a'ktin mintapuhuātca'n. 11 Tachilh huā'tzā'
tī xalanī'n na ixchic Cloé. Xlaca'n quintamāca'tzīnīlh
hui'xina'n lāquilhni'yā'tit. 12 Ū'tza' huanicu'tun hui'xina'n
jā lacxtim hua'nā'tit. Makapitzīn tahuan: "Quit icstālani'
Pablo." Ā'makapitzīn tahuampala: "Quit icstālani' Apolos."
Ā'makapitzīn tahuampala: "Quit icstālani' Pedro." Ā'makapitzīn
tahuampala: "Quit icstālani' Cristo." 13 ¿Ē tapāpitzinī't Cristo?

¿Ē quit icnīlh nac cruz mimpālacataca'n? ¿Ē quit iccāmā'kpaxīn
naquilālīstālani'yāuj? 14 Icmaxquī' tapāxcatca'tzīn Dios jā
iccāmā'kpaxīlh nūn chā'tin tī hui'xina'n, xmān Crispo ē Gayo.
15 Chuntza' jā tī chā'tin tzē nahuan quit iccāmā'kpaxīlh
naquintastālani'lh. 16 Nā iccāmā'kpaxīlh xalanī'n na
ixchic Estéfanas. Jā icca'tzī palh icmā'kpaxīnī't ā'chā'tin.
17 Cristo jā quimacaminī't na'icmā'kpaxīni'n. Quimacamilh
na'iclīmāsu'yu ixtachihuīn Dios. Jā iclīmāsu'yu xalaka'tla'
tachihuīn. Palh chuntza' xa'ictlahualh, xa'iclakmaka'lh Cristo
tī pātīni'lh nac cruz.

Cristo lītasu'yu ixlītli'hui'qui Dios

18 Tī ta'a'mā'nalh nac pūpātīn ixpālacata jā ta'a'ka'ī'ni' Dios,
xlaca'n tapuhuan jā ixlacasqui'nca namāsu'yucan Cristo nīlh
nac cruz. Quina'n tī Cristo quincāmakapūtaxtūnī'ta'ntza'
puhuanāuj tū māsu'yucan chī līnīlh Cristo nac cruz, ū'tza'
ixlītli'hui'qui Dios. 19 Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
Na'icmālaksputū ixlīpō'ktu tū taca'tzī xalaka'tla' chi'xcuhuī'n.
Ū'tza' jā tū ixtapalh.
Na'iccāmāpānūni' pō'ktu ixlīskalalhca'n tī ā'chulā' taca'tzī.
20 Chuhua'j ¿chī natalītaxtu tī lakskalalhna' ē
mākelhtahua'kē'ni'nī'n? ¿Chī natalīla tī tzē talīchihuīna'n
catūhuālh? ¿Ē jā tamāxana'n na ixlacatīn Dios? Dios
ā'chulā' ca'tzī. Chuntza' ixtalacapāstacni'ca'n xalanī'n na
cā'quilhtamacuj hua'chi tachuyā na ixlacatīn Dios. 21 Masqui
skalalh tachi'xcuhuī't, jāla chuntza' talīlakapasa Dios. Xla' jā
makxteka chuntza' nalīlakapascan. Xla' līhui'līlh cāmakapūtaxtū
ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'ni' ixtachihuīn tū icmāsu'yumā'nauj
masqui ā'makapitzīn tahuan tachuyā.
22 Israelitas talacasqui'n catatlahualh a'ktin tū lī'a'cnīcan
ū'tunu'n tī tamāsu'yu ixtachihuīn Dios. Tī jā israelitas taputza
tī ā'chulā' taca'tzī. Palh jā chuntza', jā ta'a'ka'ī'ni'cu'tun
ixtachihuīn Dios. 23 Quina'n icmāsu'yuyāuj chī Cristo nīlh
nac cruz. Ū'tza' cālīmāmakchuyīlh israelitas ixpālacata jā
takexmatcu'tun. Xlaca'n tī jā israelitas tapuhuan tachuyā.
24 Tī Dios cālacsacli ē xlaca'n ta'a'ka'ī', masqui israelitas ē
masqui jā israelitas, taca'tzī Cristo ka'lhī ixlītli'hui'qui Dios
ē ixtalacapāstacni' Dios. 25 Ixtalacapāstacni'ca'n chi'xcuhuī'n
jāla catitamālakchā'nīlh ixtalacapāstacni' Dios. Chi'xcuhuī'n
tapuhuan Dios hua'chi jā ixka'lhī ixlītli'hui'qui chī Cristo
nīlh nac cruz. Dios ā'chulā' māpa'ksīni'n ē jā chi'xcuhuī'n.
26 Cuenta catlahua'tit māni' hui'xina'n, tā'timīn. Na
milacpu'na'i'tātca'n hui'xina'n tī Dios cālacsacni' jā lhūhua'
tī xalakskalalhna' ixtahuanī't a'cxni' ta'a'ka'ī'lh. Jā lhūhua'
ixtahui'lanalh tī māpa'ksīni'nī'n ixtahuanī't a'cxni' ta'a'ka'ī'lh ē
jā lhūhua' ixtahui'lanalh tī laka'tla'n chi'xcuhuī'n ixtahuanī't.

27 Dios cālacsacli tī xla' cālacasquī'n masqui puhuancan jā
taca'tzī. Cālacsacli nacālīmāmāxanī' tī ā'chulā' taca'tzī. Dios
cālacsacli tī puhuancan jā lactli'hui'qui nacālīmāmāxanī' tī
xalactli'hui'quin. 28 Dios cālacsacli tī cāpuhuanican xlaca'n
jā laka'tla'n chi'xcuhuī'n ē tī cālakmaka'ncanī't hua'chi
jā tū ixtapalhca'n ē chuntza' tzē natalīmālaksputū tū
cāpuhuanican ixlacasqui'nca. 29 Nā chuntza' jā tī chā'tin
tzē ka'tla' nalīmakca'tzī na ixlacatīn Dios. 30 Hui'xina'n
tapa'ksīni'yā't'tit Cristo Jesús xmān ixlītli'hui'qui Dios. Ū't'za'
quincālīmāsu'yuni'n ixtalacasqui'nīn. Dios quincālaktzī'nān
lactze quina'n. Dios quincāmāpānūni'n quincuentaca'n
ē ū't'za' quincālīmakapūtaxtuyān. 31 Chuntza' tatzo'kni' na
ixtachihuīn Dios:
Tī ka'tla' makca'tzī, ka'tla' calīmakca'tzīlh tū
quincātlahuani'nī't'a'n Māpa'ksīni'.

2

Māsu'yuca chī līxtokohua'ca'ca Cristo

1 Chuntza' a'cxni' pūla icchā'lh ē iccāta'chihuīna'n, jā
iccāmāsu'yuni'n hua'chi chā'tin xaka'tla' a'kchihuīna'. Jā
ka'tla' quintachihuīn ē nūn lhūhua' quintalacapāstacni',
a'cxni' xa'iccāmāsu'yuni'yān tū ixlīcāna' ixla' Dios ē tū jā
ixtasu'yu hasta chuhua'j. 2 Quit iclīhui'līlh jā tū quimaca'tzi,
xmān Jesucristo tī maknīca nac cruz. 3 Quit hua'chi jā
tli'hui'qui xa'icuanī't a'cxni' xa'iccātā'hui'lān ē xa'icjicua'n ē
xa'icxpipi. 4 Quintachihuīn ē chī xa'iccāmāsca'tīyān jā chī ixla'
xaka'tla' a'kchihuīna' tī ā'chulā' ca'tzī. Palh chuntza' cahuālh
xa'iccāmāsca'tīn, jā ixtitasu'yulh chī ī'scujmā'lh Espíritu Santo
ē ixlītli'hui'qui Dios. Espíritu Santo quimāsu'yuni'lh tachihuīn
ē iclīchihuīna'nli ixlītli'hui'qui. 5 Chuntza' jā nalī'a'ka'īyā't'tit
ixtalacapāstacni'ca'n chi'xcuhuī'n. Xmān nalī'a'ka'ī'yā't'tit
ixlītli'hui'qui Dios.

Dios cālīmāsu'yuni' tachi'xcuhuī't Espíritu Santo

6 Na ixlacpu'na'i'tātca'n tī tzej takexmata ixtachihuīn Dios,
tasu'yu chī icca'tzī. Quintalacapāstacni' jā chuntza' chī
ixlaca'n xanapuxcu'nu' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Xlaca'n
natalaksputa. 7 Iclīchihuīna'nāuj ixtalacapāstacni' Dios tū jāna'j
ixca'tzīcan. Talacapāstacni' ū't'za' huā'mā': A'cxni' jāna'j tū
ixa'nan cā'quilhtamacuj, xmān ixtalacapāstacni' Dios ixuanī't
naka'lhīyāuj quilatamatca'n tū jā catilaksputli. 8 Jā tī chā'tin
māpa'ksīnī'n xala' nac cā'quilhtamacuj takexmatnī't huā'mā'
tū jāna'j ixca'tzīcan. Palh ixtakexmatli cahuālh, jā maktin
ixtaxtokohua'ca'lh Māpa'ksīni' tī ā'chulā' xaka'tla'. 9 Chuntza'
tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
Jā tī chā'tin laktzī'nī't
ē jā tī chā'tin kexmatnī't

ē jā tī chā'tin puhuanī't tū Dios cāxui'līnī't ixpālacataca'n tī
tapāxquī'.
10 Dios ixlīcāna' quincālīmāsu'yuni'n Espíritu Santo ē jā tū
mātzē'kni'canī't Espíritu. Xla' ca'tzī hasta ixtalacapāstacni' Dios
ē chī līhuī'lh Dios.
11 ¿Tīchu ca'tzī tū lacpuhuan chā'tin chi'xcu'? Xmān ixlīmān
ca'tzī. Chuntza' jā tī chā'tin tzē ca'tzī ixtalacapāstacni' Dios;
xmān ixEspíritu Dios cā'tzī. 12 Dios quincāmaxquī'nī'ta'n
Espíritu tī ixla' Dios ē jā ixlaca'n chi'xcuhuī'n. Chuntza'
tzē nakexmatāuj chī Dios quincālakalhu'manān ē
quincāmaxquī'yān talacapāstacni'. 13 Jā icmāsu'yuyāuj chuntza'
chī tamāsu'yu tachi'xcuhuī't masqui taca'tzī catūhuālh.
Quina'n iccāmāsu'yuni'yāuj tū quincāmāsu'yuni'yān Espíritu.
Chuntza' iccāmāsu'yuni'yāuj xlaca'n tī taka'lhī Espíritu Santo ē
xlaca'n takexmata tū ixla' Dios.
14 Chā'tin chi'xcu' tī jā ka'lhī xasāsti' ixlatamat xmān la-
capāstaca tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Jāla maktīni'n tū
māsu'yu Espíritu Santo. Lacpuhuan hua'chi tachuyā. Jāla
kexmata ixpālacata xmān Espíritu Santo līkexmatcan. 15 Espíritu
Santo cātanūni'nī'ttza' chi'xcu'huī'n tī ixla' Dios ē chuntza'
talīkexmata tū ā'chulā' ixlacasqui'nca. Chi'xcu' tī jā ka'lhī
xasāsti' ixlatamat jāla ca'tzī chī lītalakpalī tī ka'lhī xasāsti'
ixlatamat. 16 Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
¿Tīchu lakapasnī't ixtalacapāstacni' Māpa'ksīni' Dios?
¿Tīchu tzē namāsu'yuni' tū natlahua?
Quina'n iclacapāstacnāuj chī Cristo lacasqui'n.

3

Chī ixlatamatca'n tī tatā'scuja Dios

1 Chuntza', tā'timīn, jāla iccāhuanin chī xa'iccāhuani
xlaca'n tī takexmata Espíritu Santo. Ixlacasqui'nca
hui'xina'n na'iccāhuaniyān chī tatzucumā'nalhcus ta'a'ka'ī'ni'
ixtachihuīn Dios ē tī tatlahuamā'nalhcus tū xmān xlaca'n
talacasqui'n. Hui'xina'n hua'chi lacstīn. 2 Nā hua'chi
ska'ta' jāna'j la laktzaka quinīt ē xmān hua' ixtzi'quī',
chuntza' jāla iccāmāsu'yuni'n tū jicslīhua' nakexpatatit.
Jāla catisca'ttit. Nūn chuhua'j jā iccāmāsu'yuni'yān tū
jicslīhua' nakexpatatit. 3 Lacapāstacna'nā'titcus hua'chi tī
jāna'j ta'a'ka'ī'. Palh lāquilhnīpā'na'ntitcus ē lāsītzī'ni'yā'tit
ē lāquiclhlaktzī'nā'titcus, tasu'yu tlahua'yā'titcus tū xmān
mintapāxuhuānca'n. Latā'kchokoyā'tit hua'chi xalanī'n nac
cā'quilhtamacuj. 4 Makapitzīn chī hui'xina'n tahuan: “Quit
icstālani' Pablo.” Ā'makapitzīn tahuampala: “Quit icstālani'
Apolos.” A'cxni' chuntza' hua'nātit tapāpitzipā'nantit hua'chi
xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.

5 A'cxni' iccāmāsu'yuni'n, jā iccāmāsu'yuni'n
naquilāstālani'yāuj. Apolos jā cāmāsu'yuni'n nastālani'yā'tit
xla'. Quina'n xmān ī'scujnu'nī'n Dios. Quit iccāmāsu'yuni'n
ixtachihuīn Dios ē huixina'n a'ka'ī'tit. Chā'tunu' quina'n
ictlahuáuj quintascujūtca'n tū Dios quincāmaxquī'n. 6 Quit
ictzuculh iccāmāsu'yuni'yān ixtachihuīn Dios. Ā'līstān
milh Apolos. Nā xla' māsu'yupālh ixtachihuīn Dios. Dios
ixcāmā'a'ka'ī'nīmā'n. Ū'tza' hua'chi quit iccha'nli ixtachihuīn
Dios ē Apolos mu'nulh ē Dios makastacli ē tahua'ca'lh huā'mā'
tacha'nān. 7 Chuntza' tī cha'nli ē tī mu'nulh, xlaca'n chu
lacxtim ixpālacata xmān Dios ū'tza' maxquī' ī'stacat. 8 Tī
cha'n ē tī mu'nu lacxtim ī'scujnu'nī'n. Chā'tunu' namaktīni'n
ixtatlaj chuntza' chī scujli. 9 Chuntza' quina'n ī'scujnu'nī'n
ixpālacata ictā'scujāuj Dios ē hui'xina'n hua'chi ixtacuxtu
Dios jā cha'ncan ixtachihuīn Dios. Xla' maktaka'lhmā'lh ē
natahua'ca'.

Nā hui'xina'n hua'chi a'ktin chic tū ixla' Dios ē tū
yāhuamā'cacus. 10 Dios quilacsacli ē quimāsu'yuni'lh chī
na'icmāsu'yu ixtachihuīn jā jā maktin kexmatcanī't. Ā'līstān
milh ā'chā'tin. Nā xla' māsu'yulh ixtachihuīn Dios. Ū'tza'
hua'chi quit chā'tin tī ictlahualh ixlītzucuni' chic. Ā'chā'tin
namin nayāhua tzamā' chic. Ū'tza' ixlīlacasqui'nca chā'tunu'
cuenta catlahualh tūchu nalīcāxtlahua tzamā' chic. 11 Xmān
a'ktin ixlītzucuni' huā'mā' chic tū ixla' Dios tū yāhuamā'cacus.
Ū'tza' huā'mā' tū iccāmāsu'yuni'n ixpālacata Jesucristo ē chī
pātīni'lh nac cruz. 12 Kempālhūhua' namāsu'yucan tū ixla'
Dios, chuntza' chī a'ktin chic kempālhūhua' nalīcāxtlahuacan.
Makapitzīn natalīcāxtlahua oro o plata o xatze chihuix tū
tāyani'. Ā'makapitzīn natalīcāxtlahua qui'hui' o matlū'c o seket
tū jā tāyani'. 13 Nachin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' natasu'yu
tū talīscujli chā'tunu'. A'cxni' namin tzamā' quilhtamacuj
natzucu hua'chi macscut ē chuntza' chī oro ē plata tatāyani'
macscut, chu chuntza' ixtascujūt xatze mākelhtahua'kē'ni' nā
natāyani'. 14 Palh ixtascujūt chā'tin natāyani', xla' namaktīni'n
ixtatlaj. 15 Palh jā tāyani' ixtascujūt chā'tin, nasputni' ixtatlaj.
Masqui namālaksputūni' ixtatlaj, Dios namakapūtaxtū
chuntza' hua'chi chi'xcu' tī na'a'kapūtaxtu a'cxni' lhcumā'lh
ixchic ē nalhcukō' ixlīpō'ktu tū ixka'lhī.

16 ¿Ē jā ca'tzīyā'tit milīpō'ktuca'n hui'xina'n hua'chi ixtemplo
Dios? Espíritu Santo huī'lh na milīstacna'ca'n. 17 Nā palh
chā'tin natlahuani' tū jā tze ixtemplo Dios, Dios namālaksputū
xla' ixpālacata ixtemplo Dios xatasicua'lanātlahua. Hui'xina'n
lītaxtutit ixtemplo Dios a'cxni' a'ka'ī'tit.

18 Jā cata'a'kskāhuī'tit mina'cstuca'n. Palh chā'tin na mi-
lacpu'na'i'tātca'n lacpuhuan skalalh xla' ixpālacata tū a'nan

nac cā'quilhtamacuj, calalh hua'chi jā tū ixca'tzī. Chuntza' tzē
nasca'ta tū ā'chulā' ixlacasqui'nca. 19 Tzamā' talacapāstacni'
tū xala' nac cā'quilhtamacuj Dios cālaktzī'n hua'chi tachuyā.
Chuntza' tatzo'kni':
Tī tapuhuan lakskalalhna', ū'tunu'n Dios nacāmātlahuanī
tū natalīta'a'kskāhuī' ixa'cstuca'n ixlīlakskalalhca'n a'cxni' tat-
lahuacu'tun ixtalacapāstacni'ca'n
ē chuntza' jāla catitamākentaxtūlh.
20 Tatzo'kni' huampala:
Māpa'ksīni' Dios cālakapasni' ixtalacapāstacni'ca'n
tī lakskalalhna'
ē cālaktzī'n hua'chi jā tū ixtapalhca'n.
21 Chuntza' jā ka'tla' catimakca'tzītit ixpālacata tū tlahualh
catīhuālh chi'xcu' o tū māsu'yulh. Ixlīpō'ktu catūhuālh milaca'n.
22 Ixlīpō'ktu catūhuālh milaca'n ē tzē na'iccālīmaktāyayān.
Pablo ē Apolos ē Pedro, quilīpō'ktuca'n tzē naiccālīmaktāyayān
hui'xinan. Nā milaca'n cā'quilhtamacuj ixpālacata tzē
nacālīmaktāyayān. Masqui hui'lā'na'ntitcus ē masqui canī'tit,
Dios nacāmaktāyayān. Tū lamā'lh ē tū nalacus, pō'ktu ū'tza'
tzē nacālīmaktāyayān. 23 Pō'ktu milaca'n ixpālacata hui'xi'na'n
tapa'ksīni'yā'tit Cristo, ē Cristo tapa'ksīni' Dios.

4

Ixtascujūtca'n apóstoles

1 Quina'n tī apóstoles, caquincātalaktzī'n quina'n ī'scujnu'nī'n
Cristo tī quincāmacamaxquī'nī'tan quintascujūtca'n ē ū'tza'
na'icmāsu'yuyāuj tū ixla' Dios ē tū Dios quincāmāca'tzīnīn.
2 Tī macamaxquī'canī't tascujūt ixlacasqui'nca xla' tzej
namākentaxtū tū līmāpa'ksīcanī't. 3 Quit jā quimaca'tzi tū
puhua'nā'tit. Ē quit jā quimaca'tzi tū tapuhuan ā'makapitzīn
tachi'xcuhuī't quimpalacata. Quit jāla na'icuan palh tze o
jā tze quit. 4 Masqui icmakca'tzī palh jā tū iclaclē'n palhāsā'
iclaclē'n. Dios nahuan palh iclaclē'n. 5 A'cxni' jāna'j min
Māpa'ksīni' Jesucristo, jā catipuhua'ntit palh tze o jā tze
ā'chā'tin ixpālacata tū tlahualh. A'cxni' namin Māpa'ksīni',
xla' namālakxkakēni'nkō' ixlīpō'ktu catūhuālh tū tatzē'knī't jā
cā'pucsua'. Namāsu'yukō' ixlīpō'ktu tū tapuhuan tachi'xcuhuī't
ē tū tatlahuacu'tun. Tzamā' quilhtamacuj Dios nacāmāka'tlī'
chā'tunu' ixpālacata xatze tū tatlahuanī't.
6 Tā'timīn, ixlīpō'ktu hua'mā' iccātzo'knuni'nī'ta'n
quimpālacataca'n quit ē Apolos. Ū'tza' hua'chi tū
iccālīpūlani'mā'n nalīsca'tā'tit chī tzej nakexpatni'yā'tit
ixtachihuīn Dios tū tzo'kcanī't. Chuntza' jā ka'tla'
tilīmakca'tzīyā'tit ixpālacata chā'tin mākelhtahua'kē'ni' ē jā
catilakmaka'ntit ā'chā'tin. 7 Jā tipuhua'na'tit palh hui'xina'n

ā'chulā' xatze. Pō'ktu tū ka'lhī'yā'tit Dios cāmaxquī'nī'ta'n. Jā tla'janī'ta'ntit. Jā ka'tla' tilīmakca'tzīyā'tit tū cāmaxquī'nī'ta'n Dios.

8 Makca'tzīyā'tit hua'chi jā tū caticāsputni'n ē makca'tzīyā'tit hua'chi ka'lhī'yā'tit ixlīpō'ktu tū maclacasqui'nā'tit. Puhua'nā'tit tzē natapa'ksīyā'tit mina'cstuca'n ē quilāmakxteknī'ta'uj. Jātza' lacasqui'nā'tit na'iccāmaktāyayān. Xatze palh ixlīcāna' ixmāpa'ksīni'ntit cahuālh ixpālacata quina'n tzē xa'iccātā'māpa'ksīni'n. 9 Palhāsā' Dios lacasqui'n quina'n apóstoles ictasu'yuyāuj hua'chi chi'xcuhuī'n tī ā'chulā' xatalakmaka' ē hua'chi tī līhui'līcan namaknīcan. Quincātatlahuanī'ta'n hua'chi tū nalīstāna'ncan nac cā'quilhtamacuj ē na ixlacatīnca'n ángeles ē tachi'xcuhuī't. Quincātalaktzī'nān hua'chi tī jā tū quintapalhca'n. 10 Huancan quina'n laclhkēntin ixpālacata Cristo. Ē hui'xina'n puhua'nā'tit ca'tzīyā'tit tū ixla' Cristo. Huancan quina'n xaxlajuanani'n ē hui'xina'n tī iccātzo'knuni'yān ka'lhī'yā'tit līti'hui'qui. Hui'xina'n cātalakachi'xcuhuī'yān ē quina'n xatalakmaka'. 11 Hasta chuhua'j quina'n ictzi'ncsāuj ē ickelhpūtīyāuj ē jātza' tze quilu'xu'ca'n. Quincātatucsān ē ictejelatlā'huanāuj. 12 Palha' icscujāuj na'iclīhuā'yanāuj, ē ictlakua'nāuj. A'cxni' quincātalakapalayān, quina'n icsqui'ni'yāuj Dios ixpālacataca'n. A'cxni' quincātamakapātīni'nān, quina'n ictāyani'yāuj. 13 A'cxni' jā tze quincātalīchihuīna'nān, quina'n lacatejtin ickelhtīni'nāuj. Hasta chuhua'j cā'lhūhua'lacatīn quina'n hua'chi pa'lhxtum iclanī'tauj ē hua'chi xatanca'chi' ixlīpō'ktu tū lakmaka'ncan.

14 Jā iccālīmāmāxanī'cu'tunā'n tū iccātzo'knuni'yān. Iccātzo'knuni'yān huā'mā' na'iccāmāca'tzīnīyān tū natlahua'yā'tit. Iccāpāxquī'yān hua'chi quincamana'. 15 Masqui ixcāka'lhī'tit a'kcāuj mil tī nacātamāsu'yuni'yān ixpālacata Cristo, xmān chā'tin hua'chi mintāta'ca'n. Quit mintāta'ca'n ixpālacata Cristo ē xatze tachihuīn tū iccāmāsca'tīyān. 16 Ū'tza' iccālīsqui'ni'yān caquilāmaksca'txtūj chī nalītahui'layā'tit.

17 Ū'tza' huā'mā' iccālīlakmacā'nchān Timoteo. Nā xla' lītaxtulh hua'chi quinkahua'cha ixpālacata quiMāpa'ksīni' ē laktza' icpāxquī' ē xla' mākentaxtū ixtalacasqui'nīn Dios. Timoteo nacāmāpāstaquīyān chī iclīlatlā'huan ē ickexmatni' Cristo ē chuntza' chī iccāmāsu'yuni'mā'lh ā'makapitzīn nā chuntza' xlaca'n natalīlatā'kchoko. Chuntza' chi icmāsu'yu calhāxcuhuālh nac templo. 18 Makapitzīn hui'xina'n ka'tla' līmakca'tzīyā'tit ixpālacata puhua'nā'tit: "Jā catimilh Pablo." 19 Palh Dios lacasqui'n, palaj na'iccālaka'nāchān ē na'iclakapasa ixlītli'hui'quica'n xlaca'n tī ka'tla' tamakca'tzī o palh xmān tahuan. 20 Natasu'yu tīchu tatapa'ksīni' Dios.

Natasu'yu ixpālacata tū tzē talītlahua ixlītli'hui'qui Dios, ē jā xmān tū tahuan chi'xcuhuī'n. 21 ¿Tūchu lacasqui'nā'tit a'cxni' na'iccālaka'nāchān? ¿Lacasqui'nā'tit na'icmin na'iccācastigarlīyān o lacasqui'nā'tit na'iccāpāxquī'yān ē na'iccālakalhu'manān?

5

Makapātīnīca tī ixtlahua tū jā tze

1 Ixlīcāna' ca'tzīcan a'nan na milacpu'na'i'tātca'n chā'tin jā tzeya chi'xcu'. Xla' tā'tahuī'lh ixtūtzī'. Ē tī jā ta'a'ka'ī' jā chuntza' talamā'nalh. 2 Hui'xina'n jā māxa'na'nā'tit ē nūn līpuhuanā'tit ixpālacata hua'mā tū jā tze. Ixtamacxtutit na milacpu'na'i'tātca'n tzamā' chi'xcu' tī ka'lhī ixtā'lāpāxquī'n. 3 Quit masqui jā a'ntza' icuī'lh a'cxni' talacxtimīyā'tit, iccālacapāstacmā'n. Chuntza' hua'chi icui'lacha' ē icputzāna'nīnī'ta'ncha'tza'. 4 A'cxni' takēstokchipitit ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo ē cātā'hui'lan ixlītli'hui'qui, ē a'cxni' hua'chi xa'icui'lacha', ixpālacata iccālacapāstacmā'n, 5 catamacxtutit na milacpu'na'i'tātca'n tzamā' chi'xcu'. Namacamaxquī'yā'tit Skā'huī'ni' ē xla' namakapātīni'n ixmacni' ē namakapūtaxtūcan ixlīstacna' a'cxni' namimpala Māpa'ksīni' Jesucristo.

6 Jā tze chī ka'tla' makca'tzīyā'tit. ¿Ē jā ca'tzīyā'tit macsti'na'j levadura laklhtāyakō' ixlīpō'ktu tasquit? Chuntza' ixcuenta chā'tin chi'xcu' nacāmāpasīkō'yān milīpō'ktuca'n ixpālacata ū'tza' nacāmāsu'yuni' ā'makapitzīn. 7 Camakxtektit ixlīpō'ktu tū jā tze. Ū'tza' hua'chi xaxcu'ta levadura. Camāxtutit xla' ē chuntza' nalītaxtuyā'tit hua'chi xasāsti' tasquit tū jā ka'lhī levadura. Ixlacasqui'nca lactze nahua'nātit ixpālacata maknīcanī't Cristo quimpālacataca'n chuntza' chī maknīcan purecu' tū nalīlakatāyana'ncan a'cxni' pascua. 8 A'cxni' tlahuacan ixcā'tani'ca'n israelitas tū huanican pascua, maka'ncan xamakās levadura ē hua'can xasāsti' pāntzīn tū jā ka'lhī levadura. Chuntza' calaktaquilhpūtauj Dios. Ixlacasqui'nca pūla camakxtekui tū jā tze talacapāstacni' ē pō'ktu tū jā tze. Catahui'lauj līlacatejtin. Chuntza' calaktaquilhpūtauj Dios.

9 Iccātzo'knuni'nī'ta'ntza' a'ktin carta jā caticātā'talacxtuctit tī tatlahua tū jā tze. 10 Jā xa'icuanicu'tun xalanī'n tzamā' cā'quilhtamacuj tī tatlahua tū jā tze. Ē jā xa'icuanicu'tun tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj ē tatampi'lhīni'n ē ta'a'kskāhuī'ka'lhāna'n. Nūn xa'icuanicu'tun jā caticātā'talacxtuctit xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tī talakachi'xcuhuī' ixídolosca'n. Palh jā ixcātā'talacxtuctit jā tī chā'tin xlaca'n, ixlacasqui'nca namakxtekātit huā'mā' cā'quilhtamacuj. 11 Tū iccātzo'knuni'nī'ta'n ū'tza' huā'mā': Palh

chā'tin tī a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios ē nā xla' tlahua tū jā tze, jā catitā'talacxtuctit. Palh chā'tin tī a'ka'ī' ē tlahua tū jā tze o tampi'lhīni'n o lakachi'xcuhuī' ixídolo, jā catitā'talacxtuctit ē jā titā'huā'ya'nā'tit. Jā titā'huā'ya'nā'tit tī a'ka'ī' ē xla' lakapalana'n o ka'chī o ka'lhāna'n. 12-13 ¿Ē quimaca'tzi na'iccālīputzāna'ni' tī jā ta'a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios? Tī jā ta'a'ka'ī', xlaca'n Dios nacāputzāna'ni'. Ixlacasqui'nca hui'xina'n naputzāna'nī'yā'tit tī ta'a'ka'ī'. Chuntza' catamacxtutit na milacpu'na'i'tātca'n tzamā' chi'xcu' tī tlahua huā'mā' tū jā tze.

6

Tī tā'talacapū'ni' na ixlacatīnca'n jueces tī jā ta'a'ka'ī'

1 A'cxni' chā'tin putzāna'nīcu'tun catūhuālh ā'chā'tin tī a'ka'ī', līmāxana' palh ixmālacapū'lh na ixlacatīnca'n tī jā ta'a'ka'ī'. Ixtaputzāna'nīlh tī tā'tapa'ksīni' Dios. 2 Hui'xina'n tī tā'tapa'ksīyā'tit Dios nacāputzāna'nī'yā'tit tachi'xcuhuī't a'cxni' nasputa cā'quilhtamacuj. Palh hui'xina'n nacāputzāna'nī'yā'tit ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, nā tzē naputzāna'nī'yā'tit tū jā ixlacasqui'nca. 3 ¿Ē jā ca'tzīyā'tit quina'n nacāputzāna'nīyāuj ángeles? Palh nacāputzāna'nīyāuj ángeles, ā'chulā' tzē nacāputzāna'nīyāuj tū xala' nac cā'quilhtamacuj. 4 Chuntza' palh ixlacasqui'nca naputzāna'nī'yā'tit catūhuālh xala' nac cā'quilhtamacuj, ¿tū ixpālacata lacasqui'nā'tit nacātaputzāna'ni'yān chi'xcuhuī'n tī jā cālakachi'xcuhuī'can na ixlacatīnca'n tī ta'a'ka'ī'? 5 Huā'mā' iccāhuaniyān na'iccāmāmāxanī'yān. ¿Ē jā huī'lh chā'tin na milacpu'na'i'tātca'n tī tzē nacāputzāna'nīyān hui'xina'n tī lītā'timīn? 6 Ca'tzīyā'tit huī'lh. Chuntza' jā tze chī tlahua'yā'tit a'cxni' chā'tin tī a'ka'ī' ē namālacapū' ā'chā'tin xatā'tin ē nalacāxtlahua'yā'tit na ixlacatīnca'n tī jā ta'a'ka'ī'.

7 Lāmālacapū'yā'tit lītā'timīn ē chuntza' tasu'yu jā mākentaxtūyā'tit ixtalacasqui'nīn Dios ē lhūhua'cus cāsputni'yān. Ixlīpātītit tū jā tze tū cātatlahuani'n. Ixtāya'ni'tit chī cāta'a'kskāhuī'maktīn. 8 Hui'xina'n lātlahua'ni'yā'tit tū jā tze ē cā'a'kskāhuī'maktīyā'tit masqui mintā'tinca'n.

9 ¿Ē jā ca'tzīyā'tit tī tatlahua tū jā tze, xlaca'n jāla catitatanūlh jā Dios māpa'ksīni'nkō'? Jā tita'a'kskāhuī'yā'tit mina'cstuca'n. Tī taka'lhī ixtā'lāpāxquī'nca'n ē tī tatlahua tū jā tze ē tī talaktaquilhpūta ídolos, xlaca'n jāla catitatanūlh jā Dios māpa'ksīni'nkō'. Nā tī talātahui'lāna'lh līlacchi'xcuhuī'n ē tī tala līpuscāt, xlaca'n jāla catitatanūlh jā Dios māpa'ksīni'nkō'. 10 Nā tī taka'lhāna'n ē tī talakca'tzan catūhuālh ē tī taka'chī jāla catitatanūlh jā Dios māpa'ksīni'nkō'. Nā tī talakapalana'n ē tī ta'a'kskāhuī'maktīni'n catūhuālh jāla catitatanūlh jā

Dios māpa'ksīni'nkō'. Nūn tī chā'tin xlaca'n catitatanūlh jā Dios māpa'ksīni'nkō'. 11 Chuntza' ixtlahua'yā'tit makapitzīn hui'xina'n. Chuhua'j Dios cālacsacnī'ta'n ē cāxapani'nī'ta'n mincuentaca'n ē lacasqui'n natlahua'yā'tit ixtalacasqui'nīn. Chuhua'j Dios cālaktzī'nān lacuantza' hui'xina'n ixpālacata ixlītli'hui'qui quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo ē ixpālacata ixlītli'hui'qui ixEspíritu quinDiosca'n.

Ixlacasqui'nca Dios namāpa'ksī quimacni'ca'n

12 Tzē na'icuan: "Icka'lhī līmāpa'ksīn ē tzē na'ictlahua ixlīpō'ktu catūhuālh tū iclacasqui'n." Masqui xa'icuanli, jā ixlīpō'ktu tū ictlahuacu'tun nacāmaktāya ā'makapitzīn. Tzē na'icuan: "Tzē na'ictlahua catūxcuhuālh tū iclacasqui'n. Masqui xa'icuanli, jā ictlahuacu'tun catūhuālh tū jāla na'icmakxteka ā'līstān ē ū'tza' naquilīskāhuī'." 13 Nā nahuancan: "Quimpānca'n maclacasqui'n līhua' ē huī'lh līhua' ixpālacata quimpānca'n", nahuancan. Chī kempātu' jā catitatāyani'lh pō'ktu quilhtamacuj. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Dios nacāmālakuanī chī kempātu'. Dios tlahualh quimacni'ca'n nalīlakachi'xcuhuī'yāuj xla'. Xla' quincāmaxquī'yān tū maclacasqui'n quimacni'ca'n. Jā lacasqui'n nalītlahuayāuj tū jā tze quimacni'ca'n. 14 Chuntza' chī Dios mālacastālancuanīlh ixmacni' Māpa'ksīni' Jesucristo nā chuntza' nalīmālacastālancuanī quimacni'ca'n ixlītli'hui'qui.

15 ¿Ē jā ca'tzīyā'tit quimacni'ca'n tā'tapa'ksī Cristo? Quimacni' tū tapa'ksīni' Cristo, ¿chī na'iclītā'talacxtimī chā'tin puscāt xala' nac cā'tejen? Jā maktin ictitlahualh. 16 ¿Ē jā ca'tzīyā'tit a'cxni' chā'tin chi'xcu' tā'talacxtimī chā'tin puscāt tī xala' nac cā'tejen chu a'ktin macni' natahuan a'cxni' natā'talacxtimī? Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: Ixchā'tu'ca'n chu a'ktin macni' natahuan.
17 A'cxni' natamacamāstā'ni'ya' Jesús, minchā'tu'ca'n nalītaxtuyā'tit chu a'ktin līstacna'.

18 Jā catlahua'tit tū jā tze. A'cxni' chā'tin ka'lhī ixtā'lāpāxquī'n, xla' ixa'cstu lactlahua ixmacni'. 19 Ca'tzīyā'tit Dios cāmaxquī'nī'ta'n Espíritu Santo ē chī xla' tanūmā'lh na milīstacna'ca'n, chuntza' mimacni'ca'n lanī't ixtemplo Espíritu Santo. Ixlacasqui'nca Dios namāpa'ksīni'n a'ntza'. Hui'xina'n jā tapa'ksīyā'tit mē'cstuca'n; tapa'ksīni'yā'tit Dios. 20 Tapalaxla' cālītamāhuanī'ta'n a'cxni' Jesucristo xokolh nac cruz. Ū'tza' tū lītlahua'yā'tit mimacni'ca'n calīlakachi'xcuhuī'tit Dios ixpālacata tapa'ksīni'yā'tit Dios.

7

Ixpālacata chī tamakaxtokcan

1 Tū quilātzo'knuni'uj, chuhua'j iccākelhtīyān. Tze palh
chā'tin chi'xcu' jā maktin tā'talacxtimī chā'tin puscāt.
2 Masqui tze chuntza', ixpālacata lhūhua' a'nan tī taka'lhī
ixtā'lāpāxquī'nca'n, caka'lhīlh chā'tin chi'xcu' xmān chā'tin
ixpuscāt ē chā'tin puscāt caka'lhīlh xmān chā'tin ixkōlu'.
3 Camākentaxtūlh chā'tunu' chi'xcuhuī'n tū ixlacasqui'nca
ixpālacata ixpuscātca'n. Chuntza' chā'tunu' puscan
camākentaxtūlh tū ixlacasqui'nca ixpālacata ixkōlu'ca'n.
4 Puscāt jātza' ixlīmān māpa'ksī ixmacni'; ixkōlu' nā
tā'māpa'ksī. Nā chuntza' chi'xcu' jātza' ixlīmān māpa'ksī
ixmacni'; nā īxpuscāt tā'māpa'ksī. 5 Palh chi'xcu' ē ixpuscāt
ā'chulā' natatlahuacu'tun oración, tzē natachihuīna'n jā
natalātā'lhtata jā a'klhūhua' quilhtamacuj, ē jā makās.
Palh makās jā natalātā'lhtata, skāhuī'ni' nacālīlaktzī'ncu'tun
ixpālacata jā catitatāyani'lh.
6 Ū'tza' huā'mā' iccāhuaniyān tzē tlahuacan. Jā
iccāmāpa'ksīmā'n. 7 Iclacasqui'n ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't
ixtalalh chuntza' chī quit. Dios cāmaxquī' chā'tunu'
chi'xcuhuī'n chī tzē natalatā'kchoko. Chā'tin tzē natlahua
catūhuālh ē ā'chā'tin natlahua tū ā'xtum. Chā'tin
natamakaxtoka ē ā'chā'tin jā ixlacasqui'nca natamakaxtoka.
8 Iccāhuaniyān hui'xina'n tī jā ā'tamakaxtoka'tit ē tī
cānīmaka'ncanī'ttza', tze palh natahui'la'yā'tit chuntza' chī quit.
9 Palh chā'tin jā catitāyani'lh ixlīmān, xatze catamakaxtokli
ixpālacata jā pō'ktu quilhtamacuj nalacapāstaca tū lacasqui'n
ixmacni'.
10 Hui'xina'n tī tamakaxtoknī'ta'ntittza', iccāmāpa'ksīyān ē jā
xmān quit. Nā Māpa'ksīni' nā xla' cāmāpa'ksīyān jā catitamakx-
tekli ixkōlu'ca'n puscan. 11 Palh makxteknī'ttza' ixkōlu' chā'tin
puscāt, catahui'lh ixlīmān o catā'tahui'lapālh ixkōlu'. Chi'xcu'
jā catimakxtekli ixpuscāt.
12 Chuhua'j xmān quit iccāhuaniyān ā'makapitzīn hui'xina'n
ē jātza' Māpa'ksīni'. Palh chā'tin chi'xcu' a'ka'ī'ni' ixtachihuīn
Dios ē ixpuscāt jā a'ka'ī', jā catimakxtekli ixpuscāt palh xla'
tā'tahui'lacu'tun. 13 Chā'tin puscāt tī a'ka'ī', jā catimakxtekli
ixkōlu' tī jā a'ka'ī' palh xla' tā'tahui'lacu'tun. 14 Masqui chi'xcu'
jā a'ka'ī'ni' Dios, ixpālacata ixpuscāt tī a'ka'ī', māxtumlīcanī't
chi'xcu' ē tzē nala ixla' Dios. Nā puscāt tī jā a'ka'ī'
māxtumlīcanī't ē tzē nala ixla' Dios ixpālacata ixkōlu' tī a'ka'ī'.
Palh jā chuntza' cahuālh, mincamana'ca'n ixtalalh hua'chi tī
jā ta'a'ka'ī'. Chuhua'j laktzī'ncan hua'chi tī ta'a'ka'ī'. 15 Chi'xcu'
tī jā a'ka'ī' ē palh makxtekcu'tun ixpuscāt, camakxtekli na'a'n.
Puscāt tī jā a'ka'ī' ē palh makxtekcu'tun ixkōlu', camakxtekli
na'a'n. Dios lacasqui'n tze calatahui'lauj quina'n. 16 ¿Chi
līca'tzīya', puscāt, palh tzē namakapūtaxtūcan minkōlu'? ¿Ē chī
līca'tzīya', chi'xcu', palh tzē namakapūtaxtūcan mimpuscāt?

17 Chuntza' chī ixui'la a'cxni' pūla a'ka'ī'nī'ta', chuntza' catahui'la, xmān nalatā'kchokoya' chī Dios lacasqui'n. Ū'tza' icmāsu'yu na ixlīpō'ktu templo. 18 Palh hui'x xatachu'cutza' chī cālīlakapascan israelitas a'cxni' pūla a'ka'ī'ni'nī'ta' ixtachihuīn Dios, chuntza' catahui'la. Palh jā xatachu'cutza' a'cxni' pūla a'ka'ī'nī'ta', nā chuntza' catahui'la. 19 Palh xatachu'cutza' o palh jā xatachu'cu, xla' jā tū huanicu'tun. Tū ā'chulā' ixlacasqui'nca, ū'tza' tlahuacan ixtalacasqui'nīn Dios. 20 Chā'tunu' calātachokolh na ixtascujūt tū ixka'lhī a'cxni' pūla a'ka'ī'ni'lh ixtachihuīn Dios. 21 Palh xatastā'maka tasācua' ixua'nī'ta' a'cxni' a'ka'ī'nī'ta, jā tilīpuhua'na'. Palh mintēcu namakxtekāni', capit. 22 Tī tasācua' ixuanī't a'cxni' a'ka'ī'lh, ū'tza' Dios laktzī'n hua'chi jā tasācua' ixuanī't. Tī jā xatastā'maka tasācua' ixuanī't a'cxni' a'ka'ī'lh, ū'tza' nahuan xatastā'maka ixtasācua' Cristo. 23 Tā'timīn, Dios xla' tapalaxla' cālītamāhuanī'ta'n ixpālacata Jesucristo xokolh nac cruz. Ū'tza' jā catilītamakxtektit nacātamāpa'ksīyān chi'xcuhuī'n. Xmān Dios nacāmāpa'ksīyān. 24 Tā'timīn, chuntza' chī ixuanī'ta'ntit a'cxni' a'ka'ī'tit, chuntza' natahui'layā'tit masqui tamakaxtoknī'ta'ntittza' o jāna'j ā'tamakaxtokatit, ē masqui xatastā'maka tasācua' o jā tasācua'. Xmān chuhua'j ixlacasqui'nca Dios nacāmākextimīyān.

25 Masqui Māpa'ksīni' jā quimaxquī'lh līmāpa'ksīn ixpālacata tī jāna'j ā'tamakaxtoka, tzē na'a'ka'ī'ni'yā'tit tū iccāhuaniyān ixpālacata Dios quilakalhu'manli ē quilacsacli. 26 Icpuhuan tze palh chā'tunu' ixtahuī'lh chuntza' chī quit icuī'lh. Chuntza' tze ixpālacata mimā'lh a'ktin quilhtamacuj tū napūpātīni'nāuj. 27 Palh ka'lhī'ya' mimpuscāt, jā catimakxtekti ē palh jā ka'lhī'ya' mimpuscāt, jā caputza. 28 Palh natamakaxtokcu'tuna', ū'tza' tze. Palh chā'tin tzu'ma'jāt natamakaxtokcu'tun, ū'tza' tze. Masqui tze, ā'chulā' jisclīhua' ixpālacataca'n xlaca'n tī tatamakaxtoknī'ttza' a'cxni' namin huā'mā' quilhtamacuj. Quit jā iclacasqui'n napātīni'nā'tit.

29 Tā'timīn, jātza' makās natahui'layāuj nac cā'quilhtamacuj. Ū'tza' iccālīhuaniyān tī ka'lhī ixpuscāt catā'scujli Dios hua'chi jā ixka'lhīlh. 30 Jātza' makās nasputa huā'mā' cā'quilhtamacuj. Jātza' makās nacalhua'nā'tit ē jātza' makās napāxuhua'yā'tit ē jātza' makās natamāhua'na'nā'tit. Ū'tza' calīputzatit tū natāyani' pō'ktu quilhtamacuj. 31 Makapitzīn tī taka'lhī ixlīstā'ca'n, pō'ktu quilhtamacuj talacapāstacmā'nalh ixlīstā'ca'n. Hui'xina'n tī a'ka'ī'yā'tit, jā chuntza' calītaxtutit chī xlaca'n. Tū xala' nac cā'quilhtamacuj jā catitāyani'lh.

32 Jā iclacasqui'n hui'xina'n tū nalī'ā'ktuyuna'ntit. Chi'xcu' tī jā ā'tamakaxtoka, xla' cuenta natlahua chī tzē namakapāxuhua

Māpa'ksīni'. 33 Chi'xcu' tī tamakaxtoknī'ttza' jā xmān lacapāstaca Dios; nā lacapāstaca tū xala' nac cā'quilhtamacuj ixpālacata ixfamilia. Cuenta tlahua chī namakapāxuhua ixpuscāt. Chuntza' kempātu' ixtalacapāstacni'. 34 Tzu'ma'jāt tī jā ā'tamakaxtoka o puscāt tī jātza' ka'lhī ixkōlu', ū'tza' tzē cuenta natlahua chī nalītlahua ixtalacasqui'nīn Māpa'ksīni'. Pō'ktu tū natlahua ē tū nalacapāstaca nalīlakachi'xcuhuī' Dios. Puscāt tī tamakaxtoknī'ttza' jā xmān lacapāstaca Dios. Nā lacapāstaca tū xala' nac cā'quilhtamacuj ixpālacata ixfamilia. Nā cuenta tlahua chī namakapāxuī ixkōlu'.

35 Ū'tza' iccāhuaniyān ixpālacata iccāmaktāyacu'tunān. Jā iccāhui'līni'cu'tunān chuntza' chī a'cxni' cā'a'ksu'yucan cahuāyuj. Iclacasqui'n pō'ktu quilhtamacuj natlahua'yā'tit tū tze ixpālacata xmān mākentaxtūcu'tunā'tit ixtalacasqui'nīn Dios.

36 Palh chā'tin chi'xcu' lacpuhuan jā tze ixpālacata jā ā'tamakaxtoka ixtzu'ma'jāt ē xla' ka'tla'tza' ē ixlacasqui'ncatza' natamakaxtoka, catlahualh tū lacasqui'n. Jā tlahuamā'lh tū jā tze. Camāmakaxtokli ixtzu'ma'jāt. 37 Palh chā'tin chi'xcu' līhui'līnī't jā catimāmakaxtokli ixtzu'ma'jāt ē lacpuhuan jā ixlacasqui'nca natamakaxtoka ixtzu'ma'jāt, ū'tza' tze. Māpa'ksī xatāta' jā camāmakaxtokli. 38 Chuntza' tī māmakaxtoka ixtzu'ma'jāt, tze tlahua, ē ā'chulā' tze tlahua tī jā māmakaxtoka ixtzu'ma'jāt.

39 Puscāt jāla catimakxtekli ixkōlu' palh huī'lhcus. Palh nīnī'ttza' ixkōlu', tzē natamakaxtokpala ā'maktin, xmān ixlacasqui'nca ū'tza' tī a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios. 40 Quit icpuhuan ā'chulā' napāxuhua palh jātza' natamakaxtoka. Icpuhuan chuntza' quimāsu'yuni'lh Espíritu Santo.

8

Līhua' tū cālakahui'līcan ídolos

1 Chuhua'j iccāhuaniyān ixpālacata līhua' tū cālakahui'līcanī't ídolos. Hui'xina'n hua'nā'tit: "Quilīpō'ktuca'n lacaca'tzīyāuj ē ka'lhīyāuj talacapāstacni'", hua'nā'tit. Quit iccāhuaniyān: "Calacapāstactit. Ka'tla' makca'tzīcan palh xmān ka'lhīcan lhūhua' talacapāstacni'." Tū cāmaktāyayān milīpō'ktuca'n, ū'tza' palh lāpāxquī'can. 2 Palh chā'tin lacpuhuan cā'tzī catūhuālh, xla' jāna'j ca'tzī chī ixlacasqui'nca naca'tzī. 3 Palh chā'tin pāxquī' Dios, Dios ca'tzī palh xla' tapa'ksīni'.

4 Iccāhuaniyān ixpālacata līhua' tū cālakahui'līcanī't ídolos. Quina'n ca'tzīyāuj ídolo jā lakahuan ē xmān huī'lh chā'tin Dios tī xalakahuan. 5 Huī'lh tī cāmāpācuhuīcan dioses nac a'kapūn o nac cā'ti'ya'tna'. Masqui huancan lhūhua' huī'lh dioses ē lhūhua' māpa'ksīni'nī'n, 6 quina'n ca'tzīyāuj xmān

chā'tin quinDiosca'n ē ū'tza' tī xaTāta'. Xla' cāmālacatzuculh ixlīpō'ktu catūhuālh. Quina'n hui'lāna'uj namāka'tlī'yāuj ē nalakachi'xcuhuī'yāuj. Quina'n ca'tzīyāuj xmān chā'tin Māpa'ksīni' Jesucristo ē xla' cācāxui'līkō'lh ixlīpō'ktu catūhuālh ē quina'n hui'lāna'uj ixpālacata.

7 Jā taca'tzī huā'mā' ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'. Makapitzīn tapuhuan tatlahua tū jā tze a'cxni' tahua' quinīt tū lakahui'līcanī't ídolos. Ū'tza' tapuhuan ixpālacata xapūla ixtalaktaquilhpūta ídolos a'cxni' jāna'j ixta'a'ka'ī'. Hasta chuhua'j chuntza' tapuhuan huā'mā' quinīt ixla' ídolo. Tahuan jā tze palh hua'can ixpālacata xlaca'n jāna'j taca'tzī tū tze ē tū jā tze. 8 Quinīt jā quincālactlahuayān na ixlacatīn Dios. Chu lacxtim chī quincālaktzīnān masqui nahua'yāuj quinīt tū ixla' ídolo ē masqui jā nahua'yāuj. 9 Ixlacasqui'nca cuenta natlahua'yā'tit tū tlahua'pā'na'ntit ixpālacataca'n tī jāna'j tzej ta'a'ka'ī' ē jā namātlahuī'yā'tit tū jā tze ā'chā'tin. 10 Hui'x ca'tzīya' ē palh nahuā'ya'na' a'ntza' jā laktaquilhpūtacan ídolos, palhāsā' nalaktzī'nān chā'tin ti a'ka'ī' ē jāna'j ca'tzī tū tze ē tū jā tze. Hui'x tzej ca'tzīya', ē a'cxni' xla' nalaktzī'nā'n nalīhui'lī nahua' tū lakahui'līcanī't ídolos masqui makca'tzī tlahuamā'lh tū jā tze. 11 Chuntza' mintā'tin tī jā tzej a'ka'ī', natlahua tū jā tze. Chuntza' natamakahuasa ixpālacata tū hui'x tla'hua'ya'. Cristo nīlh ixpālacata mintā'tin. 12 Chuntza' hui'x tlahuani'pā't tū jā tze Cristo a'cxni' māmakchuyīya' mintā'tin ixpālacata tū puhuan xla' ē chuntza' mātlahuī'ya' tū jā tze. 13 Palh nalītamakahuasa chā'tin quintā'tin ixpālacata quinīt tū icua', jā maktin ictihua'lh quinīt.

9

Tū tzē ixtatlahua apóstoles

1 Ca'tzīyā'tit quit apóstol ē quit libre. ¿Ē jā iclaktzī'nī't quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo? Quit iccāmāsu'yuni'n chī Dios quimacamaxquī'nī't ē ū'tza' lī'a'ka'ī'tit. 2 Masqui na ixlacatīnca'n ā'makapitzīn quit jā apóstol, hui'xina'n jāla catihua'ntit chī xlaca'n. Hui'xina'n a'ka'ī'tit a'cxni' iccāmāsu'yuni'n ixtachihuīn Dios ē chuntza' lītasu'yu quit apóstol.

3 A'cxni' quina'ksa'ncan, ictamaktāya ē chuntza' iccākelhtī: 4 ¿Ē jā ixlacasqui'nca palh naquintamāhuī' tī iccāmāsu'yuni'? 5 ¿Ē jā icka'lhī talacasqui'nī'n lacxtim na'ictlahua chī ā'makapitzīn apóstoles a'cxni' icmāsu'yu ixtachihuīn Dios? Chā'tunu' nalē'n ixpuscāt a'cxni' na'a'n calhāxcuhuālh namāsu'yu ixtachihuīn Dios. Chuntza' tatlahua ā'makapitzīn apóstoles ē ixtā'timīn Jesús ē nā Pedro. 6 ¿Ē xmān quit ē Bernabé jāla iccāmakxtekāuj naquincātamāhuī'yān? ¿Ē ixlacasqui'nca xmān quina'n icscujāuj na'icxokoyāuj

quilīhua'tca'n? 7 Tī tanū ixlīsoldado, ¿ē jā xokocan? Tī
cha'n pūlactin tacha'nān, xla' tzē nahua' ixtahua'ca't. Ē tī
cāmaktaka'lha purecu', xla' nahua' xaquinīt. 8 Tū iccāhuaniyān
jā xmān ixtalacapāstacni'ca'n chi'xcuhuī'n. Nā chuntza' na
ixlīmāpa'ksīn Moisés. 9 Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios
jā huanican līmāpa'ksīn:
Jā caquilhui'li' ixbosal minanimalh tū lacchi'ntamā'lh trigo tū
lītlahuacan harina.
Namakxteka' nahua'.
Jā xmān ixpālacata animalh līhuanli Dios chuntza'.
10 Nā huanli quimpālacataca'n. Tī cuxtu ē tī cha'n
chu lacxtim taka'lhīmā'nalh hasta a'cxni' nalanāna'n ē
natahua' xatza'ktza'. 11 Palh quina'n iccāmāsu'yuni'yān
ixtachihuīn Dios tū tāyani' pō'ktu quilhtamacuj, ¿ē ka'tla'
catūhuālh palh naquilāmaxquī'yāuj macsti'na'j tū hui'xina'n
ka'lhī'yā'tit ē tū jā tāyani' pō'ktu quilhtamacuj? 12 Palh
cāmāpitzini'yā'tit ā'makapitzīn mimākelhtahua'kē'ni'ca'n,
ā'chulā' ixquilāmāpitzini'uj quina'n. Quina'n ā'chulā'
icka'lhīyāuj talacasqui'nī'n. Quina'n jā maktin iccāsqui'ni'n
i'xquilāmāpitzini'uj.
Xatze quina'n ictāyani'uj ixlīpō'ktu ixpālacata jā na'a'nan
tū nacāmāmakchuyī tī nata'a'ka'ī' xatze tachihuīn ixla' Jesu-
cristo. 13 ¿Ē jā ca'tzīyā'tit tī tamaktāyana'n xaka'tla' na ixtem-
ploca'n israelitas, xlaca'n natahua' tū līmincanī't nac templo?
Tī natamaktāyana'n nac pūmacamāstā'n, xlaca'n nā natahua'
macsti'na'j tū hui'līnicanī't nac pūmacamāstā'n. 14 Chuntza'
chī ixpālacata mākelhtahua'kē'ni'. Tī tasca'tmā'nalh ixtachi-
huīn Dios natamāhuī' tī cāmāsu'yuni'mā'lh. Chuntza' huanli
Māpa'ksīni'. 15 Quit jā iccāsqui'ni'nī't a'n naquilāmaxquī'yāuj
tū icmaclacasqui'n. Quit jā iccātzo'knuni'mā'n natzucuyā'tit
naquilāmaxquī'yāuj tū icmaclacasqui'n. Xatze xa'icnīlh ē jā
naquimaktīcan tū ka'tla' iclīmakca'tzī. Ū'tza' ka'tla' iclīmakca'tzī:
Jā maktin iccāsqui'ni'nī't ā'n tū icmaclacasqui'n.
16 Masqui icmāsu'yu ixtachihuīn Dios, jāla ka'tla' iclīmakca'tzī
ixpālacata chuntza' quimacamaxquī'ca. Koxa' ictila palh jā
na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. 17 Palh xa'icmāsu'yulh ixtachi-
huīn Dios ixpālacata chuntza' quintapuhuān, quintapāxuhuān
ixlanī't hua'chi quintatlaj. Quit ixlacasqui'nca na'icmāsu'yu
ixtachihuīn Dios. Ū'tza' quimacamaxquī'ca. 18 ¿Tūchu quin-
tatlaj? Ū'tza' huā'mā: Libre quit ē jā iccāmāta'jīyān a'cxni'
iccāmāsu'yuni'yān ixtachihuīn Dios masqui tzē xa'iccāsqui'ni'n
catūhuālh.
19 Jā tu īcmaklaclē'n chā'tin chi'xcu' ē chuntza' jā
tī chā'tin chi'xcu' tzē naquimāpa'ksī. Chuntza' libre
quit. Masqui libre quit, iclītaxtu hua'chi ixtasācua'ca'n
ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Chuntza' naquintakexmata

a'cxni' na'iccāmāsu'yuni' ixtachihuīn Dios ē nata'a'ka'ī'. 20 Na ixlacpu'na'i'tātca'n israelitas quit iclatā'kchokolh hua'chi israelita ē chuntza' natalī'a'ka'ī'. Na ixlacpu'na'i'tātca'n tī tamākentaxtūcu'tun ixlīmāpa'ksīn Moisés quit iclatā'kchokolh hua'chi xa'icmākentaxtūcu'tunli līmāpa'ksīn, masqui quit icca'tzī jā ixlacasqui'nca na'icmākentaxtū līmāpa'ksīn. Chuntza' palhāsā' na'iccāmā'a'ka'ī'nī xlaca'n tī tamākentaxtūcu'tun ixlīmāpa'ksīn Moisés. 21 Na ixlacpu'na'i'tātca'n tī jā talakapasa ixlīmāpa'ksīn Moisés quit iclatā'kchokolh hua'chi ū'tunu'n. Masqui jā ixlacasqui'nca na'icmākentaxtū ixlīmāpa'ksīn Moisés, ixlacasqui'nca na'icmākentaxtū ixlīmāpa'ksīn Cristo. Chuntza' palhāsā' na'iccāmā'a'ka'ī'nī ixtachihuīn Dios tī jā talakapasa ixlīmāpa'ksīn Moisés. 22 Na ixlacpu'na'i'tātca'n xlaca'n tī jāna'j taca'tzī tū tze o tū jā tze, iclatā'kchokolh hua'chi xlaca'n ixpālacata tzē na'iccāmāsu'yuni'. Palhāsā' na'iccāmā'a'ka'ī'nī. Hua'chi catīhuālh chi'xcu' iclatā'kchokolh ē chuntza' natakexmata tū icmāsu'yumā'lh ē nata'a'ka'ī'. 23 Pō'ktu huā'mā' ictlahuamā'lh na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. Chuntza' ā'makapitzīn naquintatā'pāxuhua ixpālacata Dios quincālakalhu'man.

24 Ca'tzīyā'tittza' tī tatanū nac talālīskāhuī' cuenta tatlahua chī natatu'jnun ixpālacata xmān chā'tin natlaja ixpremio. Chuntza' natlahua'yā'tit. Cakexpatni'tit Dios natla'ja'yā'tit. 25 Tī tanūcu'tun nac talālīskāhuī' ixlacasqui'nca nalaktahuaka' ē tzej natamaktaka'lha. Tī natlaja, namaxquī'can a'ktin corona tū palaj nascāca. Tū naquincātamaxquī'yān quina'n tī nalīhui'līyāuj natlahuayāuj ixtalacasqui'nīn Dios, xla' natāyani' pō'ktu quilhtamacuj. 26 Ū'tza' iclīhui'līlh ictlahua ixtalacasqui'nīn Dios ē iclīhui'līlh na'ictlaja. Quit ixlīcāna' iclīhui'līlh ictlaja. Quit ja hua'chi tī tucsnu'ncu'tun ē xmān nac ū'ni' tētaxtu. 27 Quit iclīhui'līlh ictlahua ixtalacasqui'nīn Dios ē quit icmakapātīnīn quimacni'. Chuntza' tzē na'iclīmāpa'ksī quimacni'. Chuntza' ictlahua ixpālacata jā tze palh quina'cstu quit jala icmākentaxtū ixtalacasqui'nīn Dios chuntza' chī iccāmāsu'yunilh ā'makapītzīn.

10

Jā tze palh laktaquilhpūtacan ídolos

1 Jā iclacasqui'n napātza'nkā'yā'tit tū cā'a'kspulalh quilakmakānī'n tī tatā'a'lh Moisés. Ixlīpō'ktuca'n tastālani'lh poklhnu' tū Dios cāpūlani'lh. Ē tatētaxtulh nac mar tū māpācuhuīcan Xatzu'tzo'ko Mar. 2 Xlaca'n tastālani'lh poklhnu' ē cātujan tatētaxtulh nac mar. Chuntza' hua'chi ta'a'kpaxli a'ntza' ē ī'scujnu'nī'n Moisés tahuanli. 3 Ixlīpō'ktuca'n tahua'lh maná.

Ū'tza' līhuat tū Dios macamilh ixlakalīyān. Ixlīpō'ktuca'n lacxtim tahua'lh xcān tū Dios māxtulh nac chihuix. 4 Huā'mā' chihuix hua'chi Cristo tī cāmaxquī'lh ixlīpō'ktu tū ixtamaclacasqui'n calhāxcuhuālh na ixtejca'n. 5 Masqui Dios tzej ixcāmaktaka'lha, xlaca'n jā tamakapāxuīlh ē ū'tza' ixtalīnītēlha nac cā'tzaya'nca ti'ya't.

6 Tzamā' tū cā'a'kspulalh quilakmakānī'n, pō'ktu quincātamāsu'yuni'yān jā catilacasquinui tū jā tze chī xlaca'n talacasqui'nli. 7 Makapitzīn xlaca'n tatatzokostani'lh ídolo. Chuntza' tatzo'knī't ixpālacataca'n tī tatatzokostani'lh ídolo:

Tachi'xcuhuī't tatahui'lalh ē tahuā'yalh ē tako'tnūlh.

A'cxni' tahuā'yankō'lh, tatzuculh talakastāna'n.

Jā catitatzokostani'tit ídolos chī xlaca'n. 8 Makapitzīn xlaca'n tatlahualh tū jā tze ē a'ktin quilhtamacuj tanīlh pu'xamatu'tun mil. Jā catitlahua'tit tū jā tze chī xlaca'n tatlahualh. 9 Makapitzīn xlaca'n tajicsmāhuī'lh Dios ē ū'tza' cālīlakxcamaknīlh lhūhua' lūhua'. Jā cajicsmāhuī'tit Māpa'ksini' chī tatlahualh xlaca'n. 10 Makapitzīn xlaca'n talīquilhnilh Moisés ē milh ángel tī cāmālaksputūkō'lh. Hui'xina'n, jā catitlahua'tit chī xlaca'n.

11 Ixlīpō'ktu tū cā'a'kspulalh xlaca'n ū'tza' talīmāsu'yu quimpālacataca'n. Tzo'kui'līca chī naquincātalīmāca'tzīnīyān chī natlahuayāuj quina'n tī hui'lāna'uj a'cxni' jātza' lakmaj nasputa tzamā' cā'quilhtamacuj. 12 Ū'tza' tī lacpuhuan tze xla' ē jā natlahua tū jā tze, cuenta catlahualh. Xamaktin tzē natlahua tū jā tze. 13 Catūxcuhuālh tū na'a'kspulayān ū'tza' nalīlaktzī'nān ē ū'tza' chu lacxtim tū tzē na'a'kspula ā'chā'tin. Tzē nalīpāhua'na' Dios ixpālacata xla' jā catimakxtekli nalīlaktzī'nca'na' hasta a'cxni' jātza' tāyani'ya'. Xla' namāhuixcānīyān ē chuntza' nalītāyani'ya' ē chuntza' nalī'a'kapūtaxtuya'.

14 Iccātzo'knuni'mā'n huā'mā' ixpālacata iccāpāxquī'yān hui'xina'n. Camakxtektit tū ixla' ídolos ē jā tilaktaquilhpūtayā'tit. 15 Hui'xina'n tzē lacapāstacna'nā'tit. Capuhua'ntit mina'cstuca'n palh tze o jā tze tū iccāhuaniyān. 16 A'cxni' hua'can Santa Cena, māstā'yāuj tapāxcatca'tzīn ixpālacata tū tojōmā'lh nac vaso. Quilīpō'ktuca'n hua'yāuj tū tojōmā'lh. Ū'tza' huanicu'tun quina'n tā'talacxtimīyāuj Cristo tī maka'lh ixka'lhni'. Pāntzīn tū che'keyāuj ē hua'yāuj nā ū'tza' huanicu'tun tā'talacxtimīuj Cristo ixpālacata quilīpō'ktuca'n hua'uj ixmacni'. 17 Xmān mactin pāntzīn tū māpitzican, chuntza' quilīpō'ktuca'n tī tapa'ksīni'yāuj Cristo quina'n chu a'ktin macni' lauj ixpālacata quilīpō'ktuca'n hua'uj tzamā' pāntzīn.

18 Capāstactit chī tatlahua tī cāmāpacuhuīcan israelitas.
A'cxni' tahua' quinīt tū hui'līcanī't nac pūmacamāstā'n,
tā'talacxtimī Dios ixpālacata pūmacamāstā'n ixla' Dios.
19 ¿Tūchu icmāsu'yumā'lh? ¿Ē iccāhuanimān ídolo ka'lhī
ixlītli'hui'qui o ixofrenda ídolo tzē nacāmaktāyayān?
20 Jā chuntza' iccāhuanin. Iccāhuanicu'tunān tū talakahui'lī
ídolo tī jā israelitas, xlaca'n talakahui'līmā'nalh tū jā
tzeya ū'nī' tū cāmāpa'ksī skāhuī'ni'. Jā talakahui'līmā'nalh
Dios. Quit jā iclacasqui'n natā'talacxtimī'yā'tit skāhuī'ni'.
21 Palh tzej a'ka'ī'yā'tit, jāla catipūko'tnu'ntit ixvasoca'n
Māpa'ksīni' nac Santa Cena ē nā ixvasoca'n ídolos. Ē jāla
catihuā'yantit na ixmesa Māpa'ksīni' nac Santa Cena ē nā na
ixmesaca'n ídolos.
22 ¿Ē hui'xinan palhāsā' makasītzī'cu'tunā'tit Māpa'ksīni'?
Ā'chulā' xla' māpa'ksīni'n ē jā quina'n.

Nacālacapāstacāuj ā'makapitzīn

23 Masqui tzē tlahuacan catūxcuhuālh, hui'lapālh catūhuālh
tū jā minī'ni' tlahuacan ē jā cāmaktāya tī ta'a'ka'ī'ni'
ixtachihuīn Dios.
24 Jā catipuhua'ntit pō'ktu: "¿Tūchu ā'chulā' tze
quimpālacata?" Nā napuhua'nā'tit: "¿Tūchu ā'chulā' tze
ixpālacata ā'chā'tin?"
25 A'cxni' tamāhua'ya' quinīt nac līcamāuj, jā catikelhasqui'ni'
palh lakahui'līcanī't ídolo. Tzē nahua'ya' ē jā tū tilacpu'hua'na'.
26 Dios tlahualh cā'quilhtamacuj ē ixlīpō'ktu tū a'nan huā'tzā'.

27 Palh chā'tin minamigo jā a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios ē
tā'huā'yancu'tunān ē palh pincu'tuna' na ixchic, cahua't
catūxcuhuālh tū namaxquī'ca'na'. Jā cakelhasqui'ni' palh
lakahui'līcanī't ídolo.
28 Palh chā'tin nahuaniyān: "Huā'mā' quinīt lakahui'līcanī't
ídolo", jā catihua't ixpālacata tī māca'tzīnī'yān. Palhāsā'
xla' lacpuhuan jāla hua'can. Hui'x ca'tzīya' jā tū catilīlanī'n
palh nahua'ya'; tī māca'tzīnīyān, xla' jā ca'tzī.
29 Ū'tza iclīhuanin jā cahua't ixpālacata tī māca'tzīnīyān.

Chā'tin tzē nakelhasqui'nīni'n: "¿Tū iclītlahuani' cuenta
tū lacpuhuan ā'chā'tin ixpālacata tū tze ē tū jā tze a'cxni'
quit ictlahuacu'tun catūhuālh?
30 Palh pūla na'icmaxquī' tapāxcatca'tzīn Dios a'cxni'
na'icua' catūxcuhuālh, ¿chī quilīchihuīnancan tū iclīmaxquī'nī't
tapāxcatca'tzīn Dios?" Chuntza' tzē nakelhasqui'nīni'n.
31 Chuntza' catūxcuhuālh tū natlahua'yā'tit, ū'tza'
natlahua'yā'tit ixpālacata ā'makapitzīn natamakapāxuī Dios.
A'cxni' huā'ya'mpā'na'ntit ē a'cxni' ko'tnu'nā'tit,
natlahua'yā'tit ixpālacata ā'makapitzīn natamakapāxuī Dios.
32 Jā titlahua'yā'tit jā tū tū nacāmāmakchuyīn israelitas
nūn griegos nūn xlaca'n tī tatā'tapa'ksī Dios.
33 Quit iccālīmakapāxuīcu'tun ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't
catūxcuhuālh ictlahuamā'lh. Jā icputzamā'lh

xmān tū tze quimpālacata; nā icputzamā'lh tū tze ixpālacata ā'makapitzīn ē chuntza' tzē natalī'a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios ē nacāmakapūtaxtūcan.

11

1 Caquilāmaksca'tui chuntza' chī quit icmaksca'tli Cristo.

Ixpālacata puscan a'ntza' jā takēstokcan

2 Chuhua'j tā'timīn, tze chī hui'xina'n quilālacapāstacāuj ē mākentaxtūyā'tit tū iccāmāsu'yuni'nī'ta'n. 3 Iclacasqui'n naca'tzīyā'tit Cristo cāmāpa'ksī chā'tunu' chi'xcu'huī'n; ē chi'xcu' māpa'ksī ixpuscāt; ē Dios māpa'ksī Cristo. 4 A'cxni' chi'xcu' orarlīmā'lh o līchihuīna'mā'lh catūhuālh tū Dios māsu'yuni'lh ē palh jā tā'kxtu ixtā'knu', xla' jā lakachi'xcuhuī' ixMāpa'ksīni'. 5 A'cxni' puscāt orarlīmā'lh o līchihuīna'mā'lh catūhuālh tū Dios māsu'yuni'lh, ixlacasqui'nca natacuctlapa. Palh jā natacuctlapa puscāt, tamāxani' ixlīmān ē chu chuntza' lacxtim hua'chi ta'a'ksitnī't. 6 Palh chā'tin puscāt jā tacuctlapacu'tun, ca'a'ksitca; ē ixpālacata līmāxana' ta'a'ksita puscāt, catacuctlapalh. 7 Tū tlahua chi'xcu', ū'tza' tzē nalimāka'tlī'can Dios ē tū tlahua puscāt, ū'tza' nalīlakachi'xcuhuī'can ixkōlu'. 8 Dios jā tlahualh pūla puscāt. Pūla tlahualh chi'xcu' ē līlahualh puscāt ixtāpālucut chi'xcu'. 9 Chuntza' Dios jā tlahualh chi'xcu' ixpālacata puscāt. Tlahualh puscāt ixpālacata chi'xcu'. 10 Ū'tza' ixlīlacasqui'nca puscāt natacuctlapa. Chuntza' lakachi'xcuhuī' ixkōlu' ē ángeles. 11 Na ixlacatīn Dios, chi'xcu' ē puscāt chu lacxtim, ē talāmaclacasqui'n chā'tunu'. 12 Xapūla puscāt Dios māxtulh na ixtāpālucut chi'xcu' ē chuhua'j puscāt mālacatuncuhuī' chā'tin ska'ta ka'hua'cha. Dios, xla' mālacatzuculh ixlīpō'ktu catūhuālh tū a'nan.

13 Hui'xina'n mina'cstuca'n calīhui'lī'tit. ¿Ē puhua'nā'tit minī'ni' palh puscāt na'orarlī ē jā tacuctlapanī't? 14 ¿Ē jā līmāxana' palh pūlhmā'n ixya'j chi'xcu'? 15 Puscāt ka'tla' nalīmakca'tzī ixya'j xapūlhmā'n. Ū'tza' lītacuctlapa. 16 Palh chā'tin līchihuīna'ncu'tun ixpālacata tacuctlapacan, nahuaniyā'tit: "Quina'n iclīsmanīnī'ta'uj puscan natatacuctlapa a'cxni' ta'orarlīmā'nalh", nahuaniyā'tit. Chuntza' līsmanīcan calhāxcuhuālh jā makapāxuīcan Dios.

Tlahuaca tū jā minī'ni' a'cxni' hua'can Santa Cena

17 Chuhua'j iccālacaquilhnīyān ē ixpālacata huā'mā': A'cxni' takēstokā'tit, tlahua'yā'tit tū jā minī'ni' ē tū jā lālīmaktāya'yā'tit. 18 Xapūla iccāhuaniyān tū quihuanica. A'cxni' takēstokā'tit, hui'xina'n tapāpitziyā'tit na milacpu'na'i'tātca'n. Macsti'na'j ica'ka'ī' tū tahuan. 19 Palhāsā' ixlacasqui'nca natapāpitziyā'tit ē chuntza' natasu'yu tīchu ixlīcāna' tamakapāxuī Dios.

20 A'cxni' takēstokā't, tasu'yu palh jā hua'pā'na'ntit ixCena
Māpa'ksīni'. 21 A'cxni' hui'xina'n hua'yā't, chā'tunu'
palaj tayayā'tit milīhua'ca'n tū līta'nī'ta'ntit. Chuntza'
chā'tin tī jā tū ka'lhī, xla' natzi'ncsa ē ā'chā'tin naka'sa
ē hasta naka'chī. 22 ¿Ē jā ka'lhī'yā'tit minchicca'n jā tzē
nahuā'ya'nā'tit ē nako'tnū'nā't? Jā tze chī tlahua'pā'na'ntit
ixpālacata chuntza' cālakmaka'nā'tit ā'makapitzīn tī ta'a'ka'ī' ē
tatakēstoknī't. Cāmāmāxa'nī'yā'tit tī jā taka'lhī ixlīhua'ca'n. ¿Chī
na'iccāhuaniyān palh tze tū tlahua'yā'tit? Jā icticāhuanin, nūn
maktin.

IxCena Māpa'ksīni'
Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-25; Lc. 22:14-20

23 Quit iccāmāsu'yuni'n tū quimāsca'tīlh Māpa'ksīni' ē
ū'tza' huā'mā'. Tzamā' tzī'sa a'cxni' ixmacamāstā'mā'ca
namaknīcan, Māpa'ksīni' Jesús tayalh pāntzīn a'cxni'
ixtahuā'yamā'nalh. 24 Māstā'lh tapāxcatca'tzīn ixpālacata
pāntzīn ē che'kelh ē māpitzīlh ē cāhuanilh ixapóstoles:
“Cataya'tit ē cahua'tit. Huā'mā' quimacni' tū icmacamāstā'
mimpālacataca'n. Nahua'yā'tit chuntza' chī hua'yāuj
chuhua'j ixpālacata naquilālīlacapāstactēlhayāuj.” 25 Chu
chuntza' tlahuapalh vaso a'cxni' tahuā'yankō'lh. Tayalh
ē māstā'lh tapāxcatca'tzīn ē cāhuanilh: “Tū tojōmā'lh nac
huā'mā' vaso ū'tza' xasāsti' ixtalacāxtlahuan Dios lītaxtu ē
tū līlaccāxtlanī't quinka'lhni'. Napūhua'yā'tit chuntza' chī
pūhua'yāuj chuhua'j naquilālīlacapāstactēlhayāuj.” Chuntza'
cāhuanilh. 26 Makatunu' nahua'yā'tit chuntza' huā'mā' pāntzīn
ē napūhua'yā'tit chuntza' huā'mā' vaso, namāsu'yuyā'tit chī
nīlh Māpa'ksīni' quimpālacataca'n. Chuntza' catlahua'tit hasta
a'cxni' nataspi'ta Māpa'ksīni'.

Chī nahua'can Santa Cena

27 Catīxcuhuālh tī nahua' huā'mā' pāntzīn ē catīxcuhuālh
tī napūhua' huā'mā' vaso, catlahualh chī ixlacasqui'nca.
Ū'tza' huanicu'tun ixlacasqui'nca tzej nalatā'kchoko na ixla-
catīn Dios. Palh jā chuntza' natlahuacan, nalakmaka'ncan
ixmacni' ē ixka'lhni' Jesús. 28 Ixlacasqui'nca chā'tunu' tī
nahua' pāntzīn ē napūhua' vaso pūla nalacapāstaca palh tzej
latlā'huan na ixlacatīn Dios. Palh jā tzej latlā'huan na ixla-
catīn Dios, pūla casqui'nli namātzankenāni'can ē chuntza' tzē
nahua' pāntzīn ē tzē napūhua' vaso. 29 Chuntza' tī nahua'
pāntzīn ē napūhua' vaso ē palh jā ca'tzī tū huanicu'tun tū
tlahuamā'lh, xla' a'cstutlahuacan. Xla' jā ca'tzī huā'mā' līhuat
hua'chi ixlakxoko ixmacni' ē ixka'lhni' Māpa'ksīni'. Hui'xina'n
jā cuenta tlahua'yā'tit tū huanicu'tun ixCena Māpa'ksīni'.
30 Ū'tza' lhūhua' na milacpu'na'i'tātca'n jā lactli'hui'quīn ē

ū'tza' talīta'jatatla ē ā'makapitzīn tanīlh. 31 Palh quina'n ix-puhuanui: "¿Chā tzej o ja tzej iclatlā'huan na ixlacatīn Dios?", palh chuntza' ixpuhuanui, jā ixquinticāstacyāhuan. 32 Dios cuenta quincātlahuayān ē quincāstacyāhuayān' ē chuntza' nalīsca'tāuj. Chuntza' jā cati'a'uj nac pūpātīn hua'chi xlaca'n tī jā ta'a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios.

33 Tā'timīn, a'cxni' natakēstokā'tit nahuā'ya'nā'tit, jā palaj titaya'yā'tit milīhua'ca'n. Cacāka'lhī'tit ā'makapitzīn. 34 Palh tzi'ncsa chā'tin, cahuā'yalh pūla na ixchic. Chuntza' jā nat-lahua'yā'tit tū mina'cstuca'n nalīlactlahua'yā'tit jā takēstokā'tit. Ā'makapitzīn catūhuālh na'iccālacāxtlahua a'cxni' na'ica'nācha'.

12

Tascujūt tū cāmaxquī' Espíritu Santo chā'tunu' chi'xcuhuī'n

1 Chuhua'j iclacasqui'n naca'tzīyā'tit ixpālacata tū māstā' Espíritu Santo.

2 Ca'tzīyā'tit a'cxni' jāna'j ixa'ka'ī'ni'yā'tit ixtachihuīn Dios, ixcāta'a'kskāhuī'yān ē chuntza' ixcātalīmāxtuyān na ixtej Dios nalaktatzokostayā'tit ídolos. Hua'chi sa'j ixpinī'ta'ntit cālakachi'xcuhuī'yā'tit ídolos tū jāla caticāmaktāyan. 3 Iccāmāsu'yunicu'tunān tī ka'lhī ixEspíritu Dios jāla catilakapalalh ixtacuhuīni' Jesús. Ē palh jā ixmāsu'yuni'lh Espíritu Santo, jā tī chā'tin tzē ixuanli Jesús xla' ū'tza' Māpa'ksīni'.

4 Masqui xtumnu' ixtascujūtca'n chā'tunu' chi'xcu'huīn, xmān chā'tin Espíritu Santo tī cāmaxquī'lh. 5 Xtumnu' ixtala-capāstacni'ca'n chā'tunu' ē xmān chā'tin quiMāpa'ksīni'ca'n tī scujni'mā'nauj. 6 Xtum chī chā'tunu' tatā'scuja Dios ē ixlīmān Dios tī māsu'yu ixlītli'hui'qui a'cxni' chi'xcuhuī'n tatā'scuja. 7 Tasu'yu Espíritu Santo cāmaxquī' ixlītli'hui'qui chā'tunu' chī natalīmaktāya ā'makapitzīn. 8 Chā'tin tzej ca'tzī chī nalīmāsu'yu tū ixlīcāna' ixpālacata Dios ē chī Dios lacasqui'n nalatā'kchokoyāuj chātunu' quina'n. Ā'chā'tin tzej ca'tzī chī namāsu'yu tū jicslīhua' līkexmatni'can na ixtachihuīn Dios. Tī cāmāsca'tīlh chā'tunu', xmān chā'tin ē ū'tza' Espíritu Santo. 9 Espíritu Santo māsu'yu chā'tin chī līpāhuan Dios a'cxni' tlahua oración ē ca'tzī Dios namaxquī' tū nasqui'ni'. Ā'chā'tin tzē nacāmātzeyī ta'jatatlanī'n ixpālacata Espíritu Santo. 10 Chā'tin tzē natlahua tū natalī'a'cnī chi'xcuhuī'n ē ā'chā'tin tzē nahuan tū Dios māca'tzīnīlh. Ā'chā'tin huampala tzē naca'tzī tīchu cāmāchihuīnī ā'makapitzīn, palh Espíritu Santo o palh a'kskāhuī'ni'nī'n. Ā'chā'tin tzē nachihuīna'n xtum tachihuīn tū jā maktin chihuīna'nī't. Ā'chā'tin tzē nakexmata ē nahuan tū huanicu'tun xtum tachihuīn. 11 Ixlīpō'ktu tzamā' catūhuālh

ixtascujūt ixEspíritu Dios. Chu chuntza' chī lacasqui'n Espíritu Santo chu chuntza' cāmāsu'yuni' chā'tunu' tū natatlahua.

Quilīpō'ktuca'n tī a'ka'ī'yāuj hua'chi chu a'ktin macni'

12 Chā'tunu' chi'xcuhuī'n xmān a'ktin ixmacni'ca'n. Lhūhua' xalacpītzun ka'lhī quimacni'ca'n hua'chi quimacanca'n ē quilakastapunca'n ē quintujanca'n. Ixlīpō'ktu tzamā' chu a'ktin quimacni'ca'n. Nā chuntza' quina'n lanī'tauj hua'chi xalacpītzun ixmacni' Cristo. 13 Quilīpō'ktuca'n tī a'ka'ī'yāuj ixtachihuīn Dios, quina'n lanī'tauj hua'chi chu a'ktin macni' a'cxni' Dios quincāmaxquī'n Espíritu Santo. Quilīpō'ktuca'n masqui israelitas o griegos ē masqui xatastā'maka tasācua' o jā tasācua', quilīpō'ktuca'n tī a'ka'ī'yāuj chu a'ktin lanī'tauj a'cxni' maktīni'uj Espíritu Santo.

14 Kempāhūhua' xalacpītzun quimacni'ca'n. Jā xmān ka'lhīyāuj quimacanca'n. Nā ka'lhīyāuj quintujanca'n ē qui'a'ka'xko'lhca'n ē chuntza' natalīlakō' chu a'ktin macni'. 15 Palh tujan ixuanli: "Quit jā ixmacan huā'mā' macni' ē chuntza' quit jā ixla' macni'", chuntza' jā ixlīcāna'. Masqui chuntza' ixuanli, chu ū'tza' macni'. 16 Palh a'ka'xko'lh ixuanli: "Quit jā ixlakastapun huā'mā' macni' ē chuntza' quit jā ixla' macni'", chuntza' jā ixlīcāna'. Masqui chuntza' ixuanli, chu ū'tza' macni'. 17 ¿Chī ixlīkexmatui palh xmān ixka'lhīuj quilakastapunca'n? ¿Chī ixlīkenkahuana'uj palh quimacni'ca'n pō'ktu a'ka'xko'lh ixuanli? 18 Chuntunca quimacni'ca'n chuntza' chī Dios cācāxtlahualh. Xla' cācāxtlahualh chuntza' chī xla' lacasqui'nli ē ka'lhī ixlīpō'ktu xalacpītzun. 19 Palh pō'ktu quimacni'ca'n ixlalh cahuālh xmān a'ktin xalacpītzun hua'chi a'ka'xko'lh, jā tzē ixtasu'yulh a'ktin macni'. 20 Chuntza' lhūhua' ixlacpītzun quimacni'ca'n ē xmān a'ktin macni' lanī't.

21 Chuntza' quilakastapunca'n jāla catihuanilh quimacanca'n: "Hui'x jā icmaclacasqui'nān." Nūn quina'kxākca'n jāla catihuanilh quintujanca'n: "Hui'x jā icmaclacasqui'nān." 22 Masqui jā lacxtim tasu'yu ixlītli'hui'qui a'katunu' xalacpītzun quimacni'ca'n chu lacxtim talacasqui'n. 23 Huī'lh na quimacni'ca'n jā jā minī'ni' tasu'yu. Tzej mālhekē'yāuj pō'ktu quilhtamacuj. Chuntza' tzej maktaka'lhāuj ē lakachi'xcuhuī'yāuj jā līmāxana' tasu'yu. 24 Xalacpītzun tū jā līmāxana' tasu'yu, jā cuenta tlahuayāuj. Dios tzej cāxtlahualh ixlīpō'ktu quimacni'ca'n ē chuntza' nalakachi'xcuhuī'yāuj jā huancan jā ixlacasqui'nca. 25 Jāla cāmāxtumlīcan xalacpītzun quimacni'ca'n ixpālacata xalacpītzun talāmaktāya. Chuntza' quintujanca'n ē quimacanca'n ē quilakastapunca'n talāmaktāya. 26 A'cxni' tatakāhuī' quintujanca'n o quimacanca'n, ixlīpō'ktu quimacni'ca'n tatā'pātīni'n. Palh nalakachi'xcuhuī'can

quintujanca'n o quimacanca'n, tatā'pāxuhua ixlīpō'ktu quimacni'ca'n.
27 Chuhua'j hui'xina'n hua'chi xalacpītzun ixmacni' Cristo ē ixlacasqui'nca chā'tunu' nalāmaktāya'yā'tit. Chā'tunu' ka'lhī'yā'tit mintalacapāstacni'ca'n. 28 Chā'tunu' tī a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios, xla' cāmaxquī'lh ixtascujūtca'n. Xapūla Dios cāhui'līlh makapitzīn ixlī'apóstolca'n tī ā'chulā' ixlacasqui'nca ē ixlīkempātu' cāhui'līlh chī a'kchihuīna'nī'n ē ixlīkempātu'tun cāhui'līlh ixlīmākelhtahua'kē'ni'nī'nca'n. Nā Dios cāhui'līlh ā'makapitzīn tī tzē natatlahua tū lī'a'cnīn ē cāhui'līlh ā'makapitzīn tī tzē natamātzeyī ta'jatatlanī'n. Nā ā'makapitzīn cāhui'līlh natamaktāyana'n ē ā'makapitzīn cāhui'līlh natala xapuxcu' tī ta'a'ka'ī'. Cāhui'līlh huampala ā'makapitzīn tī tzē natachihuīna'n xtum tachichuīn. 29 ¿Ē ixlīpō'ktuca'n apóstoles tahuanī't? ¿Ē ixlīpō'ktuca'n a'kchihuīna'nī'n tahuanī't? ¿Ē ixlīpō'ktuca'n mākelhtahua'kē'ni'nī'n tahuanī't? ¿Ē ixlīpō'ktuca'n natatlahua tū lī'a'cnīn? Jā maktin nala chuntza'. 30 Ixlīpō'ktuca'n jāla natamātzeyīni'n. Ixlīpō'ktuca'n jāla natachihuīna'n xtum tachihuin. Nūn ixlīpō'ktuca'n jāla catitahuanli tū huanicu'tun xtum tachihuīn. 31 Caputza'tit chī naka'lhī'yā'tit mintascujūtca'n tū ā'chulā' tze. Ē chuhua'j na'iccāmāsu'yuni'yān tū ā'chulā' līhua'ca' xatze.

13

Chī nacāpāxquī'yāuj ā'makapitzīn

1 Palh ixchihuīna'uj kempālhūhua' tachihuīn ē nā chī tachihuīna'n ángeles, jā tū līmacuan palh jā ixcāpāxquī'uj ā'makapitzīn. Quintachihuīnca'n hua'chi līcā'n ixuanlī tū palha' macasā'nan ē pucsmakahuanini'n palh jā cāpāxquī'yāuj ā'makapitzīn. 2 Masqui tzej ixlīmāsu'yūj ixtachihuīn Dios ixlītli'hui'qui Espíritu Santo, ē masqui ixca'tzīuj tū huanicu'tun talacapāstacni' tū tatzē'knī't, ē palh ixca'tzīkō'uj kempālhūhua' catūhuālh, ū'tza' jā tū ixquinticālīmaktāyan palh jā ixcāpāxquī'uj ā'makapitzīn. Huampala palh ixlīpāhuanui Dios ē ixca'tzīuj tzē ī'squi'ni'uj camālacxijli a'ktin sipej ē ixtalacxijli, jā tū quintapalhca'n palh jā ixcāpāxquī'uj ā'makapitzīn. 3 Palh ixcāstā'kō'uj tū ka'lhīyāuj ē ixcāmāpitzini'uj tī cāsputni' ixlīhuatca'n ē palh ixmacamāstā'uj quimacni'ca'n naquincātalhcuyuyān, jā tū līmacuan ixtlahuáuj tzamā' palh jā ixcāpāxquī'uj ā'makapitzīn.

4 Tī cāpāxquī' ā'makapitzīn nalīpātīni'kō' ē jā nalīsītzī'. Xla' nalakalhu'manīni'n ē jā tū catipuhuanli masqui ā'makapitzīn ā'chulā' taka'lhī. Nā xla' jā ka'tla' makca'tzī ē jā ixlīmān napuhuan xla' xatze. 5 Tī cāpāxquī' ā'makapitzīn jā natlahua tū jā minī'ni' nūn nalacpuhuan tū xmān ū'tza' minī'ni'. Xla'

jā tū catilīsītzī'lh ē jā namālakxokonī'cu'tun tū tlahuani'canī't tū jā tze. 6 Nā xla' jā nalīpāxuhua a'cxni' tlahuacan tū jā tze; nalīpāxuhua a'cxni' tlahuacan tū xatze. 7 Tī cāpāxquī' ā'makapitzīn, xla' natāyani'kō' catūxcuhuālh tū nalani'. Napuhuan tze ā'makapitzīn ē jā palaj nacālīmālacsu'yucu'tun. Xla' napuhuan ā'līstān natatlahua tū tze. Masqui napātīni'n, jā catimakxtekli nacāpāxquī' ā'makapitzīn.

8 Tapāxquī'n jā maktin catisputli. Nasputa ixtachihuīn tī māsu'yu ixtachihuīn Dios. Nā natasputa kempālhūhua' tachihuīn tū a'nan nac cā'quilhtamacuj. Nasputa ixlīpō'ktu tū chi'xcuhuī'n tzē nataca'tzī. 9 Jā ketzī chī ca'tzīyāuj chuhua'j ē jā ketzī chī māsu'yuyāuj chuhua'j ixtachihuīn Dios. 10 Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' naca'tzīkō'yāuj ixlīpō'ktu ē a'cxni' jātza' namaclacasqui'nāuj tū ca'tzīyāuj chuhua'j ē tū jā ketzī.

11 A'cxni' ska'ta'cus xa'icuanī't, hua'chi chā'tin ska'ta' xa'icchihuīna'n. Hua'chī chā'tin ka'hua'cha xa'icpuhuan ē xa'iclacapāstacna'n. A'cxni' ictachi'xcuhuī'līlh, icmakxtekli chī xa'icuanī't quilīska'ta'. 12 Chuhua'j jā tzej lakapasāuj Dios, xmān hua'chi ixlaktzī'uj ixtaxkaket nac xaslamama līcā'n. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nalaktzī'nāuj Dios cālacan. Chuhua'j macsti'na'j ca'tzīyāuj chī līhuī'lh Dios; a'cxni' namin tzamā' quilhtamacuj, nalakapasāuj Dios chuntza' chī xla' quincālakapaskō'yān. 13 Chuntza' kempātu'tun catūhuālh tū ixlacasqui'nca pō'ktu quilhtamacuj. Ixlacasqui'nca nalīpāhuanāuj ē na'a'ka'ī'ni'yāuj Dios; ixlacasqui'nca napuhuanāuj Dios namākentaxtū tū huanī't; ē ixlacasqui'nca nacāpāxquī'yāuj ā'makapitzīn. Tū ā'chulā' ixlacasqui'nca, ū'tza' cāpāxquī'yāuj ā'makapitzīn.

14

Chihuīna'ncan ā'xtum tachihuīn

1 Caputzatit chī nacālīpāxquī'yā'tit ā'makapitzin ē calacasqui'ntit tū Espíritu Santo cāmaxquī'yan. A'ktin tascujūt tū māstā' Espíritu Santo, ū'tza' tzē māsu'yu ixtachihuīn Dios. Ā'chulā' calacasqui'ntit huā'mā' tascujūt ē jā ā'makapitzīn. 2 A'cxni' chā'tin chihuīna'n xtum tachihuīn tū jā sca'tnī't, xla' xmān tā'chihuīna'mā'lh Dios ē jā cātā'chihuīna'mā'lh chi'xcuhuī'n ixpālacata jā tī ca'tzī tū huanicu'tun. Espíritu Santo māchihuīnī. 3 Tī līmāsu'yu ixtachihuīn Dios ixlītli'hui'qui Espíritu Santo, xla' cātā'chihuīna'n chi'xcuhuī'n. Chuntza' nacāmāsu'yuni' ē nacāmaktāya ē nacāmāhuixcānī. 4 Tī chihuīna'n xtum tachihuīn tū jā sca'tnī't, ū'tza' xmān tahuixcānī ixlīmān. Tī māsu'yu ixtachihuīn Dios, ū'tza' cāmāhuixcānī ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'.

5 Iclacasqui'n milīpō'ktuca'n ixchihuīna'ntit xtumnu' tachihuīn tū jā ixca'tzīyā'tit. Ā'chulā' iclacasqui'n ixmāsu'yu'tit ixtachihuīn Dios. Ā'chulā' ixlacasqui'nca tī līmāsu'yu ixtachihuīn Dios ē jā tī xmān chihuīna'n xtumnu' tachihuīn ē jāla nahuan tū huanicu'tun tzamā' xtum tachihuīn. Xmān palh tzē nahuan tū huanicu'tun tzamā' tachihuīn ē chuntza' nacāmaktāya ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī', xmān chuntza' tze palh nachihuīna'n xtum tachihuīn tū jā ca'tzī'. 6 Palh na'ica'nācha' ē na'icchihuīna'n xtum tachihuīn, ¿chī na'iccālīmaktāyayān? Palh jā na'iccāhuaniyān tū Dios quimāsu'yuni'lh o tū icsca'tli tū ixla' Dios, ¿chī na'iccālīmaktāyayān? Palh jā na'iccāhuaniyān ixtachihuīn Dios o palh jā iccāmāsu'yuni'yān, ¿chī na'iccālīmaktāyayān?

7 A'cxni' skoli'can ē a'cxni' sla'knancan, kexmatāuj chī sā'nan. Palh jā tzej skoli'can, jāla ca'tzīcan tū huanicu'tun. 8 Palh jā tzej līskoli'can trompeta, soldado jā catikexmatli ē jā catitā'kaquī'lh ē jā catitacāxli na'a'n nalāta'la. 9 Chuntza' hui'xina'n. Palh jāla kexmatcan mintachihuīnca'n, ¿chī nalīca'tzīcan tū huanicu'tun? Hua'chi xmān nachihuīna'nā'tit nac ū'nī'. 10 Kempālhūhua' tachihuīn chihuīna'ncan nac cā'quilhtamacuj ē chā'tunu' kexmata tū ixtachihuīn. 11 Palh jāla ickexmata ixtachihuīn ā'chā'tin, quit iclanī't hua'chi xamini' ixpālacata xla' ē xla' xamini' lanī't quimpālacata. 12 Hui'xina'n naputzayātit tzamā' talakalhu'mān tū māstā' Espíritu Santo. Chuntza' calacasqui'ntit nacāmaxquī'yān tzamā' talakalhu'mān tū ā'chulā' xatze. Ū'tza' tū cāmāhuixcānī tī ta'a'ka'ī'.

13 Chuntza' tī nachihuīna'n xtum tachihuīn tū jā sca'tnī't, casqui'ni'lh Dios namaktāya nacamāsu'yuni' ā'makapitzīn tū huanicu'tun. 14 Palh xtum quintachihuīn a'cxni' icorarlīmā'lh, xmān quilīstacna' ca'tzī tū huanicu'tun. Jā scujmā'lh quintalacapāstacni' ē jā tī chā'tin icmaktāyamā'lh. 15 ¿Chī na'iclītlahua? Na'iclī'orarlī quilīstacna' ē nā na'icmāscujū quintalacapāstacni' ē chuntza' na'iccāmaktāya tī takexmatmā'nalh. Na'iclīpixtlī' quilīstacna' ē nā na'iclīpixtlī' quintalacapāstacni' ē ānā chuntza' tī takexmatmā'nalh nataca'tzī tū huanicu'tun. 16 Palh chihuīna'na' xtum tachihuīn a'cxni' māstā'ya' tapāxcatca'tzīn, xmān milīstacna' makapāxuīmā'lh Dios, ē ā'makapitzīn jāla takexmata. ¿Chī tzē nalīhuan catīhuālh: "Amén", palh jāla ca'tzī tū huanicu'tun tū huanī'ta'? 17 Masqui hui'x tzej maxquī'pā't tapāxcatca'tzīn Dios, jā maktāya'ya' ā'chā'tin. 18 Quit tzē icchihuīna'n xtum tachihuīn tū jā icsca'tnī't. Icmaxquī' tapāxcatca'tzīn Dios quit ā'chulā' tzē icchihuīna'n xtum tachihuīn ē jā hui'xinan. 19 A'ntza' jā tatakēstoka tī ta'a'ka'ī', icchihuīna'ncu'tun macsti'na'j tachihuīn tū kexmatcan ē ū'tza'

nacālīmāsu'yuni'. Jā icchihuīna'cu'tun lhūhua' xtum tachihuīn tū jā catilītamaktāyalh ā'chā'tin.

20 Jā catipuhua'ntit hua'chi lacstīn tī jā takexmata; napuhua'nā'tit hua'chi lacstīn tī jāna'j taca'tzī tatlahua tū jā tze. A'cxni' lacapāstacpā'na'ntit, calacapāstacna'ntit hua'chi chi'xcuhuī'n. Xlaca'n taca'tzī tū ā'chulā' ixlacasqui'nca.
21 Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios ē Dios huanli chuntza':
Na'iccātā'chihuīna'n tzamā' israelitas.
Na'iccāmacamin tī xtum ixtachihuīnca'n ē tī makatiyātī'n.
Quit na'iccāmāchihuīnī.
Nūn chuntza' jā quintitakexmatni'cu'tunli tzamā' israelitas.
22 Chuntza' a'cxni' chihuīna'ncan xtum tachihuīn tū jā kexmatcan, ū'tza' nacālīmāsu'yuni' ixlītli'hui'qui Dios xlaca'n tī jā ta'a'ka'ī' ē talaktzī'mā'nalh a'ktin lī'a'cnīn. A'cxni' līmāsu'yucan ixtachihuīn Dios ixlītli'hui'qui Espíritu Santo, ū'tza' cālīmāsu'yuni'yān ixlītli'hui'qui Dios hui'xina'n tī a'ka'ī'yā'tit.
23 Palh milīpō'ktuca'n tī a'ka'ī'yā'tit ixtakēstoktit ē palh milīpō'ktuca'n ixchihuī'nā'tit xtum tachihuīn tū jā ixca'tzīyā'tit, ē palh ixtanūlh catīhuālh chi'xcu' o tī jā a'ka'ī', ¿ē jā nahuan chuya'yā'tit? 24 Palh milīpō'ktuca'n ixmāsu'yutit ixtachihuīn Dios ē a'cxni' natanū catihuālh chi'xcu' o chā'tin tī jā a'ka'ī', xla' tzē nakexmata tū māsu'yupā'na'ntit. Chuntza' nalīca'tzī xla' jā tze na ixlacatīn Dios. 25 Nā naca'tzī jā tū catimātzē'kli ixlacatīn Dios. Chuntza' nalīlaktatzokosta namakapāxuī Dios ē nahuan: "Ixlīcāna' Dios huī'lh na milacpu'na'i'tātca'n."

Chī chā'tunu' natachihuīna'n a'cxni' takēstokcan

26 Ū'tza' huā'mā' tū natlahua'yā'tit a'cxni' natakēstokā'tit: Chā'tunu' napuhua'nā'tit tū napixtlī'yā'tit o jā namāsu'yu'yā'tit na ixtachihuīn Dios. Chā'tin tzē namāsu'yu tū Dios māsu'yuni'lh. Ā'chā'tin tzē nachihuīna'n xtum tachihuīn tū jā sca'tnī't o tzē namāsu'yu tū huanicu'tun xtum tachihuīn. Catūxcuhuālh tū tlahuacan, calalh ū'tza' tū nacālīmaktāya tī tatakēstoka. 27 Palh tahuī'lanalh tī natachihuīna'n xtum tachihuīn, catachihuīna'nli līchā'tunu' ē xmān chā'tu' o chā'tu'tun ē catalālīlakpalītēlhalh. Nā ca'a'nalh chā'tin tī namāsu'yu tū huanicu'tun. 28 Palh jā tī a'nan tī tzē namāsu'yu tū huanicu'tun xtum tachihuīn, caca'csla cahuanli tī tzē chihuīna'n xtum tachihuīn. Ixa'cstu catā'chihuīna'nli Dios ē jā a'ntza' jā takēstokcan. 29 Chā'tu' o chā'tu'tun tzē natamāsu'yu ixtachihuīn Dios. Ā'makapitzīn tzej catakexmatli nataca'tzī palh Dios ixlīcāna' cāmāsu'yuni'lh tī tachihuīna'n. 30 Palh huī'lh ā'chā'tin ē nā Dios māca'tzīnī xla' tū namāsu'yu, tī chihuīna'mā'lhcus jātza' catichihuīna'nli. Palaj nachihuīna'nkō' a'cxni' tasu'yu chihuīna'ncu'tun ā'chā'tin. 31 Līchā'tunu' namāsu'yuyā'tit ixtachihuīn Dios. Chuntza' nacāmāsca'tīcan

ixlīpō'ktuca'n ē nacāmāhuixcānīcan. 32 Tī līmāsu'yumā'lh
ixtachihuīn Dios ixlītli'hui'qui Espíritu Santo, xla' tzē
naquilhca'csla a'cxni' ca'tzī Dios namāchihuīnī ā'chā'tin.
33 Dios lacasqui'n lacatejtin natlahuacan ē jā lacasqui'n
xamaktin natachihuīna'n.

Calhāxcuhuālh tatakēstoka tī ta'a'ka'ī' ixtachihuīn Dios,
chuntza' tlahuacan. 34 Ca'cs natatahui'la puscan. Jā
cacāmakxtekca natachihuīna'n xlaca'n. Puscan catakexmatli
chī tatzo'kni' na ixlīmāpa'ksīnca'n israelitas jā huan
puscan jā catitamāpa'ksīlh chi'xcuhuī'n. 35 Palh chā'tin
puscāt sca'tcu'tun catūhuālh, cakelhasqui'nīlh ixkōlu'
a'cxni' tahui'lāna'lh na ixchicca'n. Līmāxana' palh puscan
natachihuīna'n jā takēstokcanī't namakapāxuīcan Dios.

36 Calacapāstactit huā'mā'. Na mincā'lacchicni'ca'n jā
a'ntza' pūla māsu'yuca ixtachihuīn Dios. Jā xmān hui'xina'n
kexpatnī'ta'ntit. ¿Tū ixpālacata puhua'nā'tit ca'tzīyā'tit chī
ixlacasqui'nca talatā'kchoko tī ta'a'ka'ī? 37 Makapitzīn
puhua'nā'tit tzē māsu'yuyā'tit ixtachihuīn Dios o puhua'nā'tit
Espíritu Santo cāmaxquī'nī'ta'n a'ktin talakalhu'mān.
Caca'tzītit hui'xina'n tū iccātzo'knuni'yān, ū'tza' ixlīmāpa'ksīn
quiMāpa'ksīni'ca'n. 38 Palh catīhuālh jā kexmatcu'tun
ixtachihuīn Dios, calatachokolh chī ixtapāxuān.

39 Tā'timin, caputza'tit chī nalīmāsu'yuyā'tit ixtachihuīn Dios
ē jā timāmakchuyīyā'tit tī tzē chihuīna'n xtum tachihuīn.
40 Ixlīpō'ktu tū natlahua'yā'tit, catlahua'tit chuntza' chī ixla-
casqui'nca ē chuntza' chī minī'ni'.

15

Chī līlacastālancuana'lh Cristo

1 Chuhua'j iccāmālacapāstaquīyān xatze tachihuīn
tū iccāmāsu'yuni'nī'ta'n. Hui'xina'n maktīni'nī'ta'ntit ē
a'ka'ī'nī'ta'ntit. 2 Ū'tza' tū iccāmāsu'yuni'nī'ta'n lī'a'kapūtaxtutit
palh jā chu tlakaj a'ka'ī'nī'ta'ntit.

3 Iccāmāsu'yuni'nī'ta'n tū ixlacasqui'nca ē tū
quimāsca'tīcanī't. Ū'tza' huā'mā'; Cristo nīlh ixpālacata
quincuentaca'n chuntza' chī tzo'kcanī't makāstza' na
ixtachihuīn Dios. 4 Mācnūcanī't Cristo ē ixlī'a'ktu'tun
quilhtamacuj mālacastālancuanīca. Chuntza' tatzo'knī't na
ixtachihuīn Dios. 5 A'cxni' lacastālancuana'nlitza', apóstol tī pūla
laktzī'lh Cristo, ū'tza' Pedro. Ā'līstān ixlīpo'ktuca'n apóstoles
talaktzī'lh. 6 Ā'līstān huampala hua'chi lakaquitzīs ciento
ā'makapitzīn ixtachi'xcuhuī't xamaktin talaktzī'lh. Lhūhua'
xlaca'n tahui'lāna'lhcus ē ā'makapitzīn tasputlitza'. 7 Ā'līstān
huampala Jacobo nā laktzī'lh ē huampala ixlīpō'ktuca'n
apóstoles talaktzī'lh.

8 Ā'xmān quit iclaktzī'lh Cristo. Quit hua'chi chā'tin ska'ta' tī xatamāyujūn ē jā a'cchā'lh ixmālhcuyu'. 9 Quit hua'chi apóstol tī ā'chula' xastancu. Ā'makapitzīn apóstoles ā'chulā' laka'tla' ē jā quit. A'cxni' jāna'j xa'ica'ka'ī' xa'iccāmakapātīnīn tī ixta'a'ka'ī'. Ū'tza' jā quilīminī'ni'n palh apóstol quihuanica. 10 Dios quilakalhu'manli ē ū'tza apóstol iclīhuanli. Jātza' xmān quilakalhu'manli ixpālacata quit ā'chulā' i'cscujli ē jā ā'makapitzīn apóstoles. Jā quilīmān icscujli. Dios quilakalhu'manli ē ū'tza' quimaktāyalh chī icscujli. 11 Masqui ā'makapitzīn apóstoles o masqui quit, quilīpō'ktuca'n icmāsu'yuyāuj xatze tachihuīn ixla' Jesucristo ē hui'xina'n a'ka'ī'nī'ta'ntit.

Natalacastālancuana'n nīnī'n

12 Palh icmāsu'yuyāuj chī Cristo lacastālancuana'nli, ¿chī tzē nalīhua'nā'tit makapitzīn hui'xina'n jā tī chā'tin nalacastālancuana'n? 13 Palh jā tī chā'tin cahuālh ixlacastālancuana'nli, chuntza' jā ixtilacastālancuana'nli Cristo. 14 Ē palh Cristo jā ixtilacastālancuana'nli, jā ixlīcāna' tū icmāsu'yumā'nauj ē jā tū līmacuan ixa'ka'ī'tit. 15 Nā chuntza' quina'n xa'icuanui tū jā ixlīcāna' ixpālacata Dios chī icmāsu'yuyāuj Dios mālacastālancuanīlh Cristo. Chuntza' xa'icmāsu'yūj tū jā ixlīcāna' palh jā tī chā'tin cahuālh ixlacastālancuana'nli. 16 Palh jā tī chā'tin cahuālh nalacastālancuana'n, nūn Cristo jā ixlacastālancuana'nli. 17 Palh Cristo jā cahuālh lacastālancuana'nli, jā tū līmacuan ixa'ka'ī'tit. Jāna'j ixticātamātza'nkēna'nīn mincuentaca'n. 18 Palh jā cahuālh lacastālancuana'ncan, chuntza' tī tanīlhtza' masqui ixtatā'tapa'ksīlh Cristo, ixta'a'lh nac pūpātīn. 19 Palh jā ixka'lhīuj quilatamatca'n tū jā catilaksputli ixpālacata līpāhuanāuj Cristo, ā'chulā' koxa tīlayāuj quina'n ē jā ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn tachi'xcuhuī't.

20 Ixlīcāna' chī mālacastālancuanīca Cristo ē laktaxtulh nac cā'līnīn. Chuntza' cāpūlani'lh tī ta'a'ka'ī'lh ē tanīlhtza' ē natalacastālancuana'mpala. 21 Adán tlahualh tū jā tze ē ū'tza' talītzuculh tanī tachi'xcuhuī't. Cristo nīlh nac cruz ē chuntza' natalīlacastālancuana'n tachi'xcuhuī't ē nataka'lhī ixlatamatca'n tū jā catilaksputli. 22 Adán quixu'napapca'n ixuanī't, ē chuntza' quilīpō'ktuca'n nanīyāuj. Ixlīpō'ktuca'n tī tatā'tapa'ksī Cristo, xlaca'n natalacastālancuana'n. 23 Chā'tunu' ka'lhī ixquilhtamacuj a'cxni' napūlacastālancuana'n. Tī xapūla lacastālancuana'nli, ū'tza' Cristo. A'cxni' namimpala Cristo, natalacastālancuana'n xlaca'n tī tatā'tapa'ksī Cristo. 24 Cristo nacāmālaksputukō' ixlītli'hui'quica'n ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn ē a'cxni' nacāskāhuī'kō'tza' ixlīpō'ktuca'n tī quiclh talaktzi'n xla', palaj tunca xla' namacamaxquī'kō'

Dios ixlītli'hui'qui. A'cxni' nala huā'mā', a'cxni' ixlīsputni' cāquilhtamacuj. 25 Ixlacasqui'nca Cristo namāpa'ksīni'n hasta nacāskāhuī'kō' ixlīpō'ktu ti quiclh talaktzi'n xla'. 26 Tī ā'xmān naskāhuī'can, ū'tza' līnīn. 27 Ixlīpō'ktu catūhuālh tū a'nan Dios cāmaxquī'lh Cristo nacāmāpa'ksīkō'. A'ntza' jā huan ixtachihuīn Dios nacāmāpa'ksīkō', ū'tza' jā huanicu'tun Cristo namāpa'ksī Dios. Dios ū'tza' tī māstā'lh līti'hui'qui. 28 Pūla nacāskāhuī'kō' ixlīpō'ktuca'n ti quiclh talaktzi'n Cristo. A'cxni' xla' nacāmāpa'ksīkō', a'cxni' Cristo tī ī'Ska'ta' Dios ixa'cstu natamacamāstā'ni' Dios. Chuntza' namākentaxtukō' chī ixtalacasqui'nīn Dios. Chuntza' tī ixlīmān namāpa'ksīni'nkō' calhāxcuhuālh, ū'tza' Dios.

29 Palh jā cahuālh lacastālancuana'ncan, ¿tū tapuhuamā'nalh xlaca'n tī ta'a'kpaxa natamaktāya tī tanīlh? ¿Chī talī'a'kpaxa ixpālacata tī tanīlh palh jā tapuhuan natalacastālancuana'n?

30 Lakalīyān līji cua' icuī'lh. Palh jā lacastālancuana'ncan, ¿tū ixpālacata chuntza' icuī'lh? 31 Lakalīyān quinta-maknīcu'tun. Huā'mā' ixlīcāna' ē nā ixlīcāna' chī ka'tla' iclīmakca'tzī mimpālacataca'n. Ka'tla' iclīmakcatzī ixpālacata tā'tapa'ksī'yā'tit Jesucristo quiMāpa'ksīni'ca'n. 32 Līlhūhua' huā'tzā' nac cā'lacchicni' Efeso hua'chi hua'na'nī'n chī ixquintamaknīcu'tun. Palh jā cahuālh lacastālancuana'ncan ¿tū ixpālacata na'iclītāyani' chuntza' chī iclīpātīni'mā'lh huā'tza' nac cā'quilhtamacuj? Xatze na'ictlahua chī huancan: "Nahuā'yanāuj ē nakō'tnu'nāuj. Lakalī nanīyāuj."

33 Jā catā'kskahuī'tit. Chuntza' chī huancan: "Tī līlacatejtin latlā'huan ē nacātā'talacxtuca xlaca'n tī jā tze, xla' nala ixtā'chuntza'ca'n xlaca'n tī jā tze." 34 Tzej calacapāstactit ē cuenta catlahua'tit ē jātza' catlahua'tit tū jā tze. Huī'lh ā'makapitzīn na milacpu'na'i'tātca'n tī jāna'j ta'a'ka'ī' ixtachi-huīn Dios ē jā taca'tzī chī līhuī'lh Dios. Ū'tza' iccāhuaniyān na'iccālīmāmāxanī'yān.

Chī natalīlacastālancuana'n nīnī'n

35 Ā'makapitzīn natakelhasqui'nīni'n: "¿Chī tzē natalīlacastālancuana'n tī tanīlh? ¿Chī natala ixmacni'ca'n a'cxni' natalacastālancuana'n?" 36 Calacapāstacna'ntit. A'cxni' nacha'nā'tit līcha'nat, namā'cnūyā'tit nac ti'ya't ē namasa xako'xka' ē chuntza' napu'n. 37 Tū cha'nā'tit jā tasu'yu hua'chi tū nataxtu. Nacha'nā'tit xalīcha'nat cuxi' o stapun o catūxcuhuālh tū māscāquīcanī't. Tū napu'n, xla' sca'yā'hua' ē tzēhuanī't. 38 Dios cāmaxquī' chī nalīstaca ē chī ixtalacasqui'nīn. Xtum tasu'yu xāhuat ē xtum tasu'yu xapa'lhma' stapun. Kempālhūhua' līcha'nat ē xtum tatasu'yu pūlacatunu' chī tastaca. 39 Nā a'nan kempālhūhua' macni'. A'nan ixmacni'ca'n tachi'xcuhuī't ē

a'nan ixmacni'ca'n animalh ē a'nan ixmacni'ca'n squī'ti' ē ixmacni'ca'n spūnī'n. Chā'tunu' xtum ixmacni'ca'n. 40 A'nan ixmacni' tī huī'lh nac a'kapūn ē ixmacni' tī huī'lh nac ti'ya't. Xtum chī ixlītzēhuanī't macni' xala' nac a'kapūn ē xtum chī ixlītzēhuanī't macni' xala' nac ti'ya't. 41 Xtum chī ixlītzēhuanī't chi'chini' ē xtum chī ixlītzēhuanī't mālhcuyu' ē sta'cu. Nā xtum chī ixlītzēhuanī't a'katunu' sta'cu. A'katunu' macni' xtum ixlītzēhuanī't. 42 Chuntza' a'kspula a'cxni' lacastālancuana'ncan. Nacāmā'cnūcan quimacni'ca'n ē natamasa. A'cxni' nalacastālancuana'nāuj, xtum natala quimacni'ca'n ē jātza' catitamasli. 43 Quimacni'ca'n tū nacāmā'cnūcan jā tze; xasāsti' quimacni'ca'n tzēhuanī't natala ē nataxkaka. Xaxlajuani' quimacni'ca'n tū nacāmā'cnūcan; a'cxni' natalacastālancuana'n lactli'hui'quīn natahuan. 44 Quimacni'ca'n tū ka'lhīyāuj huā'tza' nac cā'quilhtamacuj xmān macni' ē nacāmā'cnūcan a'cxni' nanīyāuj. A'cxni' nalacastālancuana'nāuj, Dios naquincāmaxquī'yān xasāsti' quimacni'ca'n tū espiritual. Ka'lhīyāuj quimacni'ca'n xala' huātza' nac cā'quilhtamacuj; nā naka'lhīyāuj quimacni'ca'n xala' nac a'kapūn.

45 Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
Pūla tlahuaca chā'tin chi'xcu'.
Nā maxquī'ca ixlatamat.
Hui'līni'ca ixtacuhuīni' Adán.
Dios su'nulh na ixquini' ē chuntza' lakahuanli ē tahuī'lh. Ā'līstān lacatuncuhuī'lh Jesucristo tī quincāmaxquī'n xasāsti' quilatamatca'n. 46 Pūla ka'lhīyāuj quimacni'ca'n tū xala' huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj ē tū natanī. Ā'līstān naka'lhīyāuj xasāsti' quimacni'ca'n xala' nac a'kapūn. 47 Xapūla chi'xcu' ū'tza' Adán ē Dios līlahualh xapokxni' ti'ya't. Ā'chā'tin chi'xcu' ū'tza' Jesucristo ē xla' mincha' nac a'kapūn. 48 Chuntza' chī ixuanī't ixmacni' Adán chu lacxtim chī quimacni'ca'n quina'n tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Nā chuntza' ixlīpō'ktuca'n tī tatā'tapa'ksī Cristo nataka'lhī xasāsti' ixmacni'ca'n hua'chi ixmacni' Cristo. 49 Chuntza' chī nac huā'mā' cā'quilhtamacuj līlasu'yuyāuj Adán, nā chuntza' nac a'kapūn nalītasu'yuyāuj Cristo tī mincha' nac a'kapūn.

50 Chuhua'j iccāhuaniyān quimacni'ca'n tū ka'lhī ka'lhni' ē quinīt jāla catitanūlh jā Dios māpa'ksīni'nkō'. Quimacni'ca'n tū natamasa jāla catitatanūlh jā tahui'lana'lh tī taka'lhī ixlatamatca'n tū jā catilaksputli. 51 Cakexpa'ttit. Na'iccāhuaniyān tū ixtatzē'knī't. Quilīpō'ktuca'n jā catinīuj. Quilīpō'ktuca'n nalakpalīcan quimacni'ca'n. 52 A'cxni' ixlīsputni' cā'quilhtamacuj ē nasā'nan trompeta, xamaktin naquincā'a'kspulayān hua'chi a'cxni' natalakatzī'yāuj ē nalacahuāna'mpalayāuj. Nasā'nan trompeta ē tī tanīnī'ttza' natalacastālancuana'n ē nataka'lhī

ixmacni'ca'n xasāsti' tū jā maktin catitamasli. Quilīpō'ktuca'n naquincātalakpalīni'yān quimacni'ca'n. 53 Quimacni'ca'n tū tzē natamasa ka'lhī natalakpalī ē xasāsti' natahuan ē jā maktin catitamasli. Quimacni'ca'n tū natanī ixlacasqui'nca xasāsti' natahuan ē jā catitalaksputli. 54 A'cxni' quimacni'ca'n tū natamasa natalakpalī ē xasāsti' natahuan ē jā catitamasli ē a'cxni' quimacni'ca'n tū natanī natalakpalī ē jā catitanīlh, a'cxni' namākentaxtūcan tū tatzo'knī't chuntza':
Taskāhuī'nī't līnīn.
Ē chuntza' quincātalīmālakahuanīyān.
55 ¿Jā huī'lh ixlītli'hui'qui līnīn? Sputlitza'. ¿Tīchu naca'tzani' ixpālacata līnīn? Jā tī chā'tin. 56 Tzamā' tū jā tze ū'tza' nalīnīyāuj. Tachi'xcuhuī't jā takexmatni' ixlīmāpa'ksīn Dios. Chuntza' lītasu'yu hua'chi tū jā tze cāmāpa'ksīmā'lh. Lītasu'yu ixpālacata tachi'xcuhuī't jā takexmatni'lh ixlīmāpa'ksīn Dios. 57 Icmaxquī' tapāxcatca'tzīn Dios chī līskahuī'yāuj līnīn ixpālacata ixlītli'hui'qui quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

58 Tā'timīn, iccāpāxquī'yān. Ū'tza' iccālīhuaniyān jā catamakxtektit tū nacāmāmakchuyīyān ē nacālīmāpānūni'yān tū a'ka'ī'nī't a'ntit. Pō'ktu quilhtamacuj tzej nascu'jā'tit ixpālacata Māpa'ksīni'. Ca'tzīyā'tit tū natlahua'yā'tit ixpālacata Māpa'ksīni' jā catilaksputli.

16

Tumīn tū namākēstokcan

1 Chuhua'j iccāhuaniyān ixpālacata tumīn tū namākēstokā'tit ē tū nacālīmaktāyayā'tit tī ta'a'ka'ī' xalanī'n nac Judea. Chuntza' chī iccāhuani tī tatakēstoka jā huanican Galacia, nā chuntza' natlahua'yā'tit. 2 Cā'domingo namāquī'tēlha'yā'tit macsti'na'j mintumīnca'n tū tlajanī'ta'ntit tzamā' semana. Chuntza' a'cxni' na'ica'nācha', xmān namākēstokā'tit tū māquī'nī'ta'ntittza'. 3 Hui'xina'n cacālacsa'ctit chi'xcuhuī'n tī lactze ē xlaca'n natalē'n minofrendaca'n. Quit na'iccāmaxquī' a'ktin ca'psnap ē na'iccāmacā'ni' nac Jerusalén. 4 Palh minī'ni' na'ica'n, naquintatā'a'n xlaca'n.

Pablo a'ncu'tun ā'lacatin

5 Na'ictētaxtutēlha nac cā'lacchicni' jā huanican Macedonia ē ā'līstān na'iccālaka'nāchān. 6 Palhāsā' lakmaj na'ictachokoyācha' na mincā'lacchicni'ca'n o palhāsā' a'ntza' icuī'lācha' nahuan a'cxni' nalonknun. Chuntza' hui'xina'n tzē naquilāmaktāyayāuj a'cxni' na'ictaxtupala calhāxcuhuālh na'ica'ncu'tun. 7 Jā iclacasqui'n xmān na'ictētaxtu a'cxni' na'iccālaka'nāchān. Iccātā'tachokocu'tunāchān lakma'j palh Dios lacasqui'n. 8 Na'ictachoko huā'tzā' nac Efeso hasta cā'tani' tū māpācuhuīcan Pentecostés. 9 Calhāxcuhuālh nac

huā'mā' cā'lacchicni' tzē na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios masqui lhūhua' tahui'lāna'lh tī quintaquiclhlaktzi'n.

10 A'cxni' nachā'nācha' Timoteo, calakachi'xcuhuī'tit ē tzej camaktīni'ntit ixpālacata jā namāxana'n. Tzej camakamaktīni'nchipitit ixpālacata xla' tā'scujmā'lh Māpa'ksīni' chuntza' chī quit. 11 Jā tī chā'tin calakmaka'lh. Tzej namaktāya'yā'tit naquilakmin. Quit icka'lhīmā'lh ē nā iccātā'ka'lhīmā'lh ā'makapitzīn tī ta'a'ka'ī'.

12 Ē quintā'tinca'n Apolos, icsqui'nli cacātā'a'lh ā'makapitzīn tī nacālaka'nāchān. Jā ixtalacasqui'nīn ixuanī't na'a'nācha' chuhua'j. Na'a'n a'cxni' naka'lhī quilhtamacuj.

Ā'xmān saludos

13 Catamaktaka'lhtit. Jā tilakpalī'yā'tit tū a'ka'ī'nī'ta'ntit. Calatā'kchokotit chuntza' chī cāminī'ni' chi'xcuhuī'n ē catahui'xcā'nī'tit. 14 Catūxcuhuālh tū natlahua'yā'tit, catlahua'tit ixpālacata cāpāxquī'yā'tit ā'makapitzīn.

15 Ca'tzīyā'tit Estéfanas ē ixlīpō'ktu ixfamilia xlaca'n xapūla tī ta'a'ka'ī'lh a'cxni' icmāsu'yulh ixtachihuīn Dios jā huanican Acaya. Xlaca'n talīhui'līlh nacāmaktāya ā'makapitzīn tī ta'a'ka'ī'lh. 16 Iccāsqui'ni'yān cacākexpatni'tit xlaca'n ē cacākexpatni'tit chā'tunu' tī tzej tatā'scuja ē tamaktāya ā'makapitzīn tī ta'a'ka'ī'. 17 Iclīpāxuhua ixpālacata tachilh huā'tzā' Estéfanas ē Fortunato ē Acaico. Xlaca'n milakxokoca'n ixpālacata quintalakmilh ē hua'chi chuntza' iccālaktzī'kō'n. 18 Xlaca'n quintamakapāxuīlh ē nā nacātamakapāxuīyān hui'xina'n. Nacālakachi'xcuhuī'yā'tit chi'xcuhuī'n tī chuntza' chī xlaca'n.

19 Tī ta'a'ka'ī' ē xalanī'n calhāxcuhuālh jā huanican Asia, xlaca'n cātamacā'ni'yāchān saludos. Aquila ē Priscila tī ix-puscāt nā cātamacā'ni'yāchān saludos ixpālacata Māpa'ksīni'. Nā chu lacxtim ixlīpō'ktuca'n tī tatakēstoka na ixchicca'n. 20 Ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī' cātamacā'ni'yāchān saludos. Nā hui'xina'n nalāsaludarlī'yā'tit.

21 Chuhua'j quit na'ictzo'ka huā'mā'. Quit, Pablo, iccāmacā'ni'yāchān saludos.

22 Palh chā'tin jā pāxquī' Māpa'ksīni' Jesucristo, camakapātīnīnca nac pūpātīn. Camilh quiMāpa'ksīni'ca'n.

23 Cacāsicua'lanātlahuan Māpa'ksīni' Jesucristo. 24 Iccāpāxquī'kō'yān ixpālacata Jesucristo. Amén.

2 Corintios

Pablo cātzo'knuni'lh tī xalanī'n nac Corinto

1 Iccātzo'knuni'mā'n huā'mā' carta quit Pablo ē nā
Timoteo tī quintā'tinca'n. Quit ixapóstol Jesucristo
ixpālacata Dios quilīhui'līlh quilī'apóstol. Iccātzo'knuni'yān
hui'xina'n tī tapa'ksīni'yā'tit Dios ē tā'kēstokā'tit nac Corinto
namakapāxuī'yā'tit Dios. Nā iccātzo'knuni'yāuj ixlīpō'ktuca'n
tī ta'a'ka'ī' nac Acaya. 2 Hui'xina'n cacālakalhu'man Dios
quinTāta'ca'n ē Māpa'ksīni' Jesucristo. Tzej calatapā'tit.

Pablo pātīni'lh

3 Ca māka'tlī'ca Dios tī ixTāta' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.
Dios lakalhu'manīni'n ē quincāmaktāyayān. 4 Dios
quincāmāko'xamāka'tlī'yān pō'ktu quilhtamacuj a'cxni'
pātīni'nāuj. Dios lacasqui'n nacāmāko'xamāka'tlī'yāuj
ā'makapitzīn tī tapātīni'mā'nalh chuntza' chī Dios
quincāmāko'xamāka'tlī'yān. 5 Cristo pātīni'lh, ē nā
quina'n pātīni'nāuj. Cristo quincāmāko'xamāka'tlī'yān
a'cxni' pātīni'nāuj. 6 Quit icpātīni'n, ē chuntza' tzē
iccāmāko'xamāka'tlī'yān hui'xina'n ē tzē iccāmaktāyayān
na'a'ka'ī'yā'tit ā'chulā'. Dios quimāko'xamāka'tlī', nā
chuntza' tzē na'iccāmāko'xamāka'tlī'yān hui'xina'n ē
nā tzē na'iccāmaktāyayān a'cxni' hui'xina'n pātīni'nā'tit
chī quit. 7 Quit tzej icca'tzī hui'xina'n natāyani'yā'tit
masqui pātīni'mpā'na'ntit nā hui'xina'n. Nā icca'tzī
nacātamāko'xamāka'tlī'yān.

8 Tā'timīn, quit iclacasqui'n hui'xina'n naca'tzīyā'tit
chī iclīpātīni'lh a'cxni' xa'icui'lacha' nac Asia. Quit jātza'
xa'ictāyani'. Ictipuhuanli jātza' ā'chulā' xa'ictilatamalh.
9 Xa'icpuhuan na'icnītza'. Xa'icca'tzī quit jātza' la tū
xa'ictlahua. Ū'tza' xmān Dios xa'iclīpāhuan. Xla' ū'tza' tī
tzē cāmālacastālancuanī nīnī'n. 10 Dios quimakapūtaxtūlh
tzamā' lījicua'. Tzēcus naquimakapūtaxtū Dios. Quit
icca'tzī Dios naquimakapūtaxtū a'cxni' na'ictahui'lapala nac
cā'lījicua'. 11 Xmān ixlacasqui'nca hui'xina'n na'orarlīyā'tit
quimpālacata. Chuntza' naquilāmaktāyayāuj hui'xina'n.
Chuntza' a'cxni' Dios naquisicua'lanātlahua, lhūhua' tī
natamaxquī' Dios tapāxcatca'tzīn, ixpālacata tū Dios māstā'nī't
chuntza' chī hui'xina'n squi'ni'tit.

Pablo huanli tū ixpālacata jā lī'a'lh nac Corinto

12 Līpāxuhua icuī'lh ixpālacata quit icca'tzī tzej ictlā'huanī't
na milacpu'na'i'tātca'n ē nā na ixlacpu'na'i'tātca'n
ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Jā ica'kskāhuī'ninī't. Dios

quimaxquī'lh talacapāstacni'. Ū'tza' tzej iclīlatlā'huan. Dios lakalhu'manīni'n. Quimaxquī'nī't talacapāstacni' tū jā hua'chi ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. 13 Tū iccātzo'knuni'yān huā'mā' huanicu'tun xmān tū kexpa'tā'tit hui'xina'n a'cxni' nakelhtahua'ka'yā'tit. Jā iccāhuanimā'n ā'catūhuālh tachihuīn. Quit iclacasqui'n hui'xina'n tzej nakexpa'tā'tit tū ictzo'kmā'lh. 14 Ā'makapitzīn hui'xina'n ca'tzīyā'tit chī nalīpāxuhua'yā'tit quimpālacata a'cxni' namimpala Māpa'ksīni' Jesús. Nā quit na'iclīpāxuhua mimpālacataca'n.

15 Quit xa'icca'tzī huā'mā', ē ū'tza' quit iclīpuhuanli na'iccālaka'mpalayāchā'n hui'xina'n. 16 Quit xa'iccātēlaktaxtucu'tunān hui'xina'n a'cxni' icmilh nac Macedonia. Nā icpuhuanli na'iccālaka'nāchā'n a'cxni' xa'ictaxtulh nac Macedonia. Ē chuntza' ā'līstān hui'xina'n ixquilāmāmakxtoklē'uj nac Judea. 17 Masqui icuanli xa'iccālaka'ncha'n hui'xina'n, quit jāla icmākentaxtūlh. Ū'tza' talīhuan ā'makapitzīn palh quit xmān xa'ica'ksa'nīni'mā'lh a'cxni' icuanli xa'ica'ncu'tun. A'cxni' quit iclīchihuīna'n tū na'ictlahua, jā icchihuīna'n hua'chi chi'xcuhuī'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Xlaca'n tahuan ixlīcāna' natatlahua catūhuālh masqui taca'tzī jā catitamākentaxtūlh. 18 Dios jā maktin talakpalī. Xla' ca'tzī ixlīcāna' tū icuan. Tū iccāhuaniyān hui'xina'n tzē na'a'ka'ī'yā'tit. 19 Quit ē Silvano ē Timoteo xa'iccāmāsu'yuni'yān ixpālacata Jesucristo tī ī'Ska'ta' Dios. Tzē a'ka'ī'can tū huan Jesucristo. Xla' pō'ktu quilhtamacuj huan tū ixlīcāna'. Xla' jā maktin talakpalī. 20 Ixlīpō'ktu tū Dios huan natlahua, Jesucristo mākentaxtūkō'. Ū'tza' līmaxquī'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios. 21 Dios ū'tza' tī quimaktāya na'ica'ka'ī'ni ni' Jesucristo. Nā hui'xina'n cāmaktāyayān tzej na'a'ka'ī'yā'tit. Nā xla' quilacsacnī't na'ictā'scuja. 22 Dios quincālakmacaminī'ta'n Espíritu Santo tī huī'lh na quilīstacna'ca'n. Chuntza' tasu'yu tapa'ksīni'yāuj Dios, ē hua'chi līxokohui'līnī'ttza' quilīstacna'ca'n.

23 Dios ca'tzī palh ixlīcāna' tū na'iccāhuaniyān. Palh quit xa'iccālaka'ncha'n cahuālh nac Corinto, quit xa'iccālacaquilhnīn hui'xina'n. Ū'tza' jā iclī'a'lh. Dios ca'tzī tū jā iclī'a'ncha'. 24 Quit jā iccāmāpa'ksīcu'tunān chī hui'xina'n a'ka'ī'yā'tit. Hui'xina'n tzejtza' a'ka'ī'yā'tit. Xmān iccātlahuani'cu'tunān tū nalīpāxua'yā'tit.

2

1 Ū'tza' quit iclīhui'līlh jā iccālaka'ncha'n hui'xina'n palh ixlacasqui'nca xa'iccālacaquilhnīn. Palh quit xa'iccālacaquilhnīn, lacxtim ixlīlīpuhuanui quina'n. 2 Palh

quit xa'iccāmālakaputzīn hui'xina'n, jā tī ixa'nalh tī ixquimakapāxuūlh quit. Palh hui'xina'n līpuhuanā'tit, quit jāla līpāxuhua iclatahui'la. 3 Ū'tza' jā iclī'a'lh. Xmān iccātzo'kni'n a'ktin carta. Jā xa'ica'ncu'tunācha' iccālacaquilhnīyān ē nūn xa'iccāmālakaputzīcu'tunān. Palh hui'xina'n mākentaxtūyā'tit tū iccātzo'knuni'n, quit na'iclīpāxuhua ē nā hui'xina'n nalīpāxua'yā'tit. 4 Quit xa'iclīpuhuan a'cxni' iccātzo'knuni'n hui'xina'n. Nā xa'iccalhuan ixpālacata xa'icca'tzī ixcāmālakaputzīn tū xa'iccātzo'knuni'nī'ta'n. Jā xa'iccāmālakaputzīcu'tunān. Iclacasqui'nli hui'xina'n naca'tzīyā'tit chī quit iccāpāxquī'yān hui'xina'n.

Ixlacasqui'nca namāsputūnu'ni'can chi'xcu' tī jātza' tlahua tū jā tze

5 Tzamā' chi'xcu' tī tlahualh tū jā tze, xla' iclīlīpuhuanli, ixpālacata jā tze tū tlahualh. Ā'chulā' cāmālakaputzīnī'ta'n hui'xina'n. Jā icuan palh milīpō'ktuca'n hui'xina'n cāmālakaputzīnī'ta'n. Palhāsā' jā milīpō'ktuca'n. 6 Milīlhūhua'ca'n hui'xina'n makapātīnīnī'ta'ntit tzamā' chi'xcu'. Chuhua'j tzetza'. Jātza' camakapātīnīntit. 7 Chuhua'j camātza'nkēna'ni'tit ē camāko'xamixī'tit. Palh jā chuntza' natlahua'yā'tit, tzamā' chi'xcu' jāla catitāyani'lh, ixpālacata nalīlīpuhuan. 8 Ū'tza' iccālīsqui'ni'yān hui'xina'n camāsu'yu'tit chī pāxquī'yā'tit. 9 A'cxni' quit iccāmacā'ni'chān a'ktin carta, quit icca'tzīcu'tunli palh hui'xina'n ixtlahua'tit tū iccāhuanin ixpālacata tzamā' chi'xcu'. Icca'tzīcu'tunli palh hui'xina'n ixquilākexmatni'uj. 10 Palh hui'xina'n māsputūnu'ni'yā'tit tzamā' chi'xcu', nā quit na'icmāsputūnu'ni'. Palh quit icmāsputūnu'ni'lh catīhuālh, mimpālacataca'n icmāsputūnu'ni'lh na ixlacatīn Cristo. 11 Māsputūnu'ni'yāuj ixpālacata jā lacasqui'nāuj naquincāskāhuī'yān skāhuī'ni'. Ca'tzīyāuj skāhuī'ni' a'kskāhuī'nin.

Pablo tamakchuyīlh a'cxni' ixuī'lh nac Troas

12 Quit ictētaxtulh nac Troas ixpālacata a'ntza' icmāsu'yucu'tunli xatze tachihuīn tu īxla' Cristo. A'cxni' ictētaxtulh a'ntza', Dios ixlacāxtlahuakō'nī'ttza' ixlīpō'ktu a'ntza'. 13 Masqui tzej taxtulh, quit xa'ictamakchuyīnī't, ixpālacata quintā'tinca'n, Tito, jā chā'lh a'ntza' chuntza' chī xa'iclacāxlanī'ta'uj. Ū'tza' iccālīmakxtekli xalanī'n nac Troas ē icmilh nac Macedonia ixpālacata icpuhuanli Tito ixchilh huā'tzā'.

Ixtachihuīn Dios tzej taxtu

14 Maxquī'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata ixlīmāpa'ksīn Cristo tzej lītaxtuyācha' tachihuīn tū icmāsu'yu. Xla' quimaktāya na'icmāsu'yu calhāxcuhuālh ixpālacata

Cristo. Huā'mā' tamāsu'yun hua'chi a'ktin perfume tū mu'csun calhāxcuhuālh. 15 Līpāxuhua Dios chī quina'n icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn Cristo. Quina'n hua'chi a'ktin jini' na ixpu'nanca'n tī ta'a'kapūtaxtunī'ttza' ē nā tī jāna'j ta'a'kapūtaxtu. 16 Na ixpu'nanca'n tī jāna'j ta'a'kapūtaxtu, tzamā' tamāsu'yun hua'chi catūhuālh tū mu'csun tū laknīcan. Na ixpu'nanca'n tī ta'a'kapūtaxtunī'ttza', tzamā' tamāsu'yun hua'chi a'ktin perfume tū māstā' latamat. Nūn chā'tin tī tzē ixlīmān namāsu'yu tū ixla' Cristo. Ixlacasqui'nca Dios namaktāya. 17 Quit jā hua'chi tī ta'a'kskāhuī'nin ē talakpalī tamāsu'yun tū ixla' Dios. Xlaca'n jā tzej tamāsu'yu ixpālacata xmān ta'a'kskāhuī'tlajacu'tun. Quit iclīchihuīna'n tū ixlīcāna' na ixlacatīn Dios, ixpālacata xla' quimacamaxquī'nī't na'ictā'scuja Cristo.

3

A'ktin xasāsti' talacāxtlahuan

1 Palhāsā' ā'makapitzīn natahuan quit ka'tla' icmakca'tzī ē quilīchihuīna'ncan quina'cstu. Jā ixlacasqui'nca quit na'iccāmaxquī'yān a'ktin carta tū nahuan quit tzeya chi'xcu'. Jā ixlacasqui'nca hui'xina'n naquilāmaxquī'yāuj a'ktin carta tū tzē na'iclē'n calhāxcuhuālh, chuntza' chī talē'n ā'makapitzīn. 2 Hui'xina'n hua'chi quincarta. Mimpālacataca'n ca'tzīcan tze tū ictlahua. Huā'mā' carta tzē natalaktzī'n ē natalīkelhtahua'ka' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Hui'xina'n hua'chi a'ktin carta lītaxtuyā'tit tū tatzo'kni' na quilīstacna', ixpālacata quit iccālacapāstacān hui'xina'n. 3 Hui'xina'n lītaxtuyā'tit hua'chi a'ktin carta tū Cristo quimātzo'knīlh. Tzamā' carta jā lītzo'kcanī't tinta. Jā tzo'kcanī't nac a'ktin chihuix tū hua'chi lhta'ca'la'. Espíritu Santo tī macamilh Dios xalakahuan, xla' cālakpalīni'n mintalacapāstacni'ca'n a'cxni' iccāhuanin ixtachihuīn Jesucristo. Chuntza' tasu'yu tū tlahuanī't Cristo mimpālacataca'n.

4 Chuntza' icuan ixpālacata quit icca'tzī tze tū icmāsu'yu na ixlacatīn Dios, ixpālacata Cristo quimacamaxquī'lh na'icmāsu'yu. 5 Quit jā icuan xmān quina'cstu tzē ictlahua huā'mā' tascujūt. Dios quimaktāya ē ū'tza' tzē iclītlahua. 6 Xla' ū'tza' tī quimaxquī' talacapāstacni'. Ū'tza' tzē iclīmāsu'yu xasāsti' talacāxtlahuan tū Dios tlahuanī't. Tzamā' talacāxtlahuan jā hua'chi a'ktin līmāpa'ksīn tū tatzo'kni'. Tzamā' talacāxtlahuan līchihuīna'n Espíritu Santo. Ixlīmāpa'ksīn Dios māsu'yu ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't taka'lhī ixcuentaca'n ē ū'tza' natalīnī. Espíritu Santo māstā' xasāsti' latamat.

7 Huā'mā' līmāpa'ksīn tū māsu'yu ixlacasqui'nca nanīcan, huā'mā' tzo'kca pektu' nac chihuix. A'cxni' maxquī'ca

Moisés tzamā' līmāpa'ksīn, a'nalh a'ktin ka'tla' taxkaket. Ixlacan Moisés ī'xkaka. Israelitas tī ixtayāna'lh a'ntza' jāla ixtalaktzī'n chī ī'xkaka ixpālacata ixcāmālakachi'xuani'. Huā'mā' taxkaket līlacatzucu mixli. Chuntza' tzēhuanī't ixuanī't chī Dios māstā'lh huā'mā' līmāpa'ksīn. 8 Ā'chulā' tzēhuanī't tamāsu'yun tū Espíritu Santo quincāmaxquī'yān. 9 Tzēhuanī't ixuanī't huā'mā' līmāpa'ksīn tū Dios ixmaxquī'nī't Moisés masqui ū'tza' līca'tzīcan tachi'xcuhuī't nacāmakapātīnīncan. Ā'chulā' xatzēhuanī't ixtachihuīn Jesucristo, ixpālacata huā'mā' quincāmāsu'yuni'yān chī tzē nalīxapacan tū laclē'nāuj. 10 Huā'mā' līmāpa'ksīn tzēhuanī't ixuanī't. Masqui tzēhuanī't ixuanī't, jāla mālakchā'nīcan ixtachihuīn Jesucristo. 11 Palh līmāpa'ksīn tzēhuanī't ixuanī't masqui jā makās ixtitāyani'lh, ā'chulā' tzēhuanī't tū jā catilaksputli. Ū'tza' xatze tachihuīn ixla' Jesucristo.

12 Quit lacatancs icca'tzī huā'mā' tachihuīn jā catilaksputli. Ū'tza' quit tzej iccālīmāsu'yuni'cu'tun tachi'xcuhuī't. 13 Quit jā ictlahua chī Moisés. Xla' ixtalakatlapa, ē chuntza' israelitas jāla ixtalaktzī'n chī ixtapānūni' tū ī'xkaka na ixlacan. 14 Israelitas jā ixtaca'tzī tū ixuanicu'tun. Hasta chuhua'j xlaca'n jā taca'tzī tū huanicu'tun a'cxni' talīkelhtahua'ka' ixtachihuīn Dios jā tatzo'kni' talacāxtlahuan xala' makāstza'. Huā'mā' tzē ca'tzīyāuj tū huanicu'tun xmān palh tapa'ksīni'yāuj Cristo. 15 Hasta chuhua'j israelitas jā taca'tzī tū huanicu'tun a'cxni' talīkelhtahua'ka' tū tzo'kli Moisés. 16 A'cxni' chā'tin a'ka'ī'ni' Māpa'ksīni' Jesucristo, tzētza' ca'tzī tū huanicu'tun tū tzo'kli Moisés. 17 Māpa'ksīni' Jesucristo, xla' chu chā'tin chī Espíritu Santo. Tī tatā'latlā'huan Espíritu Santo, xlaca'n jātza' cāmāpa'ksī skāhuī'ni'. 18 Quina'n ca'tzīyāujtza' tū huanicu'tun. Hua'chi jātza' talakatlapanī'ta'uj na quilacanca'n. Chuntza' hua'chi laktzī'nāuj Māpa'ksīni' Jesucristo a'ktin nac hualhtin. Laktzī'nāuj chī ixlīka'tla' ē chī ixlītze. Quina'n līlalakpalītēlhayāuj chī Cristo. Ū'tza' huā'mā' tū tlahuamā'lh Espíritu Santo.

4

1 Dios lakalhu'manīni'n, ē quimacamaxquī'lh xatze tachihuīn ixla' Jesucristo. Chuntza' jā ictaxlajuani'. Jā icmakxteka icmāsu'yu huā'mā' xatze tachihuīn. 2 Quit jā maktin ictlahua tū līmāxana' tū lakatzē'k tlahuacan. Jā ica'kskāhuī'nin. Jā iclakpalī ixtachihuīn Dios. Tzej icmāsu'yu tū ixlīcāna' na ixlacatīn Dios. Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't tzē nataca'tzī ixlīcāna' tū icmāsu'yu. 3 Tī jā takexmatcu'tun xatze tachihuīn tū icmāsu'yu, ū'tunu'n nacāmakapātīnīncan. 4 Xlaca'n tī jā ta'a'ka'ī' xatze tachihuīn, xlaca'n jā taca'tzī tū huanicu'tun. Skāhuī'ni'

jā lacasqui'n xlaca'n nataca'tzī tū huanicu'tun. Ū'tza' jā talīca'tzī tū huanicu'tun. Skāhuī'ni' hua'chi ixdiosca'n, ē ū'tza' ixcāmālakatzī'nī't ē ū'tza' jāla talīlaktzī'n taxkaket tū xatze tachihuīn ixla' Cristo. Cristo xaka'tla' chī Dios. 5 Tū icmāsu'yu quit, jā quit quilīchihuīna'ncan. Quit icmāsu'yu ixpālacata Jesucristo ū'tza' Māpa'ksīni' ē ixlacasqui'nca nalaktaquilhpūtayāuj. Quit iccāmaktāyayān hui'xina'n. Ū'tza' tū Jesucristo lacasqui'n na'ictlahua. 6 Dios quincāmāca'tzīnīnī'ta'n tū ixlīcāna'. Ū'tza' māxkakē quintalacapāstacni'ca'n. Xla' ū'tza' tī māstā'lh līmāpa'ksīn natahui'la taxkaket nac cā'quilhtamacuj. Ū'tza' lītahuī'lh taxkaket. Ē chuntza' ixquincāmāxkakētēlhān. Ū'tza' līca'tzīyāuj chī Dios ixlīka'tla'. Huā'mā' ca'tzīyāuj ixpālacata lakapasāuj Jesucristo.

Pablo ixlīpāhuan Dios

7 Xatze tachihuīn tū Dios quilīmacamaxquī'lh na'icmāsu'yu, ka'lhī lhūhua' ixtapalh. Quit quina'cstu jā icka'lhī talacapāstacni' na'icmāsu'yu huā'mā' tachihuīn. Quit hua'chi a'ktin pūxkatni' jā tojomā'lh tū ka'lhī ixtapalh. Chuntza' tasu'yu Dios ū'tza' tī ka'lhī līti'hui'qui ē jā quit. 8 Masqui lhūhua' quit icpātīni'n, pō'ktu quilhtamacuj tzē ictāyani'. Masqui makatunu' jā icca'tzī tū na'ictlahua, jā ictaxlajuani'. 9 Masqui quimputzastālani'can, Dios jā quimakxteka. Masqui makatunu' quilīsno'ktamacatacan, jā tī quimaknī. 10 Pō'ktu quilhtamacuj līji cua' icuī'lh ixpālacata quimaknīcu'tuncan, chuntza' chī ixmaknīcu'tuncan Jesucristo. A'ntza' līta su'yu quimaktāyamā'lh Jesucristo xalakahuan. 11 Ictīlatlā'huancus nac cā'quilhtamacuj, quimaknīcu'tuncan, ixpālacata quit ictā'scuja Jesucristo. Ū'tza' līta su'yu Jesucristo quintā'latlā'huan. 12 Quit icmāsu'yu xatze tachihuīn ixla' Jesucristo. Ū'tza' pō'ktu quilhtamacuj quilīmaknīcu'tuncan. Hui'xina'n ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' milatamatca'n, ixpālacata quit iccāmāsu'yuni'n ixtachihuīn Cristo.

13 Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī huanli chā'tin:
Quit ica'ka'ī'lh, ē ū'tza' quit iclīchihuīna'n chī ixlīka'tla' Dios.
Quit nā ica'ka'ī'nī't, ē ū'tza' iccālīhuani ā'makapitzīn ixtachihuīn Dios. 14 Quit iclīpāhuan xmān Dios, ixpālacata icca'tzī Dios mālacastālancuanīlh Māpa'ksīni' Jesucristo. Nā icca'tzī quit naquimālacastālancuanī, ixpālacata quit ictapa'ksīni' Jesucristo. Hui'xina'n ē quit kēxtim naquincātalē'nān na ixlacatīn Dios. 15 Ixlīpō'ktu tū icpātīlh, quit icpātīkō'lh ixpālacata iclacasqui'nli hui'xina'n na'a'ka'ī'yā'tit. Chuntza' a'cxni' lhūhua' hui'xina'n na'a'ka'ī'yā'tit, namaxquī'yā'tit tapāxcatca'tzīn Dios ē namāka'tlī'yā'tit Dios.

16 Ū'tza' jā iclītaxlajuani'. Masqui quimacni' taxlajuani'tēlha, ā'chulā' ica'ka'ī' lakalī lakalī. 17 Tū icpātīmā'lh hua'chi xmān

macsti'na'j ē hua'chi jā makās īcpātīmā'lh ixpālacata Dios quisicua'lanātlahua pō'ktu quilhtamacuj. 18 Chuntza' icuan quit ixpālacata jā iclacapāstaca tū tasu'yu. Ā'chulā' iclacapāstaca tū jā tasu'yu. Tū tasu'yu nalaksputa. Tū jā tasu'yu jā catilaksputli.

5

1 Quimacni'ca'n hua'chi a'ktin a'cchic jā hui'lāna'uj. Quit icca'tzī a'cxni' nasputa quimacni'ca'n, Dios naquincāmaxquī'yān ā'a'ktin xasāsti' quimacni'ca'n. Xasāsti' quimacni'ca'n hua'chi quinchicca'n nac a'kapūn. Tzamā' chic ixtatlahuat Dios ē jā ixtatlahuatca'n tachi'xcuhuī't. Huā'mā' chic jā maktin catilaksputli. 2 Ū'tza' līpāstacāuj ixpālacata a'ncu'tunāuj na quinchicca'n nac a'kapūn. 3 Jā capuhuanui jā naka'lhīyāuj quimacni'ca'n a'cxni' nanīyāuj. Naka'lhīyāuj xasāsti' quimacni'ca'n nac a'kapūn. 4 Līhuan quina'n ka'lhī'yāujcus quimacni'ca'n huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, makca'tzīyāuj taxlajuani'yāuj chī pātīni'mā'nauj. Masqui jā ixmakxtekcu'tunui huā'mā' macni', ka'lhīcu'tunāuj xasāsti' quimacni'ca'n nac a'kapūn. Quimacni'ca'n tū ka'lhīyāuj chuhua'j, nalaksputa. Xasāsti' quimacni'ca'n tū Dios naquincāmaxquī'yān, ū'tza' tū jā catilaksputli. 5 Dios quincālacāxtlahuanī'ta'n ē ū'tza' tzē nalīchā'nāuj nac a'kapūn. Quincāmacamini'nī'ta'n Espíritu Santo. Ū'tza' līca'tzīyāuj ixlīcāna' natanūyāuj nac a'kapūn.

6 Chuntza' jā maktin taxlajuani'yāuj. Ca'tzīyāuj līhuan latlā'huanāuj nac cā'quilhtamacuj, jāna'j tā'hui'lāna'nchāuj Māpa'ksīni' Jesucristo nac a'kapūn. 7 Chuhua'j quina'n jā latlā'huanāuj chuntza' chī laktzī'nāuj. Latlā'huanāuj chuntza' chī tū a'ka'ī'yāuj. 8 Chuntza' quina'n jā taxlajuani'yāuj. Makxtekcu'tunāuj huā'mā' quimacni'ca'n ixpālacata lakchā'ncu'tunāuj Māpa'ksīni' Jesucristo. 9 Ū'tza' nalīhui'līyāuj natlahuayāuj tū Jesucristo lacasqui'n palh tā'hui'lāna'nchāuj Dios nac a'kapūn ē palh hui'lāna'ujcus nac cā'quilhtamacuj. 10 Huā'mā' līhui'līyāuj, ixpālacata ixlacasqui'nca quilīpō'ktuca'n natāyayāuj na ixlacatīn Cristo. Xla' naquincāputzāna'nīyān chā'tunu' quina'n. Namaktīni'nāuj quilīpō'ktuca'n chuntza' chī latā'kchokonī'tauj, palh tzej o palh jā tzej nac cā'quilhtamacuj.

Dios ixamigo cātlahuacu'tun tachi'xcuhuī't

11 Quit iclakachi'xcuhuī' Māpa'ksīni' Jesucristo ē ickexmatni'cu'tun. Ū'tza' quit iccālīmā'a'ka'ī'nīcu'tun tachi'xcuhuī't. Dios laktzī'n quilīstacna'. Quit icpuhuan nā hui'xina'n ca'tzīyā'tit quit ictlahuacu'tun tū tze. 12 Quit jā ka'tla' icmakca'tzī na milacatīnca'n. Jā ū'tza' iclīchihuīna'mā'lh chuntza'. Xmān iclacasqui'n hui'xina'n tzē

naquilāmaktāyayāuj a'cxni' naquimālacsu'yucan. Iclacasqui'n tzē nacākelhtīyā'tit tī quintamālacsu'yucu'tun. Xlaca'n tapuhuan laka'tla' masqui jā tze ixlīstacna'ca'n. 13 Masqui makapitzīn tapuhuan quit icchuya ē masqui ā'makapitzīn tapuhuan tzej iclacapāstacna'n, quit ictlahuacu'tun xmān tū nalīpāxuhua Dios. Iccāmaktāyacu'tunān hui'xina'n ixpālacata iclacasqui'n hui'xina'n ā'chulā' na'a'ka'ī'yā'tit. 14 Cristo quincāpāxquī'yān ē ū'tza' iclītlahuacu'tun tū xla' lacasqui'n. Quina'n a'ka'ī'yāuj Cristo līnīlh ixpālacataca'n ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Chuntza' līca'tzīyāuj quilīpō'ktuca'n ixnīuj. 15 Cristo līnīlh quincāmakapūtaxtuyān. Chuntza' līhuan hui'lāna'uj, jā catilatā'kchokouj chuntza' chī xmān quintapuhuānca'n. Ixlacasqui'nca nalatā'kchokoyāuj chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Cristo. Ū'tza' nīlh quimpālacataca'n ē lacastālancuana'nli. 16 Chuntza' jātza' iccālaktzī'n ā'makapitzīn chi'xcuhuī'n chuntza' chī talaktzī'n chi'xcuhuī'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Xapūla xa'icpuhuan Cristo lacxtim chī talacapāstaca xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Jātza' icpuhuan chuntza'. 17 Palh chā'tin chi'xcu' a'ka'ī'ni' Cristo, chuntza' talakpalī ixtalacapāstacni' ē xasāsti' chi'xcu' līlaxtu. Ixlīpō'ktu tū xapūla laksputnī'ttza'. Tzamā' chi'xcu' jātza' hua'chi xapūla. Pō'ktutza' xasāsti' ixtalacapāstacni'.

18 Xmān Dios tī tzē lakpalī chā'tin chi'xcu'. Chuhua'j quina'n ixamigo Dios ixpālacata Jesucristo xokolh tū ixlaclē'nāuj. Dios quincāmacamaxquī'nī'ta'n nacāmāsu'yuni'yāuj ā'makapitzīn chī tzē natalītaxtu ixamigo Dios. 19 Ixpālacata Cristo, Dios ixamigo cātlahuacu'tun tachi'xcuhuī't ē cāmātza'nkēna'ni'cu'tun ixcuentaca'n. Quincāmacamaxquī'nī'ta'n nacāmāsu'yuni'yāuj ā'makapitzīn chi'xcuhuī'n chī tzē natalītaxtu ixamigo Dios. 20 Chuhua'j quit ictā'scuja Cristo. Hua'chi Dios ixchihuīna'nli a'cxni' iccāsqui'ni'yān hui'xina'n. Iccālīsqui'ni'yān ixlīmāpa'ksīn Cristo, catamakxtekni'tit Dios ixamigo nacātlahuayān. 21 Masqui Cristo jā maktin tlahualh tū jā tze, Dios macamāstā'lh īSka'ta' namaknīcan. Ū'tza' nalīmāpānū quincuentaca'n Cristo. Chuntza' Dios xapa quincuentaca'n ē jātza' tū laclē'nāuj.

6

1 Quit ictā'scuja Dios. Ū'tza' iccālīhuaniyān hui'xina'n, jā chu tlakaj camaktīni'ntit talakalhu'mān tū Dios cāmaxquī'cu'tunān. 2 Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī Dios huanli:

Quit ickexmatli chī quisqui'ni' tzamā' quilhtamacuj a'cxni' xa'icmaxquī'cu'tunān a'ktin talakalhu'mān.

Quit icmaktāyan a'cxni' xa'iccāmakapūtaxtūcu'tun tachi'xcuhuī't.

Chuhua'j tzē namaktīni'ncan talakalhu'mān tū Dios māstā'. Chuhua'j tzē na'a'kapūtaxtucan.

3 Quit tzej iclatā'kchokocu'tun chuntza' chī talacasqui'n. Palh jā tzej iclatā'kchoko, nahuancan jā tze tū icmāsu'yu. 4 Iclacasqui'n naca'tzīcan quit tzej iclatlā'huan chuntza' chī talacasqui'n tzej natalatā'kchoko tī tatā'scuja Dios. Ū'tza' quit līlacatzucu iclīpātī tū quina'kspula. Lhūhua' icpātīni'nī't. Quisputni'nī't tū xa'icmaclacasqui'n. Lhūhua' tū jā tze quina'kspulanī't. 5 Quimaksno'kcanī't. Quinchī'canī't. Iccātā'talacxtucnī't tachi'xcuhuī't tī jā ixquintalaktzī'ncu'tun. Palha' icscujnī't. Iclakachu'huā'lhtatanī't. Makatunu' jā xa'icka'lhī quilīhua't. 6 Iclacasqui'n naca'tzīcan quit tzej iclatlā'huan chuntza' chī ixlacasqui'nca. Pō'ktu tze quintalacapāstacni'. Tzej icca'tzī tū icmāsu'yu. Ictāyani' tū quintlahuani'can. Ē iclakalhu'manīni'n. Ē quimaktaya Ēspíritu Santo. Ē iccāpāxquī' ā'makapitzīn. 7 Quit icmāsu'yu tū ixlīcāna'. Iclīscuja ixlītli'hui'qui Dios. Dios quimaktāya tzej na'iclatā'kchoko. Chuntza' jā quintiskāhuī'lh. 8 Makapitzīn quintalakachi'xcuhuī'; ē ā'makapitzīn quintalakmaka'n. Makapitzīn tahuan tze quit; ē ā'makapitzīn tahuan jā tze quit. Makapitzīn tahuan quit ica'kskāhuī'nin. Quit icuan xmān tū ixlīcāna'. 9 Masqui makapitzīn tapuhuan quit jā tū quintapalh, ā'makapitzīn taca'tzī quit ictā'scuja Dios. Masqui maklhūhua' quit xa'ictahui'la nac cā'līji cua' ē hua'chi xa'icnīmā'lhtza', chuhua'j icuī'lhcus. Masqui quimputzastālani'can, jā quimaknīcan. 10 Masqui quina'kspulanī't tū quimakalīpuhuan, pō'ktu quilhtamacuj līpāxuhua icuī'lh. Masqui pobre quit, iccāmaxquī' ā'makapitzīn tū ā'chulā' xatapalaxla' ē jā tumīn. Masqui jā tū icka'lhī nac cā'quilhtamacuj, Dios quimaxquī' chuntza' chī icmaclacasqui'n.

11 Quit lacatejtin iccātā'chihuīna'nān hui'xina'n xalanī'n nac Corinto. Quit iccāpāxquī'yān hui'xina'n. 12 Masqui hui'xina'n jā quilāpāxquī'yāuj, quit iccāpāxquī'yān. 13 Iccātā'chihuīna'nān hui'xina'n hua'chi quilacstīn. Iccāsqui'ni'yān caquilāpāxquī'uj chī quit iccāpāxquī'yān hui'xina'n.

Quina'n hua'chi ixtemplo Dios

14 Jā a'ktin cacātā'latit tī jā ta'a'ka'ī'. Xtum talatā'kchoko tī ta'a'ka'ī' ē xtum talatā'kchoko tī jā ta'a'ka'ī'. Jāla a'ktin cātā'lacan. Taxkaket xtum ē cā'tzi'sni' nā xtum. Tū tze xtum ē nā tū jā tze nā xtum. 15 Cristo jā tlahua tū tlahua skāhuī'ni'. Nā huan tī ta'a'ka'ī Cristo, xlaca'n jā talacapāstaca hua'chi tī jā ta'a'ka'ī'. 16 Jā tze laktaquilhpūtacan ídolos na ixtemplo Dios. Quina'n hua'chi ixtemplo Dios xalakahuan. Dios huanī't:
Quit na'ictahui'la na ixpu'nanca'n tī ta'a'ka'ī'.

Na'iccātā'latā'kchoko xlaca'n.
Xlaca'n quintachi'xcuhuī't natahuan.
17 Ū'tza' līhuan Dios:
Catapānūni'tit tī tatlahua tū jā tze.
Jā catlahua'tit tū tatlahua xlaca'n.
Jā caxa'ma'tit tū jā tze.
Chuntza' quila' nalītaxtuyā'tit hui'xina'n.
18 Quit hua'chi minTāta'ca'n na'icuan.
Hui'xina'n nalītaxtuyā'tit hua'chi quinka'hua'chan ē quintzu'ma'jan.
Chuntza' huanli Dios tī māpa'ksīni'n.

7

1 Tā'timīn, chuntza' huanī't Dios. Ū'tza' nalīmakxtekkō'yāuj ixlīpō'ktu tū jā tze talanān. Nalīhui'līyāuj nalayāuj xatze ixpālacata nalakachi'xcuhuī'yāuj Dios.

Talakpalīlh ixtalacapāstacni'ca'n xalanī'n nac Corinto

2 Iccāsqui'ni'yān hui'xina'n naquilāpāxquī'yāuj. Nūn chā'tin ictlahuani'nī't tū jā tze. Nūn chā'tin icmāxtuyāhuanī't. Nūn chā'tin ica'kskāhuī'maktīnī't catūhuālh. 3 A'cxni' icuan huā'mā', jā icuan hui'xina'n quilātlahuani'nī'ta'uj tū jā tze. Iccāhuaninī'ta'ntza' iccāpāxquī'yān hui'xina'n. Na'iccāpāxquī'yān ictika'lhīcus quilatamat ē hasta a'cxni' na'icnī. 4 Chuhua'j quit icca'tzī hui'xina'n natlahua'yā'tit chuntza' chī iccāhuaninī'ta'n. Chuntza' iccāhuani ā'makapitzīn chī hui'xina'n tzej latlā'hua'nā'tit. Icca'tzī hui'xina'n tzej latlā'hua'nā'tit. Ū'tza' quit jā iclītamakchuyīnī't. Icpāxuhua masqui icpātīni'mā'lh.

5 A'cxni' icchilh huā'tzā' nac Macedonia ictamakchuyīlh. Lhūhua' tū quina'kspulalh. Quintatā'lātlahualh. Xa'iclītamakchuyī. Jā xa'icca'tzī palh natataspi'tpala tī ixta'a'ka'ī'mā'nalhcus. 6 Dios cāmāko'xamāka'tlī' tī tatamakchuyīnī't. Dios makachilh Tito. Ū'tza' iclītako'xamāka'tlī'lh. 7 Ā'chulā' ictako'xamāka'tlī'lh a'cxni' icca'tzīlh chī hui'xina'n ixmāko'xamāka'tlī'nī'ta'ntit Tito. Xla' quihuanilh chī hui'xina'n quilālaktzī'ncu'tunāuj ē chī līlīpuhuantit ixpālacata ca'tzītit ixquilāmakalīpuhuanī'ta'uj. Quihuanilh chī hui'xina'n quilālacapāstacāuj. Ū'tza' ā'chulā' iclīpāxualh.

8 Masqui huā'mā' carta tū iccātzo'kni'n hui'xina'n cāmālakaputzīn, quit icpuhuan tze chī iccātzo'knuni'nī'ta'n. Ā'līstān icpuhuanli jā xa'ictzo'kli tzamā' carta. Jātza' icpuhuan chuntza'. Chuhua'j tasu'yu jā makās līpuhuantit. 9 Chuhua'j icpāxuhua. Jā ixpālacata hui'xina'n līlīpuhuantit. Hui'xina'n līlīpuhuantit ixpālacata mincuentaca'n. Chuntza' makxtektit tū jā tze. Ū'tza' iclīpāxuhua. Dios cālīmālakaputzīn mincuentaca'n.

Chuntza' lītasu'yu jā iccātlahuani'n tū jā tze a'cxni' iccātzo'kni'n carta. 10 Palh Dios mālacpuhuanī chā'tin chi'xcu' jā tze chī latlā'huan, ē palh huā'mā' chi'xcu' nalīpuhuan ē nalakpalī ixtalacapāstacni', chuntza' Dios namakapūtaxtū. Ā'līstān huā'mā' chi'xcu' jā catipuhualh palh jā tze chī a'kapūtaxtulh. Palh chā'tin chi'xcu' līpuhuan ē palh jā kexmatni'cu'tun Dios, tzamā' chi'xcu' jā cati'a'kapūtaxtulh. 11 Hui'xina'n jā chuntza'. A'cxni' Dios cāmālakaputzīn, palaj tlahua'tit tū ixtalacasqui'nīn. Squi'ntit tamātza'nkēna'ni'. Ca'tzītit tū ixtlahua'nī'ta'ntit huā'mā' tū jā tze. Ixjicua'ni'yā'tit Dios. Quilālacapāstacui quit. Tlahua'cu'tuntit tū na'iclīpāxuhua quit. Makapātīnīntit tī ixtlahuanī't tū jā tze. Chuntza' lītasu'yu puhua'ntit jā tze tū ixtlahua tzamā' chi'xcu'. 12 Quit ictzo'kli tzamā' carta, ē jā xmān ixpālacata tī tlahualh tū jā tze, ē jā xmān ixpālacata tī tlahuani'ca tū jā tze. Quit ictzo'kli tzamā' carta ixpālacata icmāsu'yucu'tunli na ixlacatīn Dios chī iccāmaktakalhcu'tunān hui'xina'n. 13 Ū'tza' quilīmāko'xamāka'tlī'ca.

Tito ixlīpāxuhua mimpālacataca'n. Ū'tza' nā iclīpāxuhua. 14 A'cxni' jāna'j ixcālaka'nāchā'n Tito, icuanilh hui'xina'n naquilākexmatni'yāuj. Chuhua'j jā iclīmāxana'n. Ixlīcāna' chī icuanilh Tito. Ixlīpō'ktu tū iccāhuaninī'ta'n hui'xina'n, pō'ktu ixlīcāna'. Nā chuhua'j tasu'yu ixlīcāna' tū icuanilh Tito. 15 Chuhua'j Tito ā'chulā' cāpāxquī'yān hui'xina'n ē cālacapāstacān chī hui'xina'n lakachi'xcuhuī'tit ē kexpa'tni'tit tū cāhuanin. 16 Chuntza' tasu'yu hui'xina'n tlahua'yā'tit tū tze, chuntza' chī icpuhuanli. Ū'tza' iclīpāxuhua.

8

Chī māstā'ca xatze tapuhuāt

1 Tā'timīn, quit iclacasqui'n hui'xina'n naca'tzīyā'tit chī Dios cāsicua'lanātlahualh tī ta'a'ka'ī' xalanī'n nac Macedonia. 2 Masqui xlaca'n ixtapātīni'mā'nalh, ixtapāxuhua. Chuntza', masqui pobres ixtahuanī't xlaca'n tamāstā'lh lhūhua' chī ixtapuhuatca'n. 3 Quit iclīchihuīna'n jā lakca'tzan huan tū tamāstā'lh. Tahui'līlh ā'chulā huan tū ixlīmāstā'ca'n. 4 Quincātasqui'ni'n xa'icmaktīni'uj tumīn ē xa'iccālē'ni'uj tā'timīn xalanī'n nac Jerusalén tī ixcāmaktāyacu'tun. 5 Xlaca'n ā'chulā' tatlahualh ē jā tū xa'icpuhuan quit. Xapūla tahuanilh Dios chī ixtatapa'ksīni' ē ixtatlahuacu'tun ixtalacasqui'nīn Dios. Nā ixtatlahuacu'tun tū iccāhuanilh chī lacasqui'n Dios. 6 Chuntza' icsqui'ni'lh Tito ixcālaka'ncha'n hui'xina'n ē ixcāmaktāyan namākēstokkō'yā'tit tumīn tū namāstā'yā'tit. Ū'tza' tī cāmāca'tzīnīn hui'xina'n namāstā'yā'tit. 7 Hui'xina'n pō'ktu tzej tlahua'yā'tit. Tzej a'ka'ī'yā'tit. Tzej lakapasā'tit

ixtachihuīn Dios ē tzej māsu'yu'yā't*it*. Tlahua'cu'tunā't*it* ixtalacasqui'nīn Dios. Quilāpāxquī'yāuj. Chuhua'j ixlacasqui'nca hui'xina'n namāstā'yā't*it* nacāmaktāya'yā't*it* ā'makapitzīn tā'timīn.

8 Huā'mā' tū iccāhuanincus jā a'ktin līmāpa'ksīn. Xmān iccāhuanimā'n chī ā'makapitzīn tamāstā'mā'nalh. Quit iclacasqui'n hui'xina'n nacāmaxquī'yā't*it* ā'makapitzīn tā'timīn. A'ntza' nalītasu'yu chī hui'xina'n cāpāxquī'yā't*it* quintā'timīnca'n. 9 Hui'xina'n ca'tzīyā't*it* chī quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo pāxquī'nin. Xla' masqui ixlīpō'ktu tū a'nan nac cā'quilhtamacuj pō'ktu ixla', xla' xcamanīn hualh ixpālacata quincāpāxquī'yān. Chuntza' quina'n quincālīricujui'līnī'ta'n tū ixtasicua'lanātlahuan.

10 Na'iccāhuaniyān tū icpuhuan quit: Cā'tatza' hui'xina'n ixmāstā'cu'tunā't*it* tumīn. Xapūla tzucutit māstā'yā't*it*. Xmān tzucutit mākēstokā't*it*. Quit icpuhuan xatze nahuan palh hui'xina'n namāstā'kō'yā't*it*. 11 Xapūla timāstā'cu'tunt*it* tumīn. Chuhua'j camākentaxtūtit chuntza' chī tzē namāstā'yā't*it* chā'tunu' hui'xina'n. 12 Līpāxuhua Dios palh chā'tin ixtapāxuān līmāstā' chuntza' chī tzē namāstā' chā'tin. Dios, xla' jā quincāsqui'ni'yān palh jā tū ka'lhīyāuj.

13 Jā iccāhuanimā'n hui'xina'n namāstā'yā't*it* ixlīpō'ktu tū ka'lhī'yā't*it* a'cxni' nacāmaxquī'yā't*it* tī jā tū taka'lhī. 14 Tū icuan ū'tza' huā'mā': lacxtim cataka'lhīlh ixlīpō'ktuca'n tā'timīn. Chuhua'j hui'xina'n nacāmaxquī'yā't*it* tī jā tū taka'lhī. Palh namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' hui'xina'n jā catika'lhī't*it* nūn tū, xlaca'n nacātamaktāyayān hui'xina'n. Chuntza' tze nahuan. 15 Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Tī lhūhua' mākēstokli, jā quītāxtūni'lh.
Tī macsti'na'j mākēstokli, jā sputni'lh.

Tito ē tī tatā'a'lh

16 Icmaxquī' tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata Tito lacasqui'n hui'xina'n tzej nalatā'kchokoyā't*it* chuntza' chī quit iclacasqui'n. 17 Tito ixlīmān puhuanli nacālaka'nāchā'n hui'xina'n. A'cxni' icuanilh ca'a'ncha', xla' ixcālaka'ncu'tunāchā'n.

18 Quit ictā'macā'mā'lh Tito chā'tin quintā'tinca'n tī talakapaskō' ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'. Lhūhua' talīchihuīna'n chī tzej māsu'yu xatze tachihuīn ixla' Jesucristo. 19 Nā huā'mā' quintā'tinca'n, talacsacli ā'makapitzīn tā'timīn xalanī'n ā'lacatunu' nac templo ā'tzā'. Xlaca'n talacasqui'n Tito naquintā'a'n a'cxni' quit na'iccālē'ni' tumīn tī jā tū taka'lhī tumīn nac Jerusalén. Huā'mā' tumīn, nalīlakachi'xcuhuī'can quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Nā naca'tzīcan quina'n cāmaktāyacu'tunāuj. 20 Līskalalh na'icmākēstokāuj tumīn ixpālacata jā naquincātalē'ksa'nān. Jā iclacasqui'n

nahuancan jā icmākentaxtū tū quimacamaxquī'can lhūhua' tumīn. 21 A'cxni' icmākēstokāuj huā'mā' tumīn, pō'ktu tze ictlahuacu'tun na ixlacatīn Dios ē nā ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't.
22 Na'iccālakmacā'nāchā'n hui'xina'n tzamā' chi'xcuhuī'n. Nā na'iccātā'macā'n ā'chā'tin quintā'tinca'n. Xla' mākentaxtūkō' ixlīpō'ktu tū macamaxquī'can. Maklhūhua' iclaktzī'nī't mākentaxtū. Chuhua'j ā'chulā' mākentaxtūcu'tun tū macamaxquī'canī't, ixpālacata xla' ca'tzī hui'xina'n namākentaxtūyā'tit tū ixlacasqui'nca. 23 Tito quintā'scuja. Tito ē quit iccāmaktāyanī'ta'n hui'xina'n. Tā'timīn tī natatā'a'n Tito, xlaca'n tamacā'nī't tī ta'a'ka'ī' xalanī'n huā'tzā'. Xlaca'n tzej talatlā'huan, ē ū'tza' līlakachi'xcuhuī'can Cristo. 24 A'cxni' natachā'nācha' Tito ē tā'timīn, cacālakachi'xcuhuī't. Ā'makapitzīn tā'timīn natalaktzī'n chī hui'xina'n cāpāxquī'yā'tit. Chuntza' naca'tzīcan ixlīcāna' chī icuanī't hui'xina'n cāpāxquī'yā'tit tā'timīn.

9

Cāhuanica chī natamākēstoka tumīn

1 Jā ixlacasqui'nca quit na'iccāhuaniyān namākēstokā'tit tumīn tū nacālīmaktāya'yā'tit tā'timīn. 2 Quit tzej icca'tzī hui'xina'n cāmaktāyacu'tunā'tit. Quit iccāhuaninī't xalanī'n nac Macedonia chī tlahua'yā'tit tū tze. Iccāhuaninī't chī hui'xina'n xalanī'n nac Acaya ixmāstā'cu'tunā'tit cā'tatza'. A'cxni' taca'tzīlh huā'mā', nā tamāstā'cu'tunli xalanī'n nac Macedonia. 3 Iccāhuaninī't xlaca'n chī hui'xina'n māstā'cu'tunā'tit tumīn. Chuntza' jā tze palh hui'xina'n jā namākentaxtūyā'tit. Ū'tza' iccālīlakmacā'nchan tā'timīn. Chuntza' hui'xina'n namāstā'yā'tit tumīn chuntza' chī iccāhuaninī't. 4 Palh hui'xina'n jā tlahua'yā'tit ē palh ā'makapitzīn xalanī'n nac Macedonia naquintatā'a'n a'ntza', ē palh hui'xina'n jāna'j mākēstokā'tit tumīn, quit na'ictamāxanī' ixpālacata iccāhuaninī't chī hui'xina'n namāstā'yā'tit tumīn. Nā hui'xina'n namāxana'nā'tit. 5 Ū'tza' iclīpuhualh ixlacasqui'nca na'iccāhuani tā'timīn naquintapūlani'. Chuntza' xlaca'n natamaktīni'n tumīn tū hui'xina'n hua'nā'tit namāstā'yā'tit. Chuntza' natasu'yu hui'xina'n māstā'yā'tit chī mintalacapāstacni'ca'n. Jā catitapuhuanli palh quit iccāsāmāmāstā'nīn tumīn.
6 Ca'tzīyāuj tī macsti'na'j natacha'n, xlaca'n nā macsti'na'j natamakala. Tī lhūhua' natacha'n, xlaca'n lhūhua' natamakala. Nā chuntza' quina'n a'cxni' māstā'yāuj. 7 Chā'tunu' hui'xina'n camāstā'tit chuntza' chī puhua'nā'tit tzē namāstā'yā'tit. Jā lakca'tzana'j camāstā'tit. Jā catasu'yulh palh cātasāmāmāstā'nīyān. Dios cāpāxquī' tī tamāstā' cā'tapāxuān. 8 Dios tzē nacāmaxquī'yān lhūhua'. Hui'xina'n,

masqui cāmaxquī'yā'tit ā'makapitzīn, hui'xina'n naka'lhī'yā'tit tū namaclacasqui'nā'tit. 9 Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios ixpālacata chā'tin tī tzeya chi'xcu':
Xla' lhūhua' cāmaxquī' lacxcamanīnī'n.
Chuntza' pō'ktu quilhtamacuj tzē nacāmaxquī'.
10 Nā quina'n, Dios quincāmaxquī'yān tū nacha'nāuj, ixpālacata ū'tza' Dios tī makastaca. Chuntza' nalīka'lhīyāuj tū nahua'yāuj ē nā tū nacha'mpalayāuj. Hui'xina'n palh nacāmaxquī'yā'tit ā'makapitzīn tī jā tū taka'lhī, Dios nacāmaxquī'yān tū maclacasqui'nā'tit hui'xina'n. 11 Chuntza' Dios nacāsicua'lanātlahuayān hui'xina'n, ē chuntza' tzē namāstā'yā'tit lhūhua'. Chuntza' natamaxquī' tapāxcatca'tzīn Dios xlaca'n tī natamaktīni'n mintumīnca'n tū na'iccālē'ni'.
12 Chuntza' ixpālacata tumīn tū hui'xina'n namāstā'yā'tit, hui'xina'n nacāmaktāya'yā'tit ixtachi'xcuhuī't Dios tī jā tū taka'lhī. Nā xlaca'n natamaxquī' tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata tū māstā'nī'ta'ntit hui'xina'n. 13 A'cxni' nalaktzī'ncan chī hui'xina'n māstā'yā'tit, lhūhua' natamakapāxuī Dios. Natamakapāxuī Dios a'cxni' natalaktzī'n chī hui'xina'n ixlīcāna' a'ka'ī'yā'tit xatze tachihuīn ixla' Cristo, ē natalaktzī'n chī hui'xina'n cāmaktāya'yā'tit xlaca'n ē nā ā'makapitzīn huampala. 14 Chuntza' xlaca'n nacātalī'orarlīyān ē nacātalacapāstacān hui'xina'n ixpālacata Dios cāsicua'lanātlahuanī'ta'n ē chuntza' hui'xina'n tzē māstā'yā'tit tumīn. 15 Namaxquī'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata xla' quincālakmacaminī'ta'n ī'ska'ta'. Ū'tza' hua'chi a'ktin talakalhu'mān tū xatapalaxla'. Jāla huanāuj chī huanī't ixtapalh.

10

Pablo apóstol ixuanī't ē ū'tza' ixlīka'lhī līmāpa'ksīn

1 Quit, Pablo, iccāhuanicu'tunān catūhuālh. Ā'makapitzīn tahuan quit xalacatzucu icchihuīna'n na milacatīnca'n. Nā tahuan quit iccālacaquilhnīyān a'cxni' iccātzo'knuni'yān. Chuntza' chī Cristo lakalhu'manīni'n, nā chuntza' quit xalacatzucu iccātā'chihuīna'ncu'tunān. 2 Iccāhuanicu'tunān tzej calatā'kchokotit. Palh jā latā'kchokoyā'tit līlacatejtin, quit na'iccālacaquilhnīyān a'cxni' na'iccālaka'nāchā'n. Palh huī'lh chā'tin chī hui'xina'n tī huan quit iclatlā'huan hua'chi catīhuālh chi'xcu' ē quit ictlahua xmān tū quit iclacasqui'n, quit na'iclacaquilhnī xla'. 3 Masqui quina'n hui'lāna'uj nac cā'quilhtamacuj, xtum guerra tū tlahuayāuj. Jā hua'chi guerra tū tatlahua xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. 4 Xlaca'n talē'n tū natalīmaknī ixtā'lāquiclhlaktzi'ca'n. Quina'n jā tū lē'nāuj tū nalīmaknīyāuj. Xmān ixlīmāpa'ksīn Dios tzē nacālīskāhuī'yāuj

ixlīmāpa'ksīn ixtā'lāquiclhlaktzi' Dios. 5 Ixlīmāpa'ksīn Dios tzē cālīskāhuī'yāuj ixtalacapāstacni'ca'n tī tatā'lātlahua Dios. Nā ixlīmāpa'ksīn Dios tzē nalīskāhuī'yāuj ixlīpō'ktu talacapāstacni' tū cāmāmakchuyī tī ta'a'ka'ī'ni'cu'tun Dios. Ixlīmāpa'ksīn Dios tzē cālakpalīni' ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhuī't ē chuntza' natakexmatni' Cristo. 6 A'cxni' hui'xina'n tzej nakexpa'tni'yā'tit Dios, quit na'iccāmakapātīnīn tī jā takexmatni'cu'tun.

7 Hui'xina'n lacapāstacā'tit xmān tū tasu'yu. Na mimpu'nanca'n tahui'lāna'lh tī quintatā'lātlahua ē tahuan xlaca'n tatā'scuja Cristo. Cataca'tzīlh xlaca'n nā quit ictā'scuja Cristo. 8 Māpa'ksīni' Jesucristo quimaxquī'nī't līmāpa'ksīn. Jā icmāxana'n iclīchihuīna'n huā'mā' līmāpa'ksīn. Quimaxquī'nī't huā'mā' līmāpa'ksīn. Ū'tza' tzē na'iccālīmaktāyayān hui'xina'n chī a'ka'ī'yā'tit. Jā quimaxquī'nī't līmāpa'ksīn na'iclactlahua chī a'ka'ī'yā'tit. 9 Chuntza' icuan, ixpālacata jā iclacasqui'n najicua'nā'tit chī iccātzo'knuni'yān. 10 Ā'makapitzīn na mimpu'nanca'n quintalīchihuīna'n ē tahuan: "A'cxni' xla' quincāmacamini'yān a'ktin carta, palha' chihuīna'n chī ixka'lhī līmāpa'ksīn. A'cxni' quincātā'hui'lān xalacatzucu chihuīna'n. Jāla tzej a'kchihuīna'n." Chuntza' tahuan. 11 Tī chuntza' tachihuīna'n, cataca'tzīlh huā'mā': chuntza' chī iccātzo'knuni'yān nac a'ktin carta, chuntza' na'iccātā'chihuīna'nān a'cxni' na'iccālaka'nāchā'n.

12 Quit jāla icticātā'lāmālakchā'nīlh xlaca'n tī tapuhuan xalactze. Quit jā chuntza' chī tapuhuan xlaca'n xalactze ixpālacata talāmālakchā'nī. Jā taca'tzī. 13 Quit jā iclītaka'lhī a'cxni' iclīchihuīna'n tū ictlahuanī't. Icscujnī't xmān jā Dios quimāsu'yuni'nī't na'icscuja. Dios quimāca'tzīnīlh na'icscuja nā nac Corinto jā mincā'lacchicni'ca'n. 14 Quit xapūla iccāmāca'tzīnīn xatze tachihuīn ixla' Cristo. A'cxni' xa'iccāmāsu'yuni'yān hui'xina'n hua'chi xa'icscujmā'lh nac līlē'k tū Dios quimāsu'yuni'lh. Jā līhua'ca'lh icscujli nac līlē'k a'cxni' iccālaka'nchan. 15 Jā iclītaka'lhī ixtascujūtca'n ā'makapitzīn masqui tū quit jā ictlahualh. Quit iclacasqui'n hui'xina'n ā'chulā' na'a'ka'ī'yā'tit. Chuntza' ā'chulā' tzē na'icscuja, chuntza' chī quimāsu'yuni'lh Dios tū na'ictlahua. 16 Chuntza' tzē na'iccāmāsu'yuni' xatze tachihuīn ixla' Jesucristo tī tahui'lāna'ncha' ā'chulā' makat. Quit icmāsu'yucu'tun xatze tachihuīn jā jāna'j tī māsu'yunī't. Chuntza' jā ictilītaka'lhīlh tascujūt tū tlahuanī't ā'chā'tin ē palh jā quit ictlahuanī't.

17 Jā tze palh chā'tin nalītaka'lhī. Xatze palh namāka'tlī' Dios. 18 Palh chā'tin nahuan xla' tze tū tlahua, huā'mā' jā tū ixtapalh. Xmān Dios nahuan palh tze tū tlahuanī't chā'tin chi'xcu'.

11

Pablo cālīchihuīna'nli tī xmān ixta'a'kskāhuī'nin

1 Quit iclacasqui'n hui'xina'n nakexpa'tā'tit līlacatzucu
līhuan iccāhuaniyān tū ictlahuanī't. Caquilālīpātīuj līlacatzucu,
masqui hua'chi chā'tin lhkēnti tī ixa'cstu līchihuīna'ncan. 2 Dios
lacasqui'n hui'xina'n jā catitaxtumlīni'tit Cristo. Nā quit ū'tza'
iclacasqui'n. Quit iccāmaktāyan natapa'ksīni'yā'tit Cristo.
Chuntza' quit hua'chi catīhuālh tī squi'n chā'tin tzu'ma'jāt.
Chuhua'j hua'chi chā'tin tzu'ma'jāt tī pāxquī' ī'squi'nīni', nā
chuntza' ixlacasqui'nca hui'xina'n napāxquī'yā'tit xmān
Cristo. 3 Quit icjicua'n hui'xina'n nacāta'a'kskāhuī'yān,
chuntza' chī Eva a'kskāhuī'ca. Skāhuī'ni' lītaxtulh lūhua' ē
a'kskāhuī'lh Eva. Skāhuī'ni' ca'tzī chī na'a'kskāhuī'nin. Palhāsā'
nacā'a'kskāhuī'yān nā hui'xina'n, ē ū'tza' nalītalakaspi'tni'yā'tit
Cristo. 4 Icjicua'ni' huā'mā' ixpālacata hui'xina'n kexpa'tā'tit
tī cātalakminān ē catamāsu'yuni'yān ā'xtum ē jā chī tū
iccāmāsu'yuni'n quit tū ixla' Jesús. Xtum tū talīmāsu'yu
chī Espíritu Santo. Jā ū'tza' tū iccāmāsu'yuni'n. Xtum
tū talīmāsu'yu chī lī'a'kapūtaxtucan. Jā chuntza' chī quit
iccāmāsu'yuni'n. 5 Tzamā' chi'xcuhuī'n tahuan xlaca'n
apóstoles. Xlaca'n jā quintalacatzā'la. 6 Palhāsā' jā tzēhuanī't
chī quit ica'kchihuīna'n. Quit tzej icca'tzī. Ixlīpō'ktu
iccāmāsu'yuni'nī'ta'n.

7 Quit jā iccāmātā'jīn hui'xina'n a'cxni' iccāmāsu'yuni'n xatze
tachihuīn ixla' Dios. Quit palha' xa'iclīscujmā'lh quimacan
līhuan xa'iccālīmāsu'yuni'yān ixtachihuīn Dios. ¿Ē jā tze tū
ictlahualh? 8 Līhuana quit xa'icscuja na mimpu'na'i'tātca'n,
ixquintamacamini' tumīn tā'timīn xalanī'n ā'lacatunu'
cā'lacchicni'. Quit iccāmaktīlh ixtumīnca'n na'iccālīmaktāyayān
hui'xina'n. 9 Līhuana xa'iccātā'hui'lan quit jā xa'iccāsqui'ni'yān
tumīn a'cxni' xa'icmaclacasqui'n tamaktāy. Tā'timīn xalanī'n
nac Macedonia ixquintalīmini' tū xa'icmaclacasqui'n.
Chuntza' jā tū iccāmāmakasputūnī'ta'n hui'xina'n. Ē jā
maktin icticāsqui'ni'n tū na'icua'. 10 Jā icticāsqui'ni'lh nūn
tā'timīn xalanī'n nac Acaya. Quit ictapa'ksīni' Cristo, ē ū'tza'
iclīhuan tū ixlīcana'. 11 Palhāsā' ā'makapitzīn tapuhuan quit
jā iccāpāxquī'yān hui'xina'n ixpālacata jā iccāmaktīcu'tunān
mintumīnca'n. Huā'mā' jā ixlīcāna'. Dios ca'tzī iccāpāxquī'yān
hui'xina'n.

12 Jā iccāsqui'ni'nī'ta'n tumīn tū na'iclīhuā'yan. Jā ictisqui'nli
nūn maktin. Chuntza' xlaca'n tī tasqui'n tumīn jāla cati-
tahualh palh tascuja chī quit. 13 Tahuan xlaca'n apóstoles.
Jā ixlīcāna'. Xmān ta'a'kskāhuī'nin a'cxni' tamāsu'yu. Tala-
casqui'n nacālaktzī'ncan hua'chi apóstoles tī tatā'scuja Cristo.
14 Jā tipuhuanā'tit palh jā chuntza' catilalh. Skāhuī'ni' tzē

talakpalī ē tzē lītaxtu hua'chi chā'tin ángel xala' nac a'kapūn.
15 Nā tzē natatalakpalī tī tatā'scuja skāhuī'ni'. Hua'chi tze tū
tatlahuamā'nalh masqui tū jā tze. Xlaca'n nataxokoni' Dios tū
tatlahuanī't.

Chī pātīni'lh Pablo

16 Quit iccāhuanipalayān hui'xina'n: Jā capuhua'ntit
hui'xina'n palh quit chā'tin lhkēnti ixpālacata quina'cstu
quilīchihuīna'mā'ca. Masqui capuhuanca palh quit chā'tin
lhkēnti, caquilākexmatni'uj ē caquilāmakxtekui na'icchihuīna'n.
17 Ca'tzīyāuj tī ka'tla' makca'tzī, xla' chihuīna'n hua'chi chā'tin
lhkēnti, ē jā hua'chi chā'tin tī tapa'ksīni' Cristo. Tū na'icuan
quit, hua'chi quit xaka'tla' icmakca'tzī. 18 Lhūhua' talītaka'lhī
cātamāsu'yuni'cu'tunān hui'xina'n. Nā quit na'iclītaka'lhī
tū ictlahua quit. 19 Hui'xina'n masqui puhua'nā'tit palh
ca'tzīyā'tit, cālīpātīyā'tit tzamā' chi'xcuhuī'n tī hua'chi
chā'tin lhkēnti. 20 Hui'xina'n cālīpātīyā'tit masqui xlaca'n
cātamāpa'ksīcu'tunān hui'xina'n. Xlaca'n cātamaktīyān
ixlīpō'ktu tū ka'lhī'yā'tit. Xlaca'n cātamākexmatīyān. Xlaca'n
cātalakmaka'nān hui'xina'n. Cātalacala'sān. Ē hui'xina'n
cālīpātīyā'tit. 21 Quit jā chuntza' iccātlahuani'nī'ta'n hui'xina'n.
Palh tze cahuālh tlahuacan tzamā', quit xa'icmāxana'lh,
ixpālacata jā ictlahualh chuntza'.

Xlaca'n talīchihuīna'n tū tatlahuanī't. Chuhua'j quit
na'iclīchihuīna'n tū ictlahuanī't quit, masqui natasu'yu
palh ka'tla' icmakca'tzī ē hua'chi chā'tin lhkēnti. 22 Xlaca'n
ka'tla' tamakca'tzī ē tahuan xlaca'n hebreos. Nā quit
hebreo. Tahuan xlaca'n israelitas. Nā quit israelita.
Tahuan Abraham ixpapca'n. Nā Abraham nā quimpap.
23 Tahuan tatā'scuja Cristo. Quit ā'chulā' ictā'scuja
Cristo. Chuntza' chī icchihuīna'mā'lh hua'chi chā'tin
lhkēnti. Xlaca'n jā tascujnī't chī quit. Jā tapātīni'nī't
chī quit. Quintucscanī't. Nā xa'ictachī'n. Maklhūhua'
quintimaknīcu'tunca. Xlaca'n jā tapātīni'nī't chuntza'.
24 Quintā'israelitas quintamaksno'kli pu'xamacāujna'jāstza'.
Chuntza' quintatlahuani'nī't makquitzis. 25 Maktu'tun
tanūni'ca quinkēni'ccan. Maktin quincucta'laca. Maktu'tun
tā'cnūlh barco tū xa'icpū'a'mā'lh. A'ktin quilhtamacuj ē
a'ktin tzī'sni' xa'ictojōmā'lh nac xcān a'cxni' tā'cnūlh barco.
26 Calhāxcuhuālh iclatā'kchokonī't na'icmāsu'yu ixtachihuīn
Dios. Nā ictahui'lanī't jā cā'līјicua'. Nā maklhūhua' ictacutnī't
nac ka'tla' xcān. Nā ica'nī't jā ixtalatlā'huan ka'lhāna'nī'n.
Quintitamaknīcu'tunli quintā'israelitas ē nā tī jā israelitas.
Xa'iclatlā'huan nac cā'līјicua' nac cā'lacchicni' ē nac cā'qui'huī'n
ē nac mar. Ixquintamaknīcu'tun tī ixtahuan xlaca'n nā
tā'timīn. 27 Ictlakua'nī't ē palha' icscujnī't. Maklhūhua'

iclakachu'huā'lhtatanī't. Ē nā ictzi'ncsnīnī't ē nā ickelhpūtīnī't maklhūhua'. Icpātīni'nī't nac cā'lonkni'. Makatunu' jā xa'icka'lhī quilu'xu'.

28 Jā xmān huā'mā'. Pō'ktu quilhtamacuj ictamakchuyīnī't ē quinca'tzani'nī't na quilīstacna' ixpālacataca'n tī ta'a'ka'ī'. 29 Palh catīhuālh jāla tzej latā'kchoko na ixtej Dios, quit iclakalhu'man. Palh catīhuālh tamakahuasa, quit iclīsītzī' chī māmakahuasīca. 30 Palh ixlacasqui'nca quit naquilīchihuīna'ncan quina'cstu, quit iclīchihuīna'ncu'tun tū namāsu'yu quit jāla tū ictlahua quina'cstu. 31 Dios ca'tzī ixlīcāna' tū icuan. Xla' ū'tza' ixTāta' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Calakachi'xcuhuī'ca pō'ktu quilhtamacuj. 32 A'cxni' quit xa'icuī'lh nac Damasco, a'ntza' ixmāpa'ksīni'n chā'tin gobernador tī ixui'līnī't rey Aretas. Huā'mā' gobernador cāyāhualh maktaka'lhna'nī'n jā lactaxtucan nac cā'lacchicni'. Ixquintachī'lē'ncu'tun. 33 Quilacmāxtuca a'ktin nac lhu'cu' tū ixuī'lh nac talhta'm tū ixlīsti'li'canī't cā'lacchicni'. Quimpūmāyujūca a'ktin xaka'tla' a'kscahui'. Chuntza' iclītzā'lalh ē iclī'a'kapūtaxtulh.

12

Chī lakachuyalh Pablo

1 Jā tze palh na'icuan ka'tla' quit. Xmān na'iccāhuaniyān tū quimāsu'yuni'lh Māpa'ksīni' Jesucristo ē tū iclaktzī'lh a'cxni' iclakachuyalh. 2 Ka'lhītza' a'kcāujtā'ti' cā'ta ē xa'ica'ka'ī'nī'ttza' Cristo, a'cxni' quit quilē'nca nac a'kapūn jā hui'lacha' Cristo. Jā icca'tzī palh lē'nca quimacni' o palh jā lē'nca. Xmān Dios ca'tzī. 3 Dios ca'tzī palh lē'nca quimacni' o palh xmān lē'nca quilīstacna'. Quit jā icca'tzī. 4 Quilē'nca nac a'kapūn. A'ntza' ickexmatli tachihuīn tū jāla icuan ixpālacata Dios jā quimakxteka na'icuani nūn chā'tin. 5 Dios quintlahuani'lh huā'mā', ē ū'tza' quit iclīmāka'tlī'. Quit jā ka'tla' iclīmakca'tzī tū quina'kspulalh. Xmān na'iccāhuaniyān tū māsu'yu quit jāla tū ictlahua quina'cstu. 6 Palh quit ixquilīchihuīna'nca tzej tū ict-lahuanī't, jā xa'icchihuīna'nli hua'chi chā'tin lhkēnti, ixpālacata quit xmān iclīchihuīna'n tū ixlīcāna'. Jā quintilīchihuīna'nca quit ixpālacata jā iclacasqui'n ā'makapitzīn natapuhuan quit xaka'tla'. Quit iclacasqui'n nataca'tzī palh quit tze ixpālacata chī iclatā'kchoko ē chī icchihuīna'n.

7 Palhāsā' quit ka'tla' xa'iclīmakca'tzīlh chī iclakachuyanī't. Ū'tza' Dios quilīmaxquī'lh a'ktin taca'tzana'juā't. Huā'mā' taca'tzana'juā't hua'chi a'ktin lhtucu' tū skāhuī'ni', Satanás, yāhualh na quimacni'. Dios quimaxquī'lh huā'mā' taca'tzana'juā't ixpālacata jā lacasqui'nli quit ka'tla' na'icmakca'tzī. 8 Maktu'tun icsqui'ni'lh Māpa'ksīni'

Jesucristo ixquimāpānūni'lh huā'mā' taca'tzana'juā't. 9 Xla' quihuanilh: "Quit na'icmaktāyayān ē chuntza' natāyani'ya'. A'cxni' hui'x taxlajuani'ya' ē ā'cxni' tasu'yu quit icka'lhī līt̄li'hui'qui." Chuntza' quihuanilh. Chuntza' tapāxuhuān na'ictāyani' a'cxni' ictaxlajuani'. Chuntza' līt̄asu'yu quit iclīscuja ixlīt̄li'hui'qui Cristo. 10 Chuntza' icpāxuhua masqui ictaxlajuani' quit ē masqui quilakapalacan ē masqui quisputni' tū icmaclacasqui'n ē masqui quimputzastālani'can ē masqui quina'kspula tū jā tze. A'cxni' ictaxlajuani' quit, a'cxni' tasu'yu Cristo quimaktāyamā'lh. Ū't̄za' iclīpāxuhua.

Pablo ixcāpāstaca xalanī'n nac Corinto

11 Hua'chi quit chā't̄in lhkēnti ixpālacata xmān quilīchihuīna'ncan quit. Xmān mimpālacataca'n chuntza' iclīchihuīna'n. Hui'xina'n ixquilāmaktāyauj na ixlacatīnca'n tī tahuan xlaca'n apóstoles. Tī tapuhuan xlaca'n laka't̄la' apóstoles, xlaca'n jā quintalakatzā'la chī quit, masqui quit jā tū quintapalh. 12 A'cxni' xa'icscuja na mimpu'nanca'n, tasu'yulh Dios ixquilīhui'līnī't quilī'apóstol. Quit līlacatzucu xa'icscuja. Quit xa'ictlahua lī'a'cnīn. Huā'mā' māsu'yulh Dios ixquilīhui'līnī't quilī'apóstol. 13 Xmān a'ktin tū jā ictlahualh na mimpu'nanca'n tū ictlahualh na ixpu'nanca'n ā'makapitzīn tī ta'a'ka'ī'. Ū't̄za' huā'mā': Jā iccāsqui'ni'n hui'xina'n tū na'iclīhuā'yan. Palh hui'xina'n puhua'nā't̄it jā tze huā'mā', caquilāmāsputūnu'ni'uj.

14 Chuhua'j ixlīmaktu'tun iclacapāstacni' na'iccālaka'nāchā'n. A'cxni' na'icchā'n a'ntza', hui'xina'n jā catixokotit tū na'icua'. Xmān iccāmaktāyacu'tunān hui'xina'n na'a'ka'ī'yā't̄it ā'chulā'. Jā iclacasqui'n mintumīnca'n. Ca't̄zīyāuj camana' jāla tamāhuī' ixtāta'ca'n. Xanatāta'na' tamāhuī' ixcamana'ca'n. Quit hua'chi mintāta'ca'n. 15 Quit tapāxuhuān na'icmālaksputū tū icka'lhī palh chuntza' na'a'ka'ī'yā't̄it ā'chulā'. Na'icscuja ē na'ictlakua'n. Masqui quit iccāpāxquī'yān, hui'xina'n jā quilāpāxquī'yāuj.

16 Masqui jā iccāsqui'ni'nī't̄a'n nūn tū, ā'makapitzīn tahuan iccā'a'kskāhuī'maktīnī't̄a'n mintumīnca'n. 17 Quit jā tū iccā'a'kskāhuī'maktīn a'cxni' iccālakmacā'ncha'n tī ā'chā't̄in. 18 Quit icsqui'ni'lh Tito ixcālaka'ncha'n hui'xina'n. Xla' ictā'macā'lh ā'chā't̄in quintā't̄inca'n. Tito jā cā'a'kskāhuī'maktīn nūn tū. Hui'xina'n ca't̄zīyā't̄it chī xa'iclatlā'huan quit, nā chuntza' ixlatlā'huan Tito. Quina'n a'ktin quintalacapāstacni'ca'n.

19 Palhāsā' hui'xina'n puhua'nā't̄it quit ictamaktāyamā'lh na milacatīnca'n. Jā chuntza'. Quit icchihuīna'n na ixlacatīn Dios ē icchihuīna'n chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Cristo. Quit iccāpāxquī'yān hui'xina'n. Iccāmaktāyacu'tunān tzej

na'a'ka'ī'yā't. Ū't za' iclītlahuakō' ixlīpō'ktu mimpālacataca'n. 20 Quit iclītamakchuyī icpuhuan palhāsā' a'cxni' na'icchā'n a'ntza' na'icca'tzī hui'xina'n jā tzej latlā'hua'nā't. Palh jā tzej latlā'hua'nā't, ixlacasqui'nca na'iccālacaquilhnīyān hui'xina'n. Iclītamakchuyīnī't icpuhuan palhāsā' lāslokoyā't hui'xina'n, ē lālakca'tzana'ni'yā't ē lāsītzī'ni'yā't ē lāquiclhlaktzī'nā't ē nā lālīchihuīna'nā't ē lālē'ksa'nā't ē laka'tla' makca'tzīyā't ē jā a'cxtim tahui'la'yā't. 21 Quit iclītamakchuyī icpuhuan palhāsā' a'cxni' na'iccālaka'nāchā'n hui'xina'n, quit na'iclīmāxana'n na ixlacatīn Dios tū tlahua'yā't hui'xina'n. Quit na'iccalhuan palh lhūhua' hui'xina'n tlahuanī'ta'ntit tū jā tze ē palh jā makxtekcu'tunā't tū jā tze ē palh ka'lhī'yā'titcus mintā'lāpāxquī'nca'n ē palh tlahua'yā'titcus tū jā tze mintalacapāstacni'ca'n.

13

Pablo cāmāxquī'lh talacapāstacni'

1 Chuhua'j ixlīmaktu'tun na'iccālaka'nāchā'n hui'xina'n. Hui'xina'n ca'tzīyā't a'cxni' mālacsu'yucan chā't in, talacasqui'n chā'tu' o kelhatu'tun testigos. 2 Na'iccāhuanipalayān ā'maktin tū iccāhuanin a'cxni' xa'iccātā'hui'lan hui'xina'n ixlīmaktu'. Masqui jā iccātā'hui'lan chuhua'j, na'iccāhuanipalayān hui'xina'n tī tlahuanī'ta'ntit tū jā tze ē ā'makapitzīn huampala chī hui'xina'n. Na'iccāmakapātīnīn tī tatlahuatā'kchoko tū jā tze. Xlaca'n jā catitalakatzā'lalh chī na'iccāmakapātīnīn. 3 Chuntza' hui'xina'n nalaktzī'nā't it quit iclīchihuīna'n ixlīmāpa'ksīn Cristo. Xla' jā catitaxlajuani'lh na milacatīnca'n. Hui'xina'n nalaktzī'nā't it Cristo ka'lhī līmāpa'ksīn. 4 Hua'chi ixtaxlajuani' Cristo a'cxni' nīlh nac cruz. Chuhua'j xla' huī'lh. Dios maxquī'nī't līmāpa'ksīn. Quit ictapa'ksīni' Cristo, ē ū't za' līlacatzucu iccālītā'chihuīna'nī'ta'n. Hua'chi quit ictaxlajuani'. Hui'xina'n nalaktzī'nā't it quit iclīlatlā'huan ixlīmāpa'ksīn Dios, chuntza' chī Cristo.

5 Tzej calacapāstacna'ntit hui'xina'n palh ixlīcāna' a'ka'ī'yā't it hui'xina'n. Camāsu'yu't it palh ixlīcāna' a'ka'ī'yā't it. Hui'xina'n tzej ca'tzīyā't it palh ixlīcāna' tā'latlā'hua'nā't it Cristo. Palh jā tā'latlā'hua'nā't it Cristo, hui'xina'n jā tapa'ksīni'yā't it xla'. 6 Hui'xina'n naca'tzīyā't it quit ictapa'ksīni' Cristo ixpālacata quit ictā'latlā'huan xla'. 7 Chuhua'j icsqui'ni' Dios jātza' catlahua'tit tū jā tze. Jā quincuenta palh ā'makapitzīn tapuhuan quit jā icka'lhī līmāpa'ksīn na'iccālacaquilhnīyān. Iclacasqui'n natlahua'yā't it tū tze. Huā'mā' iclacasqui'n masqui chuntza' jā catitasu'yulh quit icka'lhī līmāpa'ksīn. 8 Xmān icka'lhī līmāpa'ksīn na'ictlahua tū īxtachihuīn Dios. Jā icka'lhī līmāpa'ksīn na'ictlahua tū jā chī ixtachihuīn

Dios. 9 Icpāxuhua a'cxni' hui'xina'n tzej latlā'hua'nā'tit na
ixtej Dios. Huā'mā' quimakapāxuī masqui chuntza' jā
ixlacasqui'nca quit icmāsu'yu līmāpa'ksīn tū Dios quimaxquī'lh
na'iccālacaquilhnīyān. Xmān iclacasqui'n hui'xina'n lactze
nahuanā'tit. 10 Ū'tza' iccālītzo'knuni'yān chuntza' nac carta
a'cxni' jāna'j xa'iccālaka'mpalayāchā'n. Quit jā iclacasqui'n
na'iccālacaquilhnīyān a'cxni' na'icchā'nācha'. Quit iclacasqui'n
jā ixlacasqui'nca na'iccāmāsu'yuni'yān līmāpa'ksīn tū
quimaxquī'nī't Māpa'ksīni' Jesucristo. Quimaxquīca'nī't
huā'mā' līmāpa'ksīn na'iccāmaktāyayān chī tzej na'a'ka'ī'yā'tit.
Jā quimaxquī'canī't huā'mā' līmāpa'ksīn na'iccāmāmakchuyīyān
hui'xina'n chī a'ka'ī'yā'tit.

11 Chuhua'j, tā'timīn, caka'lhī'tit tapāxuhuān. Calīhui'lī'tit
tzej nalatā'kchokoyā'tit. Jā calakachipini'tit. Chu a'ktin
calalh mintalacapāstacni'ca'n. Ca'cs catahui'la'tit. Dios
nacātā'tahui'layān hui'xina'n. Xla' quincāpāxquī'yān ē
quincāmaxquī'yān tze latamat. 12 Calāsaludarlī'tit milīpō'ktuca'n
ixpālacata līcātā'timīn hui'xina'n. 13 Quintā'timīnca'n xalanī'n
huā'tzā' cātamacā'ni'yāchā'n a'ntza' saludos milīpō'ktuca'n
hui'xina'n.

14 Māpa'ksīni' Jesucristo cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n.
Camakca'tzītit chī cāpāxquī'yān Dios. Espíritu Santo
cacātā'tahui'lan chā'tunu' hui'xina'n. Chuntza' hui'xina'n
chu a'ktin nalītaxtuyā'tit. Amén.

Gálatas

Pablo cāmacā'ni'lh saludos xalanī'n nac Galacia tī ixta'a'ka'ī'

1 Quit, Pablo, ictzo'kmā'lh huā'mā' ca'psnap. Quit apóstol. Tī quilīhui'līnī't quilī'apóstol jā chā'tin chi'xcu'. Nūn chā'tin chi'xcu' quilacsacli palh apóstol na'iclītaxtu. Tī quilīhui'līnī't quilī'apóstol xla' ū'tza' Jesucristo ē nā quinTāta'ca'n Dios tī mālacastālancuanīlh Jesucristo. 2 Quit ē ixlīpō'ktuca'n tā'timīn tī quintatā'lahui'lāna'lh, quina'n pūla iccāmacā'ni'yāchā'n saludos hui'xina'n xalanī'n nac Galacia tī a'ka'ī'yā't tit. 3 Cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n quinTāta'ca'n Dios ē Māpa'ksīni' Jesucristo. Dios cacāmaxquī'n tze latamat. 4 Jesucristo tamacamāstā'lh ixa'cstu a'cxni' nīlh ixpālacata quincuentaca'n. Ixquincāmakapūtaxtūcu'tunān tzamā' cā'quilhtamacuj tū jā tze. Chuntza' tlahualh Jesucristo ixpālacata chuntza' ixtalacasqui'nīn quinTāta'ca'n Dios. 5 ¡Camakapāxuīca Dios pō'ktu quilhtamacuj! Amén.

Jā a'nampala ā'kempātin tamāsu'yun tū tzē nalī'a'kapūtaxtucan

6 Quit iccālī'a'cnīyān hui'xina'n chī palaj tamakatīni'pā'na'ntit Dios. Tzamā' ū'tza' tī cāta'sani'n hui'xina'n ixpālacata Cristo quincātlahuani'n a'ktin talakalhu'mān ē nīlh quimpālacataca'n. Chuhua'j hui'xina'n stālani'pā'na'ntit xaxtumtza' tamāsu'yun chī nalī'a'kapūtaxtucan. 7 Quina'n ca'tzīyāuj palh jā ixlīcāna' a'nampala ā'kempātin tamāsu'yun chī nalī'a'kapūtaxtucan. A'nan makapitzīn chi'xcuhuī'n tī talakpalīcu'tun huā'mā' tamāsu'yun tū ixla' Jesucristo. Chuntza' xlaca'n cātamāmakchuyīmā'n hui'xina'n. 8 Palh catīhuālh cāmāsu'yuni'yān ā'kempātin tamāsu'yun chī nalī'a'kapūtaxtucan, xla' Dios camakapātīnīnli ū'tza'. Capātīni'lh masqui chā'tin ángel xala' nac a'kapūn tī māsu'yu huā'mā' ē masqui chā'tin quina'n. 9 Iccāhuaninī'ta'ntza' ē chuhua'j na'iccāhuanipalayān: Palh chā'tin cāmāsu'yuni'yān hui'xina'n ā'kempātin tamāsu'yun chī nalī'a'kapūtaxtucan ē jā chuntza' chī xapūla maktīni'ntit, xla' Dios camakapātīnī'lh.

10 Tū iclīchihuīna'mā'lh a'ntza' tasu'yu jā iclīchihuīna'n xmān ū'tza' tū takexmatcu'tun tachi'xcuhuī't. Jā chuntza'. Quit ictlahuacu'tun tū xmān ixtalacasqui'nīn Dios. ¿Ē quit xmān tachi'xcuhuī't iccāmakapāxuīcu'tun? Palh quit cahuālh xmān tachi'xcuhuī't iccāmakapāxuīcu'tun quit jā Cristo xa'ictikexmatni'lh.

Dios hui'līlh Pablo ixlī'apóstol

11 Tā'timīn, quit iclacasqui'n naca'tzīyā'tit huā'mā'.
Xatze tachihuīn tū icmāsu'yu quit, huā'mā' jā ū'tza'
ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhuī't. 12 Jā quimāca'tzīnīlh
chā'tin chi'xcu'. Jā chā'tin chi'xcu' quimāsu'yuni'lh. Tunca
Jesucristo ū'tza' quimāca'tzīnīlh.
13 Hui'xina'n cātahuaninī'ta'ntza' chī quit xa'iclīlatlā'huan
xapūla a'cxni' xa'icstālani' ixtamāsu'yunca'n israelitas.
Hui'xina'n ca'tzīyā'tittza' chī quit xa'iccāputzastālani' tī
ixta'a'ka'ī'ni' Jesucristo. Quit jā xa'iccālakalhu'man.
Quit xa'iclactlahuacu'tun huā'mā' tamāsu'yun tū ixla'
Jesucristo. 14 Chī ta'a'ka'ī' israelitas quit ā'chulā' xa'iccatzī ē jā
ā'makapitzīn quintā'israelitas tī ixtaka'lhī ixcā'taca'n hua'chi
chī quit. Quit ā'chulā' xa'iccākexmatni' ixtamāsu'yunca'n
quinapapana' israelitas. 15 Dios quilakalhu'manli, ē
quilacsacli apóstol na'iclītaxtu a'cxni' jāna'j xa'iclacatuncuhuī'.
Quinta'sani'lh na'ictā'scuja ū'tza'. 16 Chuntza' chī Dios
lacasqui'nli xla' chuntza' quimāsu'yuni'lh Jesucristo tī
ī'Ska'ta' Dios. Ū'tza' tlahualh ixpālacata quit nā chuntza'
tzē na'iccāmāsu'yuni' xlaca'n tī jā israelitas xatze tachihuīn
ixla' Jesucristo. A'cxni' Dios quimālakapasnīlh ī'Ska'ta', jā
icquīsqui'ni'lh talacapāstacni' ā'chā'tin chi'xcu'. 17 Jā
iccālaka'lh apóstoles nac Jerusalén tī apóstoles ixtahuanī'ttza'
xapūla. Quit jā chuntza' ictlahualh. Palaj tunca ica'lh nac
Arabia ē ā'līstān ictaspi'tpālh nac Damasco.
18 Ixlī'a'ktu'tun cā'ta iclaka'lh apóstol Pedro nac Jerusalén.
A'ntza' ictā'tachokolh xla' xmān cāujquitzisma'j. 19 Jā iclak-
tzī'lh ā'chā'tin apóstol, xmān Jacobo ixtā'tin Māpa'ksīni' Jesús.
20 Ixlīcāna' tū ictzo'kmā'lh. Iccāhuanimā'n huā'mā' na i'xlacatīn
Dios. Jā iccā'a'kskāhuī'mā'n.
21 Ā'līstān ica'lh jā tapa'ksīni' nac Siria ē Cilicia. 22 Jāna'j
ixquintalakapasa tī ixta'a'ka'ī'ni' Cristo xalanī'n nac Judea.
23 Xlaca'n xmān ixtakexmata chī ixuancan: "Ū'tza' tzamā'
chi'xcu' tī ixquincāputzastālani'yān xapūla, chuhua'j xla'
līchihuīna'ntlā'huan tamāsu'yun ixpālacata Cristo tū xapūla
ixmālaksputūcu'tun." 24 Xalanī'n nac Judea a'cxni' takexmatli
huā'mā', ixtamakapāxuī Dios quimpālacata.

2

Ā'makapitzīn apóstoles talakatīlh chī Pablo ixmāsu'yumā'lh ix-tachihuīn Dios

1 Ā'līstān ixlīlakacāujtā'ti' cā'ta ica'mpālh nac Jerusalén
ā'maktin huampala ē quintā'a'lh Bernabé. Nā iclē'lh
Tito. 2 A'ntza' icquīlalh ixpālacata Dios ixquimāca'tzīnīnī't
ixlacasqui'nca na'ica'n. Ē a'ntza' nac Jerusalén ictakēstokui
xmān quit ē tī xanapuxcu'nu'. Quit iccāhuanilh chī
quit xa'iccāmāsu'yuni' tī jā israelitas xatze tachihuīn

ixla' Jesucristo. Chuntza' ictlahualh ixpālacata jā xa'iclacasqui'n chu tlakaj chī xa'icmāsu'yumā'lh ē chī icmāsu'yumā'lh chuhua'j. 3 Xlaca'n jā quintatā'lālīhuanilh chī xa'iccāmāsu'yuni'mā'lh jā ixlacasqui'nca natastālani' ixtahui'latca'n israelitas, xlaca'n tī jā israelitas. Nā Tito tī ixquintā'lahuī'lh, jā huanica palh ixlacasqui'nca nachu'cucan, chuntza' chī ixtahui'latca'n israelitas, ē masqui Tito jā israelita ixuanī't. 4 Xla' jā chu'cuca masqui ixtalacasqui'n makapitzīn tī jā ixlīcāna' tā'timīn. Xlaca'n ixquincātatā'tanūnī'ta'n xmān naquincātakexmatxtuyān. Xmān ixtaca'tzīcu'tun chī jā ixlacasqui'nca natlahuayāuj chī ixtahui'latca'n israelitas quina'n tī tapa'ksīni'yāuj Cristo Jesús. Xlaca'n ixtalacasqui'n quina'n natlahuayāuj ixtahui'latca'n israelitas. 5 Quina'n jā icmakxtekui naquincātaskāhuī'yān nūn macsti'na'j. Quina'n xa'iclacasqui'nāuj hui'xina'n ā'chulā' naca'tzītēlha'yā'tit tū ixlīcāna' xatze tachihuīn ixla' Jesucristo.

6 Xanapuxcu'nu' tī cālakachi'xcuhuī'can, xlaca'n jā quintahuanilh ixlacasqui'nca na'iclakpalī tū xa'icmāsu'yu. Quit jā quincuenta palh cālakachi'xcuhuī'can o jā cālakachi'xcuhuī'can. Dios lakapasa quilīstacna'ca'n ē jā laktzī'n xmān tū talaktzī'n tachi'xcuhuī't. 7 Xlaca'n jā quintahuanilh na'iclakpalī tū xa'icmāsu'yu. Xlaca'n taca'tzīlh palh Dios quimacamaxquī'nī't na'iccāmāsu'yuni' xatze tachihuīn tī jā israelitas chuntza' chī Dios ixmacamaxquī'nī't Pedro nacāmāsu'yuni' israelitas xatze tachihuīn. 8 Chuntza' chī Dios mātli'hui'clhli Pedro ē līhui'līlh ixlī'apóstol chī nacāmāsu'yuni' israelitas ē nā quit quimātli'hui'clhli ē quilīhui'līlh quilī'apóstol chī na'iccāmāsu'yuni' tī jā israelitas.

9 Jacobo ē Pedro ē Juan ixcālaktzī'ncan hua'chi xanapuxcu'nu'. A'cxni' xlaca'n taca'tzīlh Dios ixquimacamaxquī'nī't huā'mā' tascujūt, ē quintamakachi'palh quit ē Bernabé. Chuntza' tatlahualh ixpālacata quilīpō'ktuca'n xa'icchihuīna'nī'tauj quina'n na'icscujāuj na ixpu'nanca'n tī jā israelitas ē xlaca'n natascuja na ixpu'nanca'n israelitas. 10 Xmān quincātahuanin jā na'icpātza'nkāyāuj na'iccāmaktāyayāuj tī lacxcamanīnī'n. Nā chuntza' quit xa'ictlahuacu'tun.

Pablo tā'lāhuanilh Pedro nac Antioquía

11 A'cxni' Pedro milh nac Antioquía quit cā'lacan ictā'lāhuanilh ixpālacata xla' jā tze chī ixtlahuamā'lh. 12 Xapūla Pedro ixcātā'huā'yan xlaca'n tī jā israelitas, masqui xlaca'n jā cāchu'cucanī't chuntza' chī ixtahui'latca'n israelitas. Ā'līstān a'cxni' tamilh israelitas tī cāmacamilh Jacobo, Pedro tatampūxtulh ē jātza' cātā'huā'yalh. Xla' ixcājicua'ni' israelitas ixpālacata xlaca'n ixtahuan ixlacasqui'nca nacāchu'cucan

xlaca'n tī jā israelitas. 13 Ā'makapitzīn tā'timīn tī israelitas ē xlaca'n tatzuculh tatlahua lacxtim chī ixtlahua Pedro. Nā xlaca'n tatlahualh a'ktu' ixlacanca'n. Nā Bernabé chu a'ktin cātā'lalh. 14 Tū ixtatlahuamā'nalh, quit icca'tzīlh jā chuntza' chī huan xatze tachihuīn tū ixla' Dios. A'cxni' icca'tzīlh huā'mā', quit icuanilh Pedro na ixlacatīnca'n ixlīpō'ktuca'n: "Hui'x nā israelita. Ixla'ya' chī tī jā israelitas ē jā chī israelita. ¿Tū ixpālacata lacasqui'na' natatlahua ixtahui'latca'n israelitas xlaca'n tī jā israelitas?" Chuntza' icuanilh Pedro.

Ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī' Dios chu lacxtim chī cāmakapūtaxtūcan

15 Quina'n israelitas iclīlacatuncuhuī'nī'tauj. Quina'n jā chī ā'makapitzīn tachi'xcuhuī't tī taka'lhī ixcuentaca'n. 16 Ca'tzīyāuj Dios cāmāpānūni' ixcuentaca'n xmān xlaca'n tī talīpāhuan Jesucristo, ē jā xlaca'n tī xmān tamākentaxtūcu'tun līmāpa'ksīn tū Dios cāmaxquī'lh israelitas. Chuntza' quina'n nā līpāhuanāuj Jesucristo. Dios quincāmāpānūni'nī'ta'n quincuentaca'n ixpālacata līpāhuanāuj Jesucristo ē jā ixpālacata kexmatni'yāuj huā'mā' līmāpa'ksīn. Jā tī chā'tin tī Dios māpānūni' ixcuenta xmān ixpālacata mākentaxtūcu'tun līmāpa'ksīn.

17 Quina'n iclīpāhuanāuj Jesucristo, ē icca'tzīyāuj xmān chuntza' Dios quincāmāpānūni'yān quincuentaca'n. Jātza' iclīpāhuanāuj līmāpa'ksīn tū Dios cāmaxquī'lh israelitas. Ū'tza' makapitzīn talīhuan quina'n iclaclē'nauj ē nā tahuan Cristo quincāmātlahuīmā'n tū jā tze. Ū'tza' jā ixlīcāna'. Cristo jā quincāmātlahuīyān tū jā tze. 18 Palh quit na'icmākēnū huā'mā' līmāpa'ksīn ē ā'līstān na'ica'ka'ī'pala tzamā' līmāpa'ksīn, chuntza' natasu'yu quit iclaclē'n. 19 Quit icca'tzīlh jāla icmākentaxtūkō' līmāpa'ksīn tū Dios cāmaxquī'lh israelitas. Ū'tza' jātza' iclīpāhuan huā'mā' līmāpa'ksīn. Chuhua'j quit iclatlā'huan chī ixtalacasqui'nīn Dios. 20 Quit hua'chi icnīnī'ttza' ē hua'chi quintā'xtokohua'ca'canī'ttza' Cristo. Hua'chi jātza' quit icuī'lh ē xmāntza' Cristo huī'lh na quilīstacna'. Quit iclīpāhuan ī'Ska'ta' Dios ē chuntza' quit iclīhuī'lh chuhua'j. Xla' quimpāxquī'lh ē līnīlh quimpālacata. 21 Quit jā iclakmaka'n ixtalakalhu'mān Dios. Palh chā'tin mākentaxtūcu'tun līmāpa'ksīn ē xmān ū'tza' ixlīmāpānūni'ca cahuālh ixcuenta, chuntza' chu tlakaj ixnīlh Cristo.

3

Xatze līpāhuancan Jesucristo ē jā līmāpa'ksīn

1 ¿Chu jā ka'lhī'yā'tit milīstacna'ca'n nalīlacapāstacna'nā'tit? ¿Tīchu cātamāmakchuyīn hui'xina'n, tā'timīn, xalanī'n nac Galacia? Jātza' kexpa'tni'yā'tit tū ixlīcāna'. Hui'xina'n

ixlīcāna' icticāhuanin chī Jesucristo xtokohua'ca'ca nac cruz. 2 Caquilāhuaniuj huā'mā': ¿Chī līmaktīni'ntit Espíritu Santo? Jā cātamaxquī'n ixpālacata kexpa'tni'tit huā'mā' līmāpa'ksīn tū Dios cāmaxquī'lh israelitas. Cātamaxquī'n Espíritu Santo ixpālacata kexpa'ttit xatze tachihuīn ixla' Jesucristo. 3 ¿Tū ixpālacata hui'xina'n jā a'cxtuncuhuī' ca'tzīyā'tit? Hui'xina'n tzucutit līstālani'yā'tit na ixtej Dios ixlītli'hui'qui Espíritu Santo. ¿Chī līpuhua'nā'tit jātza' maclacasqui'nā'tit ixlītli'hui'qui Espíritu Santo? ¿Chī līpuhua'nā'tit mina'cstuca'n tzē namākentaxtūyā'tit tū lacasqui'n Dios? 4 Chuhua'j tasu'yu jā tū cālīmacuani'yān tū līpātīni'nī'ta'ntit. Jā chuntza' icpuhuan quit. 5 Dios cāmaxquī'yān Espíritu Santo ē Dios tlahua lī'a'cnīn na milacatīnca'n. ¿Chī ixpālacata tlahua chuntza'? Jā tlahua ixpālacata kexpatni'tit līmāpa'ksīn. Tlahua chuntza' ixpālacata hui'xina'n kexpatnī'ta'ntit ē a'ka'ī'nī'ta'ntit palh ixlīcāna' xatze tachihuīn.

6 Ixtachihuīn Dios huan: "Abraham ixlīpāhuan Dios. Ū'tza' Dios līlaktzī'lh tze Abraham." 7 Ixlacasqui'nca hui'xina'n naca'tzīyā'tit tī ixlīcāna' ī'xū'nātā'natna' Abraham, ū'tunu'n tī ixlīcāna' talīpāhuan Dios. 8 Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios tū Dios natlahua. Tatzo'kni' chī Dios nacāmāpānūni' ixcuentaca'n xlaca'n tī natalīpāhuan Dios masqui xlaca'n jā israelitas. Hasta xapūla Dios māca'tzīnīlh Abraham chī nacālīsicua'lanātlahuacan tachi'xcuhuī't. Huanilh: "Mimpālacata hui'x ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj nacāsicua'lanātlahuacan." 9 Ū'tza' cālīsicua'lanātlahuacan xlaca'n tī talīpāhuan Dios chuntza' chī Abraham. Xla' ixlīpāhuan Dios ē sicua'lanātlahuaca.

10 Ā'makapitzīn tamākentaxtūcu'tun līmāpa'ksīn ixpālacata tapuhuan chuntza' Dios nacāmāpānūni' ixcuentaca'n. Xlaca'n nacāmakapātīnīncan. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: "Ixlīpō'ktuca'n tī jā tamākentaxtū pō'ktu quilhtamacuj ixlīpō'ktu tū huī'lh nac ca'psnap jā tatzo'kni' līmāpa'ksīn, xlaca'n nacāmakapātīnīncan." 11 Chuntza' līkexmatcan Dios jā catimāpānūni'lh ixcuenta jā tī chā'tin tī xmān mākentaxtūcu'tun līmāpa'ksīn. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: "Ixlīpō'ktuca'n tī Dios cāmāpānūni' ixcuentaca'n ixpālacata chī talīpāhuan Dios, xlaca'n pō'ktu quilhtamacuj nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n." 12 Huā'mā' līmāpa'ksīn tū Dios cāmaxquī'lh israelitas, makapitzīn tamākentaxtūcu'tun. Tī talīpāhuan līmāpa'ksīn, xlaca'n jā talīpāhuan Cristo. Tī talīpāhuancu'tun huā'mā' līmāpa'ksīn, palh taka'lhīcu'tun ixlatamatca'n tū jā catilaksputli, ixlacasqui'nca natamākentaxtū ixlīpō'ktu huā'mā' līmāpa'ksīn.

13 Dios nacāmakapātīnīn ixlīpō'ktuca'n tī jā natamākentaxtū ixlīpō'ktu tū huan nac līmāpa'ksīn. Quina'n ixlaclē'nāuj

ixpālacata quina'n jā mākentaxtūyāuj līmāpa'ksīn. Cristo quincāmakapūtaxtūn huā'mā' tapātīn ixpālacata xla' xokokō'lh tū quina'n ixlaclē'nāuj. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: "Ixlīpō'ktuca'n tī cāxtokohua'ca'canī't nac cruz a'ntza' taxokoni'mā'nalh Dios." 14 Cristo xokokō'lh nac cruz. Chuntza' nā xlaca'n tī jā israelitas nā xlaca'n tzē nacāsicua'lanātlahuacan chu chuntza' chī Dios sicua'lanātlahualh Abraham chuntza' chī Dios ixuaninī't Abraham xapūla. Nā chuntza' Cristo tlahualh huā'mā' ē chuntza' quilīpō'ktuca'n, ixpālacata līpāhuanāuj xla', tzē namaktīni'nāuj Espíritu Santo chuntza' chī Dios huanli namāstā'.

Līmāpa'ksīn jāla lactlahua talacāxtlahuan tū Dios hui'līlh xapūla

15 Tā'timīn, na'iccāhuaniyān tū hua'chi lītalaclhsaja. A'cxni' quina'n tlahuayāuj a'ktin contrato o a'ktin talacāxtlahuan ē firmarlīyāuj, chuntza' jā tī chā'tin catilactlahualh ē jā tī chā'tin tzē natzo'kpala ā'a'ktin tachihuīn. 16 Nā chuntza' huā'mā' talacāxtlahuan tū tlahualh Dios a'cxni' huanilh Abraham nasicua'lanātlahua xla' ē chā'tin ī'xū'nātā'nat. Ixtachihuīn Dios jā huan: "ī'xū'nātā'natna'." Tū huan: "chā'tin ī'xū'nātā'nat." Ū'tza' huanicu'tun Cristo. 17 Tū iccāhuaniyān ū'tza' huā'mā': Dios huanilh Abraham ixlīpō'ktuca'n tī natalīpāhuan Dios, xlaca'n nata'a'kapūtaxtu. Ū'tza' hua'chi talacāxtlahuan tū Dios tā'tlahualh Abraham. Ixlī'a'ktā'ti' ciento ā'puxamacāuj cā'ta Dios maxquī'lh līmāpa'ksīn Moisés. Chuntza' līmāpa'ksīn jāla catilactlahualh talacāxtlahuan tū Dios tā'tlahualh Abraham. 18 Palh Dios ixquincāsicua'lanātlahuan xmān ixpālacata kexmatni'yāuj huā'mā' līmāpa'ksīn tū maxquī'ca ā'līstān, chuntza' ixlaclalh talacāxtlahuan tū Dios tā'tlahualh Abraham. Dios sicua'lanātlahuanī't Abraham xmān ixpālacata Abraham ixlīpāhuan Dios.

19 ¿Tū lītalacasqui'n līmāpa'ksīn tū maxquī'ca Moisés? Ā'līstān hui'līca huā'mā' līmāpa'ksīn ē ū'tza' līca'tzīyāuj quina'n lē'nāuj cuenta. Huā'mā' līmāpa'ksīn ixmaclacasqui'ncan xmān hasta a'cxni' milh Jesucristo tī ī'xū'nātā'nat Abraham. Tzamā' ī'xū'nātā'nat Abraham, ū'tza' tī Dios ixlīchihuīna'nī't xapūla a'cxni' tā'tlahualh talacāxtlahuan Abraham. Ángeles cāmāpa'ksīca natamastā' līmāpa'ksīn. Ē maxquī'ca Moisés. Moisés cāmaxquī'lh tachi'xcuhuī't israelitas. 20 Dios jā ixmaclacasqui'n tī namaktāya a'cxni' tā'cāxtlahualh Abraham a'ktin talacāxtlahuan. Ū'tza' cāxtlahualh.

Līmāpa'ksīn jāla cāmaxquī' xasāsti' ixlatamatca'n tachi'xcuhuī't

21 Quit jā icchihuīna'mā'lh palh līmāpa'ksīn tā'lālīhuani tū Dios mālacnū ixpālacata talacāxtlahuan. Palh ixmāstā'ca

cahuālh a'ktin līmāpa'ksīn tū tzē ixmāstā'lh xasāsti' quilatamatca'n, chuntza' tzē ixquincāmāpānūni'n quincuentaca'n xmān ixpālacata huā'mā' līmāpa'ksīn. 22 Ixtachihuīn Dios huan ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't talē'n cuenta. Ixpālacata huā'mā' līmāpa'ksīn, tasu'yu palh ixlīpō'ktuca'n talē'n cuenta ē ixlīpō'ktuca'n hua'chi tachī'nī'n tī jāla talaktaxtu. Chuntza' tī talīpāhuan Jesucristo, xmān xlaca'n nata'a'kapūtaxtu.

23 A'cxni' jāna'j ixā'min Jesucristo, quina'n hua'chi tachī'nī'n ixuanī'tauj ixpālacata quina'n jāla mākentaxtūyāuj tū huan līmāpa'ksīn. Hua'chi tachī'nī'n ixuanī'tauj ē jāla ixlaktaxtuyāuj hasta a'cxni' quincātamāca'tzīnīn chī na'a'ka'ī'yāuj Jesucristo tī tzē makapūtaxtūnu'n. 24 Huā'mā' līmāpa'ksīn xla' hua'chi chā'tin tī pūla. Ixquincāmāsu'yuni'yān ixtej Dios hasta a'cxni' milh Jesucristo ē ca'tzīuj chī nalīpāhuanāuj xla' ē chuntza' tzē naquincāmāpānūni'yān quincuentaca'n. 25 Chuhua'j chilhtza' quilhtamacuj ē līpāhuanāuj Cristo. Chuhua'j jātza' maclacasqui'nāuj līmāpa'ksīn.

26 Hui'xina'n a'ka'ī'nī'ta'ntit Jesucristo makapūtaxtūnu'n ē ū'tza' ixlacstīn Dios līhua'ntit. 27 Milīpō'ktuca'n hui'xina'n tī a'kpaxnī'ta'ntit ū'tza' lītasu'yu palh a'ka'ī'ni'nī'ta'ntit Cristo ē chu chā'tin lītaxtutit chī Cristo. 28 Palh hui'xina'n tā'talacxtimī'tit Cristo, chuntza' milīpō'ktuca'n hui'xina'n xmān chu chā'tin lītaxtutit. Kēxtimtza' talalh israelitas ē tī jā israelitas; kēxtimtza' tī hua'chi xatastā'maka ē tī jā xatastā'maka; kēxtimtza' talalh chi'xcuhuī'n ē puscan. 29 Palh hui'xina'n tapa'ksīni'yā'tit Cristo, hui'xina'n hua'chi ī'xū'nātā'natna' Abraham. Chuntza' nā namaktīni'nā'tit tū Dios mālacnūni'nī't Abraham.

4

1 Chuhua'j na'iccāhuaniyān tū hua'chi lītalaclhsaja. Chā'tin ka'hua'cha a'cxni' jāna'j maktīni'n ixherencia, xla' jālana'j māpa'ksīni'n. Chuntza' xla' hua'chicus chā'tin tasācua', masqui ū'tza' ixtēcu' nahuan. 2 A'cxni' macsti'na'jcus tzamā' ka'hua'cha, ā'makapitzīn tamaktaka'lha, ē cāmacamaxquī'can ixlīpō'ktu tū ixla' nahuan hasta a'cxni' huā'mā' quilhtamacuj tū līlhcāna'nī't ixtāta'. 3 Nā chuntza' quina'n. Xapūla quina'n jāna'j tzej ixca'tzīyāuj tū ixla' Dios; hua'chi lacstīn ixuanī'ta'uj. Xapūla kexmatni'uj ixtahui'latca'n ē ixtamāsu'yunca'n tachi'xcuhuī't. 4 A'cxni' chilh tzamā' quilhtamacuj tū ixlīlacsacnī't Dios macamilh ī'Ska'ta'. Xla' mālacatuncuhuī'nīlh chā'tin puscāt. Ē ī'Ska'ta' Dios ī'stālani' ixtahui'latca'n israelitas. 5 Chuntza' xla' milh naquincāmakapūtaxtūyān ixpālacata ixui'lāna'uj ixtampīn nac līmāpa'ksīn. Ū'tza' līmilh ī'Ska'ta' Dios ē chuntza' quina'n tzē ixlacstīn Dios nahuanāuj.

6 Dios macamilh Espíritu Santo na quilīstacna'ca'n. Chuntza' tzē nahuaniyāuj Dios: "¡QuinTāta'ca'n!" Ē chuntza' lītasu'yu quina'n ixlacstīn Dios. 7 Chuhua'j quina'n jātza' hua'chi tasācua'. Quina'n ixlacstīn Dios. Chuhua'j quina'n ixlacstīn Dios ē naquincāmaxquī'yān quiherenciaca'n ixpālacata Cristo.

Pablo cālī'a'katuyunli tī ixta'a'ka'ī'nī't

8 Xapūla a'cxni' jāna'j ixlakapasā'tit Dios, hui'xina'n ixui'lā'na'ntit na ixlīmāpa'ksīn tī jā diosnu'. 9 Chuhua'j hui'xina'n lakapasā'tittza' Dios, ē Dios nā cālakapasāntza'. Hui'xina'n lakapasā'tit Dios, ē ¿chī līlahua'cu'tumpala'yā'tit mintahui'latca'n? Mintahui'latca'n jāla caticāmaktāyan ē jā tū ixlīmacua. ¿Ē chī nalīstālani'pala'yā'tit? 10 Hui'xina'n maclacapini'yā'tit makapitzīn quilhtamacuj ē mālhcuyu' ē cā'ta. Ē nā tlahua'yā'tit ā'makapitzīn cā'tani'. 11 Quit icjicua'n palhāsā' chu tlakaj icscujli na mimpu'nanca'n.

12 Tā'timīn, iccāsqui'ni'yān calītaxtutit chuntza' chī quit. Masqui quit chā'tin israelita, jātza' icstālani' ixtahui'latca'n israelitas. Hui'xina'n tī jā israelitas jā ixlacasqui'nca nalītzucuyā'tit tlahua'yā'tit ixtahui'latca'n israelitas. Hui'xina'n jā tū quilātlahuani'nī'tauj tū jā tze. 13 Hui'xina'n ca'tzīyā'tit xa'iclīta'jatatlamā'lh ē ū'tza' iccālīmāsu'yuni'n xapūla xatze tachihuīn ixla' Jesucristo. 14 Hui'xina'n jā quilālakmaka'uj ē masqui jā līlaktzī'ncu'tu xa'icuanī't ixpālacata xa'icta'jatatla. Quilālīmaktīni'uj hua'chi chā'tin ángel tī Dios macamilh ē hua'chi chī Jesucristo. 15 ¿Ē jā lacapāstacā'tit hui'xina'n chī ixpāxuhua'yā'tit a'cxni' xa'iccātā'hui'lachā'n? ¿Chī cā'a'kspulanī'ta'n hui'xina'n? Quit icuan palh tzē cahuālh hui'xina'n ixmāxtutit milakastapunca'n ē ixquilāmaxquī'uj. 16 Chuhua'j hui'xina'n quilālaktzī'nāuj hua'chi mintā'lāquiclhlaktzi'ca'n ixpālacata quit iccāhuaniyān tū ixlīcāna'. ¿Tū ixpālacata quilālaktzī'nāuj chuntza'?

17 Tzamā' chi'xcuhuī'n tī cātlahuacu'tunān ixamigoca'n, tasu'yu palh xlaca'n cātamaktāyacu'tunān. Jā ixlīcāna'. Xlaca'n xmān cātamāxtumlīcu'tunān. Chuntza' hui'xina'n xmān ū'tunu'n nacālakachi'xcuhuī'yā'tit. 18 Tze palh ā'makapitzīn cātlahuacu'tunān ixamigoca'n hui'xina'n a'cxni' iccātā'hui'lan ē a'cxni' jā icui'lacha'. Xmān ixlīcāna' cacātamaktāyan. 19 Quilacstīn, cā'tzīyāuj chī chā'tin puscāt pātīni'n a'cxni' tahui'la ī'ska'ta'. Nā chuntza' icpātīni'mā'lh hasta jā natasu'yu hui'xina'n nalatahui'layā'tit chī tī takexmatni' Cristo. 20 Tze cahuālh palh xa'iccātā'tahui'lacha'n hui'xina'n, ē xtum xa'iccātā'chihuīna'n. Quit iccālītamakchuyīmā'n hui'xina'n.

Pablo līchihuīna'nli Agar ē Sara

21 Hui'xina'n mākentaxtūcu'tunā'tit līmāpa'ksīn tū Dios
maxquī'lh Moisés. Chuhua'j caquilāhuaniuj huā'mā': ¿Chī
jā līkexmatā'tit tū huan ixtachihuīn Dios jā tatzo'kni'
līmāpa'ksīn? 22 Ixtachihuīn Dios huan Abraham ixcāka'lhī
chā'tu' ixcamana'. Chā'tin ka'hua'cha Agar ixuanican ixtzī'.
Tzamā' puscāt xatastā'maka ixuanī't. Ā'chā'tin ka'hua'cha
huampala jā xatastā'maka ixtzī' ixuanī't. 23 Ī'ska'ta' Agar
lacatuncuhuī'lh chu hua'chi chī talacatuncuhuī' ā'makapitzīn
lacstīn. Jā chuntza' ā'chā'tin. A'cxni' lacatuncuhuī'lh ī'ska'ta'
huā'mā' puscāt tī jā xatastā'maka īxuanī't, chuntza' Dios
līmākentaxtūlh tū ixuanī't. Ū'tza' tū Dios ixmālacnūnī't.
24 Huā'mā' hua'chi a'ktin līlaktzī'ntēn. Huā'mā' chā'tu' puscan
xlaca'n hua'chi a'ktu' talacāxtlahuan ixtahuanī't. Huā'mā'
xatastā'maka tī ixtacuhuīni' Agar, xla' ū'tza' hua'chi a'ktin
talacāxtlahuan tū cāxtlahuaca nac sipej tū huanican Sinaí.
A'ntza' nac Sinaí maxquī'ca Moisés huā'mā' līmāpa'ksīn.
Tī talīpāhuan līmāpa'ksīn, xlaca'n hua'chi ixlacstīn Agar,
ixpālacata xlaca'n jā ixa'cstuca'n tatapa'ksī. 25 Agar lītaxtu
Sinaí tū huī'lh nac Arabia. Nā Agar hua'chi Jerusalén. Xlaca'n
tī tatapa'ksī nac Jerusalén, nā xlaca'n talīpāhuan līmāpa'ksīn.
Nā xlaca'n jā ixtalaktaxtunī't. 26 Jā chuntza' tzamā' Jerusalén
xala' nac a'kapūn. Quina'n tapa'ksīyāuj nac tzamā' Jerusalén.
Ē quina'n līlaktaxtunī'tauj. 27 Ixtachihuīn Dios huan:

Capāxuhualh huā'mā' puscāt tī jāna'j ka'lhī ī'ska'ta'.
Calīta'salh cā'tapāxuhuān tī jāna'j mālacatuncuhuī'nī chā'tin
ska'ta'.
Capāxuhualh ixpālacata xla'.
Masqui makxtekca, ā'chulā' nacāka'lhī ixlacstīn ē jā ū'tza' tī
ka'lhī ixkōlu'.

28 Dios mākentaxtūlh tū ixuanī't. Ū'tza' līlacatuncuhuī'lh Isaac.
Nā quina'n, tā'timīn, lītaxtūj ixlacstīn Dios, ixpālacata Dios
mākentaxtūlh tū huanli. 29 Tzamā' quilhtamacuj, ka'hua'cha
tī lacatuncuhuī'lh chuntza' chī ā'makapitzīn, xla' ixlakapala
ska'ta' tī lacatuncuhuī'lh ixpālacata Espíritu Santo. Chuntza'
a'kspulamā'lh chuhua'j. Quincātalakapalayān quina'n tī
līka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n ixlīmāpa'ksīn Espíritu
Santo. 30 Ca'tzīyāuj tū huan ixtachihuīn Dios: "Catlakama'capi
tzamā' puscāt tī xatastā'maka ē nā ixka'hua'cha. Ixka'hua'cha
xatastā'maka jāla catitā'tapitzilh herencia tī jā xatastā'maka.
Xmān ixka'hua'cha huā'mā' puscāt tī jā xatastā'maka, ū'tza'
namaktīni'n herencia." 31 Chuntza' tā'timīn, quina'n jā hua'chi
ixlacstīn huā'mā' puscāt xatastā'maka. Quina'n hua'chi
ixlacstīn puscāt tī jā xatastā'maka.

5

Tī talīpāhuan Cristo jātza' talīpāhuan līmāpa'ksīn

1 Chuhua'j quina'n xalactaxtunī'n ixpālacata tū tlahualh
Cristo. Chuntza' jā catixlajuana'ntit. Jātza' xatastā'maka tila-
pala'yā'tit.
2 Cuenta catlahua'tit tū iccāhuaniyān quit, Pablo. Palh
hui'xina'n natamakxtekā'tit nacātachu'cuyān ē ū'tza'
nalīpāhuanā'tit, chuntza' hua'chi jā tū līmacuan tū tlahualh
Cristo. 3 Iccāhuanipalayān: Catīxcuhuālh tī lacasqui'n
nachu'cucan, xla' ū'tza' līcuesa namākentaxtūkō' ixlīpō'ktu
tū huan ixlīmāpa'ksīn Dios. 4 Makapitzīn chī hui'xina'n
tlahuacu'tunā'tit tū huan huā'mā' līmāpa'ksīn, ixpālacata
puhua'nā'tit chuntza' nacāmāpānūni'yān mincuentaca'n.
Palh chuntza' tlahua'yā'tit, taxtumlīni'nī'ta'ntit Cristo
ē makxteknī'ta'ntit ixtalakalhu'mān Dios. 5 Espíritu
Santo quincāmāca'tzīnīn chī Dios quincāmāpānūni'nī'ta'n
quincuentaca'n, ixpālacata līpāhuanāuj Jesucristo.
6 Palh tapa'ksīni'yāuj Jesucristo, jā tū līmacuan palh
naquincātachu'cuyān o palh jā naquincātachu'cuyān.
Tū ixlacasqui'nca nalīpāhuanāuj Jesucristo. Ē ū'tza'
nalālīpāxquī'yāuj.
7 Hui'xina'n tzej ixtlā'hua'mpā'na'ntit na ixtej Dios.
Iccālī'a'cnīyān hui'xina'n chī tamakxtektit cātamāmakchuyīn.
Jātza' tzej kexpa'tni'yā'tit xatze tachihuīn tū ixlīcāna'.
8 Huā'mā' tū xlaca'n cātamāsu'yuni'n, jā ixla' Dios. Dios
ū'tza' tī cālacsacnī'ta'n. 9 Xlaca'n tī cātamāmakchuyīmā'n,
xlaca'n hua'chi levadura. Ca'tzīyāuj macsti'na'j levadura
māxcu'tūkō' ixlīpō'ktu tasquit. 10 Quina'n lacxtim a'ka'ī'yāuj
Māpa'ksīni' Jesucristo. Ū'tza' quit iclīca'tzī hui'xina'n
ā'chulā' nalacapāstacā'tit chuntza' chī iclacapāstaca quit.
Tī cātamāmakchuyīmā'n, xlaca'n nataxokoni' Dios, ē
catīxcuxtīhuālh.
11 Quit, tā'timīn, palh cahuālh xa'iccāmāsu'yuni'n ixla-
casqui'nca nachu'cucan, chuntza' jā ixquimputzastālani'ca.
Xlaca'n tasītzī' ixpālacata quit icmāsu'yu xmān Cristo
nīlh nac cruz ē chuntza' xokolh quincuentaca'n. 12 Tī
cātamāmakchuyītlā'huanān hui'xina'n ixpālacata lāchu'cucan,
quit iclacasqui'n xlaca'n cacātatapānūni'kō'n.
13 Dios cālacsacni' hui'xina'n, tā'timīn, ē chuntza' līlactaxtutit
hui'xina'n. Masqui xalactaxtunī'n hui'xina'n, jā tze palh
natlahua'yā'tit tū jā tze mintalacapāstacni'ca'n. Xatze
calāpāxquī'tit ē chuntza' tzē nalāmaktāya'yā'tit. 14 A'nan a'ktin
līmāpa'ksīn tū huan: "Nacāpāxquī'ya' ā'makapitzīn chuntza' chī
pāxquī'ca'na' mina'cstu." Tī takexmatni' huā'mā' līmāpa'ksīn,
chuntza' tamākentaxtū ixlīpō'ktu tū tatzo'kni' nac līmāpa'ksīn.
15 Palh hui'xina'n lālacatāquī'yā'tit ē lālīsta'lani'yā'tit, cuenta
catlahua'tit jā nalāmālaksputūyā'tit hui'xina'n.

Espíritu Santo quincāmāsu'yuni'yān chī nalatā'kchokoyāuj

16 Tū iccāhuanimā'n ū'tza' huā'mā': Ē calatā'kchokotit
chuntza' chī Espíritu Santo cāmāsu'yuni'yān. Chuntza' jātza'
catitlahua'tit mintalacapāstacni'ca'n tū jā tze. 17 Tū jā tze
quintalacapāstacni'ca'n ū'tza' ixtā'lāquiclhlaktzi' Espíritu Santo.
Ē Espíritu Santo nā ixtā'lāquiclhlaktzi' tū jā tze. Chī a'ktu'
tā'lāquiclhlaktzī'n. Ē ū'tza' jāla līlahua'yā'tit tū lacasqui'nā'tit.
18 Palh hui'xina'n nakexpa'tni'yā'tit Espíritu Santo, jātza'
caticāmāpa'ksīn tū xapūla līmāpa'ksīn.

19 Ca'tzīyāuj chī jā tze tū tatlahua tachi'xcuhuī't tī jā takex-
matni' Dios. Xlaca'n taputza ixtā'lāpāxquī'nca'n. Pō'ktu jā
tze ixtalacapāstacni'ca'n. Xlaca'n jā a'cxtuncuhuī' taca'tzī.
20 Xlaca'n talaktaquilhpūta ídolos ē taxantilhlīni'n. Xlaca'n
talāquiclhlaktzī'n ē talālīsītzī'ni' ē talālakca'tzani'. Palaj tunca
tasītzī'. Xmān ixa'cstuca'n cālīpāhuancan. Ē ixa'cstuca'n
talāmāxtumlī. 21 Xalīlactampi'lhīn. Tamaknīni'n, ē taka'chī, ē
talīlakastāna'n tū jā tze. Ā'chulā' catūhuālh tatlahuapala. Chī
xa'iccāhuaniyān xapūla, chuntza' iccāhuanipalayān: tī chuntza'
tatlahua jāla catitatanūlh jā Dios māpa'ksīni'n.

22 Jā chuntza' ixlīlatca'n tī takexmatni' Espíritu Santo.
Espíritu Santo cāmaktāya. Chuntza' xlaca'n tapāxquī'
ā'makapitzīn ē taka'lhī tapāxuhuān. Ca'cs tahui'lāna'lh.
Talīpātī ā'makapitzīn. Tze taca'tzī. Jā lactampi'lhīni'n.
Tamākentaxtū tū tahuan. 23 Xlaca'n jā ka'tla' tamakca'tzī.
Tzē a'cstu tatapa'ksī. Jā tū a'ktin līmāpa'ksīn tū nahuan
jā catitlahuaca chuntza'. 24 Tī tatapa'ksīni' Cristo, xlaca'n
jātza' tatamakxteka nacāmāpa'ksī ixtalacapāstacni'ca'n tū
jā xatze. Hua'chi tamaknīlh ixtalacapāstacni'ca'n tū jā tze,
chuntza' chī xtokohua'ca'can chā'tin nac cruz. 25 Espíritu
Santo quincāmaxquī'n xasāsti' quilatamatca'n. Ū'tza'
ixlacasqui'nca nakexmatni'yāuj ē nalatā'kchokoyāuj chuntza'
chī quincāmāsu'yuni'yān Espíritu Santo.

26 Jā ka'tla' catimakca'tzīuj ē jā caticātā'lāhuaniuj ē jā
cacālakca'tzanāni'uj ā'makapitzīn.

6

Ixlacasqui'nca nalāmaktāya'yā'tit

1 Tā'timīn, palh chā'tin laktzī'ncan tlahuamā'lh catūhuālh tū
jā tze, hui'xina'n tī latlā'hua'nā'tit chuntza' chī Dios lacasqui'n,
camaktāya'tit ē chuntza' nacāxla. Jā ka'tla' tilīmakca'tzīyā'tit
a'cxni' namaktāya'yā'tit. Cacuentatlahua'tit hui'xina'n jā tita-
makahuasā'tit nā hui'xina'n. 2 Calāmaktāya'tit natāyani'yā'tit.
Chuntza' namākentaxtūyā'tit tū ixlīmāpa'ksīn Cristo.

3 Palh chā'tin lacpuhuan xla' ā'chulā' xatze ē jā ā'makapitzīn
ē palh jā ixlīcāna', xla' ixlīmān ta'a'kskāhuī'mā'lh. 4 Chā'tunu'

nalacapāstaca palh tzej latlā'huan o jā tzej. Palh ū'tza' u'cxca'tzī
tzej latlā'huan, xla' līpāxuhua natahui'la. Jā ixlacasqui'nca
cuenta natlahua palh xla' ā'chulā' xatze o palh ā'chā'tin ā'chulā'
xatze. 5 Chā'tunu' natalē'n ixtacu'ca'ca'n. Natakelhtīni'n
ixpālacata chī talīlatlā'huan.
6 Tī cāmāsu'yuni'can ixtachihuīn Dios, xlaca'n natamaxquī'
macsti'na'j tī tamāsu'yu ixtachihuīn Dios.
7 Hui'xina'n jā cata'a'kskāhuī'tit mina'cstuca'n. Dios,
jā tī chā'tin catiskāhuī'lh. Tū Dios nahuan, ū'tza' nala.
Ca'tzīyāuj tū nacha'n chā'tin chi'xcu', ū'tza' namakala. 8 Palh
chā'tin tlahuatlā'huan tū jā tze ixtalacapāstacni', xla' ū'tza'
namakala līnīn. Palh chā'tin tlahua ixtalacasqui'nīn Espíritu
Santo, xla' naka'lhī xasāsti' ixlatamat tū jā catilaksputli.
9 Jā catlakua'ni'uj tlahuayāuj tū xatze. Palh quina'n jā
namakxtekāuj natlahuayāuj tū xatze, tzej namakalayāuj
a'cxni' namin tzamā' quilhtamacuj tū līlacsaccanī't. 10 Ū'tza'
nacālītlahuani'yāuj ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't tū tze, pō'ktu
quilhtamacuj a'cxni' tzē tlahuayāuj. Ā'chulā' nacātlahuani'yāuj
tū tze tā'timīn tī ta'a'ka'ī'ni' Dios.

Pablo māstā'lh talacapāstacni'

11 Calaktzī'ntit chī ixlīlaka'tla' letras iccātzo'knuni'mā'n. Māni'
quimacan iclītzo'kmā'lh. 12 Xlaca'n tī tzej tatasu'yucu'tun
na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't, ē ū'tunu'n tī līcuesa tahuan
nacātachu'cuyān. Chuntza' tatlahua ixpālacata jā talacasqui'n
nacāputzastālani'can. Jā tapātīni'ncu'tun chī tapātīni'n tī
ta'a'ka'ī' palh xmān Cristo tzē makapūtaxtūnu'n, ixpālacata
xla' nīlh nac cruz. 13 Ū'tunu'n tī cāchu'cucanī't, xlaca'n jā
tamākentaxtūkō' ixlīpō'ktu līmāpa'ksīn tū Dios maxquī'lh
Moisés. Xlaca'n talacasqui'n hui'xina'n cacātachu'cun.
Chuntza' xlaca'n tzē ka'tla' natalīmakca'tzī mimpālacataca'n
hui'xina'n cātachu'cunī'ta'n. 14 Quit jā ka'tla' iclīmakca'tzīcu'tun
nūn tū; xmān icmāsu'yucu'tun chī līnīlh quiMāpa'ksīni'ca'n
Jesucristo nac cruz. Ictapa'ksīni' Cristo; quit jātza' quimāpa'ksī
tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Huā'mā' cā'quilhtamacuj jātza'
quincuenta. 15 Tapa'ksīni'yāuj Cristo Jesús, chuntza' lacxtim
palh chu'cucan o palh jā chu'cucan. Tū ixlacasqui'nca
ū'tza' huā'mā': Naka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n.
16 Chuhua'j ixlīpō'ktuca'n tī talatlā'huan chuntza' chī tzamā'
talacapāstacni', ē nā ixlīpō'ktuca'n ixtachi'xcuhuī't Dios,
cacālakalhu'manli Dios, ē cacāmakapāxuīlh na ixlīstacna'ca'n.
17 Chuhua'j jātza' chā'tin caquimāmakchuyīlh. A'ntza' jā
ictakāhuī'nī't ū'tza' lītasu'yu quit ictapa'ksīni' Māpa'ksīni' Jesús.
18 Tā'timīn, milīpō'ktuca'n hui'xina'n cacāsicua'lanātlahuakō'n
quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Amén.

Efesios

Pablo cāmacā'ni'lh saludos tī ixta'a'ka'ī'

1 Quit, Pablo, ictzo'ka huā'mā' carta. Quit ixapóstol
Jesucristo, ixpālacata ū'tza' huā'mā' ixtalacasqui'nīn
Dios. Quit iccātzo'knuni'mā'n hui'xina'n tī xalanī'n nac
Efeso tī tapa'ksīni'yā'tit Dios ē a'ka'ī'ni'yā'tit Cristo Jesús.
2 Cacātasicua'lanātlahuan Dios quinTāta'ca'n ē Māpa'ksīni'
Jesucristo. Tzej calatapā'tit.

Dios quincāsicua'lanātlahuayān ixpālacata Jesucristo

3 Camaxquī'uj tapāxcatca'tzīn Dios, ixTāta' quiMāpa'ksīni'ca'n
Jesucristo. Xla' quincāsicua'lanātlahuanī'ta'n.
Quincāmaxquī'nī'ta'n kempālhūhua' tasicua'lanātlahuan tū
xala' nac a'kapūn. Quincātlahuani'nī'ta'n huā'mā' ixpālacata
tapa'ksīni'yāuj Cristo. 4 A'cxni' jāna'j ixtzucu cā'quilhtamacuj,
Dios ixquincālacsacnī'ta'n quina'n tī tapa'ksīni'yāuj
Cristo. Quincālacsacni' ixpālacata quincātlahuacu'tunni'
xalactze, ixpālacata xla' ixlacasqui'n jā tū na'a'nan
catūhuālh tū tzē naquincātalīmālacsu'yuyān na ixlacatīn
Dios. 5 Dios quincāpāxquī'yān, ē chuntza' xapūla
puhuanli naquincātlahuayān ixlacstīn ixpālacata Jesucristo.
Huā'mā' ixtalacasqui'nīn. 6 Ū'tza' nalīmāka'tlī'yāuj Dios
ixpālacata xla' pāxquī'nin. Quincātlahuani'nī'ta'n tzamā'
talakalhu'mān ixpālacata Jesucristo ī'Ska'ta', tī Dios
pāxquī'. 7 Cristo nīlh ē chuntza' quincālīmakapūtaxtūn.
Nā Dios quincāmātza'nkēna'ni'ntza' quincuentaca'n. Dios
quincātlahuani'n huā'mā' ixpālacata xla' lakalhu'manīni'n.
8 Dios lakalhu'manīni'n, ē chuntza' xla' quincāmākexmatīn tū
ixlīcāna' ē tzej quincāmālacapāstaquīyān. 9 Xapūla xmān Dios
tzē'k ixca'tzī tū ixpuhuan naquincātlahuani'yān. Chuhua'j
quincāmāca'tzīnīnī'ta'n. 10 Huā'mā' tū Dios puhuanli, ū'tza'
huā'mā': A'cxni' namin quilhtamacuj tū Dios lhcānī't, xla'
namacamaxquī' Cristo ixlīpō'ktu tū a'nan nac a'kapūn ē
ixlīpō'ktu tū a'nan nac cā'quilhtamacuj. Cristo nacāmāpa'ksīkō'
ixlīpō'ktu.

11 Dios tlahuakō' ixlīpō'ktu chuntza' chī ixtala-
casqui'nīn. Xla' quincālacsacni' ixpālacata ixtachi'xcuhuī't
quincātlahuacu'tunni'. 12 Chuntza' māka'tlī'can Dios
quimpālacataca'n quina'n tī xapūla ica'ka'ī'ni'uj Cristo.
13 Nā hui'xina'n tī jā israelitas nā a'ka'ī'ni'tit Cristo
a'cxni' kexpa'ttit xatze tachihuīn tū ixlīcāna'. Ixpālacata
huā'mā' xatze tachihuīn, hui'xina'n cātalīmakapūtaxtūn.
A'cxni' hui'xina'n a'ka'ī'tit, Dios cāmaxquī'n Espíritu

Santo, chuntza' chī ixmālacnūnī't. Huā'mā' līmāsu'yu
Dios chuntza' nacāmakapūtaxtūkō'yān. 14 Ka'lhīyāujtza'
Espíritu Santo. Ū'tza' līca'tzīyāuj namaktīni'nāuj tū Dios
nacāmaxquī' ixtachi'xcuhuī't, chuntza' chī ixuanī't xla'.
Nā ixpālacata Espíritu Santo līca'tzīyāuj ixlīcāna' Dios
naquincāmakapūtaxtūkō'yān quina'n tī tapa'ksīni'yāuj xla'.
Ū'tza' nalīmāka'tlī'yāuj Dios.

Pablo squi'ni'lh Dios ixpālacataca'n tī ixta'a'ka'ī'

15 Quihuanicanī'ttza' chī a'ka'ī'ni'yā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n
Jesús ē chī cāpāxquī'yā'tit ixlīpō'ktuca'n tī tatapa'ksīni' Dios.
16 Ū'tza' pō'ktu quilhtamacuj iclīmaxquī' tapāxcatca'tzīn
Dios mimpālacataca'n, ē ictlahua oración mimpālacataca'n.
17 Icsqui'ni' Dios mimpālacataca'n. Xla' ū'tza' quinTāta'ca'n
ē ka'lhī līmāpa'ksīn. Nā xla' ixDios quiMāpa'ksīni'ca'n
Jesucristo. Icsqui'ni' cacāmaxquī'n talacapāstacni' tū ixla'
Dios ē chī ā'chulā' nalakapasā'tit Dios. 18 Nā icsqui'ni' Dios
cacāmaxquī'n talacapāstacni' ixpālacata tū ka'lhīpā'na'ntit
ē ixpālacata xaka'tla' herencia tū naquincāmaxquī'yān
quina'n tī tapa'ksīni'yāuj Dios. 19 Nā cacāmākexmatīn
hui'xina'n palh Dios ka'lhī lhūhua' līmāpa'ksīn. Chuntza'
tzē naquincātlahuani'yān lhūhua' quina'n tī līpāhuanāuj Dios.
20 Dios māsu'yulh ixlīmāpa'ksīn a'cxni' mālacastālancuanīlh
Cristo ē lē'lh nac a'kapūn ē hui'līlh na ixpekxtūcāna'j. 21 Dios
maxquī'lh lhūhua' līmāpa'ksīn Cristo. Cristo cāmāpa'ksīkō'
ixlīpō'ktuca'n māpa'ksīni'nī'n ē ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn tī
taka'lhī līmāpa'ksīn na ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj ē nac a'kapūn.
Huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj jā tī tī ka'lhī līmāpa'ksīn chī Cristo.
Jā cati'a'nalh tī naka'lhī līmāpa'ksīn chī xla'. 22 Dios maxquī'lh
ixlīmāpa'ksīn Jesucristo. Ū'tza' namāpa'ksīkō' ixlīpō'ktu tū
a'nan. Ē nā maxquī'lh līmāpa'ksīn nacāmāpa'ksī ixlīpō'ktuca'n
tī ta'a'ka'ī'. 23 Tī ta'a'ka'ī', xlaca'n chī ixmacni' Cristo. Xla'
cātā'lahuī'lh xlaca'n. Xla' huī'lh na ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj ē
nac a'kapūn.

2

Dios quincāmakapūtaxtūyān ixpālacata xla' pāxquī'nin

1 Dios cāmaxquī'nī'ta'n xasāsti' milatamatca'n. Xapūla
hui'xina'n hua'chi nīnī'n ixua'nī'ta'ntit, ixpālacata jā
ixkexpa'tni'yā'tit Dios ē ixpālacata ixtlahua'yā'tit tū jā
tze. 2 Xapūla hui'xina'n ixlatlā'hua'nā'tit hua'chi xalanī'n
nac cā'quilhtamacuj. Ixkexpa'tni'yā'tit skāhuī'ni'. Xla'
ū'tza' xapuxcu' xlīpacs līmāpa'ksīn tū jā tze, ē espíritu tī
cāmātlahuī tū jā tze xlaca'n tī jā takexmatni'cu'tun Dios.
3 Nā chuntza' quina'n xapūla ixtlahuayāuj chī xlaca'n tī

jā takexmatni'cu'tun Dios. Ixtlahuayāuj tū jā tze xmān chī quina'n ixlacasqui'nāuj. Ixtlahuayāuj chuntza' chī jā tze quintalacapāstacni'ca'n ē chuntza' chī ixlacasqui'n quimacni'ca'n. Dios nacāmakapātīnīnkō' ixlīpō'ktuca'n tī tatlahua tū jā tze. Ē nā chuntza' ixquincā'a'kspulan quina'n. 4 Dios quincālakalhu'manni' ixpālacata quincāpāxquī'yān. Ē ū'tza' jā quinticātalīmakapātīnīn. 5 Masqui hua'chi xanīn ixuanī'ta'uj ixpālacata quincuentaca'n, Dios quincāmaxquī'n xasāsti' quilatamatca'n chuntza' chī maxquī'lh ixlatamat Cristo a'cxni' mālacastālancuanīlh. Dios nā chuntza' quincāmakapūtaxtūn quina'n ixpālacata ixtalakalhu'mān. 6 Dios mālacastālancuanīlh Cristo, ē nā quina'n naquincāmālacastālancuanīyān. Ē chuntza' natā'tahui'layāuj Cristo nac a'kapūn. 7 Ū'tza' huā'mā' tlahualh Dios ixpālacata māsu'yucu'tunli pō'ktu quilhtamacuj chī xla' pāxquī'nin. Ū'tza' huā'mā' māsu'yulh a'cxni' macamilh Cristo Jesús nanī quimpālacataca'n. 8 Hui'xina'n līpāhua'nā'tit Jesucristo, ē chuntza' Dios cāmakapūtaxtūn hui'xina'n xmān ixpālacata cālakalhu'manān. Jā tū tlahua'tit hui'xina'n. Xmān Dios tī cāmakapūtaxtūn. Hua'chi a'ktin talakalhu'mān tū Dios cāmaxquī'n. 9 Tū lī'a'kapūtaxtucan, xla' hua'chi a'ktin talakalhu'mān. Jāla līlajacan. Chuntza' jā tī tī tzē ka'tla' nalīmakca'tzī tū lī'a'kapūtaxtucan. 10 Dios quincātlahuanī'ta'n chu chā'tin chī Cristo, ē quincāmaxquī'nī'ta'n xasāsti' quilatamatca'n, ixpālacata lacasqui'n natlahuayāuj tū tze. Dios xapūla quincālīhui'līn xalactze nalatā'kchokoyāuj chī līlacatejtin.

Talacāxtlahuan

11 Calacapāstactit, hui'xina'n tī jā israelitas, chī ixuanī'ta'ntit xapūla. Israelitas cātamāpācuhuīn tachi'xcuhuī't tī jā cātachu'cunī'ta'n. Xlaca'n tatachu'cu na ixmacni'ca'n tī chi'xcuhuī'n ixpālacata natamāsu'yu tatapa'ksīni'tza' Dios. Ixlīmānca'n cāhuanican chi'xcuhuī'n tī cāchu'cucanī't. 12 Xapūla hui'xina'n jā ixtapa'ksīni'yā'tit Cristo. Xmān israelitas tī ixtachi'xcuhuī't Dios ixtahuanī't. Xmān israelitas Dios ixcāmāca'tzīnī xapūla talacāxtlahuan. Xmān xlaca'n ixcāmāca'tzīnī Dios nacāmaxquī' a'ktin talakalhu'mān. Hui'xina'n jā israelitas, ē ū'tza' jā līmaktīni'ntit huā'mā'. Hui'xina'n ixlatlā'hua'nā'tit nac cā'quilhtamacuj. Jā ixca'tzīyā'tit palh Dios tzē ixcāmakapūtaxtūn. Jā ixlakapasā'tit Dios. 13 Xapūla makat ixlatlā'hua'nā'tit na ixlacatīn Dios. Chuhua'j laktalacatzuna'jīnī'ta'ntit Dios ixpālacata Cristo Jesús tī nīnī't quimpālacataca'n. 14 Nā Cristo cāmāko'xamixīnī't israelitas ē nā tī jā israelitas. Chu chā'tin cālīmāxtulh. Cristo cālacāxtlahualh. 15 Cristo nīlh quimpālacataca'n, ē chuntza'

līlactlahualh ixtahui'latca'n israelitas ixpālacata jā chuntza' lī'a'kapūtaxtucan. Xmān Cristo tzē makapūtaxtūnu'n. Chuntza' jātza' tatā'lāquiclhlaktzī'n israelitas ē tī jā israelitas. Kempātu' tachi'xcuhuī't ixlanī't. Cristo chā'tin cālīmāxtulh. 16 Chu chā'tin cātlahualh israelitas ē tī jā israelitas. Cristo nīlh nac cruz, ē chuntza' cālīlacāxtlahualh Dios ē tachi'xcuhuī't.

17 Cristo milh ē māca'tzīnīni'lh chī ca'cs natahui'lacan. Chuntza' cāmāca'tzīnīlh israelitas tī ixtalakapasatza' Dios. Nā cāmāca'tzīnīlh xlaca'n tī jā israelitas, tī jāna'j ixtalakapasa Dios. 18 Ixpālacata tū tlahualh Cristo, quilīpō'ktuca'n quina'n, tī israelitas ē tī jā israelitas, chuntza' tzē nalaktalacatzuna'jīyāuj Dios quinTāta'ca'n, ixpālacata Espíritu Santo tī quincāmaktāyamā'n. 19 Hui'xina'n tī jā israelitas, hua'chi makatiyātī'n ixuanī'ta'ntit. Chuhua'j tapa'ksīni'yā'tit Dios ē kēxtim cātā'lanī'ta'ntit israelitas tī ta'a'ka'ī'. Nā hui'xina'n ixlacstīntza' Dios. 20 Dios tlahualh hua'chi a'ktin templo. Hui'xina'n hua'chi chihuixni' tū lītapācna'ncan. Apóstoles ē ixa'kchihuīna'nī'n Dios, xlaca'n hua'chi cimiento. Jesucristo hua'chi chihuix tū līmātzucucan cimiento. 21 Ixpālacata Cristo, tzamā' templo stactēlha. Ixlīpō'ktu chihuix tzej cāhui'līcanī't tū nala a'ktin templo tū ixla' Māpa'ksīni' Dios ē pō'ktu tze. 22 Hui'xina'n ē quilīpō'ktuca'n tī tapa'ksīni'yāuj Cristo, quina'n hua'chi ixtemplo Dios, ixpālacata Espíritu Santo quincātā'hui'lan.

3

Pablo macamaxquī'ca nacāmāsu'yuni' tī jā israelitas

1 Quit, Pablo, ictā'scuja Cristo Jesús, ē ictachī'nī't ixpālacata iccāmāsu'yuni'yān ixtachihuīn Dios hui'xina'n tī jā israelitas. 2 Hui'xina'n ca'tzīyā'tit Dios pāxquī'nin ē chuntza' quimacamaxquī'nī't na'iccāmāsu'yuni'yān xatze tachihuīn hui'xina'n tī jā israelitas. 3 Huā'mā' quimāca'tzīnīlh Dios masqui xapūla jā ixca'tzīcan huā'mā'. Macsti'na'j huā'mā' iccātzo'knuni'nī'ta'ntza' hui'xina'n. 4 A'cxni' nalīkelhtahua'ka'yā'tit tū iccātzo'knuni'mā'n, naca'tzīyā'tit icca'tzītza' tū jā ixca'tzīcan xapūla ixpālacata Cristo. 5 Tachi'xcuhuī't tī ixtahui'lāna'lh xapūla, xlaca'n jā ixtaca'tzī huā'mā' tū Dios ixcātlahuani'lh tī jā israelitas. Chuhua'j Espíritu Santo cāmāca'tzīnīnī't apóstoles ē ixa'kchihuīna'nī'n Dios. 6 Cāmāca'tzīnīnī't chu chā'tin tī ta'a'ka'ī', israelitas ē tī jā israelitas. Ixlīpō'ktuca'n talītaxtunī't ixtachi'xcuhuī't Dios. Ixlīpō'ktuca'n Dios nacāsicua'lanātlahua. Lacxtim natamaktīni'n tū Dios mālacnūnī't ixpālacata xatze tachihuīn ixla' Cristo Jesús.

7 Dios quincālakalhu'manān. Xla' ka'lhī līmāpa'ksīn, ē quimacamaxquī'lh na'icmāsu'yu huā'mā' xatze tachihuīn. 8 Chuntza' Dios quimacamaxquī'lh, masqui quit ā'chulā'

xamacsti'na'j ē jā ā'makapitzīn tī tapa'ksīni'yāuj Dios. Dios quimacamaxquī'lh na'iccāmāsu'yuni' tī jā israelitas chī Cristo tzē tlahua ixlīpō'ktu tū jāla ca'tzīkō'can ē ā'chulā' līhua'ca'lh tzē tlahua. 9 Quimacamaxquī'lh na'iccāmāca'tzīnī ixlīpō'ktuca'n tū Dios puhuanī't. Xapūla xmān Dios ixlīmān ixca'tzī huā'mā' a'cxni' jāna'j ixtzucu cā'quilhtamacuj. Dios, ū'tza' cātlahuakō'lh ixlīpō'ktu. 10 Chuhua'j ángeles tī taka'lhī līmāpa'ksīn nac a'kapūn, xlaca'n nataca'tzī chī Dios cāmakapūtaxtū kelhalhūhua' tachi'xcuhuī't ē cālīmāxtulh ixtachi'xcuhuī't. Chuntza' ángeles natalīca'tzī Dios ka'lhī lhūhua' talacapāstacni'. 11 Dios ixca'tzītza' xapūla quilhtamacuj chī nacālīmakapūtaxtū tachi'xcuhuī't. Chuntza' tlahualh ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. 12 Quina'n līpāhuanāuj Jesucristo, ē chuntza' tzē nalaktalacatzuna'jīyāuj Dios ē jā namāxana'nāuj. 13 Chuntza' quit iclacasqui'n jā tī lakachipini'yā'tit hui'xina'n masqui icpātīni'mā'lh mimpālacataca'n. Chuntza' nacātalīlakachi'xcuhuī'yān.

Cristo quincāpāxquī'yān

14 Chuntza' quit ictatzokostani' Dios ixTāta' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. 15 Xla' ū'tza' ixTāta'ca'n ixlīpō'ktuca'n tī tahui'lāna'lh nac cā'quilhtamacuj ē nac a'kapūn. 16 Icsqui'ni' Dios cacāmātli'hui'clhni' Ēspíritu Santo. Huā'mā' Dios tzē natlahua ixpālacata xla' ka'lhī līmāpa'ksīn. Huā'mā' līmāpa'ksīn scuja na quilīstacna'ca'n. 21 Jā maktin catisputli chī namakapāxuīcan Dios ixpālacata Jesucristo ē quimpālacataca'n quilīpō'ktuca'n tī tapa'ksīni'yāuj Cristo Jesús. Amén.

4

Espíritu Santo chu chā'tin quincālīmāxtunī'ta'n

1 Quit, Pablo, iclītachī'nī't ixpālacata ictā'scuja Dios quiMāpa'ksīni'ca'n. Iccāsqui'ni'yān calatā'kchokotit chuntza' chī minī'ni' nalatā'kchokoyāuj quina'n tī Dios quincāta'satīnī'ta'n.

2 Jā ka'tla' camakca'tzītit. Līlacatzucu cachihuīna'ntit.
Cacālīpātītit ā'makapitzīn nac cā'tapāxquī'n. 3 Espíritu
Santo chu chā'tin cālīmāxtunī'ta'n. Chuntza' calīhui'lī'tit
līlacatejtin nalatahui'la'yā'tit. Jā titapāpitziyā'tit. 4 Quina'n
tī tapa'ksīni'yāuj Dios chu chā'tin chī quina'n. A'nan xmān
chā'tin Espíritu Santo, ē chu a'ktin tū ka'lhīmā'nauj tū
naka'lhīyāuj quilīpō'ktuca'n tī Dios quincāta'satīnī'ta'n. 5 Xmān
chā'tin Māpa'ksīni' Jesucristo. Chu a'ktin tū a'ka'ī'yāuj. A'cxni'
a'kpaxāuj lacxtim māsu'yuyāuj palh a'ka'ī'yāuj. 6 Ē nā xmān
chā'tin Dios. Xla' ū'tza' ixTāta'ca'n ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't.
Xla' māpa'ksīkō'. Calhāxcuhuālh huī'lh. Ē quincātā'hui'lan
quilīpō'ktuca'n.

7 Dios quincāmaktāyayān namākentaxtūyāuj quintas-
cujūtca'n tū quincāmacamaxquī'nī'ta'n Cristo. 8 Tatzo'kni'
na ixtachihuīn Dios:

A'cxni' a'lh nac a'kapūn, cālē'lh lhūhua' tachī'nī'n.

Cāmaxquī'lh tachi'xcuhuī't tū ixlacasqui'nca natalītā'scuja.

9 Tī a'lh nac a'kapūn, ū'tza' Cristo. Xla' xapūla ixyujnī'ta'nchi
nac cā'quilhtamacuj. 10 Cristo yujchi nac cā'ti'ya'tna' ē nā xla'
tahua'ca'lh jā ā'chulā' tālhmā'n nac a'kapūn. Tahua'ca'lh
ixpālacata chuntza' tzē namāpa'ksīni'nkō'. 11 Cristo chā'tunu'
cāmacamaxquī'lh ixtascujūtca'n. Ā'makapitzīn cālīhui'līlh
ixlī'apóstoles. Ā'makapitzīn cālīhui'līlh ixlī'a'kchihuīna'ca'n.
Ā'makapitzīn cāmaxquī'lh natamāsu'yu tū xatze tachihuīn.
Ā'makapitzīn cālīhui'līlh xanapuxcu'nu' nac templo.
Ā'makapitzīn cāmaxquī'lh natamāsu'yu ixtachihuīn Dios.
12 Huā'mā' tlahualh ixpālacata xla' ixlacasqui'n tzej
natatā'scuja tī tatapa'ksīni' Dios. Chuntza' ā'chulā'
nata'a'ka'ī'ni' Cristo. 13 Xla' lacasqui'n quina'n lacxtim
tzej na'a'ka'ī'yāuj, ē lacxtim nalakapaskō'yāuj ī'Ska'ta' Dios.
Dios lacasqui'n ā'chulā' natlahuayāuj ixtalacasqui'nīn
hasta jā namālakchā'nīyāuj chī Cristo. 14 Jātza' chī lacstīn
catihuanui. Lacstīn pō'ktu ta'a'ka'ī' tū cāhuanican masqui
cā'a'kskāhuī'can. Chuhua'j ta'a'nan ā'makapitzīn tī taca'tzī
ta'a'kskāhuī'nin. Quincātamāsu'yuni'cu'tunān tū jā ixlīcāna'.
15 Ixlacasqui'nca quina'n nahuanāuj xmān tū ixlīcāna'. A'cxni'
nahuanāuj tū ixlīcāna', namāsu'yūyāuj chī cāpāxquī'yāuj
ā'makapitzīn. Ixlacasqui'nca ā'chulā' nahuanāuj chī Cristo. Xla'
hua'chi a'ktin a'kxāk ixpālacata xla' māpa'ksīni'n. 16 Quina'n
hua'chi a'ktin macni'. Quimacni'ca'n tlahua tū lacapāstaca
quina'kxākca'n. Nā chuntza' quina'n nakexmatni'yāuj Cristo.
Lātatā'stucnī'tauj cāmāquilhtāstuca ixlīpō'ktu macni'. Palh
ixlīpō'ktu macni' tascuja, chuntza' stactēlha ē līlatli'hui'clhtēlha.
Nā chuntza' quina'n tī a'ka'ī'ni'yāuj Dios. Hua'chi a'ktin macni'

lanī'ta'uj quina'n ixpālacata chī lāpāxquī'yāuj. Chuntza' ā'chulā' na'a'ka'ī'tēlhayāuj.

Xasāsti' latamat tū māstā' Cristo

17 Tū na'iccāhuaniyān ixtalacasqui'nīn quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Jātza' calatā'kchokotit chī talatlā'huan ā'makapitzīn tī jā ta'a'ka'ī'. Ixtalacapāstacni'ca'n xlaca'n jā tū ixtapalhca'n. 18 Xlaca'n jāla tzej talacapāstaca. Jā taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū Dios māstā'. Jā taka'lhī, ixpālacata lacxumpin ē jā takexmata. 19 Jātza' tamāxana'n. Talīhui'līnī't tatlahua tū jā tze. Līpāxuhua tatlahua ixlīpō'ktu tū jā tze ē tū lacasqui'n ixmacni'ca'n. 20 Jā chuntza' sca'tnī'ta'ntit hui'xina'n. Cristo, xla' jā chuntza' māsu'yu. 21 Hui'xina'n kexpa'tnī'ta'ntit ixpālacata Cristo. Cātamāsu'yuni'nī'ta'n tū Cristo māsu'yulh. Huā'mā' ū'tza' tū ixlīcāna'. 22 Chuhua'j jātza' calatā'kchokotit chī ixlatlā'hua'nā'tit xapūla a'cxni' jāna'j ixlakapasā'tit Cristo ē ixtlahua'yā'tit tū jā tze mintalacapāstacni'ca'n tū xmān ixlīta'a'kskāhuī'yā'tit. 23 Chuhua'j caka'lhī'tit xasāsti' mintalacapāstacni'ca'n. 24 Calatā'kchokotit chuntza' chī xasāsti' mintalacapāstacni'ca'n tū Dios cāmaxquī'n ē tū ixla'. Catlahua'tit tū tze.

25 Jātza' cahua'ntit tā'ksa'nīn. Calāhua'ni'tit tū ixlīcāna', ixpālacata chu chā'tin quina'n tī tapa'ksīni'yāuj Cristo.

26 Palh sītzī'yā'tit hui'xina'n, jā catlahua'tit tū jā tze ixpālacata mintasītzi'ca'n. Jā tisītzī'yā'tit pō'ktu quilhtamacuj. 27 Jā catamakxtektit nacā'a'kskāhuī'yān skāhuī'ni'.

28 Jātza' caka'lhāna'ntit hui'xina'n tī ixka'lhāna'nā'tit. Cascujtit ē nahuā'yanā'tit. Chuntza' tzē namaktāya'yā'tit ā'makapitzīn tī jā tū taka'lhī.

29 Jā cachīhuālh tihua'nā'tit hui'xina'n. Cahua'ntit xmān tū tze ē tū nacāmaktāya ā'makapitzīn. Chuntza' nacālīmaktāya'yā'tit tī cātakexmatān hui'xina'n. 30 Jā catlahua'tit tū nalīlīpuhuan Espíritu Santo. Espíritu Santo quincātā'hui'lan, ē chuntza' ca'tzīyāuj palh tapa'ksīni'yāuj Dios. Nā ca'tzīyāuj Dios naquincāmakapūtaxtūkō'yān ixpālacata ka'lhīyāuj Espíritu Santo.

31 Jātza' calacapāstactit tū cātatlahuani'nī'ta'n ā'makapitzīn. Jātza' casītzī'tit. Jātza' cacālakapala'tit ā'makapitzīn. Jātza' ca'a'ksa'nīni'ntit. Jātza' tiquiclhlaktzī'nā'tit ā'makapitzīn. 32 Xatze calāpāxquī'tit. Calālakalhu'ma'ntit. Nā calāmātza'nkēna'ni'tit chuntza' chī Dios cāmātza'nkēna'ni'nī'ta'n hui'xina'n ixpālacata Cristo.

5

Ixlacasqui'nca lacatejtin natalatā'kchoko ixlacstīn Dios

1 Hui'xina'n ixlacstīntza' Dios, ē xla' cāpāxquī'yān. Chuntza' hui'xina'n natlahua'yā'tit tū xla' lacasqui'n. 2 Nalāpāxquī'yā'tit hui'xina'n chuntza' chī Cristo quincāpāxquī'yān. Xla' quincāpāxquī'yān hasta nīlh nac cruz quimpālacataca'n. Tamacamāstā'lh hua'chi a'ktin talakalhu'mān na ixlacatīn Dios. Huā'mā' līpāxuhualh Dios.

3 Hui'xina'n ixtachi'xcuhuī't Dios. Jā tilacapāstacā'tit tū jā tze. Jā tiputzayā'tit mintā'lāpāxquī'nca'n. Jā tilīchihuīna'nā'tit tū jā līmacuan. Nūn macsti'na'j natampi'lhīni'nā'tit. 4 Jā tihua'nā'tit tū jā tze tachihuīn. Jā tihua'nā'tit tū jā tū ix-tapalh. Jā tilīkelhkamāna'nā'tit tū jā tze tachihuīn. Pō'ktu tzamā' jā tū līmacuan. Xatze camaxquī'tit tapāxcatca'tzīn Dios. 5 Hui'xina'n ca'tzīyā'tittza' tī tatlahuatlā'huan tū jā tze, jā catitatanūlh jā māpa'ksīni'n Cristo ē Dios. Jā catitatanūlh tī taka'lhī ixtā'lāpāxquī'nca'n ē tī tatlahua tū jā tze ē tī ta-laktampi'lhīni'n ixlīpō'ktu catūhuālh ē jā talacapāstaca Dios. 6 Jā catamakxtektit nacāta'a'kskāhuī'yān hui'xina'n, masqui makapitzīn tahuan tzē tlahuacan catūhuālh. Xlaca'n jā takex-matni'mā'nalh Dios. Dios nacāmakapātīnīn. 7 Hui'xina'n jā cacātā'talacxtuctit xlaca'n.

8 Xapūla hui'xina'n hua'chi ixlatlā'hua'nā'tit nac cā'pucsua'. Chuhua'j tapa'ksīni'yā'tit Dios, ē chuntza' hua'chi tlā'hua'mpā'na'ntittza' nac taxkaket. Chuntza' līlacatejtin calatā'kchokotit chuntza' chī xalanī'n nac taxkaket. 9 Palh tlā'huanāuj nac taxkaket, nalatā'kchokoyāuj chuntza' chī Dios lacasqui'n. Nā nahuanāuj tū ixlīcāna'. 10 Caca'tzītit tū nalīpāxuhua Dios ē ū'tza' huā'mā' catlahua'tit. 11 Jā catlahua'tit tū jā tze hua'chi xalanī'n nac cā'pucsua'. Jā tū ixtapalh tū tatlahua xlaca'n. Xatze cacāmāsu'yuni'tit jā tze tū tatlahua. 12 Līmāxana' līchihuīna'ncan tū xlaca'n tatlahua lakatzē'k. 13 Nac taxkaket tzē cālīlaktzī'ncan catūhuālh palh tze o jā tze. 14 Chuntza' huanican tī jā a'ka'ī':

Hui'x, hua'chi lhtatapā't ē hua'chi xanīn hui'x.
Calakahua'nti ē catā'kaqui' ē Cristo namāxkakēni'yān.

15 Calīhui'lī'tit līlacatejtin nalatā'kchokoyā'tit. Jā calatā'kchokotit hua'chi tī jā takexmata ixtachihuīn Dios. Līlacatejtin calatā'kchokotit, ixpālacata hui'xina'n ca'tzīyā'tittza'. 16 Calīhui'lī'tit natlahua'yā'tit tū tze, tika'lhī'yā'tit latamat. Chuhua'j lhūhua' tachi'xcuhuī't tatlahua tū jā tze. 17 Tzej calacapāstacna'ntit. Cakexpa'ttit tū ixtalacasqui'nīn Dios. 18 Jā caka'chī'tit. Tī taka'chī, xlaca'n tatlahua tū jā līmacuan. Xatze catamakxtekni'tit Espíritu Santo nacāmāpa'ksīyān. 19 A'cxni' nalātā'chihuīna'nā'tit, camāka'tlī'tit Dios chuntza' chī nac salmos ē nā chuntza' chī nac himnos tū ixla' Dios. Capixtlī'ni'tit ē calīmāka'tlī'tit Dios ixlīpō'ktu milīstacna'ca'n. 20 Pō'ktu quilhtamacuj camaxquī'tit tapāxcatca'tzīn Dios

quinTāta'ca'n ixlīpō'ktu na ixtacuhuīni' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

Chī talīlatahui'la chi'xcu' ē ixpuscāt tī tatapa'ksīni' Cristo

21 Calālakachi'xcuhuī'tit hui'xina'n ixpālacata lakachi'xcuhuī'yā'tit Dios.

22 Hui'xina'n tī puscan, cakexpa'tni'tit minkōlu'ca'n chuntza' chī quinan kexmatni'yāuj quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. 23 Xakōlu' māpa'ksī ixpuscāt chuntza' chī Cristo cāmāpa'ksī tī tatapa'ksīni'. Cristo cāmakapūtaxtūnī't xlaca'n tī ta'a'ka'ī' ē chuhua'j xla' ū'tza' cālīmāpa'ksī. 24 Tī tatapa'ksīni' Cristo, xlaca'n takexmatni' Cristo. Nā chuntza' puscan natakexmatni' ixkōlu'ca'n.

25 Hui'xina'n tī chi'xcuhuī'n, cacāpāxquī'tit mimpuscātca'n chuntza' chī Cristo cāpāxquī' tī tatapa'ksīni'. Xla' nīlh nacāmakapūtaxtū. 26 Nīlh ixpālacata xalactze quincālītlahuacu'tunni' ixtachihuīn Dios. Ē māpānūcu'tunli quincuentaca'n. Chuhua'j a'kpaxāuj ixpālacata xapacanī'ttza' quincuentaca'n. 27 Cristo cācāxui'līcu'tunli ixtachi'xcuhuī't ixpālacata chuntza' natachā'n lactze na ixlacatīn. Lacasqui'n lactze ixtalakō'lh. 28 Ixlacasqui'nca chi'xcuhuī'n natapāxquī' ixpuscātca'n chuntza' chī cāpāxquī'can ixlīmānca'n. Chā'tin chi'xcu' tī pāxquī' ixpuscāt, nā chuntza' pāxquī'can ixlīmān. 29 Jā tī chā'tin quiclhlaktzī'n ixmacni'. Māhuī'can ē maktaka'lhcan. Nā chuntza' Cristo cāmaktaka'lha tī ixtachi'xcuhuī't. 30 Cristo quincāmaktaka'lhān ixpālacata quina'n hua'chi ixmacni' Cristo. 31 Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: "Chā'tin chi'xcu' namakxteka ixtāta' ē ixtzī'. Natā'talacxtimī ixpuscāt. Chuntza' a'ktin macni' natala ixchā'tu'ca'n." 32 Tzamā' tachihuīn jicslīhua' kexmatcan. Quit icpuhuan līchihuīna'n Cristo ē ixtachi'xcuhuī't. 33 Nā huanicu'tun ixlacasqui'nca chi'xcuhuī'n natapāxquī' ixpuscātca'n chuntza' chī cāpāxquī'can ixlīmānca'n. Ixlacasqui'nca puscan natalakachi'xcuhuī' ixkōlu'ca'n.

6

1 Hui'xina'n tī lacstīn cakexpa'tni'tit mintāta'ca'n ē mintzī'ca'n. Chuntza' ixlacasqui'nca ixpālacata chuntza' ixtalacasqui'nīn Dios. 2 Dios huan nacāsicua'lanātlahua tī tamākentaxtū huā'mā' līmāpa'ksīn. Huā'mā' ū'tza' xapūla līmāpa'ksīn tū chuntza' līchihuīna'n Dios. Huā'mā' līmāpa'ksīn chuntza' huan: "Calakachi'xcuhui' mintāta' ē mintzī'. 3 Chuntza' līpāxuhua nalatahui'la'ya'. Ē chuntza' makās nalatapā'ya' nac cā'quilhtamacuj."

4 Hui'xina'n tī xanatātana' ē xanatzī'tni', jā cacāmakasītzī'tit mincamana'ca'n. Cacāmakastactit chuntza' chī Dios huan. Cacāmāsu'yuni'tit chī natakexmatni' Dios.

5 Hui'xina'n tī makscujnī'n, cakexpa'tni'tit tī cātā'scujā'tit.
Cacālakachi'xcuhuī'tit ē cacājicua'ni'tit. Tzej cascujtit hua'chi
ixtā'scujtit Cristo.
6 Tzej cascujtit ē jā xmān a'cxni' cātalaktzī'mā'n tī tā'scujā'tit.
Jā xmān xlaca'n nacāmakapāxuī'cu'tunā'tit. Tzej cascujtit
ixpālacata namakapāxuī'yā'tit Dios, hua'chi Cristo ixtā'scujtit.
7 Līpāxuhua cascujtit, hua'chi ixtā'scujtit Dios ē jā chi'xcuhuī'n.
8 Hui'xina'n ca'tzīyā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo chuntza'
nacāxoko chā'tunu' chī tatlahuanī't tū tze masqui tasācua' ē
masqui māpa'ksīni'.
9 Hui'xina'n tī māpa'ksīni'nā'tit, tzej cacātā'latapā'tit
mintasācua'ca'n. Jā nacāmekē'klha'yā'tit. Calacapāstactit
quiMāpa'ksīni'ca'n hui'lacha' nac a'kapūn. Xla' kēxtim
cāmāpa'ksī tasācua'n ē tī tamāpa'ksīni'n. Dios chu chā'tin
cālaktzī'n.

Dios cāmaxquī' ixlacstīn tū natalītamaktāya

10 Chuhua'j, tā'timīn, ā'xmān iccāhuanicu'tunān kempātin. Jā
titaxlajuani'yā'tit chī a'ka'ī'ni'yā'tit Māpa'ksīni' Jesucristo. Xla'
ka'lhī līti'hui'qui ē tzē nacāmaktāyayān. 11 Catamakxtekni'tit
Dios nacāmaktāyayān ē chuntza' jā caticā'a'kskāhuī'n
skāhuī'ni'. Chī Dios quincālīmaktāyayān, ū'tza' hua'chi
a'ktin ixta'lha'ā'n tū tamaclacasqui'n soldados a'cxni'
ta'a'n nac guerra. 12 Nā quina'n hua'chi chā'tin tī a'n
nac guerra. Quintā'lāquiclhlaktzi'ca'n jā chi'xcuhuī'n.
Quintā'lāquiclhlaktzi'ca'n ū'tza' tū jā tzeya ū'ni'. Ka'lhī
līti'hui'qui ē māpa'ksīni'n nac tzamā' cā'quilhtamacuj jā
tlahuacan tū jā tze ē latlā'huan nac cā'ū'nī'n. 13 Ū'tza'
calītamakxtekni'tit Dios nacāmaxquī'yān tū nalītamaktāya'yā'tit.
Huā'mā' hua'chi ixta'lha'ā'nca'n ixlacstīn Dios. Chuntza'
jā caticātaskāhuī'n mintā'lāquiclhlaktzi'ca'n. Pō'ktu
quilhtamacuj skalalh catahui'la'tit. Palhāsā' namimpala
mintā'lāquiclhlaktzi'ca'n. Palh skalalh tahui'la'yā'tit,
hui'xina'n jā caticātaskāhuī'n. 14 Pō'ktu quilhtamacuj
skalalh catahui'la'tit. Camaktīni'ntit tū Dios cāmaxquī'yān
tū hua'chi ixta'lha'ā'n chā'tin tropa. Chā'tin tropa
tampātahui'la a'ktin cinturón ē lē'n tū namaktāya ixcu'xan.
Nā hui'xina'n ixlacasqui'nca nalakapasā'tit tū ixlīcāna' ē
xmān natlahua'yā'tit tū tze. 15 Tropa tatūnū botas a'cxni' a'n
calhāxcuhuālh. Hui'xina'n līskalalh catahui'la'tit napinā'tit
namāsu'yu'yā'tit ixtachihuīn Dios. 16 Tropa lē'n tū lītamaktāya.
Tzamā' jāla lakpusa flecha masqui ta'lacan. Hui'xina'n palh
līpāhua'nā'tit Dios, ū'tza' hua'chi tū lītamaktāya'yā'tit. Chuntza'
skāhuī'ni' jā caticāskāhuī'n. 17 Tropa maclacasqui'n ixtā'knu'
xalīcā'n. Hui'xina'n ixlacasqui'nca tzej naca'tzīyā'tit Dios
cāmakapūtaxtūnī'ta'ntza'. Ū'tza' līca'tzīyā'tit nalīskāhuī'yā'tit

ixlīmāpa'ksīn Dios. Hua'chi ū'tza' mintā'knu'ca'n xalīcā'n. Ixtachihuīn Dios, ū'tza' hua'chi a'ktin espada tū Espíritu Santo cāmaxquī'yān. 18 Pō'ktu quilhtamacuj calī'orarlīni'tit Dios ixpālacata tū maclacasqui'nā'tit. Casqui'ni'tit Dios nacāmaktāyayān. Catamakxtekni'tit Espíritu Santo nacāmaktāyayān na'orarla'yā'tit. Skalalh catahui'la'tit. Jā tijiclhua'yā'tit na'orarla'yā'tit. Pō'ktu quilhtamacuj cacālī'orarlī'tit ixlīpō'ktuca'n ixlacstīn Dios. 19 Nā calī'orarlī'tit quimpālacata. Caquilālīsqui'nui chī tzē na'icmāsu'yu ixtachihuīn Jesucristo ē jā tī ca'icjicua'ni'lh. 20 Dios quimacaminī't na'icmāsu'yu xatze tachihuīn. Ū'tza' iclītachī'nī't chuhua'j. Casqui'ni'tit Dios naquimaktāya jā na'icjicua'n a'cxni' na'icmāsu'yu, chuntza' chī ixlacasqui'nca.

Cāmacā'ni'ca saludos

21 Palhāsā' hui'xina'n ca'tzīcu'tunā'tit chī iclīlahuī'lh ē tū ictlahuamā'lh. Pō'ktu huā'mā' nacāhuaniyān quintā'tinca'n Tíquico. Xla' tzej tā'scuja Dios. 22 Ū'tza' iccālīlakmacā'nāchā'n hui'xina'n. Nacāhuaniyān chī iclīlahui'lāna'uj. Ē chuntza' nacāmā'a'kpuhuantīnīyān.

23 Icsqui'ni' Dios, quinTāta'ca'n, ē Māpa'ksīni' Jesucristo tzej calatapā'tit. Nā icsqui'ni' Dios cacāmaktāyan tzej na'a'ka'ī'yā'tit ē nalāpāxquī'yā'tit. 24 Dios cacāsicua'lanātlahuakō'n milīpō'ktuca'n tī līpāxquī'yā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo ixlīpō'ktu milīstacna'ca'n. Amén.

Filipenses

Tachī'n Pablo cātzo'knuni'lh xalanī'n nac Filipos tī ixta'a'ka'ī'

1 Quina'n, Pablo ē Timoteo, ī'scujnu'nī'n Jesucristo tī
quincālacsacnī'ta'n. Quina'n iccāmacā'ni'yāchā'n huā'mā' carta
nac Filipos. Quit Pablo tī iccātzo'knuni'yān milīpō'ktuca'n
tī hui'lā'na'nchipitit ē a'ka'ī'ni'nī'ta'ntit Jesucristo ē nā
xanapuxcu'nu' ē nā tī tamaktāyana'n tī cāmāpācuhuīcan
diáconos. 2 QuinTāta'ca'n Dios ē quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo
cacātasicua'lanātlahuan hui'xina'n ē tzej calatapā'tit.

Pablo cālī'orarlīlh tī ixta'a'ka'ī'

3 A'cxni' iccālacapāstacān, icmaxquī' tapāxcatca'tzīn
Dios. 4 A'cxni' icorarlīmā'lh, pō'ktu quilhtamacuj
cā'tapāxuhuān iclīsqui'ni'mā'lh Dios mimpālacataca'n.
5 Icmāstā' tapāxcatca'tzīn ixpālacata a'cxni' pūla a'ka'ī'tit, ē
tzucutit quilātā'scujāuj ixpālacata xatze tachihuīn tū Dios
māca'tzīnīni'n. Hasta chuhua'j quilātā'scujāujcus. 6 Quit
iclīpāhuan Dios tī tzucunī't cāmāsu'yuni'yān chī nalītlahua'yā'tit
ixtalacasqui'nīn, ē icca'tzī nacāmāsu'yuni'tēlhayān hasta
natlahuakō' a'cxni' namimpala Jesucristo. 7 Laktza'
iccāpāxquī'yān ē lacxtim Dios quincāsicua'lanātlahuan.
Chuntza' tze chī icpuhuan mimpālacataca'n. Hui'xina'n ē
quit lacxtim quincālakalhu'manān Dios masqui tachī'n quit
o masqui icyālh na ixlacatīnca'n māpa'ksīni'nī'n na'iclītāya
xatze tachihuīn ē na'iclīmāsu'yu tū ixlīcāna'. Hui'xina'n
quilāmaktāyayāuj na'iclītāya xatze tachihuīn. 8 Dios ū'tza'
ca'tzī chī iccāpāxquī'yān milīpō'ktuca'n chuntza' chī Jesucristo
cāpāxquī'yān. 9 A'cxni' icorarlīmā'lh Dios, icsqui'ni' ā'chulā'
nalāpāxquī'yā'tit. Nā icsqui'ni' naca'tzīyā'tit tū Dios lacasqui'n
ē tzej nalacapāstacna'nā'tit. 10 Chuntza' naca'tzīyā'tit chī
nalīlacsacā'tit tū xatze. Nā chuntza' xalactze nalītaxtuyā'tit
ē jā tū na'a'nan tū cātalīputzāna'nīyān a'cxni' namimpala
Cristo. 11 Nā icsqui'ni' Dios līlacatejtin nalītahui'la'yā'tit
ixlīmāpa'ksīn Jesucristo ē ū'tza' nalīlakachi'xcuhuī'can Dios ē
nalaktaquilhpūtacan.

Ixlatamat Pablo pō'ktu ixla' Cristo

12 Tā'timīn, iclacasqui'n naca'tzīyā'tit tū quina'kspulanī't
ū'tza' ā'chulā' maktāyalh mā'kahuanī xatze tachihuīn ixla' Jesu-
cristo. 13 Quit ictachī'nī't, ē ixlīpō'ktuca'n soldados tī tamak-
taka'lha palacio taca'tzītza' quilīchī'canī't ixpālacata icmāsu'yu
tū ixla' Cristo. Nā ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn huā'tzā' nā taca'tzī
huā'mā'. 14 Makapitzīn tī ta'a'ka'ī' cālīmāhuixcānīcanī't a'cxni'

taca'tzīlh quit ictachī'nī't. Ē ā'chulā' tamāsu'yu ixtachihuīn Dios ē jā tajicua'n.

15 Masqui makapitzīn talī'a'kchihuīna'n Cristo ixpālacata quintaquiclhlaktzī'n ē tatapāpitzicu'tun, ā'makapitzīn talī'a'kchihuīna'n ixpālacata xlaca'n talacasqui'n lhūhua' tachi'xcuhuī't nata'a'ka'ī'ni' Cristo. 16 Tī tze ixtala-capāstacni'ca'n, xlaca'n talīmāsu'yu Cristo ixpālacata quintapāxquī'. Taca'tzī quihui'līcanī't huā'tzā' na'iclītāya xatze tachihuīn ixla' Jesucristo. 17 Tī taquiclhca'tzan, xlaca'n tatapāpitzicu'tun a'cxni' talī'a'kchihuīna'n Cristo. Tapuhuan chuntza' ā'chulā' naquintamakapātīnīn līhuan ictachī'ni'. 18 Jā quimaca'tzi tū ixpālacata talī'a'kchihuīna'n Cristo. Masqui tamāsu'yu ixpālacata tatapāpitzicu'tun, masqui tamāsu'yu ixpālacata quintapāxquī', talī'a'kchihuīna'n Cristo ē ū'tza' iclīpāxuhua.

19 Ā'chulā' icpāxuhua ixpālacata icca'tzī huā'mā' tzej nataxtuyācha' ē na'ictaxtu nac pūlāchī'n ixpālacata hui'xina'n quilālīmaktāyamā'nauj minoracionca'n. Nā quimaktāya Espíritu Santo ixpālacata ictapa'ksīni' Jesucristo. 20 Quit icka'lhīmā'lh tū namin. Iclacasqui'n jā tū na'iclītamāxanī'. Ā'chulā' na'ictahuixcāni chuhua'j hua'chi pō'ktu quilhtamacuj xa'ictahuixcāni na'icmāsu'yu ixpālacata Cristo. Chuntza' nalaktzī'ncan chī ixlīka'tla' Cristo ixpālacata quilatamat, masqui ixquimaknīca ē masqui icuī'lhcus. 21 Quit, palh ā'lakma'j na'ictahui'la, pō'ktu quilatamat ixla' Cristo nahuan. Masqui ca'icnīlh, na'icka'lhī quilatamat tū jā catilaksputli. 22 Līhuan icuī'lh, tzē na'icscuja ixpālacata Māpa'ksīni'. Chuntza' quit jā icca'tzī tū na'iclacsaca. 23 Quimāmakchuyī ixpālacata a'ktu' quintalacapāstacni'. Palh na'icnī, na'ictā'tahui'la Cristo nac a'kapūn ē ū'tza' tze quimpālacata. 24 Ē hui'xina'n, tū ā'chulā' xatze mimpālacataca'n, ū'tza' na'iclītahui'lacus ē na'iccāmaktāyayān. 25 Chuntza' iclīca'tzī na'iccātā'tachokoyān ē na'iccātā'scujān ixpālacata ā'chulā' na'a'ka'ī'yā'tit ē nalīpāxuhua'yā'tit tū a'ka'ī'yā'tit. 26 Chuntza' a'cxni' na'ica'mpalayācha', naka'lhī'yā'tit lhūhua' tū nalīpāxuhua'yā'tit ixpālacata tū Jesucristo cātlahuani'n hui'xina'n, ē chī quimāspi'tlitza'.

27 Masqui iclahuī'lhcus ē masqui na'icnī, tū ā'chulā' ixlacasqui'nca mimpālacataca'n, ū'tza' huā'mā'. Natahui'layā'tit chuntza' chī cāminī'ni' tī ta'a'ka'ī'ni' xatze tachihuīn tū ixla' Cristo. Chuntza' palh quit iccālaka'nān o palh jāla na'ica'nācha', naquimāca'tzīnīcan hui'xina'n jā lakpalī'nī'ta'ntit tū a'ka'ī'nī'ta'ntit. Lacxtim calalh mintalacapāstacni'ca'n ē mintalacasqui'nīnca'n. Calātā'scujtit lacxtim ixpālacata xatze tachihuīn tū a'ka'ī'yā'tit. 28 Jā

caticājicua'ni'tit mintā'lāquiclhlaktzi'ca'n nūn macsti'na'j. Palh jā lakpalī'nī'ta'ntit tū a'ka'ī'tit ē jā cātijicua'ni'tit mintā'lāquiclhlaktzi'ca'n, chuntza' tzej nacālīmāsu'yuni' mintā'lāquiclhlaktzi'ca'n nacāmālaksputūcan xlaca'n nac pūpātīn ē hui'xina'n naka'lhī'yā'tit milatamatca'n tū jā catilaksputli. 29 Hui'xina'n a'ka'ī'ni'yā'tit Cristo ē ū'tza' nacālīmakapūtaxtūyān. Nā ca'tzīyā'tit ixlacasqui'nca nalīpātīni'nā'tit chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Dios. 30 Quina'n lacxtim ka'lhīyāuj quintā'lāquiclhlaktzi'ca'n. Laktzī'ntittza' chī icpātīni'lh ē chuhua'j kexpa'tnī'ta'ntit chī icpātīni'mā'lhcus.

2

Chī jā ka'tla' ixmakca'tzī Cristo ē ā'līstān laktaquilhpūtaca

1 Ixlītze palh makca'tzīyā'tit Cristo cāmāhuixcānīyān ē cāmāko'xamaka'tlīyān ixpālacata xla' cāpāxquī'yān. Nā tze palh makca'tzīyā'tit Espíritu Santo cātā'hui'lān. Tze palh lakapasā'tit ixtapāxquī'n ē ixtalakalhu'mān Cristo. 2 Palh chuntza' makca'tzīyā'tit, naquilāmaxquī'yāuj lhūhua' tapāxuhuān ixpālacata tzej nalatā'kchokoyā'tit. Chu lacxtim chī nalacapāstacna'nā'tit ē chu lacxtim nalāpāxquī'yā'tit ē a'ktin nahuan mintalacapāstacni'ca'n. Lacxtim chī nalatapāyā'tit ē chuntza' naquilāmaxquī'yāuj lhūhua' tapāxuhuān. 3 Jā tū catlahua'tit xmān mimpālacataca'n nūn ixpālacata nacātalakachi'xcuhuī'yān māni' hui'xina'n. Jā ka'tla' camakca'tzītit. Xatze chā'tunu' calacapāstactit ā'makapitzīn ā'chulā' xatze ē jā xla'. 4 Chā'tunu' cuenta catlahualh tū ixlaca'n ā'makapitzīn ē catalāmaktaka'lhli. Jā xmān namaktaka'lha tū ixla'.

5 Caka'lhī'tit huā'mā' talacapāstacni' tū ixka'lhī Cristo Jesús. 6 Xla' masqui lacxtim chī Dios, jā puhuanli ixtā'chuntza' Dios jā maktin catimakxtekli. 7 Mākēnūlh ixtā'chuntza' Dios nalītaxtu hua'chi tasācua' ē nalacatuncuhuī chī chi'xcuhuī'n talacatuncuhuī. 8 A'cxni' ixlatlā'huan nac cā'ti'ya'tna' chī chi'xcu', ā'chulā' macsti'na'j līhuanli ē kexmatni'lh Dios hasta tamacamāstā'lh nanī. Māmāxanī'ca ixpālacata chī xtokohua'ca'ca nac cruz. 9 Ū'tza' Dios līlakachi'xcuhuī'lh ē nā līmaxquī'lh ixtacuhuīni' līhua'ca'lh xatze ē jā ixtacuhuīni' ā'makapitzīn. Jā tū a'nan ixtā'chuntza' xatze chī huā'mā' tacuhuīni'. 10 Chuntza' tlahuaca ixpālacata ixlīpō'ktuca'n natamakapāxuī Jesús ē natatatzokostani'. Ixlīpō'ktuca'n calhāxcuhuālh nac a'kapūn ē nac cā'ti'ya'tna' ē na ixtampīn ti'ya't, xlaca'n natamakapāxuī Jesús. 11 Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't natahuan Jesucristo ū'tza' Māpa'ksīni' ē ū'tza' nalīlaktaquilhpūtacan Dios xaTāta' ē nalakachi'xcuhuī'can.

Tī ta'a'ka'ī' hua'chi pūmaksko nac cā'quilhtamacuj

12 Tā'timīn, chuntza' chī pō'ktu quilhtamacuj
quilākexmatni'nī'ta'uj a'cxni' xa'iccātā'latlā'huanān, ā'chulā'
catlahua'tit chuhua'j līhuan quit jā iccātā'latlā'huanān.
Chā'tunu' calīhui'līttit mina'cstuca'n namākentaxtūkō'yā'tit tū
cāminī'ni' tī ta'a'ka'ī'. Catamaktaka'lhtit ē cuenta catlahua'tit
ixpālacata jā natlahua'yā'tit tū jā tze. 13 Dios ū'tza' tī
cāmālacapāstaquīyān xatze ē cāmaktāyayān natlahua'yā'tit
ixtalacasqui'nīn.

14 Catūhuālh tū natlahua'yā'tit, līpāxuj catlahua'tit ē jā
titā'lāhuaniyā'tit ē jā nalāquilhnīyā'tit. 15 Chuntza' catlahua'tit
ixpālacata jā tū tū nacātalī'a'ksa'nān ē lactze nalītaxtuyā'tit
chuntza' chī cāminī'ni' ixlacstīn Dios. Masqui hui'lā'na'ntit
na ixlacpu'na'i'tātca'n tī jā tzeya chi'xcuhuī'n ē tī jā tze
ixtalacapāstacni'ca'n, jā caticāmaksca'txtutit xlaca'n. Na
ixlacpu'na'i'tātca'n hui'xina'n naxkakayā'tit hua'chi pūmaksko
jā cā'pucsua'. 16 Chuntza' hui'xina'n cāmāsu'yuni'pā'na'ntit
chī natalīka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n. Ū'tza' ka'tla'
na'iccālīmakca'tzīyān a'cxni' nachin ixquilhtamacuj Cristo
ē na'icca'tzī līmacuanli quintascujūt. Jā pāxcat huanli tū
iccāmāsu'yuni'n. 17 Hui'xina'n a'ka'ī'tit tū iccāmāsu'yuni'n.
Ū'tza' hua'chi tū mālacnūni'tit Dios nac pūmacamāstā'n.
Palh ixlacasqui'nca naquimaknīcan ē chuntza' na'iclītaxtu
hua'chi tamālacnūn na mimpūmacamāstā'nca'n, quit
na'iccātā'pāxuhuayān. 18 Nā ū'tza' naquilālītā'pāxuhuayāuj.

Timoteo ē Epafrodito

19 Palh Māpa'ksīni' Jesús naquimakxteka, palaj
quit na'iccāmacā'ni'yāchā'n Timoteo naquihuani chī
hui'lā'na'nchipitit a'cxni' naquītaspi'ta. Chuntza' quit
na'icka'lhī tapāxuhuān. 20 Na'iccāmacā'ni'yāchā'n Timoteo
ixpālacata jā tī a'nan ā'chā'tin chī xla' tī cālacapāstacān
hui'xina'n hua'chi chī quit. Xla' ixlīcāna' lī'a'ktuyun
mimpālacataca'n. 21 Ā'makapitzīn ixlīpō'ktuca'n cuenta
tatlahua tū xmān ixlaca'n ē jā cuenta tatlahua tū Cristo
lacasqui'n. 22 Hui'xina'n tzej lakapasā'tit ixlatamat Timoteo
ē ca'tzīyā'tit chī hua'chi quinka'hua'cha xla' quintā'scujli
a'cxni' xa'icmāsu'yutlā'huan xatze tachihuīn tū ixla' Dios.
23 Xmān na'icca'tzī chī naquintaxtuni'kō', icpuhuan
na'iccālakmacā'nāchā'n Timoteo. 24 Nā quit ica'ka'ī'ni'
Māpa'ksīni' naquimāxtu nac pūlāchī'n ē chuntza' palaj
na'iccālaka'nāchā'n.

25 Quit icpuhuan ixlacasqui'nca na'iccāmacā'ni'yāchā'n
quintā'tin Epafrodito. Xla' ixquintā'latlā'huan ixpālacata Jesús
ē ixquintā'scuja. Nā xla' milacscujni'ca'n ē milakxokoca'n
chī quimaktāyalh a'cxni' xa'icmaclacasqui'n. 26 Xla'
ixcālaktzī'ncu'tunān ē līlīpuhuanli ixpālacata hui'xina'n

ixkexpa'tnī'ta'ntit chī ixta'jatatla. 27 Ixlīcāna' snūn ixlamā'lh
ē ixnīcu'tumā'lhtza'. Dios lakalhu'manli ē xla' tzeyanli. Nā
quit quilakalhu'manli ixpālacata jā ā'chulā' xa'iclīlīpuhuanli
palh ixnīlh. 28 Nā palaj iccālakmacā'ncu'tunāchā'n ē chuntza'
nalīpāxuhua'yā'tit a'cxni' nalaktzī'mpala'yā'tit. Chuntza' quit jā
na'icka'lhī tū na'iclī'a'ktuyun. 29 A'cxni' natā'lāpāxtokā'tit,
camaxquī'tit tapāxcatca'tzīn Dios. Calakachi'xcuhuī'tit
Epafrodito ē nā ā'makapitzīn hua'chi xla' tī jā tajicua'n
natanī ixpālacata Cristo. 30 Ixnīmā'lhtza' Epafrodito
ixpālacata ixtascujūt Cristo. Jā līlakaputzalh ixlatamat a'cxni'
quimaktāyalh ē tlahuakō'lh tū hui'xina'n jāla catitlahua'tit
ixpālacata makat ixlatlā'hua'nā'tit.

3

Tū līlacatejtin ē ixlīcāna'

1 Chuhua'j, tā'timīn, calīpāxuhua'tit ixpālacata
quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Jā iclījicsua' masqui chu
ū'tza' na'iccātzo'knuni'palayān ē ū'tza' xatze mimpālacataca'n.
2 Cacātapānū'ni'tit tī jā tze ixtalacapāstacni'ca'n, tī tatlahua tū
jā tze. Cacātapānū'ni'tit tī tahuan ixlacasqui'nca ixlīpō'ktuca'n
tī ta'a'ka'ī'ni' Cristo cāchu'cuni'can ixmacni'ca'n. Ū'tza'
ixtahui'latca'n israelitas tū huanican circuncisión. Xlaca'n
tamālaksputūcu'tun tū a'ka'ī'nī'ta'ntit. 3 Quina'n tī ixlīcāna'
ixtachi'xcuhuī't Dios ē līmakapāxuīyāuj Espíritu Santo. Ē
cā'tapāxuhuān līpāhuanāuj Cristo Jesús. Jā quincātalīpāhuanān
quina'cstuca'n nūn līpāhuanāuj catūhuālh tū tatlahua
chi'xcuhuī'n. 4 Quit quina'cstu nā icka'lhī tū xa'iclīpāhuanlī.
Palh catīhuālh napuhuan xla' tze nahuan ixpālacata
mākentaxtū ixlīmāpa'ksīn Moisés, quit na'icpuhuan ā'chulā'
tze quit. 5 Circuncisión quintlahuani'ca a'cxni' ictlahualh
a'ktzayan quilhtamacuj a'cxni' xa'ictahui'lanī'tcus. Quit,
quixū'nāpapna' israelitas ixtahuanī't. Quilītalakapasni'
hasta ixquilhtzucuni' Benjamín ixuanī't. Quit hebreo ē nā
quintāta' ē quintzī' nā hebreo ixtahuanī't. Fariseo xa'icuanī't
ē ū'tza' quit līlacatejtin icmākentaxtūkō'lh līmāpa'ksīn.
6 Xa'iclīmaktāyacu'tun quireligión. Xasāsti' ixuanī'tcus
ixtamāsu'yun Jesús. Ū'tza' xa'iccālīputzastālani'tā'kchoko tī
ta'a'ka'ī'lh. Jā tū tū quintilī'a'ksa'nca chī iclīmākentaxtūlh
līmāpa'ksīn. 7 Ixlīpō'ktu tzamā' catūhuālh tū ka'tla'
xa'iclīmakca'tzī, ū'tza' chuhua'j iclaktzī'n hua'chi jā tū ixtapalh
ixpālacata Cristo. 8 Iccāhuaniyān ixlīpō'ktu tzamā' tū icka'lhī
hua'chi jā tū ixtapalh. Ā'chulā' ixtapalh lakapascan Cristo
Jesús quiMāpa'ksīni' ē jā na'icka'lhī tū ka'tla' na'iclīmakca'tzī.
Chuhua'j ica'ka'ī'nī't Cristo ē icmakxtekli ixlīpō'ktu tū ka'tla'
xa'iclīmakca'tzī. Quit iclaktzī'n hua'chi a'ktin pa'lhxtum.

Ā'chulā' tze xmān iclīpāhuan Cristo. 9 Chuntza' quit ictapa'ksīni' xla' ē xatze quit na ixlacatīn Dios ixpālacata iclīpāhuan Cristo ē ictapa'ksīni' xla'. Jātza' iclīpāhuan līmāpa'ksīn; ū'tza' jāla quimaktāya chī tze na'iclīhuan na ixlacatīn Dios. 10 Tzej iclakapascu'tun Cristo ē icka'lhīcu'tun līmāpa'ksīn tū xla' līlacastālancuana'nli. Quit iclītaxtucu'tun chuntza' chī Cristo masqui naquimakapātīnīncan ixpālacata. 11 Chuntza' quit icka'lhīmā'lh a'cxni' na'iclacastālancuana'n ē a'cxni' ixlīcāna' na'iclītaxtu chuntza' chī Cristo.

Tanūni'can chī nalītlajacan premio

12 Jā iccāhuanimā'n jā tū quisputni' ē ictaxtunī'ttza' chī Cristo. Cristo Jesús quimakapūtaxtūlh ē ictapa'ksīni'. Ū'tza' iclīmākentaxtūcu'tun ixtalacasqui'nīn. 13 Tā'timīn, quit jā icpuhuan palh icmākentaxtūkō'lhtza'. Tū ictlahuamā'lh ū'tza' huā'mā'. Icpātza'nkāmā'lh tū huī'lh nac quinchakēn chī nac tatu'jnu' ē tzej ictu'jnumā'lh hasta jā na'icchā'n. 14 Lacatza'j ica'mā'lh hasta jā na'a'ksputa tatu'jnu' ē na'icmaktīni'n premio. Dios ū'tza' tī naquimaxquī' ē ū'tza' quinta'sani'yācha' tālhmā'n ixpālacata ictapa'ksīni' Cristo Jesús.

15 Quina'n tī tzej a'ka'ī'yāuj, napuhuanāuj jāna'j lactze quina'n chī ixlacasqui'nca. Palh xtum lacapāstacna'nā'tit, ū'tza' Dios nacāmāsu'yuni'yān. 16 Chuntza' chī sca'ttittza', chuntza' calīlatlā'huantit.

17 Tā'timīn, catlahua'tit chuntza' chī quit ictlahua ē cuenta catlahua'tit tī talatlā'huan chī iccāmāsu'yuni'n. 18 Lhūhua' a'nan tī jā lacatejtin talatā'kchoko. Tasu'yu jā ta'a'ka'ī' palh Cristo nīlh nac cruz quimpālacataca'n. Maklhūhua'tza' iccāhuanin ē chuhua'j iccalhuamā'lh a'cxni' iccātzo'knuni'mā'n. Iclīlīpuhuan ixpālacata jā ta'a'ka'ī'. 19 Xlaca'n nata'a'n nac pūpātīn. Tū xlaca'n talacasqui'n, hua'chi ū'tza' ixdiosca'n. Ka'tla' talīmakca'tzī masqui tatlahua tū līmāxana' ē xmān talacapāstaca tū xala' huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj. 20 Quina'n tapa'ksīni'yāuj nac a'kapūn ē ka'lhīmā'nauj camilh quiMakapūtaxtūnu'ca'n ē ū'tza' Jesucristo. 21 Xla' naquincālakpalīni'yān quimacni'ca'n tū namasa ē chuntza' quimacni'ca'n natasu'yu chī ixuanī't ixmacni' Cristo a'cxni' lacastālancuana'nli. Naquincālīlakpalīni'yān quimacni'ca'n ixlītli'hui'qui tū tzē nacālīmāpa'ksīkō' ixlīpō'ktu tū a'nan.

4

Calīpāxuhua'tit Māpa'ksīni' pō'ktu quilhtamacuj

1 Chuntza', tā'timīn, jā cataxtutāya'tit na ixtej Māpa'ksīni'. Iccāpāxquī'yān ē iccālaktzī'ncu'tunān. Hui'xina'n quilāmaxquī'yāuj tapāxuhuān. Chī a'ka'ī'yā'tit, ū'tza' hua'chi quintatlaj. Laktza' iccāpāxquī'yān.

2 Iccāsqui'ni' Evodia ē Síntique chu a'ktin catalacapāstaclī ē
jātza' catalāquilhnīlh. Lītā'timīn tatapa'ksīni' Cristo. 3 Hui'x
tī tzej quintā'scuja' cacāmāko'xamixi' tzamā' puscan; xlaca'n
quintamaktāyalh a'cxni' xa'icmāsu'yumā'lh xatze tachihuīn
tū ixla' Dios. Xlaca'n tatā'scujli Clemente ē ā'makapitzīn tī
quintatā'scujli. Cātzo'kcanī't ixtacuhuīni'ca'n na ixlibro Dios tī
taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n.
4 Pō'ktu quilhtamacuj calīpāxuhua'tit ixpālacata Māpa'ksīni'
ē na'iccāhuanipalayān, capāxuhua'tit. 5 Ixlīpō'ktuca'n
tachi'xcuhuī't cacātalakapasni' palh tzeya chi'xcuhuī'n
hui'xina'n. Palaj namimpala Māpa'ksīni'.
6 Jātza' tū catilītamakchuyī'tit ē pō'ktu quilhtamacuj
ca'orarlītit ē casqui'ni'tit Dios nacāmaktāyayān. Ca-
maxquī'tit tapāxcatca'tzīn ē cahua'ni'tit Dios ixlīpō'ktu
tū maclacasqui'nā'tit. 7 Chuntza' Dios nacāmājaxīyān ē
ā'makapitzīn jāla catitalacaca'tzīlh chī jā tū cāmāmakchuyīyān.
Dios nacāmaktaka'lha mintalacapāstacni'ca'n ē mintala-
casqui'nīnca'n ixpālacata tā'tapa'ksīyā'tit Jesucristo.

Calacapāstactit tū tze

8 Chuhua'j ā'xmān, tā'timīn. Catūxcuhuālh tū ixlīcāna' ē tū
līlacatejtin, ū'tza' calīlacapāstactit. Nā tū lactze ē catūxcuhuālh
tū lakachi'xcuhuī'can, ū'tza' calīlacapāstactit. Nā tū tzēhuanī't
ē tū minī'ni', ū'tza' calīlacapāstactit. Palh huī'lh catūhuālh
tū tze ē palh huī'lh tū tzē lakachi'xcuhuī'can, hui'xina'n
cuenta catlahua'tit tzamā'. Calacapāstactit tzamā' ē tzej
nalatā'kchokoyā'tit.
9 Tamāsu'yun tū quilāmaksca'txtunī'tauj, chuntza'
catlahua'tit. Chī iccāhuaninī'ta'n ē chī laktzī'nī'ta'ntit tū
ictlahuanī't, nā chuntza' catlahua'tit ē Dios nacātā'tahui'layān
hui'xina'n ē tzej nalatapāyā'tit.

Pablo cāmaxquī'lh tapāxcatca'tzīn xalanī'n nac Filipos

10 Iclīpāxuhua Māpa'ksīni' ē chī chuhua'j
quilālacapāstacpalayāuj hui'xina'n. Masqui pō'ktu
quilhtamacuj ixquilālacapāstacāuj, jāla quilāmaktāyauj
ixpālacata makat xa'iclamā'cha'. 11 Jā iccāhuaniyān
quisputni' catūhuālh; quit icsca'tnī'ttza' chuntza' chī icuī'lh,
ū'tza' ixtalacasqui'nīn Dios quimpālacata. 12 Icca'tzī chī
na'iclatahui'la a'cxni' quisputni' tū icmaclacasqui'n ē
nā icca'tzī chī na'iclatahui'la a'cxni' quinquītāxtūni' tū
icmaclacasqui'n. Chuntza' chī icuī'lh icsca'tlitza' chī tzē
iclīpāxuhua masqui ictzi'ncsa ē masqui icka'sa. Masqui jā
tū tū icmaclacasqui'n ē masqui quisputni', quit icpāxuhua.
13 Ictapa'ksīni' Cristo, ū'tza' tī quimātli'hui'clhī ē chuntza'
tzē na'ictlahua ixlīpō'ktu catūhuālh. 14 Masqui Cristo

quimātli'hui'clhī, xatze hua'chi quilāmaktāyanī'tauj a'cxni' xa'icpātīni'mā'lh.
15 Hui'xina'n xalanī'n nac Filipos tzej ca'tzīyā'tit huā'mā'. A'cxni' ixtzucupā'na'ntitcus a'ka'ī'ni'yā'tit ixtachihuīn Dios ē a'cxni' ictaxtulh nac estado Macedonia, xmān hui'xina'n quilāmaktāyauj. Ā'makapitzīn tī ta'a'ka'ī'lh ē ixtatakēstokmā'nalh ā'lacatin, jā tī chā'tin quimacamini'lh tumīn masqui iccāmāsu'yuni'lh ixtachihuīn Dios. 16 Xa'iclahuī'lhcus nac cā'lacchicni' Tesalónica ē hui'xina'n quilāmacamini'uj tumīn ē jā xmān maktin. 17 Jā icuanicu'tun icputzamā'lh talakalhu'mān. Quit iclacasqui'n tū tze mimpālacataca'n. Dios cuenta natlahua chī tlahua'nī'ta'ntit ē nacāxokonu'ni'yān. 18 Hua'chi quilāxokokō'uj ē hasta quītāxtūlh. Jātza' icmaclacasqui'n catūhuālh ixpālacata Epafrodito quilīmini'lh talakalhu'mān tū quilāmacamini'uj hui'xina'n. Dios laktzī'n tū quilāmaxquī'uj ē hua'chi Dios līlakatāyā'tit. Xla' nalīpāxuhua. 19 QuinDiosca'n nacāmaxquī'yān ixlīpō'ktu tū maclacasqui'nā'tit. Ū'tza' natlahua ixpālacata tū tlahualh Jesús. Xla' hui'lacha' nac a'kapūn jā huī'lh Dios ē ka'lhī ixlīpō'ktu tū maclacasqui'ncan. Ū'tza' Dios tzē nacālīmaxquī'yān. 20 Calaktaquilhpūtaca Dios quinTāta'ca'n pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

Ā'xmān saludos
21 Iccāmacā'ni'yāchā'n saludos milīpō'ktuca'n tī tapa'ksīni'yā'tit Jesucristo. Tā'timīn tī quintatā'lahui'lāna'lh nā xlaca'n cātamacā'ni'yāchā'n saludos. 22 Ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī' cātamacā'ni'yāchā'n saludos ē nā xlaca'n tī tascujmā'nalh na ixchic emperador cātamacā'ni'yāchā'n saludos.
23 Ixtalakalhu'mān Māpa'ksīni' Jesucristo cacātā'tachokon milīpō'ktuca'n. Amén.

Colosenses

Pablo cātzo'knuni'lh xalanī'n nac Colosas tī ixta'a'ka'ī'

1 Quit Pablo tī cāmacamini'yān huā'mā' carta ē quit ixapóstol Jesucristo chī ixtalacasqui'nīn Dios. Nā huī'lh huā'tzā' quintā'tinca'n Timoteo. 2 Quinchā'tu'ca'n iccāmacā'ni'yāchā'n saludos milīpō'ktuca'n xalanī'n nac Colosas tī tā'tapa'ksīyā'tit Dios ē jā taxtutāya'nī'ta'ntit na ixtej Cristo. QuinTāta'ca'n Dios cacālakalhu'mani' ē tzej calatapā'tit.

Pablo orarlīni'lh Dios ixpālacata tā'timīn

3 A'cxni' icorarlīni'yāuj Dios tī ixTāta' Jesucristo quiMāpa'ksīni', icorarlīyāuj mimpālacataca'n. Pō'ktu quilhtamacuj icmaxquī'yāuj tapāxcatca'tzīn 4 ixpālacata quincātamāca'tzīnīn chī a'ka'ī'ni'yā'tit Jesucristo ē chī cāpāxquī'yā'tit ixlīpō'ktuca'n ixtachi'xcuhuī't Dios. 5 Chuntza' a'ka'ī'yā'tit ē cāpāxquī'yā'tit ixpālacata ka'lhīpā'na'ntit tū māquī'canī't mimpālacataca'n nac a'kapūn. Ū'tza' hui'xina'n sca'ttittza' a'cxni' pūla kexpa'ttit xatze tachihuīn tū ixlīcāna'. 6 Chuntza' chī cātalīmāsu'yuni'nī'ta'n hui'xina'n, calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj nā cāmāsu'yuni'mā'ca. Talhūhua'mā'nalh tachi'xcuhuī't tī ta'a'ka'ī'ma'nalh. Nā chuntza' lanī't na milacpu'na'i'tātca'n a'cxni' kexpa'ttit ē ca'tzītit chī Dios ixlīcāna' quincālakalhu'manān. Hui'xina'n ca'tzīyā'tit ixlīcāna' tū cātamāsu'yuni'n. 7 Ē chuntza' cāmāsu'yuni'n Epafras tī quincātā'scujni' ē tī icpāxquī'yāuj. Xla' quilakxokoca'n quit ē Timoteo ē līlacatejtin scuja chuntza' chī ī'scujni' Cristo. 8 Quincātamāca'tzīnīn xla' chī lālīpāxquī'yā'tit ixpālacata Espíritu Santo.

9 A'cxni' ickexmatui chī a'ka'ī'tit, quina'n jā icmakxtekui icorarlīni'yāuj Dios mimpālacataca'n. Icsqui'ni'yāuj hui'xina'n tzej caca'tzītit tū ixtalacasqui'nīn Dios. Chuntza' Dios tzej nacāmāca'tzīnīyān tū xla' lacasqui'n natlahua'yā'tit. Cālīmāsu'yuni'yān ixEspíritu ē tzē natlahua'yā'tit. 10 Chuntza' naca'tzīyā'tit chī nalīlatā'kchokoyā'tit chī Dios lacasqui'n ē catūxcuhuālh tū natlahua'yā'tit namakapāxuī Dios. Xatze tū tlahua'yā'tit, ē ū'tza' lītasu'yu tlahua'pā'na'ntit ixtascujūt Dios. Ā'chulā' naca'tzīyā'tit chī ixlīDios. 11 Cacālīmātli'hui'clhīn xaka'tla' ixlītli'hui'qui Dios chuntza' chī xla' māstā' ē ū'tza' nalītāyani'yā'tit tū nacā'a'kspulayān ē jā nalījiclhua'yā'tit. Napāxuhua'yā'tit. 12 Camaxquī'tit tapāxcatca'tzīn xaTāta' Dios. Xla' quincācāxtlahuanī'ta'n ē chuntza' tzē namaktīni'nāuj tū cāxtlahuacanī't ixpālacata a'ka'ī'yāuj Dios. Ē ū'tza' huā'mā' jā Dios māpa'ksīni'nkō' ē a'ntza' pō'ktu quilhtamacuj xkaka.

13 Dios quincāmakapūtaxtūn jā cā'pucsua' ē jā māpa'ksīni'n
skāhuī'ni'. Quincālē'n jā māpa'ksīni'n ī'Ska'ta' tī laktza'
pāxquī'. 14 Jesús quincālakmāxtun ē quincāmātza'nkēna'ni'kō'n
quincuentaca'n.

Dios ē tachi'xcuhuī't tako'xamixli ixpālacata Cristo

15 Masqui jāla laktzī'ncan Dios, Jesús māsu'yulh chī ixlīDios.
Xla' Dios lacsacli namāpa'ksī ixlīpō'ktu tū huī'lh. 16 Cristo
tlahualh ixlīpō'ktu tū a'nan nac a'kapūn ē nac cā'ti'ya'tna'
tū laktzī'ncan ē tū jāla laktzī'ncan. Cristo cāxtlahualh chī
namāpa'ksīni'ncan nac a'kapūn ē cāhui'līlh xanapuxcu'nu'
ángeles. Nā cāmātzuculh tī cāmāpa'ksī espíritus. Tlahualh
ixlīpō'ktu tū a'nan ixpālacata nalīmakapāxuī xla'. 17 Xla' xapūla
ixuanī't ē jā ixlīpō'ktu tū a'nan ē ixpālacata xla' ixlīpō'ktucus
huī'lh ē tzej lamā'lh. 18 Ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'ni' Jesús, xlaca'n
talītaxtunī't hua'chi ixmacni'. Xla' hua'chi ixa'kxāk tzamā'
macni'. Xla' xalītzucuni' ē xla' xapuxcu' ixlīpō'ktuca'n tī na-
talacastālancuana'n. Chuntza' xla' xapūla ē nacāmāpa'ksīkō'
ixlīpō'ktu. 19 Chuntza' pō'ktu tū Dios ka'lhī, nā ka'lhī Cristo.
Chī Dios, chu chuntza' Cristo. Chuntza' ixtalacasqui'nīn
Dios. 20 Tako'xamixkō'lh Dios ē tachi'xcuhuī't ixpālacata
Jesús. Catīxcuhuālh nac cā'ti'ya'tna' ē catīxcuhuālh nac a'kapūn,
ixlīpō'ktuca'n ē Dios cāmāko'xamixīkō'ca. Ū'tza tlahualh a'cxni'
xtokohua'ca'ca Jesús ē taxtulh ixka'lhni'.

21 Hui'xina'n ixtā'lāquiclhlaktzi' Dios ixuanī'ta'ntit. Jā
ixlaktzī'ncu'tunā'tit Dios ē jā ixca'tzīcu'tunā'tit tū xla'
lacasqui'n. Hui'xina'n ixtlahua'yā'tit tū jā tze. 22 Chuhua'j
ixamigos Dios hua'nī'ta'ntit ixpālacata Cristo cāmāko'xamixīn
a'cxni' māstā'lh ixmacni' nanī. Chuntza' tlahualh ixpālacata
tzē nacāmāsu'yukō'yān lactze na ixlacatīn Dios ē ixpālacata
jā tū nalaclī'pinā'tit ē jā na'a'nan tū nacātalīputzāna'nī'yān.
23 Chuntza' ixlacasqui'nca na'a'ka'ī'tēlhayā'tit ē jā
cataxtutāya'tit na ixtej Dios. Jā calakpalī'tit chī a'ka'ī'yā'tit.
Xatze tachihuīn tū cātamāsu'yuni'n hui'xina'n ē tū
lī'a'kchihuīna'nca calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj, ū'tza'
ca'a'ka'ī'tit. Huā'mā' xatze tachihuīn ixla' Jesucristo ē ū'tza' tū
quit icmāsu'yu.

Pablo huanli Cristo cātā'lahuī'lh tī ta'a'ka'ī'

24 Chuhua'j masqui icpātīni'mā'lh mimpālacataca'n,
iclīpāxuhua. Tū pātī quimacni', ū'tza' maktāya
namākentaxtūkō' tū ixlacasqui'nca napātīni'ncan ixpālacata
tī ta'a'ka'ī'. Quina'n hua'chi ixmacni' Jesucristo. 25 Ē
quit chuntza' chī Dios quimacamaxquī'lh quintascujūt
mimpālacataca'n, chuntza' icmāsu'yukō' ixtachihuīn Dios.
26 Huā'mā' tū ixcāmātzē'kni'canī't tachi'xcuhuī't hasta a'cxni'
tzuculh cā'quilhtamacuj, ū'tza' chuhua'j cāmāsu'yuni'can xlaca'n

tī ta'a'ka'ī'. 27 Dios lacasqui'n xlaca'n nataca'tzī chī xaka'tla' ē tzēhuanī't ū'tza' tū ixtatzē'knī't. Ū'tza' huā'mā': Cristo lacxtim cātā'hui'la israelitas ē nā tī jā israelitas. Ū'tza' līka'lhīpā'na'ntit tū milaca'n nahuan nac a'kapūn.

28 Huā'mā' Cristo quina'n iccāmāsu'yuni'yāuj ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't ē iccāhuaniyāuj tū nacā'a'kspula palh jā nata'a'ka'ī'. Iccāmālacapāstaquīyāuj ixlīpō'ktuca'n ē iccālīmāsu'yuni'yāuj talacapāstacni' tū Cristo quincāmāca'tzīnīn. Chuntza' tzē na'iccāmaktāyayāuj natalītaxtu chī Cristo lacasqui'n. 29 Ū'tza' quit iclīscujmā'lh. Ixlīpō'ktu quilītli'hui'qui tū xla' quimāhuixcānī, ū'tza' iclīscuja.

2

1 Quit iclacasqui'n naca'tzīyā'tit chī icscujmā'lh mimpālacataca'n hui'xina'n xalanī'n nac Colosas ē nā xlaca'n xalanī'n nac Laodicea ē chī ixlīpō'ktuca'n xalanī'n jā jā tī quilakapasa. 2 Icscujmā'lh na'iccāmāhuixcānī ixlīpō'ktuca'n ixpālacata chī talāpāxquī'. Iclacasqui'n natalāpāxquī' ē lacxtim natalītaxtu. Iclacasqui'n nataca'tzī tzej natakexmata xaxlīcāna' ē nataca'tzī tū xmān ixca'tzī Dios hasta chuhua'j. Ū'tza' tū jā ixca'tzīcan ixpālacata Cristo. 3 Jā maclacasqui'nāuj xtum tamāsu'yun. Xmān Cristo ca'tzīkō' ixlīpō'ktu ē tzē naquincāmāsca'tīyān ē tzē naquincāmākexmatīyān tū quincāmāsu'yuni'n. 4 Ū'tza' huā'mā' iccāhuaniyān ē chuntza' jā tī chā'tin nacālī'a'kskāhuī'yān xatzēhuanī't tachihuīn. 5 Masqui jā cātā'hui'lacha' quimacni', quintalacapāstacni' cātā'hui'lacha'. Līpāxuhua iclaktzī'mā'lh chī tzej latā'kchokoyā'tit ē jā taxtutāyayā'tit na ixtej Dios. Ū'tza' iclīpāxuhua.

6 A'ka'ī'ni'nī'ta'ntit Cristo hua'chi miMāpa'ksīni'ca'n, nā chuntza' nalatā'kchokoyā'tit hua'chi hui'xina'n ē Cristo chu lacxtim. 7 Tzej ca'a'ka'ī'ni'tit tū cātamāsu'yuni'n. Ū'tza' hua'chi pūlactin qui'hui' tū pūlhmā'n mā'cnūlh ixtankēxē'k. Ā'chulā' nalīsca'ttēlhayā'tit chī māsu'yulh Cristo ē natasu'yu hua'chi stacpā'na'ntit chuntza' chī tasu'yu stacmā'lh qui'hui'. Lhūhua' tapāxcatca'tzīn namaxquī'yā'tit ixpālacata Jesús.

Cristo quincāmaxquī'yān xasāsti' quilatamatca'n

8 Cuenta catlahua'tit ē jā catamakxtektit ā'chā'tin nacālī'a'kskāhuī'yān tū māsu'yu tū jā ixlīcāna' ē jā tū ixtapalh. Huā'mā' tamāsu'yun nacāmāpātza'nkēnīyān tū a'ka'ī'yā'tit. Xmān cāmāsu'yuni'yān ixtachihuīnca'n chi'xcuhuī'n tī tahuan palh ixlacasqui'nca natlahua'yā'tit lhūhua' catūhuālh ē ū'tza' Dios nacālīlaktzī'nān lactze. Tahuan palh xmān a'ka'ī'ni'yā'tit Cristo, tisputacus. Huā'mā' tamāsu'yun ixtapuhuānca'n chi'xcuhuī'n ē jā ixla' Cristo.

9 Cuenta catlahua'tit jā cātitamāsu'yuni'yān tū jā ixlīcāna' ixpālacata Cristo ē chī Cristo chu chā'tin chī Dios. 10 Hui'xina'n tapa'ksīni'yā'tit Cristo ē ū'tza' līt zuma'yā'tit ixlītli'hui'qui. Xla' ū'tza' xapuxcu' ixlīpō'ktu līmāpa'ksīn ē ixlīpō'ktuca'n tī tamāpa'ksīni'n. 11 A'cxni' tamacamāstā'ni'tit Cristo, cātaxapani'n mincuentaca'n ē ū'tza' hui'xina'n xtumtza' cālīhui'līn Dios. Chi'xcuhuī'n cāchu'cuni'can ixmacni'ca'n natatlahua circuncisión ē ū'tza' līca'tzīcan xtum cāhui'līcan. Xtum chī Cristo quincāmāxtumlīyān. Hua'chi ū'tza' quincātalīchu'cumaka'ni'n quincuentaca'n ē quincāmaxquī'n xasāsti' quilīstacna'ca'n. Huā'mā' circuncisión jā ixla' quimacni'ca'n. 12 Xasāsti' milatamatca'n chuhua'j ixpālacata a'ka'ī'ni'yā'tit Dios. A'cxni' a'kpaxtit, ū'tza' līmāsu'yulh hua'chi cātatā'mā'cnūyān Cristo ē tā'lacastālancuana'ntit ixpālacata Dios mālacastālancuanīlh Cristo. 13 Hui'xina'n hua'chi xanīn ixuanī'ta'ntit ixpālacata mincuentaca'n ē jā tze chī ixlīlatlā'huanā'tit. A'cxni' Dios quincāmātza'nkēna'ni'kō'n quincuentaca'n, xla' quincāmālacastālancuanīn chu lacxtim chī Cristo. 14 Hua'chi ixtzo'kcanī't a'ktin tatzo'knu' tū quincātalīmālacsu'yuyān. Dios mālaksputūkō'lh ē cāmālaksputūkō'lh ixlīpō'ktu tū ixlaclē'nāuj. Dios māpānūkō'lh a'cxni' xtokohua'ca'ca Cristo nac cruz ē hua'chi tā'xtokohua'ca'ca tatzo'knu' nac cruz. 15 Ixlīpō'ktu ā'makapitzīn līmāpa'ksīn tū a'nan huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj ē nac ū'ni', Dios cāmaktīkō'lh ixlīmāpa'ksīnca'n ē cāmāmaxanī'lh cā'lhūhua'lacatīn. Dios cātlajalh ixpālacata Cristo a'cxni' nīlh nac cruz.

Caputzatit tū xala' nac a'kapūn

16 Chuntza' jā catitamakxtektit ā'chā'tin nacā'a'ksa'nān ixpālacata tū hua'yā'tit ē nūn ixpālacata jā tlahua'yā'tit cuenta cā'tani' nūn sábado. 17 Tzamā' tamāsu'yun xmān hua'chi ixmāstilē'k chī Dios māpa'ksī. Cristo ū'tza' tī tlahualh huā'mā' māstilē'k ē xla' māsu'yu chī līmāpa'ksīni'n Dios. 18 Jā catamakxtektit ā'chā'tin nacā'a'kskāhuī'yān a'cxni' nahuan jā minī'ni' chā'tin chi'xcu' na'orarlīni' Dios. Makapitzīn tahuan ixlacasqui'nca pūla nacā'orarlīni' ángeles. Tī huan chuntza' lacasqui'n napuhua'nā't xla' jā ka'tla' makca'tzī masqui jā ixlīcāna'. Ka'tla' līmakca'tzī ixpālacata tū līlakachuyalh. Ixtapuhuān jā ixla' Espíritu Santo. 19 Chuntza' tlahua ē jā tzej stālani' Cristo tī hua'chi ixa'kxāk macni'. Huā'mā' macni', ū'tza' tī ta'a'ka'ī'. Quimacni'ca'n cāka'lhī ixtatā'stucut ē ī'xno'jot tū līmaktāya ē tū lālīchi'panī't. Quina'kxākca'n, ū'tza' tū māpa'ksī quimacni'ca'n. Chuntza' Cristo tī ixa'kxākca'n tī ta'a'ka'ī' līmāstaquī ixmacni' ixlīmāpa'ksīn Dios. Ixmacni' Cristo, ū'tza' xlaca'n tī ta'a'ka'ī'. Ixmacni' Cristo a'ktin huanī't ixpālacata tī ta'a'ka'ī' talīpāhuan xla'.

20 Tī jā ta'a'ka'ī'ni' Cristo tahuan ixlacasqui'nca
nacālakachi'xcuhuī'yā'tit lhūhua' tahui'lat tū jā ixla' Cristo.
Hui'xina'n hua'chi tā'nī'tit Cristo ē chuntza' jā ixlacasqui'nca
nacālakachi'xcuhuī'yā'tit ixtahui'latca'n tachi'xcuhuī't. ¿Tū
ixpālacata tlahua'yā'tit tahui'lat chī tahuan? 21 Huancan:
"Jā tixa'ma'ya' huā'mā'. Jā tihua'ya' huā'mā'. Jā tichi'paya'
huā'mā'." 22 Ixlīpō'ktu tū tzē chi'pacan o hua'can o xa'macan,
jā catitatāyani'lh; pō'ktu natasputkō'. Tzamā' tahui'lat
xmān tū tamāpa'ksī chi'xcuhuī'n ē tamāsu'yu xlaca'n. 23 Tī
chuntza' tamāsu'yu, tapuhuan hua'chi tzej lacaca'tzī chī
talaktaquilhpūta ángeles. Masqui tamakapātīnī ixmacni'ca'n,
xmān ā'chulā' ka'tla' natalīmakca'tzī.

3

1 Hui'xina'n tā'lacastālancuana'ntit Cristo ē ka'lhī'yā'tit
xasāsti' milatamatca'n, ē chuntza' calīhui'lī'tit naka'lhī'yā'tit
tū nacālakpalīni'yān ixpālacata nalītaxtuyā'tit chī Cristo. Xla'
pāxtūtahuī'lh Dios ē tā'māpa'ksīni'mā'lh. 2 Pō'ktu quilhtamacuj
nalacapāstacā'tit tū ixla' Cristo ē jā catilī'a'ktuyunā'tit tū xala'
nac cā'quilhtamacuj. 3 Tzamā' ū'tza' jātza' la cātalīmāpa'ksīyān
ixpālacata milatamatca'n tatā'tzē'knī't Cristo. Dios ū'tza' tī
cāmātzē'kli. Hua'chi nīnī'ta'ntittza' ē jātza' la māpa'ksīcan tī
xanīntza'. 4 A'cxni' namimpala Cristo ē naxkaka, nā hui'xina'n
natā'tasu'yuyā'tit ixpālacata milatamatca'n chu lacxtim chī
xla'.

Pablo māsu'yulh chī tatalakpalīlh tī ixla' Cristo

5 Chuntza' calīhui'lī'tit nacāmāxtukō'yā'tit mintala-
capāstacni'ca'n tū jā tze. Tū jā tze, ū'tza' huā'mā':
ka'lhīcan ixtā'lāpāxquī'nca'n; ka'lhīcan jā tze talacapāstacni';
tamakxtekcan cāmāpa'ksī ixmacni'ca'n; lakatīcan tū jā tze;
ē tampi'lhīni'ncan. Tī chuntza' tatlahua, ixtā'chuntza' tī
tatzokostani' a'ktin ídolo. 6 Līsītzī' Dios tzamā' tū jā tze. Namin
a'ktin quilhtamacuj ē tī jā takexmatni' Dios xlaca'n nataca'tzī
ixtasītzi' Dios. 7 Nā hui'xina'n chuntza' ixlatlā'hua'nā'tit a'cxni'
jāna'j ixa'ka'ī'yā'tit. 8 Chuhua'j cacāmāxtumlī'tit ixlīpō'ktu
tzamā': tasītzi' ē tā'ksa'nīn. Jātza' catiquiclhlaktzī'nī'ni'ntit. Tū
jā tze tachihuīn jātza' catiquilhtaxtutit. 9 Jā cati'a'kskāhuī'tit
ā'chā'tin. Makxtektittza' mintalacapāstacni'ca'n tū jā tze 10 ē
lakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n. Xasāsti' sca'tpā'na'ntit
ixpālacata ā'chulā' nalītaxtuyā'tit chī Dios tī cāmaxquī'n
xasāsti' milatamatca'n. Chuntza' naca'tzīyā'tit chī ixlīDios.
11 Ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī' chu a'ktin tahuanī't. Griego tī a'ka'ī'
chu lacxtim chī israelita tī lakapasa ixlīmāpa'ksīn Moisés
ē tī a'ka'ī'. Nā tī tlahuani'canī't circuncisión chu lacxtim
chī tī jā tlahuani'canī't circuncisión. Tī xamini' ē tī jā tū
ca'tzī ē xatastā'maka tasācua' ē tī xalaktaxtuni', ixlīpō'ktuca'n

a'ktin tahuanī't ixpālacata Cristo. Xmān Cristo talīpāhuan. Cristo quincātā'hui'lan quilīpō'ktuca'n tī a'ka'ī'yāuj ē xmān xla' quincāmātlahuīyān chuntza' chī Dios lacasqui'n.

12 Dios cālacsacnī'ta'n hui'xina'n ē cāpāxquī'yān ē xtum cāhui'līn ixpālacata ixla' nalītaxtuyā't tit. Ū't za' calīhui'lī't tit nalakalhu'ma'nā't tit ē nacāmaktāyayā't tit ā'makapitzīn. Jā ka't la' catimakca't zītit ē jā palha' catisqui'ntit tū mimpālacataca'n. Pūla calacapāstactit ā'chā't in. Jā palaj casītzī't tit. 13 Catāyani't tit tū cātlahuani'yān tū jā tze ā'chā't in ē calāmātza'nkēna'ni't tit tī puhua'nā't tit cāmaklaclē'nān. Calāmātza'nkēna'ni't tit lacxtim chī Cristo cāmātza'nkēna'ni'n. 14 Tū ā'chulā' ixlacasqui'nca, ū't za' huā'mā': talāpāxquī'n, ē ū't za' hua'chi tū nacālīmāchi'pīkō' ixlīpō'ktu milīlactzeyca'n. 15 Dios cacāmakapāxuīlh milīstacna'ca'n ē cacāmakapāxuīlh ixlīstacna'ca'n ā'makapitzīn tī ta'a'ka'ī'. Ū't za' chu a'ktin līhuanā't tit milīpō'ktuca'n. Nā ū't za' tū nacālīmaktāyayān ē tzē naca't zīyā't tit tū tze ē tū jā tze. Chuntza' capāxuhua't tit ē camāstā't tit tapāxcatca't zīn.

16 Lhūhua' calacapāstactēlha't tit ixtachihuīn Cristo. Nalālīmāsu'yuni'yā't tit ē nalālīmaxquī'yā't tit talacapāstacni' ixlītli'hui'qui Dios. Cacālīpixtlī't tit ixlīpō'ktu milīstacna'ca'n salmos ē himnos ē cantos tū ixla' Dios. Camaxquī't tit tapāxcatca't zīn Dios a'cxni' pixtlī'yā't tit. 17 Palh nachihuī'na'nā't tit, palh napixtlī'yā't tit, palh natlahua'yā't tit catūhuālh, catūxcuhuālh calalh tū tlahua'pā'na'ntit, calītlahua't tit ixlītli'hui'qui Māpa'ksīni' Jesús. Camaxquī't tit tapāxcatca't zīn Dios xaTāta' ixpālacata Jesús.

Pablo huanli chī natalatā'kchoko tī ta'a'ka'ī'

18 Puscan cacākexpa'tni't tit minkōlu'ca'n chī cāminī'ni' tī ta'a'ka'ī'. 19 Chi'xcuhuī'n cacāpāxquī't tit mimpuscātca'n ē līlacatejtin catā'chihuīna'ntit. Jā calāquilhni't tit. 20 Lacstīn, pō'ktu quilhtamacuj cacākexpa'tni't tit mintāta'ca'n ē mintzī'ca'n ixpālacata chuntza' namakapāxuī'yā't tit Dios. 21 Xanatātana' jā ticāmakasītzī'yā't tit milacstīnca'n ē jā natamakchuya. 22 Xatastā'maka tasācua'n tzej cacākexpa'tni't tit tī cāmāpa'ksīyān. Jā xmān catiscujtit a'cxni' cātalaktzī'nān. Nalīhui'lī'yā't tit pō'ktu nascujā't tit ē chuntza' lakachi'xcuhuī'yā't tit Māpa'ksīni'. 23 Catūxcuhuālh calalh mintascujūtca'n, ū't za' nalīhui'lī'yā't tit natlahua'kō'yā't tit hua'chi Māpa'ksīni' Jesucristo mimpatronca'n ē jā chā't in chi'xcu'. 24 Hui'xina'n ca't zīyā't tit Māpa'ksīni' nacāmaxquī'yān mintatlajca'n xala' nac a'kapūn. Hui'xina'n ī'scujnu'nī'n Māpa'ksīni' Jesucristo. 25 Catīxcuhuālh natlahua tū jā tze, xla' naxoko. Ixlīpō'ktuca'n tī tatlahua tū jā tze, ixlīpō'ktuca'n lacxtim na ixlacatīn Dios.

4

1 Hui'xina'n tī xapatrón, cacāmaxquī'tit mintasācua'ca'n tū
cāminī'ni' ē tū xlaca'n tatlajalh. Ca'tzīyā'tit hui'lacha' nac
a'kapūn tī nā cāmāpa'ksīyān.
2 Pō'ktu quilhtamacuj ca'orarlī'ni'tit Dios ē skalalh
catahui'latit a'cxni' tlahua'pā'na'ntit oración ē namaxquī'yā'tit
tapāxcatca'tzīn. 3 Nā nasqui'ni'yā'tit Dios nacāxtlahua chī
na'icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn ē na'icmāsu'yuyāuj tū jāna'j
ixca'tzīcan tū ixla' Cristo. Ū'tza' ixpālacata iclītachī'nī't quit.
4 Casqui'ni'tit Dios tzej na'icmāsu'yu tū ixla' Cristo chī
ixlacasqui'nca.
5 Tzej calatā'kchokotit na ixlacatīnca'n tī jā ta'a'ka'ī' ē tzej
calacapāstactit tū natlahua'yā'tit na ixlacatīnca'n līhuan a'nan
quilhtamacuj. 6 Matzat mojōcan nac līhua' namācanī ē tze
nahuan. Nā chuntza' cuenta catlahua'tit mintachihuīnca'n ē
chuntza' nakelhtīni'nā'tit chī ixlacasqui'nca.

Ā'xmān saludos

7 Tíquico nacāmāca'tzīnīyān chī iclīlahuī'lh ē tū ictlahuamā'lh.
Xla' quintā'tinca'n ē pāxquī'can. Līlacatejtin quimaktāya ē
ixpālacata Māpa'ksīni' quintā'scuja. 8 Ū'tza' iccālīmacā'ni'yān
naca'tzīyā'tit chī iclahui'lāna'uj ē jā caticālī'a'ktuyuntit.
9 Onésimo natā'a'n. Xla' quintā'tinca'n tī līlacatejtin latā'kchoko
ē tī pāxquī'can. Xla' xala' a'ntza'. Xlaca'n nacātahuanikō'yān tū
a'kspulanī't huā'tzā'.
10 Quintā'tachī'n Aristarco ē Marcos tī ixtā'puxni'mit
Bernabé cātamacā'ni'yāchā'n saludos. Ka'lhī'yā'tittza'
līmāpa'ksīn ixpālacata Marcos. Palh xla' nacālaka'nāchā'n,
camakamaktīni'chipitit. 11 Jesús tī ka'lhī xtum ixtacuhuīni'
Justo cāmacā'ni'yāchā'n saludos. Xmān ixkelhatu'tunca'n
israelitas tī quintatā'scujmā'nalh natamāsu'yu chī Dios
cāmāpa'ksīkō'. Xlaca'n quintamāhui'xcānīmā'nalh. 12 Epafras
cāmacā'ni'yāchā'n saludos. Xla' xala' a'ntza' ē ixtasācua'
Jesucristo. Cālacapāstacān ē squi'ni' Dios tzej natlā'huanā'tit
na ixtej Dios ē namākentaxtūkō'yā'tit ixtalacasqui'nīn Dios.
13 Iccāhuaniyān xla' scujli mimpālacataca'n ē ixpālacataca'n
xalanī'n nac Laodicea ē nac Hierápolis. 14 Doctor Lucas tī
pāxquī'can ē Demas cātamacā'ni'yāchā'n saludos.
15 Cacālī'pini'tit saludos quintā'timīnca'n nac Laodicea
ē Ninfas ē tā'timīn tī ta'a'ka'ī' ē tatakēstoka na ixchic.
16 A'cxni' līkelhtahua'kakō'nī'ta'ntittza' huā'mā' carta na
milacpu'na'i'tātca'n, camacapintit nac templo nac Laodicea ē
nalīkelhtahua'kacan a'ntza'. Nā hui'xina'n nalīkelhtahua'kayā'tit
carta tū naminācha' nac Laodicea. 17 Nahuaniyā'tit Arquipo
huā'mā': "Cuenta catlahua' ē tzej camākentaxtu' tascujūt tū
mila' chī ixtalacasqui'nīn Māpa'ksīni'."

18 Quit, Pablo, ictzo'kmā'lh quilīmān huā'mā' saludo. Caquilālacapāstacui quit ictachī'nī't. Dios cacāsicua'lanātlahuan. Amén.

1 Tesalonicenses

Pablo ē tī ixtatā'scuja tatzo'kli a'ktin carta

1 Ictzo'knumā'nauj quina'n, Pablo ē Silvano ē Timoteo. Iccātzo'knuni'mā'n hui'xina'n xalanī'n nac Tesalónica tī a'ka'ī'yā'tit ē tapa'ksīni'yā'tit Dios quinTāta'ca'n ē nā Māpa'ksīni' Jesucristo. Dios cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n ē tzej calatapā'tit.

Tasu'yulh chī ta'a'ka'ī'lh xalanī'n nac Tesalónica

2 Pō'ktu quilhtamacuj icmaxquī'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios mimpālacataca'n ē icorarlīyāuj mimpālacataca'n. 3 Iccālīlacapāstacān pō'ktu quilhtamacuj na ixlacatīn Dios quinTāta'ca'n tū tlahua'tit hui'xina'n. Ū'tza' līlasu'yu chī a'ka'ī'yā'tit. Iccālīlacapāstacān chī scujtit. Ū'tza' līlasu'yu chī pāxquī'yā'tit Dios. Iccālīlacapāstacān hui'xina'n chī jā makxtekā'tit a'ka'ī'ni'yā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. 4 Dios cāpāxquī'yān hui'xina'n, tā'timīn. Quina'n icca'tzīyāuj Dios cālacsacnī'ta'n hui'xina'n. 5 Xatze tachihuīn tū iccāquīmāsu'yuni'n hui'xina'n, ū'tza' jā xmān quintachihuīnca'n. Xa'iclīmāsu'yuyāuj ixlīmāpa'ksīn Espíritu Santo. Tzej xa'icca'tzīyāuj ixlīcāna' xatze tachihuīn tū xa'icmāsu'yuyāuj. Hui'xina'n ca'tzīyā'tit chī lacatejtin xa'iclatlā'huanāuj a'cxni' xa'iccātā'hui'lachā'n. Xa'iclatlā'huanāuj chuntza' mimpālacataca'n.

6 Hui'xina'n quilāmaksca'tui ē chuntza' maksca'txtutit Māpa'ksīni'. Masqui līpātīni'ntit a'cxni' a'ka'ī'tit xatze tachihuīn, ixka'lhī'yā'tit tapāxuhuān ixpālacata Espíritu Santo cāmaxquī'n tapāxuhuān. 7 Taca'tzīlh chī hui'xina'n līlatā'kchokoyā'tit, nā chuntza' talīlatā'kchoko ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'nī't nac Macedonia ē nac Acaya. 8 Chuntza' līta'a'kahuani'nī't ixtachihuīn Māpa'ksīni' mimpālacataca'n. Jā xmān nac Macedonia ē nac Acaya, calhāxcuhuālh ca'tzīcan chī hui'xina'n a'ka'ī'ni'yā'tit Dios. Ū'tza' jā ixlacasqui'nca iclīhuanāuj nūn a'ktin tachihuīn. 9 Ixlīpō'ktuca'n quincātahuaniyān chī hui'xina'n a'ka'ī'tit quintachihuīnca'n a'cxni' iccāquīlaklan. Huancan chī hui'xina'n līlalakaspi'tni'tit ídolos ē stālani'tit Dios, ē chuhua'j tā'scujā'tittza' Dios tī xalakahuan ē ixlīcāna'. 10 Huancan chī hui'xina'n ka'lhīpā'na'ntittza' ī'Ska'ta' Dios tī naminācha' nac a'kapūn. Huā'mā' Dios mālacastālancuanīlh. Huā'mā' ū'tza' Jesús tī quincāmakapūtaxtūyān, ē chuntza', a'cxni' Dios naputzāna'nīkō', jā caquinticāmakapātīnīn quincuentaca'n.

2

Chī Pablo scujli nac Tesalónica

1 Tā'timīn, hui'xina'n ca'tzīyā'tit jā chu tlakaj iccāquīlaklan. 2 Hui'xina'n ca'tzīyā'tit chī quincātamakapātīnīn ē quincātalakapalan nac Filipos a'cxni' jāna'j xa'icchā'nāuj nac Tesalónica. Masqui quincā'a'kspulan huā'mā', Dios quincāmaktāyan ē chuntza' iccāhuanin xatze tachihuīn tū Dios māca'tzīnīni'lh ē jā iclacapuhuanui, masqui quincātamāmakchuyīcu'tunni'. 3 Quina'n iccāmaxquī'n talacapāstacni'. Tū iccāhuanin hui'xina'n ū'tza' ixlīcāna'. Jā tū iclacapāstacui'. Xa'iccāhuanicu'tunān ixtachihuīn Dios, ē xmān ū'tza' iccāquīlīlaklan. Jā iccāquī'a'kskāhuī'n. 4 Dios quincālaktzī'n xalactze ē quincāmacamaxquī'n na'icmāsu'yuyāuj xatze tachihuīn. Ū'tza' iclīmāsu'yuyāuj chuntza' chī Dios lacasqui'n. Quina'n ā'chulā' ictlahuacu'tunāuj ixtalacasqui'nīn Dios ē jā ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhuī't. Dios ū'tza' laktzī'n quilīstacna'ca'n. 5 Hui'xina'n ca'tzīyā'tit quina'n jā maktin iccāquīlīmāka'tlī'n. Nūn tū iccāquī'a'kskāhuī'maktīcu'tunni' mintumīnca'n. Huā'mā' Dios ca'tzī. 6 Jā xa'iclacasqui'nāuj caquincātalakachi'xcuhuī'n tachi'xcuhuī't, nūn hui'xina'n, nūn ā'makapitzīn, masqui quina'n ixapóstoles Cristo ē ū'tza' iclīminī'ni'nī'tauj caquilālakachi'xcuhuī'uj. 7 Līlacatzucu xa'iccātā'chihuīna'nān hua'chi chā'tin puscāt tī cāmaktaka'lha ixlacstīn. 8 Xa'iccāpāxquī'yān hui'xina'n. Ū'tza' xa'iccālīmaxquī'cu'tunān jā xmān xatze tachihuīn; xa'iccāmaxquī'cu'tunān nā quilatamatca'n, chī xa'iccāpāxquī'yān. 9 Tā'timīn, hui'xina'n lacapāstacā'tit chī xa'icscujāuj ē chī xa'icpātīyāuj chī na'iclīhuā'yanāuj. Quina'n jā xa'iccāmāmakasputūcu'tunān. Ū'tza' xa'iclīscujāuj cā'cuhuīni' ē tzī'sa a'cxni' xa'iccāmāsu'yuni'yān hui'xina'n ixtachihuīn Dios.

10 Hui'xina'n laktzī'ntit, ē Dios nā laktzī'lh chī xa'iccātā'hui'lan hui'xina'n tī a'ka'ī'yā'tit. Quina'n tzeya chi'xcuhuī'n xa'icuanī'tauj. Līlacatejtin xa'iclatā'kchokoyāuj. Nūn tū xa'ictlahuayāuj tū jā līmacuan. Chuntza' jā tī chā'tin tzē naquincālīmālacsu'yuyān. 11 Nā hui'xina'n ca'tzīyā'tit chī chā'tin xatāta' cāmaxquī' talacapāstacni' ixcamana', chuntza' quina'n xa'iccāmaxquī'yān talacapāstacni' milīpō'ktuca'n ē xa'iccāmākō'xamāka'tlī'yān. 12 Xa'iccāhuaniyān ixlacasqui'nca līlacatejtin nalatā'kchokoyā'tit chī Dios lacasqui'n. Dios ū'tza' tī cāta'sani'nī'ta'n jā xla' māpa'ksīni'n ē jā cā'tzēhuanī't.

13 Nā pō'ktu quilhtamacuj icmaxquī'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios chī hui'xina'n a'ka'ī'tit ixtachihuīn Dios a'cxni' xa'iccāhuaniyān. Hui'xina'n ca'tzītit ē a'ka'ī'tit tū iccāmāsu'yuni'n, ū'tza' ixtachihuīn Dios ē jā ixtachihuīnca'n

tachi'xcuhuī't. Ixlīcāna' ixtachihuīn Dios. Ū'tza' tū scuja na milīstacna'ca'n hui'xina'n tī a'ka'ī'yā'tit. 14 Hui'xina'n, tā'timīn, cā'a'nani'n chu lacxtim chī cā'a'nani'lh xalanī'n nac Judea tī tatapa'ksīni' Dios ē ta'a'ka'ī'ni' Jesucristo. Mintā'līmacchicca'n cātaputzastālani'n hui'xina'n. Israelitas taputzastālani'lh ixtā'israelitasca'n xalanī'n nac Judea tī ta'a'ka'ī'. 15 Israelitas tamaknīlh ixa'kchihuīna'nī'n Dios. Tamaknīlh Māpa'ksīni' Jesús. Ē quina'n quincātaputzastālani'n. Dios jā lakatī tū tatlahua xlaca'n. Xlaca'n tatā'lātlahua ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. 16 Xlaca'n jā quincātamakxtekān na'iccātā'chihuīna'nāuj tī jā israelitas. Quina'n iccātā'chihuīna'ncu'tunāuj ixpālacata nata'a'kapūtaxtu. Chuntza' israelitas ā'chulā' taka'lhī ixcuentaca'n. Ū'tza' nacālīmakapātīnīn Dios.

Pablo ixcālaka'mpalacu'tun xalanī'n nac Tesalónica

17 A'cxni' iccāmakxtekni' ē a'klhūhua' quilhtamacuj jā xa'iccālaktzī'nān, pō'ktu quilhtamacuj xa'iccālacapāstacān hui'xina'n ē xa'iccālaktzī'ncu'tunān. 18 Quina'n xa'iccālaka'ncu'tunāchā'n hui'xina'n. Quit, Pablo, xa'iccālaka'ncu'tunāchā'n maklhūhua'. Skāhuī'ni' jā quincāmakxtekni' na'ica'nāchāuj. 19 A'cxni' Māpa'ksīni' Jesucristo namin ē natahui'layāuj na ixlacatīn, na'iccālīpāxuhuayān ixpālacata a'ka'ī'yā'tit. Mimpālacataca'n naca'tzīcan chī xa'ictā'scujāuj Dios. 20 Chuntza' hui'xina'n quilāmaxquī'yāuj tapāxuhuān ē ka'tla' iclīmakca'tzīyāuj mimpālacataca'n.

3

1 Jā xa'icca'tzīyāuj chī ixlīlatlā'hua'nā'tit, ē jātza' xa'ictāyani'yāuj. Ictipuhuanui xa'iclatachokouj quilīmānca'n nac Atenas, 2 ē xa'iccālakmacā'ncha'n Timoteo, quintā'tinca'n. Xla' ī'scujni' Dios ē māsu'yu xatze tachihuīn tū ixla' Cristo. Iccālakmacā'ncha'n nacāmaxquī'yān talacapāstacni' ē nacāmaktāyayān ixpālacata ā'chulā' na'a'ka'ī'yā'tit. 3 Huā'mā' ictlahuáuj ixpālacata jā nataxtutāya'yā'tit ixpālacata tū līpātīni'mpā'na'ntit. Hui'xina'n ca'tzīyā'tittza' ixlacasqui'nca napātīni'nāuj huā'tzā'. 4 A'cxni' xa'iccātā'hui'lachā'n iccāhuanin chī nalīpātīni'nāuj. Chuntza' a'kspulalh. Ū'tza' huā'mā' ca'tzīyā'tit. 5 Ū'tza' iclīmacā'ncha' Timoteo. Jā xa'icca'tzī chī ixlīlatlā'hua'nā'tit, ē jātza' xa'ictāyani'. Xa'icca'tzīcu'tun palh ixa'ka'ī'yā'titcus. Quit xa'icca'tzīcu'tun palh skāhuī'ni' xmān ixcālīlaktzī'nī'ta'n. Chuntza' xmān xa'icscujtamaka'uj.

6 Chuhua'j Timoteo cālaka'nī'ta'ncha'n ē chimpālhtza'. Quincāhuaniyān chī tzej a'ka'ī'yā'tit ē chī lāpāxquī'yā'tit. Nā quincāhuaniyān chī quilālacapāstacmā'nanchāuj pō'ktu

quilhtamacuj ē quilāpāxquī'yāuj. Xla' quincāhuanin hui'xina'n quilālaktzī'ncu'tunāuj chuntza' chī iccālaktzī'ncu'tunān nā quina'n. 7 Icca'tzīuj hui'xina'n nā tzej a'ka'ī'yā'tit. Ū'tza' xa'iclīpāxuhuayāuj, masqui xa'icpātīni'mā'nauj ē masqui ixquincā'a'kspulamā'n tū jā tze. 8 Chuhua'j iclīpāxuhuayāuj ixpālacata icca'tzīujtza' hui'xina'n nā tzej a'ka'ī'ni'yā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n. 9 Chuhua'j tzē na'icmaxquī'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios mimpālacataca'n. Icmaxquī'yāuj lhūhua' tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata iclīpāxuhuayāuj na ixlacatīn Dios mimpālacataca'n. 10 Cā'cuhuīni' ē tzī'sa icsqui'ni'yāuj Dios ca'iccālaka'ncha'n hui'xina'n ixpālacata iccāmāsu'yuni'cu'tunān ā'macsti'na'j tū cāsputni'yāncus hui'xina'n chī a'ka'ī'yā'tit.

11 Dios, quinTāta'ca'n, ē quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo caquincātamakxtekni'n na'iccālaka'nāchā'n hui'xina'n. 12 Cacāmaktāyan Māpa'ksīni' ā'chulā' nalāpāxquī'yā'tit, ē ā'chulā' nacāpāxquī'yā'tit ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't, chuntza' chī quina'n iccāpāxquī'yān hui'xina'n. 13 Dios cacāmāhuixcānīn ē cacāmāpānūni'kō'n ixlīpō'ktu tū jā tze na milīstacna'ca'n ē chuntza' jā tī chā'tin tzē caticālīmālacsu'yun a'cxni' natāya'yā'tit na ixlacatīn quinTāta'ca'n Dios a'cxni' namimpala quiMāpa'ksīni'ca'n Jesús ē ixlīpō'ktuca'n tī ixla'.

4

A'ktin latamat tū Dios lacasqui'n

1 Ā'xmān iccāhuanicu'tunān hui'xina'n, tā'timīn. Quina'n iccāmāsu'yuni'n chī nalīlatā'kchokoyā'tit chuntza' chī Dios lacasqui'n. Chuntza' tlahua'pā'na'ntit. Chuhua'j quina'n iccāsqui'ni'yān hui'xina'n ē iccālīmaxquī'yān talacapāstacni' ixlīmāpa'ksīn Jesús: ā'chulā' chuntza' calatā'kchokotit.

2 Hui'xina'n lacapāstacā'tit tū iccālīmāsu'yuni'n ixlīmāpa'ksīn Māpa'ksīni' Jesús. 3 Dios lacasqui'n līlacatejtin nalatahui'la'yā'tit. Jā tika'lhī'yā'tit mintā'lāpāxquī'nca'n. 4 Caca'tzītit milīpō'ktuca'n chī naputzayā'tit mimpuscātca'n chuntza' chī minī'ni' na ixlacatīn Dios ē nā na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't. 5 Jā caputzatit mimpuscātca'n chī jā tze talacapāstacni' hua'chi tatlahua chi'xcuhuī'n tī jā talakapasa Dios. 6 Jā tika'lhī'yā'tit mintā'lāpāxquī'nca'n. Jā tilā'a'kskāhuī'yā'tit chuntza', ixpālacata chuntza' tū tze tlahuani'yā'tit ā'chā'tin chi'xcu'. QuiMāpa'ksīni'ca'n nacāmakapātīnīn tī chuntza' tatlahua. Ū'tza' huā'mā' iccāhuaninī'ta'n hui'xina'n xapūla. 7 Dios quincālacsacnī'ta'n ē xla' jā lacasqui'n natlahuayāuj tū jā tze. Quincālacsacnī'ta'n natlahuayāuj tū xatze na ixlacatīn Dios. 8 Tī jā natamākentaxtū huā'mā' tamāsu'yun, xlaca'n jā talakmaka'n chi'xcuhuī'n;

xlaca'n talakmaka'n Dios. Dios ū'tza' tī quincāmaxquī'yān Espíritu Santo.
9 Hui'xina'n lāpāxquī'yā'tit līta'timīn, ē chuntza' jā ixlacasqui'nca na'iccāhuaniyān jā tū ixpālacata huā'mā'. Dios cāmāsu'yuni'nī'ta'ntza' chī nalāpāxquī'yā'tit hui'xina'n. 10 Chuntza' jā xmān lāpāxquī'yā'tit; hui'xina'n nā cāpāxquī'yā'tit ixlīpō'ktuca'n tā'timīn xalanī'n na ixlīpō'ktu estado Macedonia. Iccāsqui'ni'yān ā'chulā' cacāpāxquī'tit. 11 Nalīhui'lī'yā'tit ca'cs natahui'la'yā'tit. Jā calīmaktanū'tit tū jā mimpālacataca'n. Calīscujtit mimacanca'n. Ū'tza' huā'mā' iccāhuaninī'ta'n pūla. 12 Chuntza' nacātalakachi'xcuhuī'yān xlaca'n tī jā ta'a'ka'ī' ixtachihuīn Dios. Nā chuntza' jā tū caticāsputni'n.

A'cxni' namimpala Māpa'ksīni'

13 Iclacasqui'nāuj caca'tzītit, tā'timīn, tū ixlīcāna' ixpālacata tī tanīnī'ttza'. Chuntza' jā catilīpuhuantit chī talīpuhuan xlaca'n tī jā taka'lhīmā'nalh natalakchā'n Cristo. 14 Quina'n a'ka'ī'yāuj Jesús nīlh ē nā lacastālancuana'nli. Nā chuntza' a'ka'ī'yāuj ixlīpō'ktuca'n tī ixta'a'ka'ī'ni' Jesús a'cxni' tanīlh, nā xlaca'n nacāmālacastālancuanī Dios a'cxni' namimpala Jesús.
15 Chuhua'j na'iccāhuaniyān tū huanli quiMāpa'ksīni'ca'n. A'cxni' namimpala Māpa'ksīni' Jesús, quina'n tī xalakahuancus jā caticāmakxtekui xlaca'n tī tanīnī'ttza'. 16 Tzamā' quilhtamacuj Māpa'ksīni' nayujāchi nac a'kapūn ē palha' nalīchihuīna'n līmāpa'ksīn. Xapuxcu' ángeles nata'sa. Namakata'sacan ixlīskoli' Dios. Ū'tza' nacālīmāca'tzīnīcan mimā'lhtza' Māpa'ksīni'. Xapūla natalacastālancuana'n xlaca'n tī ixta'a'ka'ī'ni' Cristo a'cxni' tanīlh. 17 Palaj tunca xlaca'n ē nā quina'n tī xalakahuancus, quilīpō'ktuca'n naquincātamakayāhua'yān nac poklhnu'. Nalakchā'nāuj Māpa'ksīni' nac cā'ū'nī'n tālhmā'n. Chuntza' pō'ktu quilhtamacuj natā'tahui'layāchāuj quiMāpa'ksīni'ca'n. 18 Huā'mā' tachihuīn nalālīmāpāstaquīyā'tit. Chuntza' nalālīmākō'xamāka'tlī'yā'tit.

5

1 Tā'timīn, jā ixlacasqui'nca na'iccāhuaniyān hui'xina'n jā'cxni' na'a'kspula huā'mā' ē jā'cxni' namin Māpa'ksīni'. 2 Hui'xina'n tzej ca'tzīyā'tit jā tī chā'tin ca'tzī jā'cxni' namin Māpa'ksīni'. Xamaktin namin hua'chi chī min chā'tin ka'lhāna' tzī'sa. 3 A'cxni' natahuan xalanī'n nac cā'quilhtamacuj: "Ca'cs hui'lāna'uj; jā tū catilalh", xamaktin nala lakuat. Palaj nala lakuat hua'chi a'cxni' nachini' ixtaca'tzāt chā'tin puscāt a'cxni' namālacatuncuhuī'nī chā'tin ska'ta'. Jā catitapūtaxtuni'lh lakuat. 4 Xlaca'n jā talakapasa Dios ē jā taca'tzī palh Jesucristo

namimpala. Xamaktin natasu'yu hua'chi a'cxni' namin
chā'tin ka'lhāna' tzī'sa. Hui'xina'n jā chuntza' chī xlaca'n.
Hui'xina'n, tā'timīn, lakapasā'tittza' ixtachihuīn Dios ē
ka'lhīpā'na'ntit Jesucristo hasta a'cxni' namin. 5 Hui'xina'n
xalanī'n nac cā'cuhuīni' ē latlā'hua'nā'tit nac cā'xkaka. Quina'n
jātza' xalanī'n nac cā'tzī'sni'. Jātza' latlā'huanāuj jā cā'pucsua'.
6 Hua'chi ixtalhtatanī't xlaca'n tī jā talakapasa ixtachihuīn
Dios. Jā calauj chī xlaca'n. Skalalh calauj ē cuenta catlahuáuj
jā natlahuayāuj tū jā tze. 7 Cā'tzī'sni' lhtatacan ē cā'tzī'sni'
ka'chīcan. Xalanī'n nac cā'tzī'sni' hua'chi ixtalhtatanī't ē
hua'chi ixtaka'chīnī't, ixpālacata jā talacapāstaca tū ixla' Dios
ē jā tatlahua cuenta chī lacatejtin natalatā'kchoko. 8 Quina'n
jā chuntza' chī xlaca'n. Quina'n xalanī'n nac cā'cuhuīni'.
Tropa ka'lhī ixlu'xu' xalīcā'n tū nalītamaktāya ixlīstacna'.
Quina'n ka'lhīyāuj tū nalītamaktāyayāuj nac quilīstacna'ca'n.
A'ka'ī'ni'yāuj Jesucristo ē pāxquī'ninā uj chuntza' chī xla'
quincāmāsu'yuni'n. Ū'tza' līlītamaktāyayāuj na quilīstacna'ca'n.
Ū'tza' jā makxteka natanū na quilīstacna'ca'n tū jā tze. Tropa
ka'lhī ixtā'knu' xalīcā'n tū nalītamaktāya ixa'kxāk. Quina'n
ka'lhīyāuj tū nalītamaktāyayāuj quintalacapāstacni'ca'n.
Quina'n a'ka'ī'yāuj na'a'kapūtaxtuyāuj. Ū'tza' līlītamaktāyayāuj.
Ū'tza' jā makxteka natanū tū jā tze talacapāstacni'. 9 Dios
quincālacsacnī'ta'n ē jā quincāmakapātīnīncu'tunān a'cxni'
naputzāna'nīkō'. Quincālacsacni' naquincāmakapūtaxtūyān
quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. 10 Jesucristo, xla' līnīlh ixpālacata
quina'n natā'tahui'layāuj xla' jā hui'lacha', palh nīnī'taujtza' o
lakahuanāujcus a'cxni' xla' namimpala. 11 Ū'tza' huā'mā'
calālīmaxquī'tit talacapāstacni' ē calāmāhuixcānī'tit chuntza'
chī tlahuapā'na'ntit hui'xina'n chuhua'j.

Pablo cāmaxquī'lh talacapāstacni' tā'timīn

12 Tā'timīn, iccālīsāhuaniyān cacālakachi'xcuhuī'tit tī tascuja
na milacpu'nanca'n, tī cātamāsu'yuni'yān ē cātastacyāhuayān
na ixlacatīn Dios. 13 Cacālakachi'xcuhuī'tit ē cacāpāxquī'tit
ixpālacata ixtascujūtca'n. Hui'xina'n calāpāxquī'tit.

14 Iccāmaxquī'yān talacapāstacni', tā'timīn. Cacāquilhnī'tit
macsti'na'j tī xmān talatlā'huan ē jā tascujcu'tun.
Cacāhuanilī'pintit tī tataxlajuani'nī't. Cacāmaktāya'tit tī jāna'j
tzej ta'a'ka'ī'. Cacātāyani'tit ixlīpō'ktuca'n.

15 Calīhui'lī'tit nalātlahuani'yā'tit tū tze. Nā chuntza'
cacātlahuani'tit ixlīpō'ktuca'n tū tze. Jā titlahuani'yā'tit ā'chā'tin
tū jā tze, masqui xla' cātlahuani'nī'ta'n tū jā tze.

16 Pō'ktu quilhtamacuj capāxuhua'tit. 17 Pō'ktu quilhtamacuj
ca'orarlī'tit. 18 Camaxquī'tit tapāxcatca'tzīn Dios catūxcuhuālh
tū nacā'a'kspulayān. Chuntza' Dios lacasqui'n natlahua'yā'tit
hui'xina'n tī tapa'ksīni'yā'tit Cristo Jesús.

19 Jā camāmixīni'tit ixtaxkaket Espíritu Santo. 20 Jā calakmaka'ntit tū tahuan ixa'kchihuīna'nī'n Dios. 21 Tzej nalacapāstacā'tit palh tze o jā tze tū tahuan ē camaktīni'ntit tū tze. 22 Camakxtektit pō'ktu tū jā tze.

23 Chu ū'tza' Dios cacātlahuan hui'xina'n lactze. Dios ū'tza' tī quincāmakapāxuīyān. Icsqui'ni' Dios cacāmaktāyan jā natlahua'yā'tit tū jā tze. Cacāmaktāyan jā natanū tū jā tze na mintalacapāstacni'ca'n ē na milīstacna'ca'n hasta a'cxni' namin quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. 24 Ixlīpō'ktu huā'mā' Dios nacātlahuani'yān ixpālacata ū'tza' tī cālacsacnī'ta'n ē ū'tza' pō'ktu quilhtamacuj mākentaxtūkō'.

Ā'xmān tasicua'lanālani'

25 Tā'timīn, ca'orarlī'tit quimpālacataca'n.

26 Cacāsaludarlītit ē cacāsko'ka'tit ixlīpō'ktuca'n tā'timīn chuntza' chī minī'ni' chī līta'timīn tī tatapa'ksīni' Dios.

27 Iccālīmacamaxquī'yān ixlīmāpa'ksīn Māpa'ksīni' cacālīkelhtahua'ka'ni'kō'tit ixlīpō'ktuca'n tā'timīn huā'mā' carta tū ictzo'kmā'lh.

28 Cacāsicua'lanātlahuan quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Amén.

2 Tesalonicenses

Pablo ē tī ixtatā'scuja tatzo'kli a'ktin carta

1 Ictzo'knunāuj quina'n, Pablo ē Silvano ē Timoteo.
Iccātzo'knuni'yān hui'xina'n xalanī'n nac Tesalónica tī
a'ka'ī'yā'tit ē tapa'ksīni'yā'tit Dios quinTāta'ca'n ē nā
Māpa'ksīni' Jesucristo. 2 Cacāsicua'lanātlahuan Dios
quinTāta'ca'n ē Māpa'ksīni' Jesucristo ē cacāmakapāxuīn.

Dios nacāmakapātīnīn tī talaclē'n

3 Quina'n icca'tzīyāuj hui'xina'n a'ka'ī'pā'na'ntit ā'chulā' ē
milīpō'ktuca'n lāpāxquī'pā'na'ntit ā'chulā'. Ū'tza' ixlacasqui'nca
nalīmaxquī'yāuj pō'ktu quilhtamacuj tapāxcatca'tzīn Dios.
Chuntza' minī'ni'. 4 Ū'tza' quina'n iclīka'lhīyāuj tapāxuhuān
a'cxni' iccāhuaniyāuj xlaca'n tī tatapa'ksīni' Dios, chī hui'xina'n
latlā'hua'nā'tit. Iccāhuaniyāuj chī hui'xina'n tzej a'ka'ī'yā'titcus
ē jā tamakchuyīnī'ta'ntit masqui cātalīputzastālani'yān
hui'xina'n ē pātīyā'tit lhūhua' catūhuālh. 5 Chuntza' lītasu'yu
Dios tzej ca'tzī chī nalīputzāna'nīkō'. Chuntza' lītasu'yu
Dios nacālaktzī'nān lactze ē chuntza' tzē natanū'yā'tit jā
xla' māpa'ksīni'n. Hui'xina'n tapa'ksīni'yā'tit Dios. Ū'tza'
līpātīni'mpā'na'ntit.

6 Ca'tzīyāuj chī tze nalīputzāna'nī Dios. Tī cātaputzastālani'yān
hui'xina'n xlaca'n nataxoko na ixlacatīn Dios ē xla'
nacāmakapātīnīn. 7 Dios namājaxī chī līpātīni'nāuj hasta
a'cxni' natasu'yu Māpa'ksīni' Jesús. Naminācha' nac a'kapūn.
Natatā'min ixángeles tī taka'lhī lītli'hui'qui. 8 Jesucristo
namin ē nacāmakapātīnīnkō' tī jā talakapascu'tunli Dios ē
jā takexmatni'cu'tunli xatze tachihuīn ixla' quiMāpa'ksīni'ca'n
Jesucristo. 9 Xlaca'n nacāmakapātīnīn Dios pō'ktu
quilhtamacuj. Nacāmāxtumlīcan pō'ktu quilhtamacuj na
ixlacatīn Dios ē na ixtaxkaket tū māsu'yu ixlītli'hui'qui
Dios. 10 Tzamā' quilhtamacuj a'cxni' namin Māpa'ksīni',
natalakachi'xcuhuī' ixtachi'xcuhuī't, ē natalē'cnīni'n
ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'. Nā chuntza' natlahua'yā'tit nā
hui'xina'n ixpālacata a'ka'ī'nī'ta'ntit tū iccāhuanin.

11 Ū'tza' iclī'orarlīyāuj pō'ktu quilhtamacuj mimpālacataca'n.
Icsqui'ni'yāuj Dios tzej nalatā'kchokoyā'tit hui'xina'n, chuntza'
chī ixlacasqui'nca natalatā'kchoko xlaca'n tī cālacsacnī't Dios,
ixpālacata Dios nacālaktzī'nān lactze hui'xina'n. Icsqui'ni'yāuj
Dios cacāmaktāyan namākentaxtūyā'tit ixlīpō'ktu xatze minta-
lacapāstacni'ca'n, ē pō'ktu tze tū tlahua'cu'tunā'tit ixpālacata
a'ka'ī'nī'ta'ntittza'. Ixlīpō'ktu huā'mā' Dios tzē natlahua
ixpālacata ka'lhī līmāpa'ksīn. 12 Chuntza' nalakachi'xcuhuī'can

quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo mimpālacataca'n, ē hui'xina'n nacātalakachi'xcuhuī'yān, ixpālacata ka'lhī talakalhu'mān quinDiosca'n ē quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

2

Chi'xcu' tī ā'chulā' jā tze

1 Chuhua'j na'iccāhuaniyān, tā'timīn, tū na'a'kspula a'cxni' namin quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo, ē chī quina'n nalatalacx-timīyāuj na ixlacatīn. Ixpālacata huā'mā', iccāhuanicu'tunān catūhuālh. 2 Jā catamakxtektit nacātamāmakchuyīyān mintalacapāstacni'ca'n. Jā catamakchuyī'tit a'cxni' huancan chinī'ttza' quilhtamacuj tū napūmin Māpa'ksīni'. Palhāsā' chuntza' cāhuanin chā'tin ixa'kchihuīna' Dios o chā'tin tī māsu'yu ixtachihuīn Dios. Palhāsā' catīhuālh cāhuanin iccāmacā'ni'nī'ta'ncha'n a'ktin carta jā xa'ictzo'knī'tauj chinī'ttza' quilhtamacuj tū napūmin Māpa'ksīni'. Jā ixlīcāna'. Jā chuntza' ictzo'knunī't. 3 Jā cacāta'a'kskāhuī'n nūn maktin. Tzamā' quilhtamacuj jāna'j catilalh. Pūla lhūhua' natalakaspi'tni' Dios, ē natasu'yu chā'tin chi'xcu' tī ā'chulā' jā tzeya chi'xcu'. Xla' līhui'līcanī't na'a'n nac pūpātīn. 4 Xla' nala ixtā'lāquiclhlaktzi'ca'n ixlīpō'ktu tī cāhuanican dioses ē ixlīpō'ktu tū cālaktaquilhpūtacan. Xla' natahui'la na ixtemplo Dios ē nahuan: “Quit Dios.”

5 ¿Chu jā lacapāstacā'tit chī xa'iccāhuaniyān pō'ktu huā'mā' a'cxni' xa'iccātā'hui'lan hui'xina'n? 6 Hui'xina'n ca'tzīyā'tit tū jā makxteka natasu'yu chuhua'j tzamā' chi'xcu' tī jā tzeya chi'xcu'. Hasta a'cxni' līlacsacni' a'ktin quilhtamacuj, hasta a'cxni' natasu'yu. 7 Chuhua'j tzē'k līscujmā'lh ixlīmāpa'ksīn skāhuī'ni'. Chuntza' tzē'k scujmā'lh hasta namāpānūcan tī jā makxteka tasu'yu tzamā' chi'xcu' tī jā tze. 8 Palaj tunca natasu'yu. Ā'līstān natasu'yu Māpa'ksīni' Jesucristo. Xla' xmān nasu'nu ē chuntza' nalīmaknī tzamā' chi'xcu' tī jā tzeya chi'xcu'. Jesucristo ka'lhī līmāpa'ksīn. Xmān natasu'yu, ē xmān chuntza' nalīmālaksputū ixlīmāpa'ksīn tzamā' chi'xcu' tī jā tzeya chi'xcu'. 9 A'cxni' namin chi'xcu' tī jā tzeya chi'xcu', xla' naka'lhī ixlīmāpa'ksīn skāhuī'ni' ē natlahua kempālhūhua' lī'a'cnīn tū nalī'a'kskāhuī'nin. 10 Xla' quiclhca'tzan, ē nacā'a'kskāhuī' xlaca'n tī natapātīni'n nac pūpātīn. Natapātīni'n a'ntza' ixpālacata jā tamaktīni'ncu'tunli ixtachihuīn Dios tū ixlīcāna' ē tū māsu'yu chī lī'a'kapūtaxtucan. 11 Jā tamaktīni'ncu'tunli tū ixlīcāna', ē ū'tza' Dios cālīmakxteka nacā'a'kskāhuī'can. Ū'tza' talī'a'ka'ī' tū jā ixlīcāna'. 12 Chuntza' Dios nacāputzāna'nīkō' ē nacāmakapātīnīnkō' ixlīpō'ktuca'n tī jā ta'a'ka'ī'lh tū ixlīcāna' ē xmān ixtalakatī natatlahua tū jā tze.

Dios cāmakapūtaxtūcu'tun tachi'xcuhuī't

13 Chuhua'j, tā'timīn, ca'tzīyāuj cāpāxquī'yān Māpa'ksīni'. Chuhua'j ixlacasqui'nca na'icmaxquī'yāuj pāxcatca'tzīn Dios pō'ktu quilhtamacuj ixpālacata Dios cālacsacni' hui'xina'n a'cxni' jāna'j ixa'nan cā'quilhtamacuj, ixpālacata na'a'kapūtaxtuyā'tit. Hui'xina'n a'ka'ī'yā'tit tū ixlīcāna' ē Espíritu Santo lactze cātlahuan hui'xina'n, ē chuntza' Dios cālīmakapūtaxtūyān hui'xina'n. 14 Quina'n iccālē'ni'cha'n xatze tachihuīn ixla' Jesucristo. Chuntza' cālīta'sani'n Dios. Xla' cāta'sani'n hui'xina'n ē chuntza' hui'xina'n nalakchipinā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo nac a'kapūn jā cā'tzēhuanī't.

15 Ū'tza' xa'nca' calītāya'tit, tā'timīn, ē jā camakxtektit tamāsu'yun tū iccāhuanin ē tū ictzo'kui nac carta. 16 Dios quinTāta'ca'n, xla' quincāpāxquī'yān ē quincāmāhuixcānīyān pō'ktu quilhtamacuj. Xla' quincāmaxquī'yān tū ixlīcāna' ixpālacata xla' lakalhu'manīni'n. 17 Icsqui'ni'yāuj Māpa'ksīni' Jesucristo ē Dios quinTāta'ca'n cacātamaxquī'n tako'xamāka'tlī'n ē cacātamāhuixcānīn ē chuntza' natlahua'yā'tit ē nahuanā'tit pō'ktu tū tze.

3

Pablo cāsqui'ni'lh tā'timīn catalī'orarlīlh ixpālacata

1 Chuhua'j, tā'timīn, ca'orarlī'tit quimpālacataca'n. Casqui'ntit calē'nca ixtachihuīn Dios calhāxcuhuālh ē calakachi'xcuhuī'ca chuntza' chī lakachi'xcuhuī'tit hui'xina'n. 2 Nā casqui'ni'tit Dios caquincāmakapūtaxtūn na ixlīmāpa'ksīnca'n tī quiclh taca'tzan chi'xcuhuī'n tī tatlahua tū jā tze. Ā'makapitzīn tachi'xcuhuī't jā ta'a'ka'ī' ē ū'tza' lī'a'nan tachi'xcuhuī't tī quiclh taca'tzan. 3 Māpa'ksīni' pō'ktu quilhtamacuj mākentaxtūkō'. Xla' nacāmātli'hui'clhān ē nacāmaktaka'lhān ē chuntza' jā caticā'a'kskāhuī'n skāhuī'ni'. 4 Quina'n iclīpāhuanāuj Māpa'ksīni'. Ū'tza' tī cāmaktāyayān. Ū'tza' iclīca'tzīyāuj palh tlahua'pā'na'ntit tū iccāhuanin ē ā'chulā' natlahua'yā'tit. 5 Cacāmaktāyan hui'xina'n Māpa'ksīni' Jesucristo ā'chulā' naca'tzīyā'tit chī Dios cāpāxquī'yān. Cacāmaktāyan natāyani'yā'tit tū cā'a'nani'yān, chuntza' chī Cristo tāyani'kō'lh.

Ixlacasqui'nca natascuja ixlīpō'ktuca'n

6 Chuhua'j, tā'timīn, iccālīmāpa'ksīyān ixtacuhuīni' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Cacātapekpānūni'tit ixlīpō'ktuca'n tā'timīn tī xmān talatlā'huan ē jā takexmatni' tamāsu'yun tū iccāhuaninī'ta'n hui'xina'n. 7 Hui'xina'n ca'tzīyā'tittza' ixlacasqui'nca naquilāmaksca'txtuyāuj chī xa'icscujāuj. Quina'n jā līlhquititni' xa'icuanī'tauj a'cxni' xa'iccātā'hui'lachā'n hui'xina'n. 8 Iccāxokouj tī ixquincāmāhuī'yān. Xa'ictatzihuīcsāuj xa'icscujāuj cā'cuhuīni'

ē tzī'sa ixpālacata quina'n jā xa'iccāmāmakasputūcu'tunān.
9 Masqui xa'icka'lhīyāuj līmāpa'ksīn ixquilāmāhuī'uj,
quina'n xa'icscujāuj ixpālacata xa'iclacasqui'nāuj hui'xina'n
naquilāmaksca'tāuj. 10 A'cxni' xa'iccātā'hui'lachā'n hui'xina'n,
iccāhuanin chuntza': Palh a'nan tī jā scujcu'tun, jā cahuā'yalh.
11 Quincātahuaniyān makapitzīn chī hui'xina'n līlhquititni' ē
talīmaktanū tū jā ixcuentaca'n ē nūn tū tatlahua tascujūt.
12 Xlaca'n iccāmāpa'ksīyāuj ē iccālīmaxquī'yāuj talacapāstacni'
ixlīmāpa'ksīn Jesucristo: Ca'cs catatahui'lalh ē catascujli ē
chuntza' natahuā'yan.
13 Tā'timīn, jā calakachipini'tit natlahua'yā'tit tū xatze.
14 Palh catīhuālh jā kexmatni'cu'tun tū ictzo'knī'tauj nac
huā'mā' carta, caxa'ncalaktzī'ntit tīchu. Jā catā'talakxtimī'tit
xla'. Chuntza' nalīmāxana'n xla'. 15 Jā caquiclhlaktzī'ntit.
Calīmāpa'ksī'tit hua'chi mintā'tinca'n.

Ā'xmān tasicua'lanālani'

16 Māpa'ksīni' Jesucristo ū'tza' tī quincāmakapāxuīyān.
Cacāmakapāxuīn hui'xina'n pō'ktu quilhtamacuj catūxcuhuālh
nacā'a'kspulayān. Māpa'ksīni' pō'ktu quilhtamacuj
cacātā'tahui'lan milīpō'ktuca'n.
17 Quit Pablo iclītzo'ka quimacan huā'mā' saludos.
Ū'tza' huā'mā' ixlīlakapascan ixlīpō'ktu quincartas.
Chuntza' iccātzo'ka. 18 QuiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo
cacāsicua'lanātlahuan milīpō'ktuca'n hui'xina'n. Amén.

1 Timoteo

Pablo tzo'knuni'lh Timoteo

1 Quit Pablo, ixapóstol Jesucristo chī ixtalīmāpa'ksīn Dios
tī makapūtaxtūnu'n ē Jesucristo tī a'ka'ī'ni'yāuj. 2 Timoteo,
quit ictzo'knuni'mā'n. Icmā'a'ka'ī'nīn ixtachihuīn Dios ē
chuntza' hui'x hua'chi quinka'hua'cha. Dios camaktaka'lhni'
ē calakalhu'mani'. Tzej calatahui'la' ixpālacata quinTāta'ca'n
Dios ē Jesucristo quiMāpa'ksīni'ca'n.

Māpa'ksīlh ixpālacata tī tamāsu'yu tū jā ixlīcāna'

3 A'cxni' xa'ica'mā'lh nac Macedonia, icuanin ixtachoko
nac Efeso nacāmāpa'ksīya' ā'makapitzīn jātza' catamāsu'yulh tū
jā ixlīcāna' ixpālacata Cristo. 4 Nā icuanin nacāhuaniya' jā
ixcuentaca'n tzamā' listas ixtacuhuīni'ca'n ixnapapana'ca'n
ē tū xmān cuentos ixpālacata ixnapapana'ca'n. Tzamā' jā
tze; xmān talālītā'chihuīna'n ē jātza' tasca'ta tū ixtalacasqui'nīn
Dios.

5 Quina'n cāmāsu'yuni'yāuj chī ixlacasqui'nca natalakpalī
ixtalacapāstacni'ca'n. Ū'tza' līlāpāxquī'can. 6 Ā'makapitzīn
tapātza'nkānī't ē ū'tza' lītasu'yu chu tlakaj talālīhuani. 7 Xlaca'n
tamāsu'yucu'tun ixlīmāpa'ksīn Moisés ē jā tzej taca'tzī tū
huanicu'tun. Ē jā taca'tzī tū tahuan. Talīchihuīna'n masqui jā
taca'tzī.

8 Ca'tzīyāuj tze līmāpa'ksīn tū tzo'kli Moisés palh
lakachi'xcuhuī'can ē palh jā lakpalīcan. 9 Xalactze chi'xcuhuī'n
jā tamaclacasqui'n līmāpa'ksīn. Tamaclacasqui'n līmāpa'ksīn
tī jā tze ē tī jā takexmatcu'tun ē tī talaclē'n ē jā ta'a'ka'ī'ni'
ixtachihuīn Dios. Nā tamaclacasqui'n xlaca'n tī jā tū
talakachi'xcuhuī' ē tī tamaknī ixtāta'ca'n, o ixtzī'ca'n, o
ā'chā'tin chi'xcu'. 10 Tamaclacasqui'n līmāpa'ksīn tī taka'lhī
ixtā'lāpāxquī'nca'n ē tī taka'lhī chā'tin chi'xcu' hua'chi
ixpuscāt ē tī ta'a'kskāhuī'ni'n ē tī taka'lhan lacstīn ē tī
tahuan tū jā ixlīcāna' na ixlacatīn juez. Tamaclacasqui'n
līmāpa'ksīn ixlīpō'ktuca'n tī tatlahua catūhuālh tū jā
ixtā'chuntza' chī ixtachihuīn Dios. 11 Ū'tza' ixtachihuīn Dios tū
quimacamaxquī'ca namāsca'tīni'n ē ū'tza' quincāhuaniyān chī
xkaka Dios ē sicua'lanātlahuanī't xla'.

Maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios

12 Icmaxquī' tapāxcatca'tzīn quiMāpa'ksīni' Cristo Jesús.
Quilaktzī'nī't tze ē chuntza' na'ictā'scuja ē na'icmāsu'yu ix-
tachihuīn Dios. Quimāhuixcānīlh chī tzej na'icscuja. 13 Xapūla
jā tze chī iccālīchihuīna'nli tī ixta'a'ka'ī' ē xa'iccāputzatokoke
ē xa'iccālakapala xlaca'n. Jā xa'icca'tzī tū xa'ictlahuamā'lh ē

jāna'j xa'ica'ka'ī'nī't. Ū't*za'* Dios quilīlakalhu'manli. 14 Lhūhua' quilakalhu'manli quiMāpa'ksīni'ca'n ē quimā'a'ka'ī'nīlh. Chuntza' quimāsu'yuni'lh chī na'icpāxquī'nin chuntza' chī Jesucristo pāxquī'nin ixpālacata ictapa'ksīni't*za'* xla'.

15 Ixlacasqui'nca na'a'ka'ī'ni'can huā'mā' tachihuīn tū ixlīcāna': Cristo Jesús milh nac cā'quilhtamacuj nacāmakapūtaxtū tī talaclē'n. Icpuhuan quit ā'chulā' xa'iclaclē'n ē jā ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. 16 Masqui quit ā'chulā' xa'iclaclē'n, Jesucristo quilakalhu'manli ē ū't*za'* līmāsu'yu chī līlacatzucu naka'lhī hasta a'cxni' na'a'ka'ī'can. Quilakalhu'manli quit, nā nacālakalhu'man ixlīpō'ktuca'n tī nata'a'ka'ī' ē chuntza' natalīka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilaksputli. 17 Calakachi'xcuhuī'ca Xapuxcu' tī Xapuxcu' pō'ktu quilhtamacuj. Xla' jā maktin catisputli ē jāla laktzī'ncan. Xmān xla' Dios. Calaktaquilhpūtaca ē calakachi'xcuhuī'ca pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

18 Timoteo, huā'mā' līmāpa'ksīn icmacamaxquī'yān. Iclacapāstacmā'lh tū huancanī't mimpālacata a'cxni' Dios māsu'yulh tū mintascujūt nahuan. Nā hui'x calacapāstacti tzamā' tachihuīn ē chuntza' naka'lhī'ya' līt*li'hui'qui* ē tzej nalīmāsu'yu ixtachihuīn Dios. 19 Jā tipātza'nkāya' tū a'ka'ī'nī't*a'*. Jā catlahua' tū hui'x ca't*zīya'* tū jā tze. Ā'makapitzīn tatlahuanī't tū jā tze masqui ixtamakca't*zī* jā tze tū ixtatlahuamā'nalh. Chuntza' talītaxtutāyalh na ixtej Dios. 20 Chā'tu' xlaca'n cāhuanican Himeneo ē Alejandro. Iccāmacamāstā'lh xlaca'n na ixmacan skāhuī'ni' ē xla' nacāmakapātīnīn ē chuntza' jātza' catita'a'ksa'nli Dios.

2

Chī nata'orarlī

1 Icuaniyān huā'mā'. Cacāmāsu'yuni' tachi'xcuhuī't chī xlīlakalīyān natasqui'ni' Dios tū tamaclacasqui'n ē natasqui'ni' ixpālacataca'n ā'makapitzīn tachi'xcuhuī't. Nā natamaxquī' tapāxcatca't*zīn* Dios ixlīpō'ktu tū cāmaxquī'nī't. 2 Cacāmāsu'yuni' chī natasqui'ni' Dios nacāmaktāya rey ē ā'makapitzīn scujnī'n ē ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Chuntza' ca'cs natahui'layāuj ē natlahuayāuj ixtalacasqui'nīn Dios ē jā natlahuayāuj tū jā tū līmacuan.

3 Tī lakalīyān nasqui'ni' Dios chuntza', xla' tlahuamā'lh tū tze ē tū nalīpāxuhua Dios Makapūtaxtūnu'. 4 Dios lacasqui'n ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't cata'a'kapūtaxtulh ē ixlīpō'ktuca'n catalakapasli tū ixlīcāna'. 5 Xmān chā'tin Dios huī'lh. Xmān chā'tin tī cāmāko'xamixī Dios ē tachi'xcuhuī't ē ū't*za'* tī huanican Jesucristo. Xla' Dios ē nā xla' chi'xcu' ixuanī't. 6 Xla' ixlīmān tamacamāstā'lh nanī. Chuntza' līxokokō'lh ixlīpō'ktu tū tachi'xcuhuī't ixtamaklaclē'n

Dios ē cāmakapūtaxtūlh. A'cxni' Dios lacasqui'nli a'cxni'
a'kspulalh. 7 Quilacsacli chī ixa'kchihuīna' ē quilīhui'līlh
chī apóstol na'iccāmāsu'yuni' tū ixlīcāna' tī jā israelitas. Nā
iccāmāsu'yuni' chī nalī'a'kapūtaxtucan. Ixlīcāna' tū icuaniyān.
Jā ica'kskāhuī'yān.

8 Iclacasqui'n ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't calhāxcuhuālh nac
cā'quilhtamacuj natatlahua ixoracionca'n. A'cxni' tamakyāhua
ixmacanca'n nata'orarlīni' Dios, cuenta catatlahualh tze
ixlīstacna'ca'n, ē jā natasītzī'tāya ē jā natapuhuan tū jā tze
ixpālacata ā'chā'tin. 9 Ixlacasqui'nca tzu'ma'jan ē puscan
natalhakā' ixlu'xu'ca'n tū minī'ni' ē jā catilīmāxana'lh. Jā
ixlacasqui'nca natahui'lī lhūhua' cintaj o xa'nat na ixya'jca'n;
xmān tzej natako'nkxnun. Jā ka'tla' natalīmakca'tzī ix-
tapixnu'ca'n oro nūn perla. Ē jā ka'tla' natalīmakca'tzī
ixlu'xu'ca'n tū xatapala xla'. 10 Ixlacasqui'nca natatlahua tū
tze. Ū'tza' minī'ni' ē chuntza' natalītasu'yu ta'a'ka'ī'ni' ixtachi-
huīn Dios. 11 A'ntza' jā takēstokcan natalakachi'xcuhuī' Dios,
puscan ca'cs catatahuī'lh natasca'ta ē natakexmata. 12 Quit
jā icmakxteka chā'tin puscāt camāsu'yulh nūn cacāmāpa'ksīlh
chi'xcuhuī'n. Xla' ca'cs catahui'lalh 13 ixpālacata pūla Dios
cāxtlahualh Adán ē ā'līstān tlahualh Eva. 14 Jā a'kskāhuī'ca
Adán; skāhuī'ni' ā'kskāhuī'lh puscāt. Chuntza' līzuculh tū jā
tze. 15 Ixtascujūt puscāt, ū'tza' cāmāsu'yuni' ixlacstīn. Palh
na'a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios ē ka'lhī tapāxquī'n ē palh tze ixta-
lacapāstacni' ē jā natlahua tū jā minī'ni' ē palh tzej latlā'huan,
namakapūtaxtūcan.

3

Chī natalītaxtu maktaka'lhna'nī'n

1 Ixlīcāna' huā'mā' tachihuīn: Palh chā'tin lītaxtucu'tun ix-
maktaka'lhna'ca'n tī ta'a'ka'ī', huā'mā' chi'xcu' lacasqui'n tas-
cujūt tū tze. 2 Ixlacasqui'nca tī maktaka'lhna'n jā maktin cat-
lahualh tū tzē nalī'a'ksa'ncan. Xmān chā'tin ixpuscāt caka'lhīlh.
Līlacatejtin catahui'lalh. Xla' nalīhui'lī jā natlahua tū jā tze.
Tzeya chi'xcu' cahuanli xla' ē tze cahuanli ixtalacapāstacni'.
Tzej cacāmānūlh ā'makapitzīn na ixchic. Tzej camāsu'yulh.
3 Jā cako'tli. Jā cacātucsli ā'makapitzīn. Pō'ktu quilhtamacuj
cacāpāxquī'lh. Jā palaj casītzī'lh. Jā calīpāhuanli ixtumīn.
4 Tzej camāpa'ksīni'lh na ixchic. Ixcamana' catakexmatni'lh
ē catalakachi'xcuhuī'lh. 5 Palh chi'xcu' jāla māpa'ksīni'n
na ixchic, ¿chī nacālīmaktaka'lha tī ta'a'ka'ī'ni' ixtachihuīn
Dios? 6 Jāla catihui'līca namaktaka'lhna'n tī ā'cus a'ka'ī'lh.
Ka'tla' nalīmakca'tzī ē chuntza' na'a'kspula xla' chī a'kspulanī't
skāhuī'ni'. 7 Ixlacasqui'nca maktaka'lhna' tzeya chi'xcu'

cahuanli ē hasta tī jā ta'a'ka'ī' natalakachi'xcuhuī'. Chuntza' jā tū catilī'a'ksa'nca ē jā catitlajalh skāhuī'ni'.

Chī nala diácono

8 Diácono, ū'tza' tī namaktāyana'n nac templo. Nā ixlacasqui'nca diácono lacatejtin catahuī'lh. Diácono jā catlahualh a'ktu' ixlacan ē jā caka'chīlh. Jā capuhuanli naka'lhī tumīn tū jā ixla'. 9 Tze cahuanli ixtalacapāstacni' ē tzej cakexmatli ixlīpō'ktu tū Dios quincāmāsu'yuni'n na'a'ka'ī'yāuj. 10 Ixlacasqui'nca pūla naca'tzīcan chī latlā'huan. Palh jā tū tū nalī'a'ksa'ncan catūhuālh, a'cxni' tzē natahui'la ixlīdiácono. 11 Puscan, nā ixlacasqui'nca lacatejtin catalatā'kchokolh. Jā cata'a'ksa'nli ā'chā'tin. Jā cataka'chīlh. Pō'ktu quilhtamacuj catamākentaxtūlh ixtascujūtca'n. 12 Chi'xcu' tī diácono caka'lhīlh xmān chā'tin ixpuscāt. Tzej camāpa'ksīni'lh na ixchic ē catakexmatni'lh ixlacstīn. 13 Tī tzej mākentaxtū ixlīdiácono, ū'tza' ixlīpō'ktuca'n talakachi'xcuhuī'. Xla' jā catijicua'nli nahuan tapa'ksīni' Jesucristo.

Tū a'ka'ī'yāuj

14 Chuntza' iclītzo'knuni'mā'n masqui icpuhuan palaj na'ica'nācha'. 15 Masqui na'ictamakapalī, chuhua'j ca'tzīya' chī ixlacasqui'nca nalītahui'layāuj quilīpō'ktuca'n tī a'ka'ī'ni'yāuj ixtachihuīn Dios. Quina'n hua'chi ixtemplo Dios tī pō'ktu quilhtamacuj huī'lh. Quina'n lītāyayāuj tū ixlīcāna' ixpālacata Jesucristo. 16 Ca'tzīyāuj tū a'ka'ī'yāuj, ū'tza' jāla ca'tzīkō'can. Ū'tza' huā'mā' tū a'ka'ī'yāuj:

Dios lītaxtulh chā'tin chi'xcu' tī huanican Jesús.
Espíritu Santo tzej līmāsu'yulh tze xla'.
Ángeles talaktzī'lh.
Lī'a'kchihuīna'nca calhāxcuhuālh makatna' nac cā'lacchicni'.
Tī xalanī'n cā'quilhtamacuj ta'a'ka'ī'lh.
Lē'nca nac a'kapūn.

4

Tī natataxtutāya na ixtej Dios

1 Espíritu Santo tzej huan namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' ā'makapitzīn natamakxteka tū ta'a'ka'ī'lh. Natastālani' tī ta'a'kskāhuī'ni'n ē natakexmata tū tamāsu'yumā'nalh ī'scujnu'nī'n skāhuī'ni'. 2 Chi'xcuhuī'n tī tamāsu'yu chuntza' tatlahua a'ktu' ixlacanca'n ē jā tahuan tū ixlīcāna'. Jātza' tamakca'tzī palh jā tze tū tatlahuamā'nalh. Xlaca'n hua'chi tanīhua'nanī't tū talīmakca'tzīni'n. 3 Xlaca'n tamāsu'yu jā tze palh natatamakaxtoka ē jā tze palh natahua' xtum līhua'. Dios quincāmaxquī'n kempālhūhua' līhua' tū nahua'yāuj. Xmān pūla namāstā'yāuj tapāxcatca'tzīn quina'n tī a'ka'ī'ni'yāuj

ixtachihuīn Dios. 4 Ixlīpō'ktu tū Dios tlahualh, ū'tza' tze ē quina'n jāla catihuanui palh jā tze. Namaktīni'nāuj ē namaxquī'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios. 5 Chuntza' tze ixpālacata ixtachihuīn Dios quincāmāsu'yuni'yān pō'ktu tze a'cxni' maxquī'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios.

Chī nala tī natā'scuja Jesucristo

6 Palh chuntza' nacāmāsu'yuni'ya' tā'timīn tī ta'a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios, nalītaxtuya' xatze ī'scujni' Jesucristo. Ā'chulā' na'a'ka'ī'ya' ixpālacata tū māsu'yupā't ē tū stālani'pā't. 7 Jā cuenta catlahua' cuentos tū xmān xala' nac cā'quilhtamacuj tū jā tū ixtapalh. Cuenta catlahua' tū Dios lacasqui'n. 8 A'cxni' natlahuaya' ejercicio, ū'tza' namaktāya mimacni'. Ā'chulā' xatze natlahuaya' ixtalacasqui'nīn Dios. Ū'tza' maktāya milīstacna'ca'n tzamā' nac cā'quilhtamacuj ē nā maktāya milatamatca'n tū jā catilaksputli. 9 Ixlīcāna' huā'mā' tachihuīn ē ixlacasqui'nca ixlīpō'ktuca'n nata'a'ka'ī'. 10 Quina'n a'ka'ī'ni'yāuj Dios tī pō'ktu huī'lh ē ū'tza' palha' līscujāuj ē cālīpātīni'nāuj tī quincātalakapalayān. Xla' ū'tza' ixMakapūtaxtūnu'ca'n ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't masqui tzē nacāmakapūtaxtūcan xmān tī ta'a'ka'ī'.

11 Chuntza' namāpa'ksīya' ē namāsu'yu'ya' tū icmaca-maxquī'yān. 12 Jā catitamakxtekti nalīlakmaka'nca'na' milīka'hua'cha. Tzej calatā'kchoko ē chuntza' ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī' natamaksca'txtuyān. Cahua'nti xmān tū tze ē catlahua' xmān tū tze. Cacāpāxqui' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Tzej ca'a'ka'i' ē tze calalh mintalacapāstacni'. 13 Līhuan jāna'j ica'nācha' natanūni'ya' nalīkelhtahua'kaya' ixtachihuīn Dios jā takēstokcan. Calī'a'kchihuīna' ixtachihuīn Dios ē camā'su'yu'. 14 Jā tipātza'nkāya' tzamā' talakalhu'mān tū maxquī'canī'ta' a'cxni' tā'cpūhui'līn ixmacanca'n maktaka'lhna'nī'n a'cxni' huanica' tū mintascujūt nahuan.

15 Pō'ktu quilhtamacuj cuenta catlahua' huā'mā' tū ictzo'knuni'nī'ta'n ē pō'ktu quilhtamacuj catanūni' mākentaxtūkō'ya'. Chuntza' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't tzē natalaktzī'n lakalīyān ā'chulā' tzej tlahuapā't ixtalacasqui'nīn Dios. 16 Cuenta catlahua' tū tlahua'ya' ē tū māsu'yu'ya'. Chuntza' na'a'kapūtaxtuya' ē nā nata'a'kapūtaxtu tī takexmatni'yān.

5

Chī natalīlatā'kchoko tī ta'a'ka'ī'

1 Jā tilacaquilhnīya' chā'tin kōlu'. Xmān camaxqui' tala-capāstacni' hua'chi xla' mintāta'. Tī ka'hua'chacus camaxqui' talacapāstacni' hua'chi mintā'tin. 2 Chuntza' chā'tin puscāt tī lē'n quilhtamacuj camaxqui' talacapāstacni' hua'chi mintzī', ē

tī tzu'ma'jātcus hua'chi mintā'tin, ē jā ticātlahuani'ya' tū jā tze xlaca'n.

3 Nalakachi'xcuhuī'ya' tī nīmaka'ncanī'ttza' tī jā ka'lhī tī namaktaka'lha. 4 Palh ka'lhīcus ixka'hua'cha o ixtā'nat, ixlacasqui'nca xlaca'n natamaktaka'lha tī nīmaka'ncanī'ttza'. Chuntza' natalīsca'ta ixtascujūtca'n ixpālacata ixtalakapasni'ca'n. Chuntza' līsu'yu takexmatni' ixtachihuīn Dios. Chuntza' nacālīxoko tī tamakastacli. Ū'tza' nalīpāxuhua Dios. 5 Tī nīmaka'ncanī'ttza' ē ixlīmān huī'lh ē tī jā ka'lhī tī namaktaka'lha, xla' ka'lhīmā'lh tū Dios namaxquī'. Cā'tzī'sni' ē cā'cuhuīni' jā namakxteka na'orarlīni' Dios na ixchic ē nā jā takēstokcan. 6 Tī nīmaka'ncanī'ttza' ē xmān paxialhna'n ē tlahua tū ū'tza' lacasqui'n, huā'mā' hua'chi xanīn na ixlacatīn Dios, masqui lakahuancus. 7 Pō'ktu tzamā' nā nacāmāsu'yuni'ya'. Chuntza' tī ixcānīmaka'ncanī'ttza' jā catatlahualh tū nacālī'a'ksa'ncan. 8 Ixlacasqui'nca nacāmaktaka'lha ixtalakapasnī'n ē ā'chulā' ixlacasqui'nca nacāmaktaka'lha tī tahui'lāna'lh na ixchic. Palh jā nacāmaktaka'lha, ū'tza' kelhtatzē'ka tū a'ka'ī'nī't. Ā'chulā' tze ā'chā'tin tī jā a'ka'ī'.

9 Xmān catzo'kti nac lista tī nīmaka'ncanī'ttza' palh ka'lhītza' tu'tumpu'xam cā'ta ē xmān chā'tin ixkōlu' ixka'lhīnī't. 10 Nā ixlacasqui'nca nalakapascan palh tzeya puscāt xla' ixpālacata tlahuanī't tū tze. Palh tzej cāmakastacli ixcamana' ē palh ixcāmāhuī' na ixchic tī tatapa'ksīni' Jesús, tzē natzo'kcan ixtacuhuīni'. Palh mākentaxtūlh catūxcuhuālh tascujūt masqui tū macsti'na'j ē palh ixcāmaktāya tī tapātīni'n, tzē natzo'kcan. Palh tī nīmaka'ncanī'ttza' pō'ktu quilhtamacuj putza chī natlahua tū tze, catzo'kui'līca.

11 Tī ixcānīmaka'ncanī't ē tī jāna'j lhūhua' lē'n ixcā'ta, jā caticātzo'kca. Ā'līstān nacātlaja ixtalacapāstacni'ca'n. Natataxtutāya na ixtej Dios ē chuntza' natalītamakaxtokcu'tumpala. 12 Chuntza' nacāmakapātīnīncan ixpālacata jā tamākentaxtū chī tatzuculh. 13 Tī ixcānīmaka'ncanī't ē tī jāna'j lhūhua' lē'n ixcā'ta natasca'ta natalatā'kchoko a'katunu' chic ē natalhquititni'n. Ā'chulā' natala ē nata'a'ksa'nanīni'n ē natatanū a'ntza' jā jā ixcuentaca'n. Nā natahuan tū jā minī'ni'. 14 Ū'tza' iclīhuaniyān catatamakaxtokpālh tī ixcānīmaka'ncanī't ē tī jāna'j lhūhua' lē'n ixcā'ta. Cataka'lhīpālh ixcamana'ca'n ē catamaktaka'lhli na ixchicca'n. Chuntza' tī ixtā'lāquiclhlaktzi'ca'n jā taca'tzī tū nacātalī'a'ksa'nan. 15 Ā'makapitzīn tī ixcānīmaka'ncanī't tataxtutāyalhtza' na ixtej Dios ē tastālani'lh skāhuī'ni'.

16 Palh chā'tin a'ka'ī' ē palh huī'lh ixtalakapasni' tī nīmaka'ncanī'ttza', camaktāyalh. Chuntza' tī tatakēstoka nac

templo xmān nacāmaktāya tī ixcānīmaka'ncanī't ē tī jā taka'lhī nūn chā'tin tī nacāmaktaka'lha.
17 Cacālakachi'xcuhuī'ca tī taka'lhī līmāpa'ksīn nac templo ē tzej tamāpa'ksīni'n. Ā'chulā' cacālakachi'xcuhuī'ca xlaca'n ē jā ā'chā'tin. Ā'chulā' cacālakachi'xcuhuī'ca xlaca'n tī ta'a'kchihuīna'n ē tamāsu'yu ixtachihuīn Dios. 18 Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: "Jā catimākelhnu' ixbozal huācax a'cxni' lacchi'ntamā'lh trigo tū tlahuacan harina. Namakxteka' nahua'." Nā chuntza' tatzo'kni': "Tasācua' natlaja ixquilhtamacuj."
19 Xmān chā'tin jāla cati'a'ksa'nīni'lh tī māpa'ksīni'n nac templo. Ixlacasqui'nca chā'tu' o chātu'tun tī taca'tzī ixcuenta ē tī natahuan. 20 Palh catīxcuhuālh xlaca'n jā makxtekcu'tun tū jā tze, calacaquilhnīca na ixlacatīnca'n ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'. Chuntza' ā'makapitzīn natajicua'n. 21 Icmācuentalīni'yān na ixlacatīnca'n Dios ē Jesucristo ē na ixlacatīnca'n ángeles tī Dios cālacsacnī't. Icmācuentalīni'yān namākentaxtūya' huā'mā' tū ictzo'knī't. Jā timakxteka xtum natlahua chā'tin masqui minamigo. Ixlīpō'ktuca'n lacxtim catakexmatni'lh. 22 Jā palaj na'a'cpūhui'līya' mimacan ā'chā'tin tī nalacsaca natā'scuja Dios. Pūla nalacapāstaca' palh tzej namākentaxtū ixtascujūt ixpālacata hui'x nalīpina' cuenta. Hui'x calīhui'li' natlahua'ya' xmān tū tze.
23 Chuhua'j jātza' xmān xcān catihua'. Macsti'na'j vino ixla' uva nahua'ya' ixpālacata mimpān ē ixpālacata maklhūhua' ta'jatatla'ya'.
24 Calacapāstacti chī ixcuentaca'n makapitzīn tachi'xcuhuī't tzej cāca'tzīni'can masqui jā tī cālī'a'ksa'n. Ixcuentaca'n ā'makapitzīn jā tī taca'tzī hasta a'cxni' naputzāna'nīkō'can. 25 Nā chuntza' tatasu'yu ixlītzeca'n tachi'xcuhuī't. Masqui jā palaj talītasu'yu ixlītzeca'n, jāla tamātzē'ka pō'ktu quilhtamacuj.

6

1 Ixlīpō'ktuca'n xatastā'maka tasācua' catalakachi'xcuhuī'lh ixtēcu'ca'n ixpālacata jā tī chā'tin nalīchihuīna'n tū jā tze ixtacuhuīni' Dios ē tū māsu'yuyāuj. 2 Xatastā'maka tasācua' jā catilakmaka'lh ixtēcu' tī a'ka'ī'. Ixchā'tu'ca'n tataxtulh līta'timīn. Ū'tza' ā'chulā' tzej nalīscuja tasācua'. Chuntza' cāmaktāyamā'lh tī Dios cāpāxquī' ē ta'a'ka'ī' ixtachihuīn. Ū'tza' huā'mā' namāsu'yu'ya' ē tli'hui'qui nahua'na'.

Tū nalīko'xamixa
3 Palh chā'tin xtum namāsu'yu ē jā chuntza' chī māsu'yulh Māpa'ksīni' Jesucristo, ē palh jā māsu'yu ixlacasqui'nca stālani'can Dios, 4 huā'mā' chi'xcu' ka'tla' makca'tzī ē jā tū ca'tzī. Xmān līlajacu'tun ū'tza' ixtachihuīn ē cālīta'lāhuani. Chuntza' tzucucan lālīquiclhlaktzī'ncan ē

lālīsītzī'ni'can. Tzucucan lālakapalacan ē puhuancan lacxtim jā tze ā'makapitzīn. 5 Talālītā'chihuīna'n ixpālacata jā tze ixtalacapāstacni'ca'n ē jātza' talakapasa tū ixlīcāna'. Xlaca'n tapuhuan ā'chulā' ricuj natalīhuan palh natastālani' Dios. Cacātapānu'ni' xlaca'n. 6 Tī stālani' Dios ē līpāxuhua, ū'tza' ricujtza' līhuanī't. 7 A'cxni' lacatuncuhuī'uj, jā tū līmiuj nac cā'quilhtamacuj ē jā tū catilē'uj a'cxni' nanīyāuj. 8 Palh cāka'lhīyāuj quilīhua'ca'n ē quilu'xu'ca'n, ē ū'tza' nalīpāxuhuayāuj. 9 Tī putza chī ricuj nalīhuan, xla' nalīlaktzī'ncan ē jāla catitlajalh. Lhūhua' catūhuālh tū cālacasqui'n hua'chi ixa'ksu'j nahuan tū nachi'pa ē jā cati'a'kapūtaxtulh. Ā'chulā' natlahua tū xmān ixtalacasqui'nīn hasta pāxcat nalīlakō' ē nasputa. 10 Ixlītzucuni' ixlīpō'ktu tū jā tze, ū'tza' ka'lhīcu'tuncan tumīn. Ā'makapitzīn ā'chulā' talacasqui'nli ixtumīnca'n ē tataxtutāyalh na ixtej Dios. Chuntza' talīpātīni'lh.

Calītāya' tū a'ka'ī'ya'

11 Hui'x tā'tapa'ksīya' Dios. Ū'tza' calītapānu'ni' ixlīpō'ktu huā'mā' tū jā tze. Calīhui'li' chī tzē nalīmāsu'yuya'. Castālani' Dios. Caputza chī ā'chulā' nalī'a'ka'ī'ya' ē napāxquī'ni'na'. Catāyani' tū na'a'kspulayān. Calakalhu'manīni'nti. 12 Catanūni' līpalha' ē calītāya' tū a'ka'ī'yāuj. Camaktīni' xasāsti' milatamat tū jā catilaksputli. Dios lacsacni' ē hui'x hua'nī'ta' na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't a'ka'ī'ni'nī'ta' ixtachihuīn Dios. 13 Na ixlacatīn Dios tī cāhui'līlh ixlīpō'ktu tū a'nan, icmāpa'ksīyān. Ē na ixlacatīn Jesucristo tī māsu'yulh tū ixlīcāna' na ixlacatīn Poncio Pilato, icmāpa'ksīyān. 14 Icmāpa'ksīyān cakexpa'tni' tzej tū icmāsu'yuni'yān hasta a'cxni' namimpala quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Jā camakxtekti nalakpalīcan nūn macsti'na'j tū iclīmāpa'ksīnī'ta'n. Jā tū catlahua' tū tzē nalī'a'ksa'nca'na'. 15 A'cxni' Dios nahuan, a'cxni' namimpala Jesucristo. Xasicua'lanālanī't Dios. Xla' māpa'ksīni'n. Xla' Xapuxcu' Rey tī cāmāpa'ksī ixlīpō'ktuca'n xanapuxcu'nu' ē xla' cāmāpa'ksī ixlīpō'ktuca'n tī tamāpa'ksīni'n nac cā'quilhtamacuj. 16 Xmān Dios jā catisputli. Palha' xkaka jā hui'lacha' ē jā tī chā'tin tzē catilaktalacatzuna'jīlh. Jā tī laktzī'nī't ixpālacata jāla laktzī'ncan. Ixlīpō'ktuca'n catalakachi'xcuhuī'lh. Cacāmāpa'ksīkō'lh pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

17 Tī lacricujnu' nac tzamā' cā'quilhtamacuj nacāmāpa'ksīya' jā ka'tla' catamakca'tzīlh ē jā catalīpāhuanli ixtumīnca'n tū nasputa. Catalīpāhuanli Dios tī quincāmaxquī'yān ixlīpō'ktu tū maclacasqui'nāuj nalīpāxuhuayāuj. 18 Nacāmāpa'ksīya' lacricujnu' catatlahualh tū tze. Tī natatlahua lhūhua' tū xatze ē nacālakalhu'man ā'makapītzīn, ū'tza' rico nalīhuan masqui jā taka'lhī ixtumīnca'n. Cacāmaxquī'lh ā'makapitzīn tū taka'lhī ē

jā catatampi'lhīni'lh. 19 Chuntza' nataka'lhī ixlīricujca'n nac
cā'quilhtamacuj tū namin ē nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū
jā catilaksputli.

Pablo ā'xmān līmacamaxquī'lh Timoteo

20 Timoteo, tzej cuenta catlahua' tū macamaxquī'ca'nī'ta'.
Jā tikexpa'tni'ya' tī xmān chihuīna'n ē jā tū huan. Jā cuenta
titlahua'ya' chī talālītā'chihuīna'n tī tapuhuan ā'chulā' taca'tzī.
21 Ā'makapitzīn chuntza' tatlahualh ē ū'tza' talītaxtutāyalh na
ixtej Dios. Dios casicua'lanātlahuani'. Amén.

2 Timoteo

Pablo tzo'knuni'lh Timoteo

1 Quit Pablo, ixapóstol Jesucristo chuntza' chī
ixtalacasqui'nīn Dios. Quimacamilh na'iclīmāsu'yu chī
natalīka'lhī ixlatamatca'n tū jā catilaksputli ixlīpō'ktuca'n
tī tatā'tapa'ksī Jesús, chuntza' chī huanli Dios. 2 Timoteo,
ictzo'knuni'yān hui'x tī hua'chi quinka'hua'cha ē icpāxquī'yān.
Casicua'lanātlahuan Dios tī xaTāta' ē Jesucristo tī Māpa'ksīni'.
Tzej calatapā'tit.

Līchihuīna'nca ixpālacata Cristo

3 Icmaxquī' tapāxcatca'tzīn Dios tī ictā'scuja hua'chi chī ix-
tatā'scuja quinapapana' ē icmakca'tzī tze quintalacapāstacni'.
Lakalīyān a'cxni' icorarlīni' Dios, iclacapāstacān ē icmaxquī'
tapāxcatca'tzīn Dios mimpālacata. 4 A'cxni' iclacapāstaca
chī calhua'nti a'cxni' icmakxtekni', iclaktzī'ncu'tumpalayān ē
na'icpāxuhua. 5 Iclacapāstaca chī tzej a'ka'ī'ya'. Chuntza'
chu kēxtim ta'a'ka'ī'nī't mināna' Loida ē mintzī' Eunice. Quit
icca'tzī nā hui'x tzej a'ka'ī'ya'.

6 Ū'tza' iclīhuanipalayān jā tipātza'nkāya' mintascujūt
tū icmaxquī'nī'ta'n a'cxni' ica'cpūhui'līn quimacan.
7 Espíritu Santo tū Dios quincāmaxquī'nī'ta'n, ū'tza'
quincāmaktāyayān ē jā catijicua'nui. Quincāmaxquī'yān
tahuixcān ē tapāxquī'n. Xla' quincāmāsu'yuni'yān chī tzē
natā'lātlahuayāuj quintalacpuhuātca'n tū jā tze ē chuntza'
naka'lhīyāuj tze quintalacapāstacni'ca'n. 8 Jā tilīmāxana'na'
nalīchihuīna'na' ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesús ē jā
quintilīmāxana'na' quit chī quinchī'canī't ixpālacata Jesús.
Chuntza' chī Dios namātli'hui'clhān, naquintā'līpātīni'na'
quit ixpālacata xatze tachihuīn. 9 Dios quincāmakapūtaxtūn
ē quincālacsacni' ē quincālacsacxtun quina'n ixla' Dios
nahuanāuj. Masqui ixpuhuanāuj palh tze tū tlahuanī'tauj,
jā ū'tza' Dios quincālīlacsacni'. Xla' quincālacsacni' chuntza' chī
ixtalacasqui'nīn ē quincālakalhu'mani'. A'cxni' jāna'j ixa'nan
cā'quilhtamacuj, a'cxni' Dios quincālakalhu'mani' ixpālacata
Jesús. 10 Chuhua'j Dios quincāmāsu'yuni'n ixtalakalhu'mān
ē ū'tza' līmacamilhtza' quiMakapūtaxtūnu'ca'n Jesucristo.
Xla' skāhuī'kō'lh ixlītli'hui'qui līnīn. Quincāmāsu'yuni'n chī
nalīka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n tū jā catilaksputli
chuntza' chī quincāmāsu'yuni'n xatze tachihuīn ixla'
Jesucristo.

11 Dios quilacsacui'līlh quilī'apóstol ē quilī'a'kchihuīna' ē
quilīmākelhtahua'kē'ni' na'iccāmāsu'yuni' xatze tachihuīn tī jā

israelitas. 12 Dios quilacsacui'līnī't, ē ū'tza' iclīpātīmā'lh tū
quina'kspula. Masqui quit ictachī'nī't, jā iclīmāxana'n chī
ica'ka'ī'ni' Dios ē iclīpāhuan Dios. Quit ictamacamāstā'ni'lh
Dios ē icca'tzī xla' namaktaka'lha tū icmacamaxquī'lh hasta
a'cxni' naputzāna'nīkō'.

13 Tzamā' tū quit icmāsu'yuni'yān, tzej nastālani'ya'. Jā
nataxtutāya'ya' tū a'ka'ī'nī'ta'. Napāxquī'ni'na' chī Jesucristo
quincāmāsu'yuni'yān. 14 Tū macamaxquī'ca'nī'ta', ū'tza' tzej
nalīmaktaka'lha ixlītli'hui'qui Espíritu Santo tī quincātā'lahuī'lan.

15 Hui'x ca'tzīya' ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac estado Asia
quintamakxtekli ē chā'tu' xlaca'n cāhuanican Figelo ē
Hermógenes. 16 Dios cacālakalhu'manli Onesíforo ē tī
xalanī'n na ixchic. Maklhūhua' quilakmilh nac pūlāchī'n ē
quimakapāxuīlh. Masqui quit tachī'n xla' jā quilīmāxana'lh.
17 Xmān chā'lh nac Roma ē xla' tzuculh quimputza
hasta a'cxni' quimaclalh. 18 ¡Dios calakalhu'manli a'cxni'
naputzāna'nīkō'! Hui'x tzej ca'tzīya' chī ixquincāmaktāyayān
nac Efeso.

2

Xatze ī'soldado Jesucristo

1 Hui'x hua'chi quinka'hua'cha, tli'hui'qui cahua'nti
chuntza' chī Jesucristo quincālakalhu'manān ē quina'n
tā'tapa'ksīyāuj xla'. 2 Quintachihuīn tū iccāhuanin na
ixlacatīnca'n lhūhua' tachi'xcuhuī't ē tū hui'x kexpa'tti,
pō'ktu huā'mā' nacāmacamaxquī'ya' ā'makapitzīn chi'xcuhuī'n
tī lactze. Chuntza' xlaca'n tzē nā natamāsu'yuni' ā'makapitzīn
huampala.

3 Hua'chi xatze soldado jā lakca'tzan ixmacni', chuntza'
hui'x ixlacasqui'nca natāyani'ya' tū na'a'kspulayān ixpālacata
Jesucristo. 4 Tī lītanūnī't ixlīsoldado jā naka'lhī xtum ixnegocio
tū namāmakchuyī ē nalīsītzī' ixcomandante. 5 Tī natanū a'ktin
nac tatu'jnu' jāla catitlajalh ixpremio palh jā nakexmatni' tū
līmāpa'ksīcanī't. 6 Tī hua'cu'tun tza'ktza', ixlacasqui'nca pūla
tzej nascuja nac cā'tacuxtu. 7 Calacapāstacti tū icuaniyān ē
Māpa'ksīni' namaktāyayān ē chuntza' nakexpa'tkō'ya'.

8 Pō'ktu quilhtamacuj calacapāstacti Jesucristo tī
lacastālancuana'nli ē tī ī'xū'nātā'nat David chuntza' chī
xatze tachihuīn tū iclī'a'kchihuīna'n. 9 Iclī'a'kchihuīna'n xatze
tachihuīn ixla' Jesucristo, ē ū'tza' quilīmakapātīnīmā'lh ē
quilīchī'canī't līcā'n hua'chi chā'tin maknīni'. Ixtachihuīn
Dios jāla catimāmakchuyīnīca; pō'ktu quilhtamacuj
na'a'kchihuīna'ncan. 10 Ū'tza' iclīpātī ixlīpō'ktu tū quina'kspula.
Iccāpāxquī' ixlīpō'ktuca'n tī Dios cālacsacli ē quit iclacasqui'n

xlaca'n catalī'a'kapūtaxtulh ixpālacata Jesús ē catatā'tahuī'lh
Jesús jā pō'ktu quilhtamacuj xkakana'n.
11 Ixlīcāna' huā'mā' tachihuīn:
Palh natā'nīyāuj Cristo, nā natā'tahui'layāuj.
12 Masqui pātīni'nāuj nac cā'quilhtamacuj natā'māpa'ksīni'nāuj
nac a'kapūn.
Palh nahuanāuj jā lakapasāuj Cristo, xla' nahuan jā
quincālakapasān.
13 Masqui quina'n jā mākentaxtūyāuj tū huanīuj, xla'
mākentaxtū ixlīpō'ktu tū quincāhuanin.
Xla' jāla a'kskāhuī'nin.

Tī tzej scuja

14 Huā'mā' tū icuanin cacāmāpāstaqui tachi'xcuhuī't ē na
ixlacatīn quinDiosca'n līlacatejtin cacāhua'ni' catamakxtekli
talālīhuani ixpālacata tachihuīn. Ū'tza' xmān cāmāmakchuyī
ā'makapitzīn tī takexmata. Jā tū līmacuan. 15 Hui'x catanūni' tzej
nataxtu mintascujūt na ixlacatīn Dios hua'chi xatze tasācua'
tī jā līmāxana'n ixtascujūt. Tzej namāsu'yu'ya' tū ixlīcāna' ixla'
Dios. 16 Cacātapānu'ni' xlaca'n tī xmān talīchihuīna'n tū jā
ixlacasqui'nca. Ā'chulā' natamāmakchuyī tī tastālani' Dios.
17 Tū tamāsu'yu xlaca'n hua'chi a'ktin tzi'tzi' tū jā catitzeyalh ē
ā'chulā' namasa. Chā'tu' xlaca'n cāhuanican Himeneo ē Fileto.
18 Xlaca'n tataxtutāyalh na ixtej Dios ē tamāmakchuyīmā'nalh
ā'makapitzīn tī ta'a'ka'ī'. Tahuan talacastālancuana'nlitza'
nīnī'n ē jātza' ā'maktin catitalacastālancuana'mpālh. 19 Masqui
chuntza' tamāsu'yu, Dios huanli nalacastālancuana'ncan ē ū'tza'
jāla lakpalīcan. Chuntza' tatzo'kni': "Māpa'ksīni' cālakapasa
tī tatā'tapa'ksī xla'." Tatzo'kni' huampala: "Ixlīpō'ktuca'n
tī tahuan tatā'tapa'ksī Māpa'ksīni' Jesús, ixlacasqui'nca
natalakmaka'n tū jā tze."

20 A'ktin nac ka'tla' chic jā xmān a'ktin pulātu a'nan. A'nan
pulātu tū ixla' oro ē a'nan pulātu tū ixla' plata ē a'nan ti'ya't
pulātu. Ā'makapitzīn cāmaclacasqui'ncan xmān a'cxni' tlahua-
can cā'tani' ē ti'ya't pulātu, xla' pō'ktu quilhtamacuj macla-
casqui'ncan. 21 Tī tamakxteka tū jā tze, xlaca'n hua'chi pulātu
tū ā'chulā' xatzēhuanī't ē maclacasqui'ncan xmān a'cxni'
nacālakachi'xcuhuī' tī tamin. Makapūtaxtūnu' xtum nacāhui'lī
xlaca'n ē chuntza' natala ixla' Dios ē natatā'scuja. Chuntza'
pō'ktu quilhtamacuj cāxni'j natatahui'la natalakachi'xcuhuī'
Māpa'ksīni'.

22 Jā cala't hui'x hua'chi ka'hua'chan tī talacasqui'n
tū jā tze. Nastālani'ya' tū tze. Ā'chulā' na'a'kaī'ya' ē
napāxquī'ni'na' hua'chi ā'makapitzīn tī tze ixtalacapāstacni'ca'n
ē tī tasqui'ni' Dios cacāmaktāyalh. Līpāxuhua nacātā'tahui'la'ya'
xlaca'n. 23 Jā nacākelhtīya' tī xmān talālīhuanicu'tun. Tī

tatlahua chuntza' natatzucu talālīquilhnī. 24 Tī tā'scujmā'lh
Māpa'ksīni' jā camaktanūlh. Xla' cacālakalhu'mankō'lh ē
camāsu'yulh tzej ē līlacatzucu. 25 Jā calīsītzī'lh tī talālīhuani.
Līlacatzucu cacāmāsu'yuni'lh palh jā tze tū tatlahuamā'nalh.
Chuntza' palhāsā' natatalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n ē
Dios nacāmāca'tzīnī tū ixlīcāna'. 26 A'cxni' natalakpalī
ixtalacapāstacni'ca'n, a'cxni' tzē nata'a'kapūtaxtu na ixa'ksu'j
skāhuī'ni' tī hua'chi ixcāchi'panī't ē chuntza' nacāmāpa'ksī.

3

Tū nala a'cxni' nasputkō' cā'quilhtamacuj

1 Icuaniyān a'cxni' lacatzuna'jtza' mimā'lh lakuat tū
namālaksputūkō' tzamā' cā'quilhtamacuj, a'cxni' namin
quilhtamacuj tū napūpātīni'ncan. 2 Tachi'xcuhuī't jā
catitalacapāstacli ā'chā'tin. Natatampi'lhīni'n ē ka'tla'
natamakca'tzī. Natalakmaka'n ā'makapitzīn. Jā tze
natalīchihuīna'n Dios ē jā natakexmatni' ixtāta'ca'n ē nūn
ixtzī'ca'n. Jā natahuan tapāxcatca'tzīn ē jā catitalacapāstacli
Dios. 3 Xlaca'n jā catitalakalhu'manli ā'makapitzīn. Jā tī
chā'tin catitamātza'nkēna'ni'lh. Natalīchihuīna'n tū jā ixlīcāna'.
Jāla catitamakxtekli ixtalacpuhuātca'n ē palaj natatlahua
catūxcuhuālh tū talacasqui'n. Jā catitalaktzī'ncu'tunli tū
tze. 4 Nata'a'kskāhuī'nin ē jā cuenta catitatlahualh tū
tatlahuamā'nalh. Jā catitamakxtekli ā'chā'tin nacāmaxquī'
talacapāstacni'. Xmān nataputza ixtalacpuhuātca'n xlaca'n
ē jā ixtalacasqui'nīn Dios. 5 Nacālaktzī'ncan hua'chi ta'a'ka'ī'
masqui jā catitaka'lhīlh līti'hui'qui tū Dios māstā'.

Cacātapānu'ni' tzamā' tachi'xcuhuī't. 6 Ā'makapitzīn tzamā'
tatanū nac chic ē ta'a'kskāhuī' puscan tī jā cuenta tat-
lahua. Tzamā' puscan taka'lhī ixcuentaca'n ē jā tzej tala-
capāstacna'n. 7 Chu tlakaj tasca'tcu'tunkō'. Jāla catitasca'tli tū
ixlīcāna' ē chī natalī'a'kapūtaxtu. 8 Hua'chi xantilhni' Janes ē
Jambres tatā'lātlahualh Moisés, chuntza' tzamā' chi'xcuhuī'n
tatā'lātlahua tū ixlīcāna'. Jā tze ixtalacapāstacni'ca'n ē jā
xlīcāna' ta'a'ka'ī'. 9 Xlaca'n jātza' catitalhūhua'nli tī nacāstālani'
ixpālacata ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't cuenta natatlahua jā
tze ixtalacapāstacni'ca'n. Chuntza' cā'a'kspulalh Janes ē Jam-
bres.

Pablo macamaxquī'lh Timoteo tū ā'xmān

10 Hui'x quimaksca'tnī'ta' tū namā'su'yu'ya' ē chī
nalīlatapaya'. Ca'tzīya' tū ixuī'lh quilītlahuat ē tū ica'ka'ī'.
Hui'x la'ktzi' chī līlacatzucu icmāsu'yulh ē chī iccāpāxquī'kō'
tachi'xcuhuī't ē chī ictāyani'nī't tū quintlahuani'ca. 11 Ca'tzīya'
chī quimātakāhuī'canī't ē quimakapātīnīncanī't. Hui'x
ca'tzīya' ixlīpō'ktu tū quina'kspulalh nac cā'lacchicni'

jā cāhuanican Antioquía ē Iconio ē Listra ē chī palha' icpātīnī'lh. Māpa'ksīni' Dios quimakapūtaxtūkō'lh huā'mā'. 12 Ixlīpō'ktuca'n tī tatā'tapa'ksīcu'tun Jesucristo ē natastālani', xlaca'n nacāmakapātīnīncan. 13 Tī tatlahua tū jā tze ē ta'a'kskāhuī'nincu'tun, ā'chulā' tatlahua. Ā'chulā' nata'a'kskāhuī'nin ē xlaca'n nacā'a'kskāhuī'can.

14 Hui'x cuenta natlahua'ya' tū quimaksca'tnī'ta' ē tū ca'tzīya' ixlīcāna' ē ū'tza' nastālani'ya'. Ca'tzīya' tī tamāsu'yuni'n. 15 Hasta milīska'ta' māsu'yuni'ca'nī'ta' ixtachihuīn Dios. Ixtachihuīn Dios māsu'yuni'yān chī nalī'a'kapūtaxtuya' ixpālacata līpāhua'na' Jesucristo. 16 Dios cāmāsu'yuni'lh tachi'xcuhuī't ē chuntza' chī cāmāsu'yuni'lh, chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn. Ixtachihuīn Dios tzē namāsu'yu ē tzē nacālacaquilhnī tī jā tze. Nā ixtachihuīn Dios tzē nacāmaxquī' talacapāstacni' ē natasca'ta chī natatlahua tū xatze. 17 Chuntza' tī tā'scuja Dios cāxni'j natahui'la natlahua catūxcuhuālh tū tze.

4

1 Icmācuentalīni'yān na ixlacatīn Dios ē na ixlacatīn Māpa'ksīni' Jesucristo tī namin hua'chi rey ē nacāputzāna'nīkō' tī xalakahuancus ē tī xanīntza'. Jesús namimpala ē naka'lhī ixlīmāpa'ksīn nac a'kapūn, 2 ē ū'tza' iclīmācuentalīni'yān namāsu'yu'ya' ixtachihuīn Dios pō'ktu quilhtamacuj, palh kexmatcu'tuncan o jā kexmatcu'tuncan. Nacāmāsu'yuni'ya' tachi'xcuhuī't ē nacālacaquilhnīya' tī jā tze ē nacāmaxquī'ya' talacapāstacni' tī tze. Līlacatzucu namāsu'yu'ya'. 3 Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' tachi'xcuhuī't jā catitalakatīlh tū ixlīcāna'. Natamākēstoka lhūhua' mākelhtahua'kē'ni'nī'n tī natamāsu'yu xmān tū xlaca'n natakexmatcu'tun. Chuntza' natatlahua ixtalacasqui'nīnca'n. 4 Natalītalakaspi'ta tū ixlīcāna' ē natastālani' tū xmān līchihuīna'ncan. 5 Jā camakxtekti tū namāmakchuyīyān. Natāyani'ya' tū napātīni'na'. Tzej namāsu'yu'ya' ixtachihuīn Dios ē tzej namākentaxtūya' mintascujūt.

6 Quit, palaj naquimacamāstā'can. Talacatzuna'jīmā'lhtza' quilīnīn. 7 Tzej iclīmaktāyalh tū ica'ka'ī'. Hua'chi icmāsputūlh tzamā' tatu'jnu'. Jā ictaxtutāyalh na ixtej Dios. 8 Chuhua'j hui'lacha' tzamā' quimpremio tū naquimaxquī' Māpa'ksīni' tī tzeya juez. Xla' naquimaxquī' a'cxni' nacāputzāna'nīkō'. Jā xmān quit na'icka'lhī quimpremio. Nā nataka'lhī ixlīpō'ktuca'n xlaca'n tī tapāxquī' Māpa'ksīni' ē taka'lhīmā'nalh hasta a'cxni' namimpala.

Pablo squi'ni'lh talakalhu'mān Timoteo

9 Calīhui'li' palaj naquilakta'na'. 10 Demas quimakxtekli ixpālacata pāxquī' tū xala' nac cā'quilhtamacuj ē a'lh nac

Tesalónica. Crescente a'lh nac Galacia ē Tito a'lh nac Dalmacia. 11 Xmān Lucas quintā'lahuī'lh. Naputzaya' Marcos ē nalīta'na'. Xla' tzē naquintā'scuja. 12 Tíquico icmacā'lh nac Efeso. 13 A'cxni' nata'na', calī'ta' quincapote tū icmakxteknī'ta'ncha' na ixchic Carpo xala' nac Troas. Cacālī'ta' quilibros. Jā tipātza'nkāya' tzamā' quinca'psnapna'.

14 Alejandro tī līscuja līcā'n quintlahuani'nī't tū jā tze. Māpa'ksīni' namakapātīnīn chī quintlahuani'nī't. 15 Hui'x cuenta catlahua' xla' ixpālacata tā'lātlahua tū māsu'yuyāuj.

16 A'cxni' pūla quilīminca na ixlacatīnca'n scujnī'n, jā tī chā'tin quimaktāyalh; ixlīpō'ktuca'n quintamakxtekli. ¡Dios jā catitlahuani'lh cuenta! 17 Māpa'ksīni' quimaktāyalh ē quimāhuixcāni'lh. Chuntza' tzē na'iclīmāsu'yu tzej chī nalī'a'kapūtaxtucan ē tzē natakexmata ixlīpō'ktuca'n tī jā israelitas. Hua'chi quimakapūtaxtūlh na ixquilhni' león chī quimakapūtaxtūlh ixlīmāpa'ksīnca'n scujnī'n. 18 Māpa'ksīni' naquimakapūtaxtū ixlīpō'ktu tū jā tze ē naquilē'n jā māpa'ksīni'n nac a'kapūn. ¡Calakachi'xcuhuī'ca pō'ktu quilhtamacuj! Amén.

Saludos ē ā'xmān tasicua'lanālīn

19 Iccāmacā'ni'yācha' saludos Prisca ē Aquila ē xalanī'n na ixchic Onesíforo. 20 Erasto tahuī'lh nac Corinto ē Trófimo icmakxtekli nac Mileto ixpālacata ixta'jatatla. 21 Nalīhui'līya' naquilakta'na' a'cxni' jāna'j tzucu lonkni'. Tamacā'ni'yāchā'n saludos Eubulo ē Pudente ē Lino ē Claudia ē ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn tā'timīn.

22 Māpa'ksīni' Jesucristo cacātā'a'n ē Dios cacāsicua'lanātlahuan milīpō'ktuca'n. Amén.

Tito

Pablo tzo'knuni'lh Tito

1 Quit Pablo ē quit ixtasācua' Dios ē quit ixapóstol Jesucristo. Quilīhui'līca quilī'apóstol na'iccāmāsu'yuni' tī Dios cālacsacli ē na'iccāmāca'tzīnī tū ixlīcāna'. Ē ū'tza' nacāmaktāya natatahui'la chī Dios lacasqui'n. 2 Ē ū'tza' cāmāca'tzīnī chī natalīka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilaksputli. A'cxni' jāna'j tū ixa'nan huā'mā' cā'quilhtamacuj, Dios huanli tzē naka'lhīyāuj quilatamatca'n tū jā catilaksputli. Dios jā makstin a'kskāhuī'nin. 3 A'cxni' chilh quilhtamacuj tū Dios līlhcānalh, a'cxni' quincāmāsu'yuni'n chī nalīka'lhīyāuj quilatamatca'n tū jā catilaksputli. Ū'tza' quimacamaxquī'lh ē na'iccāmāca'tzīnī ā'makapitzīn chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Dios quiMakapūtaxtūnu'ca'n. 4 Ictzo'knuni'yān hui'x, Tito. Hui'x hua'chi quinka'hua'cha ixpālacata quit icmā'a'ka'ī'nīn. Catalakalhu'mān ē catasicua'lanātlahuan Dios xaTāta' ē Jesucristo quiMakapūtaxtūnu'ca'n.

Ixtascujūt Tito nac Creta

5 Icmakxtekni' nac Creta natlahuakō'ya' tū quit jāla ictlahuakō'lh ē nacāxtlahua'ya' tū sputacus. Nac a'katunu' cā'lacchicni' nacāputzaya' ixmaktaka'lhna'nī'nca'n tī ta'a'ka'ī', chuntza' chī icuanin. 6 Chi'xcu' tī natanū līmakṭaka'lhna' jā tū catitlahualh tū nalī'a'ksa'ncan. Xmān chā'tin ixpuscāt caka'lhīlh. Ixcamana' cata'a'ka'ī'ni'lh ixtachihuīn Dios ē tzej catalatā'kchokolh ē jā lacxumpīn catahuanli. 7 Chā'tin maktaka'lhna' ū'tza' ī'scujni' Dios ē xapuxcu' tī ta'a'ka'ī'. Jā tū līmacuan palh a'nan tū nalī'a'ksa'ncan. Xapuxcu' jā ka'tla' camakca'tzīlh ē jā palaj casītzī'lh. Jā caka'chīlh ē jā cacātucsli ā'makapitzīn. Jā calacapāstacli xmān chī nalītlaja tumīn. 8 Cacāmānūlh na ixchic tī ta'a'ka'ī'ni' Dios. Calakatīlh tū xatze ē tzej calacapāstacna'nli. Ē tzeya chi'xcu' cahuanli ē catlahualh ixtalacasqui'nīn Dios. Calīhui'līlh jā natlahua tū jā tze. 9 Calacapāstacli tū māsu'yuni'ca ē tū a'ka'ī'yāuj. Chuntza' tzē nacāmāsu'yuni' tū ixlīcāna' tī tatā'lālīhuani tū a'ka'ī'yāuj.

10 Līlhūhua' a'nan tī jā takexmatcu'tun tū iccāmāsu'yuni'lh. Na ixpu'nanca'n tī jā takexmatcu'tun lhūhua' a'nan israelitas ē jā lhūhua' tī jā israelitas. Xlaca'n tamāsu'yu tū jā ixlīcāna' ē xmān talīchihuīna'n. 11 Ixlacasqui'nca nacāquilhchi'pacan ixpālacata lhūhua' tamāmakchuyīnīn hasta ixlīpō'ktuca'n chī a'katunu' nac chic. Tamāsu'yu tū jā tze ē xmān tumīn tatlajacu'tun.

12 Chā'tin xala' nac Creta tī hua'chi ixa'kchihuīna'ca'n huanli: "Tī xalanī'n nac Creta pō'ktu quilhtamacuj ta'a'kskāhuī'nin. Xlaca'n hua'chi animalhna'. Laktza' ixlīlhquititca'n ē laktza' tahuā'yan." 13 Ixlīcāna' chī huanli. Ū'tza' ixlacasqui'nca palha' nacāquilhnī'ya' tī ta'a'ka'ī' xalanī'n nac Creta. Cacāhua'ni' jā nata'a'ka'ī' tī ta'a'kskāhuī'nin, ē chuntza' natacāxtlahua ixtalacapāstacni'ca'n. 14 Chuntza' tzej nata'a'ka'ī' tū ixlīcāna' ē jā cuenta natatlahua tū xmān cāhuani israelitas. Jā cuenta natatlahua ixtamāsu'yunca'n xlaca'n tī tatalakaspi'ttāyani' tū ixlīcāna'.

15 Na ixlacatīnca'n tī ta'a'ka'ī' ē tze ixtalacapāstacni'ca'n, pō'ktu tze masqui jā chuntza' chī ixtahui'latca'n israelitas. Na ixlacatīnca'n tī jā ta'a'ka'ī', jā tū tū tze ixpālacata jā tze ixtalacapāstacni'ca'n. Jāla taca'tzī chī natalacsaca tū xatze. 16 Xlaca'n tahuan ta'a'ka'ī'ni' Dios, ē talatlā'huan chī xlaca'n tī jā ta'a'ka'ī'. Lacxumpīn xlaca'n ē jā takexmata. Jāla tatlahua tū tze.

2

Tamāsu'yun tū ixlīcāna'

1 Hui'x, tzej cacāmāsu'yuni' tū ixlīcāna' lacxtim chī māsu'yuni'ca'. 2 Cacāhua'ni' lakkōlu'n līlacatejtin natalatā'kchoko ē tzej natalacapāstaca tū natatlahua. Lacatejtin natalatahui'la ē tzej nata'a'ka'ī'. Nacāpāxquī' tachi'xcuhuī't ē natatāyani' chī natapātīni'n. 3 Nā cacāhua'ni' puscan tī lē'n quilhtamacuj tzej natalatā'kchoko. Jā catitalīchihuīna'nli ā'chā'tin ē jā catitaka'chīlh. Natamāsu'yu tū tze. 4 Chuntza' puscan tī jāna'j lē'n quilhtamacuj natamaksca'txtunu'n chī natapāxquī' ixkōlu'ca'n ē ixcamana'ca'n. 5 Natamaksca'txtunu'n chī lacatejtin natalatahui'la. Tzeya puscan natahuan. Tzej natatlahua ixtascujūtca'n na ixchicca'n. Natalakalhu'man ā'makapitzīn. Natalakachi'xcuhuī' ixkōlu'ca'n. Palh chuntza' natatlahua, jā tī chā'tin nalakapala ixtachihuīn Dios.

6 Tzej nacāmālacapāstaquīya' camana' natasca'ta chī jā catitatlahualh tū jā tze. 7 Tzej nalatā'kchokoya' ē chuntza' camana' natamaksca'txtuyān. Tzej camāsu'yu' tū ixlīcāna' ē jā nakelhkamāna'na'. 8 A'cxni' māsu'yupā't, cuenta natlahua'ya' ē jā nahua'na' catūhuālh tū jā minī'ni'. Chuntza' minquiclhlaktzi'ca'n namāxana'n ē jāla catimaclalh tū nacālī'a'ksa'nān.

9 Hui'xina'n tī xatastā'maka tasācua' cacākexpa'tni'tit ē cacālakachi'xcuhuī'tit mimpatronca'n. Jā cakelhtaxtoktīni'ntit. 10 Jā catitaya'tit tū ixla' mimpatronca'n. Līlacatejtin calatā'kchokotit ē jā catlahua'tit tū jā tze. Chuntza' ā'makapitzīn natalaktzī'n tze chī māsu'yucan ixpālacata Dios tī quiMakapūtaxtūnu'ca'n.

11 Līmāsu'yulh ixtalakalhu'mān Dios chī macamilh Jesucristo naquincāmakapūtaxtūyān quilīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. 12 Huā'mā' Jesucristo quincāmāsu'yuni'yān chī namakxtekāuj ixlīpō'ktu tū Dios jā lakatī. Tū talacasqui'n tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, ū'tza' jā tze ē Dios jā lakatī. Ū'tza' namakxtekāuj. Nā Jesucristo quincāmāsu'yuni'yān chī līlacatejtin natahui'layāuj ē chī tzej nalacapāstacāuj ē chī namākentaxtūyāuj ixtalacasqui'nīn Dios nac cā'quilhtamacuj. 13 Chuntza' ixlacasqui'nca nalatā'kchokoyāuj līhuan ka'lhīmā'nauj quiMakapūtaxtūnu'ca'n Jesucristo. A'cxni' namin ixquilhtamacuj Jesucristo, ka'tla' quilhtamacuj nahuan ē tzēhuanī't ē natasu'yu ī'xkakana' Dios. 14 Huā'mā' Jesucristo, ū'tza' tī ixa'cstu tamacamāstā'lh nanī ē chuntza' naquincālīmakapūtaxtūyān. Chuntza' xatze nahuanāuj na ixlacatīn Dios ē natapa'ksīni'yāuj Dios. Chuntza' naputzayāuj chī nalīmakapāxuīyāuj Dios.

15 Pō'ktu huā'mā', Tito, nacāmāsu'yuni'ya' xalanī'n nac Creta. Hui'x hua'chi xapuxcu', ē ū'tza' nacālīmaktāya'ya' tī ta'a'ka'ī' ē nā nacāquilhnī'ya' tī jā tamākentaxtū. Jā namakxteka' nalakmaka'ncan mintachihuīn.

3

Ixtascujūtca'n tī ta'a'ka'ī'

1 Xlaca'n tī ta'a'ka'ī', cacāmālacapāstaqui' chī ixlacasqui'nca natalakachi'xcuhuī' gobierno ē ā'makapitzīn tī tamāpa'ksīni'n. Natakexmatni' ē natalīhui'lī nacāmaktāya a'cxni' tatlahuamā'nalh tū tze. 2 Cacāhua'ni' jā nata'a'ksa'n ā'chā'tin. Jā natalālīsītzī'ni'. Natalakalhu'man ē nacālakachi'xcuhuī' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't masqui jā ta'a'ka'ī'.

3 Nalacapāstacāuj chī quina'n xapūla ixuanī'tauj. Jā tzej ixlacapāstacna'nāuj ē lacxumpīn ixuanī'tauj. Ixquincāta'a'kskāhuī'yān. Xmān ixtlahuacu'tunāuj tū quimacnica'n ī'squi'n. Ixtlahuatēlhayāuj tū jā tze ē ixlakca'tzalacanāuj. Jā ixcālaktzīncu'tunāuj ā'makapitzīn ē nūn chā'tin ixquincātalaktzī'ncu'tunān. 4 Dios māsu'yulh chī cālakalhu'man ē cāpāxquī' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't a'cxni' macamilh Jesucristo naquincāmakapūtaxtūyān. 5 Masqui ixtlahuayāuj tū tze, jā ū'tza' quinticālīmakapūtaxtūn Dios. Xla' quincāmakapūtaxtūyān ixpālacata quincāpāxquī'yān ē quincālakalhu'manān. Espíritu Santo quincāmaxquī'yān xasāsti' talacapāstacni'. Chuntza' lītasu'yu hua'chi lakche'kē'lh quintalacapāstacni'ca'n. Chuntza' hua'chi sāsti' tzucunī'tauj ē xasāsti' quilatamatca'n. 6 Dios jā lakca'tzanli a'cxni' quincāmaxquī'n Espíritu Santo. Lhūhua' quincāmaxquī'n ixpālacata tū tlahualh quiMakapūtaxtūnu'ca'n

Jesucristo. 7 Dios quincālakalhu'manān ē quincāmāpānūni'n
quincuentaca'n. Chuntza' tzē naquincāmaxquī'yān tū quila'
nahuan ē ū'tza' tū jā catilaksputli.
8 Ixlīcāna' tū icuaniyān. Iclacasqui'n līlacatejtin nacāhuani'ya'
xlaca'n tī ta'a'ka'ī'nī't Dios natalīhui'lī natatlahua tū tze. Tū
icuaniyān xatze ē nacāmaktāya ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't.
9 Cacātapānū'ni' tī xmān talālīkelhasqui'nī tū jā tū ixtapalh
ē tī quinapapana'ca'n. Nā cacātapānū'ni' tī talālīsītzī'ni' ē
talālīquilhnī tū huanicu'tun ixlīmāpa'ksīn Moisés. Huā'mā' jā
tū līmacuaniyān. Jā tū ixtapalh.
10 Maktin maktu' calacaquilhnīyān chā'tin chi'xcu' tī
cāmāpāpitzī xlaca'n tī ta'a'ka'ī'ni' Dios. Palh jā cuenta tlahua
chī lacaquilhnīca, catantlakaxtuca. 11 Ca'tzīya' ixlakta jā tzeya
chi'xcu' xla'. Masqui ca'tzī laclē'n, ā'chulā' tlahua tū jā tze.

Tū xmān ixla' Tito

12 A'cxni' na'icmacā'ni'yāchā'n Artemas o Tíquico,
nalīhui'lī'ya' naquilakta'na' nac Nicópolis. A'ntza' na'ictachoko
a'cxni' lonknu'n. 13 Cacāmaktāya' Zenas tī abogado ē Apolos
ixpālacata nataka'lhī ixlīpō'ktu tū tamaclacasqui'n natataya
ixtejca'n. 14 Ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'ni' Dios catasca'tli chī
natatlahua tū tze ē chī natamaktāya ā'makapitzīn tī ta'a'ka'ī'
ē tī tamaclacasqui'n catūhuālh. Chuntza' jā xalhquitit
catitahuanli.

Saludos ē tasicua'lanālīn ā'xmān

15 Ixlīpō'ktuca'n tī tahui'lāna'lh huā'tzā' tamacā'ni'yān
saludos. Nacāsaludarlīya' ixlīpō'ktuca'n quinamigosca'n
tī quincāpāxquī'yān ixpālacata a'ka'ī'ni'yāuj Dios. Dios
cacāsicua'lanālīn milīpō'ktuca'n. Amén.

Filemón

Pablo tzo'knuni'lh Filemón

1 Quit Pablo tī ictachī'nī't ixpālacata Jesucristo. Nā huī'lh
huā'tzā' quintā'tinca'n Timoteo. Ictzo'knuni'mā'n hui'x,
Filemón, tī quintā'scuja' ē icpāxquī'yān. 2 Icmacā'nāuj saludos
quit ē Timoteo. Iccāmacā'ni'yāuj saludos ixlīpō'ktuca'n
ā'makapitzīn tī ta'a'ka'ī'ni' Jesucristo ē tatakēstoka na
minchic. Nā iccāmacā'ni'yāuj saludos quintā'tinca'n
Apia ē Arquipo tī hua'chi quintā'soldadoca'n ixpālacata
Jesucristo. 3 QuinTāta'ca'n Dios ē quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo
cacātasicua'lanātlahuan hui'xina'n ē tzej calatapā'tit.

Chī ixpāxquī'nin ē ixa'ka'ī' Filemón

4 Pō'ktu quilhtamacuj icmaxquī' tapāxcatca'tzīn Dios
a'cxni' icorarlī mimpālacata. 5 Icmaxquī' tapāxcatca'tzīn
ixpālacata quimāca'tzīnīcatza' tzej a'ka'ī'ni'ya' Māpa'ksīni' Jesús
ē pāxquī'ya' xla' ē nā cāpāxquī'ya' ā'makapitzīn tī tatapa'ksīni'
Dios. 6 Hui'x cāhuani'nī'ta' ē cāmāsu'yuni'nī'ta' ā'makapitzīn tū
hui'x a'ka'ī'ya', ē ū'tza' iclīsqui'ni' Dios nacāmākexmatī xlaca'n
ixlīpō'ktu tū tze ē tū quilaca'n ixpālacata Cristo. 7 Tā'tin,
iclīpāxuhua ē iclītako'xamāka'tlī' ixpālacata mintapāxquī'n ē chī
hui'x cāmāhuixcānīnī'ta' xlaca'n tī ta'a'ka'ī'.

Pablo squi'nli talakalhu'mān ixpālacata Onésimo

8 Quit jā ictimāpa'ksīn masqui tzē na'icmāpa'ksīyān
natlahua'ya' tū ixlacasqui'nca, ixpālacata Cristo quilīhui'līlh
quilī'apóstol. 9 Xatze na'icsqui'ni'yān ixpālacata mintapāxquī'n.
Quit Pablo tī icsqui'ni'yān ē quit kōlu'tza'. Chuhua'j ictachī'nī't
quit ixpālacata Jesucristo. 10 Icsqui'ni'yān ixpālacata Onésimo
tī icmā'a'ka'ī'nīlh līhuan ictachī'nī't quit. Chuntza' lītaxtuyācha'
hua'chi quinka'hua'cha.

11 Masqui xapūla Onésimo jā tzej maktāyan, chuhua'j tzej
quimaktāya ē nā tzej namaktāyayān. 12 Xla' icmāspi'tni'palayān
ē hua'chi xa'icmacā'ni'n pītzuna'j quilīstacna'. Hui'x
camā'nu' na minchic. 13 Quit xa'icmakxtekcu'tun huā'tzā'
ē ixquimaktāyalh. Ixtahuī'lh hua'chi milakxoko līhuan
ictachī'nī't ixpālacata xatze tachihuīn. 14 Iclīhui'līlh
jā tū na'ictlahua ixpālacata hui'x jā ixca'tzīya' ē jā
ixquimaxquī'nī'ta' talacasqui'nīn. Jā xa'iclacasqui'n līcuesa
quintlahuani'ya' talakalhu'mān. 15 Onésimo tamakatīni'n
hui'x masqui jā makās ē chuhua'j nataspi'ta ē natachoko
pō'ktu quilhtamacuj. Palhāsā' chuntza' xalītze nalītaxtuyācha'
16 ixpālacata chuhua'j xla' jā xmān xatastā'maka mintasācua'.
Nā xla' mintā'tin huanī't tī pāxquī'canī't. Quit icpāxquī' ē

ixlacasqui'nca hui'x ā'chulā' napāxquī'ya' ixpālacata xla' mintasācua' ē nā chuhua'j mintā'tin huanī't ixpālacata a'ka'ī'ni'nī't Jesús.

17 Chuntza' palh hui'x puhua'na' lātā'scujmā'nāuj, camā'nu' na minchic Onésimo hua'chi quit ixquimā'nu'. 18 Palh tlahuani'nī'ta'n catūhuālh tū jā tze o palh maklaclē'nān catūhuālh, naquimātā'jī'ya' quit. 19 Quit, Pablo, ictzo'kni'yān huā'mā': Na'icxokonuni'kō'yān, masqui tzē na'icmāpāstaquīyān tū quilaclīpini'ya'. Ū'tza' huā'mā': Quit icmā'a'ka'ī'nīnī'ta'n tū ixla' Jesús. 20 Chuhua'j, tā'tin, caquintlahua'ni' huā'mā' talakalhu'mān ixpālacata quina'n a'ka'ī'ni'yāuj Māpa'ksīni'. Naquimakapāxuī'ya' chī namānū'ya' na minchic Onésimo ixpālacata Jesucristo.

21 Ictzo'knuni'mā'n ē tzej iclakapasān ē icca'tzī namākentaxtūya' tū icsqui'ni'mā'n ē ā'chulā' natlahua'ya'. 22 Nā icsqui'ni'yān naquincāxui'lī'ya' jā na'ictahui'la. Icka'lhīmā'lh Dios nakexmata tū hui'xina'n squi'ni'pā'na'ntit a'cxni' orarlīyā'tit. Chuntza' naquimakxteka na'ica'nācha'.

Cāmacā'ni'ca saludos ē squi'ni'ca Dios cacāsicua'lanātlahualh

23 Epafras tī quintā'tachī'n ixpālacata Jesucristo macā'ni'yān saludos. 24 Nā tamacā'ni'yān saludos Marcos ē Aristarco ē Demas ē Lucas tī quintatā'scuja.

25 QuiMāpa'ksīni' Jesucristo cacāsicua'lanātlahuan. Amén.

Hebreos

Dios quincālakmacaminī'ta'n ī'Ska'ta'

1 Lakmajtza' Dios pūlaclhūhua' cāmāca'tzīnīlh
ixa'kchihuīna'nī'n ē cāmāchihuīnīlh ixtachihuīn. Xlaca'n
maklhūhua' tatā'chihuīna'nli tī lakmakānī'n. 2 Chuhua'j
tzamā' quilhtamacuj tū ā'xmān, Dios quincālakmacaminī'ta'n
ī'Ska'ta'. Ū'tza' tī quincāmācā'tzīnīnī'ta'n tū Dios lacasqui'n
naca'tzīyāuj. Dios līhui'līlh ī'Ska'ta' ixtēcu' nahuan ixlīpō'ktu
tū a'nan. Ī'Ska'ta' Dios cāxui'līlh cā'quilhtamacuj ē tū a'nan nac
a'kapūn. Cāxui'līlh chī ixtalacasqui'nīn Dios. 3 Ī'Ska'ta' Dios,
xla' lacxtim chī Dios, lacxtim ixlīka'tla'. Xla' ū'tza' māpa'ksīkō'
tū a'nan nac cā'quilhtamacuj ē tū tahui'lāna'lh tālhmā'n nac
a'kapūn, ixpālacata xla' ka'lhī līti'hui'qui. Ū'tza' cāxapakō'lh
quincuentaca'n. Xla' tahuī'lh na ixpekxtūcāna'j Dios nac
a'kapūn.

Ī'Ska'ta' Dios ka'lhī līti'hui'qui

4 Ī'Ska'ta' maxquī'ca ka'tla' līti'hui'qui. Xla' ā'chulā' ka'lhī
līti'hui'qui ē jā ángeles. Dios maxquī'lh ixlītlahuat tū ā'chulā'
xaka'tla'. Ángeles jā chuntza' cāmaxquī'ca ixlītlahuatca'n. 5 Dios
jā maktin cāhuaninī't nūn chā'tin tī ixángeles chī huanilh
ī'Ska'ta':
Hui'x quiSka'ta'.
Chuhua'j quit minTāta'.
Nā Dios jā maktin cāhuaninī't nūn chā'tin tī ixángeles:
Quit minTāta' pō'ktu quilhtamacuj.
Hui'x quiSka'ta' pō'ktu quilhtamacuj.
6 A'cxni' namacamin nac cā'quilhtamacuj ī'Ska'ta' tī ixlacsacnī't
Dios huanli:
Ū'tza' catalaktaquilhpūtalh ixlīpō'ktuca'n ixángeles Dios.
7 Dios līchihuīna'nli ángeles ē huanli:
Ángeles ixlacscujnī'n Dios.
Ta'a'n jā Dios cāmacā'n.
Palaj ta'a'n hua'chi ū'ni' ē hua'chi makli'pit.
8 Nā Dios līchihuīna'nli ī'Ska'ta', ē huanli:
Hui'x Dios ē hui'x namāpa'ksīni'na' pō'ktu quilhtamacuj.
Tze chī hui'x nalīmāpa'ksīni'na'.
9 Hui'x lakatīya' tū xatze.
Jā laktzī'ncu'tuna' tū jā tze.
Ū'tza' līlacsacnī'ta'n minDios.
Dios cā'tapāxuhuān maxquī'n lhūhua' līti'hui'qui.
Ā'makapitzīn jā chuntza' cāmaxquī'ca.
10 Nā Dios chihuīna'mpālh:

Hui'x, Māpa'ksīni', tla'hua'nī'ta' ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj
xapūla.
Hui'x tla'hua'nī'ta' ixlīpō'ktu tū a'nan nac a'kapūn.
11 Pō'ktu huā'mā' natalaksputa.
Hui'x jā chuntza'.
Hui'x natahui'la'ya' tihua'na'.
Pō'ktu huā'mā' natala hua'chi xamasni' lu'xu'.
12 Jātza' caticāmaclacasqui'nca, ixpālacata hui'x pō'ktu xasāsti'
nacātlahua'ya'.
Chuntza' chī chā'tin a'cxni' tamakxtu xamasni' ixlu'xu' ē
lhakā' xasāsti'.
Hui'x, jā maktin catitalakpali' ē natahui'la'ya' tihua'na'.
13 Dios jā maktin cāhuaninī't nūn chā'tin tī ixángeles chuntza'
chī huanilh ī'ska'ta':
Catahui'la' nā quimpekxtūcāna'j hasta quit na'iccātlaja
mintā'lāquiclhlaktzi'nī'n.
14 Ángeles xalakahuan masqui jāla laktzī'ncan. Xlaca'n tascuja
chuntza' chī Dios cāmāpa'ksī. Dios cālakmacamin natamaktāya
tī nacāmakapūtaxtūcan.

2

Ixlacasqui'nca nakexmatni'yāuj tū Dios huan

1 Jesús xla' ka'tla'. Ū'tza' tzej nalīlacapāstacāuj xatze tachi-
huīn tū quincātamāca'tzīnīnī'ta'n. Chuntza' jā catitaxtutāyauj
na ixtej Dios. 2 Tū Dios cāmāhuanīlh ángeles, ū'tza' ixlīcāna'.
Ixlīpō'ktuca'n tī jā takexmatni'lh, xlaca'n cāmakapātīnīnca.
3 Nā chuntza' quina'n naquincātamakapātīnīnān palh namakx-
tekāuj Dios tī quincāmāpūtaxtūyān. QuiMāpa'ksīni'ca'n Je-
sucristo, ū'tza' tī xapūla chihuīna'nli chī nalī'a'kapūtaxtucan.
Tī takexmatli xlaca'n quincātamāca'tzīnīn ē quincātahuanin
ū'tza' tū ixlīcāna'. 4 Nā chuntza' Dios māsu'yukō'lh ixlīcāna'
tū cāhuanica, ixpālacata cāmaxquī'lh līmāpa'ksīn natatlahua
kempālhūhua' xalaka'tla' lī'a'cnīn. Nā cāmaxquī'ca ixlītli'hui'qui
Espíritu Santo chā'tunu' chuntza' chī Dios ixtalacasqui'nīn.

Jesucristo makapūtaxtūnu'n

5 Dios jā cāmacamaxquī'nī't ángeles cā'quilhtamacuj
tū līchihuīna'nāuj, ē tū xasāsti' nahuan. 6 Jā ángeles
caticāmacamaxquī'lh cā'quilhtamacuj. Nacāmacamaxquī'can
tachi'xcuhuī't. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā huancan:
Hui'x Dios cāpāstaca' tachi'xcuhuī't masqui jā tū ixtapalhca'n.
Cātlahuani'ya' xlaca'n tū tze.
7 Hui'x cālīmāka'tli' tachi'xcuhuī't masqui jā hua'chi ángeles.
Cātla'hua' cacālakachi'xcuhuī'ca.
Cāmacamaxquī'lh natamāpa'ksī tū hui'x tlahuanī't.
8 Tachi'xcuhuī't cāmacamaxquī'lh natamāpa'ksīkō'.

A'cxni' huancan natamāpa'ksīkō', chuntza' huanicu'tun tachi'xcuhuī't natamāpa'ksīkō' ixlīpō'ktu, masqui jāna'j tī laktzī'n chī tamāpa'ksīni'n. 9 Jesús ū'tza' tī māpa'ksīni'n. Ca'tzīyāuj chī pātīni'lh Jesús. Timacsti'na'juanli chī ángeles, masqui jā makās. Chuntza' lalh ixpālacata Dios lacasqui'nli xla' nanī ixpālacataca'n ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Dios lakalhu'manīni'n ē ū'tza' Jesús līnīlh, ē ū'tza' līlakachi'xcuhuī'can.

10 Dios tlahuakō'nī't. Xla' cāmālacatzucukō'lh ixlīpō'ktu tū a'nan, chuntza' chī ixtalacasqui'nīn. Chuntza' minī'ni' Dios macamilh ī'Ska'ta' nac cā'quilhtamacuj napātīni'n, ixpālacata Dios ixlacasqui'n lhūhua' ixlacstīn natalīpūtaxtu ē nata'a'n nac a'kapūn. Jesucristo pātīni'lh quimpālacataca'n, ē chuntza' tzē naquincāmāpūtaxtūyān. 11 Tī Jesús cāxapani'nī't ixcuentaca'n, pō'ktu ixlacstīn Dios. Ixlacstīn Dios chu chā'tin tī ixTāta'ca'n chī Jesucristo. Ē ū'tza' Jesucristo jā līmāxana'n a'cxni' huan: “Xlaca'n quintā'timīn.” 12 Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī Jesús huanilh Dios:

Quit na'iclītā'chihuīna'nān quintā'timīn.
Na'icpixtlī'ni'yān jā takēstokcan.

13 Nā Jesús huanli:

Quit na'iclīpāhuan Dios.
Nā chihuīna'mpālh:
Huā'tzā' iccātā'lahuī'lh ixlacstīn tī Dios quimaxquī'lh.

14 Tzamā' lacstīn taka'lhī ixquinītca'n ē ixka'lhni'ca'n. Nā chuntza' Jesús līxtulh kēxtim. Ixka'lhī ixquinīt ē ixka'lhni'. Lacatuncuhuī'lh chī chā'tin ska'ta', ixpālacata xla' nīcu'tunli ixpālacata chuntza' tzē nalīskāhuī' skāhuī'ni' tī ka'lhī lītli'hui'qui namaknīni'n. 15 Chuntza' tzē cālīmakapūtaxtūlh xlaca'n tī pō'ktu quilhtamacuj ixtajicua'ni' līnīn. Xla' tzē cāmaktīlh ixtajicuā'tca'n. 16 Jā ángeles tī cāmaktāya Jesús. Xla' cāmaktāya tachi'xcuhuī't tī ixtalakapasni' Abraham. 17 Ixtasqui'nī Jesús ixlītaxtulh kēxtim tī ixtachi'xcuhuī't Dios tī ixtā'timīn Jesús. Chuntza' xla' quincālakalhu'manān. Nā chuntza' tzē nalītaxtu xapuxcu' pālej na ixlacatīn Dios. Ū'tza' talacnūni'lh hua'chi talakalhu'mān. Chuntza' tzē quincātamāpānūni'yān quincuentaca'n. 18 Jesús pātīni'lh, ē chuntza' xla' tzē nacāmaktāya xlaca'n tī tapātīni'mā'nalh ē tī cāmāmakahuasīcu'tun skāhuī'ni'.

3

Jesús lakachi'xcuhuī'can

1 Hui'xina'n, tā'timīn, Dios cālacsacnī'ta'n ē ū'tza' hui'xina'n ixlacstīn Dios līhuantit. Chuhua'j cacuentatlahua'tit Cristo Jesús. Dios macamilh Cristo Jesús ē mānūlh xapuxcu' pālej na ixlacatīn Dios. Chuntza' tzē nacāmaktāya xlaca'n tī

ta'a'ka'ī'. 2 Jesús mākentaxtūkō'lh huā'mā' tū Dios ixmacamaxquī'nī't. Nā chuntza' Moisés mākentaxtūlh na ixchic Dios tū ixmacamaxquī'nī't. 3 Minī'ni' ā'chulā' calakachi'xcuhuī'ca Jesús ē jā Moisés. Ā'chulā' lakachi'xcuhuī'can tī tlahua a'ktin chic, ē jā tzamā' chic. 4 Chi'xcuhuī'n tzē tatlahua chic. Dios, xla' tlahuakō'nī't ixlīpō'ktu tū a'nan. 5 Moisés mākentaxtūkō'lh tū ixmacamaxquī'canī't na ixchic Dios. Xla' ī'scuja na ixpu'nanca'n ixtachi'xcuhuī't Dios. Xla' ixcāhuani tachi'xcuhuī't tū na'a'kspula. 6 Cristo, xla' ī'Ska'ta' Dios. Xla' pō'ktu tze tū tlahua. Ū'tza' cāmacamaxquī'canī't ixlīpō'ktuca'n tī ixlacstīn Dios. Nā quina'n ixlacstīn Dios, palh ū'tza' nalīpāhuanāuj tihui'lāna'ujcus, ē līpāxuayāuj tū mimā'cha'.

Ixlacstīn Dios natalīpāxuhua tū Dios tlahuakō'lh

7 Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī huanli Espíritu Santo:

Chuhua'j palh hui'xina'n kexpa'tā'tit chī Dios huan, jā lacxumpin calītaxtutit.

8 Jā lacxumpin calītaxtutit chī tī jā takexmatni'cu'tunli Dios makāstza' nac cā'tzaya'nca ti'ya't.

9 Mintāta'ca'n xala' pūla quintalīlaktzī'ncu'tunli palh xa'iccālīpātīlh xlaca'n.

Chī xalacxumpin ixtahuanī't, ē masqui talaktzī'lh lī'a'cnīn tū xa'ictlahua quit tu'pu'xam cā'ta.

10 Ū'tza' iccālīsītzī'ni'lh a'cxni' icualh: “Xlaca'n jā maktin tzej talacapāstacna'n. Jā maktin takexmatli tū iclacasqui'n quit.”

11 Ū'tza' iccālīsītzī'ni'lh ē ū'tza' iclīhuanli ixlīcāna' xlaca'n jā catitachā'lh jā quit iccāhuanilh nata'a'n natajaxa.

12 Chuhua'j, tā'timīn, tzej calatā'kchokotit. Jā caxumpīni'ni'tit Dios nūn chā'tin chī hui'xina'n. Jā tze palh jā a'ka'ī'yā'tit Dios ē palh natapānūni'yā'tit Dios xalakahuan. 13 Xatze calāhuani'tit lacxtim chuhua'j pō'ktu quilhtamacuj tihui'lā'na'ntitcus nac cā'quilhtamacuj. Chuntza' nūn chā'tin tzē naxumpīni'n. Palh napuhuan chā'tin natlahua tū jā tze, chu ū'tza' ta'a'kskāhuī'mā'lh, ē ā'chulā' jā kexmatni'cu'tun Dios. 14 Palh quina'n jā namakxtekāuj nalīpāhuanāuj Cristo chu kēxtim chī xapūla ixlīpāhuanāuj, chuntza' nā quila'ca'n nahuan tū ixla' Cristo. 15 Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Palh hui'xina'n kexpa'tā'tit ixtachihuīn Dios, cakexpa'tni'tit.

Jā caxumpīni'ntit chī xlaca'n xalanī'n makāstza' tī jā ixtakexmatni'cu'tun Dios nac cā'tzaya'nca ti'ya't.

16 ¿Ē ca'tzīyā'tit tīchu takexmatli ixtachihuīn Dios ē jā takexmatni'lh? Xlaca'n ū'tunu'n tī cāmāxtulh Moisés nac Egipto. 17 ¿Ē ca'tzīyā'tit tī ixtamakasītzī'nī't Dios? Dios ixcāsītzī'ni'nī't xlaca'n tī ixtatlahua tū jā tze tu'pu'xam cā'ta, ē ū'tza'

talīnīlh xlaca'n nac cā'tzaya'nca ti'ya't. 18 ¿Ē ca'tzīyā'tit tīchu
cālīchihuīna'nli Dios a'cxni' huanli jā catitachā'lh nac ti'ya't jā
natajaxa? Dios cālīchihuīna'nli xlaca'n tī taxumpīni'ni'lh Dios.
19 Chuntza' tzē līca'tzīyāuj jāla tachā'lh jā ixtachā'ncu'tumā'nalh,
ixpālacata jā ta'a'ka'ī'lh ixlīcāna' tū cāhuanilh Dios.

4

1 Quina'n, Dios quincāhuaninī'ta'n tzē nachā'nāuj jā xla'
hui'lacha' ē a'ntza' jā natā'jaxāuj Dios. Ixlacasqui'nca nala-
capāstacāuj chī nalīlatā'kchokoyāuj, ixpālacata līj icua' palh jā
nachā'n chā'tin chī hui'xina'n. 2 Quina'n kexmatnī'ta'uj xatze
tachihuīn chī lī'a'kapūtaxtucan. Nā xlaca'n takexmatli huā'mā'
tachihuīn. Xlaca'n chu tlakaj takexmatli. Jā ta'a'ka'ī'lh
palh ixlīcāna' huā'mā' tachihuīn. 3 Quina'n a'ka'ī'yāuj, ē
chuntza' nachā'nāuj jā hui'lacha' Dios ē natā'jaxāuj Dios. Dios
cālīchihuīna'nli xlaca'n tī jā ta'a'ka'ī'lh ē huanli:

Quit iccāsītzī'ni'lh xlaca'n ē ū'tza' iclīhualh ixlīcāna' xlaca'n jā
catitachā'lh nac ti'ya't jā naquintā'jaxcan quit.

Chuntza' huanli Dios masqui ū'tza' ixcāxtlahuanī'ttza' jā najax-
can a'cxni' tlahuakō'lh cā'quilhtamacuj. 4 Tatzo'kni' na ixtachi-
huīn Dios ixpālacata ixlī'a'ktojon quilhtamacuj. Chuntza' huan:
Dios pūjaxli ixlī'a'ktojon quilhtamacuj ē jā scujli.

5 Nā a'ntza' tatzo'kni':

Xlaca'n jā catitachā'lh jā naquintā'jaxcan quit.

6 Tī takexmatli xapūla xatze tachihuīn ixpālacata chī
nalī'a'kapūtaxtucan, xlaca'n jā ta'a'ka'ī'lh. Ū'tza' jā talīchā'lh
xlaca'n jā natā'jaxcan Dios. Chuntza' ā'makapitzīn natachā'n ē
natatā'jaxa Dios. 7 Xlaca'n jā tachā'lh, ē chuntza' Dios līlacsacli
a'ktin quilhtamacuj tū māpācuhuīlh chuhua'j. Ixlīlhūhua'
cā'ta Dios māchihuīnīlh David tī puxcu' ixuanī't. Tatzo'kni' na
ixtachihuīn Dios chī David huanli:

Chuhua'j palh hui'xina'n kexpa'tā'tit tū Dios huan, jā lacx-
umpin cahuantit.

Ca'tzīyāuj pō'ktu quilhtamacuj Dios cāta'sani'mā'lh ixlīpō'ktu
tachi'xcuhuī't ē hasta chuhua'j. 8 Palh Josué ixcāmaxquī'lhtza'
jā natajaxa, Dios jā ixtilīchihuīna'nli ā'a'ktin pūjaxni'. 9 Ū'tza'
līca'tzīyāuj quina'n tī ixtachi'xcuhuī't Dios nachā'nāuj jā
cāxui'līnī't napūjaxāuj chuntza' chī Dios jaxli ixlī'a'ktojon quil-
htamacuj a'cxni' cāxui'līkō'lh cā'quilhtamacuj. 10 Tī natachā'n
a'ntza', xlaca'n tī tatlahuakō'nī't ixlītlahuatca'n ē a'ntza' nata-
jaxa chuntza' chī Dios jaxli a'cxni' cāxui'līkō'lh cā'quilhtamacuj.
11 Quina'n calīhui'līuj nachā'nāuj ē a'ntza' natā'jaxāuj Dios. Jā
calauj chī xalanī'n makāstza'. Xlaca'n jāla tachā'lh ixpālacata
jā ta'a'ka'ī'lh palh ixlīcāna' tū huanli Dios.

12 Ixtachihuīn Dios hua'chi xalakahuan ē ka'lhī līt li'hui'qui
ixpālacata ū'tza' scuja na quilīstacna'ca'n. Ixtachihuīn Dios

hua'chi kentin espada tū kēstītu' ē tzej sta'ya'nca', ē tū tzē lakchā'nkō' quilīstacna'ca'n. Ū'tza' nalīca'tzīyāuj palh jā tze quilīstacna'ca'n ē quintalacapāstacni'ca'n. 13 Dios pō'ktu laktzī'huī'lh. Jāla catitatzē'kni'uj Dios. Xla' lakapaskō' quilīstacna'ca'n. Quina'n nalīkelhtīni'nāuj na ixlacatīn Dios tū tlahuayāuj chī chā'tunu' quina'n.

Dios līhui'līlh Jesucristo xapuxcu' pālej

14 Jesucristo, ī'Ska'ta' Dios, chā'nī'ttza' xla' jā hui'lacha' Dios. Xla' ū'tza' chā'tin xapuxcu' pālej tī chihuīna'n quimpālacataca'n. Chuntza' quina'n jā catimakxtekui a'ka'ī'ni'yāuj Jesucristo nūn macsti'na'j. 15 Jesucristo ū'tza' quimpālejca'n. Xla' quincālakalhu'manān quina'n, ixpālacata nā xla' xapūla chuntza' ixtalīlaktzī'ncu'tun a'cxni' ixlatlā'huan nac cā'quilhtamacuj, chuntza' chī quina'n quincā'a'kspulamā'n. Xla' jā tū tlahualh tū jā tze. 16 Ū'tza' calītalacatzuna'jīuj na ixlacatīn Dios. Jā cajicua'nui. Xla' lakalhu'manīni'n. Naquincāmaktāyayān a'cxni' maclacasqui'nāuj.

5

1 Chi'xcuhuī'n israelitas cālīhui'līcan xanapuxcu'nu' pālejni'. Chā'tunu' tascuja na ixlacatīn Dios ixpālacataca'n tachi'xcuhuī't. Chā'tin chi'xcu' tī xapuxcu' pālej, xla' mālacnūni' talakalhu'mān Dios ixpālacata nacāmāpānūni'can ixcuentaca'n tachi'xcuhuī't. 2 Huā'mā' pālej chu chi'xcu', ē chuntza' makatunu' tlahua tū jā tze. Ē ū'tza' līlacatzucu cālīpātī xlaca'n tī jāna'j tzej taca'tzī ē xlaca'n tī tatamakahuasnī't. 3 Xla' makatunu' tlahua tū jā tze, ē chuntza' ixlacasqui'nca xapūla tlahua a'ktin tamacamāstā'n nalīxapacan ixcuenta. Ā'līstān natlahua tamacamāstā'n nacāmāpānūni'can ixcuentaca'n tachi'xcuhuī't.

4 Nūn chā'tin tī tzē natanū ixlīmān xapuxcu' pālej. Xmān Dios ū'tza' tzē nahui'lī xapuxcu' chī ixlīpālej, chuntza' chī Dios hui'līlh Aarón. 5 Cristo nā jā ixlīmān tanūlh līpuxcu' pālej. Dios hui'līlh ē huanilh:

Hui'x quiSka'ta' ē chuhua'j tasu'yu quit minTāta'.

6 Nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī Dios huanli:

Hui'x nalītahui'la'ya' līpālej chī tihua'na'.

Chuntza' chī mānūca Melquisedec līpālej ē nā chuntza' hui'x namānūca'na'.

7 Jesucristo a'cxni' ixlatlā'huan nac cā'quilhtamacuj, xla' ixlī'orarlī ixlīpō'ktu ixlīstacna' ē ī'squi'ni' Dios hasta ixcalhuan. Dios ū'tza' tī tzē nalakmātaxtū nac līnīn. Dios kexmatni'lh ixoración, ixpālacata Jesucristo xmān ixtlahuacu'tun tū ixtalacasqui'nīn Dios. 8 Jesucristo masqui ī'Ska'ta' Dios, xla' ixkexmatni' ē ū'tza' līpātīni'lh. Ū'tza' xla' līca'tzī chī tapātīni'n tī takexmatni' Dios. 9 Jesucristo tzej kexmatni'lh Dios hasta

jā nīlh chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Dios. Ū'tza' xla' tzē nacālīmakapūtaxtū pō'ktu quilhtamacuj xlaca'n tī takexmatni'. 10 Dios līhui'līlh xapuxcu' pālej chuntza' chī Melquisedec.

Lījicua' palh taspi'ttāyacan na ixtej Dios

11 Quit lhūhua' iccāhuanicu'tunān ixpālacata Jesucristo. Jicslīhua' ixpālacata hui'xina'n jāna'j lacaca'tzīyā'tit. 12 Maclacasqui'nā'titcus tī nacātamāsu'yuni'yān hui'xina'n ixtachihuīn Dios tū jā xajicslīhua'. Hui'xina'n makāstza' a'ka'ī'nī'ta'ntittza', ē chuntza' hui'xina'n tzētza' ixcāmāsu'yuni'tit ā'makapitzīn. Hui'xina'n chī chā'tin ska'ta' tī xmāncus leche hua' ē jāna'j la tahuā'yan. 13 Lacstīn tī xmāncus leche tahua', xlaca'n jāna'j taca'tzī tū tze ē tū jā tze. 14 Tī xastacni'tza', xlaca'n taca'tzītza' tū tze ē tū jā tze.

6

1 Chuhua'j ixpālacata hui'xina'n a'ka'ī'nī'ta'ntittza', jātza' icticāhuanin tū cātamāsu'yuni'n xapūla. Jātza' icticāhuanin chī lītzucucan a'ka'ī'can Cristo ē chī līlakpalīcan quintala-capāstacni'ca'n ē chī līmakxtekcan tlahuacan tū jā tze, ē chī lī'a'ka'ī'can Dios. Chuhua'j jātza' icticāmāsu'yuni'n tū xalītzucuni' tū ixla' Dios. 2 Jātza' icticāhuanin chī lī'a'kpaxcan, ē chī cālīmāhua'ca'ni'can macan, ē chī nalīlacastālancuana'ncan, ē chī Dios nalīputzāna'n. 3 Chuhua'j, palh Dios lacasqui'n, chuntza' natlahuayāuj.

4 Tī tataspi'ttāyanī't na ixtej Dios, jātza' la natalītaspi'tpala xlaca'n. Taca'tzīnī'ttza' chī nalī'a'kapūtaxtucan ē chī Dios cālīsicua'lanātlahua ē ixcāmaxquī'nī't ixlītli'hui'qui Espíritu Santo. 5 Xlaca'n taca'tzī tze ixtachihuīn Dios tū ta'a'ka'ī'nī't, ē talaktzī'nī't lī'a'cnīn tū lītlahuacan ixlīmāpa'ksīn Jesucristo. Huā'mā' līmāpa'ksīn nalīmāpa'ksīkō'can a'cxni' namin xasāsti' cā'quilhtamacuj. 6 Xlaca'n tataxtutāyanī't na ixtej Dios, ē chuntza' jātza' la cālakpālīpalacan chī tatlahualh xapūla. Jātza' la ixpālacata hua'chi talakmaka'nī't Jesús tī nīlh nac cruz. Hua'chi ā'maktin ixtaxtokohua'ca'pālh ī'Ska'ta' Dios. 7 Chuhua'j quit iccāhuanicu'tunān tū lītalacastu'nccan. Nac cā'tacuxtu maklhūhua' la xcān. Xcān chū'hua' ti'ya't. Chuntza' līlanāna'n ē chuntza' talīhuā'yan tī tascuja nac cā'tacuxtu. Chuntza' līla chī ixtalacasqui'nīn Dios. 8 Nac ti'ya't jā staca xmān lhtucu' ē pa'lhma', tzamā' jā tū ixtapalh. Ē nalhcuyucan. Huā'mā' ti'ya't hua'chi tī tataspi'ttāyanī't na ixtej Dios.

Dios namākentaxtū tū huan

9 Masqui chuntza' ictzo'ka quit, quit icca'tzī hui'xina'n jā taspi'ttāyanī'ta'ntit na ixtej Dios. Tzej tasu'yu hui'xina'n a'ka'ī'yā'tit. 10 Pō'ktu tū Dios tlahua, pō'ktu tze. Xla' jā catipātza'nkālh chī scujnī'ta'ntit ē chī pāxquī'yā'tit Dios.

Chuntza' tasu'yu ixpālacata hui'xina'n cāmaktāya'nī'ta'ntit ā'makapitzīn tī ta'a'ka'ī' ē ticāmaktāyapā'na'ntitcus.
11 Quit iclacasqui'n milīpō'ktuca'n hui'xina'n cascujtit chuntza' tihui'lā'na'ntitcus nac cā'quilhtamacuj. Chuntza' nalīmaktīni'nā'tit ixlīpō'ktu tū hui'xina'n ka'lhī'pā'na'ntit.
12 Jā iclacasqui'n laclhquititni' nalītaxtuyā'tit. Iclacasqui'n nacāmaksca'tā'tit ā'makapitzīn tī ta'a'ka'ī' tī tatāyani'mā'nalh. Xlaca'n tamaktīni'mā'nalh tū Dios cāmālacnūni'lh.
13 A'cxni' Dios huanilh Abraham tū natlahuani', Dios tapācuhuīlh ixa'cstu, ixpālacata jā tī ā'chā'tin ā'chulā' xaka'tla'.
14 Dios huanli:
Ixlīcāna' na'icsicua'lanātlahuayān.
Ixlīcāna' na'icmaxquī'yān lhūhua' minatā'natna'.
15 Abraham pō'ktu quilhtamacuj ka'lhītīlh ē jā lakachā'ni'lh. Chuntza' maktīni'lh tū Dios ixuaninī't. 16 A'cxni' chā'tin chi'xcu' huan ixlīcāna' tū xla' chihuīna'n, xla' māpācuhuī ā'chā'tin tī ā'chulā' xaka'tla' ē tzē namakapātīnīn palh jā namākentaxtū. Chuntza' talīko'xamixa tī ixtatā'lāquilhnī ixpālacata taca'tzī tzamā' chi'xcu' namākentaxtū. 17 Nā Dios tapācuhuīlh ixa'cstu. Chuntza' tlahualh ixpālacata ixlacasqui'n nataca'tzī tachi'xcuhuī't tzamā' ixlīcāna' ē xla' namākentaxtū tū huanli. 18 Quina'n ca'tzīyāuj ixlīcāna' tū Dios huanli, ixpālacata tapācuhuīlh ixa'cstu ē xla' jā maktin a'kskāhuī'nin. Ū'tza' līpāxuayāuj ixpālacata Dios quincālakapāxtokni'yān tū jā tze. Dios huanli quincāmakapūtaxtūnī'ta'n. Chuhua'j ca'tzīyāuj ka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n tū jā catilaksputli.
19 Ca'tzīyāuj naka'lhīyāuj quilatamatca'n tū jā catilaksputli, ē chuntza' jā tamakchuyīnī'ta'uj. Chuntza' ka'lhīyāuj quina'n hua'chi tū tzancstāya. Ca'tzīyāuj natanūyāuj nac a'kapūn.
20 A'ntza' xapūla tanūnī't Jesús jā natanūyāuj. Xla' tā'chihuīna'n Dios quimpālacataca'n, ixpālacata xla' lītaxtulh xapuxcu' pālej pō'ktu quilhtamacuj chī Melquisedec.

7

Jesucristo līhui'līcanī't līpālej chuntza' chī ixuī'lh Melquisedec

1 Tzamā' Melquisedec xla' puxcu' ixuanī't nac Salem ē nā ixpālej Dios xala' nac a'kapūn. Melquisedec tā'lāpāxtokli Abraham a'cxni' xla' ixtaspi'tmā'lh nac lāmaknīn jā ixcāmaknīnī't xanapuxcu'nu'. Melquisedec sicua'lanātlahualh.
2 Abraham maxquī'lh tū ixlī'a'kcāuj ixlīpō'ktu tū ixlīminī't nac lāmaknīn. Ixtacuhuīni' Melquisedec huanicu'tun "tī xapūla xatze puxcu'." Xla' puxcu' ixuanī't nac Salem. Chuntza' ixtacuhuīni' huanicu'tun "puxcu' tī cāmāko'xamixī tachi'xcuhuī't."
3 Jā tatzo'kni' ixtacuhuīni' ixtāta' nūn ixtzī' Melquisedec. Jā tatzo'kni' nūn chā'tin ixpap. Jā tatzo'kni' a'cxni' Melquisedec lacatuncuhuī'lh ē nūn a'cxni' nīlh.

Chuntza' chī chā'tin pālej ixuanī't chī tihua'na', chuntza' chī ī'Ska'ta' Dios.

4 Ca'tzīcan Melquisedec, xla' chā'tin chi'xcu' xaka'tla'. Chuntza' ca'tzīcan chī Abraham, xla' quimpapca'n quina'n israelitas ē xla' maxquī'lh Melquisedec tū ixlī'a'kcāuj ixlīpō'ktu tū tlajalh nac lāmaknīn. 5 Ī'xū'nātā'natna' Leví tī pālejni' ixtahuanī't, xlaca'n tamaktīni'lh tū ixlī'a'kcāuj tū ixtatlajca'n ixtā'israelitasca'n. Chuntza' ixuī'lh līmāpa'ksīn. Tamaktīni'lh ixtā'israelitasca'n, masqui xlaca'n nā ī'xū'nātā'natna' Abraham ixtahuanī't, ixpālacata Abraham ū'tza' ixpapca'n ixlīpō'ktuca'n israelitas. 6 Melquisedec, masqui jā ixtalakapasni' Leví ixuanī't, xla' maktīni'lh tū ixlī'a'kcāuj tū ixtatlaj Abraham ē ū'tza' sicua'lanātlahualh Abraham. Abraham ū'tza' tī Dios huanilh namaxquī' lhūhua' ixnatā'natna'. 7 Chuntza' ca'tzīcan Melquisedec ā'chulā' xaka'tla' ē jā Abraham. Ū'tza' ca'tzīcan ā'chulā' xaka'tla' tī sicua'lanātlahuana'n ē jā tī sicua'lanātlahuacan. 8 Ī'xū'nātā'natna' Leví tī ixtamaktīni'n tū ixlī'a'kcāuj tū ixtatlajca'n israelitas, ē xlaca'n tanīlh chuntza' chī ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Melquisedec hua'chi xalakahuancus, ixpālacata jā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios palh nīlh. 9 Ī'xū'nātā'natna' Leví ixtamaktīni'n tū ixlī'a'kcāuj ixtatlajca'n israelitas. Tzē nahuanāuj Leví xokolh a'cxni' Abraham xokoni'lh Melquisedec. 10 Chuntza' tzē nahuanāuj ixpālacata Leví ī'xū'nātā'nat Abraham ixuanī't, ē masqui jāna'j ixlacatuncuhuī'nī't a'cxni' Melquisedec tā'lāpāxtokli Abraham.

11 Ī'xū'nātā'natna' Leví, tī pālejni' ixtahuanī't, xlaca'n ixtascuja chuntza' chī līmāpa'ksīn tū Dios maxquī'lh Moisés. Huā'mā' līmāpa'ksīn jāla lactze cātlahua tachi'xcuhuī't chuntza' chī Dios lacasqui'n. Chuntza' ixlacasqui'nca ā'chā'tin pālej chī Melquisedec ē jā chī Aarón. 12 A'cxni' natatanū xalacxtuncnu' pālejni', ixlacasqui'nca nalakpalīcan līmāpa'ksīn. 13 Xasāsti' pālej, ū'tza' Māpa'ksīni' Jesucristo. Xla' jā ī'xū'nātā'nat Leví. Xla' ī'xū'nātā'nat Judá. Ī'xū'nātā'natna' Judá, jā ixa'nan ā'chā'tin pālej. 14 Ca'tzīkō'can quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo, xla' ī'xū'nātā'nat Judá ixuanī't. Moisés, a'cxni' līchihuīna'nli pālejni', jā līchihuīna'nli Judá ē ī'xū'nātā'natna'.

15 Chuhua'j tzej ca'tzīcan tanūnī't xtum pālej. Ū'tza' huā'mā' Jesucristo. Xla' chī Melquisedec. 16 Melquisedec jā tanūlh līpālej chuntza' chī ixtahui'latca'n tachi'xcuhuī't. Nā chuntza' Jesucristo. Xla' tanūlh līpālej ixpālacata xla' ka'lhī līmāpa'ksīn tū jā maktin catisputli, ixpālacata xla' natahui'la pō'ktu quilhtamacuj. 17 Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios ixpālacata Cristo:

Hui'x chā'tin pālej pō'ktu quilhtamacuj.

Hui'x chī Melquisedec.

18 Chuhua'j līmāpa'ksīn tū Dios maxquī'lh Moisés jātza' tū ixtapalh, ixpālacata jāla lactze quincātlahuayān chī Dios lacasqui'n.
19 Huā'mā' līmāpa'ksīn jāla quincātlahuayān lactze. Cristo xalactze quincātlahuan ē chuntza' tzē nalīlaktalacatzuna'jīyāuj Dios.
20 Dios huanli ixlīcāna' nalīhui'lī Jesucristo līpālej. 21 Jā chuntza' huanli a'cxni' tatanūlh ā'makapitzīn pālejni'. Chuntza' huan ixtachihuīn Dios jā huan:

Māpa'ksīni' Dios mālactzeyīlh
ē xla' namākentaxtū tū huan:
"Hui'x chā'tin pālej pō'ktu quilhtamacuj.
Hui'x chī Melquisedec."

22 Ixtalacāxtlahuan Jesús ū'tza' ā'chulā' xatze ē jā tū xapūla.
23 Ā'makapitzīn pālejni' lhūhua' ixtahuanī't ixpālacata ixtanītēlha ē ixtatanūtēlha ā'makapitzīn. 24 Jesucristo xla' huī'lh pō'ktu quilhtamacuj ē jā makxteka līpālej. Jā catitanūlh ā'chā'tin ixlakxoko. 25 Ū'tza' Jesucristo tzē nacālīmakapūtaxtūkō' ixlīpō'ktuca'n tī tatapa'ksīni' Dios ixpālacata Jesucristo. Huā'mā' tzē natlahua ixpālacata xla' huī'lh pō'ktu quilhtamacuj ē pō'ktu quilhtamacuj squi'ni'mā'lh Dios ixpālacataca'n tī ta'a'ka'ī'.

26 Jesucristo xla' xapuxcu' pālej chuntza' chī ixlacasqui'nca. Ixlīpō'ktu tū tlahua, pō'ktu tze. Jā tlahuani' tū jā tze ā'chā'tin. Jā tū tlahuanī't tū jā tze. Xla' jā chī xlaca'n tī tatlahua tū jā tze. Xla' hui'lacha' nac a'kapūn jā lakachi'xcuhuī'can.
27 Xla' jā chī ā'makapitzīn xanapuxcu'nu' pālejni'. Xlaca'n lakalī lakalī talīlakatāya pūla tū ixpālacata ixcuentaca'n ū'tunu'n ē ā'līstān ixpālacata ā'makapitzīn. Jesucristo jā chuntza' tlahua. Xla' mālacnūlh xmān a'ktin talakalhu'mān. Xmān maktin mālacnūlh a'cxni' tamacamāstā'lh ixlīmān nac cruz. Huā'mā' talakalhu'mān natāyani' ixlīpō'ktu quilhtamacuj. 28 Chuntza' chī līmāpa'ksīn tū Dios maxquī'lh Moisés, ixcālīhui'līcan chi'xcuhuī'n chī xanapuxcu'nu' pālejni'. Chi'xcuhuī'n ixtahuanī't, ē chuntza' ixtatlahua tū jā tze. A'cxni' maxquī'canī'ttza' huā'mā' līmāpa'ksīn, Dios huanli ixlīcāna' nalīhui'lī ī'ska'ta' līpālej. Līhui'līlh līpālej ixlīpō'ktu quilhtamacuj. Chuntza' pālej lītahuī'lh chī Dios ixlacasqui'n.

8

Jesús tlahualh xasāsti' talacāxtlahuan

1 Tū iccāhuanimā'n, ū'tza' huā'mā': Jesucristo, xla' xapuxcu' pālej chuntza' chī ixlacasqui'nca. Xla' tā'chihuīna'n Dios quimpālacataca'n. Xla' hui'lacha' na ixpekxtūcāna'j Dios nac a'kapūn. 2 Xla' ū'tza' xapuxcu' pālej nac templo tū hui'lacha' nac a'kapūn. Tzamā' templo tlahualh Dios ē jā tachi'xcuhuī't.

3 Ixlītlahuat chā'tin xapuxcu' pālej, xla' mālacnūni' Dios talakalhu'mān. Nā ixtasqui'nī Jesucristo namālacnūni' Dios talakalhu'mān. 4 Palh Jesucristo latlā'huancus cahuālh nac cā'quilhtamacuj, xla' jā ixlalh līpālej, ixpālacata pālejni' huā'tzā' tamālacnūni' Dios talakalhu'mān chuntza' chī līmāpa'ksīn tū Dios maxquī'lh Moisés. 5 Tū pālejni' huā'tzā' tatlahua, xla' chī xmān tatlahualakamakxtu tū tlahuacan nac a'kapūn. Nā chuntza' Moisés. A'cxni' xla' ixtlahuamā'lh xako'xka' templo, Dios huanilh:

Catla'hua'kō'j chuntza' chī māsu'yuni'ca' nac sipej tū huanican Sinaí.

6 Ā'chulā' xatze tū tlahua xapuxcu' pālej tī Jesucristo. Ā'chulā' xatze talacāxtlahuan tū Jesucristo tlahualh, ixpālacata nalīko'xamixa Dios. Huā'mā' ā'chulā' xatze, ixpālacata chuntza' chī huā'mā' talacāxtlahuan, Dios nacātlahuani' tachi'xcuhuī't tū ā'chulā' xatze tamālacnūn.

7 Xapūla talacāxtlahuan jā a'cchā'lh tū ixtasqui'nī. Ū'tza' līlahuaca ixlī'a'ktu' talacāxtlahuan. 8 Dios ixca'tzī tachi'xcuhuī't jā tamākentaxtūlh. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chuntza' chī Dios huanli:

Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' quit na'ictlahua a'ktin xasāsti' talacāxtlahuan.

Na'iccātā'cāxtlahua tachi'xcuhuī't israelitas ē ī'xū'nātā'natna' Judá.

9 Jā chī talacāxtlahuan tū iccātā'tlahualh ī'xū'nāpapna'ca'n a'cxni' iccāmāxtulh nac ti'ya't jā huanican nac Egipto.

Xlaca'n jā tamākentaxtūlh talacāxtlahuan tū iccātā'tlahualh xlaca'n.

Ū'tza' iccālīmāpānūni'lh quit.

10 A'cxni' namin tzamā' quilhtamacuj, na'iccātā'tlahua ā'a'ktin talacāxtlahuan tachi'xcuhuī't israelitas.

Tzamā' talacāxtlahuan chuntza' nala: Quit na'iccāmāca'tzīnī quilīmāpa'ksīn.

Xlaca'n natakexmatni'cu'tun.

Quit ixDiosca'n na'icuan.

Xlaca'n quintachi'xcuhuī't natahuan.

11 Jā tī chā'tin catihuanilh ixtā'tin nūn ixtā'chic: "Ixlacasqui'nca hui'x nalakapasa' Dios."

Jā chuntza' catitalāmāsu'yuni'lh, ixpālacata ixlīpō'ktuca'n naquintalakapasa tī xalaka'tla' ē xalacstīn.

12 Quit na'iccālakalhu'man xlaca'n ē na'iccāxapani' ixcuentaca'n.

Jātza' maktin ictilacapāstacli ixcuentaca'n.

13 Dios līchihuīna'nli ā'a'ktin xasāsti' talacāxtlahuan. Chuntza' ca'tzīcan xapūla talacāxtlahuan jātza' tū ixtapalh ē xamasni'tza' jātza' catimaclacasqui'nca.

9

Chī makapāxuīcan Dios chuntza' chī xasāsti' talacāxtlahuan

1 Xapūla talacāxtlahuan māsu'yu'lh chī līlaktaquilhpūtacan
Dios. A'ntza' jā ixtakēstokcan nalaktaquilhpūtacan Dios, xla'
ū'tza' ixtatlahuatca'n tachi'xcuhuī't. 2 Tatlahualh a'ktin
templo tū xamako'xka'. Ixka'lhī a'ktin lu'xu' tū ixmāpitzi
a'ktu' cuarto. Xapūla cuarto ixuī'lh tū ixpūyāhuacan cera.
Ixyālh a'ktin mesa jā ixuī'lh pāntzīn tū ixlīlakatāyacan
Dios. Huā'mā' cuarto ixuanican Xatasicua'lanātlahuan.
3 Na ixchakēn lu'xu' ixuī'lh ā'a'ktin cuarto jā ixuanican
Ā'chulā' Xatasicua'lanātlahuan. 4 Huā'mā' cuarto ixyālh
a'ktin pūmacamāstā'n xa'oro jā ī'lhcuyucan siyensu. Nā
a'ntza' ixuī'lh a'ktin caja ixlīmactlahuacanī't oro. Na
ixpūlacni' tzamā' caja ixtojōmā'lh a'ktin tla'ma'nc xa'oro
tū ixpūtojōmā'lh maná. Nā nac caja ixtojōmā'lh ixpāla'c Aarón
tū ixa'kpu'nī't ē nā a'ktu' chihuix jā ixtzo'kcanī't a'kcāuj
līmāpa'ksīn. 5 Na ixkelhni' caja ixtayāna'lh chā'tu' ángeles
xa'oro. Ixpekenca'n ixtalaksta'nka'nī't na ixkelhni' caja.
A'ntza' jā ixmacamāstā'can cuenta na ixlacatīn Dios. Chuhua'j
jātza' la ictilīchihuīna'nli ā'chulā'.

6 Chuntza' ixlacāxlakō'nī't ixlīpō'ktu. Pālejni' lakalī lakalī
ixtatanū nac xapūla cuarto ē ixtatlahua tū ixtascujūtca'n.
7 Xmān xapuxcu' pālej tzē ixtanū nac ā'a'ktin cuarto. Xmān
maktin ixtanū a'ktin cā'ta. A'cxni' ixtanū, ixmānū ka'lhni'
tū ixmālacnūni' Dios. Huā'mā' tū ixmālacnū ixpālacata chu
ū'tza' ē nā tū ixpālacataca'n tachi'xcuhuī't. 8 Chuntza' Espíritu
Santo quincāmāsu'yuni'yān līhuan ixlīmān xapuxcu' pālej tzē
ixtanū na ixlī'a'ktu' cuarto, jāna'j ixcāmāsu'yuni' Dios chī
nalītanūcan nac a'kapūn. A'ntza' nac a'kapūn jā ā'chulā'
tasicua'lanātlahuan. 9 Huā'mā' templo xako'xka' hua'chi a'ktin
tatlahualakamakxtu chuntza' chī a'nan chuhua'j. Masqui
xlaca'n ixtamālacnū talakalhu'mān ē xatamaknīn animalh,
xlaca'n jāla ixtaca'tzī palh ixlīcāna' ixcāmāpānūni'lh ixcuen-
taca'n. 10 Tahui'lat tū ixtamākentaxtū, ixpālacata ū'tza'
tū ixtahua' ē chu ū'tza' tū ixtalīpaxa ē chu ū'tza' tū ix-
talīlakche'kē' ixpulātuca'n chuntza' chī ixtahui'latca'n. Tzamā'
tahui'lat ixtamākentaxtū a'cxni' Dios jāna'j ixtlahua xasāsti'
talacāxtlahuan.

11 Chuhua'j tlahuacanī't xasāsti' talacāxtlahuan. Cristo
lītanūnī't xapuxcu' pālej. Xla' tlahua ixtascujūt xapuxcu' pālej
nac a'ktin templo jā ā'chulā' ka'tla' ē ā'chulā' tze. Huā'mā'
templo jā ixtatlahuatca'n chi'xcuhuī'n, ixpālacata jā xala'
nac cā'quilhtamacuj. 12 Ā'makapitzīn xapuxcu' pālejni' ix-
tatanū na ixlī'a'ktu' cuarto ē ixtamānū ixka'lhni'ca'n chivo ē
huācax. Tzamā' ka'lhni' ixtamālacnūni' Dios. Ka'lhni' tū Cristo
mālacnūlh, xla' ū'tza' tū ixka'lhni'. Xmān maktin mālacnūlh.

Chuhua'j tanūnī'ttza' nac a'kapūn jā ā'chulā' xatze. Ū'tza' tzē nalīxoko quincuentaca'n pō'ktu quilhtamacuj. 13 Pālejni' xlaca'n ixtalīlacapa'lhnīni'n ixka'lhni'ca'n chivos ē huācax ē xalhca'ca'n huācax tū ixtalhcuyu. 14 Ixka'lhni' Cristo tzē natlahua tū ā'chulā' xatze ē jā ixla' animalh. Maktāyalh Espíritu Santo tī huī'lh pō'ktu quilhtamacuj. Chuntza' Cristo tamacamāstā'lh ē līxtaxtulh a'ktin talakalhu'mān na ixlacatīn Dios. Tzamā' talakalhu'mān ixlīcāna' xatze. Ixka'lhni' Cristo māpānū quincuentaca'n, ē chuntza' lakpalīlh quinta-lacapāstacni'ca'n. Chuhua'j jātza' tū tū quincāmāmakchuyīyān chī xapūla ixtlahuayāuj tū jā tze. Chuntza' tzē tā'scujāuj Dios xalakahuan.

15 Cristo ū'tza' tī cāxtlahualh xasāsti' talacāxtlahuan. Chuntza' Dios nacāsicua'lanātlahua pō'ktu quilhtamacuj xlaca'n tī cāta'sani'nī't, chuntza' chī Dios huanli xapūla. Cristo nīnī'ttza' quimpālacataca'n, ē chuntza' tzē nacāxapani' ixcuentaca'n tī tatlahuanī't tū jā tze chuntza' chī huan līmāpa'ksīn tū xapūla talacāxtlahuan. 16 A'cxni' chā'tin chi'xcu' tzo'ka a'ktin ca'psnap ixpālacata namāstā' ixtalakalhu'mān, jāna'j tū ixtapalh a'cxni' jāna'j laksputa tzamā' chi'xcu'. 17 A'cxni' laksputa tī tlahuanī't tzamā' ca'psnap, a'cxni'cus quīlīmacuan tū ixtzo'knī't. 18 Nā chuntza' Dios a'cxni' cātā'tlahualh xapūla talacāxtlahuan tachi'xcuhuī't, ixtasqui'nī nanī lakatin animalh. 19 Moisés xapūla cāhuanilh tachi'xcuhuī't ixlīpō'ktu chuntza' chī huanli līmāpa'ksīn. Ā'līstān mā'ca'lh ixmakchi'xit borrego tū xatzu'tzo'ko na ixpekni' hisopo ē līlakmojōlh ixka'lhni' huācax ē chivo tū ixtā'mālacxtuccanī't xcān. Līlaxmani'lh ca'psnap jā ixtatzo'kni' līmāpa'ksīn. Cālītlahualh ka'lhni' na ixa'kxākca'n tachi'xcuhuī't. 20 Huanli Moisés: "Huā'mā' ka'lhni' māsu'yu tzucunī'ttza' talacāxtlahuan tū hui'xina'n namākentaxtūyā'tit chuntza' chī māpa'ksīni'nī't Dios." 21 Nā chuntza' Moisés līxtlahualh macsti'na'j ka'lhni' nac templo xako'xka' ē nā ixlīpō'ktu tū ixuī'lh a'ntza' tū ixmaclacasqui'ncan na ixlacatīn Dios. 22 Chuntza' chī huan huā'mā' līmāpa'ksīn, ka'lhni' pō'ktu līxapacan cuenta. Palh jā tamālacnūni' Dios ka'lhni', Dios jā cāmāsputūnu'ni' ixcuentaca'n tachi'xcuhuī't.

Cristo cāmāpānūni'lh ixcuentaca'n tachi'xcuhuī't

23 Chuntza' ixcālīche'kē'can ixka'lhni' huācax ixlīpō'ktu tū ixuī'lh nac templo xako'xka'. Tzamā' xmān hua'chi tlahualakamakxtucan tū hui'lacha' nac a'kapūn. A'ntza' nac a'kapūn ixlacasqui'nca namālacnūni'can Dios a'ktin talakalhu'mān tū ā'chulā' xatze. Cristo hui'lacha' nac a'kapūn. Xla' ū'tza' mālacnūni'lh Dios a'ktin talakalhu'mān. Huā'mā' talakalhu'mān ū'tza' ā'chulā' xatze. 24 Cristo jā a'ntza' huī'lh nac templo tū tatlahuanī't tachi'xcuhuī't. Tzamā' templo tū yālh nac cā'quilhtamacuj xmān hua'chi

tlahualakamakxtucan tū hui'lacha' nac a'kapūn. Cristo tanūnī't nac a'kapūn. A'ntza' huī'lh na ixlacatīn Dios. A'ntza' squi'ni' Dios quimpālacataca'n. 25 Xapuxcu' pālej xala' nac cā'quilhtamacuj, xla' tanū xmān maktin a'ktin cā'ta nac templo jā huanican Ā'chulā' Xatasicua'lanātlahuan. A'cxni' tanū, lē'n a'ktin talakalhu'mān tū ixka'lhni' animalh. Cristo jā chuntza' tlahualh. Jā maklhūhua' talacnūlh. 26 Palh xla' ixtalacnūlh maklhūhua', maklhūhua' ixnīlh a'cxni' tzuculh cā'quilhtamacuj. Xla' jā maklhūhua' nīnī't. Xmān maktin milh nac cā'quilhtamacuj a'cxni' laksputli xapūla talacāxtlahuan. Nīlh ē chuntza' cālīmāpānūni'lh ixcuentaca'n tachi'xcuhuī't. 27 Quilīpō'ktuca'n nanīyāuj xmān maktin. Ā'līstān Dios naquincākelhasqui'nīyān. 28 Nā chuntza' Cristo, xmān maktin tlahualh talakalhu'mān ē chuntza' līxokolh ixcuentaca'n tachi'xcuhuī't. Jātza' ā'maktin catimilh pātīni'n. A'cxni' namin ixlīmaktu', nacāmakapūtaxtūkō' tī taka'lhīmā'nalh.

10

1 Dios maxquī'lh Moisés līmāpa'ksīn. Huā'mā' līmāpa'ksīn jāla quincātlahuani'yān tū Cristo quincātlahuani'yān. Tzamā' līmāpa'ksīn hua'chi tlahualakamakxtucanī't tū ā'chulā' xatze. Chuntza' chī huan huā'mā' līmāpa'ksīn, cā'ta cā'ta chu ū'tza'tza' tū tamālacnūni' Dios talakalhu'mān. Tzamā' talakalhu'mān tū mālacnūcan chuntza' chī huan tzamā' līmāpa'ksīn jāla cātlahua lactze xlaca'n tī chuntza' talīlaktaquilhpūta Dios. 2 Palh tzamā' līmāpa'ksīn ixcāmāpānūni'lh cahuālh ixcuentaca'n, xlaca'n jātza' ixtitamakca'tzīlh palh talaclē'ncus, ē chuntza' ixtamakxtekli tamālacnū talakalhu'mān. 3 Tzamā' līmāpa'ksīn jāla cāmāpānūni' ixcuentaca'n. Tzamā' talakalhu'mān tū mālacnūni'can Dios, xla' xmān cāmāpāstaquī ixcuentaca'n cā'ta cā'ta. 4 Tzamā' talakalhu'mān jā cāmāpānūni' ixcuentaca'n, ixpālacata ixka'lhni'ca'n toros ē chivos jā tū līmacuan.

5 Ū'tza' līhuanli Cristo a'cxni' ixmimā'lhtza' nac cā'quilhtamacuj, huanilh Dios:

Hui'x jā lacasqui'na' namālacnūni'ca'na' ixka'lhni' animalh ē nūn tū līlakatāyaca'na'.

Hui'x quincāxtlahuani'nī'ta' a'ktin macni', ē chuntza' tzē na'ictalacnū quina'cstu.

6 Jā lakatīya' chī lakahui'līca'na' animalh tū lhcuyucan nac pūmacamāstā'n.

Jā lakatīya' tū tamālacnū ixpālacata ixcuentaca'n.

7 Ū'tza' iclīhuanli: “Ē icmimā'lh ictlahua tū hui'x lacasqui'na', Dios.”

8 Xapūla huanli Cristo chī Dios jā lakatī chī mālacnūni'can xatamaknīn animalh ē tū līlakatāyacan ē xalakatin animalh tū lhcuyucan nac pūmacamāstā'n, ē jā lakatī tū tamālacnū

ixpālacata nacāxapani'can ixcuentaca'n. Tzamā' jā līpāxuhua Dios masqui tamālacnū talakalhu'mān chuntza' chī huan līmāpa'ksīn. 9 Ā'līstān Cristo huanli: "Ū'tza' iclīminī't ictlahua tū hui'x lacasqui'na', Dios." Dios māpānūlh talacāxtlahuan xala' makāstza' ē hui'līlh tū ā'xmān xasāsti'. 10 Jesucristo tlahualh chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Dios. Xmān maktin mālacnūni'lh Dios ixmacni'. Chuntza' cālītlahualh lactze tachi'xcuhuī't pō'ktu quilhtamacuj.

11 Ixlīpō'ktuca'n pālejni' tī israelitas tatlahua ixtascujūtca'n lakalī lakalī. Maklhūhua' tamālacnū chu ū'tza'tza' talakalhu'mān. Tzamā' talakalhu'mān jā maktin caticāmāpānūni'lh ixcuentaca'n tachi'xcuhuī't. 12 Cristo xmān maktin nīlh. Chuntza' līmālacnūlh a'ktin talakalhu'mān tū tāyani' pō'ktu quilhtamacuj. Palaj tunca tahuī'lh na ixpekxtūcāna'j Dios, ixpālacata Cristo nā xla' māpa'ksīni'n. 13 A'ntza' ka'lhīmā'lh hasta a'cxni' Dios nacātlaja ixtā'lāquiclhlaktzi' ē nacāmāmākentaxtūnī tū lacasqui'n Cristo. 14 Cristo mālacnūni'nī't Dios xmān a'ktin talakalhu'mān. Ū'tza' cālītlahualh lactze pō'ktu quilhtamacuj na ixlacatīn Dios ixlīpō'ktuca'n tī cāxapani'nī't ixcuentaca'n. 15 Espíritu Santo nā chuntza' huan. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī huanli xapūla:

16 Ā'līstān na'iccātā'tlahua xlaca'n a'ktin talacāxtlahuan, huanli Dios.
Chuntza' nala: Quit na'iccāmākexmatī quilīmāpa'ksīn.
Quit na'iccālakpalīni' ixlīstacna'ca'n ē ū'tza' na-talīmākentaxtūcu'tun.
17 Ā'līstān huanli:
Jātza' icticālacapāstacni'lh ixcuentaca'n.
Jātza' icticālacapāstacni'lh tū jā tze tū tatlahualh.
18 Chuntza' Dios quincāmātza'nkēna'ni'nī'ta'n. Jātza' ixla-casqui'nca namālacnūni'yāuj Dios ā'a'ktin talakalhu'mān tū naquincāmāpānūni'yān quincuentaca'n.

Ixlacasqui'nca nalaktalacatzuna'jīyāuj Dios

19 Chuhua'j, tā'timīn, Cristo nīlh quimpālacataca'n, ē chuntza' chuhua'j jā tijicua'nāuj natā'chihuīna'nāuj Dios. Xla' hui'lacha' nac a'kapūn jā sicua'lanālanī't. 20 Cristo nīnī'ttza' quimpālacataca'n, ē quincāmālaquī'ni'nī'ta'n pō'ktu quilhtamacuj jā lactanūcan nac a'kapūn. Chuntza' tzē nalaktalacatzuna'jīyāuj Dios. 21 Cristo, ū'tza' xapuxcu' pālej. Xla' squi'ni' Dios quimpālacataca'n quina'n tī tapa'ksīni'yāuj Dios. 22 Ū'tza' nalīlaktalacatzuna'jīyāuj Dios ē ū'tza' nalīmakapāxuīyāuj ixpālacata līpāhuanāuj Dios ē tlahuacu'tunāuj tū xla' lacasqui'n, ē ixpālacata ca'tzīyāuj quincuentaca'n quincāmātza'nkēna'ni'nī'ta'ntza'. Hua'chi cālīmakche'kē'canī'ttza' quimacni'ca'n xastala'nka' xcān. 23 Jā

tilakachā'ni'yāuj nūn macsti'na'j chī ka'lhīmā'nauj. Dios pō'ktu quilhtamacuj mākentaxtū tū huan. 24 Nalālacapāstacāuj chā'tunu' quina'n. Nalāmaktāyayāuj. Chuntza' ā'chulā' nalāpāxquī'yāuj ē ā'chulā' natlahuayāuj tū tze. 25 Makapitzīn jātza' tatā'talacxtimī tī ta'a'ka'ī'ni' Dios. Xatze natalacxtimīyāuj. Chuntza' nalāmāhuixcānīyāuj. Huā'mā' ū'tza' ixlacasqui'nca ixpālacata ca'tzīyā'tit hui'xina'n talacatzuna'jīmā'lhtza' quilhtamacuj a'cxni' namimpala Cristo.

26 Palh chā'tin māca'tzīnīcanī't tū ixlīcāna' ē palh lakmaka'n Jesucristo, chuntza' jā tū a'nampala tū namāpānū ixcuenta. 27 Najicua'n tū na'a'kspula a'cxni' Dios naputzāna'nī. Dios namakapātīnīn nac macscut jā nacālhcuyu ixtā'lāquiclhlaktzi'. 28 Chuntza' chī huan līmāpa'ksīn tū Dios maxquī'lh Moisés, palh chā'tu' o kelhatu'tun testigos ixtahuan palh chā'tin chi'xcu' jā ixmākentaxtū līmāpa'ksīn, ū'tza' ixtalīmaknī. Jā ixtalakalhu'man. 29 Chuntza' ixcāmakapātīnīncan tī jā ixtamākentaxtū līmāpa'ksīn xala' makāstza'. Ā'chulā' namakapātīnīncan palh chā'tin lakmaka'nī't Cristo ē palh puhuanī't jā tū ixtapalh ixka'lhni' Jesucristo. Jesucristo, ū'tza' tī nīlh ē līxapalh ixka'lhni' quincuentaca'n chuntza' chī xasāsti' talacāxtlahuan. Catīxcuhuālh tī lakmaka'n Jesucristo namakapātīnīncan ixpālacata lakmaka'n ixEspíritu Dios tī quincālakalhu'manān. 30 Ca'tzīyāuj Dios huanli: "Xmān quit tzē na'iccāmakapātīnīn tī tatlahua tū jā tze. Quit naquintaxokoni'. Quit Māpa'ksīni' ē quit na'iccāputzāna'nī quintachi'xcuhuī't." 31 Līcua' palh ixpātīni'uj na ixmacan Dios xalakahuan.

32 Calacapāstactit hui'xina'n chī cā'a'kspulan xapūla a'cxni' chū'cus cātamāsu'yuni'n ixtachihuīn Dios. Hui'xina'n ixpātīni'nā't a'cxni' ixcātaputzastālani'yān. 33 Makatunu' ixcātalakapalayān ē ixcātatucsān nac cā'lhūhua'lacatīn. Chuntza' chī tapātīni'lh ā'makapitzīn chuntza' pātīni'ntit hui'xina'n. 34 Ixcālakalhuma'nā't hui'xina'n a'cxni' ixcāmānūcan makapitzīn nac pūlāchī'n. A'cxni' lē'nca tū ixka'lhī'yā't, hui'xina'n jā līlīpuhuantit ixpālacata ca'tzīyā't ka'lhī'yā't nac a'kapūn tū ā'chulā' xatze ē tū jā maktin catisputli. 35 Chuhua'j, jā catamakchuyī't. Calacapāstactit namaktīni'nā't mintatlajca'n xala' nac a'kapūn. 36 Catāyani't. Jā timakxtekā't natlahua'yā't tū Dios lacasqui'n. Chuntza' namaktīni'nā't tū Dios quincāmālacnūni'nī'ta'n. 37 Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī Dios huanli:

Jātza' ā'makās sputa, namin tī ixlīminit ē jātza' catitanajīlh.

38 Ixlīpō'ktuca'n tī Dios cāmāpānūni' ixcuentaca'n ixpālacata talīpāhuan Dios, xlaca'n pō'ktu quilhtamacuj nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n.

Palh tī nataxtutāya na quintej, jā tze ca'ictimakca'tzīlh.

39 Quina'n jā hua'chi ā'makapitzīn tī tataxtutāya na ixtej Dios ē tatza'nkā. Quina'n līpāhuanāuj Dios ē a'kapūtaxtunī'taujtza'.

11

Tzej talatlā'huan xlaca'n tī ta'a'ka'ī'

1 Līpāhuanāuj Dios, ē chuntza' ca'tzīyāuj namaktīni'nāuj tū ka'lhīmā'nauj. Nā ca'tzīyāuj a'nan tū jāna'j maktin laktzī'nāuj. 2 Tachi'xcuhuī't xalakmakās, xlaca'n ixtamakapāxuī Dios, ixpālacata xlaca'n ixtalīpāhuan Dios.

3 Nā quina'n līpāhuanāuj Dios ē chuntza' ca'tzīyāuj Dios tlahualh cā'quilhtamacuj ē chi'chini' ē mālhcuyu' ē ixlīpō'ktu tū a'nan nac a'kapūn. Dios chihuīna'nli ē chuntza' tlahuakō'lh. Dios cātlahualh pō'ktu tū tasu'yu, masqui xapūla jā tū ixa'nan tū tzē ixlaktzī'ncan.

4 Abel ixlīpāhuan Dios, ē chuntza' xla' mālacnūni'lh Dios a'ktin talakalhu'mān tū xatze ē jā chī mālacnūlh Caín. Abel ixlīpāhuan Dios, ē chuntza' Dios laktzī'lh tze. Dios maktīni'lh talakalhu'mān tū Abel mālacnūni'lh. Chuntza' Abel, masqui nīnī'ttza', quincāmāsu'yuni'yān chī nalīpāhuanāuj Dios.

5 Nā Enoc ixlīpāhuan Dios ē ū'tza' jā līnīlh. Dios lē'lh nac a'kapūn. Jāla maclaca, ixpālacata Dios ixlē'nī't. Ixtachihuīn Dios huan a'cxni' Enoc ixlatlā'huancus nac cā'quilhtamacuj, xla' ixmakapāxuī Dios. 6 Nūn chā'tin tzē namakapāxuī Dios palh jā līpāhuan Dios. Tī tamin talaktaquilhpūta Dios, ixlacasqui'nca tzej nata'a'ka'ī' Dios huī'lh ē cāmaktāya tī natalīputza ixlīpō'ktu ixlīstacna'ca'n.

7 Nā Noé ixlīpāhuan Dios ē a'ka'ī'lh ixlīcāna' chī Dios ixuaninī't namin a'ktin lakuat. Ixjicua'n, ē ū'tza' līlahualh a'ktin barco. Chuntza' ta'a'kapūtaxtulh xalanī'n na ixchic. Noé mākentaxtūlh tū Dios ixuaninī't, ē chuntza' ixlītasu'yu ā'makapitzīn jā lactze ixtahuanī't ixpālacata xlaca'n jā ixta'a'ka'ī' tū ixuanī't Dios. Noé ixlīpāhuan Dios, ē ū'tza' Dios līmāpānūni'lh ixcuenta.

8 Nā Abraham ixlīpāhuan Dios. Kexmatni'lh a'cxni' Dios huanilh na'a'n nac a'ktin ti'ya't tū Dios namaxquī'. Abraham taxtulh na ixcā'lacchicni', masqui jā ixca'tzī jā nachā'n. 9 Abraham ixlīpāhuan Dios, ē chuntza' xla' chā'lh jā namaxquī'can ti'ya't, chuntza' chī Dios ixuaninī't. Ixtlahuanī't ixa'cchic jā ixuī'lh hua'chi chā'tin xamini'. Nā chuntza' ixuī'lh ixka'hua'cha tī ixuanican Isaac ē nā ixtā'nat tī ixuanican Jacob. Xlaca'n nā Dios cāmaxquī'lh ti'ya't. 10 Chuntza' ixlīhuī'lh Abraham ixpālacata ixka'lhīmā'lh ixchā'lh nac cā'lacchicni' tū Dios ixtlahuanī't chuntza' chī ixtalacasqui'nīn. Huā'mā' cā'lacchicni' jā maktin catisputli.

11 Ā'nā Sara ixlīpāhuan Dios. Ū'tza' tzē līka'lhīlh chā'tin ī'ska'ta' masqui chā'lūhua'tza' ixuanī't. Masqui

ixtēlakatzā'lanī'ttza' ixquilhtamacuj, Sara a'ka'ī'lh Dios namākentaxtū tū ixuanī't. 12 Chuntza' Dios maxquī'lh chā'tin ī'ska'ta' Abraham masqui kōlu'tza' ixuanī't. Ī'xū'nātā'natna' Abraham talhūhua'nli hua'chi sta'cu ē cucujnu' tū tahui'lāna'lh na ixquilhtūn mar. Talhūhua'nli ē jāla cāpūtle'kekō'can.

13 Abraham ē Isaac ē Jacob tanīlh. A'cxni' tanīlh, jāna'j ixtamaktīni'n tū Dios ixmālacnūnī't. Xmān ixtalaktzī'n makat. Tapāxuhualh ixpālacata ixtaca'tzī Dios nacāmākentaxtūni' tū ixcāhuaninī't. Xlaca'n tzej ixtaca'tzī ixtalatlā'huan hua'chi tejetlā'hua'ni' nac cā'quilhtamacuj. 14 Chuntza' ixtalīchihuīna'n xlaca'n, ē chuntza' ixtasu'yu ixtaputzamā'nalh cā'lacchicni'. 15 Xlaca'n jā ixtalacapāstacmā'nalh ixcā'lacchicni'ca'n jā ixtataxtunī'ta'ncha'. Palh chuntza' ixtapuhuanli, ixtataspi'tli tzamā' nac cā'lacchicni'. 16 Xlaca'n jā ixtalacapāstaca ixcā'lacchicni'ca'n jā ixtataxtunī'ta'ncha'. Ixtalacapāstaca ā'lacatin cā'lacchicni' jā ā'chulā' xatze ē tū hui'lacha' nac a'kapūn. Ū'tza' Dios jā cālīmāxana'n a'cxni' xlaca'n tahuan ū'tza' ixDiosca'n. Dios cāxui'līnī't a'ktin cā'lacchicni' nac a'kapūn jā xlaca'n natatahui'la.

17 Nā Abraham ixlīpāhuan Dios. Ū'tza' ixa'mā'lh līmaknī Isaac tī xmān chā'tin ixka'hua'cha ixuanī't. Ixmaxquī'cu'tun hua'chi a'ktin talakalhu'mān Dios. Chuntza' Dios ixmāpa'ksīnī't ixpālacata ixlacasqui'n Abraham namāsu'yu palh ixlīcāna' ixpāxquī' Dios. 18 Abraham ixkexmatni'cu'tun Dios, masqui Dios ixuaninī't ixpālacata Isaac, Abraham nacāka'lhī lhūhua' ī'xū'nātā'natna'. 19 Abraham ixa'mā'lh maknī Isaac chuntza' chī Dios ixuaninī't, ixpālacata ixca'tzī Dios namaxquī'pala ixlatamat. Jā makās ī'sputa ixmaknīca Isaac. Dios maxquī'pālh ixlatamat.

20 Ā'nā Isaac ixlīpāhuan Dios. Ū'tza' cālīhuanilh ixka'hua'chan chī Dios nacāsicua'lanātlahua. Ixcamana' ixcāhuanican Jacob ē Esaú. 21 Nā Jacob ixlīpāhuan Dios. Ū'tza' cālīhuanilh ixnatā'natna', tī ixka'hua'chan José, chī Dios nacāsicua'lanātlahua. Chuntza' cāhuanilh a'cxni' nanītza'. Lītaquilhpūtalh ixpāla'c ē makapāxuīlh Dios. 22 Nā José ixlīpāhuan Dios. Chuntza' a'cxni' jātza' makās ī'sputa nanī, xla' huanli israelitas natataxtu nac Egipto. Nā huanilh José nacālē'ncan ixlaclucutnu' a'cxni' natataxtu a'ntza'.

23 Ixtāta' ē ixtzī' Moisés nā ixtalīpāhuan Dios. Puxcu' māpa'ksīni'lh nacāmaknīkō'can ixlīpō'ktu lacstīn xmān laka'hua'chan. Moisés mātzē'kca a'cxni' ixlacatuncuhuī'nī'tcus. Xlaca'n talaktzī'lh tzēhuanī't ixuanī't ē tamātzē'kli a'ktu'tun mālhcuyu'. Jā tajicua'ni'lh ixlīmāpa'ksīn puxcu'. 24 Nā Moisés ixlīpāhuan Dios. A'cxni' chi'xcu'tza' ixuanī't, jātza' ixtahui'lacu'tun na ixchic puxcu' xala' nac Egipto, a'ntza' jā ixmakastacnī't ixtzu'ma'jāt puxcu'. 25 Moisés

jātza' tahui'lacu'tunli ā'chulā' na ixchic puxcu', ixpālacata a'ntza' ixlīpāxuacan tū jā tze. Xla' puhuanli ā'chulā' tze nacātā'tahui'la ixtachi'xcuhuī't Dios masqui capātīni'lh. 26 Moisés puhuanli ā'chulā' xatze kexmatni'can Cristo masqui ixlīlakmaka'nca. Puhuanli jā ka'lhī ixtapalh ixlīricujca'n xala' nac Egipto. Xla' jā lakpuhuanli tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Xla' lakpuhuanli tū xala' nac a'kapūn. 27 Moisés ixlīpāhuan Dios, ē xla' taxtulh nac Egipto. Jā ixjicua'ni' puxcu', masqui ixca'tzī palh ixsītzī'lh. Pō'ktu quilhtamacuj kexmatni'lh Dios. Xla' hua'chi ixlaktzī'nī't Dios, masqui jāla laktzī'ncan.

28 Moisés ixlīpāhuan Dios. Chuntza' cāhuanilh israelitas natamaknī borregos ē natalītlahua macsti'na'j ixka'lhni' na ixmākelhchaca'n. Chuntza' ángel jā cāmaknīlh ixlīmaksāsti'ca'n israelitas a'cxni' cāmaknīlh ixlīmaksāsti'ca'n xalanī'n nac Egipto. 29 Israelitas ixtalīpāhuan Dios. Xlaca'n tapātacutli Mar Xatzu'tzo'ko hua'chi nac cā'ti'ya'tna' jā cā'scahuahua. Xalanī'n nac Egipto tī ixtastālani', a'cxni' titapātacutcu'tunli, xlaca'n tajicsua'kō'lh.

30 Israelitas ixtalīpāhuan Dios, ē chuntza' xlaca'n a'ktojon quilhtamacuj ixtatā'tamacxti'li'tlā'huan cā'lacchicni' tū ixuanican Jericó. Chuntza' lī'a'kā'lh talhta'm xachihuix tū ixlītamacsti'li'nī't cā'lacchicni'. 31 Cāmaknīca tī xalanī'n nac Jericó tī jā takexmatni'cu'tunli Dios. Rahab, tī pūla xamaklani' ixuanī't, xla' jā maknīca. Rahab ixlīpāhuan Dios, ē xla' ixcāmānūnī't na ixchic israelitas tī ixta'a'nī't talaktzī'hui'līni'n nac tzamā' ti'ya't. Ū'tza' jā talīmaknīlh Rahab.

32 Jā ixlacasqui'nca ā'chulā' na'iccālīhuaniyān ā'makapitzīn tī talīpāhuanli Dios. Jā icka'lhī quilhtamacuj na'iccāhuaniyān tū tatlahualh Gedeón ē Barac ē Sansón ē Jefté ē David ē Samuel ē ixa'kchihuīna'nī'n Dios. 33 Xlaca'n ixtalīpāhuan Dios. Ū'tza' talīskāhuī'lh ā'makapitzīn cā'lacchicni', ē ixtamāpa'ksī. Ixtatlahua tū tze, ē Dios cāsicua'lanātlahualh chuntza' chī ixcāhuaninī't. Ā'makapitzīn ixcālaktamaknūcan leones. Dios cāmaktāyalh ē chuntza' jā cāhua'lh. 34 Ā'makapitzīn ixcāmāpū'can nac macscut. Xlaca'n jā talhculh. Ā'makapitzīn ixcālīmaknīcu'tuncan espada. Xlaca'n ta'a'kapūtaxtulh. Masqui xlaca'n jā lactli'hui'quin ixtahuanī't, Dios cāmātli'hui'clhli. Jā ixtajicua'n. Ixtatlahua lāmaknīn ē ixtamakatzā'la ixtā'lāquiclhlaktzi'ca'n. 35 Makapitzīn puscan, Dios cāmālacastālancuanīni'lh ixcamana'ca'n, tī ixtanīnī'tcus.

Ā'makapitzīn tachi'xcuhuī't tzej cāmakapātīnīnca hasta jā tanīlh. Palh xlaca'n ixtakelhtatzē'kli tū ixta'a'ka'ī', jātza' ixticāmakapātīnīnca. Xlaca'n jā takelhtatzē'kli, ixpālacata ixtaca'tzī nataka'lhī ixlatamatca'n tū xatze a'cxni' Dios nacāmālacastālancuanī nīnī'n. 36 Ā'makapitzīn cālakapalaca ē cāmaksno'kca. Ā'makapitzīn cāmānūca nac pūlāchī'n

ē cātūpixui'līca līcā'n. 37 Ā'makapitzīn cācucta'lamaknīca. Ā'makapitzīn cālacxua'ta'hui'līca. Ā'makapitzīn cālīmaknīca espada. Ā'makapitzīn ixta'a'cuantlā'huan ē ixtalhakā' ixko'xka' purecu' ē chivos. Lacxcamanīnī'n ixtahuanī't. Ixcālakmaka'ncan ē ixcāmakapātīnīncan. 38 Ixtatzā'latlā'huan nac cā'tzaya'nca ti'ya't ē nac cā'kēstīnī'n. Ixtahui'lāna'lh nac lhu'cu' ē na ixtampīn chihuix. Xalanī'n nac cā'quilhtamacuj ixtapuhuan jā tū ixtapalhca'n tī ixta'a'ka'ī', ē masqui ā'chulā' ixtapalhca'n. 39 Tzamā' tachi'xcuhuī't ixtalīpāhuan Dios ē ixtamakapāxuī Dios. Masqui ixtalīpāhuan Dios, xlaca'n jā tamaktīni'nkō'lh ixlīpō'ktu tū Dios ixcāmālacnūni'nī't. 40 Dios ixlacasqui'n a'cxtim ixquincātatā'lan, ixpālacata lactze ixtalītaxtulh chuntza' chī quina'n.

12

Calaktzī'lēuj Cristo

1 Quina'n ca'tzīyāuj chī tzamā' chi'xcuhuī'n ixtalīpāhuan Dios. Masqui xlaca'n tapātīni'lh, jā tataspi'tli na ixtej Dios. Quina'n cacāmaksca'tui xlaca'n. Chuntza' camakxtekkō'uj tū quincāmāmakchuyīyān na ixtej Dios. Jātza' catlahuáuj tū jā tze, masqui jicslīhua' makxtekcan. Jā calakachā'ni'uj natlahuayāuj ixtalacasqui'nīn Dios. 2 Chuhua'j calaktzī'lēuj Jesucristo. Quina'n tī a'ka'ī'yāuj Jesucristo quincāmakapūtaxtūnī'ta'ntza'. Xla' naquincāmaktāyayān na'a'ka'ī'yāuj ā'chulā' tihui'lāna'ujcus. Xla' pātīni'lh a'cxni' nīlh nac cruz. Masqui lakmaka'nca ē masqui pātīni'lh, xla' pātīkō'lh ixpālacata ixca'tzī ā'līstān napāxuhua. Chuhua'j huī'lh na ixpekxtūcāna'j Dios nac a'kapūn jā tā'māpa'ksīni'n Dios.

3 Capāstactit chī pātīni'lh Jesucristo ē chī ixtatā'lāhuani chi'xcuhuī'n tī ixtaquiclhlaktzī'n. Chuntza' jā calakachipini'ntit masqui pātīni'mpā'na'ntit. Jā camakxtektit natlahua'yā'tit ixtalacasqui'nīn Dios. 4 Masqui lhūhua'tza' tū pātīnī'ta'ntit, jā ixtā'chuntza' chī tapātīni'lh ā'makapitzīn tī cāmaknīca. 5 Palhāsā' pātza'nkānī'ta'ntit ixtachihuīn Dios jā Dios quincāmaxquī'yān talacapāstacni' ē quincālaktzī'nān hua'chi ixlacstīn. Chuntza' huan:

Tzej calacapāstacti a'cxni' Dios cāstacyāhuayān.
Jā calakachipini' a'cxni' xla' lacaquilhnīyān.
6 Dios cālacaquilhnī ixlīpō'ktuca'n tī cāpāxquī'.
Cālacaquilhnī ixlīpō'ktuca'n tī cātlahuanī't ixlacstīn.
7 Catāyani'tit a'cxni' cālacaquilhnīyān. Palh Dios cālacaquilhnīyān, chuntza' līsasu'yuyā'tit ixlacstīn hui'xina'n. Ixlacasqui'nca chā'tin xatāta' nacālacaquilhnī ixlacstīn. 8 Dios cālacaquilhnī ixlīpō'ktuca'n ixlacstīn. Palh jā cahuālh ixcālacaquilhnīn chuntza' ixtasu'yulh hui'xina'n jā ixlīcāna'

ixlacstīn Dios. 9 A'cxni' quincāmakastacni' quintāta'ca'n, ixquincālacaquilhnīyān ē quina'n ixcālakachi'xcuhuī'yāuj. Ā'chulā' ixlacasqui'nca quina'n nakexmatni'yāuj quinTāta'ca'n Dios tī quincāmaxquī'yān quilatamatca'n tū jā catilaksputli. 10 Quintāta'ca'n tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, xlaca'n ixquincālacaquilhnīyān chuntza' chī ixtalacpuhuan. Xlaca'n ixtalacasqui'n līlacatejtin ixlatā'kchokouj nac cā'quilhtamacuj. Nā Dios quincālacaquilhnīyān, ixpālacata quincālacapāstacān. Xla' lacasqui'n quina'n lactze nahuanāuj chī xla'. 11 A'cxni' quincālacaquilhnīyān, līpuhuanāuj. Masqui quincātamālakaputzīyān, ā'līstān tze lītaxtuyāuj, ē chuntza' līsca'tāuj.

*Līji**cua'** palh jā nakexmatni'yāuj Dios*

12 Chuhua'j calāmāhuixcānī'tit ē jā cataxla'juani'tāya'tit. 13 Tzej catlā'hua'ntit na ixtej Dios. Chuntza' nacāmaktāya'yā'tit xlaca'n tī jāna'j tzej ta'a'ka'ī'. Chuntza' xlaca'n jā catitatamakahuasli.

14 Līpāxuhua cacātā'tahui'la'tit ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Catlahua'tit xmān tū tze. Palh chā'tin jā makxtekcu'tun tlahua tū jā tze, xla' jā catilakchā'lh Dios. 15 Dios lakalhu'manīni'n. Catamakxtekni'tit Dios nacāmaktāyayān milīpō'ktuca'n. Jā cataxtutāya'tit na ixtej Dios nūn chā'tin chī hui'xina'n. Palh chā'tin taxtutāya, cāmāmakchuyī ā'makapitzīn tī ta'a'ka'ī'. 16 Jā caka'lhī'tit mintā'lāpāxquī'nca'n. Jā calakmaka'ntit tū ixla' Dios, chī Esaú. Xla' ixuā'yancu'tun, ē ū'tza' līstā'lh tū ixmakxtekni'canī't tū ixpālacata līmaksāsti' ixuanī't. 17 Hui'xina'n ca'tzīyā'tit ā'līstān xla' ixlacasqui'n ixmaxquī'palaca ē jātza' la lakmāxtulh. Xla' ixcalhuan ixpālacata lakpalīcu'tunli tū ixtlahuanī't.

18 Hui'xina'n jā ixui'lāna'ntit a'ntza' a'cxni' Dios māstā'lh līmāpa'ksīn nac sipej jā huanican Sinaí. Israelitas xalanī'n makāstza' tatalacatzuna'jīlh nac Sinaí. Talaktzī'lh lamana' ē jā cā'pucsua' ixuanī't ē jā makli'pli'. 19 Takexmatli a'ktin līskoli' ē a'ktin tachihuīn. A'cxni' takexmatli ixtachihuīn Dios, xlaca'n tahuanli jātza' ā'chulā' cachihuīna'lh. 20 Tajicua'nli a'cxni' Dios huanli nūn chā'tin ī'xa'malh sipej. Nā huanli palh lakatin animalh natāya a'ntza' ixlacasqui'nca nalīlacata'lamaknīcan chihuix. 21 Tī talaktzī'lh huā'mā', tajicua'nli. Nā Moisés huanli: “Icxpipimā'lh ixpālacata icjicua'n.”

22 Hui'xina'n jā chuntza' ta'nī'ta'ntit nac Sinaí. Hui'xina'n pimpā'na'ntit ā'lacatin nac sipej jā huanican Sión ē nac cā'lacchicni' jā huī'lh Dios xalakahuan. Huā'mā' cā'lacchicni' hui'lacha' nac a'kapūn ē huanican Jerusalén. A'ntza' ta'a'nan lhūhua' ángeles. 23 A'ntza' nā hui'xina'n pimpā'na'ntit nac a'kapūn jā tatalacxtimīnī't ē tamakapāxuīmā'nalh Dios tī

xapūla ixlacstīn Dios, tī tatzo'kni' ixtacuhuīni'ca'n nac a'kapūn. A'ntza' jā huī'lh Dios. Ū'tza' tī nacāputzāna'nīkō' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Nā a'ntza' tahui'lāna'ncha' ixlīstacna'ca'n tī tanīnī'ttza' ē cātlahuacanī't lactze. 24 Hui'xina'n a'ka'ī'nī'ta'ntit Jesucristo ū'tza' tī makapūtaxtūnu'n. Xla' tlahuanī't xasāsti' talacāxtlahuan. Ixka'lhni' Jesucristo cālīche'kē' ixlīstacna'ca'n tachi'xcuhuī't. Ē chuntza' talakalhu'mān ixka'lhni' Jesucristo. Ū'tza' ā'chulā' xatze ē jā ixka'lhni' Abel.

25 Cakexpa'ttit tū huan Dios. Cāmakapātīnīnca tī jā takexmatni'lh Moisés tī Dios māchihuīnīlh. Ā'chulā' naquincātamakapātīnīnān palh jā kexmatni'cu'tunāuj Dios chī chihuīna'nācha' nac a'kapūn. 26 Lakmajtza' Dios chihuīna'nli a'cxni' ixtatakēstoknī't israelitas lacatzuna'j nac Sinaí. Ti'ya't tachiquilh. Chuhua'j Dios huan: "Quit na'icchiquipala ti'ya't ē jā xmān ti'ya't. Nā na'icchiqui a'kapūn." 27 Huā'mā' huanicu'tun natasputkō' ixlīpō'ktu tū cāmālacatzucunī't. Ā'xmān natahui'la tū jāla lacachiquican. 28 Quina'n natā'tahui'layāuj Dios jā xla' māpa'ksīni'n jā tāyani' pō'ktu quilhtamacuj. Chuhua'j namaxquī'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios ē nalakachi'xcuhuī'yāuj ē namakapāxuīyāuj chuntza' hua'chi chī xla' lacasqui'n. 29 Ixlīcāna' Dios hua'chi a'ktin ka'tla' lamana' ixpālacata xla' nacāmakapātīnīn xlaca'n tī jā takexmatni'.

13

Palh tzej nalatā'kchokoyāuj, chuntza' nalīmakapāxuīyāuj Dios

1 Calāpāxquī'tēlha'tit milīpō'ktuca'n ixpālacata hui'xina'n līlā'timīn. 2 Cacāmānū'tit na minchicca'n tī taminācha' xala' makat. Ā'makapitzīn tī chuntza' tatlahuanī't, xlaca'n tamānūnī't ángeles na ixchicca'n, masqui xapūla jā ixtaca'tzī palh xlaca'n ángeles ixtahuanī't.

3 Jā cacāpātza'nkātit tī cāchī'canī't. Cacālakalhu'ma'ntit xlaca'n hua'chi cātatā'chī'nī'ta'ntit. Jā cacāpātza'nkātit tī tapātīni'mā'nalh. Cacālakalhu'ma'ntit xlaca'n hua'chi nā hui'xina'n cātā'pātīni'mpā'na'ntit.

4 Xatze tamakaxtokcan. Jā tze ka'lhīcan tā'lāpāxquī'n. Dios nacāmakapātīnīn xlaca'n tī chuntza' tala.

5 Jā xmān calacapāstactit chī nalīka'lhī'yā'tit tumīn. Līpāxuhua catahui'la'tit palh ka'lhī'yā'tit lhūhua' tumīn o palh jā lhūhua'. Dios huanī't: "Pō'ktu quilhtamacuj na'ictā'latahui'layān. Jā maktin ictimakxtekni'." 6 Ū'tza' jā catilījicua'nui. Tzē nahuanāuj:

Māpa'ksīni' Dios quimaktāya.
Jā ictijicua'ni'lh tū naquintatlahuani' tachi'xcuhuī't.

7 Cacālacapāstactit xlaca'n tī pūla cātamāsu'yuni'n ixtachihuīn
Dios. Cacāpāstactit chī ixtalīlatlā'huan xlaca'n, ē chuntza'
catlā'hua'ntit.
8 Jesucristo chu ū'tza'tza' chī tihua'na'. Jā makstin talakpalī.
9 Jā catamakxtektit nacātamāsu'yuni'yān xtum tamāsu'yun
tū jā a'ka'ī'nī'ta'ntit. Dios ū'tza' tī quincāmaktāyayān chī
nalatā'kchokoyāuj chuntza' chī xla' lacasqui'n. Tamāsu'yun
ixpālacata tū hua'can, huā'mā' jā quincāmaktāyayān. Masqui
ā'makapitzīn takexmatni' tzamā' tamāsu'yun, jā cāmaktāya
xlaca'n.
10 Pālejni' tī tascuja na ixtemploca'n israelitas, xlaca'n tzē
natahua' macsti'na'j xaquinīt animalhna' tū mālacnūni'canī't
Dios. Xtum talakalhu'mān tū mālacnūni'canī't Dios
tū quincāmāpānūni'yān quincuentaca'n. Huā'mā'
talakalhu'mān, ū'tza' Jesucristo. 11 Xapuxcu' pālej, xla' lē'n
ixka'lhni' animalh xatamaknīn hasta nac templo jā huanican
Ā'chulā' Xatasicua'lanātlahuan jā ixlī'a'ktu' nac cuarto.
A'ntza' mālacnūni'can Dios ka'lhni' ixpālacata nacāmāpānūni'
ixcuentaca'n tachi'xcuhuī't. Ixmacni'ca'n animalh, tzamā'
cāmāxtucan nac cā'lacchicni'. A'ntza' cālhcuyucan. 12 Nā Jesús
nā māxtuca nac cā'lacchicni'. Ē a'ntza' nīlh. Chuntza' pātīni'lh
ixpālacata ixcālīmāpānūni'cu'tun ixka'lhni' ixcuentaca'n
tachi'xcuhuī't. 13 Lakmaka'nca Jesucristo a'cxni' māxtuca
nac cā'lacchicni' ē xtokohua'ca'ca nac cruz. Quina'n
a'ka'ī'yāuj, ē chuntza' ixlacasqui'nca napātīni'nāuj a'cxni'
quincātalakmaka'nān ixpālacata Jesucristo. 14 Huā'tzā'
nac cā'quilhtamacuj jā tū cā'lacchicni' tū natahui'la pō'ktu
quilhtamacuj. Quina'n ka'lhīmā'nauj ā'a'ktin cā'lacchicni' tū
nalaktzī'nāujcus. 15 Jātza' mālacnūni'yāuj Dios xatamaknīn
animalh. Xatze camaxquī'uj tapāxcatca'tzīn Dios. Ū'tza'
hua'chi talakalhu'mān. Ixlacasqui'nca namāka'tlī'yāuj Dios
ixpālacata Jesucristo. 16 Jā capātza'nkātit natlahua'yā'tit tū tze
ē nalāmaktāya'yā'tit. Ū'tza' huā'mā' tū līpāxuhua Dios.
17 Cacākexpa'tni'tit xanapuxcu'nu' xalanī'n nac templo. Cat-
lahua'tit tū cātahuaniyān. Xlaca'n cāmaktaka'lhān hui'xina'n
ixpālacata talacasqui'n xa'nca na'a'ka'ī'yā'tit. Xlaca'n nata-
maxquī' cuenta Dios chī tascuja. Xlaca'n cā'tapāxuhuān
natascuja palh natlahua'yā'tit tū nacātalīmāpa'ksīyān. Palh
jā nacākexpa'tni'yā'tit, natalīlīpuhuan. Ē hui'xina'n jā tū cat-
icālīmacuani'n.
18 Calī'orarlī'tit quimpālacata. Quit icca'tzī icmākentaxtūlh
tū Dios quimacamaxquī'nī't. Pō'ktu quilhtamacuj
ictlahuacu'tun tū tze. 19 Iccāsqui'ni'yān calī'orarlī'tit Dios
palaj naquimacā'nācha' jā hui'lāna'ntit.

Tasicua'lanālīn

20 Dios ū'tza' tī quincāmakapāxuīyān. Xla' mālacastālancuanīlh
quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Jesucristo nīlh ē līxapalh
ixka'lhni' quincuentaca'n. Chuntza' līcāxtlahualh
talacāxtlahuan tū natāyani' pō'ktu quilhtamacuj. Chuhua'j
xla' tihua'na' naquincāmaktaka'lhān. 21 Dios cacāmaxquī'n
talacapāstacni' tū nacāmaktāyayān natlahua'yā'tit
ixtalacasqui'nīn. Nā quina'n caquincātlahuan lactze chuntza'
chī xla' lacasqui'n. Ū'tza' līlahua ixlītli'hui'qui Jesucristo.
Calakachi'xcuhuī'ca Jesucristo pō'ktu quilhtamacuj. Amén.
22 Tā'timīn, iccāsqui'ni'yān līlacatzucu nakelhtahua'ka'yā'tit
tū iccātzo'knuni'mā'n nac huā'mā' ca'psnap. Jā ka'tla' tzamā'
ca'psnap tū iccātzo'knuni'nī'ta'n. 23 Iccāmāca'tzīnīcu'tunān
makxtekcanī'ttza' Timoteo. Chuhua'j jātza' tachī'n. Palh xla'
namin palaj, naquintā'a'n a'cxni' na'iccālaka'nāchā'n.
24 Cacāsaludarlī'tit ixlīpō'ktuca'n xanapuxcu'nu' nac tem-
plo. Calāsaludarlī'tit milīpō'ktuca'n. Tā'timīn xala' nac Italia
cātahuaniyān.
25 Dios cacāsicua'lanātlahuakō'n. Amén.

Santiago

Lītzucuca carta

1 Quit, Santiago, ictzo'ka huā'mā' carta. Quit ictā'scuja
Dios ē Māpa'ksīni' Jesucristo. Quit iccāmacā'ni'yān
saludos milīpō'ktuca'n israelitas tī tapa'ksīni'yā'tit Dios, tī
ta'a'kahuani'nī'ta'ntit.

Talacapāstacni' tū Dios māstā'

2 Tā'timīn, catahui'la'tit cā'tapāxuān masqui cā'a'kspulayān
lhūhua' catūhuālh ixpālacata a'ka'ī'yā'tit Jesucristo.
3 Ca'tzīyā'tittza' a'cxni' cā'a'kspulayān huā'mā' ē palh jā
makxtekā'tit chī a'ka'ī'yā'tit, chuntza' nalīsca'tā'tit chī
natāyani'yā'tit. 4 Pō'ktu quilhtamacuj natāyani'yā'tit, ē
chuntza' nalīsca'tā'tit chī tzej nalatā'kchokoyā'tit ē chī
nalīmākentaxtūkō'yā'tit ixlīpō'ktu tū ixtalacasqui'nīn Dios.
5 Palh hui'xina'n jā ca'tzīyā'tit chī nalīlatā'kchokoyā'tit tzej,
casqui'ni'tit Dios ē xla' nacāmāsu'yuni'yān. Xla' jā cā'tasītzi'
māstā' tū nasqui'ni'yāuj ē jā lacaquilhnīni'n. 6 A'cxni'
hui'xina'n nasqui'ni'yā'tit Dios catūhuālh, napuhua'nā'tit Dios
ixlīcāna' nacāmaxquī'yān. Jā maktin tipuhua'nā'tit Dios jā
caticāmaxquī'n. Tī lacpuhuan Dios jā catimāstā'lh, xla' jā xmān
a'ktin ixtalacapāstacni' ka'lhī. Xla' hua'chi xcān a'cxni' ū'nun
ē calhāxcuhuālh mā'a'kchoko xaxiyālh xcān. 7 Tī lacpuhuan
chuntza', Dios jā catimaxquī'lh tū squi'ni'. 8 Tī jā xmān
a'ktin talacapāstacni' taka'lhī, xlaca'n jā maktin taca'tzī tū
natatlahua.
9 Hui'xina'n, tā'timīn, tī catīhuālh tachi'xcuhuī't,
calīpāxuhua'tit ixpālacata Dios cālaktzī'nān jā chī catīhuālh
tachi'xcuhuī't. 10 Hui'xina'n, tā'timīn, tī lacricujnu',
calīpāxuhua'tit ixpālacata ca'tzīyā'tit Dios laktzī'n mintumīnca'n
hua'chi jā tū ixtapalh. Lacricujnu' natasputa chī a'ktin
xa'nat. 11 A'cxni' chi'chini'n, xapa'lhma' xneka, ē xa'nat
yuja. Ixlītzēhuanī't sputa. Nā chuntza' talīsputa lacricujnu'
līhuan tatlahua ixnegocioca'n.

Chī napātīni'ncan ē natāyani'can

12 Līpāxuhua tahui'lāna'lh xlaca'n tī līlacatejtin tapātī tū
cā'a'kspula. Palh xlaca'n natatāyani', nataka'lhī xasāsti'
ixlatamatca'n. Xasāsti' quilatamatca'n xla' chī talakalhu'mān
tū Dios cāmālacnūni' tī tapāxquī'. 13 Palh chā'tin chi'xcu'
lacpuhuan natlahua tū jā tze, jā capuhuanli Dios
mālacpuhuanīlh tū jā tze. Dios jā maktin lacpuhuan natlahua
tū jā tze. Xla' jā cāmālacpuhuanī tachi'xcuhuī't catatlahualh
tū jā tze. 14 A'cxni' chā'tin chi'xcu' lacpuhuan natlahua tū jā

tze, xla' ixlī'a'cstu ixtalacapāstacni' mātlahuī chuntza'. 15 Palh xla' tlahua chuntza' tū jā tze ixtalacapāstacni', chuntza' ka'lhī ixcuenta. Ā'chulā' natlahuatēlha tū jā tze. Ū'tza' nalīnī.

16 Ixlīcāna' tū iccāhuanimā'n. Jā cata'a'kskāhuī'tit, tā'timīn. 17 Pō'ktu xatze catūhuālh tū quincātamaxquī'nī'ta'n, pō'ktu Dios macamin. Tī quincāmaxquī'n pō'ktu tū tze xla' ū'tza' Dios. Xla' cātlahualh tū tamāxkakēni'n nac a'kapūn. Dios xla' chu ū'tza'tza'. Jā maktin talakpalī nūn macsti'na'j. 18 Dios quincāmaxquī'n xasāsti' quilatamatca'n chī xla' ixtalacasqui'nīn. Quincāmaxquī'n quilatamatca'n xasāsti' ixpālacata ixtachihuīn Dios tū ixlīcāna'. Chuntza' quina'n xapūla a'ka'ī'nī'tauj. Ā'līstān lhūhua' ā'makapitzīn nata'a'ka'ī'. Chuntza' quina'n xalacpūla.

Tū Dios lacasqui'n natlahuayāuj

19 Calacapāstactit huā'mā', tā'timīn. Milīpō'ktuca'n tzej cakexpa'ttit ixtachihuīn Dios. Calacapāstacna'ntit pūla chī nachihuīna'nā'tit, ē jā nasītzī'yā'tit. 20 Tasītzi' quincāmāmakchuyīyān. Chuntza' jāla tlahuayāuj ixtalacasqui'nīn Dios. 21 Camāpānūkō'tit ixlīpō'ktu tū jā tze ē ixlīpō'ktu tū jā līmacuan. Calīhui'lī'tit natlahua'yā'tit ixtalacasqui'nīn Dios. Cuenta catlahua'tit tū ixtachihuīn Dios tū maktīni'nī'ta'ntit. Ū'tza' tū cāmāca'tzīnīn chī nacālīmakapūtaxtūyān.

22 Cakexpa'tni'tit ixtachihuīn Dios, ē jā xmān cakexpa'tmaka'ntit. Palh puhua'nā'tit xmān nakexpa'tmaka'nā'tit, mina'cstuca'n ta'a'kskāhuī'yā'tit. 23 Tī xmān takexmata ixtachihuīn Dios ē jā tatlahua, xlaca'n chī chā'tin chi'xcu' tī laktzī'n nac espejo. 24 Ixlīmān laktzī'ncan chī lanī't ixlacan ē a'n ē palaj tunca pātza'nkā chī lanī't. 25 Jā chuntza' xlaca'n tī cuenta tatlahua xatze ixtachihuīn Dios tū quincāmāca'tzīnīyān chī nalītaxtuyāuj. Palh xlaca'n jā tamakxteka takexmatni', ē palh jā tapātza'nkā tū huan, chuntza' Dios nacāsicua'lanātlahua ixlīpō'ktu tū tatlahua.

26 Palh chā'tin chi'xcu' huan kexmatni' Dios, ē jāla māpa'ksī ixquilhni', xla' ixlīmān ta'a'kskāhuī'. Xla' jā ixlīcāna' kexmatni' Dios. 27 Tū Dios lacasqui'n natlahuayāuj quina'n tī ixlīcāna' a'ka'ī'yāuj, ū'tza' huā'mā': cacāmaktāyauj lacstīn tī xcamanīn ē tī cānīmaka'ncanī't tī tapātīni'n. Ē ixlacasqui'nca pō'ktu quilhtamacuj namāpānūyāuj ixlīpō'ktu tū jā tze xala' nac cā'quilhtamacuj.

2

Ixlacasqui'nca nacālaktzī'nāuj tachi'xcuhuī't lacxtim

1 Tā'timīn, calālaktzī'ntit lacxtim milīpō'ktuca'n hui'xina'n
tī a'ka'ī'ni'yā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo tī xaka'tla'.
2 Na'iccāhuaniyān a'ktin tachihuīn. Chā'tu' chi'xcuhuī'n tatanū
na mintemploca'n. Chā'tin xla' rico ē ka'lhī ixmakatzātzāt
ixla' oro ē ixlu'xu' xatze. Ā'chā'tin xla' xcamanīn ē xla' ka'lhī
masnā lu'xu'. 3 Hui'xina'n ā'chulā' lakachi'xcuhuī'yā'tit
tī ka'lhī xatze ixlu'xu' ē huani'yā'tit: "Hui'x catahui'la'
huā'tzā' nac xatze silla." Ē xcamanīn huani'yā'tit: "Hui'x
catāyachi o catahui'la' nac piso ixlacatzuna'j na quintujan."
4 Palh chuntza' tlahua'yā'tit hui'xina'n, chuntza' tasu'yu
puhua'nā'tit ā'makapitzīn chi'xcuhuī'n ā'chulā' lactze. Palh
chuntza' tlahua'yā'tit hui'xina'n, jā tze mintalacapāstacni'ca'n.
5 Tā'timīn, iccāpāxquī'yān ē iccāhuanicu'tunān huā'mā'. Dios
cālacsacnī't tī lacxcamanīnī'n. Masqui xcamanīn xlaca'n, Dios
cālaktzī'n chī lacricujnu', ixpālacata talīpāhuan Dios ē chuntza'
natatanū jā xla' māpa'ksīni'n. Nā ixlīpō'ktuca'n tī tapāxquī'
Dios ixlīpō'ktuca'n natatanū jā xla' māpa'ksīni'n. 6 Hui'xina'n
cālakmaka'nā'tit tī lacxcamanīnī'n. Cālakachi'xcuhuī'yā'tit
lacricujnu'. Ū'tunu'n tī cātamakapātīnīnān. Xlaca'n
cātamālacapū'yān hui'xina'n. 7 Ū'tunu'n lacricujnu' tī jā tze
talīchihuīna'n Jesucristo quiMāpa'ksīni'ca'n. Ū'tza' tī hui'xina'n
tapa'ksīni'yā'tit.
8 Ixlīmāpa'ksīn Dios tū tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios
chuntza' huan: "Nacāpāxquī'ya' ā'makapitzīn chuntza' chī
pāxquī'ca'na' milīmān." Palh hui'xina'n kexpa'tni'yā'tit
huā'mā' līmāpa'ksīn, chuntza' tzej tlā'hua'mpā'na'ntit. 9 Palh
hui'xina'n lakachi'xcuhuī'yā'tit makapitzīn, ē ā'makapitzīn
huampala cālakmaka'nā'tit, chuntza' tlahua'yā'tit tū jā
tze, ē chuntza' hui'xina'n laclī'pinā'tit. Chuntza' huan
ixlīmāpa'ksīn Dios. 10 Palh chā'tin chi'xcu' nakexmatni'
ixlīpō'ktu ixlīmāpa'ksīn Dios ē xmān a'ktin līmāpa'ksīn
tū jā kexmatni', huā'mā' chi'xcu' laclē'n ixpālacata
jā kexmatni'kō'lh līmāpa'ksīn, ē masqui xmān a'ktin
līmāpa'ksīn tū jā kexmatni'lh. 11 Dios huanli: "Jā tika'lhī'ya'
mintā'lāpāxquī'n." Nā chuntza' huanli: "Jā timaknīni'na'."
Palh chā'tin tī maknīni'n, xla' laclē'n ē masqui jā ka'lhī
ixtā'lāpāxquī'n. 12 Dios quincāmaktāyayān ē chuntza' jā
quincāmāpa'ksīyān tū jā tze. Chuntza' palh tlahuayāuj tū
jā tze, Dios naquincāputzāna'ni'yān. Ū'tza' calīchihuīna'ntit
ē calītlahua'tit tū tze. 13 Dios, a'cxni' naputzāna'n, jā
caticālakalhu'manli tī jā talakalhu'manli ā'makapitzīn. Xla'
xmān nacālakalhu'man tī talakalhu'manli ā'makapitzīn. Tī
talakalhu'manī't ā'makapitzīn, xlaca'n jā catitajicua'nli a'cxni'
nacāputzāna'ni' Dios.

Chī tzej a'ka'ī'can

14 Tā'timīn, palh chā'tin chi'xcu' huan līpāhuan Dios ē xla' jā
tlahua tū tze, chu tlakaj līpāhuan. 15 Palh chā'tin quintā'tin
spu'tni' ixlu'xu' ē jā ka'lhī tū nahua' 16 ē makapitzīn chī
hui'xina'n tahuanī: "Dios casicua'lanātlahuan ē camaxquī'ca'
milu'xu' ē camāhuī'ca'", ē tī tahuani chuntza' jā tū tamaxquī',
chuntza' jā tū līmacuan talīpāhuan Dios. 17 Palh chā'tin chi'xcu'
huan līpāhuan Dios, ē jā maktāya ā'chā'tin, xla' chu tlakaj huan
līpāhuan Dios. Xla' hua'chi chā'tin xanīn ixpālacata jā tū tlahua
tū tze.

18 Palh chā'tin nahuan: "Quit ica'ka'ī'ni' Dios, ē masqui jā
ictlahua tū tze." Quit na'icuampala: ¿Chī nalītasu'yu'ya' palh
līpāhua'na' Dios palh jā tlahua'ya' tū tze? Quit ictlahua xatze.
Chuntza' lītasu'yu quit iclīpāhuan Dios. 19 Hui'x puhua'na'
xmān chā'tin Dios. Chuntza' tze. Nā chuntza' tapuhuan jā
tzeya ū'nī'n tī tatā'scuja skāhuī'ni'. Xlaca'n taxpipi ixpālacata
tajicua'ni' Dios. 20 Hui'x jā ca'tzīya'. Na'icmāsu'yuni'yān
chu tlakaj palh chā'tin huan līpāhuan Dios ē palh jā tlahua
tū lactze. 21 Quixū'nāpapca'n Abraham mālacnūni'lh, chī ta-
lakalhu'mān Dios, ixka'hua'cha tī ixuanican Isaac. Ū'tza'
Dios līlaktzī'lh Abraham tze chi'xcu' ixpālacata tū tlahualh.
22 Chuntza' ca'tzīcan Abraham ixlīpāhuan Dios ē ū'tza' xla'
līlahualh tū lactze. A'cxni' Abraham tlahualh huā'mā' tū
tze, ū'tza' līlasu'yulh Abraham ixlīpāhuan Dios. 23 Chuntza'
mākentaxtūca chī ixtatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā huan:
"Abraham ixlīpāhuan Dios. Ū'tza' Dios xatze līlaktzī'lh Abra-
ham." Ē Dios huanli Abraham ixamigo.

24 Chuntza' hui'xina'n ca'tzīyā'tittza' Dios lactze cālaktzī'n
tachi'xcuhuī't jā xmān ixpālacata talīpāhuan Dios. Nā
ixlacasqui'nca xlaca'n natatlahua tū lactze. Chuntza'
natasu'yu palh ixlīcāna' talīpāhuan Dios. 25 Ē nā chuntza'
Rahab tī maklani' ixuanī't. Xla' cāmakxtekli tatachokolh
na ixchic chi'xcuhuī'n tī Josué cāmacamilh. Cāmātzē'kli ē
cāmaktāyalh natataxtu nac cā'lacchicni' nac ā'kentin tej. Ū'tza'
Dios līlaktzī'lh tzeya puscāt Rahab. 26 Quina'n hui'lāna'uj
ixpālacata ka'lhīyāuj quimacni'ca'n ē quilīstacna'ca'n. Nā
chuntza' quina'n ka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n, ixpālacata
līpāhuanāuj Dios ē chuntza' tlahuayāuj tū lactze.

3

Quinquilhni'ca'n

1 Tā'timīn, jā cala'tit līmākelhtahua'kē'nī'n lhūhua'
hui'xina'n. Ca'tzīyā'tit hui'xina'n tī tamāsu'yu ā'chulā' palha'
nacāputzāna'ni'can. 2 Quina'n quilīpō'ktuca'n makatunu'
tlahuayāuj tū jā tze. Palh chā'tin chi'xcu' tzē māpa'ksī
ixquilhni', chuntza' tzē māpa'ksī ixlīpō'ktu ixmacni'. Xla'

tzeya chi'xcu'. 3 Cāmākalhnūyāuj freno na ixquilhni'ca'n
cahuāyuj. Chuntza' tzē nacāmāpa'ksīyāuj. Nata'a'n jā
quina'n lacasqui'nāuj. 4 Nā barcos tū laka'tla', macsti'na'j
tū līsakalīcan. Masqui ū'ni' xatli'hui'qui tanta'ncslē'n barco,
piloto tzē nalē'n jā xla' lacasqui'n, masqui macsti'na'j tū
līsakalīcan barco. 5 Chuntza' quinquilhni'ca'n. Masqui
macsti'na'j quinquilhni'ca'n, lhūhua' tū tlahua. Masqui
macsti'na'j macscut, tzē namāquilhtī a'ktin ka'tla' cā'qui'huī'n.
6 Quinquilhni'ca'n hua'chi macscut, ixpālacata cālactlahua
ā'makapitzīn. Quinquilhni'ca'n līchihuīna'nāuj ixlīpō'ktu
tū jā tze. Ū'tza' ā'chulā' jā tze lītaxtuyāuj. Ixpālacata
quinquilhni'ca'n, lāmāpasī ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't nac
cā'quilhtamacuj. Skāhuī'ni' ū'tza' tī quincāmāhuanīyān tū jā
tze. 7 Chi'xcuhuī'n xlaca'n tzē natamāmānsujlī catūhuālh
animalh ē catūhuālh spūnī'n ē catūhuālh lūhua' ē catūhuālh
animalh xala' nac mar. Ixlīpō'ktuca'n tzē cāmāmānsujlīcan.
8 Quinquilhni'ca'n jā tī tī tzē namāpa'ksī. Quinquilhni'ca'n
pō'ktu quilhtamacuj huan tū jā tze. Hua'chi ka'lhī veneno
ixpālacata quinquilhni'ca'n cālīlactlahuayāuj ā'makapitzīn.
9 Quinquilhni'ca'n līmakapāxuīyāuj Dios quinTāta'ca'n, ē nā
cālī'a'ksa'nāuj ā'makapitzīn tachi'xcuhuī't tī Dios tlahuanī't
hua'chi chī xla'. 10 Na quinquilhni'ca'n taxtu tachihuīn
tū xatze ē tachihuīn tū jā tze. Tā'timīn, ū'tza' huā'mā' jā
tze. 11 ¿Ē xmān nac a'ktin mu'sni' taxtu xcān xase'ksi'
ē xcān xaxū'ni'? 12 Tā'timīn, a'ktin xaqui'hui' a'kalhpōj
jāla catitahua'ca'lh ixtahua'ca't xīpa. Xaqui'hui' uvas jāla
catitahua'ca'lh ixtahua'ca't a'kalhpōj. Nā chuntza' a'ktin
mu'sni' jā taxtuhuī'lh xaxū'ni' xcān a'ntza' jāla catitaxtulh
xase'ksi' xcān.

Tī taka'lhī ixtalacapāstacni' Dios

13 Palhāsā' chātin chī hui'xina'n skalalh ē lhūhua' ca'tzī
ē chuntza' tzē namāsu'yu. Calatā'kchokotit līlacatejtin ē
chuntza' nalītasu'yu palh lakskalalhna' hui'xina'n. Jā ka'tla'
timakca'tzīyā'tit. 14 Palh hui'xina'n xmān lacasqui'nā'tit na-
puhuancan hui'xina'n skalalhna' chuntza' lītasu'yu jā skalal-
hna' hui'xina'n. 15 Palh chuntza' lacpuhuan chā'tin, a'ntza'
lītasu'yu palh ixtalacapāstacni' xla' jā ixla' Dios. Xmān la-
capāstaca chī ixtalacapāstacni' skāhuī'ni' ē ixtalacapāstacni'ca'n
chi'xcuhuī'n ixpālacata tlahuamā'lh tū lacasqui'n ixmacni'.
16 A'cxni' tachi'xcuhuī't talālakca'tzani' ē xmān talacasqui'n
napuhuancan xlaca'n lakskalalhna', ū'tza' talālīmāpasī ē tat-
lahua ixlīpō'ktu catūhuālh tū jā tze. 17 Na'iccāhuaniyān chī
talīhuan xlaca'n tī taka'lhī ixtalacapāstacni' Dios. Xlaca'n xmān
talacapāstaca tū lactze. Ū'tza' tū ā'chulā' ixlacasqui'nca. Jā
talālīsītzī'ni'. Līlacatzucu natalātā'chihuīna'n. Natakexmata ē

natamaktāya ā'makapitzīn. Talaktzī'n lacxtim ixlīpō'ktu. Tatlahua tū tze, ixpālacata xlaca'n lactze. 18 Tī jā talālīsītzī'ni'cu'tun ā'makapitzīn, chuntza' xlaca'n tatlahua tū xatze, ē chuntza' jātza' catitatā'lāhuanicu'tunli ā'makapitzīn.

4

Jā tze palh lakatīyāuj tū xala' nac cā'quilhtamacuj

1 ¿Tū ixpālacata tā'lāhuani'yā'tit hui'xina'n? Ixpālacata ka'lhī'yā'tit mintalacapāstacni'ca'n tū tze, ē mintalacapāstacni'ca'n tū jā tze. 2 Hui'xina'n ka'lhīcu'tunā'tit catūhuālh ē palh jāla ka'lhī'yā'tit, ū'tza' lālīmaknīcu'tunā'tit hui'xina'n. Hui'xina'n lālakca'tzani'yā'tit tī ka'lhī catūhuālh, ē palh jāla ka'lhī'yā'tit, lālīlacatā'quī'yā'tit ē lālītucsā'tit. Jāla ka'lhī'yā'tit tū lacasqui'nā'tit hui'xina'n, ixpālacata jā squi'ni'yā'tit Dios. 3 A'cxni' squi'ni'yā'tit Dios jā cāmaxquī'yān, ixpālacata jā tzej squi'ni'yā'tit. Squi'ni'yā'tit xmān ixpālacata pāxcat līla'yā'tit tū hui'xina'n lacasqui'nā'tit. 4 Hui'xina'n chī chā'tin tī ka'lhī ixtā'lāpāxquī'n, ixpālacata jātza' kexpatni'cu'tunā'tit Dios ē xmān tlahuacu'tunā'tit tū lacasqui'nā'tit. ¿Ē jā ca'tzīyā'tit tī talakatī lhūhua' catūhuālh xala' nac cā'quilhtamacuj, xlaca'n talītaxtu ixtā'lāquiclhlaktzi' Dios? Tī tatlahuacu'tun lacxtim chī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, xlaca'n talītaxtu ixtā'lāquiclhlaktzi' Dios. 5 Palhāsā' hui'xina'n puhua'nā'tit xmān chu tlakaj tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā huan Dios quincāmaxquī'nī'ta'n Espíritu Santo ē xla' lacasqui'n xmān xla' naquincāmāpa'ksīyān ē jā lacasqui'n naquincāmāpa'ksīyān ā'chā'tin. 6 Ū'tza' lacasqui'n Dios. Xla' quincāmaktāyayān, ē chuntza' tzē nakexmatni'yāuj xmān Dios. Chuntza' huan ixtachihuīn Dios:

Dios jā cāmaktāya tī ka'tla' tamakca'tzī.

Xla' cāmaktāya tī jā ka'tla' tamakca'tzī.

7 Hui'xina'n catamakxtektit Dios nacāmāpa'ksīyān. Jā catamakxtektit nacāmāpa'ksīyān skāhuī'ni'. Chuntza' skāhuī'ni' nacātzā'lani'yān. 8 Calātalacatzuna'jītit Dios ē xla' nā nacālātalacatzuna'jīyān. Hui'xina'n tī tlahua'yā'tit tū jā tze, jātza' catlahua'tit. Hui'xina'n tī pāxquī'yā'tit Dios ē nā tū xala' nac cā'quilhtamacuj, camāpānūni'tit tū jā tze na milīstacna'ca'n. 9 Calīpuhuantit ē cacalhua'ntit. Jātza' calītzī'ntit ē jātza' calīpāxua'tit tū jā tze. Calīmāxana'ntit mincuentaca'n. 10 Macsti'na'j cahuantit na ixlacatīn Dios, ē xla' nacāmāka'tlī'yān.

Jā tze palh a'ksa'nāuj quintā'tinca'n

11 Tā'timīn, jā tilālīchihuīna'nā'tit tū jā tze. Palh chā'tin līchihuīna'n ā'chā'tin tū jā tze, chuntza' līlakmaka'mā'lh līmāpa'ksīn tū huan: Calāpāxquī'tit. Palh chā'tin lacpuhuan

tzē nahuan palh ā'chā'tin laclē'n, xla' līxtu chī juez. Jā lacapāstaca palh ū'tza' laclē'n, ixpālacata lakmaka'mā'lh līmāpa'ksīn. 12 Xmān chā'tin Juez a'nan. Ū'tza' Dios. Xla' ū'tza' quincāmaxquī'n līmāpa'ksīn ē ū'tza' nakexmatni'yāuj. Xla' tzē naquincāmakapūtaxtūyān ē nā tzē naquincāmacā'nān nac pūpātīn. ¿Tū ixpālacata puhua'nā'tit palh hui'xina'n tzē na'a'ksa'nā'tit ā'chā'tin?

Jā ca'tzīyāuj tū na'a'kspula lakalī

13 Na'iccāhuaniyān hui'xina'n macsti'na'j mimpālacataca'n hui'xina'n tī lāhuani'yā'tit: "Chuhua'j o lakalī na'a'nāuj nac a'ktin cā'lacchicni'. A'ntza' natachokoyāuj a'ktin cā'ta. Natamāhuana'nāuj ē nastā'nanāuj. Natlajayāuj lhūhua' tumīn." 14 Huā'mā' na'iccāhuaniyān: Hui'xina'n jā ca'tzīyā'tit tū na'a'kspula lakalī. Quina'n hua'chi poklhnu' ixpālacata poklhnu' chuhua'j tasu'yu ē ixlītzā'la laksputa. 15 Chuntza' ixuantit: "Palh Dios lacasqui'n quina'n natahui'lāyāuj ā'tzā'la ē ū'tza' huā'mā' natlahuayāuj." 16 Hui'xina'n jā kelhasqui'nī'yā'tit Dios tūchu ixtalacasqui'nīn. Xmān tlahua'yā'tit tū tlahuacu'tunā'tit. Hui'xina'n ka'tla' makca'tzīyā'tit. Jā tze chuntza' tlahua'yā'tit. 17 Palh chā'tin ca'tzī tlahua tū tze, ē palh jā tlahua, chuntza' xla' līka'lhī ixcuenta.

5

Tū nacā'a'kspula lacricujnu'

1 Chuhua'j hui'xina'n lacricujnu' cacalhuantit ē cata'sa'tit ixpālacata lījicua' tū mimā'lh. 2 Mintumīnca'n hua'chi xamasni'. Milu'xu'ca'n xatzēhuanī't pō'ktu hua'chi xatalacua'. 3 Minoroca'n ē mimplataca'n hua'chi pō'ktu xasko'luni'. Xasko'luni' ixpālacata hui'xina'n lactampi'lhī'n ē jā maktāyacu'tunā'tit ā'makapitzīn. Hui'xina'n mākēxtimī'tit lhūhua' tumīn ē lacatzuna'jtza' huī'lh quilhtamacuj a'cxni' napātīni'nā'tit nac pūpātīn. 4 Hui'xina'n jā xokonī'ta'ntit tī cātā'scujnī'ta'ntit na mincā'tacuxtuca'n. Dios lacahuāna'huī'lh. Xla' ū'tza' tī māpa'ksīni'nkō' ixlīpō'ktu nac a'kapūn ē ixlīpō'ktu nac cā'quilhtamacuj. Xla' cālaktzī'mā'n chī a'kskāhuī'tit mintasācua'ca'n ē jā xokotit. 5 Huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj hui'xina'n lacricujnu' ka'lhī'yā'tit ixlīpō'ktu. Līpāxūj līlatlā'huanā'tit. Hui'xina'n hua'chi lakatin pa'xni' tū makako'ntīcan ē namaknīcan. 6 Hui'xina'n lacricujnu' cāmālacapū'yā'tit ē cāmaknī'yā'tit tī lactze. Xlaca'n jāla tatamaktāya.

Ixlacasqui'nca naka'lhīyāuj hasta a'cxni' namimpala Jesucristo

7 Chuhua'j hui'xina'n, tā'timīn, līlacatzucu caka'lhī'tit hasta
a'cxni' namin Māpa'ksīni' Jesucristo. Chā'tin chi'xcu' tī
tlahua ixpūxāhuat, xla' ka'lhī hasta a'cxni' nala. Xla' ka'lhī
hasta nala xcān pūla ē ā'līstān huampala. 8 Hui'xina'n nā
līlacatzucu caka'lhī'tit. Jā calakachipini'tit. Palaj namimpala
Māpa'ksīni'. 9 Jā calāputzāna'ni'tit. Palh tlahua'yā'tit chuntza',
Cristo nacāputzāna'ni'yān. Xla' ū'tza' Juez. Palaj namimpala.
10 Calacapāstactit hui'xina'n, tā'timīn, chī tapātīni'lh makāstza'
ixa'kchihuīna'nī'n Dios. Xlaca'n tatāyani'lh. Chuntza'
calītaxtutit. 11 Ca'tzīyāuj ixtapāxuhua xlaca'n tī tatāyani'lh.
Ca'tzīyā'tittza' chī lītāyani'lh Job. Ā'līstān Dios maxquī'lh
lhūhua', ixpālacata lakalhu'manīni'n.
12 Chuhua'j na'iccāhuaniyān tū ixlacasqui'nca. Jā tihua'nā'tit
"por Dios", a'cxni' nahua'nā'tit palh ixlīcāna'. Xmān "ixlīcāna'"
nahua'nā'tit. A'cxni' nahua'nā'tit "jā ixlīcāna'", xmān "jā
ixlīcāna'" nahua'nā'tit. Palh jā natlahua'yā'tit chuntza', Dios
nacāmakapātīnīnān.
13 A'cxni' nacā'a'kspulayān catūhuālh, ca'orarla'tit
hui'xina'n. A'cxni' līpāxuhua lahui'lāna'ntit, capixtlī'tit
tū nalīpāxuhua Dios. 14 A'cxni' chā'tin chī hui'xina'n
ta'jatatla, cacāmāta'satīnīni'ntit xanapuxcu'nu' xalanī'n
nac templo. Xlaca'n natamin ē natalī'orarla ē natalītlahua
ta'jatatlani' aceite na ixtacuhuīni' Māpa'ksīni' Jesucristo.
15 Palh xlaca'n nata'orarlī ē nata'a'ka'ī', Dios namātzeyī.
Palh xla' tlahuanī't tū jā tze, Dios namāpānūni' ixcuenta.
16 Calāhuani'tit hui'xina'n palh jāla makxtekā'tit catūhuālh
tū jā tze. Chuntza' nalālī'orarlī'yā'tit. Dios nacāmātzeyīyān
hui'xina'n tī ta'jatatla'yā'tit. Dios lītlahua ixlīmāpa'ksīn tū
squi'ni' chā'tin chi'xcu' tī tze. 17 Dios maxquī'lh tū squi'ni'lh
Elías tī ixa'kchihuīna' Dios. Xla' chā'tin chi'xcu' chī quina'n
ixuanī't. Xla' squi'ni'lh Dios jā calalh xcān. A'ktu'tun cā'ta
ā'i'tāt jā lalh xcān. 18 Squi'ni'pālh Dios camilh xcān. Chuntza'
lalh xcān. Chuntza' lanāna'lh nac cā'ti'ya'tna'.
19 Tā'timīn, palh chā'tin chī hui'xina'n tamakahuasa
ē palh ā'chā'tin namaktāya natlā'huampala na ixtej Dios,
20 chuntza' namakapūtaxtū ā'chā'tin nac līnīn ē chuntza'
namātza'nkēna'ni'can ixcuenta.

1 San Pedro

Pedro cātzo'knuni'lh ṭī ixta'a'ka'ī'

1 Quit Pedro, ixapóstol Jesucristo. Quit ictzo'ka huā'mā' carta. Iccātzo'knuni'mā'n hui'xina'n tī ixtachi'xcuhuī't Dios tī cātamā'a'kahuanīn ē latlā'hua'nā't chī makatiyātī'n nac a'katunu' cā'lacchicni' jā huanican Ponto ē Galacia ē Capadocia ē Asia ē Bitinia. 2 Dios quinTāta'ca'n cālacsacnī'ta'n makāstza' chuntza' chī puhuanli. Xla' puhuanli Espíritu Santo lactze nacātlahuayān. Xla' ixlacasqui'n hui'xina'n nakexpa'tni'yā't Jesucristo. Lacasqui'nli ixka'lhni' Jesucristo nacāxapani'yān ixlīpō'ktu mincuentaca'n. Dios cacāsicua'lanātlahuan ē tzej calatapā't.

Ca'tzīyāuj Dios naquincāsicua'lanātlahuayān

3 Namaxquī'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata xla' lakalhu'manīni'n. Ū'tza' ixTāta' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Dios mālacastālancuanīlh Jesucristo, nā chuntza' quincāmaxquī'n xasāsti' quilatamatca'n. Chuhua'j ca'tzīyāuj xla' naquincāmaxquī'yān ā'chulā'. 4 Tū Dios naquincāmaxquī'yān, xla' māquī'canī't nac a'kapūn. A'ntza' jā tū cati'a'nani'lh. Jā chī catūhuālh tū masa ē tū lakuan ē tū xneka. 5 Hui'xina'n līpāhua'nā't Dios, ē xla' cāmaktaka'lhān ixpālacata xla' ka'lhī līmāpa'ksīn. Xla' nacāmaktaka'lhān hasta ā'xmān quilhtamacuj. Ā'xmān quilhtamacuj natasu'yukō' ixlīpō'ktu tū Dios nacāmaxquī'yān a'cxni' naquincāmakapūtaxtūkō'yān.

6 Ū'tza' hui'xina'n līpāxuhua'yā't masqui jā makās līpuhuanā't ixpālacata lhūhua' tū pātīpā'na'ntit. 7 Hui'xina'n līlacatzucu tāyani'yā't tū pātīpā'na'ntit. Chuntza' tasu'yu palh ixlīcāna' a'ka'ī'yā't. Oro māchi'chīcan namaktīcan tū jā tze. Chuntza' tachoko pō'ktu oro. Nā chuntza' hui'xina'n. A'cxni' pātīni'nā't hui'xina'n namakxtekā't tū jā tze. Chuntza' ā'chulā' lactze nalītaxtuyā't. Ā'chulā' xatapalaxla' chī a'ka'ī'yā't na ixlacatīn Dios ē jā oro. Palh tzej a'ka'ī'yā't masqui pātīni'nā't, chuntza' nacātamāka'tlī'yān ē nacātalakachi'xcuhuī'yān a'cxni' Jesucristo namimpala.

8 Hui'xina'n pāxquī'yā't Jesucristo masqui jā laktzī'nī'ta'ntit. Hui'xina'n a'ka'ī'yā't masqui chuhua'j jā laktzī'nā't. Ū'tza' līpāxuhua'yā't. Lhūhua' mintapāxuānca'n; jāla chī huanican chī līpāxuhua'yā't. 9 Pāxuhua'yā't ixpālacata a'kapūtaxtunī'ta'ntittza' ixpālacata a'ka'ī'yā't Jesucristo.

10 A'kchihuīna'nī'n xalanī'n makās xapūla ixtahuan chī ixquincālīsicua'lanātlahuan Dios. Xlaca'n ixtaputza chī

natalīca'tzī chī lī'a'kapūtaxtucan ixpālacata ixtaca'tzīcu'tunkō'. 11 IxEspíritu Cristo cāmāca'tzīnīlh palh Cristo ixpātīni'lh ē ā'līstān ixlakachi'xcuhuī'ca. Xlaca'n ixtaca'tzīcu'tun jā'cxni' ixa'kspulalh huā'mā' ē tū na'a'kspula ā'līstān. 12 Dios cāmāca'tzīnīlh jāna'j na'a'kspula xlīmacua xlaca'n ixtalahui'lāna'lhcus. Chuhua'j a'kspulamā'lh xlīmacua hui'lāna'uj quina'n. Huā'mā' ū'tza' tū cātahuanin xlaca'n tī cātamāsu'yuni'n xatze tachihuīn ixla' Jesucristo. Xlaca'n ixcātalīmāsu'yuni'yān hui'xina'n ixlīmāpa'ksīn Espíritu Santo tī macamincancha' nac a'kapūn. Ixlīpō'ktu huā'mā' ángeles taca'tzīcu'tun.

Dios lacasqui'n tzej nalatā'kchokoyāuj

13 Calacapāstactit tzamā' ē skalalh catahui'la'tit. Tzej calacapāstactit. Calacapāstactā'kchokotit chī Dios nacālīsicua'lanātlahuayān a'cxni' namin Jesucristo. 14 Cakexpa'tni'tit Dios ixpālacata hui'xina'n ixlacstīn. Jātza' calatā'kchokotit chī ixlatlā'hua'nā'tit a'cxni' jāna'j ixa'ka'ī'tit ixtachihuīn Dios ē a'cxni' ixtlahua'yā'tit tū jā tze talanān. 15 Lactze cahuankō'tit pō'ktu quilhtamacuj. Calacapāstactit Dios cālīta'satīn ixtachi'xcuhuī't nahuanā'tit. Xla' tze. Ū'tza' pō'ktu quilhtamacuj xalīlacatejtin nalīlatahui'la'yā'tit. 16 Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā huan Dios: "Lactze cahuantit hui'xina'n, ixpālacata quit tze."

17 Hui'xina'n a'cxni' orarlīni'yā'tit Dios, hua'nā'tit: "Dios quinTāta'ca'n." Ū'tza' kēxtim quincālaktzī'nān. Xla' nacāputzāna'ni' chā'tunu' chuntza' chī talatā'kchokonī't. Ū'tza' nalījicua'ni'yā'tit Dios līhuan latlā'hua'nā'titcus nac cā'quilhtamacuj. 18 Xapūla hui'xina'n ixlatlā'hua'nā'tit chī ixtalatlā'huan minapapana'ca'n. Jā tū ixtapalh chī ixlatlā'hua'nā'tit xapūla. Dios cāmakapūtaxtūni' ixlīpō'ktu huā'mā'. Tū xla' xokolh ixpālacata naquincāmakapūtaxtūyān, huā'mā' jā chī oro ē jā chī plata tū talaksputa. Hui'xina'n ca'tzīyā'tit huā'mā'. 19 Līxokolh ixka'lhni' Cristo a'cxni' nīlh. Ixka'lhni' Cristo tapalaxla'. Cristo hua'chi lakatin purecu' ixuanī't tū xatze ē tū maknīcan ixpālacata namālacnūni'can Dios. 20 A'cxni' jāna'j ixtlahuacan cā'quilhtamacuj, Dios puhuanli ixlacasqui'nca Cristo nanī ixpālacata naquincāmakapūtaxtūyān. Chuhua'j, tzamā' quilhtamacuj, Cristo nīnī'ttza' quimpālacataca'n. 21 Ixpālacata Jesucristo, hui'xina'n līpāhua'nā'tit Dios, ixpālacata Dios mālacastālancuanīlh Jesucristo ē lakachi'xcuhuī'lh. Chuntza' hui'xina'n līpāhua'nā'tit Dios ē ka'lhīpā'na'ntit a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nacāsicua'lanātlahuakō'yān.

22 Hui'xina'n kexpa'tni'nī'ta'ntit tachihuīn tū ixlīcāna'. Ū'tza' hui'xina'n lactzetza' lītaxtutit. Chuhua'j ixlīcāna'

cāpāxquī'yā'tit tī ta'a'ka'ī'. Chuhua'j tzej calālīpāxquī'tit
ixlīpō'ktu milīstacna'ca'n. 23 Hui'xina'n ka'lhī'yā'tittza' xasāsti'
milatamatca'n ixpālacata a'ka'ī'nī'ta'ntit ixtachihuīn Dios tū jā
maktin catisputli. Chuntza' xasāsti' milatamatca'n jā maktin
catisputli. Natāyani' pō'ktu quilhtamacuj. 24 Chuntza' huan
na ixtachihuīn Dios jā tatzo'kni' huā'mā':
Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't hua'chi pa'lhma'.
Ixlīpō'ktu tū tzēhuanī't tū taka'lhī tachi'xcuhuī't, ū'tza' hua'chi
xaxa'nat pa'lhma'.
Pa'lhma' scāca ē yuja xaxa'nat.
25 Jā chuntza' ixtachihuīn Dios.
Xla' jā maktin catisputli.
Ixtachihuīn Dios, ū'tza' xatze tachihuīn tū cātamāsu'yuni'nī'ta'n
hui'xina'n.

2

1 Ū'tza' calīmakxtektit ixlīpō'ktu tū jā tze. Jātza'
ca'a'kskāhuī'nintit. Jā chuntza' cahuantit chī xlaca'n
tī tatasu'yu lactze ē xmān ta'a'kskāhuī'nin ixpālacata
xlaca'n jā lactze. Jātza' quiclh calālaktzī'ntit. Jātza'
cacālīchihuīna'ntit ā'makapitzīn. 2 Chā'tin ska'ta' pō'ktu
quilhtamacuj hua'cu'tun ixleche. Chuntza' līstaca. Hui'xina'n
nā chuntza' ixlacasqui'nca naca'tzīcu'tunā'tit ixtachihuīn Dios
tū ixlīhua't milīstacna'ca'n. Chuntza' ā'chulā' na'a'ka'ī'yā'tit.
3 Ca'tzīyā'tittza' palh Dios pāxquī'nin.

Cristo hua'chi a'ktin chihuix tū Dios lacsacli

4 Pō'ktu quilhtamacuj catā'latā'kchokotit Jesucristo. Ū'tza' tī
quincāmaxquī'yān quilatamatca'n. Xla' hua'chi xastacna'
chihuix. Dios lacsacli ixpālacata laktzī'lh hua'chi a'ktin
chihuix tū tapalaxla', masqui tachi'xcuhuī't tapuhuan jā
tū ixtapalh. 5 Hui'xina'n hua'chi a'ktin templo tū jā xala'
nac cā'quilhtamacuj. Hui'xina'n hua'chi chihuixni' nac
huā'mā' templo tū Dios tlahuamā'lh. Hui'xina'n hua'chi
pālejni' ixpālacata a'ka'ī'yā'tit Jesucristo ē chuntza' tā'scujā'tit
Dios. Hua'chi ixmālacnūni'tit talakalhu'mān Dios ixpālacata
kexpa'tni'pā'na'ntit xla'. Chuntza' līpāxuhua Dios. 6 Tatzo'kni'
na ixtachihuīn Dios:
Quit iclacsacli a'ktin chihuix tū xatapalaxla'.
Chuhua'j quit icui'lī chā'tin tī hua'chi a'ktin chihuix xala'
tzāstūn jā nayāhuacan templo nac Sión.
Xlaca'n tī talīpāhuan xla', jā chu tlakaj catitalīpāhuanli.
7 Huā'mā' chihuix huanicu'tun Cristo. Hui'xina'n
a'ka'ī'nī'ta'ntittza' ē ū'tza' līca'tzīyā'tit Cristo xatapalaxla'. Tī
jā ta'a'ka'ī'cu'tun, xlaca'n cālīchihuīna'n ixtachihuīn Dios jā
tatzo'kni' huā'mā':
Chihuix tū talakmaka'lh tapācna'nī'n,

huā'mā' chihuix ū'tza' līxtaxtulh tū ā'chulā' ixlacasqui'nca.
8 Nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
Huā'mā' chihuix nacāmā'a'kche'kxlanī tachi'xcuhuī't;
huā'mā' chihuix nacāmākahuasī xlaca'n.
Xlaca'n ta'a'kche'kxla ixpālacata jā ta'a'ka'ī'cu'tun tī Dios macamilh ixpālacata nacāmakapūtaxtūcan. Dios xapūla ixca'tzī tū nacā'a'nani' tī jā ta'a'ka'ī'cu'tun ixtachihuīn Dios.

Quina'n ixtachi'xcuhuī't Dios

9 Tā'timīn, hui'xina'n jā chī xlaca'n tī jā ta'a'ka'ī'. Hui'xina'n tachi'xcuhuī't tī cālacsacnī't Dios. Nā hui'xina'n ixpālejni' quiMāpa'ksīni'ca'n Dios. Nā hui'xina'n tapa'ksīni'yā'tit Dios. Nā hui'xina'n ixtachi'xcuhuī't Dios. Dios lacasqui'n hui'xina'n nacāmāca'tzīnīyā'tit ā'makapitzīn lī'a'cnīn tū xla' tlahuanī't. Dios ū'tza' tī cāta'sani'nī'ta'n ē cāmāxtunī'ta'n jā cā'pucsua ē cālīminī'ta'n jā tzēhuanī't xkakana'n. 10 Xapūla hui'xina'n jā ixtachi'xcuhuī't Dios ixuanī'ta'ntit. Chuhua'j hui'xina'n ixtachi'xcuhuī'ttza' Dios. Xapūla jā ixca'tzīyā'tit palh Dios lakalhu'manīni'n. Chuhua'j ca'tzīyā'tittza', ixpālacata Dios cālakalhu'manī'ta'ntza'.

Ixlacasqui'nca nakexmatni'yāuj Dios

11 Tā'timīn, hui'xina'n latlā'hua'nā'tit chī makatiyātī'n nac cā'quilhtamacuj, ixpālacata tapa'ksīyā'tit nac a'kapūn. Chuhua'j iccāsqui'ni'yān jā titlahua'yā'tit jā tze mintalacapāstacni'ca'n. Camakxtektit tzamā' talacapāstacni' tū nalactlahua chī a'ka'ī'ni'yā'tit Cristo. 12 Tzej calatā'kchokotit na ixlacatīnca'n tī jā ta'a'ka'ī'. Chuntza', masqui cacātalīmālacsu'yun palh tlahua'yā'tit catūhuālh tū jā tze, xlaca'n nataca'tzī palh jā ixlīcāna'. Natalaktzī'n hui'xina'n tlahua'yā'tit tū tze. Chuntza' xlaca'n natamāka'tlī' Dios a'cxni' xla' naputzāna'nī.

13 Cacākexpa'tni'tit ixlīpō'ktuca'n scujnī'n ixpālacata chuntza' Dios lacasqui'n. Cakexpa'tni'tit xapuxcu' cā'lacchicni'. 14 Cacākexpa'tni'tit gobernadores. Xlaca'n Dios cāhui'līnī't natamakapātīnīn tī tatlahua tū jā tze. Nā cāhui'līnī't ixpālacata xlaca'n natamāka'tlī' tī tatlahua tū tze. 15 Chuntza' huā'mā' ixtalacasqui'nīn Dios. Xla' lacasqui'n hui'xina'n līlacatejtin nalatā'kchokoyā'tit. Chuntza' jāla catitahualh catūhuālh chi'xcuhuī'n tī jā tzej talacapāstaca ē jā taca'tzī.

16 Hui'xina'n xala' cā'lacuan ē jā ixlacasqui'nca namākentaxtūyā'tit ixlīmāpa'ksīn Moisés. Masqui ka'lhī'yā'tit talacasqui'n, jā capuhua'ntit tzē natlahua'yā'tit tū jā tze. Ē catlahua'tit tū Dios māpa'ksīni'n. 17 Cacālakachi'xcuhuī'tit ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Cacāpāxquī'tit tā'timīn. Cajicua'ni'tit Dios. Calakachi'xcuhuī'tit tī ā'chulā' ka'lhī līmāpa'ksīn nac cā'lacchicni'.

Cristo pātīni'lh ē nā quina'n napātīni'nāuj

18 Hui'xina'n tī ka'lhī'yā'tit mimpatronca'n, cacākexpa'tni'tit
mimāpa'ksīni'ca'n. Nacākexpa'tni'yā'tit palh tapāxquī'nin ē
talakalhu'manīni'n ē nā palh quiclh taca'tzan. 19 Palh
pātīni'nā'tit masqui jā tū tlahuanī'ta'ntit, ē palh līpātīyā'tit
ixpālacata tlahuacu'tunā'tit ixtalacasqui'nīn Dios, ū'tza' tze
na ixlacatīn Dios. 20 Palh tlahua'yā'tit tū jā tze, ē ū'tza'
cātalītucsān, ē masqui līlacatzucu tāyani'yā'tit, huā'mā' jā tū
ixtapalh na ixlacatīn Dios. Palh līlacatzucu tāyani'yā'tit chī
cātatucsān, masqui tlahuanī'ta'ntit xmān tū tze, chuntza'
Dios nacāsicua'lanātlahuayān. 21 Tī cālacsacnī't Dios, xlaca'n
natapātīni'n. Cristo ū'tza' pātīni'lh quimpālacataca'n.
Quincāmāsu'yuni'n chī nalīmaksca'tāuj xla'. 22 Cristo jā
tū tlahualh tū jā tze. Jā maktin kexmatca nahuan tū jā
ixlīcāna'. 23 Xla' jā ixcālakapala tī ixtalakapala xla'. Jā
maktin huanli namālakxokonī xlaca'n tī tamakapātīnīnli.
Cristo ixca'tzī namin quilhtamacuj nataxokonu'n. Dios
nacāputzāna'ni' chuntza' chī ixlacasqui'nca. 24 Cristo ū'tza'
xokolh quincuentaca'n a'cxni' nīlh nac cruz. Xla' lacasqui'n
namakxtekāuj tū jā tze, ē natlahuayāuj tū ixtalacasqui'nīn
Dios. Cristo pātīni'lh quimpālacataca'n. Chuntza'
quincālīmātzeyīyān. 25 Xapūla hui'xina'n ixlatlā'hua'nā't
hua'chi borregos tū ixtatza'nkānī't. Chuhua'j taspi'tnī'ta'ntit.
Lakta'nī'ta'ntit Jesucristo. Xla' nacāmaktaka'lhān hui'xina'n.

3

Chī natalīlātahui'la tī tatamakaxtoknī'ttza'

1 Nā hui'xina'n puscan, cakexpa'tni'tit minkōlu'ca'n.
Chuntza', palh minkōlu'ca'n jā ta'a'ka'ī' ixtachihuīn
Dios, xlaca'n nata'a'ka'ī'cu'tun a'cxni' natalaktzī'n
hui'xina'n tzej latlā'hua'nā'tit. Chuntza' jā ixlacasqui'nca
nacāhuanican catūhuālh. 2 Chi'xcuhuī'n natalaktzī'n chī
ixpuscātca'n tatlahua tū tze ē talakachi'xcuhuī' Dios. Ū'tza'
natalī'a'ka'ī'cu'tun. 3 Makapitzīn puscan, ixpālacata tzēhuanī't
tahuancu'tun, tzēhuanī't tacāxtlahua ixya'jca'n. Tata'a'kanū
ixa'kaslihuitca'n xa'oro ē tamacatahui'la ixmacatzātzātca'n
xa'oro. Talhakā' tzēhuanī't ixlu'xu'ca'n. Tzamā' catūhuālh
jā ū'tza' tū tlahua tzēhuanī't chā'tin puscāt na ixlacatīn
Dios. 4 Palh lactzēhuanī't huancu'tunā'tit, ixlacasqui'nca
naka'lhī'yā'tit xatze mintalacapāstacni'ca'n ē līpāxuhua
natahui'la'yā'tit. Huā'mā' tze na ixlacatīn Dios. Ū'tza'
tū lacuan nacāmāxtuyān; ū'tza' tū natāyani'. 5 Chuntza'
lactzēhuanī't talīlalh puscan xamakās tī ixtalīpāhuan Dios ē
ixtakexmatni' Dios. Xlaca'n nā ixtakexmatni' ixkōlu'ca'n.
6 Chuntza' ixtlahua Sara makāstza'. Xla' ixkexmatni' ixkōlu'
Abraham ē ixlaktzī'n chī māpa'ksīni'. Hui'xina'n hua'chi
ixtzu'ma'jan Sara, palh tlahua'yā'tit tū tze ē palh jā jicua'nā'tit.

7 Chuhua'j hui'xina'n chi'xcuhuī'n tī ka'lhī'yā'tit
mimpuscātca'n, caca'tzītit chī nacātā'tahui'la'yā'tit
chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Dios. Puscan, xlaca'n jā
lactli'hui'quin chī hui'xina'n. Ū'tza' nacālīlakachi'xcuhuī'yā'tit.
Nacālakachi'xcuhuī'yā'tit ixpālacata xlaca'n chuntza' chī
hui'xina'n maktīni'nī'ta'ntit talakalhu'mān tū Dios māstā'.
Ū'tza' huā'mā' xasāsti' milatamatca'n tū tāyani' pō'ktu
quilhtamacuj. Palh chuntza' natlahua'yā'tit hui'xina'n
naca'tzīyā'tit Dios nakexmata a'cxni' na'orarlī'yā'tit.

Makapitzīn tapātīni'n ixpālacata tatlahua tū tze

8 Chuhua'j xmān huā'mā' iccāhuanicu'tunān: Kempātin
calacapāstactit. Calālakalhu'ma'ntit. Calāpāxquī'tit chī lītā'timīn.
Calātlahuani'tit tū tze. Jā ka'tla' camakca'tzītit. 9 Palh
catīhuālh cātlahuani'yān tū jā tze, jā titlahuani'yā'tit chuntza'
hui'xina'n. Palh catīhuālh cālakapalayān, jā tilakapala'yā'tit.
Xatze casqui'ni'tit Dios xla' casicua'lanātlahualh. Ū'tza'
huā'mā' tū Dios lacasqui'n. Palh chuntza' tlahua'yā'tit,
Dios nacāsicua'lanātlahuayān hui'xina'n. 10 Tatzo'kni' na
ixtachihuīn Dios:
Tī līpāxuhua talatahui'lacu'tun, jātza' cachīhuālh catahuanli.
Jātza' cata'a'kskāhuī'nilh.
11 Catamakxtekkō'lh tū jā tze ē catatlahualh tū tze.
Catalīhui'līlh ca'cs natalatahui'la pō'ktu quilhtamacuj.
12 Dios cāmaktaka'lha tī lactze chi'xcuhuī'n.
Cākexmatni' ixoracioncа'n.
Dios jā cāmaktāya tī tatlahua tū jā tze.

13 Nūn chā'tin caticātlahuani'n tū jā tze palh hui'xina'n
xmān tlahuacu'tunā'tit tū tze. 14 Palh hui'xina'n pātīni'nā'tit
xmān ixpālacata tlahua'yā'tit tū tze, chuntza' Dios
nacāsicua'lanātlahuayān. Jā cacājicua'ni'tit chi'xcuhuī'n. Jā cata-
makchuyī'tit. 15 Calacapāstactit Cristo ū'tza' miMāpa'ksīni'ca'n.
Cakexpa'tni'tit xmān xla'. Skalalh natahui'la'yā'tit tzej
nakelhtīni'nā'tit a'cxni' nacātakelhasqui'ni'yān chī a'ka'ī'yā'tit
Cristo. Līlacatzucu nakelhtīni'nā'tit hui'xina'n. Calacapāstactit
Dios cākexmatmā'n. 16 Jā titlahua'yā'tit tū jā tze. Chuntza'
nacāmāmaxanī'yā'tit tī cātalakapalayān hui'xina'n ē tī
cātalīchihuīna'nān tū jā tze ixpālacata a'ka'ī'ni'yā'tit Cristo. 17 Tī
tatlahua tū jā tze, xlaca'n nacāmakapātīnīncan. Hui'xina'n
jā chuntza' cahuantit chī xlaca'n. Ā'chulā' tze palh
napātīni'nā'tit, palh chuntza' ixtalacasqui'nīn Dios, masqui jā
tlahuanī'ta'ntit tū jā tze.

18 Cristo xmān maktin nīlh quimpālacataca'n. Chuntza'
līxokolh quincuentaca'n. Masqui Cristo tze, xla' pātīni'lh
ixpālacataca'n tachi'xcuhuī't tī jā tze. Nīlh quimpālacataca'n,
ixpālacata quincāmāsu'yucu'tunni' na ixlacatīn Dios.

Masqui maknīca Jesucristo, huī'lhcus. 19 A'cxni' jāna'j
ixlacastālancuana'n Cristo, xla' a'lh jā ixcāchī'canī't
ixlīstacna'ca'n nīnī'n. Cātasu'yuni'lh ē cāhuanilh palh
ū'tza' Cristo. 20 Xlaca'n a'cxni' ixtalahui'lāna'lhcus jā
ta'a'ka'ī'ni'cu'tunli Dios. Dios līlacatzucu ixcāka'lhīmā'lh
xlīmacua Noé ixtlahuamā'lh barco. A'cxni' lalh lakuat,
xmān kelhatzeyan tachi'xcuhuī't ta'a'kapūtaxtulh nac
barco na ixkelhni' xcān. 21 Chuntza' quina'n tī
quincātamakapūtaxtūnī'ta'ntza', quina'n lī'a'kpaxui xcān.
A'cxni' a'kpaxāuj, jā xmān quimacti'ya'tca'n nalīmāyujūyāuj.
A'cxni' a'kpaxāuj, chuntza' līmāsu'yuyāuj Dios xapanī'ttza'
quincuentaca'n, ixpālacata Jesucristo lacastālancuana'nī'ttza,
ē chuntza' a'kapūtaxtunī'taujtza'. 22 Jesucristo tanūnī'ttza'
nac a'kapūn ē huī'lh na ixpekxtūcāna'j Dios. Chuhua'j xla'
cāmāpa'ksīkō' ángeles ē ixlīpō'ktuca'n tī taka'lhī līmāpa'ksīn.

4

Dios cāmaxquī' catūhuālh chā'tunu' ixtachi'xcuhuī't

1 Cristo pātīni'lh a'cxni' ixlatlā'huan nac cā'quilhtamacuj.
Caca'tzītit hui'xina'n tzē nacā'a'kspulayān chuntza'. Jā ca-
jicua'ntit. Tī tapātīni'mā'nalh, xlaca'n tamakxteknī'ttza' tat-
lahua tū jā tze. 2 Chuhua'j jātza' catlahua'tit tū jā tze chī
tachi'xcuhuī't tī tatlahua xmān tū xlaca'n talacasqui'n. Ca-
latahui'la'tittza' chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Dios. 3 Xapūla
hui'xina'n makās ixtlahuapā'na'ntit tū tatlahuacu'tun tī jā
ta'a'ka'ī'. Ixtlahua'yā'tit tū jā tze mintalacapāstacni'ca'n.
Ixka'chīyā'tit. Ixtlahua'yā'tit cā'tani' ē a'ntza' ixtlahua'yā'tit
tū jā tze. Ixtakēstokā'tit nako'tā'tit. Ixcātatzokostani'yā'tit
ídolos. Dios jā lakatī huā'mā'. 4 Chuhua'j tī jā ta'a'ka'ī', xlaca'n
talī'a'cnī chī hui'xina'n jātza' cātā'takēstokā'tit xlaca'n palh
nacātā'tlahua'yā'tit tū jā tze. Ū'tza' cātalīlakapalayān hui'xina'n.
5 Xlaca'n nacāputzāna'ni' Dios. Ixlīcāna' xla' nacāputzāna'ni'
tī talahui'lāna'lhcus ē tī xanīntza'. 6 Ū'tza' cālīmāca'tzīnīca
xatze tachihuīn tī xanīntza' chuhua'j. Chuntza' masqui tanīlh
chuntza' chī ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't, ixlīstacna'ca'n tzē
natatahui'la pō'ktu quilhtamacuj chuntza' chī Dios huī'lh
pō'ktu quilhtamacuj.

7 Pala'j nasputkō' ixlīpō'ktu. Ū'tza' tzej calīlacapāstacna'ntit.
Skalalh catahui'la'tit ē pō'ktu na'orarlī'yā'tit. 8 Tū
ixlacasqui'nca ū'tza' huā'mā': calāpāxquī'tit. Palh pāxquī'yāuj
ā'chā'tin, mātza'nkēna'ni'yāuj tū quincātlahuani'nī'ta'n.
9 Līpāxuhua nalāmānūyā'tit na minchicca'n. 10 Dios xtum
cāmaxquī'nī'ta'n chā'tunu' hui'xina'n chī tzē nalītlahua'yā'tit tū
cāmacamaxquī'nī'ta'n Dios. Chuntza' tzē namākentaxtūyā'tit
tū Dios cāmacamaxquī'nī'ta'n. Ē chuntza' nalāmaktāya'yā'tit.

11 Tī ta'a'kchihuīna'n, catamāsu'yulh ixtachihuīn Dios. Tī
tamaktāya ā'makapitzīn, chuntza' catamaktāyalh chuntza' chī
Dios cāmaxquī'nī't. Palh hui'xina'n chuntza' tlahua'yā'tit,
chuntza' nalakachi'xcuhuī'can Dios ixpālacata Jesucristo.
Pō'ktu quilhtamacuj calakachi'xcuhuī'ca Dios. Xla' pō'ktu
quilhtamacuj ka'lhī līmāpa'ksīn. Amén.

Tapātīni'n tī ta'a'ka'ī'

12 Chuhua'j tā'timīn, jā tipuhua'nā'tit jā maktin catipātīni'ntit
hui'xina'n. Caca'tzītit chuntza' cā'a'kspula tī ta'a'ka'ī',
ē jā xmān hui'xina'n pātīni'nā'tit. Chuntza' lītasu'yu
palh ixlīcāna' hui'xina'n a'ka'ī'yā'tit. 13 Capāxuhua'tit chī
pātīni'mpā'na'ntit chuntza' chī Cristo pātīni'lh. Chuntza'
hui'xina'n napāxuhua'yā'tit a'cxni' Cristo namimpala ē
nalaktzī'ncan chī xla' ka'lhī lhūhua' līmāpa'ksīn. 14 A'cxni'
cātalakapalayān hui'xina'n ixpālacata Cristo, napāxuhua'yā'tit
ixpālacata Espíritu Santo nacāmaktāyayān. Natasu'yu xla'
cātā'hui'lan hui'xina'n. Natasu'yu xla' ka'lhī līmāpa'ksīn.
Ā'makapitzīn jā tze talīchihuīna'n Cristo. Hui'xina'n
lakachi'xcuhuī'yā'tit xla'. 15 Ā'makapitzīn tapātīni'n ixpālacata
xlaca'n tamaknīni'nī't. Ā'makapitzīn tapātīni'n ixpālacata
taka'lhāna'nī't. Ā'makapitzīn tapātīni'n ixpālacata tatlahuanī't
ā'catūhuālh tū jā tze. Ā'makapitzīn tapātīni'n ixpālacata
tatanūnī't jā jā ixlītanūtca'n. Jā titlahua'yā'tit chuntza'. 16 Palh
hui'xina'n pātīni'nā'tit ixpālacata Cristo, jā tilīmāxana'nā'tit.
Camaxquī'tit tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata tapa'ksīni'yā'tit
Cristo.
17 Chilhtza' quilhtamacuj tū napūputzāna'nī Dios. Xapūla
nacāmakapātīnīncan ixtachi'xcuhuī't Dios. Palh quina'n
naquincāmakapātīnīnān xapūla, ā'chulā' nacāmakapātīnīncan
xlaca'n tī jā ta'a'ka'ī' xatze tachihuīn tū ixla' Dios. 18 Chuntza'
tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
Palh jicslihua' ta'a'kapūtaxtu xalactze chi'xcuhuī'n,
¿tū nacā'a'kspula chi'xcuhuī'n tī jā tze ē tī talakmaka'n Dios?
19 Palh ixtalacasqui'nīn Dios natapātīni'n makapitzīn
ixpālacata tatlahua tū tze, catatlahualhcus tū tze.
Catalīpāhuanli xmān Dios. Xla' tlahuakō'nī't ixlīpō'ktu tū a'nan
ē pō'ktu quilhtamacuj cāmaktaka'lha. Xla' pō'ktu quilhtamacuj
mākentaxtū tū huan.

5

Cāmaxquī'ca talacapāstacni' tī ixta'a'ka'ī'

1 Quit iccāmaxquī'cu'tunān talacapāstacni' hui'xina'n tī
xanapuxcu'nu' nac templo. Nā quit chā'tin xapuxcu'. Quit
iclaktzī'lh chī pātīni'lh Cristo. Nā quit naquilakachi'xcuhuī'can
a'cxni' nalakachi'xcuhuī'can Cristo a'cxni' namimpala.

2 Iccāsqui'ni'yān nacāmaktaka'llhā'tit ixlacstīn Dios tī xla'
cāmacamaxquī'n. Calītlahua'tit ixlīpō'ktu mintalacapāstacni'ca'n
ē jā casātlahua'tit. Jā xmān titlahuayā'tit ixpālacata
tlajacu'tunā'tit tumīn. Cacāmaktaka'lhtit xmān ixpālacata
tā'scujcu'tunā'tit Dios. 3 Jā ixtēcu'nī'n hui'xina'n tī
cāmaktaka'lhā'tit. Catahui'la'tit chuntza' chī ixtalacasqui'nīn
Dios. Chuntza' xlaca'n tzē nacātamaksca'tāni' chī hui'xina'n.
4 Jesucristo ū'tza' tī xapuxcu' milīpō'ktuca'n hui'xina'n tī
xanapuxcu'nu' nac templo. Xla' cāmaktaka'lhkō' ixlacstīn ē
cuenta tlahua chī scujnī'ta'ntit hui'xina'n. A'cxni' Jesucristo
namimpala, Dios pō'ktu quilhtamacuj nacāsicua'lanātlahuayān
hui'xina'n.

5 Nā hui'xina'n ka'hua'chan, cacākexpa'tni'tit xana-
puxcu'nu' tī ta'a'n nac templo. Milīpō'ktuca'n hui'xina'n
nalālakachi'xcuhuī'yā'tit. Jā capuhua'ntit palh ā'chulā' xalactze
hui'xina'n ē jā ā'makapitzīn. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Dios jā cāmaktāya tī ka'tla' tamakca'tzī.

Xla' cāmaktāya tī jā ka'tla' tamakca'tzī.

6 Jā ka'tla' camakca'tzītit. Cakexpa'tni'tit Dios. Xla' ū'tza'
tī ka'lhī līti'hui'qui. A'ktin quilhtamacuj a'cxni' Dios nala-
casqui'n, hui'xina'n nacātalakachi'xcuhuī'yān chuntza' chī ixta-
lacasqui'nīn Dios. 7 Pō'ktu tū cāmāmakchuyīyān, catamakxtek-
tit Dios nacāmaktāyayān. Xla' cāmaktaka'lhān.

8 Skalalh calatahui'la'tit ē jā catamakxtektit nacātatlajayān.
Skāhuī'ni' tī mintā'lāquiclhlaktzi'ca'n, xla' latlā'huan
hua'chi lakatin león tū ta'sa ē putzatlā'huan tī nahua'.
9 Jā camakxtektit chī a'ka'ī'yā'tit. Chuntza' calītlaja'tit
skāhuī'ni'. Calacapāstactit calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj
a'nan tā'timīn tī nā tapātīni'mā'nalh. 10 Dios pāxquī'nin.
Quincālacsacnī'ta'n ixpālacata ixlacasqui'n natapa'ksīni'yāuj
Cristo. Chuntza' pō'ktu quilhtamacuj natā'tahui'layāuj
Dios nac a'kapūn. A'cxni' napātīni'nā'titcus ā'macsti'na'j,
Dios nacātlahuayān lactze hui'xina'n. Nacāmaktāyayān
natāyani'yā'tit. Nacāmaktāyayān tzej na'a'ka'ī'yā'tit. 11 Dios
ka'lhīkō' ixlīpō'ktu līti'hui'qui pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

Macā'nca ā'xmān saludos

12 Quit icmātzo'knīlh Silvano huā'mā' carta tū jā laclhmā'n.
Quit tzej icca'tzī xla' chā'tin quintā'tinca'n ē tzej a'ka'ī'.
Quit iccāmāsu'yuni'n xatze tachihuīn ixla' Dios. Hui'xina'n
a'ka'ī'nī'ta'ntit ū'tza' ixlīcāna'. Chuhua'j jā camakxtektit chī
a'ka'ī'yā'tit huā'mā' xatze tachihuīn.

13 Cāmacā'ni'yān saludos xlaca'n tī xalanī'n nac templo nac
Babilonia. Nā xlaca'n Dios nā cālacsacnī't. Marcos tī hua'chi
quinka'hua'cha, nā xla' cāmacā'ni'yān saludos. 14 Calāskōkatit
ixpālacata hui'xina'n lāpāxquī'yā'tit.

Tzej calatapā'tit milīpō'ktuca'n hui'xina'n tī tapa'ksīni'yā'tit Cristo. Amén.

2 San Pedro

Cāmacā'ni'ca saludos tī ixta'a'ka'ī'

1 Quit Simón Pedro. Ictzo'kmā'lh huā'mā' carta. Quit chā'tin ixapóstol Jesucristo ē ū'tza' ictā'scuja. Quit iccātzo'knuni'yān hui'xina'n tī a'ka'ī'yā'tit nā chuntza' chī quina'n. Quina'n tzē nalīpāxuayāuj tū quincātlahuani'nī'ta'n Dios. Dios kēxtim cālaktzī'n tachi'xcuhuī't, ē chuntza' quincālaktzī'nān kēxtim ixpālacata a'ka'ī'ni'yāuj Jesucristo. 2 Dios cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n ē tzej calatapā'tit, ixpālacata hui'xina'n lakapasā'tit Dios ē quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

Chī tahuanī't tī tatapa'ksīni' Dios

3 Dios, ka'lhī lhūhua' līt li'hui'qui ē quincāmaxquī'nī'ta'n ixlīpō'ktu tū maclacasqui'nāuj natahui'layāuj chuntza' chī xla' lacasqui'n, ixpālacata lakapasāuj Dios. Nā quincāmāta'satīnīn ixpālacata natā'tahui'layāuj nac a'kapūn jā xla' māpa'ksīni'n ē jā xkakana'n. 4 Chuntza' Dios naquincātlahuani'yān lhūhua' tū tze chuntza' chī xla' huanī't. Dios quincāmaxquī'nī'ta'n chī nalīsāstī'latā'kchokoyāuj. Quincāmaxquī'yān xasāsti' quintalacapāstacni'ca'n tū xatze chī ixtalacapāstacni' Dios. Chuntza' tzē namakxtekāuj tū jā tze tū tlahuacan nac cā'quilhtamacuj. 5 Hui'xina'n a'ka'ī'yā'tittza' xatze tachihuīn ixla' Jesucristo, ē chuntza' ixlacasqui'nca nalīhui'līyā'tit natlahua'yā'tit tū tze. Ē jā xmān huā'mā'. Nā ixlacasqui'nca ā'chulā' nasca'tā'tit tū ixla' Dios. 6 Nā ixlacasqui'nca mina'cstuca'n natatapa'ksīyā'tit. Nā ixlacasqui'nca līlacatzucu napātīni'nā'tit. Nā ixlacasqui'nca līlacatejtin nalatā'kchokoyā'tit chuntza' chī Dios lacasqui'n. 7 Nā ixlacasqui'nca nacāpāxquī'yā'tit tā'timīn. Ē jā xmān tā'timīn. Nā ixlacasqui'nca nacāpāxquī'yā'tit ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't.

8 Ixlīpō'ktu huā'mā' ū'tza' natlahuakō'yā'tit. Palh ixlīcāna' natlahua'yā'tit, chuntza' tasu'yu palh tzej latlā'hua'nā'tit na ixtej Dios. Nā tasu'yu palh jā chu tlakaj lakapasā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. 9 Tī jā tatlahua tzamā' tachihuīn, xlaca'n hua'chi lakatzī'nī'n ixpālacata xlaca'n jā taca'tzī. Hua'chi lakatzī'nī'n ixpālacata tapātza'nkānī't palh Dios cāxapani'nī'ttza' ixcuentaca'n. 10 Chuntza' tā'timīn, calīhui'lī'tit natlahua'yā'tit tzamā' tachihuīn. Chuntza' natasu'yu Dios cāta'satīnī'ta'n ē cālacsacnī'ta'n hui'xina'n. Palh chuntza' tlahua'yā'tit, jā catitamakahuastit. 11 Chuntza' nacātamaxquī'yān talacasqui'nīn tzē natanū'yā'tit jā pō'ktu quilhtamacuj māpa'ksīni'n quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo tī quincāmakapūtaxtūyān.

12 Ū'tza' pō'ktu quilhtamacuj iccālīmāpāstaquīyān tzamā' tachihuīn, masqui hui'xina'n lakapasā'tit, ē masqui tzej a'ka'ī'yā'tit xatze tachihuīn tū ixlīcāna' tū cātamāsu'yuni'nī'ta'n. 13 Quit icpuhuan tze na'iccāmāpāstaquīyān tzamā' tachihuīn chī ictihuī'lhcus. 14 Quit icca'tzī hua'chi palajtza' na'icnī. Chuntza' quimāca'tzīnīlh quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. 15 Quit iccāhuanicu'tunān huā'mā' tachihuīn, ixpālacata chuntza' tzē nalīlacapāstacā'tit pōktu quilhtamacuj a'cxni' xanīntza' na'icuan.

Laktzī'nca Jesucristo chī ka'lhī līmāpa'ksīn

16 Quina'n iccāmāsu'yuni'nī'ta'n hui'xina'n chī ka'lhī līmāpa'ksīn quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo ē chī xla' namimpala. Tū quina'n iccāmāsu'yuni'yān, jātza' tachihuīn tū tamāsu'yunī't chi'xcuhuī'n tī ta'a'kskāhuī'nincu'tun. Quina'n iclīlaktzī'uj quilakastapūnca'n Jesucristo ē nā iclaktzī'uj chī ka'lhī līlī'hui'qui. 17 A'ntza' xa'icyāna'uj a'cxni' Dios quinTāta'ca'n māka'tlī'lh Jesucristo. Mincha' a'ktin tachihuīn nac a'ktin poklhnu' xaslamama. Huanli: "Ū'tza' huā'mā' quinKa'hua'cha tī icpāxquī' ē quimakapāxuī." 18 Māni' quina'n ickexmatui tzamā' tachihuīn tū mincha' nac a'kapūn. A'ntza' xa'ictā'hui'lāna'uj Jesucristo nac sipej. A'ntza' xtum tasu'yulh Jesucristo ixpālacata Dios māxkakēlh.

19 Ū'tza' ā'chulā' iclī'a'ka'ī'yāuj tū tatzo'kli profetasna' tī cāmātzo'knīlh Dios. Nā hui'xina'n tzej nakelhtahua'ka'yā'tit tū tatzo'kli profetasna' hasta tzej nakexpatā'tit. Huā'mā' hua'chi lámpara tū māxkakēni'n jā cā'pucsua' hasta naxkaka ē namāxkakēni'n xaka'tla' sta'cu. 20 Ixlacasqui'nca nalacapāstacā'tit tū na'iccāhuaniyān. Na ixtachihuīn Dios a'ntza' jā tatzo'kni' tū tahuanli ixa'kchihuīna'nī'n Dios, tzamā' jā ixtalacapāstacni'ca'n a'kchihuīna'nī'n. 21 Tū ixtamāsu'yu a'kchihuīna'nī'n jā xmān ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhuī't. Tzamā' lactze chi'xcuhuī'n tī ixtatā'scuja Dios, xlaca'n ixtahuan tū ixcāmāpāstaquī Espíritu Santo.

2

Makapitzīn ixtamāsu'yu tū jā ixlīcāna'

Judas 4-13

1 Lakmajtza' ixtatanū na ixpu'nanca'n tachi'xcuhuī't ā'makapitzīn a'kchihuīna'nī'n tī ixta'a'kskāhuī'nin. Nā natatanū na mimpu'nanca'n ā'makapitzīn tī natamāsu'yu tū jā ixlīcāna'. Tū natamāsu'yu ū'tza' nalactlahua chī talī'a'ka'ī' makapitzīn. Tzamā' a'kskāhuī'ni'nī'n natamāsu'yu Jesucristo jā ī'Ska'ta' Dios masqui xla' ū'tza' tī xokolh ixcuentaca'n. Ā'līmaktin nacāmakapātīnīncan xlaca'n ixpālacata tū tatlahua. 2 Chī xlaca'n natalatā'kchoko, hua'chi jā tū tū nacālīmāmāxanīcan.

Lhūhua' tī nata'a'ka'ī'cu'tun tū natamāsu'yu xlaca'n. Nā natatlahua tū jā tze chī natatlahua tzamā' a'kskāhuī'ni'nī'n. Chuntza' natatlahua ixpālacata jā tze nalīchihuīna'ncan xatze tachihuīn tū ixlīcāna'. 3 Tzamā' a'kskāhuī'ni'nī'n taka'lhīcu'tun tumīn. Ū'tza' nacātalīmāsu'yuni'yān tū jā ixlīcāna'. Dios makāstza' līhui'līnī't nacāmakapātīnīn xlaca'n tī tatlahua chuntza'. Tzamā' a'kskāhuī'ni'nī'n nā xlaca'n nataxoko na ixlacatīn Dios.

4 Dios jā cāmātza'nkēna'ni'lh ángeles tī tatlahualh tū jā tze. Cāmāyujūlh nac pūpātīn. A'ntza' jā cā'pucsua' natatachoko chī xatachī'nī'n hasta tzamā' quilhtamacuj a'cxni' namakapātīnīni'n Dios. 5 Dios cāmakapātīnīnli tachi'xcuhuī't tī ixtahui'lāna'lh makās. Macamilh lakuat. Ū'tza' talīnīkō'lh ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't nac cā'quilhtamacuj ixpālacata jā tzeya tachi'xcuhuī't ixtahuanī't. Dios cāmakapūtaxtūlh xmān kelhatzeyan tachi'xcuhuī't. Chā'tin ixuanican Noé. Xla' ixcāmāsu'yuni' tachi'xcuhuī't ixlacasqui'nca līlacatejtin ixtalatā'kchokolh. 6 Dios cāmakapātīnīnli xalanī'n nac cā'lacchicni' jā ixuanican Sodoma ē nā jā ixuanican Gomorra. Dios cālhcuyukō'lh tzamā' a'ktu' cā'lacchicni'. Chuntza' Dios līmāsu'yulh xla' cāmakapātīnīn tī jā takexmatni'cu'tun. 7 Dios māxtulh nac Sodoma chā'tin chi'xcu' tī ixuanican Lot. Chuntza' lī'a'kapūtaxtulh. Lot tzeya chi'xcu' ixuanī't ē ixlītamakchuyī ā'makapitzīn xalanī'n nac Sodoma jā tzeya chi'xcuhuī'n. 8 Lot tzeya chi'xcu' ixuanī't. Ē ixcātā'lahuī'lh ē ixcālaktzī'n ē ixcākexmata lakalī lakalī, ē ū'tza' līlīpuhuanli tū ixtatlahua tū jā tze. 9 Māpa'ksīni' Dios namakapūtaxtū chā'tin chi'xcu' tī pātīni'mā'lh palh a'ka'ī'ni' Dios. Dios, masqui jāna'j cāmakapātīnīn tī jā tzeya chi'xcuhuī'n, nacāmakapātīnīn tzamā' quilhtamacuj a'cxni' Dios nacāputzāna'nī. 10 Ā'chulā' nacāmakapātīnīn tī talakmaka'n ixlīmāpa'ksīn Dios ē tatlahua tū jā tze chī ixtalacapāstacni'ca'n. Xlaca'n jā tajicua'n natatlahua tū jā tze. Tatlahua xmān tū xlaca'n talacasqui'n. Jā tajicua'n talakapala tī taka'lhī līmāpa'ksīn. 11 Jā chuntza' tatlahua ángeles masqui xlaca'n ā'chulā' taka'lhī līmāpa'ksīn. Ángeles jā talakapala ā'chā'tin ē jā tamālacsu'yu na ixlacatīn Dios.

12 Tzamā' chi'xcuhuī'n jā takexmata. Tatlahua tū ū'tunu'n talacasqui'n. Talakapala tū jā takexmata. Xlaca'n hua'chi animalh xala' nac cā'qui'huī'n tū tayuja nac a'ksuj ē jāla catita'a'kapūtaxtulh. Nacāmaknīcan. Nā chuntza' tzamā' chi'xcuhuī'n nā natasputa hua'chi animalh. Dios nacāmakapātīnīn. 13 Chuntza' xlaca'n natalīxoko tū talīmakapātīnīnli ā'makapitzīn. Xlaca'n cā'cuhuīni' talakatī tako'ta ē tatlahua ā'catūhuālh tū jā tze. Līmāxana' chī xlaca'n cātā'huā'yanān hui'xina'n jā takēstoknī'ta'ntit, līhuan xlaca'n

tapuhuan nacāta'a'kskāhuī'yān hui'xina'n.
14 A'cxni' xlaca'n talaktzī'n chā'tin puscāt, tapuhuan tū jā
tze. Ixlīpō'ktu ixtalacapāstacni'ca'n jā tze. Ta'a'kskāhuī' tī jāna'j
tzej ta'a'ka'ī'. Talacapāstaca chī natalīka'lhī lhūhua' tumīn. Dios
nacāmakapātīnīn. 15 Xlaca'n tamakxteknī't xalacatzajua' tej ē
ta'a'ktza'nkānī't. Talatlā'huan chī Balaam tī ixka'hua'cha Beor.
Xla' a'kchihuīna' tī ixa'kskāhuī'nin. Ixlakatī tumīn. Tlahualh
tū jā tze nalītlaja tumīn. 16 Balaam lacaquilhnīca. Masqui
burros jā tachihuīna'n, xla' chihuīna'nli ixburro hua'chi chā'tin
chi'xcu'. Quilhnīlh tū ixtlahuacu'tun. Xmān chuntza' Balaam
jā makxtekca natlahua tū jā tze tū ixtlahuacu'tun.
17 Tzamā' chi'xcuhuī'n tī tamāsu'yu tū jā ixlīcāna', xmān
ta'a'kskāhuī'nin. Jā tū ixtapalhca'n. Xlaca'n hua'chi mu'sni'
tū pūtīnī't. Xlaca'n hua'chi poklhnu' tū cāmākosū ū'ni'
ē jā talē'n xcān. Dios cāxui'līnī't jā nacāmacā'n tzamā'
chi'xcuhuī'n a'ntza' jā natatahui'la pō'ktu quilhtamacuj jā
cā'pucsua'. 18 Xlaca'n ka'tla' tamakca'tzī a'cxni' tachihuīna'n.
Tū tahuan, jā tū ixtapalh. Xlaca'n tamāsu'yu tze palh
chā'tin tlahua tū lacasqui'n quimacni'ca'n tū jā tze. Chuntza'
talī'a'kskāhuī' xlaca'n tī tamakxtekmā'nalhcus tū ixtatlahua
a'cxni' jāna'j ixtalakapasa ixtachihuīn Dios. 19 Tahuan xlaca'n
tzē natatlahua catūxcuhuālh tū talacasqui'n. Jā ixlīcāna'.
Xlaca'n chī tachī'nī'n ixpālacata jāla tamakxteka tatlahua tū jā
tze. Palh chā'tin chi'xcu' jāla makxteka catūhuālh, chuntza'
xla' hua'chi tachī'n. 20 Tī talakapasnī't Makapūtaxtūnu' tī
quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo ē chuntza' talīmakxteknī't tū jā
tze xala' nac cā'quilhtamacuj, ē palh xlaca'n natatlahuapala
tū jā tze ē jātza' la tamakxteka, chuntza' ā'chulā' natala
chī ixtahuanī't xapūla. 21 Ā'chulā' tze palh jā ixtaca'tzīlh
chī līlacatejtin latā'kchokocan. Masqui ixtaca'tzī, tamakxtekli
ixlīmāpa'ksīn Dios tū ixcāmāsu'yuni'canī't. 22 Chuntza' xlaca'n
hua'chi lakatin chichi'. Huancan:
Chichi' hua'pala ixpa'tlā'nat.
Pa'xni' a'cxni' paxnī'ttza', taspi'tpala natapi'li' nac cā'pūtlū'n.

3

Namimpala quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo

1 Tā'timīn, ū'tza' huā'mā' ixlī'a'ktu' carta tū iccātzo'kni'nī't'a'n.
A'cxni' quit ictzo'kli a'ktu' carta, quit iccāmāpāstaquīcu'tunān
tū tze ē tū ca'tzīyā'tittza' hui'xina'n. 2 Iclacasqui'n hui'xina'n
nalacapāstacā'tit tū ixtahuan makāstza' ixa'kchihuīna'nī'n
Dios. Iclacasqui'n nacālacapāstacā'tit līmāpa'ksīn tū ixla'
Makapūtaxtūnu' tī quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Tzamā'
līmāpa'ksīn iccāmāsu'yuni'yān quina'n apóstoles.
3 Ixlacasqui'nca nakexpatā'tit hui'xina'n tū na'iccāhuaniyān.
A'cxni' namin tzamā' ā'xmān quilhtamacuj, nata'a'nan

chi'xcuhuī'n tī natatlahuatā'kchoko ixlīpō'ktu tū jā tze tū xlaca'n tatlahuacu'tun. Ē natalakmaka'n Dios. 4 Xlaca'n natahuan: "Jesucristo huanli xla' nataspi'tpala. Chuhua'j, ¿jāchu huī'lh? Jā minī't. Quinapapana'ca'n tanīnī'ttza'. Lacxtim lamā'lh chuhua'j a'cxni' titzuculh cā'quilhtamacuj." Chuntza' natahuan xlaca'n. 5 Huā'mā' jā ixlīcāna'. A'nan kempātin tū xlaca'n taca'tzī ē tū jā talīchihuīna'ncu'tun xlaca'n. Ū'tza' huā'mā': makās Dios chihuīna'nli ē chuntza' talīlalh a'kapūn ē cā'quilhtamacuj. Cā'quilhtamacuj līlahuaca xcān ē ixuī'lh na ixpu'nan xcān. 6 Cā'quilhtamacuj chī ixuī'lh xapūla, līmālaksputūca xcān, a'cxni' lalh lakuat. 7 A'kapūn ē cā'quilhtamacuj tū tahui'lāna'lh chuhua'j, natachoko hasta tzamā' quilhtamacuj tū Dios līlacsacnī't. Tzamā' quilhtamacuj natalhcukō'. Ē Dios nacāmakapātīnīnkō' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't tī jā tze.

8 Tā'timīn, jā tipātza'nkāyā'tit huā'mā': Māpa'ksīni' Dios a'ktin quilhtamacuj laktzī'n chī a'ktin mil cā'ta. Nā a'ktin mil cā'ta laktzī'n chī a'ktin quilhtamacuj. 9 Ā'makapitzīn tapuhuan Dios tamakapalī namākentaxtū tū huanī't. Jā chuntza'. Xla' quincāka'lhīmā'n līlacatzucu ixpālacata jā lacasqui'n jā tī chā'tin napātīni'n nac pūpātīn. Xla' lacasqui'n ixlīpō'ktuca'n catamakxtekli tū jā tze.

10 Namin quilhtamacuj a'cxni' namimpala Māpa'ksīni' Jesucristo. Xla' xamaktin namin a'cxni' jā tī chā'tin ca'tzī namin. Xamaktin namin chī chā'tin ka'lhāna'. Tzamā' quilhtamacuj a'kapūn nalaksputa. Palha' nakexmatcan tū namacasā'nan. Natalīlakuankō' macscut ixlīpō'ktu tū tatasu'yu nac a'kapūn. Nalhcukō' ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj ē ixlīpō'ktu tū a'nan nac cā'quilhtamacuj.

11 Chuhua'j, ixpālacata natalakuankō' ixlīpō'ktu, tzej calacapāstactit hui'xina'n chī nalīlatahui'la'yā'tit. Hui'xina'n natlahua'yā'tit xmān ixtalacasqui'nīn Dios. 12 Hui'xina'n līpāxuhua calacapāstactit tzamā' quilhtamacuj. Tzamā' quilhtamacuj a'kapūn nalhcukō'. Natalīlakuankō' macscut ixlīpō'ktu tū tatasu'yu chuhua'j nac a'kapūn. 13 Dios huanī't natlahua a'ktin xasāsti' a'kapūn ē a'ktin xasāsti' cā'quilhtamacuj. A'ntza' natlahuacan xmān tū tze. Ū'tza' huā'mā' ka'lhīmā'nauj, ixpālacata chuntza' huanī't Dios.

14 Chuntza', tā'timīn, līhuan ka'lhīpā'na'ntit huā'mā' quilhtamacuj, calīhui'lī'tit natlahua'yā'tit tū tze na ixlacatīn Dios. Nūn tū catlahua'tit tū tzē nacātalī'a'ksa'nān. Jā tū catlahua'tit tū jā tze tū nacāmāxtumlīyān Dios. 15 Caca'tzītit hui'xina'n Dios līlacatzucu cāka'lhīmā'lh ā'makapitzīn tī nata'a'kapūtaxtu. Ū'tza' jāna'j līmimpala Jesucristo. Chuntza' cātzo'knuni'n hui'xina'n quintā'tinca'n Pablo tī pāxquī'yāuj. Xla' tzo'kli chuntza' chī Dios

mālacpuhuanīlh. 16 Pablo tzo'kli tzamā' a'cxni' cātzo'knuni'n hui'xina'n. Nac ā'makapitzīn ixcarta a'nan jā jicslīhua' kexmatcan. Ē a'ntza' jā jicslīhua', makapitzīn chi'xcuhuī'n jā tzej tamāsu'yu. Xlaca'n ū'tunu'n tī jā tzej takexmata ē xtum xtum ta'a'ka'ī'. Jā ixlīcāna' chī xlaca'n tamāsu'yu ixtachihuīn Dios, ē jā xmān tū tzo'kli Pablo. Ū'tza' nacālīmakapātīnīn Dios.

17 Hui'xina'n, tā'timīn, ca'tzīyā'tittza' chī ta'a'kskāhuī'nincu'tun tzamā' tī jā tzeya chi'xcuhuī'n. Jā cacāta'a'kskāhuī'n hui'xina'n. Palh nacāta'a'kskāhuī'yān, chuntza' namakxtekā'tit na'a'ka'ī'yā'tit. 18 Chuhua'j ā'chulā' catlahua'tit tū līpāxuhua Dios. Ā'chulā' casca'ttit ixpālacata Makapūtaxtūnu' tī quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Camāka'tlī'ca chuhua'j ē pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

1 San Juan

Jesucristo quincāmaxquīʼyān xasāstiʼ quilatamatcaʼn

1 Quit iccātzoʼkniʼmāʼn huāʼmāʼ carta ixpālacata Jesucristo. Ūʼtzaʼ tī quincāmaxquīʼyān xasāstiʼ quilatamatcaʼn. Xlaʼ ixuīʼlhtzaʼ aʼcxniʼ jānaʼj ixtzucu cāʼquilhtamacuj. Quinaʼn ickexmatnīʼtauj tū ixuan xlaʼ aʼcxniʼ ixlatlāʼhuan nac cāʼquilhtamacuj. Iclīlaktzīʼnīʼtauj quilakastapuncaʼn. Iclaktzīʼnīʼtauj ē iclīxaʼmanīʼtauj quimacancaʼn. 2 Tī māstāʼ quilatamatcaʼn, xlaʼ tasuʼyulh huāʼtzāʼ nac cāʼquilhtamacuj. Quinaʼn iclaktzīʼuj. Ē iclīchihuīnaʼnāuj chī iclaktzīʼnīʼtauj. Iccālītāʼchihuīnaʼnān huiʼxinaʼn ixpālacata tī māstāʼ quilatamatcaʼn. Xlaʼ pōʼktu quilhtamacuj ixtāʼhuīʼlh Dios quinTātaʼcaʼn. Xlaʼ natahuiʼla pōʼktu quilhtamacuj. Xlaʼ milh ē nā quinaʼn iclaktzīʼuj. 3 Iccāhuaniyān tū iclaktzīʼnīʼtauj ē tū ickexmatnīʼtauj. Chuntzaʼ huiʼxinaʼn tzē nacaʼtzīyāʼtit chu chāʼtin nalītaxtuyāuj tū aʼkaʼīʼyāuj. Nā tzē nacaʼtzīyāʼtit quinTātaʼcaʼn Dios ē Jesucristo īʼSkaʼtaʼ quincātāʼhuiʼlan. 4 Huāʼmāʼ iccātzoʼknuniʼyān huiʼxinaʼn ixpālacata chuntzaʼ nakaʼlhīyāuj tapāxuhuān.

Dios ūʼtzaʼ taxkaket

5 Tū quincāmāsuʼyuniʼn Jesucristo, ūʼtzaʼ tū iccāmāsuʼyuniʼyān huiʼxinaʼn. Ūʼtzaʼ huāʼmāʼ: Dios ūʼtzaʼ taxkaket. Jā cāʼpucsuaʼ aʼntzaʼ jā huīʼlh xlaʼ, ixpālacata xlaʼ tze ē jā maktin tlahua tū jā tze. 6 Palh huanāuj chu chāʼtin quinaʼn ē Dios, ē palh tlahuatlāʼhuanāuj tū jā tze, chuntzaʼ tasuʼyu palh aʼksaʼnīniʼnāuj. Tasuʼyu palh jā tāʼtlāʼhuamāʼnauj Dios. 7 Palh tlahuayāuj tū tze, tlāʼhuanāuj nac cāʼtaxkaket, chuntzaʼ chī Dios huīʼlh nac cāʼtaxkaket. Chuntzaʼ ixlīcānaʼ palh chu chāʼtin quinaʼn ē Dios. Ixkaʼlhniʼ Jesucristo, īʼSkaʼtaʼ Dios, quincāxapaniʼkōʼyān ixlīpōʼktu quincuentacaʼn.

8 Palh huanāuj palh jā tlahuanīʼtauj tū jā tze, chuntzaʼ taʼaʼkskāhuīʼyāuj quinaʼcstucaʼn. Jā ixlīcānaʼ tū huanāuj. 9 Palh huaniyāuj Dios palh tlahuanīʼtauj tū jā tze, xlaʼ naquincāmātzaʼnkēnaʼniʼyān ē naquincāxapaniʼkōʼyān ixlīpōʼktu quincuentacaʼn. Huāʼmāʼ caʼtzīyāuj ixpālacata Dios tze ē pōʼktu quilhtamacuj mākentaxtū tū huan. 10 Palh ixuáuj jā tū tlahuanīʼtauj tū jā tze, chuntzaʼ Dios aʼksaʼnīniʼ līmāxtuyāuj. Chuntzaʼ ixlītasuʼyulh jā aʼkaʼīʼyāuj ixlīcānaʼ tū ixtachihuīn Dios.

2

Cristo tāʼchihuīnaʼn Dios quimpālacataca'n

1 Quit iccātzo'knuni'yān hui'xina'n, quilacstīn. Iccāhuaniyān
jā catlahua'tit tū jā tze. Palh catīhuālh tlahua tū jā tze,
ka'lhīyāuj tī tā'chihuīna'n Dios quimpālacataca'n. Xla' ū'tza'
Jesucristo. Xla' jā tlahuanī'ᵵ tū jā tze. 2 Jesucristo nīlh nac cruz.
Chuntza' xla' līxokolh quincuentaca'n. Jā xmān quincuen-
taca'n. Xla' nīlh naxoko ixcuentaca'n ixlīpō'ktuca'n xalanī'n
nac cā'quilhtamacuj.

3 Palh mākentaxtūyāuj ixlīmāpa'ksīn Dios, chuntza' ca'tzīyāuj
palh lakapasāuj Dios. 4 Palh chā'tin nahuan xla' lakapasa
Dios, ē palh xla' jā tlahua ixlīmāpa'ksīn Dios, xla' a'ksa'nīni'n
ē jā a'ka'ī' ixtachihuīn Dios. 5 Tī tamākentaxtū ixlīmāpa'ksīn
Dios, xlaca'n tzej tapāxquī' Dios. Chuntza' tzē līca'tzīyāuj
palh quina'n chu chā'tin chī Dios. 6 Palh tī huan: "Quit
ictā'lamā'lh Dios", ixlacasqui'nca xla' nalatā'kchoko chuntza'
chī Jesucristo ixlatlā'huan.

Xasāsti' līmāpa'ksīn

7 Tā'timīn, iccātzo'knuni'mā'n hui'xina'n ixpālacata a'ktin
līmāpa'ksīn tū jā xasāsti'. Ū'tza' tū cātamāsu'yuni'nī'ta'n
a'cxni' chū'cus a'ka'ī'tit hui'xina'n. 8 Chuhua'j xasāsti'
līmāpa'ksīn tū iccātzo'knuni'mā'n. Cristo mākentaxtūnī'ttza'
huā'mā' līmāpa'ksīn ē nā hui'xina'n mākentaxtūpā'na'ntit.
Chuntza' hua'chi laksputmā'lhtza' cā'pucsua' ē hua'chi
māxkakēni'mā'lhtza' Cristo.

9 Tī tahuan tatlā'huan nac taxkaket ē palh jā talaktzī'ncu'tun
ixtā'tinca'n, xlaca'n talatlā'huancus jā cā'pucsua'. 10 Tī tapāxquī'
ixtā'tinca'n, xlaca'n talatlā'huan nac taxkaket. Chuntza' jā
tamāmakahuasī ā'chā'tin. 11 Tī jā talaktzī'ncu'tun ixtā'tinca'n,
xlaca'n talatlā'huan nac cā'pucsua'. Jā taca'tzī jā talatlā'huan,
ixpālacata a'ntza' jā cā'pucsua' jāla talacahuāna'n.

12 Quit iccātzo'knuni'yān hui'xina'n, quilacstīn, ixpālacata
Dios cāmātza'nkēna'ni'nī'ta'n mincuentaca'n ixpālacata
Jesucristo. 13 Nā iccātzo'knuni'yān hui'xina'n, xanatātana',
ixpālacata hui'xina'n lakapasā'tittza' Dios. Xla' ixuī'lakelhtza'
a'cxni' tzuculh cā'quilhtamacuj. Nā iccātzo'knuni'yān hui'xina'n,
ka'hua'chan, ixpālacata hui'xina'n tlaja'nī'ta'ntit skāhuī'ni'. Nā
iccātzo'knuni'yān hui'xina'n, lacstīn, ixpālacata lakapasā'tit
Dios quinTāta'ca'n. 14 Nā iccātzo'knuni'yān hui'xina'n,
xanatātana', ixpālacata lakapasā'tittza' Dios. Xla' ixuī'lakelhtza'
a'cxni' tzuculh cā'quilhtamacuj. Nā iccātzo'knuni'yān hui'xina'n,
ka'hua'chan, ixpālacata hui'xina'n lactli'hui'quin. Hui'xina'n
a'ka'ī'nī'ta'ntit ixtachihuīn Dios. Tlaja'nī'ta'ntit skāhuī'ni'.

15 Jā calakatītit tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Jā calakatītit
tū jā xatze tū tatlahua tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Tī
talakatī tū xala' nac cā'quilhtamacuj, xlaca'n jā tapāxquī' Dios
quinTāta'ca'n. 16 Ixlīpō'ktu tū xala' nac cā'quilhtamacuj, huā'mā'

jā ixla' Dios quinTāta'ca'n. Tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tatlahua tū jā tze tū lacasqui'n ixmacni'ca'n. Talaktzī'ncu'tun tū jā tze. Ka'tla' talīmakca'tzī tū taka'lhī. Ixlīpō'ktu tzamā' pō'ktu xala' nac cā'quilhtamacuj. 17 Sputmā'lh cā'quilhtamacuj ē ixlīpō'ktu xala' nac cā'quilhtamacuj tū talacasqui'n tachi'xcuhuī't. Tī tatlahua ixtalacasqui'nīn Dios, xlaca'n natatahui'la ixlīpō'ktu quilhtamacuj.

Namin tī na'a'kskāhuī'nin

18 Quilacstīn, sputmā'lh tzamā' quilhtamacuj. Hui'xina'n cātahuaninī'ta'n namin ixtā'lāquiclhlaktzi' Cristo. Chuhua'j tatasu'yunī't lhūhua' ixtā'lāquiclhlaktzi' Cristo. Ū'tza' līca'tzīyāuj ixlīsputni'tza' tzamā' quilhtamacuj. 19 Tī ixtā'lāquiclhlaktzi' Cristo, xlaca'n jā ixlīcāna' ta'a'ka'ī' chuntza' chī quina'n. Ū'tza' quincātalītaxtumlīnī'ta'n quina'n. Palh ixta'a'ka'ī'lh cahuālh chuntza' chī quina'n, ixquincātatā'latachokon quina'n. Tataxtumlīlh. Chuntza' talītasu'yu xlaca'n jā ta'a'ka'ī' chuntza' chī quina'n.

20 Hui'xina'n, Cristo cāmaxquī'nī'ta'n Espíritu Santo. Ū'tza' līca'tzīyā'tit milīpō'ktuca'n xatze tachihuīn tū ixlīcāna'. 21 Quit iccātzo'kni'mā'n huā'mā' ixpālacata hui'xina'n ca'tzīyā'tit tū ixlīcāna'. Jā iccāhuanimā'n hui'xina'n jā ca'tzīyā'tit tū ixlīcāna'. Ca'tzīyāuj xtum tū ixlīcāna' ē nā xtum tū jā ixlīcāna'.

22 Tī ta'a'kskāhuī'nin, xlaca'n tahuan Jesús jā ū'tza' Cristo tī Dios līhui'līlh ixlīmāpa'ksīni'. Tī tahuan chuntza', xlaca'n ixtā'lāquiclhlaktzi' Cristo. Xlaca'n talakmaka'n Dios quinTāta'ca'n ē nā ī'Ska'ta' talakmaka'n. 23 Tī talakmaka'n ī'Ska'ta' Dios, quinTāta'ca'n Dios jā cātā'lahuī'lh. Tī tahuan Jesús ū'tza' Cristo, ī'Ska'ta' Dios, Dios cātā'lahuī'lh xlaca'n.

24 Hui'xina'n jā capātza'nkātit tū cātamāsu'yuni'nī'ta'n xapūla ixpālacata ixtachihuīn Dios. Palh jā napātza'nkāyā'tit tū cātamāsu'yuni'nī'ta'n xapūla, chuntza' nacātā'tahui'layān ī'Ska'ta' Dios ē Dios quinTāta'ca'n. 25 Cristo huanī't xla' naquincāmaxquī'yān xasāsti' quilatamatca'n tū jā catilaksputli.

26 Quit iccātzo'knuni'yān huā'mā' ixpālacata ta'a'nan ā'makapitzīn tī cā'a'kskāhuī'cu'tunān hui'xina'n. 27 Cristo cāmaxquī'nī'ta'n Espíritu Santo. Espíritu Santo cātā'hui'lan hui'xina'n. Chuntza' jā maclacasqui'nā'tit hui'xina'n ā'chulā' nacātamāsu'yuni'yān tū iccāhuanimā'n. Espíritu Santo cāmāsu'yuni'yān ixlīpō'ktu. Tū xla' māsu'yu, ū'tza' ixlīcāna'. Xla' jā māsu'yu catūhuālh tū jā ixlīcāna'. Jā catalakaspi'tni'tit Cristo. Ū'tza' Espíritu Santo cāmāsu'yuni'yān hui'xina'n.

28 Chuhua'j quilacstīn, jā catalakaspi'tni'tit Cristo. Chuntza' jā catijicua'nui a'cxni' xla' namimpala. Jā catimāxana'nui na ixlacatīn. 29 Hui'xina'n ca'tzīyā'tit Jesucristo xmān tlahua tū

tze. Nā chuntza' naca'tzīyā'tit tī tatlahua tū tze, ixlīpō'ktuca'n xlaca'n ixlacstīn Dios.

3

Quina'n ixlacstīn Dios

1 Caca'tzītit chī Dios quincāpāxquī'yān ixpālacata huanli quina'n ixlacstīn Dios. Ixlīcāna' quina'n ixlacstīn Dios. Tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, xlaca'n jā ixlacstīn Dios ē jā talakapasa Dios quinTāta'ca'n. Ū'tza' xlaca'n jā talīkexmata palh quina'n ixlacstīn Dios. 2 Tā'timīn, chuhua'j quina'n ixlacstīn Dios. Jāna'j ca'tzīcan chī nalītaxtuyāuj. Tū ca'tzīyāuj, ū'tza' huā'mā': A'cxni' Cristo natasu'yu, quina'n nalītaxtuyāuj chī xla', ē nalaktzī'nāuj Cristo chī xla'. 3 Tī taka'lhīmā'nalh natalaktzī'n Cristo, ixlīpō'ktuca'n xlaca'n natamāpānū tū jā tze. Natatlahua tū tze chī Cristo.

4 Ixlīpō'ktuca'n tī tatlahua tū jā tze, xlaca'n jā takexmatni' ixlīmāpa'ksīn Dios. Palh chā'tin jā kexmatni' Dios, ū'tza' huā'mā' tū jā līmacuan. 5 Hui'xina'n ca'tzīyā'tit Cristo milh nac cā'quilhtamacuj naxapa quincuentaca'n. Xla' jā tlahuanī't nūn a'ktin tū jā tze. 6 Ixlīpō'ktuca'n tī cātā'lahuī'lh Cristo, xlaca'n jā tatlahuatā'kchoko tū jā tze. Ixlīpō'ktuca'n tī tatlahuatā'kchoko tū jā tze, xlaca'n jā talaktzī'nī't Cristo ē jā talakapasnī't. 7 Quilacstīn, jā catamakxtektit nacāta'a'kskāhuī'yān ā'makapitzīn tī cātahuaniyān tzē natlahua'yā'tit tū jā tze. Tī tatlahuatā'kchoko tū tze, xlaca'n tze chuntza' chī Cristo. 8 Tī tatlahuatā'kchoko tū jā tze, xlaca'n tatapa'ksīni' skāhuī'ni', ixpālacata skāhuī'ni' pō'ktu quilhtamacuj tlahuanī't tū jā tze a'cxni' mālacatzuculh tū jā tze. Ī'Ska'ta' Dios milh nac cā'quilhtamacuj namālaksputū tū tlahua skāhuī'ni'.

9 Tī ixlacstīn Dios, xlaca'n jātza' tatlahuatā'kchoko tū jā tze, ixpālacata Dios cāmaxquī'nī't xasāsti' ixlatamatca'n. Jātza' la tatlahuatā'kchoko tū jā tze, ixpālacata ixlacstīntza' Dios. 10 Chuntza' tasu'yu tī ixlacstīn Dios ē tī ixlacstīn skāhuī'ni'. Tī jā tatlahuacu'tun tū tze ē jā tapāxquī' ixtā'timīnca'n, xlaca'n jā ixlacstīn Dios.

Ixlacasqui'nca nalāpāxquī'yāuj

11 Huā'mā' līmāpa'ksīn tū cātamāsu'yuni'n xapūla ū'tza' huā'mā': nalāpāxquī'yāuj. 12 Jā calauj chī Caín tī tapa'ksīni'lh skāhuī'ni'. Xla' maknīlh ixtā'tin. ¿Chī līmaknīlh? Maknīlh ixpālacata Caín tlahualh tū jā tze ē quiclhlaktzī'lh ixtā'tin ixpālacata xla' ixtlahua tū tze.

13 Tā'timīn, palh xalanī'n nac cā'quilhtamacuj jā cātalaktzī'ncu'tunān, jā capuhua'ntit palh jā maktin cati'a'kspulalh huā'mā'. 14 Quina'n ca'tzīyāuj masqui hua'chi xanīn ixuanī'tauj, chuhua'j ka'lhīyāuj xasāsti'

quilatamatca'n. Huā'mā' ca'tzīyāuj ixpālacata cāpāxquī'yāuj quintā'timīnca'n. Tī jā tapāxquī' ā'makapitzīn, xlaca'n hua'chi xanīnī'ncus ē jā taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n. 15 Tī taquiclhlaktzī'n ixtā'tinca'n xlaca'n hua'chi maknīni'nī'n na ixlacatīn Dios. Hui'xina'n ca'tzīyā'tit maknīni'nī'n jā taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilaksputli. 16 Cristo quincāpāxquī'yān ē māstā'lh ixlatamat quimpālacataca'n. Chuntza' quincāmāsu'yuni'n chī nalīpāxquī'ninauj. Chuntza' quina'n tzē natamacamāstā'yāuj ē nalīnīyāuj ixpālacataca'n quintā'timīnca'n palh ixlacasqui'nca. 17 Palh chā'tin ka'lhī tū maclacasqui'n ē palh laktzī'n ixtā'tin jā tū ka'lhī, ē palh xla' jā lakalhu'man, chuntza' tasu'yu jā pāxquī' Dios. 18 Quilacstīn, jā xmān nahuanāuj cāpāxquī'yāuj ā'makapitzīn. Nacāmaktāyayāuj ā'makapitzīn. Chuntza' natasu'yu palh ixlīcāna' cāpāxquī'yāuj, ē jā xmān huanāuj.

Jā catimāxana'nui na ixlacatīn Dios

19 Palh cāpāxquī'yāuj ā'makapitzīn, chuntza' ca'tzīyāuj ixlīcāna' tapa'ksīni'yāuj Dios. Chuntza' jā tamakchuyīyāuj na ixlacatīn Dios. 20 A'cxni' makca'tzīyāuj na quilīstacna'ca'n tlahuanī'tauj tū jā tze, lacapāstacāuj chī Dios ā'chulā' xaka'tla' ē jā quilīstacna'ca'n. Xla' ca'tzīkō' ixlīpō'ktu tū tlahuanī'tauj. 21 Tā'timīn, palh jā makca'tzīyāuj na quilīstacna'ca'n tlahuanī'tauj tū jā tze, chuntza' jā tū catimāxana'nui na ixlacatīn Dios. 22 Dios naquincāmaxquī'yān tū nasqui'nāuj ixpālacata kexmatni'yāuj ixlīmāpa'ksīn ē tlahuayāuj tū Dios lacasqui'n. 23 Ixlīmāpa'ksīn ū'tza' huā'mā': Nalīpāhuanāuj Jesucristo ī'Ska'ta' ē nalāpāxquī'yāuj chuntza' chī xla' quincāmāpa'ksīyān. 24 Tī tamākentaxtū ixlīmāpa'ksīn Dios, cātā'lahuī'lh Dios. Xla' quincāmaxquī'nī'ta'n Espíritu Santo ē ū'tza' līca'tzīyāuj Dios quincātā'hui'lan.

4

Ā'makapitzīn jā talīmāsu'yu ixlīmāpa'ksīn Espíritu Santo

1 Tā'timīn, jā cacā'a'ka'ī'tit ixlīpō'ktuca'n tī tahuan talīmāsu'yu ixlīmāpa'ksīn Espíritu Santo. Skalalh catahui'la'tit ē calacapāstactit palh lacxtim tū a'ka'ī'nī'ta'ntittza'. Chuntza' naca'tzīyā'tit palh tamāsu'yumā'nalh ixtachihuīn Dios. Lhūhua' a'nan a'kskāhuī'ni'nī'n tī tahuan talīchihuīna'n ixtachihuīn Dios. 2 Na'iccāhuaniyān hui'xina'n chī nalīca'tzīyā'tit palh ixlīcāna' Espíritu Santo cāmāchihuīnī. Taka'lhī Espíritu Santo tī tahuan palh Jesús ū'tza' Cristo tī Dios līhui'līlh ixlīmāpa'ksīni' ē nā quīlacatuncuhuī'chi ē chuntza' līchachi'xcuhuī'līlh. Ixlīpō'ktuca'n tī chuntza' tahuan, xlaca'n taka'lhī Espíritu Santo tī Dios macamilh. 3 Tī tahuan jā ixlīcāna' palh Jesús ū'tza' Cristo tī Dios līhui'līlh ixlīmāpa'ksīni' ē nā tahuan jā

quīlacatuncuhuī'chi ē jā tachi'xcuhuī'līlh, xlaca'n jā taka'lhī Espíritu Santo. Xlaca'n xmān cātahuaniyān ixtachihuīn ixtā'lāquiclhlaktzi' Cristo. Hui'xina'n kexpa'tnī'ta'ntit namin ixtā'lāquiclhlaktzi' Cristo. Chuhua'j huī'lh nac cā'quilhtamacuj.

4 Quilacstīn, hui'xina'n tapa'ksīni'yā'tit Dios. Hui'xina'n cālītlaja'nī'ta'ntit ixlīmāpa'ksīn Espíritu Santo tzamā' a'kskāhuī'ni'nī'n. Espíritu Santo cātā'hui'lan hui'xina'n. Xla' ā'chulā' ka'lhī lītli'hui'qui ē jā skāhuī'ni' tī cāmāpa'ksī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. 5 Tzamā' a'kskāhuī'ni'nī'n xlaca'n xalanī'n nac quilhtamacuj. Tū tamāsu'yu nā xala' nac cā'quilhtamacuj. Ū'tza' talīkexmatni' tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. 6 Quina'n tapa'ksīni'yāuj Dios. Tī talakapasa Dios, xlaca'n takexmata tū cāmāsu'yuni'yāuj. Tī jā talakapasa Dios, xlaca'n jā takexmatcu'tun tū māsu'yuyāuj. Chuntza' tzē nalīca'tzīyāuj tī tamāsu'yu tū ixlīcāna' ē nā tī tamāsu'yu tū jā ixlīcāna'.

Dios cāpāxquī' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't

7 Tā'timīn, ixlacasqui'nca nalāpāxquī'yāuj. Dios quincāmaktāyayān nalāpāxquī'yāuj. Tī tapāxquī'nin, xlaca'n ixlacstīn Dios ē talakapasa Dios. 8 Tī jā tapāxquī'nin xlaca'n jā talakapasa Dios. Ū'tza' ca'tzīyāuj ixpālacata Dios cāpāxquī'kō' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. 9 Dios quincāpāxquī'yān. Huā'mā' līmāsu'yulh a'cxni' macamilh nac cā'quilhtamacuj ī'Ska'ta' tī xmān chā'tin ixuanī't. Macamilh ixpālacata nalīka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n. 10 Chī quina'n pāxquī'yāuj Dios jā chī Dios quincāpāxquī'yān. Xla' māsu'yulh chī quincāpāxquī'yān a'cxni' macamilh ī'Ska'ta' ē ū'tza' tī xokolh quincuentaca'n.

11 Tā'timīn, Dios lhūhua' quincāpāxquī'yān. Ū'tza' ixlīlacasqui'nca quina'n nalāpāxquī'yāuj. 12 Dios jā tī chā'tin laktzī'nī't. Palh lāpāxquī'yāuj, chuntza' Dios quincātā'hui'lan. Dios quincāmaktāyayān nalāpāxquī'yāuj. 13 Quina'n ca'tzīyāuj Dios quincātā'hui'lan. Huā'mā' ca'tzīyāuj ixpālacata quincāmaxquī'nī'ta'n Espíritu Santo. 14 Quina'n iclaktzī'nī'tauj ī'Ska'ta' Dios. Iclīchihuīna'nāuj Dios quinTāta'ca'n macamilh ī'Ska'ta' nacāmakapūtaxtū ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. 15 Tī ta'a'ka'ī' ē tahuan Jesús ū'tza' ī'Ska'ta' Dios, cātā'huī'lh Dios.

16 Quina'n ca'tzīyāuj ē a'ka'ī'yāuj Dios quincāpāxquī'yān. Dios cāpāxquī' ixlīpō'ktu tachi'xcuhuī't. Dios cātā'huī'lh tī tapāxquī' ā'makapitzīn. 17 Ixlacasqui'nca nalīpāxquī'yāuj Dios ixlīpō'ktu quilīstacna'ca'n. Chuntza', huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, quina'n napāxquī'ninājuj chuntza' chī Cristo pāxquī'nin. Chuntza' jā catijicua'nui tzamā' quilhtamacuj a'cxni' Dios nacāputzāna'ni' tachi'xcuhuī't. 18 Tī tapāxquī' Dios, xlaca'n jā tajicua'ni' Dios palh nacāmakapātīnīn. Palh

chā'tin pāxquī'nin, xla' jātza' ka'lhī tajicuāt. Tī tajicua'n Dios nacāmakapātīnīn, xlaca'n jāna'j tzej tapāxquī' Dios.

19 Quina'n pāxquī'yāuj Dios ixpālacata xla' xapūla
quincāpāxquī'n. 20 Palh chā'tin huan: "Quit icpāxquī' Dios", ē
palh jā laktzī'ncu'tun ixtā'tin, xla' jā ixlīcāna' tū huan. Palh xla'
jā pāxquī' ixtā'tin tī laktzī'n, xla' jāla pāxquī' Dios, ixpālacata jāla
laktzī'n Dios. 21 Tzamā' līmāpa'ksīn tū Dios quincāmaxquī'n,
ū'tza' huā'mā': Tī tapāxquī' Dios nā natapāxquī' ixtā'timīnca'n.

5

Namāpānūyāuj tū jā tze

1 Tī ta'a'ka'ī' Jesús ū'tza' Cristo tī Dios līhui'līlh ixlīmāpa'ksīni',
xlaca'n ixlacstīn Dios. Tī tapāxquī' Dios quinTāta'ca'n, xlaca'n
nā tapāxquī' ixlacstīn Dios. 2 Chuntza' palh pāxquī'yāuj
Dios ē palh kexmatni'yāuj tū quincālīmāpa'ksīyān, nā
nacāpāxquī'yāuj nā ixlacstīn Dios. 3 Palh pāxquī'yāuj Dios,
natlahuayāuj ixlīmāpa'ksīn. Jā jicslīhua' namākentaxtūyāuj
ixlīmāpa'ksīn. 4 Ixlīpō'ktuca'n ixlacstīn Dios tamāpānū tū jā tze
tū tlahuacan nac cā'quilhtamacuj. Quina'n tzē namāpānūyāuj
tū jā tze, ixpālacata līpāhuanāuj Dios. 5 Tī ta'a'ka'ī' palh Jesús
ū'tza' ī'Ska'ta' Dios, xmān xlaca'n tzē natamāpānū tū jā tze tū
tlahuacan nac cā'quilhtamacuj.

Jesucristo ū'tza' ī'Ska'ta' Dios

6 Ca'tzīyāuj Jesucristo ixlīcāna' ī'Ska'ta' Dios. Chuntza'
huanli Dios a'cxni' a'kpaxli Jesús. Nā a'cxni' Jesús nīlh, nā
Dios māsu'yulh xla' ī'Ska'ta' ixuanī't. Cristo tī Dios līhui'līlh
ixlīmāpa'ksīni', xla' ū'tza' Jesús tī a'kpaxli ē nā nīlh nac
cruz. Nā Espíritu Santo māsu'yu Jesús ū'tza' ī'Ska'ta' Dios.
Espíritu Santo māsu'yu xmān tū ixlīcāna'. 7 A'nan kelhatu'tun
nac a'kapūn tī tahuan Jesucristo ū'tza' ī'Ska'ta' Dios. Kel-
hatu'tun xlaca'n: Dios quinTāta'ca'n ē Espíritu Santo ē nā
ū'tza' tī huanican Tachihuīn. Chu chā'tin talītaxtu. 8 Nac
cā'quilhtamacuj a'nan kelhatu'tun tī tamāsu'yu Jesucristo ū'tza'
ī'Ska'ta' Dios. Espíritu Santo chuntza' quincāmāsu'yuni'yān.
Nā Dios chuntza' māsu'yulh a'cxni' Jesús a'kpaxli ē a'cxni'
nīlh. 9 Quina'n a'ka'ī'yāuj tū tahuan tachi'xcuhuī't. Ā'chulā'
na'a'ka'ī'yāuj tū huan Dios. Dios līchihuīna'n Jesús ū'tza'
ī'Ska'ta'. 10 Tī talīpāhuan ī'Ska'ta' Dios, xlaca'n tamakca'tzī
na ixlīstacna'ca'n ixlīcāna' tū ta'a'ka'ī'. Makapitzīn jā ta'a'ka'ī'
chī Dios huanli Jesús ū'tza' ī'Ska'ta'. Chuntza' xlaca'n ix-
talīmāxtulh Dios a'ksa'nīni' ixpālacata jā ta'a'ka'ī'nī't tū Dios
huanli ixpālacata ī'Ska'ta'. 11 Ca'tzīcan ixlīcāna' tū Dios huan,
ixpālacata quincāmaxquī'yān xasāsti' quilatamatca'n tū jā
catisputli, palh līpāhuanāuj ī'Ska'ta'. 12 Tī talīpāhuan ī'Ska'ta'

Dios, xlaca'n taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n. Tī jā talīpāhuan
ī'Ska'ta' Dios, xlaca'n jā taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n.

Māstā'ca talacapāstacni'

13 Quit iccātzo'kni'mā'n huā'mā' ixpālacata hui'xina'n, tī
līpāhua'mpā'na'ntit ī'Ska'ta' Dios, naca'tzīyā'tit palh ka'lhī'yā'tit
xasāsti' milatamatca'n tū jā catisputli.
14 Ca'tzīyāuj Dios quincākexmatān a'cxni' orarlīyāuj, palh
squi'ni'yāuj chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Dios. 15 Palh
ca'tzīyāuj xla' quincākexmatān, chuntza' ca'tzīyāuj xla'
naquincāmaxquī'yān tū squi'ni'yāuj.
16 Palh chā'tin laktzī'n ā'chā'tin tī tlahuamā'lh a'ktin tū jā
tze ē huā'mā' tū tzē namāsputūnu'ni'can, chuntza' nalī'orarlī
ā'chā'tin ē xla' naka'lhī xasāsti' ixlatamat. Palh huā'mā'
tū jā tze jāla māsputūnu'ni'can, chuntza' jā iccāhuanimā'n
nalī'orarlī'yā'tit tī chuntza' tlahua. 17 Ixlīpō'ktu tū jā tze talanān
māstā' līnīn. Pero huī'lh talanān tū jā maktin lē'nīni'n nac
cā'līnīn.
18 Ca'tzīyāuj tī ixlacstīn Dios, xlaca'n jā tatlahuatā'kchoko tū
jā tze. Xlaca'n cāmaktaka'lha ī'Ska'ta' Dios, ē chuntza' skāhuī'ni'
jāla tū cātlahuani'.
19 Quina'n ca'tzīyāuj tapa'ksīni'yāuj Dios. Ca'tzīyāuj tī
xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, xlaca'n cāmāpa'ksī skāhuī'ni'.
20 Ca'tzīyāuj ī'Ska'ta' Dios minī't. Quincāmaxquī'nī'ta'n chī
nalīlakapasāuj tī ixlīcāna' Dios. Chuhua'j quincātā'lahui'lan Je-
sucristo tī ī'Ska'ta' Dios. Xla' ixlīcāna' Dios ē quincāmaxquī'yān
xasāsti' quilatamatca'n tū jā maktin catisputli. 21 Quilacstīn,
jā calīpāhuantit tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Xmān Dios
nalīpāhua'nā'tit. Amén.

2 San Juan

Tapāxquīn ē tū ixlīcāna'

1 Quit Juan, xakōlu'tza', ictzo'kni'mā'n huā'mā' carta.
Ictzo'knuni'yān hui'x, tā'tin xapuscāt tī Dios lacsacnī'ta'n, ē nā
mincamana'. Quit iccāpāxquī'yān hui'xina'n. Jā xmān quit. Nā
cāpāxquī'yān hui'xina'n ixlīpō'ktuca'n tī talakapasa tū ixlīcāna'.
2 Lāpāxquī'yāuj ixpālacata quilīpō'ktuca'n a'ka'ī'yāuj tū ixlīcāna',
tū jā maktin catilaksputli. 3 Caquincāsicua'lanātlahuan Dios
quinTāta'ca'n ē Jesucristo ī'Ska'ta' Dios ē caquincātalakalhu'man
ē caquincāmakapāxuīn. Chuntza' quina'n tzej na'a'ka'ī'yāuj tū
ixlīcāna' tachihuīn, ē nalāpāxquī'yāuj.

4 Iclīpāxualh a'cxni' icca'tzīlh makapitzīn mincamana' takex-
matmā'na'lh tū ixlīcāna', chuntza' chī quincāmāpa'ksīn Dios
quinTāta'ca'n. 5 Chuhua'j tā'tin, icuaniyān nalāpāxquī'yāuj
quilīpō'ktuca'n quina'n. Huā'mā' jā xasāsti' līmāpa'ksīn. Ū'tza'
tū quincātamāsu'yuni'nī'ta'n a'cxni' ixlītzucuni' a'ka'ī'uj. 6 Palh
pāxquī'yāuj Dios, natlahuayāuj tū Dios quincālīmāpa'ksīyān.
Xla' māpa'ksīni'lh nacāpāxquī'yāuj ā'makapitzīn. Ū'tza' huā'mā'
cātahuaninī'ta'n a'cxni' ixlītzucuni' a'ka'ī'tit.

Makapitzīn ixta'a'kskāhuī'nin

7 Chuhua'j lhūhua' a'kskāhuī'ni'nī'n talatlā'huan nac
cā'quilhtamacuj. Xlaca'n tahuan jā ixlīcāna' palh
lacatuncuhuī'lh nac cā'quilhtamacuj Jesucristo tī Dios
macamaxquī'lh ixlīmāpa'ksīni'. Tī tahuan huā'mā', xlaca'n
a'kskāhuī'ni'nī'n ē ixtā'lāquiclhlaktzi' Cristo. 8 Cuenta
catla'hua'tit jā nalaksputa tū līscujpā'na'ntit. Cuenta
catla'hua'tit namaktīni'nā'tit ixlīpō'ktu tū Dios nacāmaxquī'yān
chī mintatlajca'n.

9 Tū ta'a'ka'ī' ā'makapitzīn jā xmān tū Cristo māsu'yulh.
Nā xlaca'n tamāsu'yucu'tun ā'a'ktin tamāsu'yun. Xlaca'n
jā ixlīcāna' tatā'latlā'huan Dios. Tī ta'a'ka'ī' xmān tū Cristo
māsu'yulh, ixlīcāna' xlaca'n tatā'latlā'huan Dios quinTāta'ca'n
ē ī'Ska'ta' Dios. 10 Palh cālakminān hui'xina'n ā'makapitzīn
tī tamāsu'yu tū jā māsu'yulh Cristo, jā cacāmānū'tit na
minchicca'n. Jā cacāhuani'tit: "Dios cacālē'ncha'n." 11 Palh
hui'xina'n nacāhuani'yā'tit: "Dios cacālē'ncha'n", chuntza'
cātā'tlahuapā'na'ntit tū jā tze.

Macā'nca saludos

12 Lhūhua'cus tū iccāhuanicu'tunān. Jā ictzo'kcu'tun
a'ktin nac carta. Iccālaka'ncu'tunān hui'xina'n ē
iccātā'chihuīna'ncu'tunān cā'lacan. Chuntza' nalīpāxuayāuj.

13 Tamacā'niy'yān saludos ixlacstīn mintā'tin xapuscāt tī Dios
lacsacnī't.

3 San Juan

Tzej līchihuīna'nca Gayo

1 Quit Juan, xakōlu'tza', ictzo'kmā'lh huā'mā' carta. Ictzo'knuni'yān hui'x, Gayo. Icpāxquī'yān hui'x.

2 Tā'tin, quit icca'tzī tzej latlā'hua'na' na ixtej Dios. Icsqui'ni' Dios tzej caquītaxtuni'n ixlīpō'ktu ē jā cata'jatatla'. 3 Ā'makapitzīn tā'timīn taminī't. Quintahuaninī't hui'x latlā'hua'na' chuntza' chī ixlīcāna' na ixlacatīn Dios. Huā'mā' iclīpāxuhualh. 4 Pō'ktu quilhtamacuj icpāxuhua a'cxni' quihuanican quincamana' talatlā'huan chuntza' chī ixlīcāna' na ixtej Dios.

5 Tā'tin, hui'x cāmaktāyanī'ta' tā'timīn tī tachā'nī't a'ntza' masqui jā ixcālakapasa'. Chuntza' tlahua'ya' tū tze. 6 Ā'makapitzīn tataspi'tnī't. Xlaca'n talītā'chihuīna'nli tā'timīn huā'tzā' tū mimpālacata. Cāhuanica chī hui'x cāpāxquī'ya' ā'makapitzīn. Cacāmaktāyapala' a'cxni' natachā'mpala a'ntza'. Cacāma'xqui' tū natamaclacasqui'n na ixtejca'n ixpālacata xlaca'n tatā'scujmā'nalh Dios. Cacāmaktāya' chuntza' chī Dios lacasqui'n. 7 Xlaca'n tataxtunī't tatā'scuja Jesucristo. Jā tū tamaktīni'nli a'ktin tamaktay tī jā ta'a'ka'ī' Jesucristo. 8 Ū'tza' quina'n nacālīmaktāyayāuj. Chuntza' hua'chi nacātā'māsu'yuyāuj tū ixlīcāna' ixtachihuīn Dios.

Jā tze ixtalacapāstacni' Diótrefes

9 Quit iccāmacā'ni'nī't a'ktin carta tī ta'a'ka'ī'. Diótrefes, xla' tahui'lacu'tun xalīpuxcu' a'ntza'. Ū'tza' jā ixquilīkexmatni'cu'tun. 10 Chuntza' a'cxni' na'icchā'n a'ntza' na'iclīchihuīna'n na milacatīnca'n ixpālacata tū tlahuamā'lh Diótrefes. Xla' quincālī'a'ksa'nān tū jā ixlīcāna'. Nā xla' jā cāmānū na ixchic tā'timīn tī tachināchа'. Ē jā cāmakxteka natatamaknūni'nin na ixchicca'n ā'makapitzīn. Ē cālītamacxtu jā tatakēstoka.

11 Tā'tin, jā cacāmaksca'tti tī tatlahua tū jā tze. Cacāmaksca'tti tī tatlahua tū tze. Tī tatlahua tū tze, xlaca'n tatapa'ksīni' Dios. Tī tatlahua tū jā tze, xlaca'n jā talakapasa Dios.

Tzeya chi'xcu' ixuanī't Demetrio

12 Lhūhua' tī tahuan Demetrio tzeya chi'xcu'. Tasu'yu xla' latlā'huan chuntza' chī ixlīcāna'. Nā quit icuan līlacatejtin latlā'huan. Hui'x ca'tzīya' quit icuan xmān tū ixlīcāna'.

Macā'nca saludos

13 Quit lhūhua'cus icuanicu'tunān. Jā ictzo'kcu'tun tzamā' nac carta. 14 Palaj ica'ncu'tunācha' na'iclaktzī'nān. Chuntza' nachihuīna'nāuj cā'lacan.

15 Tzej calatapa. Ixlīpō'ktuca'n mi'amigos tamacā'ni'yān saludos. Nacātā'chihuīna'na' ixlīpō'ktuca'n amigo xalanī'n a'ntza'.

San Judas

Judas cāmacā'ni'lh saludos tī ixta'a'ka'ī'

1 Quit Judas, ixtā'tin Jacobo. Quit ictā'scuja Jesucristo. Quit iccātzo'knuni'mā'n huā'mā' carta hui'xina'n tī Dios cāta'sani'nī'ta'n. Dios quinTāta'ca'n cāpāxquī'yān hui'xina'n. Jesucristo cāmaktaka'lhmā'n hui'xina'n. 2 Ē ū'tza' tī cacāmaxquī'n tū tze latamat, chuntza' chī ixtapāxquī'n ē ixtalakalhu'mān.

Makapitzīn ixtamāsu'yu tū jā ixlīcāna'
2 Pedro 2:1-17

3 Tā'timīn, xa'iccātzo'knuni'cu'tunān hui'xina'n ixpālacata chī Dios cāmakapūtaxtūn hui'xina'n ē nā quina'n Dios quincāmakapūtaxtūn. Chuhua'j kempātin ixlacasqui'nca na'iccāhuaniyān. Ū'tza' iccālītzo'knuni'mā'n chuhua'j. Iccāhuaniyān jā ti'a'ka'ī'yā'tit tū tamāsu'yu xlaca'n tī talakpalīcu'tun tamāsu'yun tū a'ka'ī'nī'tauj. Huā'mā' tamāsu'yun ū'tza' tū cāmacamaxquī'lh ixtachi'xcuhuī't Dios ē xmān maktin. Jā maktin catitalakpalīlh huā'mā' tamāsu'yun. 4 Ā'makapitzīn tī jā tzeya chi'xcuhuī'n tatalacxtucli hua'chi lactzeya chi'xcuhuī'n na ixlacpu'na'i'tātca'n tī ta'a'ka'ī'. Xlaca'n tahuan Dios lakalhu'manīni'n, ē chuntza' chā'tin tzē natlahua tū xla' tlahuacu'tun masqui jā tze. Huā'mā' jā ixlīcāna'. Ē jā ixlīcāna' tū tamāsu'yu ixpālacata Māpa'ksīni' Jesucristo. Makās tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios nacāmakapātīnīncan tachi'xcuhuī't tī chuntza' tala.

5 Masqui hui'xina'n ca'tzīyā'tittza', na'iccāmāpāstaquīyān tū Dios tlahualh makāstza'. Dios cāmāxtulh israelitas jā huanican Egipto. Ā'līstān ā'makapitzīn jātza' ta'a'ka'ī'lh palh ixlīcāna' tū Dios huanli. Ū'tza' Dios cālīmaknīlh. 6 Nā calacapāstactit ángeles. Ā'makapitzīn xlaca'n jā ixtamākentaxtūcu'tun tū cāmacamaxquī'lh Dios, ē tataxtulh nac a'kapūn jā ixtahui'lāna'ncha'. Ū'tza' Dios cālīchī'nī't jā cā'pucsua' hasta a'cxni' ā'xmān quilhtamacuj a'cxni' nacāmakapātīnīn Dios. 7 Nā calacapāstactit tū cā'a'nani'lh Sodoma ē Gomorra ē ā'makapitzīn cā'lacchicni' tū ixtahui'lāna'lh lacatzuna'j. Tī xalanī'n a'ntza' nā ixtatlahua tū jā tze. Ixtaka'lhī ixtā'lāpāxquī'nca'n. Ixtalātā'tahui'la chī chi'xcuhuī'n. Ū'tza' talīnīlh nac macscut tū cāmālaksputūlh tzamā' cā'lacchicni'. Ū'tza' līca'tzīcan natapātīni'n pō'ktu quilhtamacuj nac cā'macscutnu' xlaca'n tī talakapasa ixtej Dios ē tataxtutāyanī't.

8 Nā chuntza' tzamā' chi'xcuhuī'n tī cātamāsu'yuni'cu'tunān tū jā ixlīcāna'. Xlaca'n talakahuāna'n. Tahuan palh

Dios cālītā'chihuīna'n talakahuān. Ū'tza' talīpuhuan tzē
natatlahua tū jā tze. Talakmaka'n ixlīmāpa'ksīn Dios.
Cachīhuālh talīchihuīna'n ángeles. 9 Nūn Miguel, tī xapuxcu'
ángeles, nūn xla' jā chuntza' tlahualh. A'cxni' xla' tā'lalh
skāhuī'ni' ē talālīhuanilh ixmacni' Moisés, Miguel jā
lī'a'ksanīni'lh skāhuī'ni' tū jā tze tachihuīn. Xmān huanilh:
"Dios camakapātīnīnni'." 10 Tzamā' chi'xcuhuī'n tī
cātamāsu'yuni'cu'tunān, xlaca'n cachīhuālh talīchihuīna'n tū jā
taca'tzī. Xlaca'n hua'chi animales, ixpālacata jā talacapāstaca
Dios. Tatlahuakō' ixlīpō'ktu tū jā tze tū xlaca'n talacasqui'n.
Ū'tza' nacālīmakapātīnīn Dios.

11 Xlaca'n natapātīni'n ixpālacata tatlahua chī Caín tī jā kex-
matni'cu'tunli Dios. Tatlahua tū jā tze ixpālacata tatlajacu'tun
tumīn. Chuntza' tlahualh Balaam. Nā xlaca'n taxumpīni'nli
chī Coré. Xla' maknīca. Nā xlaca'n nacāmakapātīnīncan.
12 Līmāxana' chī cātatā'huā'yanān hui'xina'n jā takēstoknī'ta'ntit
hui'xina'n. Xlaca'n tzej tahuā'yancu'tun. Jā talacapāstaca
ā'makapitzīn. Xlaca'n jā tū ixtapalhca'n. Xlaca'n hua'chi
poklhnu' tū lē'n ū'ni', ē jā lē'n xcān. Xlaca'n hua'chi qui'hui' tū
jā māstā' ixtahua'ca't a'cxni' nala ixquilhtamacuj ē jā la. Scāca
ē ū'tza' lītampu'lhucan. 13 Xlaca'n hua'chi a'cxni' staca xcān ē
lē'n pa'lhxtum. Līmāxana' tū xlaca'n tatlahua. Xlaca'n hua'chi
sta'cu tū jātza' a'mā'lh na ixtej. Dios nacāmakapātīnīn pō'ktu
quilhtamacuj jā cā'pucsua'.

14 Lakmajtza' Enoc cālīchihuīna'nli chi'xcuhuī'n tī jā tze.
Enoc ixlīkelhatojon ixuanī't ī'xū'nātā'natna' Adán. Enoc
huanli: "Māpa'ksīni' Jesús namin ē nacātā'min a'klhūhua' mil
ángeles. 15 Namin nacāputzāna'ni' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't.
Nacāmāsu'yuni' ixlīpō'ktuca'n tī jā tze ixpālacata ixlīpō'ktu
tū tatlahuanī't tū jā tze ē nā chī cachīhuālh talīchihuīna'nī't
Dios." 16 Tzamā' chi'xcuhuī'n jā ixcāminī'ni' ē talē'ksa'n
ā'makapitzīn. Jā līpāxuhua tahui'lāna'lh. Chuntza' tahui'lāna'lh
chī ixtalacapāstacni'ca'n tū jā tze. Ka'tla' tamakca'tzī a'cxni'
tachihuīna'n. Līlakatit tatā'chihuīna'n ā'makapitzīn xmān
ixpālacata cacāmaktāyaca ixtapuhuan.

Cāmaxquī'ca talacapāstacni' tī ixta'a'ka'ī'

17 Hui'xina'n tā'timīn, calacapāstactit tū tahuanli xapūla
ixapóstoles quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. 18 Xlaca'n tahuanli:
"A'cxni' nasputa cā'quilhtamacuj, natamin chi'xcuhuī'n tī jā
tū catitalīlaktzī'lh tū ixla' Dios. Natatahui'la chuntza' chī
ixtalacapāstacni'ca'n tū jā tze." 19 Ū'tunu'n tzamā' chi'xcuhuī'n
tī tamāpāpitzī tī ta'a'ka'ī'. Talatlā'huan chuntza' chī xmān
ixtalacapāstacni'ca'n. Jā taka'lhī Espíritu Santo.

20 Hui'xina'n tā'timīn, ā'chulā' tzej ca'a'ka'ī'tit Jesucristo
chuntza' chī Dios quincāmāsu'yuni'nī'ta'n. Calī'orarlī'tit

ixlīmāpa'ksīn Espíritu Santo. 21 Catahui'la'tit chī Dios lacasqui'n, ē chuntza' namakca'tzīyā'tit chī Dios cāpāxquī'yān. Caka'lhī'tit hasta Jesucristo nacālē'nān nac a'kapūn jā natahui'la'yā'tit pō'ktu quilhtamacuj. Xla' natlahua huā'mā' ixpālacata cālakalhu'manān.

22 Cacālakalhu'ma'ntit xlaca'n tī tapuhuamā'nalh palhāsā' jā ixlīcāna' tū a'ka'ī'yāuj. 23 Hui'xina'n cacāmakapūtaxtūtit ā'makapitzīn nac macscut. Cacālakalhu'ma'ntit ā'makapitzīn tī tatlahua tū jā tze. Jā natlahua'yā'tit tū jā tze chī xlaca'n. Ē chuntza' jā caticāpasan chī ixtalanānca'n.

Māka'tlī'ca Dios

24 Calakachi'xcuhuī'ca Dios. Xla' tzē nacāmaktāyayān hui'xina'n. Chuntza' jā catitlahua'tit tū jā tze. Xla' nacālē'nān jā xla' hui'lacha' nac a'kapūn. A'ntza' līpāxuhua natahui'la'yā'tit ixpālacata jā tū cati'a'nalh tū nacātalīmālacsu'yuyān hui'xina'n. 25 QuinDiosca'n xmān chā'tin Dios. Xla' ca'tzīkō'. Xla' quincāmakapūtaxtūyān ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Camāka'tlī'ca ē calakachi'xcuhuī'ca. Xla' cāmāpa'ksīkō' ixlīpō'ktu. Ka'lhīkō'cus līmāpa'ksīn chuhua'j ē naka'lhīkō' ixlīpō'ktu līmāpa'ksīn pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

Apocalipsis

Jesucristo māsu'yulh tū tatzo'kni' huā'mā' nac libro

1 Tatzo'kni' huā'mā' nac libro tū māsu'yulh Jesucristo. Dios huanli tzamā', ixpālacata ixlacasqui'n Jesucristo ixcāmāsu'yuni'lh ixtachi'xcuhuī't Dios tū palaj na'a'kspula. Nā quit, Juan, nā ictapa'ksīni' Dios. Jesucristo quilakmacamilh ixángel naquimāca'tzīnī tzamā' tū na'a'kspula. 2 Quit icmāsu'yukō' ixlīpō'ktu tū iclaktzī'nī't. Ā'tzā' na'ictzo'ka tū Dios quimāca'tzīnīlh. Ū'tza' tū Jesucristo māsu'yulh.

3 Līpāxuhua tī natalīkelhtahua'ka' tzamā' tachihuīn tū tatzo'kni' nac huā'mā' libro. Līpāxuhua tī takexmata ē takexmatni' huā'mā' tachihuīn tū līmāsu'yukō'ca tū na'a'kspula. Jātza' a'klhūhua' quilhtamacuj a'cxni' na'a'kspula huā'mā'.

Juan cātzo'knuni'lh xalanī'n nac a'ktojon cā'lacchicni'

4 Quit, Juan, iccātzo'knuni'yān hui'xina'n tī ixtachi'xcuhuī't Dios xalanī'n nac a'ktojon cā'lacchicni' nac Asia. Dios cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n ē tzej calatapā'tit. Dios, ū'tza' tī huī'lh ē pō'ktu quilhtamacuj ixuī'lh ē pō'ktu quilhtamacuj natahui'la. Nā cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n Espíritu Santo. Ū'tza' tī tasu'yu hua'chi a'ktojon pūmaksko na ixlacatīn laclhtahuī'lh tū ixpūmāpa'ksīn Dios. 5 Cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n Jesucristo, tī māsu'yu tū ixlīcāna'. Ū'tza' tī xapūla lacastālancuana'nli. Xla' cāmāpa'ksī xanapuxcu'nu' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Xla' quincāpāxquī'yān ē xla' nīlh naquincāxapani'yān ixlīpō'ktu quincuentaca'n. 6 Xla' quincālacsacui'līnī'ta'n natā'māpa'ksīni'nāuj. Quincāmaxquī'nī'ta'n a'ktin quintascujūtca'n ē chuntza' nalaktaquilhpūtayāuj Dios tī ixTāta'. Calakachi'xcuhuī'ca Jesucristo. Xla' camāpa'ksīni'lh pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

7 Nalaktzī'ncan chī xla' nayujāchi nac a'kapūn ē namin nac poklhnu'. Ixlīpō'ktuca'n natalaktzī'n. Nā natalaktzī'n pō'ktu tī taxtokohua'ca'lh nac cruz. Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj natalīpuhuan ixpālacata. Chuntza' na'a'kspula. Amén.

8 Chihuīna'nli Māpa'ksīni' Dios tī ka'lhīkō' ixlīpō'ktu līlī'hui'qui, ē ū'tza' tī huī'lh ē pō'ktu quilhtamacuj ixuī'lh ē pō'ktu quilhtamacuj natahui'la. Xla' huanli: “Quit hua'chi letra A tū līlzucu alfabeto ē hua'chi letra Z tū ixlī'a'ksputni', ixpālacata quit xalītzucuni' ē ixlī'a'ksputni'.”

Juan lakachuyalh

9 Quit, Juan, mintā'tinca'n hui'xina'n. Quina'n tapa'ksīni'yāuj
Jesucristo. Quit iccātā'pātīni'mā'n ē iccātā'tāyani'yān
hui'xina'n ixpālacata Jesucristo. Quit quimacaminca
na'ictachoko chī tachī'n nac Patmos tū pītzuna'j ti'ya't na
ixpu'nan mar. Quinchi'pacanī't ixpālacata xa'icmāsu'yumā'lh
ixtachihuīn Dios ē tū ixlīcāna' ixpālacata Jesucristo. 10 A'ktin
quilhtamacuj tū pūjāxcan ixpālacata Jesucristo, icmakca'tzīlh
ixlītli'hui'qui Espíritu Santo. Ickexmatli a'ktin palha' tachihuīn
na quinchakēn. Ū'tza' hua'chi a'ktin līskoli' tū palha'
macasā'nan 11 ē quihuanilh:

—Quit xapūla ē ā'xmān, chī letra A tū lītzucu alfabeto,
ē chī letra Z tū ixlī'a'ksputni'. Catzo'kti tū nalaktzī'na' ē
nacāmacapini'ya' ca'psnap ixtachi'xcuhuī't Dios nac a'ktojon
cā'lacchicni' nac Asia. Cacāmacapi nac Efeso ē nac Esmirna ē
nac Pérgamo ē nac Tiatira ē nac Sardis ē nac Filadelfia ē nac
Laodicea —quihuanica.

12 Ictalakspi'tli na'iclaktzī'n tīchu quintā'chihuīna'nli.
Iccālaktzī'lh tayāna'lh a'ktojon pūmaksko tū xa'oro. 13 Na
ixlacpu'na'i'tāt pūmaksko, ixyālh chā'tin tī ixtasu'yu hua'chi
chi'xcu'. Ixlu'xu' pūlhmā'n ixuanī't ē ixchā'n na ixtujan.
Ixka'lhī kentin ixlīchī'cān tū xa'oro na ixcu'xan. 14 Ixya'j
stala'nka' ixuanī't chī ixchi'xit purecu ē chī miqui.
Ixlakastapun ixtasu'yu chī xalamana't macscut. 15 Ixtujan
ī'xkaka chī līcā'n tū ixcāxtlahuacanī't nac pūlhcuyun. A'cxni'
ixchihuīna'n, ixmacasā'nan hua'chi lhūhua' xcān. 16 Na
ixmacapekcāna'j ixcālē'mā'lh a'ktojon sta'cu. Na ixquilhni'
taxtulh kentin espada sta'ya'nca' kēstītu'. Nā ixlacan ī'xkaka
chī chi'chini' a'cxni' chī hua'chi tastu'nūt.

17 A'cxni' iclaktzī'lh quit ica'kā'lh na ixtujan chī chā'tin nīn.
Xla' quilīxa'malh ixmacapekcāna'j ē quihuanilh:

—Jā cajicua'nti. Quit xapūla ē ā'xmān. 18 Quit xalakahuan.
Quit xa'icnīnī't ē chuhua'j icstālancuana'nli ē na'ictahui'la
pō'ktu quilhtamacuj. Quit icka'lhī līmāpa'ksīn līnīn ē cā'līnīn.
19 Catzo'kti tū hui'x laktzī'nī'ta' ē tū a'kspulamā'lh ē tū
na'a'kspula. 20 Tatzē'knī't tū huanicu'tun a'ktojon sta'cu
tū hui'x la'ktzi' na quimacapekcāna'j. Nā tatzē'knī't tū
huanicu'tun a'ktojon pūmaksko tū xa'oro. Tū huanicu'tun,
ū'tza' huā'mā': a'ktojon sta'cu, ū'tunu'n xanapuxcu'nu'
a'ktojon templo. A'ktojon pūmaksko ū'tza' quintachi'xcuhuī't
nac a'ktojon cā'lacchicni'.

2

Tū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Efeso

1 Nā quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' xapuxcu' xalanī'n nac Efeso tī tatapa'ksīni' Dios: "Ū'tza' huā'mā' tū cāhuaniyān tī cālē'mā'lh a'ktojon sta'cu na ixmacapekcāna'j, ē latlā'huan na ixlacpu'na'i'tātca'n a'ktojon pūmaksko tū xa'oro. Xla' huan: 2 Quit icca'tzī ixlīpō'ktu tū tlahuanī'ta'ntit hui'xina'n. Quit icca'tzī scujnī'ta'ntit ē tāyani'nī'ta'ntit ē jā jiclhua'nī'ta'ntit. Quit icca'tzī hui'xina'n jā cālīpātīyā'tit tī jā lactze chi'xcuhuī'n. Cuenta tlahua'yā'tit tī tahuan xlaca'n apóstoles masqui jā apóstoles. Chuntza' hui'xina'n cālīlakapasnī'ta'ntit tī xmān ta'a'kskāhuī'nin. 3 Hui'xina'n tāyani'nī'ta'ntit ē pātīni'nī'ta'ntit quimpālacata ē jā jiclhua'nī'ta'ntit. 4 Masqui tlahuakō'yā'tit ixlīpō'ktu huā'mā', a'nan tū jā iclakatī chī tlahua'yā'tit hui'xina'n. Ū'tza' huā'mā': Hui'xina'n jātza' quilāpāxquī'yāuj chī xapūla. 5 Calacapāstacna'ntit chī tzej ixquilāpāxquī'yāuj hui'xina'n xapūla. Chuhua'j jātza' quilāpāxquī'yāuj chuntza'. Chuhua'j calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n ē catlahua'tit chī ixtlahua'yā'tit xapūla. Palh jā nalakpalī'yā'tit mintalacapāstacni'ca'n, quit na'iccālakminān hui'xina'n ē na'icmāpānū pūmaksko na mimpu'nanca'n. 6 Chuntza' chī hui'xina'n quiclh laktzī'nā'tit tū tatlahua ā'makapitzīn tī cāhuanican nicolaítas chuntza' chī quit quiclh iclaktzī'n. 7 Tī kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttit tū Espíritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhuī't Dios. Tī tatlajana'n, quit na'iccāmakxteka natahua' ixtahua'ca't qui'hui' tū māstā' xasāsti' latamat. Ū'tza' tū yālh jā māpa'ksīni'n Dios."

Tū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Esmirna

8 Nā Espíritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' xapuxcu' xalanī'n nac Esmirna tī tatapa'ksīni' Dios: "Ū'tza' huā'mā' tū cāhuaniyān tī xapūla ē ā'xmān, tī nīlh ē lacastālancuana'nli. Xla' huan: 9 Quit icca'tzī chī līpātīni'mpā'na'ntit hui'xina'n. Quit icca'tzī hui'xina'n lacxcamanīnī'n. Masqui jā lacricujnu' hui'xina'n, ka'lhī'yā'tit tū ixtapalh. Quit icca'tzī cātalī'a'ksa'nān hui'xina'n tī tahuan xlaca'n israelitas ē xmān ta'a'kskāhuī'nin. Xlaca'n tatapa'ksīni' skāhuī'ni'. 10 Jā cajicua'ni'tit hui'xina'n tū nacā'a'kspulayān. Skāhuī'ni' nacāmāchī'nīni'nān hui'xina'n, ixpālacata xla' lacasqui'n hui'xina'n nataxtutāyayā'tit na ixtej Dios. Hui'xina'n napātīni'nā'tit a'kcāuj quilhtamacuj. Naquilā'a'ka'ī'ni'yāuj xmān quit hasta a'cxni' nanī'yā'tit. Ē quit na'iccāmaxquī'yān xasāsti' latamat. 11 Tī kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttit tū Espíritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhuī't Dios. Tī tatlajana'n, xlaca'n jā catitapātīni'lh nac pūpātīn."

Tū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Pérgamo

12 Nā Espíritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' xapuxcu' xalanī'n nac Pérgamo tī tatapa'ksīni' Dios: “Ū'tza' huā'mā' tū cāhuaniyān tī ka'lhī espada sta'ya'nca' kēstītu'. Xla' huan: 13 Quit icca'tzī ixlīpō'ktu tū tlahuanī'ta'ntit hui'xina'n. Icca'tzī hui'lā'na'ntit jā māpa'ksīni'n skāhuī'ni'. Masqui hui'lā'na'nchipitit a'ntza', quilākexmatni'yāuj. Na mincā'lacchicni'ca'n a'ntza' huī'lh skāhuī'ni'. A'ntza' maknīca Antipas tī tzej ixmāsu'yu quimpālacata. Hui'xina'n jā makxteknī'ta'ntit chī a'ka'ī'nī'ta'ntit. 14 Masqui chuntza' tlahua'yā'tit tū tze, a'nampala tū tlahua'yā'tit hui'xina'n ē quit jā quiminī'ni'. Makapitzīn hui'xina'n a'ka'ī'yā'tit tū ixmāsu'yu Balaam. Xla' huanilh Balac cacāmātlahuīlh israelitas tū jā tze. Balac cāhuanilh tzē natahua' catūhuālh tū cāmaxquī'canī'ttza' ídolos. Nā cāhuanilh tzē nataka'lhī ixtā'lāpāxquī'nca'n. 15 Nā makapitzīn chī hui'xina'n jā makxtekcu'tunā'tit tū tamāsu'yu nicolaítas tū quit iclakmaka'n. 16 Calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n. Palh jā nalakpalī'yā'tit, quit na'iccālakmimpalayān ē na'iccātā'lātlahua xlaca'n tī ta'a'ka'ī' chī nicolaítas. Na'iccātā'lālītucsa tū nataxtu na quinquilhni' tū hua'chi espada. 17 Tī kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttit tū Espíritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhuī't Dios. Tī tatlajana'n, quit na'iccāmaxquī' macsti'na'j ixlīhua'tca'n maná tū jā lakapascan. Nā na'iccāmaxquī' chā'tunu' xlaca'n xastala'nka' chihuix jā tatzo'kni' a'ktin xasāsti' tacuhuīni'. Nūn chā'tin ca'tzī tzamā' tacuhuīni', xmān ū'tunu'n tī natamaktīni'n huā'mā' chihuix.”

Tū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Tiatira

18 Espíritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' xapuxcu' xalanī'n nac Tiatira tī tatapa'ksīni' Dios: “Ū'tza' huā'mā' tū cāhuaniyān ī'Ska'ta' Dios tī ka'lhī ixlakastapun chī xalamana't macscut ē ixtujan taxkaka hua'chi līcā'n tū xaslamama. Xla' huan: 19 Quit icca'tzī tū tlahua'yā'tit hui'xina'n. Quit icca'tzī chī lāpāxquī'yā'tit ē chī quilālakachi'xcuhuī'yāuj ē chī quilātā'scujāuj ē chī tāya'ni'yā'tit. Quit icca'tzī chuhua'j hui'xina'n tlahua'yā'tit ā'chulā' xatze ē jā chī xapūla. 20 Masqui chuntza' tlahua'yā'tit a'nampala catūhuālh tū tlahua'palayā'tit hui'xina'n tū jā quiminī'ni'. Ū'tza' huā'mā': Hui'xina'n tamakxtekā'tit cāmāsu'yuni'yān puscāt tī huanican Jezabel. Huā'mā' puscāt cāhuaniyān xla' māsu'yu ixtachihuīn Dios. Jā ixlīcāna' tū māsu'yu. Chuntza' cālī'a'kskāhuī'mā'n tū cāmāsu'yuni'yān. Ū'tza' līlahua'yā'tit tū jā tze hui'xina'n tī quilātapa'ksīni'yāuj quit. Ē ka'lhī'yā'tit mintā'lāpāxquī'nca'n ē hua'yā'tit tū cāmaxquī'canī't ídolos. 21 Quit xa'icka'lhīmā'lh palh tzamā' puscāt nalakpalī ixtalacapāstacni'. Xla' jā makxtekcu'tun tū jā tze. 22 Ū'tza' quit na'iclīmaxquī' a'ktin ta'jatat tzamā' puscāt.

Xla' natamā' na ixtama' ē napātīni'n. Ixtā'lāpāxquī'nī'n nā xlaca'n natapātīni'n. Chuntza' na'ictlahua palh xlaca'n jā tamakxteka tatlahua tū jā tze. 23 Nā na'iccāmaknī ixlacstīn tzamā' puscāt. Chuntza' nataca'tzīkō' ixlīpō'ktuca'n tī quintatapa'ksīni' quit iclakapaskō' ixtalacapāstacni'ca'n chi'xcuhuī'n. Quit na'iccāmaxquī'yān mintatlajca'n chā'tunu' hui'xina'n chuntza' chī tlahuanī'ta'ntit. 24 Chuhua'j macsti'na'j na'iccāhuaniyān ā'makapitzīn hui'xina'n xalanī'n nac Tiatira. Na'iccāhuaniyān macsti'na'j hui'xina'n tī jā stālani'nī'ta'ntit tū māsu'yu puscāt Jezabel ē jā maksca'tnī'ta'ntit tū ixtalacasqui'nīn skāhuī'ni'. Quit jā iccāhuaniyān hui'xina'n palh catlahua'pala'tit ā'chulā' tū xatze. 25 Xmān iccāhuaniyān hui'xina'n jā maktin camakxtektit tū ixlīcāna' hasta a'cxni' na'icmimpala quit. 26 Tī tatlajana'n ē quintakexmatni' hasta a'cxni' nasputa ixlatamatca'n, quit na'iccāmaxquī' līmāpa'ksīn. Xlaca'n natamāpa'ksī ixlīpō'ktu cā'lacchicni'. 27 Na'iccāmaxquī' līmāpa'ksīn tū quimaxquī'nī't quinTāta'. Xlaca'n palha' natamāpa'ksī cā'lacchicni'. Natamālaksputū tī jā takexmatcu'tun, chuntza' chī chā'tin a'cxni' pa'klha pātin tla'ma'nc hasta lacpītzun taxtu. 28 Nā xlaca'n na'iccāmaxquī' tū hua'chi a'ktin mātuncuīnī' sta'cu. 29 Tī kexpa'tā't, tzej cakexpa'ttit tū Espíritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhuī't Dios."

3

Tū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Sardis

1 Espíritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' xapuxcu' xalanī'n nac Sardis tī tatapa'ksīni' Dios: "Ū'tza' huā'mā' tū cāhuaniyān tī macā'n Espíritu Santo nac a'ktojon cā'lacchicni' ē tī cālē'mā'lh a'ktojon sta'cu. Xla' huan: Quit icca'tzī tū tlahua'yā't hui'xina'n. Masqui huancan hui'xina'n lakahua'nā't, quit iccālaktzī'nān chī xanīnī'n. 2 Skalalh catahui'la'tit. Ā'chulā' cakexpa'tni'tit Dios. Palh jā nakexpa'tni'yā't ā'chulā', hui'xina'n palhāsā' xamaktin napātza'nkāyā't Dios. Jā mākentaxtūnī'ta'ntit ixlīmāpa'ksīn Dios. 3 Calacapāstactit tū cātamāsu'yuni'n ē tū kexpa'tnī'ta'ntit. Cakexpa'ttit ē calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n. Palh jā skalalh natahui'layā't, quit na'icmin xamaktin hua'chi chā'tin ka'lhāna'. Jā ca'tzīcan a'cxni' namin. Ē jā catica'tzītit a'cxni' na'icchin quit. 4 Xmān makapitzīn hui'xina'n tī jā makahuasnī'ta'ntit. Xlaca'n naquintatā'latā'kchoko. Natalhakā' xastala'nka' lu'xu'. Chuntza' ixlacasqui'nca ixpālacata xlaca'n tatlahua tū xatze na ixlacatīn Dios. 5 Tī tatlajana'n, xlaca'n natalhakā' xastala'nka' lu'xu'. Quit jā icticāxapani'lh ixtacuhuīni'ca'n nac libro jā cātzo'kcanī't ixtacuhuīni'ca'n tī taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n. Na'iclīchihuīna'n na ixlacatīn

quinTāta' ē na ixlacatīnca'n ixángeles chī xlaca'n quintat-apa'ksīni' quit. 6 Tī kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttit tū Espíritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhuī't Dios."

Tū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Filadelfia

7 Espíritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' xapuxcu' xalanī'n nac Filadelfia tī tatapa'ksīni' Dios: "Ū'tza' huā'mā' tū cāhuaniyān tī xmān ixlīcāna' tū huan ē ū'tza' Dios. Xla' ū'tza' ka'lhī llave tū ixka'lhī rey David. Tū xla' mālaquī', jāla tī namālacchō. Tū xla' mālacchō, nā jāla tī namālaquī'. Xla' huan: 8 Quit icca'tzī tū tlahua'yā'tit hui'xina'n. Quit icca'tzī hui'xina'n ka'lhī'yā'titcus macsti'na'j tahuixcān. Hui'xina'n stālani'nī'ta'ntit tū iccāmāsu'yuni'n ē quilākexmatni'nī'ta'uj. Quit icmālaquī'nī't a'ktin mākelhcha na milacatīnca'n ē jā tī tzē namālacchō. 9 Ū'tza' huā'mā' tū na'ictlahua: Quit na'iccāmātzokostī, na milacatīnca'n, xlaca'n tī tatā'scuja skāhuī'ni'. Xlaca'n tahuan israelitas masqui jā israelitas. Xmān ta'a'kskāhuī'nin. Xlaca'n nataca'tzī quit iccāpāxquī'yān hui'xina'n. 10 Quit iccāmāpa'ksīn hui'xina'n natāyani'yā'tit macsti'na'j. Hui'xina'n lakachi'xcuhuī'yā'tit huā'mā' līmāpa'ksīn, ē tāyani'nī'ta'ntit, ē quit na'iccāmaktāyayān a'cxni' namin tū natapūpātīni'n ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. A'cxni' na'a'kspula huā'mā', naca'tzīcan tī ixlīcāna' ta'a'ka'ī'. 11 Quit palaj na'icmimpala. Jā camakxtektit tū maktīni'nī'ta'ntit. Chuntza' jā tī caticāmāmakchuyīn namaktīni'nā'tit mintatlajca'n. 12 Xlaca'n tī tatlajana'n, quit na'iccātlahua hua'chi xatantūnī'n ixtemplo quinDios. Jā maktin catitataxtulh nac templo. Nac tzamā' tantūnī'n na'iccātzo'kui'lī ixtacuhuīni' quinDios ē ixtacuhuīni' ixcā'lacchicni' quinDios. Ū'tza' tū huanican Jerusalén xasāsti' tū nayujāchi nac a'kapūn jā hui'lacha' Dios. Ē xasāsti' quintacuhuīni' nā na'iccātzo'kui'lī nac tzamā' tantūnī'n. 13 Tī kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttit tū Espíritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhuī't Dios."

Tū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Laodicea

14 Espíritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' xapuxcu' xalanī'n nac Laodicea tī tatapa'ksīni' Dios: "Ū'tza' huā'mā' tū cāhuaniyān tī pō'ktu quilhtamacuj chihuīna'n tū ixlīcāna'. Xla' pō'ktu quilhtamacuj māsu'yu tū ixlīcāna'. Ū'tza' tī mālacatzuculh ixlīpō'ktu tū Dios ixlacasqui'n na'a'nan. Xla' huan: 15 Quit icca'tzī tū tlahuanī'ta'ntit hui'xina'n. Hui'xina'n jā quilākexmatni'cu'tunāuj ē jā makxtekcu'tunkō'yā'tit quintachihuīn. Quit iclacasqui'n nalīhui'līyā'tit

naquilākexmatni'yāuj o xamaktin namakxtekkō'yā'tit quintachihuīn. 16 Hui'xina'n jā līhui'lī'nī'ta'ntit tū natlahua'yā'tit, ē ū'tza' iccālīmakxtekcu'tunān. 17 Hui'xina'n hua'nā'tit: Quina'n lacricujnu'. Pō'ktu tzej quincāta'a'nī'nani'yān ē jā tū quincāsputni'yān. Chuntza' hua'nā'tit. Hui'xina'n jā ca'tzīyā'tit. Hui'xina'n hui'lā'na'ntit xatalakmaka'ni' ē cā'līlakalhu'manat hui'xina'n. Quit iccālaktzī'nān hui'xina'n chī xcamanīnī'n ē maclhpi'mpi'li'n ē lakatzī'nī'n. 18 Quit iccāhuaniyān: Caquilāmaktamāhuáuj oro tū xacāxlanī'ttza'. Chuntza' nalītaxtuyā'tit lacricujnu'. Nā caquilāmaktamāhuáuj milu'xu'ca'n xastala'nka' tū nalhakā'yā'tit ixpālacata jā na'iccālaktzī'nān palh maclhpi'mpi'li'n hui'xina'n ē chuntza' jā catimāxana'ntit. Caquilāmaktamāhuáuj līcu'chu' ē nacātalīlacatlahuayān ē chuntza' tzej nalacahuāna'nā'tit. 19 Ixlīpō'ktuca'n tī iccāpāxquī', quit iccālacaquilhnī ē iccāmakapātīnīn a'cxni' xlaca'n tatlahua tū jā tze. Nā lacxtim nacā'a'kspulayān palh natlahua'yā'tit tū jā tze. Tzej calacapāstactit ē calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n. 20 Quit icyālh nac mākelhcha ē ictoklhmā'lh. Palh chā'tin nakexmata quintachihuīn ē namālaquī', quit na'ictanū na ixchic. Quina'n na'ictā'huā'yānāuj. 21 Tī tatlajana'n, quit na'iccāmakxteka xlaca'n naquintatā'māpa'ksīni'n chuntza' chī quit ictlajana'lh ē chuhua'j ictā'māpa'ksīni'n quinTāta'. 22 Tī kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttit tū Espíritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhuī't Dios.”

4

Chī lakachi'xcuhuī'can Dios nac a'kapūn

1 Ā'līstān quit, Juan, iclaktzī'mpālh a'ktin talakahuān. Quit iclaktzī'lh a'ktin mākelhcha laquī'yālh nac a'kapūn. Ickexmatpālh tachihuīn chuntza' chī ickexmatli xapūla ē tū hua'chi a'ktin līskoli'. Huā'mā' tachihuīn quihuanilh:

—Catahua'ca' huā'tzā'. Quit na'icmāsu'yuni'yān tū na'a'kspula ā'līstān.

2 Palaj tunca Espíritu Santo quilē'lh nac a'kapūn. Nac a'kapūn ixyālh a'ktin laclhtahuī'lh tū ixpūmāpa'ksīn Dios ē a'ntza' ixuī'lh chā'tin. 3 Tī ixuī'lh nac pūtahuī'lh, ixlacan ī'xkaka chī a'ktin chihuix tū tzēhuanī't ē tū xkaka chī jaspe ē chī cornalina. Na ixmacni' pūtahuī'lh ixyālh a'ktin macxculi'ncā't chī a'ktin chihuix xasca'yā'hua' tū huanican esmeralda ē tū xatapalaxla'. 4 Na ixmacni' pūtahuī'lh ixtayāna'mpālh pu'xamatā'ti' laclhtahuī'lh. A'ntza' ixtahui'lāna'lh pu'xamatā'ti' lakōlu'n. Stala'nka' ixtalhakā'nca'n. Ixtacucui'lāna'lh ixcoronaca'n tū xa'oro. 5 Ē taxtulh nac pūtahuī'lh makli'pit ē jilini' ē tachihuīn. Na ixlacatzuna'j kentojon ka'tla' macscut ixtalamayāna'lh. Ixtayāna'lh na ixlacatzuna'j pūtahuī'lh. Xla' ū'tza' tū huanicu'tun

Espíritu Santo. 6 Na ixlacatzuna'j pūtahuī'lh ixmā'lh hua'chi
a'ktin mar tū hua'chi vidrio.
Na ixlacatzuna'j pūtahuī'lh ixtayāna'lh kelhatā'ti' na
ixa'katzā'stūtā'ti'. Xlaca'n ixtaka'lhī lhūhua' ixlakastapunca'n
ē chuntza' tzē ixtalaktzī'n tū ixuī'lh na ixlacatīnca'n ē tū
ixuī'lh na ixchakēnca'n. 7 Chā'tin ixtasu'yu chī león. Ixlīchā'tu'
xla' ixtasu'yu chī lakatin huācax. Ixlīkelhatu'tun huampala,
xla' ixka'lhī ixlacan chī ixla' chi'xcu'. Ixlīkelhatā'ti' xla'
ixtasu'yu chī lakatin pīchāhua' ixkosnū'ntlā'huan. 8 Chā'tunu'
chī kelhatā'ti' ixtaka'lhī kenachāxanā'n ixlīkosnu'ca'n.
Ixlīkosnu'ca'n pō'ktu lakastapun ixtaka'lhī na ixchakēn ē
na ixlacapūn. Xlaca'n ixtapixtlī' cā'cuhuīni' ē tzī'sa. Jā maktin
ixtamakxteka palh jā natahuan:

Calakachi'xcuhuī'ca Māpa'ksīni' Dios tī ka'lhīkō' līti'hui'qui
ē ū'tza' tī huī'lh, ē pō'ktu quilhtamacuj ixuī'lh, ē pō'ktu quilhta-
macuj natahui'la.

9 Chuntza' kelhatā'ti' ixtamakapāxuī Dios ē ixta-
lakachi'xcuhuī' ē ixtamaxquī' tapāxcatca'tzīn Dios tī ixuī'lh
nac pūtahuī'lh ē tī huī'lh pō'ktu quilhtamacuj. 10 A'cxni'
kelhatā'ti' ixtahuan chuntza', kelhapu'xamatā'ti' lakōlu'n
ixtalaktatzokosta Dios a'ntza' jā ixuī'lh na ixpūtahuī'lh.
Chuntza' ixtamakapāxuī Dios tī huī'lh pō'ktu quilhtamacuj.
Ixtahui'lī ixcoronaca'n na ixlacatīn Dios ē ixtahuan:

11 QuinDiosca'n, hui'x Māpa'ksīni' ē ixlacasqui'nca
namakapāxuīca'na' ē nalakachi'xcuhuī'ca'na'.

Nā ixlacasqui'nca naka'lhī'ya' lhūhua' līti'hui'qui ixpālacata
hui'x cāmālacatzucunī'ta' ixlīpō'ktu.

Mintalacapāstacni' lakō'nī't ixlīpō'ktu tū a'nan.

5

Ca'psnap ē Cordero

1 Quit iclaktzī'lh a'ktin ca'psnap tū ixtapāsmilinī't.
Ixchi'pahuī'lh na ixmacapekcāna'j Dios jā ixuī'lh na
ixpūmāpa'ksīn. Ixtatzo'kni' na ixchakēn ē na ixpūlacni'.
Ca'psnap ixpāsmilicanī't ē ixlīlhcā'canī't a'ktojon sellos. 2 Quit
iclaktzī'lh chā'tin ángel tli'hui'qui. Palha' chihuīna'nli ē
kelhasqui'nīni'lh:

—¿Tīchu ka'lhī līmāpa'ksīn nalacxtī'ta sellos jā lhcā'canī't ē
namālakapitzi xatapāsmili ca'psnap?

3 Jā maclaca nūn chā'tin tī ixka'lhī līmāpa'ksīn napūxcuta
ca'psnap ē nalaktzī'n na ixpūlacni'. Jā maclaca nūn chā'tin
nac a'kapūn ē nūn nac cā'ti'ya'tna' ē nūn nac cā'līnīn. 4 Quit
xa'iclīcalhuan ixpālacata jā maclaca nūn chā'tin tī ixka'lhī
līmāpa'ksīn napūxcuta tzamā' ca'psnap ē nalaktzī'n na
ixpūlacni' tzamā' ca'psnap. 5 Chā'tin kōlu' quihuanilh:

—Jā cacalhua'nti. Tī ixtacuhuīni' León xala' tribu ixla' Judá ē xla' ū'tza' ī'xū'nātā'nat David, xla' tlajana'nī't. Xla' ka'lhī līmāpa'ksīn nalacxtī'ta a'ktojon sellos ē namālakapitzi ca'psnap.

6 Ā'līstān iclaktzī'lh chā'tin tī ixuanican Cordero tī ixyālh na ixlacpu'na'i'tātca'n kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti' ē lakōlu'n tī ixtahuī'lāna'lh. Cordero ixyālh masqui ixtasu'yu xla' ixmaknīcanī'ttza'. Cordero ixka'lhī kentojon ixa'kalokot ē a'ktojon ixlakastapun. A'ktojon lakastapun ū'tza' huanicu'tun Espíritu Santo tī Dios macaminī't na ixlīpō'ktu nac cā'ti'ya'tna'. 7 Xatapāsmili ca'psnap ixchi'pahuī'lh na ixmacapekcāna'j Dios jā ixuī'lh na ixpūmāpa'ksīn. Tī ixtacuhuīni' Cordero laka'lh ē maktīni'lh xatapāsmili ca'psnap. 8 A'cxni' maktīni'lh, kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti' ē kelhapu'xamatā'ti' lakōlu'n talaktatzokostalh Cordero. Chā'tunu' chī lakōlu'n ixtaka'lhī a'katunu' arpa. Ixtaka'lhī a'ktin copa tū xa'oro jā ixmojōcan siyentzu. Ū'tza' ixoracionca'n tī tatapa'ksīni' Dios. 9 Xlaca'n ixtapixtlī' xasāsti' tapixtlī'n:

Hui'x minī'ni' namaktīni'na' ca'psnap ē nalacxtī'ta' sellos tū
līlhcā'canī't ixpālacata hui'x līmacamāstā'na'nca'.
Minka'lhni' ū'tza' līxoko' ixcuentaca'n xalanī'n na ixlīpō'ktu
cā'quilhtamacuj ē tī tachihuīna'n xtum tachihuīn ē
xalanī'n ixlīpō'ktu cā'lacchicni'.
Chuntza' xlaca'n tzē natatapa'ksīni' Dios.

10 Hui'x cālacsacui'līnī'ta' natamāpa'ksīni'n ē natatā'scuja Dios.
Xlaca'n natamāpa'ksīni'n nac cā'ti'ya'tna'.

11 Quit iclaktzī'mpālh ē ickexmatli ixtachihuīnca'n a'klhūhua' millón ángeles tī ixtalītamacsti'li'nī't pūtahuī'lh ē kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti' ē lakōlu'n. 12 Xlaca'n palha' tahuanli:

Minī'ni' namaxquī'can līti'li'hui'qui Cordero tī maknīca.
Minī'ni' namaxquī'can ixlīpō'ktu.
Xla' ka'lhī ixlīpō'ktu talacapāstacni' ē tahuixcān.
Minī'ni' xmān ū'tza' nalakachi'xcuhuī'can ē nalak-
taquilhpūtacan ē namāka'tlī'can.

13 Ē nā ickexmatli chī tachihuīna'nli ixlīpō'ktu tū Dios cāmālacatzuculh nac a'kapūn ē nac cā'ti'ya'tna' ē nac cā'līnīn ē nac mar. Tahuanli:

Dios tī huī'lh na ixpūmāpa'ksīn ē nā Cordero
cacālaktaquilhpūtaca ē cacālakachi'xcuhuī'ca ē
cacāmakapāxuīca.
Cataka'lhīlh lhūhua' līti'li'hui'qui chī pō'ktu quilhtamacuj ē chī
tihua'na'.

14 Tahuanli kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh nac a'katzā'stūtā'ti':

—¡Ē chuntza' calalh!

Kelhapu'xamatā'ti' lakōlu'n talaktaquilhpūtalh ē tamakapāxuīlh Dios tī huī'lh pō'ktu quilhtamacuj ē chī tihua'na'.

6

A'ktojon sellos

1 Ā'līstān iclaktzī'lh a'cxni' xtī'tli Cordero chū'cus xa'a'ktojon sellos. Ickexmatli chī chihuīna'nli chā'tin chī kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti'. Ixtachihuīn ickexmatli chī jilini'. Quihuanilh:

—¡Cata't laktzī'na'!

2 Quit iclaktzī'lh lakatin cahuāyuj xastala'nka'. Tī ixkēhuī'lh ixka'lhī a'ktin ixa'ksmūt. Maxquī'ca a'ktin corona. Xla' ixtasu'yu chī chā'tin tī ixtlajana'nī't ē a'mpālh tlajana'mpala.

3 Ā'līstān Cordero xtī'tpālh ixlī'a'ktu' sello. Ickexmatli chī chihuīna'nli ixlīchā'tu' chī kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti'. Quihuanilh:

—¡Cata't laktzī'na'!

4 Taxtupālh ā'lakatin cahuāyuj xatzu'tzo'ko. Tī ixkēhuī'lh maxquī'ca līmāpa'ksīn natlahua lāta'lan nac cā'ti'ya'tna'. Maxquī'ca līmāpa'ksīn natalāmaknī tachi'xcuhuī't. Maxquī'ca kentin ka'tla' espada.

5 Ā'līstān Cordero xtī'tpālh ixlī'a'ktu'tun sello. Ickexmatli chī chihuīna'nli ixlīkelhatu'tun. Quihuanilh:

—¡Cata't laktzī'na'!

Iclaktzī'lh lakatin cahuāyuj xapūtze'nke. Tī ixkēhuī'lh ixchi'patēlha a'ktin pūpūlhcān. 6 Ickexmatpālh a'ktin tachihuīn tū taxtulh ixpu'nanca'n kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti'. Huanli:

—A'ktin kilo trigo ixtapalh tū tlajacan a'ktin quilhtamacuj. A'ktu'tun kilo cebada ixtapalh tū tlajacan a'ktin quilhtamacuj. Jā pāxcat catilīlaca aceite ē vino.

7 Ā'līstān Cordero xtī'tpālh ixlī'a'ktā'ti' sello. Ickexmatli chī huanli ixlīkelhatā'ti'. Quihuanilh:

—¡Cata't laktzī'na'!

8 Iclaktzī'lh lakatin cahuāyuj xasmucucu. Tī ixkēhuī'lh ixmāpācuhuīcan Līnīn. Na ixchakēn ixmimā'cha' chā'tin tī ixmāpācuhuīcan Cā'līnīn. Xlaca'n cāmacamaxquī'ca līlī'hui'qui natamāpa'ksīni'n ixlī'a'ktā'ti' cā'quilhtamacuj. Cāmaxquī'ca līlī'hui'qui tzē natalīmaknīni'n espada ē tatzi'ncstat ē ta'jatat ē animalh tū tahua'nan.

9 Ā'līstān Cordero xtī'tpālh ixlī'a'kquitzis sello. Quit iclaktzī'lh, na ixtampīn pūmacamāstā'n, tī ixcāmaknīcanī'ttza' ixpālacata xlaca'n ixtamāsu'yunī't ixtachihuīn Dios ē jā maktin tamakxtekli. 10 Xlaca'n palha' ixtachihuīna'n ē tahuanli:

—QuinDiosca'n, hui'x tze ē pō'ktu tze tū tlahuanī'ta'. Hui'x pō'ktu mākentaxtūya' tū hua'na'. ¿Jā'cxni' nacāputzāna'ni'ya' tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'ti'ya'tna'? ¿Jā'cxni' nacāmakapātīni'na' tī quincātamaknīnī'ta'n?

11 Xlaca'n ixlīpō'ktuca'n cāmaxquī'ca ixtalhakā'nca'n xastala'nka'. Cāhuanica: "Caka'lhī'tit ā'macsti'na'j a'cxni' nataketzīkō' ixlīpō'ktuca'n mintā'timīnca'n tī tatā'scuja Cristo ē nacāmaknīcan chuntza' chī hui'xina'n."

12 Quit iclaktzī'lh chī Cordero xtī'tpālh ixlī'a'kchāxan sello. Palha' tzuculh tachiqui ti'ya't. Chi'chini' xapūtze'nke lakō'lh chī pūtin lu'xu' xapūtze'nke ē lhtululu. Mālhcuyu' tzu'tzo'ko lakō'lh hua'chi ka'lhni'. 13 Sta'cu tamincha' nac a'kapūn ē tayujli nac cā'ti'ya'tna' chuntza' chī xastaka higos yuja a'cxni' ū'nun lacachiqui xaqui'hui'. 14 A'kapūn jātza' ixtasu'yu. Chī a'ktin ka'tla' ca'psnap tū xatapāsmili. Tatapekpānūlh ixlīpō'ktu kēstīnī'n ē pītzuna'j ti'ya't na ixpu'nan mar. 15 Tatatzē'kli napuxcu'nu' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj ē nā tī ixtamāpa'ksīni'n ē generales ē lacricujnu' ē tachi'xcuhuī't tī ā'chulā' ixtasqui'nī ē pō'ktu tachi'xcuhuī't tī xatastā'maka ē nā tī jā xatastā'maka. Ixlīpō'ktuca'n tatatzē'kkō'lh nac lhu'cu' ē nac cā'talhpānna' nac kēstīnī'n. 16 Ixtata'sa ē ixtahuani kēstīnī'n ē talhpānī'n:

—Cayujtit ē caquilā'a'klhta'lauj ē chuntza' tzē na'ictatzē'kāuj na ixlacatīn Dios tī huī'lh nā ixpūmāpa'ksīn. Caquilāmātzē'kui na ixlacatīn tī huanican Cordero ixpālacata xla' naquincāmakapātīnīnān tū ictlahuanī'tauj.

17 Chilhtza' quilhtamacuj tū napūxokoni'can Dios. Nūn chā'tin tī tzē natāyani'.

7

Cātankāhui'līca ixsello Dios ī'xū'nātā'natna' Israel

1 Ā'līstān iccālaktzī'lh kelhatā'ti' ángeles ixtayāna'lh ixa'katzā'stūtā'ti' cā'ti'ya'tna'. Xlaca'n ixtataxtoktīmā'nalh a'ktā'ti' ū'ni'. Chuntza' jā ixū'nun nūn macsti'na'j nac cā'ti'ya'tna' ē nac mar ē nūn na ixa'kān qui'hui'. 2 Iclaktzī'mpālh ā'chā'tin ángel tī mincha' jā tā'cxtuyāchi chi'chini'. Xla' ixlē'mā'lh ixsello Dios xalakahuan. Huā'mā' ángel palha' cātā'chihuīna'nli kelhatā'ti' ángeles tī ixcāmaxquī'canī't līstli'hui'qui natahui'lī tasakā'līn nac cā'ti'ya'tna' ē nac mar. 3 Cāhuanilh:

—Jā tū catlahuani'tit ti'ya't nūn nac mar ē nūn qui'hui' hasta a'cxni' na'iccātankāhui'līyāuj sello tī tatapa'ksīni' Dios.

4 Quihuanica chī kelhalā't ixlīpō'ktuca'n tī cātankāhui'līca ixsello Dios. Xlaca'n a'ktin ciento ā'tu'pu'xamatā'ti' mil ixtahuanī't ī'xū'nātā'natna'ca'n ixcamana' Israel. 5 A'kacāujtu' mil ī'xū'nātā'natna' Judá tī ixtalē'ntza' sello, ē a'kacāujtu' mil ī'xū'nātā'natna' Rubén, ē a'kacāujtu' mil ixla' Gad, 6 ē a'kacāujtu'

mil ixla' Aser, ē a'kacāujtu' mil ixla' Neftalí, ē a'kacāujtu' mil ixla' Manasés, 7 ē a'kacāujtu' mil ixla' Simeón, ē a'kacāujtu' mil ixla' Leví, ē a'kacāujtu' mil ixla' Isacar, 8 ē a'kacāujtu' mil ixla' Zabulón, ē a'kacāujtu' mil ixla' José, ē a'kacāujtu' mil ixla' Benjamín.

Tachi'xcuhuī't tī ixtalhakā'nī't xastala'nka' ixlu'xu'ca'n

9 Á'līstān iccālaktzī'lh lhūhua' tachi'xcuhuī't ē jāla ixcāpūtle'kecan ixpālacata ixlīlhūhua'ca'n xalanī'n nac cā'lacchicni' ē xalanī'n ixlīpō'ktu nac cā'quilhtamacuj ē ixlīpō'ktuca'n ixlīkempālhūhua' tachihuīn. Ixtayāna'lh na ixlacatzuna'j pūtahuī'lh ē nā ixlacatīn Cordero. Ixtalhakā'nca'n stala'nka' ixuanī't. Ixtachi'patēlha ixpekni' palma. 10 Xlaca'n palha' tahuanli:

Quincāmakapūtaxtūn quinDiosca'n tī huī'lh na ixpūmāpa'ksīn ē nā Cordero.

11 Ixlīpō'ktuca'n ángeles ixtalītamacsti'li'nī't pūtahuī'lh ē lakōlu'n ē kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti'. Ángeles tataquilhpūtalh na ixlacatzuna'j pūtahuī'lh ē tamakapāxuīlh Dios. 12 Tahuanli:

Chuntza' calalh.
Camakapāxuīca ē camāka'tlī'ca Dios.
Xmān ū'tza' ka'lhīkō' talacapāstacni'.
Camaxquī'ca tapāxcatca'tzīn ē calakachi'xcuhuī'ca ixpālacata xmān ū'tza' ka'lhī ixlīpō'ktu līti'hui'qui ē līmāpa'ksīn.
Chuntza' pō'ktu quilhtamacuj calalh.

13 Chā'tin chī lakōlu'n quinkelhasqui'nīlh:

—¿Tīchu tzamā' tī talhakā'nanī'ttza' xastala'nka'? ¿Jāchu tamincha'?

14 Quit ickelhtīlh:

—Quit jā icca'tzī. Hui'x ca'tzīya'.

Xla' quihuanilh:

—Ū'tza' tzamā' tī tatāyani'lh ka'tla' tapātīn. Xlaca'n talīche'kē'lhtza' ixlu'xu'ca'n ixka'lhni' Cordero. Ū'tza' stala'nka'tza' līlalh ixlu'xu'ca'n. 15 Ū'tza' talīyāna'lh na ixlacatīn ixpūmāpa'ksīn Dios. Tatā'scuja Dios na ixtemplo cā'cuhuīni' ē tzī'sa. Dios tī huī'lh nac pūtahuī'lh, xla' cāmaktaka'lha xlaca'n. 16 Chuntza' xlaca'n jātza' maktin catitatzi'ncsli. Jātza' maktin catitakelhpūtīlh pō'ktu quilhtamacuj. Chi'chini' jātza' caticāmacchālh ē jātza' maktin caticājicsmāhuī'lh. 17 Jātza' tū caticā'a'kspulalh, ixpālacata Cordero tī huī'lh na ixpu'nan pūtahuī'lh, ū'tza' nacāmaktaka'lha. Nacālē'n jā taxtuhuī'lh xcān tū māstā' xasāsti' latamat. Dios nacāmāko'xamāka'tlī' ē jātza' catitacalhuanli.

8

Xtī'tca ixlī'a'ktojon sello

1 Cordero xtī'tli ixlī'a'ktojon sello. Ca'cs ā'huā'na'lh nac
a'kapūn chī i'tāt hora. 2 Ā'līstān iccālaktzī'lh kelhatojon ángeles
tī ixtayāna'lh na ixlacatīn Dios. Xlaca'n cāmaxquī'ca kentojon
līskoli'. 3 Ā'līstān chimpālh ā'chā'tin ángel ē ixlīmin a'ktin
pūquilhcu tū xa'oro. Tāyalh na ixlacatzuna'j pūmacamāstā'n.
Xla' maxquī'ca lhūhua' siyentzu tū namaxquī'can Dios
nac pūmacamāstā'n tū xa'oro na ixlacatzuna'j pūtahuī'lh.
Macamāstā'lh tzamā' siyentzu ē nā ixoracionca'n
ixtachi'xcuhuī't Dios. 4 Xajini' siyentzu taxtulh na ixmacan
ángel ē tā'kayāhualh. Chā'lh na ixlacatīn Dios. Nā a'ntza' chā'lh
ixoracionca'n ixtachi'xcuhuī't Dios. 5 Ángel chi'palh pūquilhcu
ē līmātzumalh jala'nat nac pūmacamāstā'n ē pūxtekelh nac
cā'ti'ya'tna'. Tzuculh jili ē makli'pli ē macasā'nalh ē tachiquilh
ti'ya't.

Līskoli'

6 Ā'līstān kelhatojon ángeles tatacāxli nataskoli'.

7 Xapūla ángel skoli'lh. Yujli chejet ē macscut ixtā'lacxtuca
ka'lhni'. Palha' mincha' nac cā'ti'ya'tna'. Ixlīquilhmactu'tun
ti'ya't lhculh. Ixlīquilhmactu'tun qui'hui' lhculh. Ixlīpō'ktu
seket xastaka lhcukō'lh.

8 Ixlīchā'tu' ángel skoli'lh. Maka'nca nac mar tū hua'chi
a'ktin ka'tla' sipej tū ī'lhcumā'lh. Ixlī'a'ktu'tun mar ka'lhni'
lakō'lh. 9 Tanīkō'lh ixlīquilhmactu'tun ixlīpō'ktu tū ixuī'lh nac
mar. Cāmālakuanīca ixlīquilhmactu'tun barcos.

10 Ā'līstān ixlīkelhatu'tun ángel skoli'lh. Mincha' nac a'kapūn
a'ktin sta'cu xaka'tla' ē ixlamatēlha chī a'ktin ka'tla' lamanat.
Xla' yujli na ixlīkentu'tun ka'tla' xcān ē mu'sni'. 11 Sta'cu
ixtacuhuīni' Xaxū'ni'. Ixlīquilhmactu'tun xcān taxū'yankō'lh.
Lhūhua' tachi'xcuhuī't talaknīlh a'cxni' tahua'lh xaxū'ni' xcān.

12 Ā'līstān ixlīkelhatā'ti' ángel nā skoli'pālh. Lactlahuaca
ixlīquilhmactu'tun chi'chini' ē nā ixlīquilhmactu'tun mālhcuyu' ē
sta'cu. Cālactlahuaca ē jātza' ixtamāxkakēni'n. Jā ī'xkaka a'ktā'ti'
hora cā'cuhuīni'. Jā ī'xkaka a'ktā'ti' hora tzī'sa.

13 Ā'līstān quit iclaktzī'lh ángel tī ixkosnū'ntlā'huan nac
cā'ū'nī'n. Ickexmatli chī palha' huanli:

—¡Koxatī tala ixlīpō'ktuca'n tī tahui'lāna'lh nac cā'ti'ya'tna'
a'cxni' nataskoli' ā'xmān kelhatu'tun ángeles!

9

1 Ā'līstān ixlīkelhaquitzis ángel skoli'lh. Quit iclaktzī'lh
a'ktin sta'cu tū mincha' nac a'kapūn ē chilh nac cā'ti'ya'tna'.
Sta'cu maxquī'ca llave ixla' lhu'cu' xapūlhmā'n ē tū jā
ka'lhī ixtampūn. 2 Sta'cu mālaquī'lh xapūlhmā'n lhu'cu'.
Tā'cxtuchi lhūhua' jini' hua'chi jā huī'lh lhūhua' macscut.
Lhūhua' jini' tamacatalh ē ū'ni' xapūtze'nke lakō'lh. Jātza'

tasu'yulh chi'chini'. 3 Tzamā' jini' tataxtulh xtu'qui' ē tachilh nac cā'ti'ya'tna'. Cāmaxquī'ca talacasqui'nīn nataxcana'n hua'chi a'caculūtl. 4 Cāhuanica jā tū natatlahuani' seket nūn qui'hui' ē nūn tacha'nān. Xmān tzē natamātakāhuī' tachi'xcuhuī't tī jā taka'lhī na ixtankānca'n sello tū ixla' Dios. 5 Cāmakxtekca xtu'qui' natamakapātīnīn tzamā' tachi'xcuhuī't xmān a'kquitzis mālhcuyu'. Taxcana'lh hua'chi a'caculūtl ē chuntza' cāmakapātīnīnca. Jā cāmakxtekca natamaknī tachi'xcuhuī't. 6 A'cxni' na'a'kspula huā'mā', tachi'xcuhuī't nataputza ixlīnīnca'n ē jā catitamaclalh. Xlaca'n natanīcu'tun ē jāla catitanīlh.

7 Xtu'qui' ixtahuanī't chī cahuāyuj tacāxyāna'lhtza' chī a'cxni' nata'a'n natalāta'la. Na ixa'kxākca'n ixtaka'lhī hua'chi coronas tū xa'oro. Ixlacanca'n chī ixlacan chā'tin chi'xcu' ixtahuanī't. 8 Ixya'jca'n ixtasu'yu chī ixya'j chā'tin puscāt. Ixtatzanca'n chī ixtatzan león. 9 Ixtacu'xahua'ca'nalh hua'chi līcā'n. Chī ixtamacasā'nan ixpekenca'n chī macasā'nan lhūhua' carreta a'cxni' ta'a'n tatu'jnuntēlha natalāta'la. 10 Ixtalīxcana'n ī'stajanca'n hua'chi a'caculūtl xcana'n. Ī'stajanca'n tzē ixtalīmātakāhuī' tachi'xcuhuī't xmān a'kquitzis mālhcuyu'. 11 Xtu'qui' ixtaka'lhī chā'tin ixpuxcu'ca'n. Xla' ū'tza' ángel tī ixmacamaxquī'canī't xapūlhmā'n lhu'cu'. Huā'mā' ángel ixtacuhuīni' Abadón ixtachihuīnca'n hebreos, ē Apolión ixtachihuīnca'n griegos. Huā'mā' huanicu'tun Mālaksputūnu'. 12 Chuntza' a'kspulalh chū'cus lakuat. Sputacus ā'a'ktu' lakuat.

13 Ixlīkelhachāxan ángel nā skoli'lh. Ickexmatli a'ktin tachihuīn tū mincha' ixa'katzā'stūtā'ti' pūmacamāstā'n tū xa'oro tū ixyālh na ixlacatīn Dios. 14 Huanilh ixlīkelhachāxan ángel tī ixka'lhī ixlīskoli':

—Cacāmakxtekti kelhatā'ti' ángeles tī cāchī'canī't na ixquilhtūn ka'tla' xcān tū ixtacuhuīni' Eufrates.

15 Cāmakxtekca kelhatā'ti' ángeles. Xlaca'n ixtacāxui'lāna'lhtza' ixpālacata ixtaka'lhīmā'nalh huā'mā' cā'ta ē huā'mā' mālhcuyu' ē huā'mā' quilhtamacuj ē huā'mā' hora a'cxni' nacāmaknīcan ixlīquilhmactu'tun tachi'xcuhuī't. 16 Ixuancan ixuī'lh a'ktu' ciento millón tropas kētahui'lāna'nī'n.

17 A'cxni' quit xa'iclakachuyamā'lh, iccālaktzī'lh tzamā' cahuāyuj ē nā tī ixtakētahui'lāna'lh. Ixtacu'xahua'ca'nalh hua'chi lamanat ē xasmataka ē lhmucucu chī azufre. Ū'tza' tū ixtalītamaktāya. Cahuāyuj ixtaka'lhī ixa'kxākca'n chī ixla' león. Tū taquilhtaxtulh pō'ktu macscut ē jini' ē azufre. 18 Tzamā' cālīmaknīca ixlīquilhmactu'tun tachi'xcuhuī't. Cālīmaknīca macscut ē jini' ē azufre tū taquilhtaxtulh cahuāyuj. 19 Cahuāyuj tzē ixtalīxcana'n ixquilhni'ca'n ē tzē ixtalīmātakāhuī'nin ī'stajanca'n. Ī'stajanca'n chī lūhua'

ixuanī't ē ixtaka'lhī ixa'kxākca'n. Chuntza' ī'stajanca'n tzē ixtalīmātakāhuī'nin.
20 Ē makapitzīn tī jā talaknīlh lakuat, xlaca'n jā tamakxtekli tamakapāxuī ídolos tū ū'tunu'n ixtatlahuanī't. Jā tamakxtekli tamakapāxuī ixlacscujnī'n skāhuī'ni' ē ídolos tū xa'oro ē plata ē bronce ē chihuix, masqui ídolos jā talacahuāna'n ē jā takexmata ē jā tatlā'huan. 21 Huā'mā' tachi'xcuhuī't jā tamakxtekli tamaknīni'n ē jā tamakxtekli taxantilhni'n. Jā tamakxtekli taka'lhī ixtā'lāpāxquī'nca'n ē jā tamakxtekli taka'lhāna'n.

10

Ángel tī ixchi'panī't libro

1 Ā'līstān iclaktzī'mpālh chā'tin ángel tī ixka'lhī lhūhua' līlti'hui'qui. Yujchi nac a'kapūn. Ixlītamacsti'li' a'ktin poklhnu'. Na ixa'kxāk ixlītamacsti'li' a'ktin macxculi'ncā't. Ixlacan ixmāxkakēni'n chī chi'chini'. Ixtujanī'n ixtatasu'yu hua'chi tantūnī'n tū ī'lhcuyumā'lh. 2 Ixchi'panī't a'ktin xamacsti'na'j libro tū ixmālakapitzicanī't. Yāhualh ixtantūpekcāna'j nac mar ē ixtantūpekxuqui ixyāhuanī't nac cā'ti'ya'tna'. 3 Palha' ta'salh chī ta'sa lakatin león. A'cxni' ta'salh, takelhtīni'lh kelhatojon jilini'nī'n. 4 A'cxni' kelhatojon jilini'nī'n ixtachihuīna'nī'ttza', quit xa'ictzo'knuncu'tun. Ickexmatli a'ktin tachihuīn tū mincha' nac a'kapūn. Quihuanilh:

—Jā catzo'kti. Tzē'k naca'tzīya' tū tahuanli kelhatojon jilini'nī'n.

5 Ā'līstān ángel tī iclaktzī'lh ixyālh nac mar ē nac ti'ya't, xla' makayāhualh ixpekcāna'j nac a'kapūn. 6 Huanli ixlīcāna' por Dios tī huī'lh pō'ktu quilhtamacuj ē tlahuanī't a'kapūn ē ti'ya't ē mar ē ixlīpō'ktu tū a'nan. Huanli:

—Jātza' catitamakapalīlh. 7 A'cxni' ixlīkelhatojon ángel naskoli' a'cxni' namākentaxtūcan tū ixtalacasqui'nīn Dios tū chuhua'j tzē'k huī'lh. Chuntza' Dios cāhuanilh a'kchihuīna'nī'n xalanī'n makāstza' tī ixtatā'scuja Dios.

8 Ā'līstān ickexmatpālh tachihuīn xala' nac a'kapūn tū xa'ickexmatnī'ttza' pūla. Quihuanilh:

—Capit ē camaktīni' libro tū mālakapitzicanī't tū chi'payālh ángel tī yālh nac mar ē nac ti'ya't.

9 Iclaka'lh ángel ē icsqui'ni'lh libro xamacsti'na'j. Quihuanilh:

—Caquimakti ē cahua't. Nalīpūlakxū'ya'na' ē masqui se'ksi' chī xaxcān cera nakelhua'na'na' na minquilhni'.

10 Icmaktīni'lh xamacsti'na'j libro tū ixchi'payālh ángel ē icua'lh. Se'ksi' icquilhmakca'tzīlh, chī ta'xcāt. A'cxni' xa'icua'nī'ttza', iclīpūlakxū'ya'nkō'lh. 11 Quihuanica:

—Ixlacasqui'nca nalī'a'kchihuīna'mpala'ya' ā'maktin tū Dios huan ixpālacata lhūhua' tachi'xcuhuī't xalanī'n lhūhua' cā'lacchicni' ē xalanī'n kempālhūhua' tachihuīn ē nā napuxcu'nu'.

11

Chā'tu' a'kchihuīna'nī'n

1 Quimaxquī'ca kentin a'ctzuna'j qui'hui' tū līpūlhcān. Quihuanica:

—Capit ē calaclhca' ixtemplo Dios ē pūmacamāstā'n. Cacāpūtle'ke ixlīpō'ktuca'n tī tamakapāxuī Dios a'ntza'. 2 Jā tilaclhcāya' ixtanquilhtīn templo. Jā tilhcāya' ixpālacata xla' cāmacamaxquī'canī'ttza' xala' ā'lacatin. Ū'tunu'n natalacchi'ntatēlhakō' ixcā'lacchicni' Dios tu'pu'xamatu' mālhcuyu'. 3 Quit iccāka'lhī chā'tu' quina'kchihuīna'nī'n. Na'iccāmaxquī' līmāpa'ksīn ixpālacata nata'a'kchihuīna'n xlaca'n chuntza' chī iclacasqui'n ixlīpō'ktu a'ktin mil ē a'ktu' ciento ē tu'tumpu'xam quilhtamacuj. Natalhakā' xapūtze'nke lu'xu' tū nalītasu'yu chī talīpuhuan.

4 Chā'tu' a'kchihuīna'nī'n xlaca'n kentu' xaqui'hui' oliva ē nā a'ktu' pūmaksko tū tayāna'lh na ixlacatīn Dios tī māpa'ksīkō' cā'quilhtamacuj. 5 Palh tī nacātlahuani'cu'tun tū jā tze, xlaca'n nataquilhtaxtu lamana' tū nacālīlhcuyukō' ixtā'lāquiclhlaktzi'ca'n. Chuntza' natanī catīxcuhuālh tī nacātlahuani'cu'tun tū jā tze. 6 Tzamā' chā'tu' a'kchihuīna'nī'n taka'lhī līti'hui'qui natahuan ē jā catimilh xcān a'cxni' xlaca'n ta'a'kchihuīna'mā'nalhcus ixpālacata Dios. Taka'lhī līti'hui'qui natalakpalī xcān ē ka'lhni' nalītaxtu. Taka'lhī līti'hui'qui natamacamin ixlīpō'ktu lakuat ē līnīn nac cā'quilhtamacuj pō'ktu a'cxni' xlaca'n natalacasqui'n.

7 A'cxni' natahuankō' tū natahuan ixpālacata Dios, animalh tū nataxtu xapūlhmā'n lhu'cu', xla' ū'tza' nacātā'la xlaca'n. Nacāskāhuī' ē nacāmaknī. 8 Ixmacni'ca'n natatamā' nac cā'tejen nac cā'lacchicni' jā quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo xtokohua'ca'ca. Ū'tza' tzē līmāpācuhuīcan huā'mā' cā'lacchicni' Sodoma ē nā Egipto masqui jā chuntza' ixtacuhuīni'. 9 Natamā' ixmacni'ca'n a'ktu'tun quilhtamacuj ā'i'tāt. Natalaktzī'n līlhūhua' tachi'xcuhuī't xalanī'n ixlīpō'ktu cā'lacchicni' ē chī kempālhūhua' tachihuīn. Jā caticāmakxtekca nacāmā'cnūcan. 10 Tī tahui'lāna'lh nac cā'quilhtamacuj, xlaca'n natalīpāxuhua a'cxni' nacālaktzī'ncan xanīn. Natatlahua cā'tani' ē natapāxuhua ē natalāmaxquī' talakalhu'mān. Chuntza' natatlahua ixpālacata jā tze tamakca'tzīlh a'cxni' tzamā' chā'tu' a'kchihuīna'nī'n ixtachihuīna'n ixpālacata Dios.

11 Ā'līstān chī ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj ā'i'tāt Dios cāmālacastālancuanīlh ē tatā'kaquī'lh. Ixlīpō'ktuca'n tī talaktzī'lh

tajicua'nli. 12 Ā'līstān tzamā' chā'tu' a'kchihuīna'nī'n takexmatli a'ktin tachihuīn xala' nac a'kapūn. Cāhuanilh:

—Cata'ntit ā'tzā'.

Tatahua'ca'lh nac poklhnu' hasta nac a'kapūn. Ixtā'lāquiclhlaktzi'ca'n talaktzī'lh chī tatā'kayāhualh. 13 Palaj tunca tzuculh tachiqui ti'ya't. Ixlīquilhmaccāuj cā'lacchicni' mālakuanīca. A'ntza' tanīlh a'ktojon mil tachi'xcuhuī't ixpālacata tachiquilh ti'ya't. Tī jā tanīlh, tajicua'nli ē tamāka'tlī'lh Dios tī xala' nac a'kapūn. 14 Ixlī'a'ktu' lakuat a'ksputnī't ē palaj namimpala ixlī'a'ktu'tun.

Ixlī'a'ktojon līskoli'

15 Ixlīkelhatojon ángel skoli'pālh. Palha' tzuculh tachihuīna'n makapitzīn nac a'kapūn ē ixtahuan:

Chuhua'j quinDiosca'n māpa'ksī ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj.

Ē nā chuntza' Cristo nā māpa'ksī.

Xla' namāpa'ksīni'n pō'ktu quilhtamacuj.

16 Kelhapu'xamatā'ti' lakōlu'n tī ixtahui'lāna'lh na ixpūtahuī'lhca'n na ixlacatīn Dios, xlaca'n talaktaquilhpūtalh Dios ē tamakapāxuīlh. 17 Xlaca'n tahuanli:

Hui'x quiMāpa'ksīni'ca'n Dios ē hui'x ka'lhīkō'ya' līmāpa'ksīn.

Hui'x hui'la' ē pō'ktu quilhtamacuj ixui'la' ē pō'ktu quilhtamacuj natahui'la'ya'.

Iccāmaxquī'yān tapāxcatca'tzīn ixpālacata quilāmāsu'yuni'nī'ta'uj chī ka'lhī'ya' milītli'hui'qui ē chī māpa'ksīni'na'.

18 Xalanī'n nac cā'lacchicni' ē nac cā'quilhtamacuj pō'ktu tasītzī'lh.

Chilhtza' quilhtamacuj tū natapūxokoni'yān hui'x tī quinDiosca'n.

Hui'x nacāputzāna'ni'ya'tza' nīnī'n.

Hui'x nacāmaxquī'ya' ixtatlajca'n xlaca'n tī tatā'scujnī'ta'n mina'kchihuīna'nī'n ē ixlīpō'ktu mintachi'xcuhuī't

ē ixlīpō'ktuca'n tī talaktaquilhpūtayān, palh xalaka'tla' chi'xcuhuī'n o palh jā xalaka'tla'.

Chilhtza' quilhtamacuj tū hui'x nacāpūmālaksputūya' tī tamālaksputūcu'tun tzamā' cā'quilhtamacuj.

19 Ā'līstān talaquī'lh ixtemplo Dios nac a'kapūn ē ixtasu'yu nac templo a'ktin caja jā ixmojōcanī't talacāxtlahuan tū Dios ixtā'tlahuanī't ixtachi'xcuhuī't. Tzuculh makli'pa ē jililh ē ta'sakō'ca ē tachiquilh ti'ya't. Yujli laka'tla' chejet.

12

Puscāt ē dragón

1 Ā'līstān tasu'yulh nac a'kapūn a'ktin ka'tla' līmāsu'yun. Ē chā'tin puscāt ixtalhakā'n hua'chi ixlīmāxkakēn chi'chini'. Ixyālh nac mālhcuyu'. Ixcucuī'lh a'ktin corona tū ixka'lhī

a'kcāujtu' sta'cu. 2 Xla' ixka'lhīni'n ē ixta'sa ixpālacata ixca'tzāna'juan ixpālacata ī'ska'ta' ixtahui'lacu'tumā'lhtza'. 3 Ixlī'a'ktu' līmāsu'yun tasu'yulh nac a'kapūn. Lakatin tzu'tzo'ko animalh ka'tla' ē līji cua' ixuanī't. Huā'mā' animalh, dragón huanican. Ixka'lhī a'ktojon ixa'kxāk ē kencāuj ixa'kalokot. A'katunu' ixa'kxāk ixka'lhī ixcorona. 4 Līsakalē'lh ī'stajan ixlīquilhmactu'tun sta'cu ē cāmacamincha' nac cā'ti'ya'tna'. A'ntza' tāyachi dragón na ixlacatīn puscāt tī ixa'mā'lh mālacatuncuhuīni'n. Ē dragón ixua'cu'tun ska'ta' xmān chī ixtahuī'lh. 5 Puscāt tahui'lalh ī'ska'ta' ka'hua'cha. Ū'tza' tī palha' namāpa'ksīni'n na ixlīpō'ktu cā'lacchicni'. Palaj tunca tzamā' ska'ta' lē'ni'ca Dios jā ixuī'lh na ixpūmāpa'ksīn. 6 Puscāt tzā'lalh, ē a'lh nac cā'tzaya'nca ti'ya't jā ixcāxui'līni'nī't Dios. A'ntza' tzē natachoko, ē namaktaka'lhcan a'ktin mil ē a'ktu' ciento ā'tu'tumpu'xam quilhtamacuj.

7 Ā'līstān tzuculh a'ktin ka'tla' lāmaknīn nac a'kapūn. Miguel tī xapuxcu' ángeles, xla' ē ixángeles tatā'lātucsli dragón ē ixángeles. 8 Dragón skāhuī'ca ē jātza' makxtekca natahui'layācha' nac a'kapūn ē nā ixángeles. 9 Tamacxtuca ka'tla' dragón. Ū'tza' tzamā' lūhua' xala' makāstza' ē ū'tza' tī cā'a'kskāhuī'kō'lh ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Xla' ū'tza' ixtacuhuīni' skāhuī'ni' tī huanican Satanás. Cāmacamincancha' ē chilh nac cā'ti'ya'tna' dragón ē ixángeles. 10 Ā'līstān ickexmatli a'ktin palha' tachihuīn nac a'kapūn ē huanli:

—Chuhua'j quinDiosca'n cāmakapūxtaxtūlhtza' ixtachi'xcuhuī't. Xla' ū'tza' puxcu'. Māsuyukō'nī'ttza' ixlītli'hui'qui. Chuhua'j Cristo namāpa'ksīni'n. Tamacxtucatza' nac a'kapūn tī ixcāmālacsu'yu tzamā' quintā'timīnca'n. Xla' ixcāmālacsu'yu cā'cuhuīni' ē tzī'sa na ixlacatīn quinDiosca'n. 11 Quintā'timīnca'n talīskāhuī'nī'ttza' ixka'lhni' Cordero ē ixtachihuīn Dios tū xlaca'n talīmālactzeyīlh. Xlaca'n jā ixtajicua'ni' līnīn tū ixpālacata ixtachihuīn Dios. 12 Tzētza' natapāxuhua xlaca'n tī tahui'lāna'lh nac a'kapūn. Koxatī tala xlaca'n tī tahui'lāna'lh nac cā'ti'ya'tna' ē nac mar. Skāhuī'ni' cālakyujnī'ttza' xlaca'n. Sītzī'nī't ixpālacata xla' ca'tzītza' jātza' makās namakxtekcan nascuja —huanli.

13 A'cxni' dragón ca'tzīlh ixmacamincanī'ttza' nac cā'ti'ya'tna', tzuculh putzastālani' puscāt tī mālacatuncuhuī'nīlh ixka'hua'cha. 14 Puscāt maxquī'ca kentu' ixpeken chī ixla' lakatin ka'tla' pīchāhua'. Chuntza' xla' tzē nalīkosnū'n nac cā'tzaya'nca ti'ya't tū ixcāxtlahuani'canī't ē a'ntza' namaktaka'lhcan a'ktu'tun cā'ta ā'i'tāt. Chuntza' tzālani'lh dragón. 15 Dragón quilhtaxtulh lhūhua' xcān chī a'ktin ka'tla' xcān na ixchakēn puscāt. Ixlīmakamūxtucu'tun. 16 Ti'ya't maktāyalh puscāt. Tache'kelh ē chu'hua'kō'lh

xcān tū ixquilhtaxtunī't dragón. 17 Ū'tza' līsītzī'ni'lh dragón tzamā' puscāt. A'lh cātā'lātucsa ā'makapitzīn ixcamana' puscāt. Xlaca'n ū'tunu'n tī takexmatni' ixlīmāpa'ksīn Dios ē jā tamakxteka ixtamāsu'yun Jesucristo.

13

Lakatu' animalh xalako'hua'jua'

1 Ā'līstān ictāyalh na ixquilhtūn mar ē iclaktzī'lh lakatin animalh tū tacutli nac mar. Ixka'lhī kencāuj ixa'kalokot ē a'ktojon ixa'kxāk. A'katunu' corona ixka'lhī na ixa'kalokot. A'katunu' ixa'kxāk ixtatzo'kni' a'ktin tacuhuīni' tū ixuanicu'tun xla' ixmālakchā'ni'cu'tun chī Dios. 2 Huā'mā' animalh tū iclaktzī'lh, xla' ixuanī't chī misin. Ixtujanī'n chī ixla' oso ixtahuanī't. Ixquilhni' ixka'lhī chī ixquilhni' león. Dragón maxquī'lh ixlītli'hui'qui animalh tū tacutli nac mar. Chuntza' animalh ixka'lhī lhūhua' līmāpa'ksīn. 3 A'ktin ixa'kxāk animalh ixtasu'yu chī ixmātakāhuī'canī't ē ā'macsti'na'j ī'sputni'tza' ixnīlh ē chuhua'j tzeyanlitza' jā ixtakāhuī'nī't. Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj talī'a'cnīlh animalh ē tastālani'lh. 4 Tamakapāxuīlh dragón ixpālacata ixmaxquī'nī'ttza' lītli'hui'qui tzamā' animalh. Nā tamakapāxuīlh animalh ē ixtahuan:

—Jā tū ā'nampala ā'lakatin chī huā'mā' animalh. ¿Tīchu tzē natā'lātlahua?

5 Makxtekca animalh nalīchihuīna'n Dios tū jā tze tachihuīn. Makxtekca naka'lhī lītli'hui'qui tu'pu'xamatu' mālhcuyu'. 6 Xla' jā tze tzuculh līchihuīna'n Dios ē ixtacuhuīni' ē a'kapūn ē ixlīpō'ktuca'n tī tahui'lāna'ncha' nac a'kapūn. 7 Makxtekca nacātā'lātucsa ixtachi'xcuhuī't Dios ē nacāskāhuī'kō'. Makxtekca nacāmāpa'ksī ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't xalanī'n ixlīpō'ktu tribus ē ixlīpō'ktuca'n xalanī'n pūlaclhūhua' tachihuīn ē ixlīpō'ktuca'n cā'lacchicni'. 8 Ixlīpō'ktuca'n tī tahui'lāna'lh nac cā'quilhtamacuj natalakachi'xcuhuī' animalh. Xlaca'n xmān tī jā ixtatzo'kni' ixtacuhuīni'ca'n nac libro jā cātzo'kcanī't ixtacuhuīni'ca'n tī taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n. Ixtatzo'kni' ixtacuhuīni'ca'n a'cxni' tzuculh cā'quilhtamacuj. Huā'mā' libro māpa'ksī xmān ū'tza' Cordero tī maknīca.

9 Tī kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttit tū na'icuan. 10 Tī tachī' ā'makapitzīn, nā xlaca'n nacāchī'can. Tī talīmaknīni'n ixespadaca'n, nā xlaca'n nacālīmaknīcan espada. Ixlacasqui'nca ixtachi'xcuhuī't Dios natatāyani' tū nacā'a'kspula ē jā maktin natamakxteka natakexmatni' Dios.

11 Ā'līstān iclaktzī'mpālh ā'lakatin animalh tū tā'cxtuchi na ixtampīn cā'ti'ya'tna'. Xla' ixka'lhī kentu' ixa'kalokot chī ixa'kalokot purecu. Chihuīna'lh chī lakatin dragón. 12 Xla' ixka'lhīkō' ixlīmāpa'ksīn xapūla animalh na ixlacatīn.

Ixlīpō'ktu ti'ya't ē ixlīpō'ktuca'n tī tahui'lāna'lh nac ti'ya't, xla' ixcāhuani catalakachi'xcuhuī'lh xapūla animalh. Xapūla animalh, xla' ū'tza' tū ixtakāhuī'nī't ē tzeyanli jā ixtakāhuī'nī't. 13 Ixlīlakatu' animalh tlahualh laka'tla' lī'a'cnīn. Na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't xla' macamincha' macscut nac a'kapūn ē macachilh nac cā'ti'ya'tna'. 14 Xla' tzē ixtlahua lī'a'cnīn na ixlacatīn xapūla animalh, nā chuntza' cālī'a'kskāhuī'lh tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Cāmātlahuīlh a'ktin ídolo tū ixtasu'yu chī xapūla animalh ixpālacata ū'tza' ixlacasqui'n nalakachi'xcuhuī'can. Xapūla animalh ū'tza' tū tzē tahui'lapālh masqui ixlīmātakāhuī'canī't espada. 15 Ixlīlakatu' animalh maxquī'ca līti'hui'qui namālakahuanī ídolo tū ixtasu'yu chī xapūla animalh. Chuntza' ídolo tzē ixchihuīna'n ē tzē ixcāmāmaknīnīni'n ixlīpō'ktuca'n tī jā talakachi'xcuhuī'lh. 16 Ídolo cāmāmacahui'līnīni'lh a'ktin sello na ixmacapekcāna'jca'n o na ixtankānca'n ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Chuntza' ixcāmātlahuī ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't xalaka'tla' ē tī jā xalaka'tla', ē lacricujnu' ē xcamanīnī'n, ē tī ixtamakscuja ē nā tī jā ixtamakscuja. 17 Tzē ixtatamāhuana'n ē tzē ixtastā'nan xmān tī ixtaka'lhī na ixtankānca'n o na ixmacanca'n ixtacuhuīni' animalh o ixnúmero animalh. 18 Nataca'tzī tū huanicu'tun huā'mā' xmān tī xalakskalalhna'. Nataca'tzī tū huanicu'tun ixnúmero animalh. Ixnúmero xla' chī lītalacsu'yu a'ktin tacuhuīni'. Ixnúmero xla' a'kchāxan ciento ā'tu'tumpu'xamachāxan.

14

Tapixtlī'lh lhūhua' tachi'xcuhuī't

1 Ā'līstān iclaktzī'lh tī huanican Cordero ixyālh na ixa'cpūn a'ktin sipej tū ixtacuhuīni' Sión. Xla' ixcātā'lahuī'lh a'ktin ciento ā'tu'pu'xamatā'ti' mil tachi'xcuhuī't. Xlaca'n ixtaka'lhī na ixtankānca'n ixtacuhuīni' Cordero ē nā ixtacuhuīni' ixTāta'. 2 Ickexmatli a'ktin tachihuīn xala' nac a'kapūn ē ixmacasā'nan chī lhūhua' xcān ē chī a'cxni' palha' jili. Ickexmatli ixtapixtlī'nca'n arpajna'nī'n ixta'arpajna'mā'nalh. 3 Xlaca'n tī ixtapixtlī'mā'nalh ixtayāna'lh na ixlacatīn ixpūmāpa'ksīn Dios ē na ixlacatīnca'n kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti' ē na ixlacatīnca'n lakōlu'n. Tū ixtapixtlī'mā'nalh xla' ū'tza' xasāsti'. Nūn chā'tin tzē ī'sca'ta, xmān a'ktin ciento ā'tu'pu'xamatā'ti' mil tachi'xcuhuī't. Xlaca'n tī cāmakapūtaxtūcanī't ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. 4 Tzamā' tachi'xcuhuī't jā ixtaka'lhīnī't ixtā'lāpāxquī'nca'n. Lactze xlaca'n. Xlaca'n tastālani' Cordero jā a'n xla'. Xlaca'n tī xapūla cāmakapūtaxtūca na ixlacpu'na'i'tātca'n tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Xlaca'n chī a'ktin talakalhu'mān na ixlacatīn Dios ē na

ixlacatīn Cordero. 5 Xlaca'n jā maktin tahuanli nūn a'ktin
tā'ksa'nīn. Xlaca'n lactze na ixlacatīn Dios.

Tū tahuanli kelhatu'tun ángeles

6 Ā'līstān iclaktzī'lh ā'chā'tin ángel tī ixkosnū'ntlā'huan
tālhmā'n. Xla' ū'tza' ixmāca'tzīnīni'n xatze tachihuīn tū
jā catisputli ē tū ixla' Jesucristo. Xla' ū'tza' ixcāhuani
ixlīpō'ktuca'n tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj ē ixlīpō'ktuca'n
cā'lacchicni' ē xalanī'n ixlīpō'ktuca'n xalacxtuncnu' tachihuīn.
7 Xla' palha' huanli:

—Cajicua'ni'tit Dios ē camāka'tlī'tit xmān ū'tza'. Chilhtza'
quilhtamacuj tū nacāpūputzāna'nīkō'can tachi'xcuhuī't. Ca-
makapāxuī'tit Dios ixpālacata ū'tza' tlahualh a'kapūn ē ti'ya't
ē mar ē ixlīpō'ktu mu'sni'.

8 Mimpālh ā'chā'tin ángel, ixlīchā'tu', ē huanli:

—Chuhua'j sputli ixlīmāpa'ksīn xaka'tla' cā'lacchicni' tū
huanican Babilonia. Xalanī'n huā'mā' cā'lacchicni', xlaca'n
talītalakaspi'tni'nī't Dios ē chuhua'j tamakapāxuī ā'makapitzīn
diosnu'. Nā chuntza' tamaksca'txtulh xalanī'n ā'lacatin
cā'lacchicni'. Ū'tza' Dios līsītzī'lh ē ū'tza' nacālīmakapātīnīncan.

9 Mimpālh ixlīkelhatu'tun ángel ē palha' huanli:

—Chuhua'j Dios nacāmakapātīnīn ixlīpō'ktuca'n tī
talakachi'xcuhuī' animalh ē ixlakmāxtu, ē tī tatamakxteka
nacāhui'līni'can sello ixla' animalh na ixtankānca'n o na
ixmacanca'n. 10 Dios sītzī'nī't ē nacāmakapātīnīn. Ixlīpō'ktuca'n
natapātīni'n nac azufre tū lhcumā'lh. Natapātīni'n xlaca'n
na ixlacatīnca'n ixángeles Dios ē na ixlacatīn Cordero.
11 Pō'ktu quilhtamacuj natā'kayāhua tālhmā'n xajini' a'ntza'
jā natapātīni'n pō'ktu quilhtamacuj. Xlaca'n jā maktin
catitajaxli nūn tzī'sa ē nūn cā'cuhuīni'. Chuntza' natapātīni'n
tī talakachi'xcuhuī' animalh ē ixlakmāxtu. Chuntza'
natapātīni'n tī taka'lhī na ixtankānca'n ixtacuhuīni' animalh.
12 Chuntza' ixlacasqui'nca natatāyani' ixtachi'xcuhuī't Dios
ē nā ixlacasqui'nca natakexmatni' ixlīmāpa'ksīn Dios ē
nā ixlacasqui'nca jā maktin natamakxteka nata'a'ka'ī'ni'
Jesucristo.

13 Ickexmatli a'ktin tachihuīn nac a'kapūn tū huanli:

—Catzo'kti huā'mā': "Pō'ktu quilhtamacuj natalīpāxuhua
xlaca'n tī nata'a'ka'ī'ni'cus Jesucristo a'cxni' natanī." Nā
Espíritu Santo huan: "Ixlīcāna' natapāxuhua xlaca'n ixpālacata
chuhua'j natajaxa ē jātza' catitapātīni'lh ixpālacata lactze tū
tatlahualh."

Mā'kaquī'ca ixtahua'ca't tacha'nān

14 Ā'līstān iclaktzī'lh a'ktin stala'nka' poklhnu'. Nac pokl-
hnu' a'ntza' ixuī'lh chā'tin chi'xcu' ē ixcucuī'lh a'ktin corona tū
xa'oro. Ixchi'panī't kentin machīta xasta'ya'nca'. 15 Taxtupālh

nac templo ā'chā'tin ángel. Palha' tā'chihuīna'nli tī ixuī'lh nac poklhnu' ē huanilh:

—Namā'kaquī'ya' ixtahua'ca't tacha'nān ixpālacata chilhtza' quilhtamacuj tū napūmā'kaquī'can tacha'nān. Ca'tla'nlitza' tacha'nān nac cā'quilhtamacuj. 16 Tī ixuī'lh nac poklhnu' mā'kaquī'lh tacha'nān nac cā'quilhtamacuj.

17 Ā'līstān iclaktzī'mpālh ā'chā'tin ángel taxtulh nac templo nac a'kapūn. Nā xla' ixchi'panī't ixmachīta xasta'ya'nca'. 18 Ā'līstān mincha' nac pūmacamāstā'n ā'chā'tin huampala ángel tī ixmacamaxquī'canī't macscut. Xla' palha' ta'sani'lh ángel tī ixchi'panī't ixmachīta xasta'ya'nca' ē huanilh:

—Calīchu'cu mimachīta xamayāc uvas jā stacnī't nac cā'ti'ya'tna' ixpālacata chuhua'j pō'ktutza' xachān.

19 Ángel līchu'culh ixmachīta xamayāc uvas nac cā'ti'ya'tna'. Cāmojōlh uvas a'ntza' jā tzej nalacchi'tcan ixpālacata nataxtuni'kō' xaxcān. Chuntza' natalīca'tzī Dios sītzī'nī't ē nacāmakapātīnīn tī quiclh taca'tzan. 20 Lacchi'tca uvas na ixquilhtūn cā'lacchicni'. Taxtulh lhūhua' ka'lhni' chī a'ktin xaka'tla' xcān. Pūlhmā'n ixuanī't ē chā'lh na ixpixni' cahuāyuj ē a'ktu'tun ciento kilómetros ixlīlhmā'n ixuanī't

15

Ángeles ixtalē'n a'ktojon lakuat

1 Ā'līstān iclaktzī'mpālh a'ktin ka'tla' lī'a'cnīn nac a'kapūn. Iccālaktzī'lh kelhatojon ángeles ē chā'tunu' xlaca'n ixtalē'n a'ktin lakuat. Huā'mā' lakuat, ū'tza' ā'xmān. A'cxni' nalatza' huā'mā' lakuat a'cxni' nasputa ixtasītzi' Dios.

2 Ā'līstān iclaktzī'mpālh a'ktin mar tū hua'chi vidrio. Tzu'tzo'ko ixuanī't chī jala'nat. Nā iccālaktzī'lh tī ixtaskāhuī'nī'ttza' tzamā' animalh ixpālacata jāla cāmāquilhpūtīca na ixlacatīn ixlakmāxtu. Xlaca'n jā tatamakxtekli nacātaŋkāhuį'līcan ixnúmero tū ixtacuhuīni'. Xlaca'n ixtayāna'lh na ixquilhtūn nac mar tū hua'chi vidrio. Ixtachi'payāna'lh arpas tū ixcāmaxquī'nī't Dios. 3 Xlaca'n ixtapixtlī'yāna'lh tū ixlīpixtlī' Moisés tī ixtā'scuja Dios. Ixtapixtlī' ixpālacata Cordero. Tū talīpixtlī'lh, ū'tza' huā'mā':

Māpa'ksīni' quinDiosca'n, hui'x ka'lhīkō'ya' ixlīpō'ktu līlī'hui'qui.
Ka'tla' ē tzēhuanī't pō'ktu tū tlahua'ya' hui'x.
Xmān hui'x māpa'ksīkō'ya' ixlīpō'ktu cā'lacchicni'.
Pō'ktu tū tlahua'ya' tze ē ū'tza' ixlīcāna'.
4 Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't natajicua'ni'yān hui'x, Māpa'ksīni'.
Ixlīpō'ktuca'n natamāka'tlī'yān.
Xmān hui'x tlahua'ya' pō'ktu tū tze.

Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj
natamin ē natalaktaquilhpūtayān xmān hui'x,
ixpālacata ixlīpō'ktuca'n talaktzī'n tū hui'x tlahua'ya' tze
ixlīpō'ktu.
5 Ā'līstān iclaktzī'lh templo ixlaquī'yālh nac a'kapūn. Na
ixpūlacni' ixui'lacha' chihuixni' jā tatzo'kni' līmāpa'ksīn tū
maxquī'canī't Moisés. 6 Tataxtulh nac templo kelhatojon
ángeles tī ixtalē'mā'nalh a'ktojon lakuat. Ixlu'xu'ca'n xatze ē
stala'nka' ē xatache'kē'n. Ē ixtaka'lhī ixlīchī'cānca'n tū xa'oro
na ixcu'xanca'n. 7 Ā'līstān chā'tin ixlīkelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na
ixa'katzā'stūtā'ti' cāmaxquī'lh chā'tunu' ángeles a'katunu' copa
tū xa'oro. Copa ixtalītzuma ixtasītzi' Dios tū nacālīmakapātīnīn
tachi'xcuhuī't. Dios, xla' huī'lh pō'ktu quilhtamacuj. 8 Templo
ixlītzumakō' jini' ixpālacata ka'tla' Dios ē ka'lhī lītli'hui'qui. Nūn
chā'tin tzē ixtanū nac templo a'cxni' jāna'j ī'sputkō' a'ktojon
lakuat tū ixtalē'mā'nalh kelhatojon ángeles.

16

Pātojon copa jā ixtojōmā'lh tū nalīmakapātīnīni'n Dios

1 Ā'līstān ickexmatli a'ktin tachihuīn palha' tū ixtaxtumā'lh
nac templo. Cāhuanilh kelhatojon ángeles:
—Capinchipitit ē capūxteketit nac cā'ti'ya'tna' a'ktojon
copa tū cātamaxquī'nī'ta'n ē a'ntza' jā tatojōmā'nalh tū Dios
nacālīmakapātīnīn tachi'xcuhuī't.
2 Xapūla ángel a'lh ē pūxtekelh ixcopa nac cā'ti'ya'tna'.
Cātaxtuni'lh ē cātapu'nukō'lh tzi'tzi' tū ixcāca'tzani' tī ixtaka'lhī
na ixtankānca'n ixsello animalh ē tī ixtalaktaquilhpūta
ixlakmāxtu animalh.
3 Ixlīchā'tu' ángel nā pūxtekelh ixcopa nac mar. Xcān ka'lhni'
taxtulh chī ixla' nīn. Ē tanīkō'lh ixlīpō'ktu tū ixa'nan nac mar.
4 Ixlīkelhatu'tun ángel pūxtekepālh ixcopa nac ka'tla' xcān ē
jā huī'lh mu'sni'. Ka'lhni' taxtukō'lh. 5 Ickexmatli chī huanli
ángel tī pūxtekelh ixcopa nac xcān. Huanli:
—QuinDiosca'n, hui'x tze. Hui'x hui'la' ē pō'ktu
quilhtamacuj hui'la'. Tze chī talīxokonu'ni'n. 6 Xlaca'n
tī cāmakapātīnīmpā't tamaknīlh mintachi'xcuhuī't ē
mina'kchihuīna'nī'n. Chuhua'j hui'x cālīmāko'tnīpā't ka'lhni'.
Chuntza' cāminī'ni'.
7 Ā'līstān ickexmatpālh a'ktin tachihuīn nac pūmacamāstā'n
tū huanli:
—Dios Māpa'ksīni', hui'x ka'lhī'kō'ya' ixlīpō'ktu lītli'hui'qui.
Tze hui'x chī cālīputzāna'ni'ya'.
8 Ixlīkelhatā'ti' ángel pūxtekelh ixcopa nac chi'chini'.
Chuntza' chi'chini' cālīlhcuyulh tachi'xcuhuī't ixlīchi'chi.
9 Xlaca'n talhcukō'lh. Ē cachīhuālh tatzuculh tahuani
Dios ixpālacata xla' macamilh huā'mā' lakuat ixpālacata

ka'lhī līlī'hui'qui. Xlaca'n jā maktin talakpalīcu'tunli ixtalacapāstacni'ca'n. Jā maktin talaktaquilhpūtacu'tunli Dios.

10 Ā'līstān ixlīkelhaquitzis ángel pūxtekepālh ixcopa na ixpūtahuī'lh animalh. Tzī'suanli jā ixmāpa'ksīni'n animalh. Tachi'xcuhuī't ixtaxcā ixsī'ma'kā'tca'n ixpālacata ixtapātīni'mā'nalh. 11 Cachīhuālh talīchihuīna'nli Dios xala' nac a'kapūn ixpālacata ixtapātīni'mā'nalh chī ixcājicsmāhuī' ixtzi'tzi'ca'n. Jā tamakxtekli natatlahua tū jā tze.

12 Ixlīkelhachāxan ángel pūxtekelh ixcopa nac ka'tla' xcān tū huanican Eufrates. Ē tzamā' xcān pūtīlh ē chuntza' tzē tatētaxtulh napuxcu'nu' tī ixtamimā'na'ncha' jā tā'cxtuyāchi chi'chini'.

13 Ā'līstān iclaktzī'mpālh tataxtulh kelhatu'tun tū jā tzeya ū'ni' na ixquilhni' dragón ē ixquilhni' animalh ē nā ixquilhni' tī jā tze a'kchihuīna'. Tzamā' jā tzeya ū'ni' ixtatasu'yu chī chachakatna'. 14 Tzamā' ū'ni' ixla' skāhuī'ni' ixtahuanī't. Xlaca'n ixtatlahua lī'a'cnīn, Tataxtulh natamākēstoka ixlīpō'ktuca'n napuxcu'nu' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Chuntza' napuxcu'nu' tatzuculh talātucsa tzamā' quilhtamacuj tū lacsacnī't Dios tī ka'lhīkō' līlī'hui'qui. 15 Ū'tza' huā'mā' tū huan Jesucristo:

—Quit na'icmin chī chā'tin ka'lhāna' ixpālacata jā tī tī taca'tzī. Līpāxuhua natatahui'la xlaca'n tī tzej natamaktaka'lha ixlu'xu'ca'n ē jā natalhtata. Chuntza' jā maklhpi'mpi'li' catitalatā'kchokolh xlaca'n ē jā catitamāxana'lh na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't.

16 Napuxcu'nu' cāmākēstokca jā ixuanican Armagedón tachihuīn hebreo.

17 Ā'līstān ixlīkelhatojon ángel pūxtekelh ixcopa nac ū'ni'. Ē chihuīna'nli chā'tin tī ixuī'lh nac pūtahuī'lh nac templo nac a'kapūn. Huanli:

—Chuhua'j lakō'nī'ttza' ixlīpō'ktu.

18 Ē tzuculh makli'pa ē palha' jililh ē ta'sakō'ca. Tachiquilh ti'ya't. Chī tachiquilh ti'ya't, jā maktin ixlanī't ixtā'chuntza' a'cxni' tachi'xcuhuī't tatzuculh tatahui'la nac cā'quilhtamacuj. 19 Ka'tla' cā'lacchicni', jā ixuanican Babilonia, tache'kelh ti'ya't ē lakapektu'tun taxtulh. Cā'lacchicni' xala' ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj, talakuankō'lh. Dios cāpāstacli tzamā' xalanī'n nac Babilonia chī ixtatlahuanī't tū jā tze. Dios cāmakapātīnīnli ixpālacata xla' ixsītzī'nī't. 20 Ixlīpō'ktu lacpītzuna'j ti'ya't nac mar talakuankō'lh. Ē nā talakuankō'lh sipejni'. Jātza' ixtatasu'yu. 21 Yujli chejet laka'tla'. A'ktin chejet ixtzincan tu'pu'xam kilos. Cā'a'kpūtahuī'lh tachi'xcuhuī't. Xlaca'n ā'chulā' cachīhuālh talīchihuīna'nli Dios ixpālacata chejet chī ixtapātīmā'nalh xalījicua'ni' lakuat.

17

Makapātīnīnca puscāt tī xamaklani'

1 Quilakmilh chā'tin ixlīkelhatojon ángeles tī ixtaka'lhī
a'ktojon copa. Quihuanilh:
—Cata't. Na'icmāsu'yuni'yān chī namakapātīnīncan puscāt tī
xamaklani' tī huī'lh jā huī'lh ka'tla' mar. 2 Māpa'ksīni'nī'n
xalanī'n ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj tatā'tlahuanī't tū jā tze
huā'mā' puscāt. Tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj,
xlaca'n hua'chi ka'chīnī'n ixpālacata jā tze ixtalacapāstacni'ca'n
ixpālacata huā'mā' puscāt —quihuanica.
3 Ē ángel quilīlē'lh ixlītli'hui'qui Espíritu Santo nac a'ktin
cā'tzaya'nca ti'ya't. A'ntza' iclaktzī'lh chā'tin puscāt ixkēhuī'lh
lakatin animalh xatzu'tzo'ko. Ixlīpō'ktu na ixmacni' animalh
ixtamaktzo'knī't xalako'hua'jua' tacuhuīni'. Animalh ixka'lhī
a'ktojon ixa'kxāk ē kencāuj ixa'kalokot. 4 Ē puscāt ixlhakā'nī't
ixlu'xu' xasmataka ē xatzu'tzo'ko. Ixlu'xu' līcāxlalh oro ē
lhūhua' tū hua'chi chihuix xalactzēhuanī't ē xatapalaxla', ē
nā chihuix tū huanican perla. Ixchi'patēlha a'ktin copa tū
xa'oro. Tzamā' copa ixlītzumakō' tū xalako'hua'jua' ixpālacata
xla' xamaklani'. 5 Na ixtankān ixtatzo'knī't a'ktin tacuhuīni'
tū jā ixca'tzīcan tū ixuanicu'tun. Tū ixtatzo'kni' ū'tza' huā'mā':
"Xaka'tla' Babilonia, xla' ū'tza' xatzī' ixlīpō'ktuca'n puscan
tī xamaklani' ē xatzī' ixlīpō'ktu tū jā tze." 6 Iclaktzī'lh
tzamā' puscāt ixlīka'chīnī't ixka'lhni'ca'n ixtachi'xcuhuī't
Dios. Xlaca'n cāmaknīca ixpālacata jā tamakxtekli takexmatni'
Jesús. A'cxni' quit iclaktzī'lh huā'mā', ica'cnīlh. 7 Ángel
quinkelhasqui'nīlh:
—¿Tū lī'a'cnī'ya'? Na'icuaniyān tū līlakatzē'k ixpālacata
puscāt ē tzamā' animalh tū kēhuī'lh, ē tū ka'lhī a'ktojon
ixa'kxāk ē kencāuj ixa'kalokot. 8 Animalh tū la'ktzi', ixuī'lh
xapūla, ē chuhua'j jātza' huī'lh. Xla' natā'cxtuyāchi nac
xapūlhmā'n lhu'cu'. Ā'līstān xla' na'a'n jā namālakuanīcan.
A'cxni' nalaktzī'ncan animalh, natalī'a'cnīkō' tachi'xcuhuī't
xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Natalī'a'cnī animalh tū ixuī'lh
makāstza' ē jātza' huī'lh ē natahui'lapala. Natalī'a'cnīni'n
ixlīpō'ktuca'n tī jā tatzo'kni' ixtacuhuīni'ca'n nac libro a'cxni'
tzuculh cāxtahui'la cā'quilhtamacuj. Nac libro a'ntza' jā
cātzo'kcanī't ixtacuhuīni'ca'n tī taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n.
9 Nā ángel quihuanilh:
—Chuhua'j na'icuaniyān tū huanicu'tun huā'mā' ē tū takex-
mata tī lakskalalh. A'ktojon ixa'kxāk animalh, xla' ū'tza'
a'ktojon sipej jā tahui'la puscāt. 10 A'ktojon a'kxāk, ū'tza'
huanicu'tun kelhatojon napuxcu'nu'. Kelhaquitzis xlaca'n
jātza' tamāpa'ksīni'n. Chā'tin māpa'ksīni'ncus. Chā'tin jā ā'min.
Xla' a'cxni' namin, jā makās catimāpa'ksīni'lh. 11 Animalh tū

ixuī'lh xapūla ē tū jātza' huī'lh, xla' ū'tza' ixlīkelhatzayan puxcu'. Xla' lacxtim chī kelhatojon. Ā'līstān xla' namālakuanīcan.

12 Kencāuj a'kalokot tū la'ktzi', xla' ū'tza' kelhacāuj napuxcu'nu'. Xlaca'n tī jāna'j talītzucu tamāpa'ksīni'n. Xlaca'n natatā'māpa'ksīni'n animalh xmān a'ktin hora. 13 Tzamā' kelhacāuj napuxcu'nu' tachihuīna'nī't ē natamaxquī' animalh ixlītli'hui'quica'n ē ixlīmāpa'ksīnca'n. 14 Xlaca'n natatā'lātlahua Cordero. Cordero nacāskāhuī' ixpālacata xla' ū'tza' Māpa'ksīni' tī cāmāpa'ksī ixlīpō'ktuca'n tī tamāpa'ksīni'n, ē xla' ū'tza' Xapuxcu' napuxcu'nu'. Ixtachi'xcuhuī't Cordero xlaca'n tī Dios cāta'sani'nī't ē cālacsacnī't ē takexmatni' xmān Dios.

15 Nā quihuanipalh ángel:

—Tzamā' mar, tū la'ktzi' jā lacahuahuī'lh puscāt tī xamaklani', huanicu'tun lhūhua' tachi'xcuhuī't xalanī'n lhūhua' cā'lacchicni' tī tachihuīna'n kempālhūhua' tachihuīn. 16 Kencāuj a'kalokot tū cāla'ktzi' ē tū kelhacāuj napuxcu'nu', xlaca'n ē animalh natalāquiclhlaktzī'n puscāt tī xamaklani'. Puscāt namaktīkō'can tū ka'lhī. Maklhpi'mpi'li' natamakxteka. Xlaca'n natahua' ixquinīt puscāt. Ē nalhcuyukō'can. 17 Dios cāmālacpuhuanīlh natatlahua tū Dios ixlacasqui'n. Ū'tza' xlaca'n talīchihuīna'nli natamaxquī' ixlīmāpa'ksīnca'n animalh hasta a'cxni' namākentaxtūkō'can ixlīpō'ktu tū Dios ixuanī't. 18 Puscāt tī la'ktzi', xla' ū'tza' xaka'tla' cā'lacchicni' tū cāmāpa'ksīkō' napuxcu'nu' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.

18

Mālakuanīca Babilonia

1 Ā'līstān iclaktzī'mpālh ā'chā'tin ángel tī ixyujmā'chi nac a'kapūn. Xla' ixka'lhī līlti'hui'qui. Māxkakēkō'lh cā'ti'ya'tna'. 2 Palha' huanli:

—Chuhua'j mālakuanīkō'canī'ttza' xaka'tla' cā'lacchicni' Babilonia. Chuhua'j tahui'lāna'lh a'ntza' xmān tū jā tzeya ū'ni', ē ixlīpō'ktu spūnī'n xalako'hua'jua'. 3 Babilonia cāmātlahuīlh tū jā tze xalanī'n na ixlīpō'ktu cā'lacchicni'. Napuxcu'nu' xalanī'n na ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj tatlahualh tū jā tze ixpālacata huā'mā' cā'lacchicni'. Stā'na'nī'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj rico talītaxtulh, ixpālacata xalanī'n nac Babilonia ixtaxa'ma ixtumīnca'n natatamāhua ixlīpō'ktu tū ixtalacasqui'n.

4 Ā'līstān ickexmatpālh a'ktin tachihuīn nac a'kapūn tū huanli:

—Cataxtutit nac Babilonia, hui'xina'n tī quintachi'xcuhuī't. Jā natā'tlahua'yā'tit tū jā tze xalanī'n a'ntza'. Chuntza' jā catimakpātīni'ntit hui'xina'n a'cxni' nacāmakapātīnīncan xlaca'n. 5 Lhūhua' ixcuentaca'n xlaca'n. Cāmākēstokui'līni'canī't ē chā'nī't nac a'kapūn. Dios cāpāstacni'nī't ixcuentaca'n.

6 Chuhua'j cacātlahuani'ca xlaca'n tū cātlahuani'lh ā'makapitzīn.
Tzej cataxokolh hasta maktu' tū tatlahuani'lh ā'makapitzīn.
Chuhua'j tzej catapātīni'lh xlaca'n hasta maktu'. 7 Rico
ixtahuanī't ē tapāxuhualh ē ka'tla' ixtamakca'tzī. Chuhua'j
tzej catapātīni'lh ē tzej catalīpuhuanli. Xlaca'n chī chā'tin
puscāt tī huan: "Quit chā'tin reina ē icmāpa'ksīni'n. Quit
jā tī quinīmaka'nī't. Jā maktin ictilīlakaputzalh." 8 Ū'tza'
nalīmin lakuat. Naminkō' ixlīpō'ktu a'ktin quilhtamacuj:
līnīn ē talakaputzīt ē tatzi'ncstat. Nā nalhcuyukō'can huā'mā'
cā'lacchicni'. Tī namacamin huā'mā' lakuat, xla' ū'tza' Dios.
Xla' ka'lhī līti'hui'qui.

9 Napuxcu'nu' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tatā'tlahualh
tū jā tze xalanī'n nac Babilonia. Ū'tunu'n ixcātā'tlahua
ixlīpō'ktu tū ixtalacasqui'n. Xlaca'n natalīpuhuan ē nata-
calhuan a'cxni' natalaktzī'n cā'lacchicni' Babilonia lhcumā'lh
ē xajini' tā'kayāhuamā'lh nahuan. 10 Napuxcu'nu' nata-
laca'a'ntāya makat ixpālacata nā natajicua'n chī natapātīni'n
xalanī'n nac Babilonia. Natalāhuani:

—¡Līlakalhu'mānat Babilonia, ka'tla' cā'lacchicni'! Ixka'lhī
līti'hui'qui. Ē xamaktin xokomā'lh ixlīpō'ktu tū jā tze tū tat-
lahuanī't a'ntza' —chuntza' natahuan.

11 Stā'na'nī'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj nā xlaca'n nataca-
lhuan ē natalīpuhuan tū na'a'kspula Babilonia. Natacalhuan
ixpālacata jātza' catita'a'nalh tī nacāmaktamāhua ixlīstā'tca'n.
12 Jātza' cati'a'nalh tī nacāmaktamāhua ixlīstā'tca'n: oro ē plata
ē perlas ē xatapalaxla' chihuix ē lu'xu' tū xatze ixla' lino ē
ixla' seda tū smataka ē tzu'tzo'ko. Jātza' catitamāhuaca qui'hui'
tū xamu'csu. Jātza' caticāmaktamāhuaca tū cālītlahuacan marfil
ē qui'hui' xatapalaxla' ē bronce ē līcā'n ē mármol. 13 Jātza'
catitamāhuaca canela ē nūn tū mu'csu tū mojōni'can līhua't.
Jātza' caticāmaktamāhuaca siyentzu ē mirra ē perfume ē vino
ē aceite ē harina ē trigo. Jātza' caticāmaktamāhuaca huācax
ē borregos ē cahuāyuj ē carretas ē tasācua'. 14 Stā'na'nī'n
natahuani xalanī'n nac Babilonia:

—Cāsputni'kō'nī't a'n tū ixtapalh tumīn tū ixka'lhīcu'tunā'tit.
Nā cāsputni'kō'nī't a'n ixlīpō'ktu tū xalactze ē xatapalaxla'.
Jātza' maktin catika'lhī'tit.

15 Stā'na'nī'n lacricujnu' ixtahuanī't ixpālacata
ixtalāmaktamāhuana'n xalanī'n nac Babilonia. Nā xlaca'n
natalaca'a'ntāya makat ixpālacata natajicua'n chī natapātīni'n
xalanī'n nac Babilonia. Natalīpuhuan ē natacalhuan. 16 Ē
natahuan:

—¡Līlakalhu'mānat Babilonia! Xapūla xalanī'n a'ntza' ixtal-
hakā' pō'ktu lino xatze ē xasmataka lu'xu' ē xatzu'tzo'ko.

Ixtaka'lhī ixlīcāxtlahuanca'n pō'ktu tū xa'oro ē chihuix xat-apalaxla' ē perlas. 17 Xamaktin cāsputni'kō'lh ixlīricoca'n —natahuan.

Ixlīpō'ktuca'n marineros ē xanapuxcu'nu' barcos ē ixlīpō'ktuca'n tī tapū'a'n barcos ē ixlīpō'ktuca'n tī tamakscuja nac mar, ixlīpō'ktuca'n makat natalaca'a'ntāya. 18 A'cxni' natalaktzī'n chī nalhcu cā'lacchicni' Babilonia ē chī nataxtu xajini', xlaca'n natahuan:

—Nūn maktin a'nanī't a'ktin cā'lacchicni' chī huā'mā' ka'tla' cā'lacchicni'.

19 Natalīpuhuan ē natataya pokxni' ē nacā'a'cpūmāhua'ca'can. Natacalhuan ē palha' natahuan:

—¡Līlakalhu'mānat huā'mā' xaka'tla' cā'lacchicni'! Rico ixtahuanī't xalanī'n a'ntza'. Lacricujnu' talītaxtulh ixlīpō'ktuca'n ixtēcu'nī'n barcos ixpālacata ī'stā'nancan nac Babilonia. ¡Līlakalhu'mānat cā'lacchicni'! Xamaktin sputli.

20 Nā nahuancan:

—Catalīpāxualh ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac a'kapūn ixpālacata lakuanī't cā'lacchicni' Babilonia. Calīpāxua'tit hui'xina'n tī ixtachi'xcuhuī't Dios ē nā hui'xina'n apóstoles ē ixa'kchihuīna'nī'n Dios. Xlaca'n xalanī'n nac Babilonia taxokoni'mā'nalhtza' Dios tū cātatlahuani'nī'ta'n hui'xina'n.

21 Ā'līstān chā'tin ángel xatli'hui'qui chi'palh a'ktin ka'tla' chihuix chī a'ktin xuā'ti' ixlīka'tla'. Mojōlh nac mar ē huanli:

—Chuntza' namāyujūcan ka'tla' cā'lacchicni' Babilonia. Jātza' maktin catitasu'yulh. 22 Jātza' catikexmatca a'ntza' tī tasla'knan. Jātza' catikexmatca arpa nūn līskoli'. Jātza' maktin catitasu'yulh tī tatlahua catūhuālh tascujūt. Jātza' catimacasā'nalh xuā'ti' ixpālacata jā tī tī natasquiti. 23 Jātza' tū cati'a'nalh pūmaksko tū namāxkakēni'n. Jātza' catikexmatca ixtachihuīnca'n tī tatamakaxtoknī'tcus. Stā'na'nī'n tī xapūla tamilh nac Babilonia, xlaca'n ā'chulā' ixtaka'lhī līti'hui'qui ē jā ā'makapitzīn xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Xalanī'n nac Babilonia talī'a'kskāhuī'ninli ixlīxantilhca'n. Cā'a'kskāhuī'ca xalanī'n calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj —huanli ángel.

24 Chuntza' na'a'kspula Babilonia ixpālacata a'ntza' cāmaknīca ixa'kchihuīna'nī'n Dios ē nā cāmaknīca ixtachi'xcuhuī't Dios. Nā talē'n cuenta xalanī'n nac Babilonia chī cāmaknīca ixtachi'xcuhuī't Dios ixlīpō'ktu nac cā'quilhtamacuj.

19

1 Ā'līstān ickexmatli chī palha' ixtata'sa lhūhua' tachi'xcuhuī't nac a'kapūn. Ē xlaca'n ixtahuan:

¡Aleluya!
QuinDiosca'n quincāmakapūtaxtūyān.
Calakachi'xcuhuī'ca xmān ū'tza'.
Xla' ka'lhīkō' līti'hui'qui.

2 Xla' putzāna'n chuntza' chī tū ixlīcāna'.
Tze chī xla' putzāna'n.
Xla' putzāna'nīnī't Babilonia ixpālacata xalanī'n a'ntza' tamātlahuīlh tū jā tze ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, chu lacxtim chī xlaca'n.
Dios makapātīnīnī't Babilonia ixpālacata xalanī'n a'ntza' tamaknīlh tī ixtatā'scuja Dios.
3 Chihuīna'mpalaca palha' ē tahuanli:
—¡Aleluya! Xajini' nac Babilonia ta'a'kayāhuamā'lh pō'ktu quilhtamacuj.
4 Ē pu'xamatā'ti' lakōlu'n ē kelhatā'ti' tī ixtayānalh, xlaca'n tatalaktzokostalh Dios tī ixuī'lh na ixpūmāpa'ksīn. Xlaca'n tamakapāxuīlh ē tahuanli:
—¡Chuntza' calalh! ¡Aleluya!
5 Ē kexmatpalaca a'ktin tachihuīn na ixpūmāpa'ksīn Dios ē huanli:
Camāka'tlī'tit Dios milīpō'ktuca'n hui'xina'n tī tapa'ksīni'yā'tit Dios
ē milīpō'ktuca'n hui'xina'n tī lakachi'xcuhuī'yā'tit Dios,
tī xalaka'tla' ē tī jā xalaka'tla'.

Tamakaxtokli tī huanican Cordero
6 Ickexmatpālh chī ixtachihuīna'mā'nalh lhūhua' tachi'xcuhuī't ē chī macasā'nan lhūhua' xcān, ē chī a'cxni' palha' jili ē tahuanli:
¡Aleluya!
Māpa'ksīni'ntza' quiMāpa'ksīni'ca'n quinDiosca'n tī ka'lhīkō' līti'hui'qui.
7 Līpāxuhua catahui'lauj ē cata'sauj cā'tapāxuhuān.
Camāka'tlī'uj Dios.
Chinī'ttza' quilhtamacuj tū napūtamakaxtoka tī huanican Cordero.
Ixtasqui'ni' tacāxnī'ttza' huī'lh.
8 Xatasqui'ni' makxtekcanī't nalhakā' xatze xastala'nka' lu'xu' ē xatache'kē'n.
Xatze lu'xu' huanicu'tun tze chī talatā'kchoko ixtachi'xcuhuī't Dios.
9 Ā'līstān ángel quihuanilh:
—Catzo'kti huā'mā': "Līpāxuhua tahui'lāna'lh tī cāhuanicanī't catamilh nac cā'tani' ixla' Cordero a'cxni' natamakaxtoka."
Nā quihuanilh ángel:
—Ū'tza' ixlīcāna' huā'mā' tachihuīn tū ixla' Dios.
10 Quit iclaktatzokostalh ángel ē ictimakapāxuīcu'tunli. Xla' quihuanilh:
—Jā catla'hua' chuntza'. Quit ictā'scuja Dios chuntza' chī hui'x ē chī mintā'timīn tī ta'a'ka'ī' tū ixlīcāna' tū Jesús

māsu'yulh. Xmān Dios namakapāxuī'ya'. Tī tamāsu'yu ixtachihuīn Jesucristo, ixlīpō'ktuca'n xlaca'n ixa'kchihuīna'nī'n Dios —quihuanica.

Xastala'nka' cahuāyuj ē tī ixkēhuī'lh

11 Ā'līstān iclaktzī'lh a'kapūn laquī'yālh. Iclaktzī'lh lakatin cahuāyuj xastala'nka'. Tī ixkēhuī'lh huā'mā' cahuāyuj, līmāpācuhuīca Ixlīcāna' ē Mākentaxtūnu'nkō'. Xla' tze chī putzāna'n. Tze chī lātucsa. 12 Ixlakastapun hua'chi ixtaxkaka chī xalamana't macscut. Ixcucuī'lh lhūhua' corona na ixa'kxāk. Ixtzo'kni'canī't a'ktin tacuhuīni'. Nūn chā'tin ixca'tzī tū ixuanicu'tun tzamā' tacuhuīni'. Xmān ū'tza' ixca'tzī. 13 Ixlu'xu' ixpasakō'nī't ka'lhni'. Ixtacuhuīni' Ixtachihuīn Dios ixuanī't. 14 Ixtastālani' lhūhua' ixchi'xcu' xalanī'n nac a'kapūn. Xlaca'n ixtakētahui'lāna'lh xalakstala'nka'n cahuāyuj. Ixlu'xu'ca'n xatze ē xalakstala'nka'n ē xatache'kē'n ixtahuanī't. 15 Tī ixpasakō'nī't ka'lhni' ixlu'xu', quilhtaxtulh kentin espada tū sta'ya'nca'. Huā'mā' nacālīskāhuī' tachi'xcuhuī't nac cā'quilhtamacuj. Līpalha' nacāmāpa'ksī. Xla' nacāmakapātīnīn ixpālacata Dios tī ka'lhīkō' pō'ktu līmāpa'ksīn, xla' līsītzī' tū tatlahuanī't ū'tunu'n. Chī xlaca'n natapātīni'n hua'chi uvas natalītaxtu tū cālacchi'ntacan a'cxni' māxtuni'cạn xaxcān. 16 Na ixlu'xu' ē na ixchēkēn ixtatzo'kni' a'ktin tacuhuīni': "Xapuxcu' napuxcu'nu' ē Māpa'ksīni' tī cāmāpa'ksī ixlīpō'ktuca'n tī tamāpa'ksīni'n."

17 Ā'līstān iclaktzī'lh chā'tin ángel tī ixyālh nac chi'chini'. Xla' palha' cāhuanilh ixlīpō'ktuca'n spūnī'n tū ixtakosnū'ntlā'huan nac cā'ū'nī'n:

—Cata'ntit. Catakēstoktit ē cahua'tit tū Dios nacāmaxquī'yān. 18 Cata'ntit ē cahua'tit ixquinītca'n napuxcu'nu' ē xalactli'hui'quin chi'xcuhuī'n. Cahua'tit ixquinītca'n cahuāyuj ē ixquinītca'n tī ixtakētahui'lāna'lh. Cahua'tit ixquinītca'n ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't, masqui tī ixtamakscuja ē masqui tī jā ixtamakscuja, ē masqui chi'xcuhuī'n tī xalaka'tla' ē masqui tī jā xalaka'tla' —huanli ángel.

19 Ā'līstān iclaktzī'lh chī ixtatakēstoknī't tū jā tze animalh ē napuxcu'nu' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj ē ixchi'xcuhuī'tca'n. Ixtatakēstoknī't natatā'lātucsa tī ixkēhuī'lh cahuāyuj ē ixchi'xcuhuī'n. 20 Tū jā tze animalh chi'paca ē nā a'kchihuīna' tī ixa'kskāhuī'nin. Xla' ixtlahuanī't lī'a'cnīn na ixlacatīn huā'mā' animalh. Chuntza' ixcā'a'kskāhuī'nī't tī ixtalē'n na ixtankāncạ'n ixsello animalh ē tī ixtalaktaquilhpūta ixlakmāxtu animalh. Animalh ē a'kchihuīna' tī ixa'kskāhuī'nin, xalakahuan cāmacā'nca nac cā'macscutnu' jā huī'lh pūpātīn ē jā lhcuyucan azufre. 21 Ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn ixtachi'xcuhuī't tū jā tze animalh, xlaca'n cālīmaknīkō'ca espada tū quilhtaxtulh na ixquilhni' tī ixkēhuī'lh cahuāyuj. Spūnī'n tzej talīka'sli ixquinītca'n.

20

A'ktin mil cā'ta

1 Ā'līstān iclaktzī'lh chā'tin ángel tī ixyujmā'chi nac a'kapūn. Ixlīmin ixlīmālaquī'ca'n xapūlhmā'n lhu'cu'. Nā ixlīmin ka'tla' cadena. 2 Xla' chi'palh dragón. Ū'tza' lūhua' tū xala' makāstza' ē nā ū'tza' skāhuī'ni' ē nā huanican Satanás. Ángel chī'hui'līlh dragón a'ktin mil cā'ta. 3 Ángel mojōlh nac xapūlhmā'n lhu'cu' ē mālacchahuanūlh ē hui'līni'lh a'ktin sello nac mākelhcha. Chuntza' jātza' caticā'a'kskāhuī'lh tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj hasta a'cxni' nasputa a'ktin mil cā'ta. A'cxni' nasputa mil cā'ta, namakxtekcan. Jā makās catimakxtekca.

4 Ā'līstān iccālaktzī'lh makapitzīn pūtahuī'lhni' jā ixtapūmāpa'ksīni'n. Nā iccālaktzī'lh ā'makapitzīn tī ixtahui'lāna'lh a'ntza'. Xlaca'n ixcāmaxquī'canī't līmāpa'ksīn nataputzāna'n. Nā iccālaktzī'lh xlaca'n tī ixcā'a'cchu'cucanī't. Cāmaknīca ixpālacata ixtamāsu'yu ixtachihuīn Dios ē tū ixlīcāna' ixla' Jesús. Xlaca'n jā ixtatatzokostani'nī't animalh, ē jā ixtalaktaquilhpūtanī't ixlakmāxtu. Jā ixtatamakxteknī't nacāhui'līni'can sello na ixtankānca'n ē na ixmacanca'n. Iccālaktzī'lh talacastālancuana'nli ē tatā'māpa'ksīni'lh Cristo a'ktin mil cā'ta. 5 Xlaca'n ū'tunu'n tī xapūla talacastālancuana'nli. Ā'makapitzīn nīnī'n natalacastālancuana'n a'cxni' nasputa a'ktin mil cā'ta. 6 Līpāxuhua tī natalacastālancuana'n xapūla. Xlaca'n natatā'māpa'ksīni'n Dios. Xlaca'n jātza' catitanīlh ixlīmaktu' chī ā'makapitzīn. Xlaca'n natatā'scuja Dios ē Cristo. Natatā'māpa'ksīni'n Cristo a'ktin mil cā'ta.

7 A'cxni' nasputa a'ktin mil cā'ta, namakxtekcan skāhuī'ni'. Xla' nataxtu jā ixchī'canī't. 8 Nataxtu ē nacā'a'kskāhuī' tachi'xcuhuī't na ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj. Nacā'a'kskāhuī' xalanī'n nac Gog ē Magog. Nacāmākēstoka natalātucsa. Xlaca'n lhūhua' chī cucuj tū huī'lh na ixquilhtūn mar. 9 Iclaktzī'lh ixchi'xcu'ca'n Gog ē Magog na ixlīka'tla' cā'ti'ya'tna' ē tatā'tamacxti'li'lh jā ixtahui'lāna'lh ixtachi'xcuhuī't Dios ē tzamā' cā'lacchicni' tū Dios pāxquī'. Nac a'kapūn mincha' macscut ē cālhcuyukō'lh ixlīpō'ktuca'n ixtachi'xcuhuī't skāhuī'ni'. 10 Skāhuī'ni' tī ixcā'a'kskāhuī'nī't macā'nca nac cā'macscutnu' jā huī'lh pūpātīn ē jā lhcuyucan azufre. Nā a'ntza' ixcāmacā'ncanī't tū jā tze animalh ē a'kchihuīna' tī ixa'kskāhuī'nin. A'ntza' nacāmakapātīnīncan cā'cuhuīni' ē cā'tzī'sa pō'ktu quilhtamacuj.

Dios nacāputzāna'ni' jā huī'lh na ixpūmāpa'ksīn

11 Ā'līstān iclaktzī'lh a'ktin pūtahuī'lh ka'tla' ē stala'nka'. Iclaktzī'lh tī ixuī'lh a'ntza'. Cā'quilhtamacuj ē a'kapūn cāmālakuanīca na ixlacatīn Dios. Jātza' tatasu'yulh.

12 Iccālaktzī'lh nīnī'n, laka'tla' ē xalacstīn. Xlaca'n
ixtayāna'lh na ixlacatīn Dios. Cāmālakakē'ca libros. Ā'līstān
mālakakē'palaca ā'a'ktin libro. Ū'tza' huā'mā' libro a'ntza' jā
cātzo'kcanī't ixtacuhuīni'ca'n tī taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n.
Cāputzāna'ni'ca nīnī'n chuntza' chī ixtalatā'kchokonī't chuntza'
chī ixtatzo'kni' ixlīpō'ktu tū ixtatlahuanī't. 13 Ā'līstān mar
cāmacamāstā'lh tī ixtanīnī't a'ntza'. Nā tachilh xlaca'n tī
ixtahui'lāna'lh nac cā'līnīn. Cāputzāna'ni'kō'ca ixlīpō'ktuca'n,
chā'tunu' chuntza' chī ixtalatlā'huan. 14 Ā'līstān līnīn ē cā'līnīn
cāmacā'nca nac cā'macscutnu' jā huī'lh pūpātīn. Huā'mā'
ixlīmaktu'tza' līnīn xla'. 15 Nā cāmacā'nca nac cā'macscutnu'
ixlīpō'ktuca'n tī jā ixcātzo'kni'canī't ixtacuhuīni'ca'n nac libro jā
tatzo'kni' ixtacuhuīni'ca'n tī taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n.

21

Xasāsti' a'kapūn ē xasāsti' cā'quilhtamacuj

1 Ā'līstān iclaktzī'lh ā'a'ktin xasāsti' a'kapūn ē xasāsti'
cā'quilhtamacuj. Xapūla a'kapūn ē xapūla cā'quilhtamacuj
ixcāmālakuanīcanī't. Jātza' ixa'nan mar. 2 Quit, Juan, iclaktzī'lh
xatasicua'lanātlahuan cā'lacchicni'. Huā'mā' cā'lacchicni' ū'tza'
tū xasāsti' Jerusalén. Nā iclaktzī'lh chī ixyujmā'chi nac
a'kapūn jā hui'lacha' Dios. Cā'lacchicni' tzej ixcāxtlahuacanī't
chī chā'tin tasqui'ni' tī tzej lhakā'nan a'cxni' natā'tamakaxtoka
ī'squi'nīni'. 3 Ā'līstān ickexmatli a'ktin tachihuīn tū mincha'
nac a'kapūn. Palha' huanli:

—Chuhua'j Dios cātā'lahuī'lh ixtachi'xcuhuī't. Xlaca'n na-
talītaxtu ixtachi'xcuhuī't. Ē xla' nalītaxtu ixDiosca'n xlaca'n.
4 Dios nacāmāscāquīni' ixlakaxta'jatca'n. Jātza' catitanīlh.
Jātza' catitalīpuhuanli. Jātza' catitacalhuanli. Jātza' cati-
tapātīni'nli. Jātza' tū caticā'a'nani'lh nūn tū xapūla.

5 Ā'līstān chihuīna'nli Dios jā ixuī'lh na ixpūmāpa'ksīn ē
huanli:

—Chuhua'j quit na'iccāsāstī'tlahuakō' ixlīpō'ktu.

Quihuanilh:

—Huā'mā' catzo'kti. Tzamā' tachihuīn ū'tza' tū ixlīcāna' ē tzē
a'ka'ī'can.

6 Nā quihuanilh:

—Lakō'nī'ttza'. Quit chī letra A tū līttzucu alfabeto ē chī letra
Z tū ixlī'a'ksputni', ixpālacata quit xalītzucuni' ē xalī'a'ksptuni'. Tī
takelhpūtī, quit na'iccāmāhuī' xcān xala' nac mu'sni' jā taxtu
xcān tū cāmaxquī' xasāsti' ixlatamatca'n. Jā icticāmātā'jīlh.
7 Chuntza' quit na'iccātlahuani' ixlīpō'ktuca'n tī tatlajana'nli.
Quit ixDiosca'n na'icuan, ē xlaca'n quilacstīn natalītaxtu. 8 Jā
chuntza' ā'makapitzīn tī jā quintalīstālani' ixpālacata tajicua'n.
Xlaca'n nacāmacā'ncan nac cā'macscutnu'. Nā chuntza' tī jā
ta'a'ka'ī', ē tī taquiclhca'tzan, ē tī tamaknīni'n, ē tī taka'lhī
ixtā'lāpāxquī'nca'n, ē xantilhni'nī'n, ē tī talaktaquilhpūta ídolos,

ē ixlīpō'ktuca'n a'ksa'nīni'nī'n. Xlaca'n nacāmacā'ncan nac cā'macscutnu' jā lhcuyucan azufre. Huā'mā' ū'tza' ixlīmaktu' līnīn.

Xasāsti' Jerusalén

9 Ā'līstān quilakmilh chā'tin chī ixlīkelhatojon ángeles tī ixtaka'lhī ā'a'ktojon lakuat tū ā'xmān. Quihuanilh:

—Cata't, ē quit na'icmāsu'yuni'yān xatasqui'ni' tī ixpuscāt Cordero.

10 Espíritu Santo quimāsu'yuni'lh a'ktin talakahuān. Ángel quilē'lh nac a'ktin tālhmā'n sipej ka'tla'. A'ntza' quimāsu'yuni'lh cā'lacchicni' jā ixla' Dios ē jā huanican Jerusalén. Ixyujmā'chi nac a'kapūn jā hui'lacha' Dios. 11 Cā'lacchicni' ī'xkaka. Ixlīxkaka ixlītli'hui'qui Dios. Ī'xkaka chī a'ktin chihuix tū xatapalaxla', chī a'ktin chihuix tū huanican jaspe tū xatzēhuanī't ē tū xkaka. 12 Ixlīkelhka'tla' cā'lacchicni' ixyālh a'ktin talhta'm ka'tla' ē tālhmā'n. Ixka'lhī a'kcāujtu' xamākelhcha. Kelhacāujtu' ángeles ixtamaktaka'lhmā'nalh tzamā' mākelhcha. Nac mākelhcha ixcātzo'kcanī't ixtacuhuīni'ca'n kelhacāujtu' ixka'hua'chan Israel. 13 Ixtayāna'lh a'ktu'tun mākelhcha nac este, ē nac norte a'ktu'tun, ē nac sur a'ktu'tun, ē nā a'ktu'tun nac oeste. 14 Ixlītzucuni' talhta'm a'kcāujtu' chihuix. Nac chihuixni' ixcātzo'kcanī't ixtacuhuīni'ca'n kelhacāujtu' apóstoles, ixla' tī huanican Cordero.

15 Ángel tī ixquintā'chihuīna'nī't ixlē'mā'lh kentin chī a'ctzuna'j qui'hui' tū xa'oro. Tzamā' ixpūlaclhcā cā'lacchicni', ē xamākelhcha ē talhta'm. 16 Cā'lacchicni' a'cxtim ixlīlhmā'n ē ixlīpīka'tla'. Ángel līpūlhcālh cā'lacchicni' ixqui'hui' tū xa'oro. Ixlīpō'ktu lhcākō'lh ē chā'lh a'ktu' mil ā'a'ktu' ciento kilómetros ixlīlhmā'n. A'cxtim ixlīpīka'tla' ē ixlītālhmā'n. 17 Ángel lhcālh talhta'm chuntza' chī talaclhcāna'n chi'xcuhuī'n. Ixlītālhmā'n chā'lh tu'tumpu'xamatā'ti' metros.

18 Talhta'm ixlītlahuacanī't chihuix jaspe. Cā'lacchicni' pō'ktu xa'oro xastala'nka' chī vidrio. 19 Ixlītzucuni' talhta'm tzēhuanī't ixuanī't ixpālacata ixlītlahuacanī't kempālhūhua' chihuix tū xatapalaxla'. Xapūla chihuix ixlītzucuni', xla' jaspe. Ixlī'a'ktu' chihuix zafiro, ē ixlī'a'ktu'tun ágata, ē ixlī'a'ktā'ti' esmeralda. 20 Ixlī'a'kquitzis chihuix ónice, ē ixlī'a'kchāxan cornalina, ē ixlī'a'ktojon crisólito, ē ixlī'a'ktzeyan berilo, ē ixlī'a'kna'jās topacio, ē ixlī'a'kcāuj crisoprasa, ē ixlī'a'kcāujtin jacinto, ē ixlī'a'kcāujtu' amatista. 21 A'kcāujtu' mākelhcha xla' a'kcāujtu' chihuixni' tū cāhuanican perlas. A'katunu' mākelhcha ixtlahuacanī't a'katunu' perla. Xatej cā'lacchicni' pō'ktu xa'oro xastala'nka' chī vidrio.

22 Jā iclaktzī'lh nūn a'ktin templo nac cā'lacchicni', ixpālacata na ixlīpō'ktu cā'lacchicni' huī'lh Dios tī ka'lhīkō' līti'hui'qui ē nā

a'ntza' huī'lh Cordero. 23 A'ntza' jātza' tī catimaclacasqui'nli chi'chini' nūn mālhcuyu'. Cā'lacchicni' māxkakē ī'xkakana' Dios ē nā ī'xkakana' Cordero. 24 Tachi'xcuhuī't nac cā'quilhtamacuj nacāmāxkakē ī'xkakana' Dios. Napuxcu'nu' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj natalakachi'xcuhuī' Dios. 25 Xamākelhcha cā'lacchicni' natatalaquī'tāya pō'ktu quilhtamacuj. Jā maktin caticāmālacchōca ixpālacata a'ntza' jā cati'a'nalh cā'tzī'sni'. 26 Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't natamin natalakachi'xcuhuī'. 27 Jā catitanūlh a'ntza' tū jā tze. Jā catitatanūlh tī tatlahua tū līmāxana'. Jā catitatanūlh tī tahuan tā'ksa'nīn. Natatanū a'ntza' xmān tī cātzo'kcanī't ixtacuhuīni'ca'n na ixlibro Cordero tī taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n.

22

1 Ā'līstān ángel quimāsu'yuni'lh a'ktin ka'tla' xcān tū xatzēhuanī't. Tzamā' xcān ū'tza' tū māstā' xasāsti' latamat. Ka'tla' xcān ixtaxtumā'lh na ixpūmāpa'ksīnca'n Dios ē Cordero. 2 Ka'tla' xcān ixtētaxtu ixpu'nan nac xatej cā'lacchicni'. Na ixquilhtūnī'n ka'tla' xcān ixtayāna'lh qui'hui' tū tamāstā' xasāsti' latamat. Tzamā' qui'hui' tamāstā' ixtahua'ca't makcāujtu' a'ktin cā'ta. Tahua'ca' ixtahua'ca't a'katunu' mālhcuyu'. Xapa'lhma' huā'mā' qui'hui' tze cālīmātzeyīcan tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. 3 Jā cati'a'nalh a'ntza' tū jā tze ixpālacata a'ntza' huī'lh ixpūmāpa'ksīnca'n Dios ē Cordero. Natamakapāxuī Dios tī tatapa'ksīni'. 4 Cā'lacan natalaktzī'n Dios. Nacātankāhui'līcan ixtacuhuīni' Dios tī tatapa'ksīni'. 5 Nac huā'mā' cā'lacchicni' jā cati'a'nalh cā'tzī'sni'. Jātza' catimaclacasqui'nca pūmaksko. Jātza' catimaclacasqui'nca chi'chini'. Māpa'ksīni' Dios nacāmāxkakē ixtachi'xcuhuī't. Xlaca'n natamāpa'ksīni'n pō'ktu quilhtamacuj.

Palaj namimpala Jesucristo

6 Ā'līstān ángel quihuanilh:

—Huā'mā' tachihuīn ixlīcāna'. Tzē a'ka'ī'can. Māpa'ksīni' Dios ixcāmālacapāstaquī ixa'kchihuīna'nī'n tū natahuan. Xla' macaminī't ixángel nacāmāsu'yuni' tī tatapa'ksīni' Dios tū palaj na'a'kspula.

7 Jesús huanli:

—Palaj na'icmin.

Līpāxuhua tī takexmatni' tū tatzo'kni' nac huā'mā' libro tū māsu'yu tū na'a'kspula.

8 Quit, Juan, ickexmatnī't ē iclaktzī'nī't ixlīpō'ktu huā'mā'. A'cxni' xa'ickexmatkō'nī't ē xa'iclaktzī'nkō'nī't, iclaktatzokostalh ángel tī ixquimāsu'yuni'nī't huā'mā'. 9 Xla' quihuanilh:

—Jā chuntza' catla'hua'. Jā caquilaktatzokosta. Nā quit ictā'scuja Dios chuntza' chī hui'x ē chī mintā'timīn tī ixa'kchihuīna'nī'n Dios ē ixlīpō'ktuca'n tī takexmatni' tū tatzo'kni' nac huā'mā' libro. Xmān Dios nalaktatzokostaya'.

10 Nā quihuanilh:

—Jā ca'cs catica'tzi huā'mā' tachihuīn tū tatzo'kni' nac huā'mā' libro ē tū tahuan tū na'a'kspula, ixpālacata palaj namākentaxtūcan chuntza' chī tatzo'kni'. 11 Tī tatlahua tū jā tze, catatlahualhcus. Tī tapuhuan tū jā tze, catapuhualhcus chuntza'. Tī lactze, pō'ktu quilhtamacuj catatlahualh tū tze. Tī takexmatni' Dios, pō'ktu quilhtamacuj catakexmatni'lh Dios.

12 Nā Jesús chihuīna'mpālh:

—Palaj na'icmin. Na'iclīmin tū na'iccālīxoko chā'tunu'. Na'iccāxoko tī tatlahuanī't tū tze ē nā tī tatlahuanī't tū jā tze. 13 Quit xapūla ē ā'xmān, chī letra A tū lītzucu alfabeto ē chī letra Z tū ixlī'a'ksputni'. Quit xalītzucuni' ē xalī'a'ksputni'.

14 Līpāxuhua tī cāmātza'nkēna'ni'canī't tza' ixcuentaca'n. Ū't za' tzē natalīhua' xatahua'ca't qui'hui' tū māstā' xasāsti' latamat. Nā tzē natatanū nac cā'lacchicni'. 15 Jā cāmakxtekcan natatanū nac cā'lacchicni' tī jā ta'a'ka'ī'cu'tun ixtachihuīn Dios. Jā catitatanūlh xantilhni', ē nūn tī taka'lhī ixtā'lāpāxquī'nca'n, ē nūn maknīni'nī'n, ē nūn tī talaktaquilhpūta ídolos, ē nūn tī ta'a'ksa'nan ixpālacata talakatī tahuan tū jā ixlīcāna'.

16 Jesús chihuīna'mpālh:

—Quit, Jesús, icmacā'nī't quinángel. Xla' nacāhuaniyān ixlīpō'ktu huā'mā' hui'xina'n tī tapa'ksīni'yā'tit Dios na ixlīpō'ktu cā'lacchicni'. Quit ī'xū'nātā'nat rey David. Quit mātuncuīnī' sta'cu tū xkaka —huanli Jesús.

17 Espíritu Santo ē ixtasqui'ni' Cordero, xlaca'n tahuan:

—Cata'ntit.

Ixlīpō'ktuca'n tī takexmata catahualh:

—Cata'ntit.

Cataminkō'lh ixlīpō'ktuca'n tī takelhpūtī, ē catahua'lh xcān tū māstā' xasāsti' latamat. Cāmaxquī'can chī talakalhu'mān tī tamaktīni'ncu'tun.

18 Ixlīpō'ktuca'n tī takexmata ixtachihuīn huā'mā' libro jā tatzo'kni' tū na'a'kspula, iccāhuani: Palh catīhuālh mālhmā'nī huā'mā' tachihuīn, Dios namakapātīnīn. Napātī lakuat tū tatzo'kni' nac huā'mā' libro. 19 Palh catīhuālh namāpānū macsti'na'j tachihuīn tū tatzo'kni' nac huā'mā' libro, Dios jā catimakxtekli nahua' ixtahua'ca't qui'hui' tū māstā' xasāsti' latamat. Dios jā catimakxtekli natanū nac xatasicua'lanātlahuan cā'lacchicni' tū tzo'kcanī't nac huā'mā' libro.

20 Tī huan tzamā' tachihuīn, xla' huan:

—Ixlīcāna'. Quit palaj na'icmin.

Chuntza' calalh. Cata't quiMāpa'ksīni' Jesús.

21 QuiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacāsicua'lanātlahuan milīpō'ktuca'n hui'xina'n. Amén.